STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 01031

SHAS TEHINE

Permanent preservation of this book was made possible by
Cheryl Fishbein & Philip Schatten

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights
in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain
or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does –
please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש"ס תחנה

רב פנינים

מיט פיעלע פירושים און משלים אין עברי טייטש, צווישען וועלכע עס געפינען זיך משלי דוד, מגדל דוד, משלי אבות, משלי מוסר, דברי צדיקים, מנחת יצחק, מעשה חכמים, דינים, תולדות, א. ז. וו.

ענטהאלט

הונדערט זעקס און זיבעציג

נייע און אלטע תחנות און משלים, ארויסגענומען פון פיעלע מדרשים און ספרי מוסר.

היברו פאבלישינג קאמפאני

Printed in United States
Hebrew Publishing Company, New York.

Copyright, 1916, by the Hebrew Publishing Co., New York, N. Y.

אִינְהַאלְטְס־פֶערְצֵייכְנִיס:

זייט

א) תְּחִנָּה וֶוען מֶען שְׁטֶעהְט
אויף פון שְׁלָאף 1
ב) תְּחִנָּה צוּ נֶעגֶעל־וַואסֶער 1
ג) תְּחִנָּה בַּיים וַואשֶׁען דִי הֶענְד 1
ד) תְּחִנָּה אֲשֶׁר יָצַר 1
ה) תְּחִנָּה פוּן אֱלֹהַי נְשָׁמָה 2
ו) תְּחִנָּה קַבָּלַת עוֹל מַלְכוּת
שָׁמַיִם 2
ז) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה צוּא הַשְׁכָּמַת
הַבֹּקֶר 5
ח) תְּחִנָּה מוֹדֶה אֲנִי 8
ט) תְּחִנָּה עֶרֶב וָבֹקֶר 16
י) אַ נַייע תְּחִנָּה פוּן יְרוּשָׁלַיִם 17
יא) תְּחִנַּת שְׁעָרִים 20
יב) תְּחִנָּה מַה טוֹבוּ 21
יג) תְּחִנָּה נָאךְ מַה טוֹבוּ 22
יד) תְּחִנָּה צוּ קְלֵיין קְרִיאַת שְׁמַע 23
טו) תְּחִנָּה פַאר כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ 25
טז) תְּחִנָּה שִׂים שָׁלוֹם 26
יז) תְּחִנָּה מִשְׁפַּט צֶדֶק 27
יח) תְּחִנָּה פוּן יְרוּשָׁלַיִם 28
יט) תְּחִנָּה לְיוֹם רִאשׁוֹן 30
כ) תְּחִנָּה לְיוֹם שֵׁנִי 31
כא) תְּחִנָּה לְיוֹם שְׁלִישִׁי 32
כב) תְּחִנָּה לְיוֹם רְבִיעִי 33
כג) תְּחִנָּה לְיוֹם חֲמִישִׁי 33
כד) תְּחִנָּה לְיוֹם שִׁשִּׁי 35
כה) תְּחִנָּה שַׁעֲרֵי רַחֲמִים 36
כו) תְּחִנָּה עוֹמֶר לַגֻּלְגּוֹלֶת. 39
כז) תְּחִנָּה שְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים 40
כח) תְּחִנָּה פוּן חַלָּה נֶעהְמֶען 40
כט) מִצְוַת נִדָּה 43

זייט

ל) תְּחִנָּה פַאר טְבִילָה גֶעהְן 43
לא) סֵדֶר הַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת 44
לב) תְּחִנָּה צוּ לִיכְט צִינְדֶען 44
לג) סֵדֶר פוּן לִיכְט בֶּענְשֶׁען 47
לד) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה נָאךְ לִיכְט־
צִינְדֶען 49
לה) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה פוּן לִיכְט צִינְ־
דֶען פִיר אַמֶערִיקַא 50
לו) תְּחִנָּה בִּרְכוֹת קוֹדֶשׁ 54
לז) תְּחִנָּה וֶוען אַ מַגֵּפָה ר״ל 59
לח) אַ תְּחִנָּה פוּן אֶרֶץ־
יִשְׂרָאֵל פַאר מִנְחָה 62
לט) תְּחִנָּה פוּן שַׁבָּת פְּרִיה 63
מ) תְּחִנָּה מִקְרָא קוֹדֶשׁ 66
מא) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ חֶשְׁוָן 71
מב) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ כִּסְלָיו 74
מג) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ טֵבֵת 77
מד) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ שְׁבַט 79
מה) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֲדָר 81
מו) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֲדָר אִין אַ
עִבּוּר יָאהְר 84
מז) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ נִיסָן 86
מח) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיָּיר 88
מט) תְּחִנָּה וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט
רֹאשׁ חוֹדֶשׁ סִיוָן 91

זייט

נ) תְּחִנָּה וָוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ תַּמּוּז 93
נא) תְּחִנָּה וָוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ אָב 95
נב) תְּחִנָּה וָוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ אֱלוּל 98
נג) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה פון ראש חוֹדֶשׁ בֶּענְשֶׁען 101
נד) שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת פון ראש חוֹדֶשׁ בֶּענְשֶׁען 103
נה) תְּחִנָּה עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ פון ראש חוֹדֶשׁ בֶּענְשֶׁען 107
נו) בִּרְכַּת ראש חוֹדֶשׁ 109
נז) אַנְעִים זְמִירוֹת 111
נח) תְּחִנָּה שַׁעֲרֵי רַחֲמִים 116
נט) תְּחִנָּה פון שַׁבָּת־צוּ־נַאכְט 117
ס) תְּחִנָּה פַאר הַבְדָּלָה 118
סא) תְּחִנָּה נָאךְ הַבְדָּלָה 120
סב) תְּחִנָּה לְעֶרֶב ראש חוֹדֶשׁ 120
סג) תְּחִנָּה יוֹם כִּפּוּר קָטָן 122
סד) תְּחִנָּה לְתַעֲנִית צִבּוּר 124
סה) תְּחִנָּה לַעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת 127
סו) תְּחִנָּה לְתַעֲנִית אֶסְתֵּר 127
סז) אֵל מָלֵא רַחֲמִים לְכ' סִיוָן 128
סח) תְּחִנָּה לְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז 129
סט) תְּחִנָּה לְתִשְׁעָה בְּאָב 131
ע) תְּחִנָּה נֶחָמַת צִיּוֹן 135
עא) תְּחִנָּה אִמָּהוֹת 136
עב) תְּחִנָּה פִיר חֹדֶשׁ אֱלוּל 144
עג) תְּחִנָּה לְראש חוֹדֶשׁ אֱלוּל וּלְראש הַשָּׁנָה 146
עד) תְּחִנָּה פון סְלִיחוֹת 148
עה) תְּחִנָּה פון שִׁשָּׁה סְדָרִים 156
עו) תְּחִנָּה תְּשׁוּבָה תְּפִלָּה צְדָקָה 162

זייט

עז) סֵדֶר לִיכְט בֶּענְטְשֶׁען פון ראש הַשָּׁנָה 168
עח) תְּחִנָּה נָאךְ לִיכְט בֶּענְטְשֶׁען פון ראש הַשָּׁנָה 168
עט) תְּפִלָּה עַל הַפַּרְנָסָה 175
פ) תְּחִנָּה פִיר ראש הַשָּׁנָה קוּמֶענְדִיג אִין שׁוּהל 176
פא) תְּחִנָּה פון אויסְנֶעמֶען 183
פב) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים 191
פג) תְּחִנָּה שַׁעֲרֵי שָׁלוֹם 191
פד) תְּחִנָּה פַאר שׁוֹפָר בְּלָאזֶען 192
פה) סֵדֶר תְּקִיעוֹת 196
פו) פְּסוּקִים פַאר שׁוֹפָר בְּלָאזֶען 197
פז) בְּרָכוֹת פון תְּקִיעוֹת 198
פח) תְּחִנָּה נָאךְ וּכְתוֹב 200
פט) רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם פון דוּכְנֶ'ען 202
צ) סֵדֶר תַּשְׁלִיךְ 204
צא) רַנְּנוּ צַדִּיקִים 205
צב) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה צוּ תַּשְׁלִיךְ 208
צג) סֵדֶר כַּפָּרוֹת 215
צד) תְּחִנָּה נָאךְ כַּפָּרוֹת שְׁלָאגֶען 217
צה) תְּחִנָּה עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר צוּ לִיכְט בֶּענְשֶׁען 220
צו) סֵדֶר לִיכְט צִינְדֶען פון עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר 223
צז) תְּחִנָּה עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר נָאךְ לִיכְט בֶּענְשֶׁען 223
צח) תְּחִנָּה פַאר כָּל נִדְרֵי 229
צט) תְּחִנָּה נָאךְ תְּפִלַּת נְעִילָה 231
ק) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה פון הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת 240
קא) יִזְכּוֹר פַאר אַ פָאטֶער 244
קב) יִזְכּוֹר פַאר אַ מוּטֶער 244
קג) יִזְכּוֹר פַאר קְרוֹבִים 245

זייט

קד) יִזְכּוֹר פַאר קְדוֹשִׁים 245
קה) אֵל מָלֵא רַחֲמִים 246
קו) תְּחִנָּה פַאר גֶע׳הַרְגֶ׳עטֶע אִין מִלְחָמָה 248
קז) הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת פַאר גֶע׳הַרְגֶ׳עטֶע אִין פָּאגְרָאמֶען 250
קח) הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת פַאר אוּמְגֶעקוּמֶענֶע אִין שְׂרֵפוֹת 253
קט) הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת פַאר דֶערְטְרוּנְקֶענֶע אִין יַם 256
קי) אַן הַזְכָּרָה פַאר אִיזִידָאר אוּן אִידַא שְׁטְרָאוּס 257
קיא) תְּחִנָּה וֶוען מֶען פַאלְט כּוֹרְעִים 258
קיב) יְהִי רָצוֹן יוֹם כִּפּוּר צוּ מִנְחָה 259
קיג) תְּחִנָּה פוּן אוֹיסְנֶעהְמֶען צוּ מִנְחָה יוֹם כִּפּוּר 260
קיד) אַ תְּחִנָּה פַאר נְעִילָה 262
קטו) תְּחִנָּה נָאךְ לִיכְט בֶּענְשֶׁען פוּן סוּכּוֹת 263
קטז) בְּרָכוֹת פוּן אֶתְרוֹג בֶּענְשֶׁען 267
קיז) תְּחִנָּה נָאךְ אֶתְרוֹג בֶּענְשֶׁען 267
קיח) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה נָאךְ אֶתְרוֹג בֶּענְשֶׁען 270
קיט) תְּחִנָּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת לְשָׁלֹשׁ רְגָלִים 271
קכ) תְּחִנָּה הוֹשַׁעְנָא רַבָּה פַאר הַלֵּל 273
קכא) תְּחִנָּה הוֹשַׁעְנָא רַבָּה פַאר הוֹשַׁעְנוֹת 274
קכב) סֵדֶר הַקָּפוֹת פוּן הוֹשַׁעְנָא רַבָּה 275

זייט

קכג) תְּחִנָּה פוּן לִיכְט צִינְדֶען לִשְׁמִינִי עֲצֶרֶת וּלְשִׂמְחַת תּוֹרָה 279
קכד) תְּחִנָּה פַאר מוּסַף צוּ תְּפִלַּת גֶשֶׁם 281
קכה) אַ לִיעד פוּן א״ב אוֹיף שִׂמְחַת תּוֹרָה 282
קכו) תְּחִנָּה פַאר אַרוֹיסְגֶעהְן פוּן שׁוּהְל 288
קכז) תְּחִנָּה פַאר חֲנוּכָּה לִיכְט בֶּענְשֶׁען 289
קכח) תְּחִנָּה לְפוּרִים 290
קכט) תְּחִנָּה לְפֶּסַח נָאךְ לִיכְט בֶּענְשֶׁען 292
קל) תְּחִנָּה פַאר טַל 297
קלא) תְּחִנָּה לְשָׁבוּעוֹת 297
קלב) אַ תּוֹרָה לִיעד פוּן שָׁבוּעוֹת 301
קלג) עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת 302
קלד) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה פִיר דִי וָואס הָאבֶּען קִינְדֶער אָדֶער קְרוֹבִים אִין מִלְחָמָה 304
קלה) תְּחִנָּה פַאר אַ פְרוֹיא וָואס הַאלְט זִיךְ אוֹיף בַּיי קִינְדֶער 307
קלו) תְּחִנָּה פַאר אַן עֲגוּנָה 309
קלז) אַ נַייעֶ תְּחִנָּה פַאר אַמֶעריקַא וֶוען מֶען הֶערְט שְׁלֶעכְטֶע בְּשׂוֹרוֹת פוּן דֶער אַלְטֶער וֶועלְט 311
קלח) תְּחִנָּה פַאר אַ פְרוֹי וָואס זַאמֶעלְט צְדָקָה 313

לוּחַ הַמְּשָׁלִים.

זֶעהְר שֶׁעהְנֶע אוּן קְלוּגֶע מְשָׁלִים עֶנְטְנוּמֶען פוּן מִשְׁלֵי דָוִד, מִנְחַת יִצְחָק, מַעֲשֵׂה חֲכָמִים, מִגְדַל דָוִד, קוֹל יַעֲקֹב, מִשְׁלֵי אָבוֹת, מִשְׁלֵי מוּסָר אוּן אַנְדֶערֶע סְפָרִים:

קלט) אַ מָשָׁל אוּיף מַה טוֹבוּ
קמ) אַ מָשָׁל אוּיף צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ
קמא) אַ מָשָׁל אוּיף וְהַעֲרֶב נָא
קמב) אַ מָשָׁל אוּיף שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גוֹי
קמג) אַ מָשָׁל אוּיף וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ
קמד) אַ מָשָׁל אוּיף אַתָּה קִדַּשְׁתָּ
קמה) אַ מָשָׁל אוּיף וְתִתֶּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים
קמו) אַ מָשָׁל אוּיף שַׁבָּתְ'דִיגֶע זְמִירוֹת
קמז) אַ מָשָׁל אוּיף אֲנִי מַאֲמִין בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ
קמח) אַ מָשָׁל אוּיף מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ פוּן הַלֵּל
קמט) אַ מָשָׁל אוּיף רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַשְׁיָא פוּן פֶּרֶק
קנ) אַ מָשָׁל אוּיף וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ
קנא) אַ מָשָׁל אוּיף וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב
קנב) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ
קנג) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ
קנד) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ
קנה) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב
קנו) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה
קנז) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ
קנח) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה
קנט) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה
קס) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ
קסא) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ
קסב) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ
קסג) אַ מָשָׁל אוּיף אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ
קסד) אַ מָשָׁל אוּיף עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע
קסה) אַ מָשָׁל אוּיף נוֹאֲקִים אֵלֶיךָ פוּן סֻכּוֹתְ'דִיגֶען פִּיוּט
קסו) אַ מָשָׁל פוּן שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה
קסז) אַ מָשָׁל אוּיף וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה. פוּן קֹהֶלֶת
קסח) נָאךְ אַ מָשָׁל אוּיף וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ, פוּן קֹהֶלֶת
קסט) אַ וִויטְצִיגֶער מָשָׁל וֶועגֶען פְרֵייליךְ זַיין שִׂמְחַת תּוֹרָה
קע) אַ מָשָׁל אוּיף שִׁירַת הַיָּם וָואס מֶען לֵייעֶנְט פֶּסַח
קעב) אַ מָשָׁל פוּן שָׁבוּעוֹת וֶועגֶען דִיא עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת
קעג) הִתְעוֹרְרוּת פַאר דֶער תְּפִלָּה
קעד) אַ בִּיסֶעל מוּסָר פוּן דִּבְרֵי צַדִּיקִים
קעה) דִּינִים פוּן עֶרֶב שַׁבָּת
קעו) לוּחַ הַמּוֹלָדוֹת וראש חודש

תְּחִנּוֹת שַׁחֲרִית

אַ תְּחִנָּה צוּ זָאגֶען אִין דֶער פְרִיה וֶוען מֶען וַואכְט אוֹיף פוּן שְׁלָאף:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אִיךְ בִּין נִיט וֶוערְט דַיין חֶסֶד וָואס דוּ טְהוּסְט מִיר צוּ יֶעדֶער צַייט, בִּפְרַט בַּיי מַיין אוֹיפְשְׁטֶעהְן פוּן שְׁלָאף. אִיךְ לוֹיבּ אוּן דַאנְק דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען פַאר דֶער נְשָׁמָה וָואס דוּ הָאסְט מִיר צוּרִיקְגֶעגֶעבֶּען מִיט דַיין עֶרְבַּארְמוּנְג:

אַ תְּחִנָּה צוּ נֶעגֶעל־וַואסֶער:

גְרוֹיסֶער בַּארֶעמְהֶערְצִיגֶער גָאט! אַזוֹי וִוי דוּ בִּיזְט קָדוֹשׁ (הֵיילִיג) וְטָהוֹר (אוּן רֵיין) אַזוֹי הָאסְטוּ פַארְזָאגְט אִין דַיין הֵיילִיגֶער תּוֹרָה אַז קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ, אִיהְר זָאלְט זַיין הֵיילִיג. דֶערְפַאר הָאבֶּען אוּנְזֶערֶע חֲכָמִים מְתַקֵּן גֶעוֶוען, אַז מִיר זָאלֶען יֶעדֶען פְרִיהמָארְגֶען וַואשֶׁען דִי הֶענְד, וַוייל דִי הוֹיפְּט טוּמְאָה לִיגְט אוֹיף דִי הֶענְד. דִי פִינְגֶער דַארְפֶען זַיין הֵיילִיג אוּן רֵיין פוּן יֶעדֶער שְׁמוּץ, אַזוֹי וִוי דוּ פֶערְלַאנְגְסְט אִין דַיין הֵיילִיגֶער תּוֹרָה:

אַ תְּחִנָּה בַּיים וַואשֶׁען דִי הֶענְד:

גֶעלוֹיבְּט בִּיזְטוּ גָאט, אוּנְזֶער גָאט, קֶענִיג פוּן דֶער וֶועלְט, וָואס הָאט אוּנְז גֶעהֵיילִיגְט מִיט זַיינֶע מִצְוֹת אוּן הָאט אוּנְז גֶעבָּאטֶען צוּ וַואשֶׁען דִי הֶענְד. וִוי דוּ שְׁרַייבְּסְט אִין דַיין הֵיילִיגֶער תּוֹרָה וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים, אִיהְר אִידֶען זָאלְט זַיין הֵיילִיג. אוּנְזֶערֶע חֲכָמִים הָאבֶּען גֶע־זָאגְט, מֶען זָאל דִי הֶענְד וַואשֶׁען, וַוייל דִי גַאנְצֶע אוּנְהֵיילִיגְקַייט לִיגְט אִין דִי הֶענְד, מִיט דִי הֶענְד קֶען אַ מֶענְשׁ טְהָאן פִיעל שְׁלֶעכְטֶעס, אוּן דֶערְפַאר דַארְף עֶר זֵיי הַאלְטֶען הֵיילִיג אוּן אָפְּוַואשֶׁען פוּן זֵיי אַלֶע שְׁמוּטְץ:

אַ תְּחִנָּה צוּ אֲשֶׁר־יָצַר:

גֶעלוֹיבְּט בִּיזְטוּ גָאט, אוּנְזֶער גָאט, דֶער קֶענִיג פוּן דֶער וֶועלְט וָואס עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען דֶעם מֶענְשֶׁען מִיט חָכְמָה, אוּן עֶר הָאט גֶעמַאכְט אִין אִיהְם לֶעבֶּער אוּן הוֹילֶע רֶערְהֶען, וִוי: אַ מוֹיל, נָאז

אויפרען, הארץ, געדערים, און נאך און נאך. עס איז ענטדעקט און בעוואוסט פאר דיין כסא הכבוד, אז ווען איינס פון די פערמאכטע אברים זאל געעפענט ווערען, וואלט ניט מעגליך געווען צו לעבען און צו שטעהן פאר דיר. געלויבט ביזטו גאט, דער רופא פון אלע בעשעפענישען און וועלכער טהוט גרויסע וואונדער:

תחנה פון אלהי נשמה.

דאס זאגט מען אלע טאג:

מיין גאט! די נשמה וואס דו האסט אין מיר געגעבען איז ריין. דו האסט זי בעשאפען, דו האסט געפארמט איהר געשטאלט, דו האסט זי אין מיר אריינגעבלאזען און דו היטסט זי אין מיר, און דו וועסט איהר צונעהמען פון מיר און אומקעהרען צו מיר לעתיד לבא. די גאנצע צייט וואס די נשמה איז אין מיר, דאנק איך דיר, גאט מיין גאט און דער גאט פון מיינע עלטערען, דער הערר פון אלע ווערק, דער הערר פון אלע נשמות. געלויבט ביזטו גאט, דער וואס קעהרט אום די נשמות צו די טויטע גופים:

תחנה קבלת עול מלכות שמים.

די תחנה זאל יעדע אשה זאגען אלע אינדער־פריה, זי איז מלוקט פון די היילינע תנאים ואמוראים און אויך פון די גרעסטע גאונים ני"ע:

רבון כל העולמים, הערר פון אלע וועלטען, קעניג איבער אלע קעניגע, וואס אין דיין האנד איז דאס נפש פון אלע באשעפענישען, די גאנצע וועלט איז פול מיט דיין כבוד,

---

התעוררות פאר דער תפלה

די ספרי מוסר שרייבען, אז יעדער מענש ווען ער שטעלט זיך תפלה טאן פאר השי"ת דארף זיך פאר־שטעלען, ווי וואלט געווען אז ער וואלט זיך געשטעלט פאר א מלך בשר ודם צו בעטען עפעס פון אים

דער מענשליכער שכל איז גאר ניט אימשטאנד צו פער־שטעהן דיין גרויסקייט מיט דיינע מעשים. אלע הימלען, די זונן, די לבנה מיט אלע שטערען, וואס יעדער שטערען איז פאר זיך גאר א בעזונדערע וועלט. אויך דער ים אוקינוס, דער ים הקרח, דער ים הגדול מיט זייערע פערשיידענע ברואים, אלע טייכען מיט זייערע פערשיידענע פיש, אלע בערג און טהאלען, אלע מדבריות מיט די פערשיידענע חיות, יעדעס ווערימעל אויף דער ערד און אונטער דער ערד, אויך אלע גרעזליך מיט אלע פערשיידענע בוימער, לויבען אלע טאג צו דיין ליבען נאמען און ווייזען אויף דיין גרויס כבוד פאר דער גאנצער וועלט. דו האסט בעשאפען דעם מענשען פון ערד, אזוי ווי די תורה זאגט „עפר מן האדמה“, און דו האסט אין איהם געגעבען א נשמת רוח חיים, דאס ער זאל זיין אויסערוועהלט פון אלע בעשעפעני־שען און ער זאל געוועלטיגען איבער זיי. און דיין רעכטען תכלית זאל ער געפינען מיט דעם וואס ער וועט אין אלע דיינע מעשים באקלערען דאס דיין געטליכקייט איז פול אי־בעראל, אזוי ווי דוד המלך זאגט אין תהלים „שויתי ה׳ לנגדי תמיד“, איך האב גאט כביכול שטענדיג פאר מיר. דער פשט איז, אין אלע דיינע מעשים זעה איך דיין געטליכקייט פאר מיר און איך שטעל מיר פאר אין געדאנק גלייך ווי דער אויבערשטער שטעהט לעבען מיר און זעהט אלע מיינע

התעוררות פאר דער תפלה

פיר זיך זעלבסט אדער פיר זיין הויז־געזינד, געוויס וואלט דאן אויף אים אנגעפאלען אן אימה ופחד פיליכט רעדט ער ניט ווי מען דארף, פיליכט שטעהט ער ניט פאר איהם בכבוד וכדומה. ער וואלט געשטיגען אין

מעשים. דאס איז דער ערשטער כלל פון אונזער תורה, דאס דער איד דארף שטענדיג געדענקען און האבען אין זינען דעם בורא עולם, דען ווען א איד געהט ארום מיט דעם הייליגען געדאנק, איז ער בארעכענט מיט אלע זיינע מעשים, דאס זיין גאנץ לעבען מיט זיין גאנצער פיהרונג אויף דער וועלט, הן מיט פרומקייט און מיט מענשליכקייט והן מיט עהרליכקייט זאל זיין אויסגעהאלטען על פי דין תורתנו הקדושה, וואס איז שייך צו גאט, און על פי דרך ארץ, וואס איז שייך צו דעם מענשען. מען זאל זיך ניט פיהרען אויף דר וועלט ווי א בהמה, מיט נארישע געדאנקען, נאר יעדע זאך זאל זיין מיט דעת, מיט איבערקלערונג. בפרט מיר שוואכע פרויען דארפען מיר זיין געווארענט ניט צו פערשוואכען אונזער דעת, דען אויף אונז ווייבער ליגט דער הייליגער חוב פון דעם הויזליכען לעבען, דאס ווירטשאפט פון שטוב, מיט די קינדער ערציהונג. מיר ווערען גערופען עקרת הבית, דארפען מיר זיין אויף יעדען טריט בארעכנט, יעדער זאך דארף ווערען געטהאן מיט חכמה, נאר אזוי ווי ראשית חכמה איז יראת ה׳, מען זאל זיך פירכטען פאר גאט, נעהם איך אויף מיר דעם עול מלכות שמים און איך זאג דעם הייליגען פסוק „שויתי ה׳ לנגדי תמיד”, דער אויבערשטער זאל שטארקען מיין כח, ער זאל מיר געבען פערשטאנד, אז איך זאל קענען פיהרען מיין שטוב און ערציהען מיינע קינדער צו גאטס־

התעוררות פאר דער תפלה

גרויס שרעק, אין ציטערניש, פיר־לייכט וועט ניט אנגענומען ווערען זיין פערלאנג. און ער וועט נאך שטריינג בעשטראפט ווערען. היינט ווי איז אז דער מענש שטעלט זיך תפלה טהאן פאר השם־יתברך וואס

פַארְכְטִיגְקֵייט אוּן צוּ פְרֵיינְדְלִיכֶע מֶענְשְׁלִיכְקֵייט, דָאס עֶס זָאל זַיין נִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם, וָועלְכֶעס אִיז דֶער רֶעכְטֶער תַּכְלִית הַבְּרִיאָה פוּן יֶעדֶער אִשָּׁה. דָאס דוּרְךְ דֶעם זְכוּת זָאל אִיךְ זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבֶּען בֵּיידֶע וֶועלְטֶען, נַחַת אוּן עֲשִׁירוּת, גֶעזוּנְד אוּן קְרַאפְט, מִיט גוּטֶע קִינְדֶער אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּן אִיךְ זָאל נִיט דַארְפֶען חָלִילָה מוֹרָא הָאבֶּען פַאר דֶעם עוֹנֶשׁ פוּן יֶענֶער וֶועלְט. אִיךְ זָאל שְׁטֶענְדִיג נוֹשֵׂא חֵן זַיין אוּן הָאבֶּען אַ לִיכְטִיג מַזָּל אוּן אִיךְ זָאל מִיךְ עֶלְטֶערֶען מִיט מַיין מַאן צוּזַאמֶען, אָמֵן:

אַ נֵייעֶ תְּחִנָּה צוּ הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר

אָנָּא ה׳ אֱלֹהִים, אִיךְ בֶּעט דִיךְ, לִיבֶּער גָאט, וָואס דוּ בִּיזְט אַ רַחוּם בַּדִּין, אֲשֶׁר בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה, וָואס אִין דַיין הַאנְד טְהוּ אִיךְ בֶּעהַאלְטֶען מַיין נְשָׁמָה אִין דֶער צַייט וֶוען אִיךְ שְׁלָאף אוּן אַז אִיךְ בִּין וַואכֶענְדִיג. אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ חֶסֶד וְרַחֲמִים, בֶּעט אִיךְ פוּן דִיר חֶסֶד וְרַחֲמִים, דוּ זָאלְסְט מִיךְ בֶּענְשֶׁען הַיינְטִיגֶען טָאג אוּן אוֹיךְ אַלֶע טֶעג. אַז מַיין פִיהְרוּנְג זָאל גֶעפִינֶען חֵן וָחֶסֶד אִין מַיין מַאנ׳ס אוֹיגֶען אוּן אִין מַיינֶע קִינְדֶערְ׳ס אוֹיגֶען אוּן אוֹיךְ אִין דִי אוֹיגֶען פוּן אַלֶע מַיינֶע בֶּעדִיענְטֶע. עֶס זָאל הָאבֶּען אַ טַעַם מַיין רֵיינְלִיכְקֵייט אוּן מַיין צִיכְטִיגְקֵייט פוּן דֶר שְׁטוּב, דָאס עֶס זָאל חָלִילָה

התעוררות פאר דער תפלה

עֶר אִיז גְרֶעסֶער פוּן אַלֶץ אוּן וָואס אַלֶץ וֶוערְט גֶעטְהָאן דוּרְךְ זַיין ווִי־לֶען. דארף אוֹיף אִיהם גֶעווִיס פַא־לֶען אַן אֵימָה וָפַחַד גָאר אָהְן אַ שִׁיעוּר. אַז דֶער מֶענְשׁ זָאל זִיךְ דָאס פַארְשְׁטֶעלֶען וֶועט עֶר גֶעווִיס תְּפִלָּה טְהָאן מִיט גְרוֹיס הַכְנָעָה אוּן כַּוָּנָה. אוּן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וֶועט גֶעווִיס צוּ־

קַיין קְרַאנְקְהַייט נִיט אַרַיינְקוּמֶען אִין מַיין הוֹיז. וְהַגַּם זוּ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בִּיזְט אוּנְזֶער הִיטֶער, דָאךְ הָאסְטוּ גֶעשְׁרִיבֶּען אִין דֶער תּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה, דָאס דֶר מֶענְשׁ זָאל זִיךְ נִיט פֶערְלָאזֶען אוֹיף נִסִים, אוּן וֶוען דֶער מֶענְשׁ הִיט זִיךְ, הִיט אִיהם דֶער רִבּוֹנוֹ־שֶׁל־עוֹלָם אוֹיךְ. אוּן אַזוֹי וִוי עֶס אִיז בֶּעוואוּסְט, דָאס פִּיעלֶע אַנְשְׁטֶעקֶענְדֶע קְרַאנְקְהַייטֶען קוּמֶען פוּן נִיט־רֵיינְקַייט, לָכֵן בֶּעט אִיךְ פוּן דִיר כֹּחַ אוּן חָכְמָה צוּ וִויסֶען, וִוי אַזוֹי צוּ הַאלְטֶען רֵיין מַיין שְׁטוּב מִיט מַיין גַאנְץ הוֹיזְגֶעזִינְד. דוּ זָלְסְט אוֹיךְ מִיר שֶׁענְקֶען פֶערְשְׁטַאנְד, אִיךְ זָאל וִויסֶען וִוי צוּ הִיטֶען מַיין גֶעזוּנְד מִיט מַיין כֹּחַ, מַיין מַאן'ס גֶעזוּנְד אוּן כֹּחַ, מִיט דֶעם גֶעזוּנְד אוּן כֹּחַ פוּן מַיין גַאנְץ הוֹיזְגֶעזִינְד, הֵן מִיט רֵיינְקַייט וְהֵן מִיט גֶעזוּנְדֶע אוּן נֶעשְׁמַאקֶע מַאֲכָלִים, דָאס יֶעדֶע סְעוּדָה אוּן יֶעדֶער מַאֲכָל זָאל זַיין אִין צַייט, בִּכְדֵי מִיר זָאלֶען הָאבֶּען כֹּחַ צוּ עֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא, אַזוֹי וִוי דֶער פֶּרֶק זָאגְט „אִם אֵין קֶמַח אֵין תּוֹרָה". דֶער רַמְבַּ"ם זָאגְט, אַז אִין אַ גֶעזוּנְדֶען קֶערְפֶּער קֶען דֶער דַעַת מִיט דֶעם שֵׂכֶל זַיין פֶּעסְטֶער אוּן קֶען גִיכֶער נִיט הָאבֶּען קַיין טָעוּת וִוי דֶער שְׁוַואכֶער קֶערְפֶּער, בִּפְרַט נָאךְ אִין דִי הַיינְטִיגֶע צַייטֶען, וָואס בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים דֶער עוֹל־פַּרְנָסָה אִיז זֶעהְר שְׁוֶוער, דַארְף מֶען שְׁטַארְק אִין זִינֶען הָאבֶּען זִיךְ דִי כֹּחוֹת צוּ שְׁטַארְקֶען, אוּן דֶער עִיקָר אִיז צוּ זַיין אַ שָׂמֵחַ

התעוררות פאר דער תפלה

גֶעהֶמֶען זַיין תְּפִלָּה. דָאס אִיז רֶעכְט אַז אַן אִישׁ פָּשׁוּט שְׁטֶעלְט זִיךְ מִתְפַּלֵּל זַיין, קֶען עֶר הָאבֶּען בַּיי זִיךְ דִיזֶע גֶעדַאנְקֶען. ווי אִיז אָבֶּער אַז אַ קֶע־ נִיג שְׁטֶעלְט זִיךְ תְּפִלָּה טָאן צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, פֶעהְלְט אִיהם דָאךְ דֶער גֶע־ דַאנְק, ווייל עֶר הָאט דָאךְ נִיט קַיין גְרֶעסֶערֶען פַאר זִיךְ. דַארוּם הָאט

בְּחֶלְקוֹ. אִיךְ זָאל חָלִילָה נִיט מְקַנֵּא זַיין דֶער צְווייטֶער אִשָּׁה אוֹיף אִיהְר גוּט עֶסֶען, אוֹיף אִיהְרֶע טַייעֶרֶע מַלְבּוּשִׁים אוּן אוֹיף אִיהְר צִיערוּנְג. אִיךְ זָאל מִיךְ נָאר פֶערְקוּקֶען מְקַנֵּא צוּ זַיין אִין גוּטֶע אִידִישֶׁע אוֹיפְפִיהְרוּנְג. אוּן מִיט דֶעם וָואס דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער וֶועט מִיךְ מְזַכֶּה זַיין זָאל אִיךְ מִיךְ פְרֶעהֶען, דָאס עֶס זָאל זַיין שְׁטֶענְדִיג פְרֶעהְלִיךְ אִין מַיין שְׁטוּב. אִיךְ זָאל חָלִילָה נִיט וִויסֶען פוּן שְׁלֶעכְטֶס אוּן קַיין קְלָלָה זָאל נִיט קוּמֶען אִין מַיין שְׁטוּב. אוּן וַוייל עַל פִּי רוֹב זַיינֶען נָשִׁים מִיט שְׁוַואכֶע דֶעוֹת וָואס דָאס בְּרֵיינְגְט זֵיי חָלִילָה דָאס זֵיי רֵיידֶען זִיךְ אַיין מִיט קְרַאנְקְהַייטֶען, בִּיז זֵיי וֶוערֶען בֶּאֱמֶת שְׁוַואךְ. בֶּעט אִיךְ דִיךְ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זָאלְסְט שְׁטַארְקֶען מַיין שֵׂכֶל אוּן מַיין כֹּחַ. אִיךְ זָאל קֶענֶען אַזֶעלְכֶע שְׁוַואכֶע גֶעדַאנְקֶען פוּן מִיר פֶערְטְרַייבֶּען. מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער זָאלֶען וֶוערֶן דֶערְפְרֵייט בְּעֵת זֵיי וֶועלֶען אַריינְקוּמֶען אִין שְׁטוּב. אִיךְ זָאל זֵיי קֶענֶען עֶרְפְרֶעהֶען מִיט גוּטֶע לִיעבְּלִיכֶע קְלוּגֶע רֵייד, וּבְאוֹפֶן זֶה וֶועט רוּהֶען דִי בְּרָכָה, שֶׁפַע פַּרְנָסָה וְהַצְלָחָה אִין מַיין שְׁטוּב, דָאס אִיךְ זָאל קֶענֶען גֶעבֶּען צְדָקָה מִיט אַ פְרֶעהְלִיךְ הַארְץ אוּן זָאל זִיךְ קֶענֶען שְׁטֶעלֶען דַאוֶונֶען מִיט רֵיינֶע גֶעדַאנְקֶען. דוּ זָאלְסְט מְמַלֵּא זַיין אוּנְזֶער אַלֶעמֶענְס גֶעבֶּעט צוּם גוּטֶען:

התעוררות פאר דער תפלה

אִיךְ דָוִד'ן. וֶועלְכֶער אִיז גֶעוֶוען אַ מֶלֶךְ אִין יְרוּשָׁלַיִם אוּן דֶר גְרֶעסְטֶער קֶענִיג אִין דֶער וֶועלְט, פַר וֶועמֶען אַלֶע הָאבֶּען גֶעצִיטֶערְט, גֶעפֶּעהַלְט דִיעזֶער גֶעדַאנְק. וָואס-זְשֶׁע הָאט עֶר גֶעטְהָאן? הָאט עֶר פַארְזָאגְט אַז אַלֶע בַּקָּשׁוֹת זָאל מֶען אִיהְם דֶערְלַאנְגֶען פַאר דֶער צַייט פוּן תְּפִלָּה.

תְּחִנָּה מוֹדֶה אֲנִי

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ, גָאט מַיין גָאט און גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶן, אִיךְ אָרִימֶע פְרוֹי שְׁטֶעה פַאר דִיר מִיט אַן אַיינְגֶעבּוֹיגֶענֶעם קָאפּ, מִיט אַ צוּבְּרָאכֶען הַארְץ, דֶען מַיין לֶעבֶּען אִיז אִין דַיין הַאנְד און מַיין טוֹיט אִיז אוֹיךְ אִין דַיין הַאנְד. אִיךְ שְׁטֶעה פַאר דִיר מִיט לוֹיטֶער צִיטֶערְנִישׁ. אִיךְ בַּאגֶעהְר פוּן דִיר, אַז דוּ זָאלְסְט מִיר מוֹחֵל זַיין מַיינֶע זִינְד וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט און גֶעשׁוּלְדִיגְט פוּן דֶעם טָאג פוּן מַיין גֶעבָּארֶען בִּיז הַיינְטִיגֶען טָאג, און אוֹיבּ אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט אִין דִי דְרַיי מִצְוֹת וָואס דוּ הָאסְט גֶעבָּאטֶען אוּנְז וַוייבֶּער, חַלָּה, נִדָּה און לִיכְט־צִינְדֶען, בֶּעט אִיךְ דִיךְ, אַז דוּ זָאלְסְט מִיר הַיינְט דָאס נִיט גֶעדֶענְקֶען און חָלִילָה מַיינֶע יָאהְרֶען נִיט אָפְּשְׁנַיידֶען, נָאר דוּ זָאלְסְט מִיךְ נָאךְ לָאזֶען לֶעבֶּען בִּיז אִיךְ וֶועל מְקַיֵּים זַיין וָואס עֶס שְׁטֶעהְט אִין דַיין תּוֹרָה, און וֶוען מַיין צַייט וֶועט קוּמֶען צוּ שְׁטַארְבֶּען, זָאל דִי מִיתָה זַיין אַ כַּפָּרָה אוֹיף מַיינֶע זִינְד, אֲפִילוּ אִיךְ הָאבּ דָאס נִיט פֶערְדִיעֶנְט בַּיי דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען, בֶּעט אִיךְ דִיךְ אַ מַתְּנַת חִנָּם. דוּ הֶערְסְט דָאס גֶעבֶּעט פוּן אַלֶע מֶענְשֶׁען. זָאלְסְטוּ אוֹיךְ הֶערֶען מַיין גֶעבֶּעט, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

אָנָא הַשֵּׁם, אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט און גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְ־

התעוררות פאר דער תפלה

עֶר אִיז אַרוֹיס פוּן בֵּית־הַכְּנֶסֶת (שׁוּל) און הָאט גֶעוָאנְט אַז יֶעדֶער זָאל אִים אוֹיפְגֶעבֶּען זַיין בַּקָּשָׁה, הָאט עֶר גֶעזֶעהֶען אַז הוּנְדֶערְטֶער מֶענְשֶׁען פוּן נָאהֶנְט און וַוייט שְׁטֶעהֶען פַאר אִים מִיט הַכְנָעָה, מִיט גְרוֹיס גֶעוויין און שְׁרֶעקֶען זִיךְ, און יֶעדֶער וַויינְט און קְלָאגְט, אַז עֶר זָאל אִיהם מִשְׁפָּט'ן

טֶערֶען, אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט פוּן דֶעם טָאג אָן וָואס אִיךְ בִּין גֶעבָּארֶען גֶעוָוארֶען בִּיז דֶעם הַיינְטִיגֶען טָאג. יֶעצְט הָאט מִיךְ דֶערְהוֹיבֶּען מַיין הַארְץ און בַּאוִוילִיגְט צוּ מַיין גָאט, צוּ ווִיע־דֶערְקֶעהְרֶען מִיט וַוארְהַייט מִיט מַיין גַאנְצֶען הַארְצֶען, און דָאס וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט, הָאבּ אִיךְ אוֹיף דֶעם חֲרָטָה. אִיךְ וֶועל שׁוֹין נִיט טְהָאן קֵיין זִינְד, אִיךְ וֶועל מִיר הַיינְט אִין מַיין הַארְץ גֶעהֶמֶען וַוייטֶער רֵיין צוּ בְּלַייבֶּען פוּן זִינְד ווִי אַ קְלֵיין קִינְד וָואס עֶס וֶוערְט עֶרְשְׁט גֶעבָּארֶען. גָאט, אַלְמֶעכְ־טִיגֶער, אִיךְ גִיבּ אִיבֶּער מַיין נְשָׁמָה אִין דַיין הַאנְד. אִיךְ בֶּעט אַז הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ זָאל אַן עֵדוּת זַיין און אַלֶע סִפְרֵי־תּוֹרוֹת אִין הֵיכָל און דִי עֵדָה הַקְּדוֹשָׁה זָאלֶען זַיין עֵדוּת דָאס אִיךְ אַנְעֶרְ־קֶען אַז גָאט אִיז יָחִיד וּמְיוּחָד. אִיךְ הָאף צוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אַז מַיין נְשָׁמָה זָאל אִיבֶּער הוּנְדֶערְט יָאהְר אוֹיסְגֶעהְן מִיט דִי וֶוערְטֶער „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה׳ אֱלֹהֵינוּ ה׳ אֶחָד״. אִיךְ בַּאגֶעהְר אַז מַיין נְשָׁמָה זָאל קֶענֶען צוּרִיק קוּמֶען אוֹיף דֶעם אָרְט וואו זִי אִיז גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען. אַצִינְד בֶּעט אִיךְ, אַז פוּן הַיינְט און וַוייטֶער, וֶוען דֶער שָׂטָן וֶועט קוּמֶען און וֶועט חָלִילָה מִיךְ אָנְ־רֵייצֶען צוּ בֵּייזֶען, זָאל זַיינֶע רֵייד זַיין בָּטֵל וּמְבוּטָל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. אִיךְ בֶּעט הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אַז מַיין נְשָׁמָה זָאל קוּמֶען צוּ שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל און לֵאָה, אוֹיף דֶעם אָרְט וָואס מַיין

התעוררות פאר דער תפלה

מִיט חֶסֶד און רַחֲמִים. ווִי עֶר הָאט דָאס גֶעזֶעהֶען, הָאט עֶר אוֹיפְגֶעהוֹי־בֶּען דִי אוֹיגֶען צוּם הִימֶעל און הָאט גֶעזָאגְט: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אַז מֶען הָאט אַזוֹי מוֹרָא פַאר מִיר בָּשָׂר וָדָם, וָואס הַיינְט בִּיז אִיךְ דָא און מָארְגֶען אִין קֶבֶר, הַיינְט ווִי דַארְף אִיךְ שׁוֹין צִיטֶערְן פַאר דִיר מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים

בַּאגֶעהְר אִיז. אוּן אוֹיבּ חַס־וְשָׁלוֹם דֶער שָׂטָן װֶעט קוּמֶען אוּן װֶעט װֶעלֶען מִיךְ אָנְרֵייצֶען, אַז אִיךְ זָאל עוֹבֵר זַיין אוֹיף אַיין מִצְוָה װָאס דוּ הָאסְט גֶעבָּאטֶען, װָאס אִין דַיין לִיעבֶּער תּוֹרָה שְׁטֶעהְט, מִכָּל־שֶׁכֵּן אַז אִיךְ זָאל חַס־וְשָׁלוֹם לֵייקֶענֶען אִין דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. זָאלְסְטוּ זִיךְ אוֹיף אִיהְם אָנְבֵּייזֶערֶען אוּן פֶערְיָאגֶען. אוּן אוֹיבּ אִיךְ װֶעל שְׁלֶעכְטֶע גֶעדַאנְקֶען הָאבֶּען, זָאל אַלְץ זַיין בָּטֵל וּמְבוּטָל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, גְלַייךְ װִי עֶס אִיז קֵיינְמָאל אִין מַיין גֶעדַאנְקֶען גֶעװֶען. אוּן אִיךְ גְלוֹיבּ אִין גָאט אוּן אִין דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, אַז דוּ בִּיזְט אֱמֶת אוּן דַיין תּוֹרָה אִיז אֱמֶת אוּן אַז דוּ בִּיזְט גֶעװֶען אוּן בִּיזְט הַיינְט אוּן װֶעסְט זַיין אַ קֶענִיג אוֹיף אֵייבִּיג, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

שׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתְךָ, דֶער מֶענְשׁ זָאל תְּשׁוּבָה טְהָאן אֵיין טָאג פַאר זַיין טוֹיט. דַארוּם בִּין אִיךְ הַיינְט מוֹסֵר מוֹדָעָה מִיט מַיין גַאנְצֶען שֵׂכֶל, אַז אִיךְ בִּין מַאֲמִין אִין אַלֶע שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִקָּרִים, װָאס דִי חֲכָמִים הָאבֶּען אוּנְז מוֹסֵר גֶעװֶען. דָאס עֶרְשְׁטֶע בִּין אִיךְ מַאֲמִין, אַז גָאט בָּרוּךְ הוּא אִיז אַ בֶּעשֶׁעפֶער פוּן דִי אַלֶע װֶעלְטֶען, אוּן הָאט בֶּעשַׁאפֶען אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישֶׁען פוּן אַלֶע װֶעלְטֶען. דָאס צְװֵייטֶע בִּין אִיךְ מַאֲמִין אַז גָאט בָּרוּךְ הוּא אִיז אַ יָחִיד וּמְיוּחָד, װָאס אִיז אִין עֶרְגֶעץ נִיט צוּ גֶעפִינֶען אַן אַנְדֶערֶען, עֶר אִיז הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה

התעוררות פאר דער תפלה

וְקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? מִיט דִיעזֶער פַאר־שְׁטֶעלוּנג הָאט עֶר זִיךְ גִישְׁטֶעלְט תְּפִלָּה טְהָאן צוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מִיט גְרוֹיס אֵימָה וְיִרְאָה, מִיט קְדוּשָּׁה וְטָהֳרָה אוּן מִיט פַייֶערְדִיגֶע גֶעדַאנְקֶען. דָאס זָאגְט דָוִד הַמֶּלֶךְ אִין תְּהִלִּים: לְךָ. װֶען אִיךְ דַארְף תְּפִלָּה טְהָאן צוּ דִיר, פֶעהְלְט דָאךְ מִיר דִי

ה׳ אחד ושמו אחד. דאס דריטע בין איך מאמין, אז גאט ברוך הוא איז ניט צוצוגלייכען צו א גוף און קיינער קען זיין געשטאלט ניט גרייכען און ניט פינדען, דע ער האט קיין התחלה און קיין סוף, און קיין גרונד ניט צו זיין מחשבה. דאס פיערטע בין איך מאמין, אז גאט ברוך הוא איז א קדמון לכל העולמות, ער איז דאס ארט פון אלע עולמות, אבער די עולמות זיינען ניט דם ארט פון אים, ער איז ראשון לראשונים ואחרון לאחרונים. דאס פינפטע בין איך מאמין, אז גאר צו דעם גאט איז ווערטה מתפלל צו זיין און ניט צו קיינעם מעהר, ווי דוד המלך עליו השלום האט געזאגט „ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון״. דאס זעקסטע בין איך מאמין, אז די נבואה פון אלע אונזערע נביאים, וואס האבען אונז נבואה געזאגט, גלויב איך, אז דאס האט אלץ גאט געהייסען זאגען. דאס זיעבעטע בין איך מאמין, אז משה רבנו עליו השלום איז גע־ווען א פאטער איבער די חכמים און א הערר איבער די נביאים. דאס אכטע בין איך מאמין, אז די תורה הקדושה איז צו אונז געגעבען געווארען דורך משה רבנו עליו השלום. דאס נײַנטע בין איך מאמין, אז די תורה וועט ניט פערביטען ווערען אויף אייביג, נאר ווי די תורה איז אצינד מיט אלע אותיות און ווערטער אזוי וועט זי בלייבען אויף אייביג. דאס

התעוררות פאר דער תפלה

פארשטעלונג, אמר לבי, האב איך מיר בעקלערט, בקשו פני, איהר אלע דערלאנגט אייערע בקשות, את פניך יי אבקש, יעצט ווען איך האב געזעהען די ציטערניש פון זיי קען איך שוין מיט דעם געדאנק בעטען דיר גאט. דארום דארף יעד־דער מענש זיך פארשטעלען דיזען

צֶעהְנְטֶע בִּין אִיךְ מַאֲמִין, אַז גָאט בָּרוּךְ הוּא וֵוייסְט אַלֶע מַחֲשָׁבוֹת פוּן דִי מֶענְשֶׁען אוּן אַלֶע פֶערְבָּארְגֶענִישׁ, אוּן הֲגַם עֶר אִיז גֶעאַבְּפֶּערְט אִין אַלֶע וֶועלְטֶען, דִי בְּרֶענֶענְדִיגֶע מַלְאָכִים וָואס בֶּעדִיעֶנֶען אִיהְם הָאבֶּען קַיין עֶרֶךְ נִיט אוּן קַיין מִסְפָּר, דָאךְ אִיז עֶר מַשְׁגִיחַ אוֹיף אַלֶע מַעֲשִׂים אוּן מַחֲשָׁבוֹת פוּן דִי מֶענְשֶׁען. דָאס עֶלְפְטֶע בִּין אִיךְ מַאֲמִין, אַז גָאט בָּרוּךְ הוּא נִיט שְׂכַר טוֹב צוּ דִי וָואס דִיעֶנֶען אִיהְם מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְ־צֶען. דָאס צְוֶועלְפְטֶע בִּין אִיךְ מַאֲמִין, אַז גָאט בָּרוּךְ הוּא וֶועט אוּנְז שִׁיקֶען מָשִׁיחַ בֶּן דָוִד אוֹיסְצוּלֵייזֶען אוּנְז פוּן דֶעם בִּיטֶערֶען גָלוּת, אוּן וֶוען עֶר פֶערְזַאמְט מִיט זַיין קוּמֶען, דָאךְ טְהוּ אִיךְ הָאפֶען אַלֶע טָאג אַז עֶר וֶועט זִיךְ אַ מָאל אִיבֶּער אוּנְז דֶערְבַּארְמֶען אוּן וֶועט אוּנְז פִיהְרֶען קַיין יְרוּשָׁלַיִם, ווִי אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“. דָאס דְרַייצֶעהְנְטֶע בִּין אִיךְ מַאֲמִין אִין תְּחִיַּת הַמֵּתִים, אַז גָאט בָּרוּךְ הוּא וֶועט מְחַיֶּה מֵתִים זַיין בְּרַחֲמִים. אִין דִי אַלֶע דְרַייצֶעהְן עִקָּרִים גְלוֹיבּ אִיךְ מִיט מַיין גַאנְצֶען הַארְצֶען, אוּן אַז עֶס וֶועט חָלִילָה אַמָאל קוּ־מֶען אַ צַייט אוֹיף מִיר פַאר מַיין טוֹיט, אַז אִיךְ וֶועל חָלִילָה נִיט זַיין בַּיי דֶעם גַאנְצֶען שֵׂכֶל אוּן דֶער שָׂטָן וֶועט חָלִילָה מִיךְ אַרָאפְּפִיהְרֶען פוּן דֶעם רֶעכְטֶען וֶועג, בִּין אִיךְ דָאס אַלְץ הַיינְט

התעוררות פאר דער תפלה

אֵיידֶעלֶען גֶעדַאנְק אוּן זִיךְ שְׁטֶעלֶען תְּפִלָּה טְהָאן צוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מִיט גְרוֹיס פַּחַד. מֶען בַּארְף נִיט פֶערְגֶעסֶען אַז עֶר אִיז דָאךְ נִיט קַיין מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, אוּן אַז מֶען שְׁטֶעלְט זִיךְ דָאךְ לִפְנֵי מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם נוֹרָא תְּהִלּוֹת אוּן דַאן וֶועלֶען גֶעווִיס אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען, אָמֵן, וְכֵן יְהִי רָצוֹן:

מבטל כחרס הנשבר, און נאר ווי איך גלויב היינט מיט מיין גאנצען שכל אזוי זאל דאס האבען א קיום לעולם ועד ולעולמי עולמים. מיר זעהען אויף דער וועלט ווי פיעלע מענשען שטארבען פלוצלינג און קענען אפילו ניט זאגען קיין ודוי, רחמנא ליצלן, דארום האב איך צייט היינט, ווען איך בין קלאהר און האב מיין גאנצען שכל, מתודה צו זיין זיך פאר גאט, און כאטש איך בין א חוטא פון מיין יוגענד אן ביז דעם היינטיגען טאג, וואס איך בין ניט ווערטה צו דערמאנען גאט'ס נאמען און פשיטא מתפלל צו זיין פאר איהם אויף מיין נשמה, דאך האב איך א בטחון אויף זיין גרויסען חסד וואס ער איז זיך מרחם על הבריות און איז מקבל תשובה פון אלע פושעים וועלכע עס קעהרען זיך אום צו איהם מיט'ן גאנצען הארצען. דארום האב איך היינט חרטה אויף אלע מיינע עבירות וואס איך האב געטהאן פון מיין יוגענד אן ביז יעצט, הן בשוגג והן במזיד, הן באונס והן ברצון:

אוי לי, וועה צו מיר, אז איך האב ניט געטראכט פון דעם ביטערען טויט. איך וועל דאך מוזען אויף אלעס אפגעבען חשבון און איך וועל מוזען ליידען עונשים קשים ויסורים. היינט האב איך אויף דעם אלעם חרטה און בעט פון מדת הרחמים אז ער זאל מיר אלץ מוחל זיין. און אלע טעג וואס

דברי צדיקים

דער ספר המוסר שרייבט צריך האדם לקדם פני צורו קודם התפלה, דער מענש דארף מקדים פנים זיין זיין הייליגען באשעפער מיט מחשבות קדושות פאר דעם דאווע־נען, דם ער זאל תיכף ווי ער וואכט אויף פון זיין שלאף מקבל זיין אויף זיך עול מלכות שמים און ער זאל

איך װעל נאך לעבען זאלסטו מיך מײן הארץ נײגען נאר צו דיענען דיך און ניט נכשל צו װערען חס־ושלום אין קײן שום עבירה, און איך זאל זוכה זײן מתודה צו זײן זיך פאר מײן טויט, און מײן נשמה זאל אויסגעהן בקדושה ובטהרה און זאל ניצול װערען מעונש הגיהנום, אמן סלה:

אב הרחמים, פאטער דערבארמדיגער, איך בעט דיך הײנט מיט׳ן גאנצען הארצען, אז דו זאלסט מיך בעשאפען א גוט הארץ דיך צו דיענען, און אלע שלעכטע מעשים װאס איך האב געטהאן ביז הײנט זאלסטו לאזען פאלען און איך זאל זײן גלײך װי איך װאלט הײנט געבארען געװארען. איך זאל זײן אזוי װי א קינד װאס איז רײן פון עבירות. דען דו װײסט דאך װאויל, אז דאס װאס איך האב געשולדיגט קעגען דיר, האב איך ניט געטהאן אום דיך צו דערצערנען, נאר מײן נארישקײט האט דאס מיטגעבראכט, װײל איך האב ניט באדערעכנט װי געאכפערט דו ביזט, װי דו האסט בעשאפען די ערד, װעלכע איז גרויס זעקס טויזענד מײל, און ארום די ערד האסטו ארומגערינגעלט דעם גרויסען ים, װאס נאך אונזער פערשטאנד נך האט ער קײן גרונד און קײן סוף ניט און דאס אלעס איז אנטקעגען הימעל װי א טראפען אין ים. אויך האסטו בעשאפען זיעבען הימלען, יעדער הימעל איז װײט פון אנדערען פינף הונדערט יאהר גאנג. דאס אלץ איז

דברי צדיקים

בײ זיך אין הארץ קובע זײן אימה ויראה. ער זאל ציטערען פאר דעם פחד פון השם יתברך, דאס מיט יעדער מעשה װאס ער װיל טהאן זאל ער זיך פארשטעלען שויתי ה׳ לנגדי תמיד, דאס דער אויבערש־טער שטעט און זעהט זײנע מעשים און ער זאל געדענקען דם חסד װאס

עוֹלָם עֲשִׂיָה, און אִיבֶּער דֶעם אִיז עוֹלָם הַיְצִירָה, און אִיבֶּער דֶעם אִיז עוֹלָם הַבְּרִיאָה, און אִיבֶּער דֶעם אִיז עוֹלָם הָאֲצִילוּת. און אַלֶע עוֹלָמוֹת צוּזַאמֶען זַיינֶען זֶעהְר קְלַיין אִיז פֶערְגְלַייךְ מִיט דַיין כִּסֵא הַכָּבוֹד, און דֶער כִּסֵא הַכָּבוֹד הָאט קַיין עֶרֶךְ נִיט אַנְטְקֶעגֶען דַיין שֶׁעהְנְקַייט, אַכְפֶּערְקַייט און שְׁטַארְקַייט, וָואס אִיז נִיט מֶעגְלִיךְ אֵייבִּיג דִיךְ אַ מִקְצָת צוּ לוֹיבֶּען. נוּ, וְוִי בִּין אִיךְ גָאר פֶערְנַארְט גֶעוֶועֶן און הָאבּ קֶעגֶען דִיר מוֹרֵד גֶעוֶועֶן נִיט מֶעהְר, אִיךְ בִּין אַזוֹי שָׁפֵל אִין פֶערְשְׁטַאנְד, אַז אִיךְ הָאבּ דָאס נִיט גֶעטְהָאן מִיט מַיין גֶעוִוּיסֶען. הַיינְט הָאבּ אִיךְ בְּטָחוֹן אִין דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען, דֶען דוּ עֶפֶענְסְט דַיין הַאנְד מְקַבֵּל צוּ זַיין דִי וָואס טְהוּעֶן תְּשׁוּבָה מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען, וְוִי דוּ הָאסְט גֶעזָאגְט דוּרְךְ דַיינֶע נְבִיאִים „שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּא מְשׁוּבוֹתֵיכֶם“, טְהוּט תְּשׁוּבָה, מַיינֶע קִינְדֶער, וֶועל אִיךְ הֵיילֶען אַייעֶר ווִילְדְקַייט. אַזוֹי זָאלְסְטוּ הַיינְט פַארְגֶעסֶען מַיין גֶעבֶּעט און מַיינֶע טְרֶעהְרֶען, וָואס אִיךְ פַּארְגִיס פַאר דִיר. און זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען מַיין פַּרְנָסָה, אַז אִיךְ זָל קֶענֶען דִיךְ דִינֶען בְּשִׂמְחָה און זָאל זוֹכֶה זַיין לְחַיֵי עוֹלָם הַבָּא צְווִישֶׁען דִי צַדִיקִים וְצִדְקָנִיוֹת וָואס הָאבֶּען תַּעֲנוּג מִזִיו הַשְּׁכִינָה, און זָאלְסְט מִיר דֶערְנָאךְ מַאכֶען לֶעבֶּען צוּ תְּחִיַת הַמֵתִים, וֶוען דוּ וֶועסְט זִיךְ דֶערְבַּארְעמֶען אִיבֶּער דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן סֶלָה:

דברי צדיקים

הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט מִיט אִיהם גֶעטְהָאן, עֶר הָאט אִיהם צוּרִיק גֶעשֶׁענְקְט זַיין חִיוּת און צוּרִיק גֶעגֶעבֶּען זַיין פִּקָדוֹן דִי הֵיילִיגֶע נְשָׁמָה, דַארוּם בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵךְ בְּרָגֶשׁ, דֶען יֶעדֶער מֶענְשׁ בַּארְף זַיין פוּן דִי עֶרְשְׁטֶע צֶעהְן וָואס קוּמֶען אִין שׁוּהְל דֶען דִי עֶרְשְׁטֶע צֶעהְן הָאבֶּען אַזוֹי פִיעל שְׂכַר אַנְטְקֶעגֶען אַלֶע וָואס זַיינֶען אִין שׁוּהְל:

תחנה ערב ובקר.

די תחנה זאל מען זאגען אבענדס און מארגענס פאר יעדער תפלה

רבונו של עולם, אתה ידעת כי בשר ודם אנחנו. דו הערר פון דער גאנצער וועלט, דו ביזט אן אלמעכטיגער גאט, און דו ווייסט דאך וואויל אז מיר זיינען נאר בלוט און פלייש, און מיר האבען ניט קיין כח דאס מיר זאלען קענען מכון זיין אדער מצרף זיין די היילינע שמות און אלע כונות וואס געפינען זיך אין יעדער תפלה און אין יעדער ברכה. און ווען מיר וואלטען יא געוואוסט אלע צרופים און אלע שמות פון די ברכות, דאך וואלטען מיר ניט קענען גרייכען צו דערצעהלען אלע דיינע לויב און וואונדער, דען מיר זיינען נאר מענשען, בלוט און פלייש, און מיר האבען קיין רעכטען פערשטאנד צו בעגרייפען די גרויסקייט און היילינקייט. דא־רום זאל זיין דער ווילען פאר דיר, גאט, אז עס זאל זיין גע־רעכענט פאר דיר מיין תפלה פון שחרית, אדער מוסף, אדער מעריב. יעדע תפלה בעזונדער זאל זיין גלייך אזוי ווי איך וואלט געוואוסט צו מכון זיין אדער מצרף זיין אלע כונות און צרופי שמות וואס געהען ארוים פון דער תפלה פון שחרית אדער מוסף, אדער מנחה, אדער מעריב, און מיין תפלה זאל ארויפגעהן פאר דיר, צו מאכען א קרוין אויף דיין קאפ מיט די תפלות פון די ישראל. וואס ווייסען מכון צו זיין און מצרף

דברי צדיקים

דער בבנו יונה שרייבט, טוב, עס איז גוט, דאס א מענש זאל טראגען אויף זיך דעם יאך פון גאט צו געהן אין גוטען וועג. און צו גע־דענקען דעם באשעפער, און ער זאל זיך יעדען טאג מעהר פערשטארקען אין מצוות און אין דער ליעבשאפט צו גאט און זאל טראכטען און גע־

צו זיין מיט כונות וואס געהערען צו יעדער ברכה און צו יעדער בקשה, זאלען אלע תפלות געהן אין זיעבעטען הימעל אריין, אמן, כן יהי רצון:

א נייע ירושלים תחנה

די טייערע תחנה האט געמאכט א גרויסע צדיקת פון ירושלים. מען זאל איהר זאגען אלע טאג פאר דעם דאווענען און נאך דעם דאווענען:

בשם יי אלהי ישראל יושב הכרובים, די גאט פון מיינע עלטערען, איך טהו דיך בעטען מיט'ן גאנצען הארצען, דו זאלסט דיך איבער מיר דערבארעמען כרחם אב על בנים, אזוי ווי א פאטער דערבארעמט זיך איבער זיינע קינדער, און הער מיין געבעט, און בעהיט מיך פון אלעם בייזען, און פיהר מיך אין דעם רעכטען וועג און פערנעהם מיין געבעט. וואס איך טהו אלע טאג בעטען מיט מיין גאנצען הארצען, און לאז מיך ניט אומקערען לעדיג מיט מיין תפלה. און לאז מיך מיט מיין מאן און קינדער לעבען צו דיין הייליגער דיענסט. מלך הרחמים, דו דערבארעמדיגער קעניג, דערבארעם דיך איבער מיר און איבער אלע די מייניגע, און בעגעה זיך ניט מיט אונז חלילה מיט מדת הדין, נאר מיט מדת הרחמים, און טהו אפ דיין צארן פון אונז, און דערהער אונ'

דברי צדיקים

דענקען דם דר בעשעפער שטעהט שטענדיג פאר זיינע אויגען, דורך דעם ווט ער גאט'ס פארכט האבען אויף זיך און וועט מאכען זיין הארץ אונטערטהעניג און וועט זיך האלטען ניעדעריג און ווט האבען חרטה אויף זיינע זינד און וועט זיך היטען מיט אלע כחות מעהר שוין ניט צו

זֶער גֶעבֶּעטְ אַלֶע מָאהל װֶוען מִיר טְהוּעֶן דִיךְ רוּפֶען. הֶעלְף אוּנְז אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע נוֹיטֶען, דֶערְפְרֶעה אוּנְז מִיט וָואס מִיר ווִילֶען, אוּן זַיי מְמַלֵא אוּנְזֶערֶע בַּקָשׁוֹת וָואס מִיר פֶערְלַאנְגֶען פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. אוּן זָאלְסְט אוּנְז הֶעלְפֶען אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט גֶעהָאלְפֶען אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען פוּן זֵייעֶר גְרוֹיסֶען אוּן שְׁוֶוערֶען פַּיין אִין מִצְרַיִם, אוּן גִיבּ מִיר גוּטֶע אוּן פְרוּמֶע קִינְדֶער, וָואס זָאלֶען זַיין צַדִיקִים אוּן חֲסִידִים אוּן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אוּן אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ עֶרְצִיהֶען זֵיי צוּ דַיין הֵיילִיגֶע דִיעֶנְסְט אוּן זֵיי זָאלֶען הָאבֶּען חֵן אוּן חֶסֶד אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוּן אִין לַייטֶענְס אוֹיגֶען, אוּן מִיר זָאלֶען אוֹיסְלֶעבֶּען אוּנְזֶערֶע יָאהְרֶען אִין גְרוֹיס פְרֵיידֶען אוּן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין אוֹיסְצוּגֶעבֶּען אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער בְּכָבוֹד גָדוֹל. אִיךְ בֶּעט דִיךְ, דוּ אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט, בַּארִימְהַארְצִיגֶער פָאטֶער, הֶערְר אִיבֶּער אַלֶע הֶערְצֶען, אַז דוּ זָאלְסְט הֶערֶען אַלֶע מַיינֶע תְּפִלוֹת אוּן זָאלְסְט בַּאהִיטֶען מִיךְ אוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען, דוּ זָאלְסְט מִיךְ דֶערְפְרֶעהֶען ווִי דוּ הָאסְט אוּנְזֶער מוּטֶער חַנָה עָלֶיהָ הַשָׁלוֹם דֶערְפְרֶעהְט מִיט דָאס, וָואס זִי הָאט בַּאגֶעהְרְט פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. מֶלֶךְ רַחֲמִים, דוּ דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָאטֶער. קֶענִיג פוּן דֶער וֶועלְט, אִיךְ טְהוּ דִיךְ רוּפֶען טָאג אוּן נַאכְט. אַלֶע טֶעג פוּן לֶעבֶּען פֶערְלָאז אוּנְז נִיט אוּן גִיבּ אוּנְז

דברי צדיקים

וויגדיגען און דאן וועט ער זיין בע־
ליעבט ביי גאט און ביי לייטען:
יעדער מענש זאל זעהען צו זיין
פון די ערשטע אין שוהל,
און זאל שטעהן אין שוהל מיט גרויס

פארכט דען די שוהל איז אנשטאט
דם בית־המקדש. און ווען ער קומט
אין שול זאל ער זיך א ווײלע פער־
האלטען רוהיג און זאל זיך בע־
טראכטען פאר וועמען ער בארף זיך

פרנסה און אלע אונזערע בעדערפניש פון דיין הייליגע געטרייע מילדע האנד און ניט חלילה דורך לייטענס הילף, און גיב אונז אלע בעדערפניש בנחת און ניט מיט צער, און לאז מיר זוכה זיין צו דערלעבען ביז הונדערט יאהר מיט מיין מאן און קינדער צו זיצען ביי מיין טיש, און מיר זאלען האבען גוטע מליצים לעולם הבא. מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. איך טהו דיך אנרופען אין אלע צייטען, דען דו ביזט נאר איין גאט און דו ביזט מיין שפייזער, און דו גיבסט מיר אלע מיינע בעדערפנישען, און דו האסט מיך ערנעהרט און געשפייזט און ערצויגן פון מיין יוגענד אן ביז היינטיגען טאג. בעהיט מיך און מיין מאן און קינדער פון א מיתה משונה, און זאלסט אונז געדענקען אין אלע צייטען און אונז אנשרייבען צו גוטע יאהרען, צו לאנג לעבען, דען צו דיין הילף האף איך און אויך אלע וואס לעבען אויף דער גאנצער וועלט. זאלסט אונז געדענקען שטענדיג צו גוטען און צו בענשונג, און זאלסט אונזערע תפלות אלע צייט דערהערען, אזוי ווי דו האסט געהערט די תפלה פון מנשה מלך יהודה, און זאלסט אונזער תפלה ניט פערשעמען און ניט לאזען אומקעהרען זיך לעדיג פון דיר, דען דו ביזט דער גאט וואס הערט אלע געבעטען פון די וואס רופען מיט'ן גאנצען הארצען אמן, וכן יהי רצון:

דברי צדיקים

דא שטעלען און ווער עס הערט צו זיינע רייד, דאן וועט ער בעקומען שכר פון גאט ברוך־הוא און זיין מחשבה אין זיין כונה וועט זיין איז דער תפלה. דאן וועט זיין תפלה אנגענומען ווערען פון גאט מיט רחמנות:

תְּחִנַּת שְׁעָרִים

אַ נייעֶ תְּחִנַּת שְׁעָרִים צוּ עֶפֶענֶען די שַׁעֲרֵי רַחֲמִים, אוּן צוּ זָאגֶען עֶס אַלֶע פְרִיהמָארגֶען פַאר דֶעם דַאוֶונֶען:

אָנָּא אִיךְ בֶּעט דִיךְ רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, הֶערְר פוּן אַלֶע וֶועלְטֶן, אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער גָאט, אַז דוּ זָאלְסְט עֶפֶענֶען די טוֹיעֶרֶען פוּן דַיינֶע הִימְלֶען, דוּרְךְ וֶועלְכֶע עֶס גֶעהֶען אַרוֹיף צוּ דִיר דִי תְּפִלּוֹת אוּן דָאס גֶעבֶּעט פוּן אַלֶעמֶען אוּן זָאלְסְט זִיךְ צוּ מַיין גֶעבֶּעט אוֹיךְ צוּהֶערֶען, כָאטְשׁ אִיךְ וֵויים, דָאס דוּרְךְ מַיינֶע פִיעל זִינְד בִּין אִיךְ נִיט וֶוערְטְה צוּ דֶערְמָאנֶען דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען אוֹיף מַיינֶע לִיפֶּען, פוּנְדֶעסְטְ־וֶועגֶען מוּז אִיךְ מִיךְ אוּנְטֶערְשְׁטֶעלֶען צוּ בֶּעטֶען דִיךְ, אַז דוּ זָאלְסְט מִיר מוֹחֵל זַיין מַיינֶע זִינְד. דֶען וֶוען מֶען קוּמְט מִיט אַ בַּקָּשָׁה צוּ אַ מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, וֶוען מֶען פֶערְזִינְדִיגְט זִיךְ קֶעגֶען אִיהם, טְרֶעפְט אוֹיךְ אָפְט דָאס עֶר אִיז מוֹחֵל, בִּפְרַט נָאךְ דוּ לִיעבֶּער גָאט, וָואס דוּ בִּיזְט אַ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וָואס דוּ פֶערְנֶעהְמְסְט דָאס גֶעבֶּעט אוּן אוֹיךְ דִי טְרֶעהְרֶען פוּן אַלֶעמֶען. וֶועסְטוּ מַיין גֶעבֶּעט אוֹיךְ אוֹיסְהֶערֶען, אַזוֹי וִוי דָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם זָאגְט אִין זַיין סֵפֶר תְּהִלִּים „אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי", פוּן פִיעל טְרֶעהְרֶען וָואס אִיךְ פֶערְגִיס פַאר דִיר גָאט מַאךְ אִיךְ שְׁוִוימֶען מַיין גֶעלֶעגֶער, אוּן דָוִד הַמֶּלֶךְ פִיהְרְט אוֹיס צוּם סוֹף „שָׁמַע ה׳ קוֹל בִּכְיִי", גָאט הָאט צוּגֶעהֶערְט מַיין גֶעוֵויין, „שָׁמַע ה׳ תְּחִנָּתִי", גָאט הָאט גֶעהֶערְט מַיין תְּחִנָּה וָואס אִיךְ זָאג, „ה׳ תְּפִלָּתִי יִקָּח", דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער וֶועט אָנְנֶעהְמֶען מַיין גֶעבֶּעט, אָמֵן סֶלָה:

תחנה מה טובו

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל: ואני ברוב חסדך אבא ביתך בזכות אברהם שנקרא איש החסד: אשתחוה אל היכל קדשך בזכות יצחק שנעקד על גבי המזבח במקום קדוש: ביראתך בזכות יעקב שאמר מה נורא המקום הזה:

רבונו של עולם בזכות שלשת אבות אלו אבוא לבית הכנסת להתפלל לפניך ובזכותם תעלה תפלתי תפלת האביון לרחמים ולרצון לפני כסא כבודך ותעלה ותתנשא לכתר על ראשך על ידי מטטרון שר הפנים אמן סלה: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: סעפים שנאתי ותורתך אהבתי: יי אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך: ואני אשתחוה ואכרעה אברכה לפני ה׳ עושי: ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:

מה טובו ווי גוט זיינען דיינע געצעלטען יעקב און דאס רוהונג פון די ישראל, דאס איז דער היילינער בית־הכנסת. און איך קום מיט דיין גרוים גינאד אין דיין שוהל בזכות אברהם וואס ער איז גערופען איש חסד איך טהו מיך בוקען צום היכל בזכות יצחק וואס ער איז געבונדען געוואר־רען אויף דעם מזבח און בזכות יעקב וואס ער האט געזאגט וואס פאר איין פארכטיג ארט דאס איז:

רבש״ע אין דעם זכות פון די דריי אבות קום איך אין דיין היילי־גער שול אריין תפלה טהאן פאר דיר און אין זייער זכות זאל אויפגעהן מיין תפלה און זאל זיין איין קרוין אויף דיין קאפ

משלי דוד

מה טובו אהליך יעקב, משכנותיך ישראל. וואס איז דער טעם וואס ער זאגט אהליך און משכנותיך? למשל: א פאטער האט געהאט צוויי קינדער, איינער איז געוועזן א קויפ־מאן, ער האט זיך געפיהרט זעהר ארענטליך, נאר לעהרנען האט ער ניט געהאט קיין צייט. ער האט נאר

דוּרְךְ דֶעם מַלְאָךְ שַׂר הַפָּנִים. גָאט, אִיךְ הָאבּ לִיעבּ דִי וואוֹינוּנְג פוּן דַיין הוֹיז אוּן דָאס אָרְט פוּן דַיין רוּהוּנְג, אִיךְ טְהוּ מִיךְ בּוּקֶען אוּן לוֹי־בֶּען פַאר גָאט מַיין בַּאשֶׁעפֶער, אוּן טְהוּ בֶּעטֶען צוּ דִיר מִיט בַּאוֹוי־לִיגְקַייט, גָאט, מִיט דַיין גִינָאד זָאלְסְטוּ מִיר עֶנְטְפֶערֶען מִיט וַואהר־הַייט דַיין הִילְף:

דִי תְּחִנָּה זָאל מֶען זָאגֶען נָאךְ מַה טוֹבוּ:

מִי אָנֹכִי וֶוער בִּין אִיךְ דָאס אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין תְּפִלָּה צוּ טְהָאן פַאר אַזוֹי אַ פָארְכְטִיגֶען גְרוֹיסֶען קֶענִיג אִיבֶּער אַלֶע קֶענִיגֶען, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, גֶע־לוֹיבְּט אוּן גֶעהֵיילִיגְט אִיז דַיין נָאמֶען. אִיךְ בִּין נָאר בְּלוּט אוּן פְלֵייש, אִיךְ בִּין נִיט וֶוערְטְה דָאס אִיךְ זָאל גֶעדֶענְקֶען דַיין נָאמֶען אוּן מִכָּל שֶׁכֵּן דָאס אִיךְ זָאל פַאר אִיהם תְּפִלָּה טָהאן, וִויא זָאל אִיךְ אוֹיפְהוֹיבֶּען מַיין פָּנִים פַאר אַזוֹי אַ פָארְכְטִיגֶען קֶענִיג, אַ קֶענִיג אִיבֶּער אַלֶע קֶענִיגֶען, גֶעלוֹיבְּט אוּן גֶעהֵיילִיגְט אִיז זַיין נָאמֶען, עֶר אִיז דֶערְהוֹיכְט אִיבֶּער אַלֶע גֶעוֶועלְטִיגֶער, נַייעֶרְט וֶועגֶען זַיין גֶענָאד אוּן וֶועגֶען זַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמְ־קַייט דָאס עֶר דֶערְבַּארֶעמְט זִיךְ אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט אוּן בַּאגֶעהְרְט דִי תְּפִלָּה אוּן בַּקָּשָׁה פוּן זַיינֶע קְנֶעכְט וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֶעהט (קָרוֹב ה׳ לְכָל קוֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶאֱמֶת) גָאט אִיז נָאהֶענְט צוּ דִי וָואס רוּפֶען אִיהם מִיט וַואר־הַייט אוּן מַיין גֶעשְׁרֵיי טְהוּט עֶר הֶערֶען אוּן פַארְנֶעהְמְט דִיא תְּפִלּוֹת פוּן אַלֶע דִי וָואס טְהוּעֶן דִיךְ אָנְרוּפֶען, אָמֵן:

משלי דוד

קוֹבֵעַ עִתִּים לַתּוֹרָה גֶעוֶועֶן. אַלֶע טָאג הָאט עֶר גֶעמַאכְט אַן אַנְדֶער צַייט אוֹיף לֶערְנֶען, וֶוען דִיא צַייט הָאט אִיהם עֶרְלוֹיבְּט. אוּן דֶער צְווייטֶער אִיז גֶעוֶועֶן אַ גְרוֹיסֶער מַתְמִיד אוּן אִיז גֶעזֶעסֶען אוּן גֶעלֶערְנְט יוֹמָם וָלַיְלָה, טָאג אוּן נַאכְט. פְרֶעגְט אַייְנֶער בַּיים פָאטֶער: וִוי רוּפְט מֶען בַּיי־

רבונו של עולם, דו הערר פון דער גאנצער וועלט, איך וויים גאנץ וואויל אז איך בין איין ארימער זינדיגער מענטש, אז איך בין ניט ווערטה צו שטעהן און תפלה צו טהאן פאר דיין גרויסען געאכפערטען נאמען, וואס צו דיין גרוים הערליכקייט און גרוים אכפערקייט האט קיין שיעור ניט און קיין ערך ניט. דיין גדולה און גבורה איז ניט מעגליך צו דערצעהלען. נאר דו ביסט איין גרויסער רחמן און באנעהרסט די תפלה פון דעם וואס טהוט דיך רופען מיט'ן גאנצען הארצען און דו גאט פארשעהמסט ניט זייער תפלה, דרום ערלויב איך מיך צו בעטען דיך. בארעמהערציגער פאטער, מיט א צובראכענען הארץ און מיט וויינע רייד און האב חרטה אויף אלע מיינע עבירות וואס איך האב געטהאן פון מיין יוגענד אן ביז דעם היינטיגען טאג, און דו זאלסט מיר שיקען די מלאכים וואס זיי זע־גען ממונה איבער די תפלות פון די ישראל, אז אונזער תפלה זאל אויך אנגענומען ווערען, אמן סלה:

די תחנה זאל מען זאגען יעדען פריהמארגען צו קליינע קריאת־שמע נאך מקדש את שמך ברבים:

אתה קדוש, דו ביסט הייליג און דיין נאמען איז הייליג און די הייליגע ישראל טהוען לויבען און הייליגען דיין געאכפערטען נאמען און טהוען ליידען די ארבע מיתות בית דין (סקילה, שריפה, הרג, וחנק) פון וועגען דיין הייליגען נא־מען. אויב עס וועט חלילה קומען א בייזע מחשבה אויף מיי־נע געדאנקען, קום איך דיר בעטען, ליעבער גאט, דו זאלסט

משלי דוד

...ע קינדער? ענטפערט ער: איינעם ...ופט מען אהל, און דעם צווייטען ...ופט מען משכן. פרעגט ער: פאר ...אס איז דאס? זאגט דער פאטער: דער קויפמאן איז געגליכען צו אן אהל, ווייל (א פאלאטקע) איז ניט קיין שטענדיגע זאך. מען טראגט איהם איבער פון איין ארט אויף דעם אנ־

מיך הייליגען, זאלסט מיר געבען אין מיין מחשבה און אין מיין מויל, דאס איך זאל קענען הייליגען דיין נאמען פאר אלע לייט אזוי ווי עס האבען געטהאן די הייליגע קדושים (עשרה הרוגי מלכות) און פיעלע הונדערטער טויזענטער פון די הייליגע ישראל וואס האבען איבערגעגעבען זייער לייב פון דיין הייליגען נאמען וועגען. דו ביסט גאט מיין גאט און דו ווייסט אלע פארבארגעניש פון מיין הארצען. איך בין גרייט צו איבערגעבען מיין ביין און פלייש און מיינע אדערען און מיין בלוט און מיין חלב צו ליידען ארבע מיתות בית דין, סקילה, שריפה, הרג, וחנק, און אלע פיין וואס אין דער וועלט, כדי צו איינינגען דיין הייליגען נאמען, דען דו ביסט א גערעכטער ריין און א ווארהאפטיגער שופט. אונזערע חכמים האבען אנגעשריעבען, ווען איינער ענטפערט איבער זיין לייב פיר דיין הייליגען נאמען מיט'ן גאנצען הארצען, פיהלט ער ניט די יסורים, נאר טאמער וועלען די יסורים גרוים זיין אויף מיר דאס איך וועל עס ניט קענען אויסהאלטען, בעט איך דיין הייליגען נאמען דו זאלסט מיך שטארקען אז מיין מחשבה זאל זיין באהעפט אין דיר אלע צייט און איך זאל מיך משמח זיין אין מיין הארצען פון וועגען די יסורים און זאלסט מאכען אין מיין מויל דעם כח הדבור צו ריידען און צו הייליגען דיך מיט חכמה, און מיט פערשטאנדיגקייט און דו

משלי דוד

דערען. אזוי איז דער קויפמאן. ער האט ניט קיין בעשטימטע צייט אויף לעהרנען, ווייל ער איז א פארדרייטע קאפ. א מאהל לעהרענט ער ביי טאג און א מאהל לעהרענט ער ביי נאכט. אבער דער צווייטער איז געגליכען צו א משכן (רוהונגס-ארט) ווייל ער רוהט שטענדיג אויף איין

זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען אַ חֵלֶק מִיט דִי הֵיילִיגֶע וָואס בַּאהֶעפְטֶען זִיךְ אִין דִי הֵיילִיגְקַייט, אוּן עֶס זָאל זַיין צוּ וִוילֶען דִי זָאג פוּן מַיין מוֹיל, דֶען דוּ בִּיסְט גָאט מַיין בַּאשֶׁעפֶער אוּן מַיין דֶערְלֵייזֶער, אָמֵן:

דִיא תְּחִנָּה זָאל מֶען זָאגֶען אַבֶּענְדְס אוּן מָארְגֶענְס אִין שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אֵייְדֶער מֶען זָאגְט כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ:

אָנָּא אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט אוּן פֶערְקְרִימְט אוּן גֶעשׁוּלְדִיגְט פַאר דִיר אוּן הָאבּ גֶעטְהָאן וָואס נִיט רֶעכְט אִיז. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, טְהוּ אוּם פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען וֶועגֶען, אוּן פַארְגִיעבּ מִיר אוֹיף מַיינֶע זִינְד וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אוּמְגֶערֶען אָדֶער מִיט גוּטֶען וִוילֶען אוּן הָאבּ מוֹרֵד גֶעוֶוען קֶעגֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען אוּן וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן פוּן מַיין יוּגֶענְד אָן בִּיז אִין דֶעם הַיינְטִיגֶען טָאג אוּן עֶס זָאל וֶוערֶען דֶערְפִיהְלְט אַלֶע שֵׁמוֹת וָואס אִיךְ הָאבּ פּוֹגֵם גֶעוֶוען דוּרְךְ מַיינֶע זִינְד אִין דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען:

אַתָּה, דוּ בִּיסְט גָאט וָואס דוּ בִּיסְט מְפַרְנֵס וּמְכַלְכֵּל מִיט דַיין גֶענָאד צוּ אַלֶע בַּאשֶׁעפֶענִישׁ פוּן דִי חַיָה וָואס הֵייסְט ווִיזִיל־טִיר בִּיז אַ קְלֵיין וָוארִים וָואס הֵייסְט בֵּיצֵי כִנִּים, זָאלְסְטוּ גֶעבֶּען מִיר אוּן מַיין הוֹיזְגֶעזִינְד אוּנְזֶער שְׁפַּייז אֵיידֶער מִיר וֶועלֶען נָאךְ דַארְפֶען, מִיט נַחַת אוּן אָהְן צַעַר, מִיט הֶיתֵּר אוּן אָהְן אִיסוּר, צוּ לֶעבֶּען אִין פְרֵייד, מִיט בְּרָכָה וְהַצְלָחָה וָואס קוּמְט פוּן הִימֶעל כְּדֵי אִיךְ זָאל קֶענֶען מְקַיֵים זַיין דַיינֶע מִצְוֹת מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען אוּן אִיךְ זָאל נִיט בַּאדַארְפֶען קֵיין מֶענְשֶׁענְס גָאבּ אוּן נִיט עֶפֶּעס צוּ לַייעֶן בַּיי זֵיי, נָאר מִיט דַיין

משלי דוד

אָרְט, עֶר בַּאוֶועגְט נִיט, אַזוֹי אִיז עֶר, עֶר זִיצְט יוֹמָם וָלַיְלָה אוֹיף אַן אָרְט אוּן לֶעהְרֶענְט, נָאר זֵיי זַיינֶען בֵּיידֶע גוּטֶע קִינְדֶער. דָאס זָאגְט דֶער פָּסוּק: מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב, ווִי גוּט זַיינֶען דַיינֶע קִינְדֶער וָואס זַיינֶען גֶעגְלִיכֶען צוּ אַן אֹהֶל, הַגַם זֵיי עֶרְלוֹיבְּט נִיט דִי צַייט צוּ לֶעהְרֶנֶען יוֹמָם וָלַיְלָה, נָאר זֵיי זַיי־

פוּל הַאנְד וָואס אִיז אָפֶען. עֶס זָאל מְקוּיָם וֶוערֶען דֶער פָּסוּק „פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן״, דָאס אִיז טַייטְשׁ: דוּ עֶפֶענְסְט דַיין הַאנְד אוּן זֶעטִיגְסְט אוּנְז מִיט שְׁפַּייז אַלֶעמֶען נָאךְ זַייעֶר ווִילֶען נָאךְ:

תְּחִנַּת שַׁחֲרִית.

דִיא שֶׁעהְנֶע תְּחִנָּה זָאל מֶען זָאגֶען אַלֶע טָאג וֶוען דֶער חַזָן הַאלְט שִׂים שָׁלוֹם אָדֶער וֶוען דִי כֹּהֲנִים דוּכְנָן:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ הֶערְר פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, אִיךְ בִּין דַיין אוּן מַיינֶע (חֲלוֹמוֹת) טְרוֹימֶען זֶענֶען דַיין. עֶס הָאט מִיךְ גֶעטְרוֹימְט אַ טְרוֹים אוּן וֵוייס נִיט וָואס עֶס בֶּעטַייט. אַזוֹי זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען, דָאס עֶס זָאל זַיין אַלֶע מַיינֶע טְרוֹימֶען אוֹיף מִיר אוּן אוֹיף כָּל יִשְׂרָאֵל צוּ גוּטֶען אוּן צוּ בֶּענְשׁוּנְג אוּן דֶער טְרוֹים וָואס מִיר הָאט גֶעטְרוֹימְט אוֹיף אַנְדֶערֶע, אוֹיבּ זֵיי זֶענֶען גוּטֶע טְרוֹימֶען, זָאלְסְטוּ זֵיי שְׁטַארְקֶען אוּן בַּאשְׁטֶעטִיגֶען זֵיי זָאלֶען אִין מִיר אוּן אִין זֵיי בַּאשְׁטֶעטִיגְט וֶוערֶען אַזוֹי וִוי דֶער טְרוֹים פוּן יוֹסֵף הַצַּדִּיק עָלָיו הַשָּׁלוֹם אוּן וֶוען זֵיי בְּרוֹיכֶען הֵיילוּנְג. זָאלְסְטוּ זֵיי הֵיילֶען וִוי דוּ הָאסְט גֶעהֵיילְט חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ פוּן זַיין קְרַאנְקְהַייט אוּן אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעהֵיילְט מִרְיָם הַנְּבִיאָה פוּן אִיהר צָרַעַת אוֹיךְ אַזוֹי וִוי דִי בִּיטֶערֶע וַואסֶער פוּן דֶער שְׁטָאדְט יְרִיחוֹ דוּרְךְ דֶער הַאנְד פוּן אֱלִישָׁע הַנָּבִיא אוּן אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט פֶערְקֶעהְרְט דָאס פְלוּכֶען פוּן בִּלְעָם הָרָשָׁע פוּן פְלוּכוּנְג צוּ בֶּענְשׁוּנְג אַזוֹי זָאלְסְטוּ אוֹיךְ פַארְקֶעהְרֶען אַלֶע מַיינֶע טְרוֹימֶען אוֹיף מִיר אוּן כָּל יִשְׂרָאֵל צוּ בֶּענְטְשׁוּנְג אֵייבִּיג, אָמֵן:

משלי דוד

גֶען קוֹבֵעַ עִתִּים לַתּוֹרָה, אוּן זֵיי זַיינֶען מַחֲזִיק לֶערְנֶער זֵיי זָאלֶען לֶערְנֶען תּוֹרָה, מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל, אוּן וִוי גוּט אוּן טְהַייעֶר זַיינֶען דַיינֶע קִינְדֶער דִי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וָואס זַיינֶען גֶעגְלַייכֶען צוּם מִשְׁכָּן אוּן זַיינֶען עוֹסֵק בַּתּוֹרָה אִימֶער. אוּן דַארוּם רוּפְט עֶר דִי קְוִיפְלַייטֶע מִיט דֶעם נָאמֶען יַעֲקֹב, ווייל

אַ נַייעֶ תְּחִנָּה מִשְׁפַּט צֶדֶק צוּ זָאגֶען אַלֶע מָאנְטָאג אוּן דָאנֶערְשְׁטָאג בְּעֵת מֶען נֶעהְמְט אַרוֹיס דִי סֵפֶר תּוֹרָה פַאר בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ:

אֱלָהָא קְשׁוֹט, גָאט אִיז אֱמֶת, וְאוֹרַיְיתָא קְשׁוֹט אוּן דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אִיז אֱמֶת, מִיר גֶעפִינֶען אִין זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ אַ מַאֲמָר פוּן דֶעם הֵיילִיגֶען תַּנָא דֶער צַדִיק רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי זָאגְט, דָאס אִין דֶער צַייט וֶוען מֶען נֶעהְמְט אַרוֹיס דִי סֵפֶר תּוֹרָה בְּצִבּוּר צוּ לֵייעֶנֶען עֶפֶענֶען זִיךְ אִין הִימֶעל אַלֶע טְהוֹיעֶרֶען פוּן רַחֲמִים אוּן לִיעבְּשַׁאפְט, אוּן אַזוֹי וִוי עֶס זַיינֶען יֶעצְט אָפֶען דִי שַׁעֲרֵי רַחֲמִים, קוּם אִיךְ אִשָּׁה (פלונית בת פלונית) פַאר דִיר מִיט אַ הֵייס גֶעבֶּעט דָאס דוּא זָאלְסְט דֶערְלֶענְגֶערֶען מַיינֶע יָארֶען, מַיין מַאנְס יָארֶען, מַיינֶע קִינְדֶערְ'ס יָארֶען, מִיר זָאלֶען לֶעבֶּען בְּנַחַת, נִיט חָלִילָה מִיט צַעַר, דוּ זָאלְסְט דוּרְךְ דִי אָפֶענֶע טְהוֹיעֶרֶען מִיר אוּן צוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אַרָאפְּשִׁיקֶען שֶׁפַע בְּרָכָה פַּרְנָסָה וְהַצְלָחָה. אוּנְזֶער בִּטָחוֹן צוּ דִיר זָאל חָלִילָה נִיט פַארְשֶׁעהְמְט וֶוערֶען דֶען דוּ בִּיזְט דָאךְ מַיין שְׁפַּייזֶער אוּן דֶער שְׁפַּייזֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט. אוּן דוּרְךְ דֶם זְכוּת פוּן דֶער הֵיילִיגֶער תּוֹרָה זָאל אִיךְ זוֹכֶה זַיין דָאס פוּן מִיר זָאל וַואקְסֶען אַ גוּט דוֹר תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וָואס זֵייעֶרֶע אוֹיגֶען זָאלֶען לַייכְטֶען אִין דֶער תּוֹרָה, דֶען דִי תּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה אִיז אוּנְזֶער אֵיינְצִיגֶע טְרֵייסְט אִין דֶעם בִּיטֶערֶען גָלוּת, זִי אִיז בַּיי אוּנְז אַ גוּטֶער מַשְׁכּוֹן פוּן דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען, דָאס מִיר וֶועלֶען אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

משלי דוד

זֵיי זַיינֶען אַ קְלֶענֶערֶע מַדְרֵגָה, אוּן דִי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים רוּפְט עֶר יִשְׂרָאֵל, ווייל זֵיי זַיינֶען אַ גְרֶעסֶערֶע מַדְרֵגָה, ווייל דֶער נָאמֶען יִשְׂרָאֵל ווייזְט שַׂר עִם אֵל. עֶר הָאט גֶעשְׁטְרַייט מִיט דֶעם מַלְאָךְ וַיּוּכַל לוֹ, אוּן הָאט אִיהם בַּיינֶעקוּמֶען.

תחנה פון ירושלים

די תפלה זאל מען אלע טאג זאגען נאך דעם דאווענען:

יהי רצון מלפניך, עס זאל זיין דער ווילען פון דיר גאט, מיין גאט און גאט פון מיינע עלטערען, דאס דו זאלסט מיך באהיטען און באשירמען פאר די בייזע כתות וואס גיבען זיך אפ מיט חניפות טרייבען, שקרים זאגען, און נארישקייט, ניבול פה און לשון הרע ריידען. דו זאלסט מיר באהיטען און באשירמען פון אלערליי לייד. פון אלערליי בייזע צרות, פון אלערליי שלעכטס, פון אלע בייזע באגעגעניש און פון שווערד, הונגער, וואסער, פייער און גזלנים, סיי אין שטאדט און סיי אויף דעם פעלד. באהיט אונז ווייטער פון צער און פון אלעם בייזען וואס מיר האבען מורא זאלסטו אונז ניט צושיקען. און דו זאלסט אונז געבען פרנסה בכבוד, אהן צער און אהן זארג און דו זאלסט אונז געבען אריכות ימים ושנים מיר זאלען אויסלעבען אונזערע יאהרען און טעג אין עשירות און מיר זאלען אונזער צייט אין עהרע און אין גרוים פריידען פארברייננגען. און דו זאלסט אונז ניט שיקען קיין זארג און קיין אנגסט און קיין קרענק ח"ו וואס קען אויף דער וועלט קומען, ניט חלילה אויף מיר און ניט אויף מיין מאן און ניט אויף מיינע קינדער ח"ו, און איך זאל זוכה זיין זיי מגדל צו

מנחת יצחק

מיר זאגען איז דאווענען צופה ויודע סתרינו וכו' ער ווייס אונזערע פערבארגענעם. למשל: א גרויסער שר האט בעפאהלען זיין ארכיטעקט ער זאל איהם בויען א רעזידענץ האט ער אויפגעבויט א שטאדט מיט אלע זאכען וואס מען דארף צו איהר. דהיינו, הייזער און מערות מען זאל

זיין לְתוֹרָה לְחוּפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, און לָאז מִיךְ, מַיינֶע קִינְ־דֶער, אַלֶע דִי מַיינִיגֶע, פִיעל פְרֵייד דֶערְלֶעבֶּען. מֶלֶךְ רַחֲמִים, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָּאטֶער, קֶענִיג פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, זָאלְסְט אוֹיף אוּנְז שִׁיקֶען הִילְף און טְרֵייסְט, און דוּ זָאלְסְט אוּנְז עֶפֶענֶען דִי טְהוֹיעֶרֶען פוּן פַּרְנָסָה און דוּ זָאלְסְט אוּנְז שְׁפַּייזֶען פוּן דַיין מִילְדֶער גֶעטְרַייעֶר הַאנְט. און נִיט פוּן דֶער הַאנְט פוּן אַ מֶענְשֶׁען. און זָאל אוֹיף אוּנְז נִיט גֶעוֶועלְטִיגֶען דֶער יֵצֶר הָרָע, און מִיר זָאלֶען קֶענֶען הִיטֶען דַיין תּוֹרָה און מִצְוֹת. אִיךְ בִּין זִיךְ מִתְוַדֶּה אוֹיף מַיינֶע גְרוֹיסֶע חֲטָאִים און עֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים. וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט און גֶעשׁוּלְדִיגְט גֶעגֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען אַלֶע טָאג פוּן מַיין הֵיילִיגֶען לֶעבֶּען. אֵל שַׁדַּי מָלֵא רַחֲמִים, דוּ בִּיזְט פוּל גֶענָאד און בַּארֶעמְהֶערְצִיגְקַייט און אִיךְ בִּין פוּל מִיט זִינְד. אַזוֹי בֶּעט אִיךְ דִיךְ לִיעבֶּער גָאט, דָאס דוּ זָאלְסְט מִיר מוֹחֵל זַיין אַלֶע זִינְד, און זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען פַארְשְׁטַאנְד, דָאס מִיר זָאלֶען זִיךְ קֶענֶען מִתְוַדֶּה זַיין פַאר אוּנְזֶער טוֹיט, און זָאלְסְט אוּנְז אַלֶע מָאל דֶן זַיין לְכַף זְכוּת, דָאס מִיר זָאלֶען קֶענֶען בַּיישְׁטֶעהֶען וֶוען מִיר וֶועלֶען זִיךְ שֵׁיידֶען פוּן דֶער זִינְדִיגֶער וֶועלְט און וֶועלֶען קוּמֶען פַאר דֶעם יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. און זָאלְסְט

מנחת יצחק

קֶענֶען בַּאהַאלְטֶען דָארְטֶען אַלֶע פַארְבָּארְגֶענֶע זַאכֶען (פוּן אַ שׂוֹנֵא וּבְדוֹמֶה), וַיְהִי הַיּוֹם, הָאט דֶער שַׂר. גוֹזֵר גֶעוֶועזֶען אַז יֶעדֶער מֶענְשׁ זָאל צוּהַאלֶען אַ גֶעווּיסֶען אָבְצָאהֵל, הָאבֶּען דִי אַיינְוואוֹהְנֶער פוּן שְׁטָאדְט גֶענוּמֶען און בַּאהַאלְטֶען זַייעֶר גָאלְד און זִילְבֶּער אִין דִי הֵייל, נָאכְהֶער

טהאן אלע צייט חסד ורחמים פון וועגען זכות פון אונזערע עלטערען אברהם יצחק ויעקב:

אנא אלהי אברהם, איך בעט דיך גאט פון אברהם, דאס דיינע אויערען זאלען פארנעהמען מיין געשריי און מיין געבעט וואס איך האב דיך געבעטען און וואס איך וויל דיך נאך בעטען. און דו זאלסט מיר אויסהערען אזוי ווי דו האסט אויסגעהערט די תפלה פון כל ישראל, ווען זיי זיינען געווען אין א צרה און האסט זיי אלע מאל געהאלפען, ווען זיי האבען דיך גערופען, זאלסטו מיר אויך העלפען און מיין תפלה זאל פאר דיר אזוי אנגענומען זיין גלייך ווען איך האב פאר דיר מקריב געווען א קרבן און לאז מיין תפלה ניט צוריקגעוויעזען ווערען פון דיר, און לאזען קיינע מקטרגים ניט קענען אויפהאלטען מיין תפלה און שיק באלד אונזער גואל צדק, אמן כן יהי רצון:

תחנה ליום ראשון.

דיא תחנה זאל יעדע פרוי זאגען מיט גרויס כונה אלע זונטאג נאך דעם דאווענען:

יהי רצון מלפניך, עס זאל זיין דער ווילען פון דיר, רבונו של עולם, יוצרנו, אונזער באשעפער, ויוצר בראשית. און דער באשעפער פון אנהייב וועלט, דו זאלסט אונז מזמין

מנחת יצחק

אז מען איז געקומען מאהנען דעם אבצאהל האט מען ביי זיי גאר ניט געפונען, זאגט דער ארכיטעקט צו זיי: אומזיסט וואס איהר באהאלט אייער גאלד און זילבער, צו דען אז איך האב געבויט דיא שטאדט און האב אליין געמאכט די היילען פאר באהעלטעניסע צוועקען, וועל איך

זַיין אוּנְזֶער פַּרְנָסָה אוּן דוּ זָאלְסְט בַּאגְלִיקֶען אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים פוּן אַ גַאנְצֶע וָואךְ. זָאלְסְט אוּנְז בַּאשִׁירֶעמֶען פוּן אַלֶע מִינֵי פְּגָעִים רָעִים אוּן פוּן עַיִן הָרָע, אוּן אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט בַּאשַׁאפֶען דַיין וֶועלְט אִין דֶעם הַיינְטִיגֶען טָאג אוּן אִין דִיעזֶען טָאג בִּיזְטוּ גֶעוֶוען אֵיינֶער אוֹיף דֶער וֶועלְט, דֶען עֶס זַיינֶען נָאךְ נִיט גֶעוֶוען קֵיין מַלְאָכִים אוּן קֵיין שׁוּם בְּרִיאָה אוֹיף דֶער וֶועלְט, אַזוֹי אוֹיךְ בִּין אִיךְ מְיַחֵד נָאר דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען אוּן אִיךְ הָאבּ בִּטָּחוֹן נָאר אִין דִיר, אַז דוּ זָאלְסְט מִיר מַמְצִיא זַיין כָּל מִינֵי טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. אָמֵן:

תְּחִנָּה לְיוֹם שֵׁנִי.

דִי תְּחִנָּה זָאל יֶעדֶע פְרוֹי זָאגֶען מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה אַלֶע מָאנְטָאג נָאךְ דֶעם דַאוְונֶען.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עֶס זָאל דֶער ווִילֶען פוּן דִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁר תִּשְׁלַט בְּעוֹלָמֶיךָ, וָואס דוּ גֶעוֶועלְטִיגְסְט אִיבֶּער דַיין וֶועלְט. וַאֲשֶׁר הִבְדַּלְתָּ בֵּין מַיִם לְמַיִם, אוּן וָואס דוּ הָאסְט גֶעמַאכְט אִין דֶעם טָאג אַ צְווִישֶׁען שֵׁייד דָאס דִי וַואסֶערֶען וָואס גֶעפִינֶען זִיךְ אוֹיף דֶעם הִימֶעל זָאלֶען זַיין אָבְּגֶעטְהֵיילְט פוּן דִי וַואסֶערֶען וָואס גֶעפִינֶען זִיךְ אוֹיף דֶער עֶרֶד, אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ, בֶּעט אִיךְ בַּיי דִיר, דָאס דוּ זָאלְסְט מִיךְ אוֹיךְ

מנחת יצחק

דֶען נִיט גֶעפִינֶען אַייעֶרע חֲפָצִים? צוּ דֶען פוּן מִיר וֶועט אִיהר עֶפֶּעס קֶענֶען פַארְבָּארְגֶען? אַזוֹי זָאגְט הַשִּׁי״ת צוּ דִי בַּעֲלֵי עֲבֵירוֹת וָואס זֵיי טוּעֶן אִין דֶער פִינְסְטֶער זֵייעֶרֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים: אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ? קֶען דֶען אַ מֶענְשׁ זָאגֶען, אִיךְ וֶועל זִיךְ בַּאהַאלְטֶען אַז הַשִּׁי״ת זָאל מִיר

אָבְּשֵׁיידֶען פוּן אַלֶעם שְׁלֶעכְטֶען, זָאלְסְט מִיךְ מַצִיל זַיין מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל פוּן אַלֶע מִינֵי פֶּערְפְלֵייצוּנְגֶען. עֶס זָאל בַּיי אוּנְז חָלִילָה נִיט זַיין קֵיין דֶערְטְרוּנְקֶענֶער, אוּן דִי אַלֶע וֶועלְכֶע פָאַרֶען אוֹיף דֶעם יַם זָאלֶען נִיצוֹל וֶוערֶען פוּן אַ שְׁטוּרְם ווִינְד, דָאס זֵיי זָאלֶען קוּמֶען בְּשָׁלוֹם צוּ זֵייעֶר אָרְט, דֶען דוּ בִּיזְט דָאךְ אַ בַּעַל הָרַחֲמִים, וָואס דוּ הֶערְסְט יֶעדֶענְס תְּפִלָּה. בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

תְּחִנָּה לְיוֹם שְׁלִישִׁי.

דִיא תְּחִנָּה זָאל יֶעדֶע פְרוֹי־ זָאגֶען מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה אַלֶע דִיעֶנְסְטָאג נָאךְ דֶעם דַאוֶונֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פוּן דִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הָעוֹרֵךְ שֻׁלְחָן לִבְרִיּוֹתָיו, וָואס דוּ מַאכְסְט גְרֵייט דֶעם טִישׁ, דָאס מֵיינְט מֶען דִי מִינֵי מַאֲכָלִים, וָואס יֶעדֶער בְּרִיָּה עֶסְט צוּ אִיהר סְעוּדָה, דָאס אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט בַּאשַׁאפֶען אִין דֶעם טָאג אַלֶע מִינֵי תְּבוּאוֹת, אַלֶע מִינֵי גְרָאזֶען אוּן אַלֶע מִינֵי פְּרוּכְט בּוֹימֶער אוּן דוּ הָאסְט זֵיי גֶעבֶּענְשְׁט, אַזוֹי זָאלְסְטוּ מִיךְ מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל בֶּענְשֶׁען מִיט אַלֶעם גוּטֶען, דָאס מַיין טִישׁ זָאל שְׁטֶענְדִיג פוּל זַיין מִיט כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים טוֹבִים, אוּן אַזוֹי ווִיא דוּ הָאסְט גֶעדָאפֶּעלְט דֶעם טָאג מִיט צְווֵיי מָאל „כִּי טוֹב״ אַזוֹי אוֹיךְ זָאלְסְטוּ מִיר דָאפְּלֶען כָּל מִינֵי טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת, אָמֵן:

מנחת יצחק

נִיט זֶעהֶען? עֶר ווייס דָאךְ אַלֶע פַארְבָּארְגֶענֶעס, עֶר הָאט דָאךְ אַלְס בַּאשַׁאפֶען, דִי פִינְסְטֶערְנֶעס אִיז דָאךְ פַאר אִיהם לִיכְטִיג. דָאס מֵיינְט מֶען וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ, גָאט ווייס אַלֶע אוּנְזֶערֶע פַארְבָּארְגֶענֶע גֶעדַאנְקֶען:

תְּחִנָּה לְיוֹם רְבִיעִי.

די תְּחִנָּה זָאל יֶעדֶע פְרוֹי זָאגֶען מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה אַלֶע מִיטְוָואךְ
נָאךְ דֶעם דַאוְונֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פוּן דִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת, דֶער בַּאשֶׁעפֶער פוּן דִיא אַלֶע לִיכְט, דִי זוּן מִיט דִי לְבָנָה מִיט דִי אַלֶע שְׁטֶערְן, דוּ זָאלְסְט מַצִּיל זַיין מִיךְ מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל, עֶס זָאל נִיט שׁוֹלֵט זַיין אִין אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער קֵיין אַסְכָּרָה אוּן כָּל מִינֵי חֳלָאִים רָעִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, נָאר פַארְקֶעהְרְט: דִי זוּן זָאל זַיין צוּ אוּנְז אַ הַיילוּנְג, אַ רְפוּאָה שְׁלֵימָה צוּ אַלֶע אוּנְזֶערֶע ווֵייטָאגֶען אוּן צוּ אַלֶע אוּנְזֶערֶע שְׁוַואכְקֵייטֶען, אַזוֹי ווִי דֶער פָּסוּק זָאגְט: „שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ". אוּנְזֶער שְׁטֶערֶען זָאל לַייכְטֶען אִין הִימֶעל דָאס מִיר זָאלֶען שׁוֹין אוֹיסְגֶעלֵייזְט ווֶערֶען, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן:

תְּחִנָּה לְיוֹם חֲמִישִׁי.

די תְּחִנָּה זָאל יֶעדֶע פְרוֹי זָאגֶען מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה אַלֶע דָאנֶערְשְׁטָאג
נָאךְ דֶעם דַאוְונֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פוּן דִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַבּוֹרֵא בְּרִיּוֹת חַיִּים, ווָאס דוּ הָאסְט אִין דֶעם

משלי דוד

מִיר בֶּעטֶען אַלֶע טָאג בַּייא גָאט: וְהַעֲרֶב נָא ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ. השי"ת, עֶר זָאל אוּנְז מַאכֶען זִיס דִי תּוֹרָה. אִיז דָאךְ אַ פְּלִיאָה: דִי תּוֹרָה וּמִצְוֹת זַיינֶען דָאךְ בְּעֶצֶם גֶע־שְׁמַאק אוּן זִיס, ווִי אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים? ווֶע־לֶען מִיר דָאס עֶרְקְלֶעהְרֶען מִיט אַ

טאג באשאפען אלע מיני לעבעדיגע ברואים, אלע מיני חיות, אלע מיני בהמות, אלע מיני פייגעל, אלע מיני ווערים, אלע מיני פיש פון ים, אויך דעם גרויסען פיש לויתן מיט דעם שור הבר, וועלכע דו האסט באשאפען צוליעב דעם מען זאל וויסען צו לויבען דיין כבוד און דו האסט זיי אלע באשאפען פריהער פאר דעם מענשען, כדי דער מענש זאל זיך נישט גרויס האלטען, ער זאל וויסען אז דאס קלענסטע ווערימעל איז באשאפען געווארען פריהער פאר איהם. נאר, באם ער איז זוכה, געוועלטיגט דער מענש איבער אלע ברואים, און די אלע ברואים זיינען אנגעגרייט געווארען צו זיינע מאכלים און צו בעדינען איהם. אויף דיעזען אופן האט דער אויבער־שטער איהם אנגעגרייט אלע זיינע בעדערפעניש, בעט איך דיך רבש"ע דאס דו זאלסט אנגרייטען פאר מיר מיט מיין גאנץ הויזגעזינד און פאר כל ישראל אלע אונזערע באַ־דערפעניש נאך איידער מיר וועלען זיי דארפען. עס זאל ביי אונז זיין חלב ודבש און אונזערע שונאים זאלען פארשעהמט ווערען קוקענדיג אויף אונזער גוטס. זייער שלעכטס אויג זאל חלילה אונז נישט שאטען, עס זאל אויף אונז מקוים ווערען, „וידגו לרוב בקרב הארץ״, אמן:

משלי דוד

משל: אן ארעמאן האט געהאט א גביר א קרוב, פלעגט ער אימער שטאלצירען מיט דעם קרוב. ליָמים, האט דער גביר חתונה געמאכט א קינד, דער ארעמאן האט זיך געד־פרעהט, ער וועט דאך געווים זיין פון די קרואים און וועט עסען א גו־טע סעודה. דער ארעמאן האט צוויי טעג פאר דער חתונה ניט געגעסען, כדי ער זאל קענען עסען אויף דע־

תְּחִנָּה לְיוֹם הַשִּׁשִּׁי.

דִּיא תְּחִנָּה זָאל יֶעדֶע פְרוֹי זָאגֶען מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה אַלֶע פְרַייטָאג
נָאךְ דֶעם דַאוְונֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פוּן דִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיַן עֲדֵי עַד, וָואס הָאט בַּאשַׁאפֶען דֶעם מֶענְשֶׁען מִיט דֶעם צֶלֶם אֱלֹהִים אוּן הָאט פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן גֶעבּוֹיט אוּן צוּגֶעגְרֵייט אַ בִּנְיָן, דָאס מֵיינְט מֶען דִי אִשָּׁה אוּנְזֶער מוּטֶער חַוָּה, זִי זָאל זַיין צוּ אִיהם אַ בִּנְיָן אוֹיף אֵייבִּיג, דָאס פוּן זֵיי זָאל גֶעבּוֹיט וָוערֶען דִי וֶועלְט. דוּ הָאסְט זֵיי, גָאט, אוֹיךְ גֶעבֶּענְשְׁט מִיט דִי בְּרָכָה „פְּרוּ וּרְבוּ". בֶּעט אִיךְ דִיר, רַחֲמָנוּת'דִיגֶער פָאטֶער, דָאס דוּ זָאלְסְט מִיךְ אוֹיךְ בֶּענְשֶׁען, אַז אוּנְזֶער בִּנְיָן פוּן מִיר מִיט מַיין מַאן זָאל אוֹיךְ זַיין עַד מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מִיט פִיעל נַחַת עֶס זָאל פוּן אוּנְז גֶעבּוֹיט וֶוערֶען אַ וֶועלְט פוּן בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וַוייל אוֹיף דִי קַבָּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וַוייזְט דִי „ה" הַיְדִיעָה פוּן „הַשִּׁשִּׁי", אַז דֶער גַאנְצֶער בִּנְיַן פוּן דֶער וֶועלְט אִיז צוּלִיעבּ דֶעם מֶענְשֶׁען, אוּן דֶער בִּנְיָן פוּן דִיא מֶענְשֶׁען אִיז בִּזְכוּת וָואס זֵיי וֶועלֶען דֶעם זֶעקְסְטֶען טָאג אִין סִיוָן, דָאס מֵיינְט מֶען שָׁבוּעוֹת, מְקַבֵּל זַיין דִיא תּוֹרָה. דוּ זָאלְסְט אוּנְז אוֹיךְ בֶּענְשֶׁען מִיט דָאפֶּעלְטֶע

משלי דוד

חֲתוּנָה דִי גוּטֶע מַאֲכָלִים מִיט גְרוֹיס אַפֶּעטִיט. דִי נַאכְט פוּן דֶער חֲתוּנָה, זִיצְט עֶר אוּן וַוארְט מֶען זָאהְל אִיהם שׁוֹין קוּמֶען רוּפֶען. עֶר זֶעהְט דוּרְךְ דֶעם פֶענְסְטֶער יְוִידֶער שַׁמָּשׁ גֶעהְט פַארְבֵּיי זַיין הוֹיז אוּן רוּפְט נָאר אַלֶע גְבִירִים אוּן אִיהם בֶּעט עֶר נִיט. אִיז אִיהם גֶעוָוארֶען זֶעהר בִּיטֶער אוֹיפֶ'ן

פַּרְנָסָה אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעדָאפֶּעלְט צוּ אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען דֶעם כֹּהֵן אִין דֶעם הַיינְטִיגֶען טָאג, כְּדֵי מִיר זָאלֶען קֶענֶען אָנ־גְרֵייטֶען סְעוּדוֹת שַׁבָּת בְּהַרְחָבָה, מִיר זָאלֶען שַׁבָּת מְקַבֵּל תַּעֲנוּג זַיין, דֶען בִּזְכוּת פוּן הִיטֶען דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת וֶועלֶען מִיר אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערֶען פוּן דֶעם פִינְסְטֶערֶען גָלוּת, בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. אָמֵן, סֶלָה:

תְּחִנָּה שַׁעֲרֵי רַחֲמִים

דִיא תְּחִנָּה אִיז אַרוֹיסְגֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען פוּן „סֵפֶר חֲסִידִים" אוּן עֶס אִיז גוּט אַז מֶען זָאל זִי זָאגֶען נָאךְ אַתַּעֲנִית מִיט גְרוֹיס גֶעוֵויין דַאן וֶועט גֶעווִיס דִי תְּפִלָּה אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען פוּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ:

יְהִי רָצוֹן, עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט, אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען, אַז דִי טְרֶעהְרֶען, וָואס אִיךְ פֶערְגִים אִין מַיין תְּפִלָּה זָאלֶען לֶעשֶׁען דַיין גְרִימְצָארֶען פוּן מִיר, אוּן מַיין הַארְץ, וָואס צוּגֶעהְט אִין מִיר וִוי וַואסֶער זָאל אוֹיסְלֶעשֶׁען דִי קוֹיהְלֶען, וָואס בְּרֶענֶען דַיין צָארֶען, אוּן דִי תְּשׁוּבָה אוֹיף מַיינֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים זָאלֶען ווִיעדֶער־קֶעהְרֶען דַיין צָארֶען, אוּן מַיינֶע תַּעֲנִיתִים זָאלֶען מַאכֶען אַז דוּ זָאלְסְט זִיךְ נוֹהֵג זַיין מִיט מִיר מִיט רַחֲמִים, אוּן אַז אִיךְ הָאבּ הַיינְט מַיין טִישׁ גְעַ־גְרֵייט, זָאל דָאס זַיין גְלַייךְ אַזוֹי ווִי אִיךְ וָואלְט הַיינְט אַ קָרְבָּן אָנְגֶעגְרֵייט פַאר דִיר אִין אַזוֹי ווִיא אִיךְ וָואלְט גֶעבְּרַאכְט דִיא

משלי דוד

הַארְצֶען אוּן עֶר זָאגְט צוּ זַיין וַוייבּ: גִיבּ עֶסֶען, הָאט זִיא אִיהם גֶעגֶעבֶּען עֶסֶען בְּרוֹיט מִיט רֶעטַאךְ אוּן צִיבֶּע־לֶע אוּן עֶר הָאט זִיךְ אָנְגֶעגֶעסֶען צוּ זַאט. אִין אַ שָׁעָה אַרוּם קוּמְט דֶער שַׁמָשׁ אוּן רוּפְט אִיהם צוּ דֶער חֲתוּנָה. עֶר אִיז אַהִין אַוֶועק אוּן מֶען הָאט דֶערְלַאנְגְט טְהַייעֶרֶע פִישׁ אוּן גֶע־

מִנְחָה וָואס יִשְׂרָאֵל פְלֶעגֶען בְּרֵיינְגֶען. אוּן דָאס בְּלוּט וָואס מִיר אִיז הַיינְט גֶעמִינֶערְט גֶעוָוארֶען, זָאל עֶס פַארְגֶעבֶּען וֶוערֶען אוֹיף מִיר גְלַייךְ וִוי דָאס בְּלוּט וֶוען מֶען הָאט עֶס גֶעשְׁפְּרֵיינְגְט אוֹיף דִיא בְּרֶעגֶען פוּן מִזְבֵּחַ, אוּן דָאס חֵלֶב וָואס עֶס אִיז מִיר הַיינְט גֶעמִינֶערְט גֶעוָוארֶען זָאל מִיר דָאס גֶערֶעכֶענְט זַיין אַזוֹי וִויא דָאס חֵלֶב פוּן דֶעם קָרְבָּן וָואס מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם הֵיילִיגֶען מִזְבֵּחַ, אוּן דִי טְרֶערְהֶען פוּן מַיינֶע אוֹיגֶען זָאל זַיין וִוי דֶער וַויין וָואס מֶען הָאט מְנַסֵּךְ גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, אוּן דֶעם שְׂמִים פוּן מַיין וֵויינֶען זָאהל זַיין גֶערֶעכֶענְט אַזוֹי וִויא דִיא שְׂמִים פוּן דִי קְוֵים, וָואס הָאבֶען גֶעזוּנְגֶען שִׁירָה אוֹיף אַ קָרְבָּן. דִיא טְרֶערְהֶען, וָואס אִיךְ פַארְגִיעס הַיינְטִיגֶען טָאג פַאר דִיר, זָאלֶען אָפְּמֶעקֶען מַיינֶע עֲוֹנוֹת, אוּן דָאס שְׁוֶוערְקַייט פוּן מַיינֶע גְלִיעדֶער צוּלִיעבּ מַיין פַאסְטֶען זָאל זַיין וִוי דִי שְׁטִיקֶער פוּן קָרְבָּן, וָואס מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ. זָאלְסְט, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִיט פַארְשֶׁעהְמֶען מַיין צוּבְּרָאכֶען הַארְץ, אוּן דָאס וָואס אִיךְ טְהוּ נִיט אָן מַיינֶע שֶׁעהְנֶע קְלֵיידֶער זָאל בַּיי דִיר חָשׁוּב זַיין אַזוֹי וִוי דִי קְלֵיידֶער וָואס דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט אָנְגֶעטָהאן אִין דֶער צַייט אַז עֶר הָאט בַּאדַארְפְט מַקְרִיב זַיין אַ קָרְבָּן אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ, אוּן דָאס פַארְמַיידוּנְג, וָואס אִיךְ פַארְמַייד מִיךְ צוּ וַואשֶׁען אוּן צוּ בָּאדֶען זָאל זַיין אַזוֹי וִוי קִידוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם וָואס דֶער כֹּהֵן הָאט

משלי דוד

בְּרָאטֶענֶע פְלֵייש. דֶערְצוּ נָאךְ פִיעל מַטְעַמִים. עֶס אִיז אִיהם אָבֶּער אַלֵץ בִּיטֶער גֶעוֶוען. עֶר הֶערְט וִוי פִיעל לַייט רִיהמֶען אַלֵץ דִיא שְׁפַּייז פוּן דֶער חֲתוּנָה אוּן עֶר זָאגְט צוּ זֵיי: — עֶס אִיז דָאךְ אַלֵץ בִּיטֶער, עֶס הָאט דָאךְ קֵיין טַעַם נִיט. רוּפְט זִיךְ אָפּ אַ קְלוּגֶער מֶענְשׁ: פוּן אַייךְ אִיז נִיט קֵיין

זיך דִי הֶענְט אוּן פִּים גֶעוַואשֶׁען פוּן דֶעם כִּיּוֹר וֶוען עֶר הָאט גֶעוָואלְט אַרַיינְגֶעהֶען אִין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אוּן דוּרְךְ דָאס אוֹיסְרַייסֶען מַיין הַארְץ פוּן דֶער תְּשׁוּבָה זָאלֶען צוּרִיסֶען וֶוערֶען דִי בִּיכֶער אִין וֶועלְכֶע עֶס אִיז פַארְשְׁרִיעבֶּען מַיינֶע זִינְד. אוּן דִיא וֶוערְטֶער, וָואס גֶעהְט אַרוֹיס פוּן מַיין מוֹיל אִין מַיין תְּפִלָּה, זָאלֶען פַארְשְׁטָאפֶּען דִיא מַיילֶער פוּן מַיינֶע מְקַטְרְגִים. אוּן מַיין שְׁוַואךְ הַארְץ זָאל דֶערְפְרֶעהְט וֶוערֶען. אִיךְ הָאבּ גְרוֹיס חֲרָטָה אוֹיף דִיא בֵּייזֶע וֶועגֶען וָואס אִיךְ בִּין גֶעגַאנְגֶען, סַיי בְּשׁוֹגֵג אָדֶער בְּמֵזִיד. וְאַתָּה, אוּן דוּ גָאט מַיין גָאט, זֶעהְסְט דָאךְ אַלֶע גֶעדַאנְקֶען פוּן מַיין הַארְץ, וֵוייסְטוּ דָאךְ, אַז וָואס אִיךְ רֶעד מִיט מַיין מוֹיל זַיינֶען מַיינֶע גֶעדַאנְקֶען אוֹיךְ דַאבַּיי. דַארוּם זָאל אוֹיךְ זַיין דֶער ווִילֶען פוּן פַאר דִיר גָאט, מַיין גָאט, רַחוּם וְחַנּוּן, אַז דוּ זָאלְסְט אָפְּטָהאן פוּן מִיר אַלֶע בֵּייזֶע גֶע־דַאנְקֶען וָואס לָאזֶען נִיט רֶעכְט תְּשׁוּבָה טְהָאן. אוּן זָאלְסְט מִיר הֶעלְפֶען אַז אִיךְ זָאל נִיט מֶעהר טְהָאן בֵּייז פַאר דִיר, אוּן מַיינֶע גוּטֶע מַעֲשִׂים, וָואס אִיךְ הָאבּ בְּדֵעָה וֵוייטֶער צוּ טְהָאן זָאלֶען וֶוערֶען אָנְגֶעבְּרֵייט פַאר דִיר אֵייבִּיג מִיט מִיר אוּן מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל:

בֶּעוַויין, אִיהר הָאט זִיךְ פַאר דֶעם גוּט אָנְגֶעגֶעסֶען מִיט רֶעטַאךְ אוּן צִי־בֶּעלֶע גִיט דָאס אָבּ דֶעם בִּיטֶערֶען טַעַם אוּן עֶס אִיז אַייךְ אַלְץ בִּיטֶער אוּן אִיבֶּעל, אָבֶּער דִיא וַואהְרְהַייט אִיז, אַז דִי שְׁפַּייז אִיז זֶעהר גֶעשְׁמַאק אִין אַנְגֶענֶעהם, דוּ אָרֶעמֶער קָרוֹב, הָאסְט נָאר גֶעדַארְפְט בֶּעטֶען בַּייא דֶעם גְבִיר עֶר זָאל דִיךְ שִׁיקֶען רוּ־פֶען אַ פָּאאר שְׁטוּנְדֶען פְרִיהֶער, וָואלְסְטוּ שׁוֹין פִיהְלֶען אַ גֶעשְׁמַאקֶען טַעַם. דֶער נִמְשָׁל אִיז: דִי תּוֹרָה וּמִצְוֹת אִיז בְּעֶצֶם זִיס אוּן אַנְגֶענֶעהם, וִויא אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ

תחנה עומר לגלגולת

אַ נייע תחנה צו בעטען אלע טאג נאך דעם דאווענען אויף פרנסה:

רבון העולמים, אלהי האלהים ואדוני האדונים, הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים, איך קום צוא דיר יעצט בעטען נאך מיינע אלע תחנות דו זאלסט מיר מזמין זיין גרינג מיין פרנסה, זאלסט מיר מוחל זיין מיינע זינד און זאלסט זיי פארשטויסען און די מקטריגים פון דיא עבירות זאלען ניט האבען קיין שליטה צו פאר־שטעלען מיר דיא שפע. דער היילינגער תנא זאגט, דאס יעדעם חיה ועוף, וואס זיינען באשאפען צוליעב דעם מענשען, האבען נישט אזוי פיעל צער פרנסה וויא דער מענש, ווייל דער מענש פארזינ־דיגט זיך מיט זיינע שלעכטע מעשים אזוי ווי מיר געפינען ביי אדם הראשון דאס נאך דעם חטא פון עץ הדעת איז אין איהם מקוים גע־ווארען „בזעת אפך תאכל לחם", מיט שווערע ארבייט זאל ער זיך פארדינען זיין ברויט. מיר געפינען אויך דאס פרנסה איז קריעת ים סוף, דען אזוי וויא ביי קריעת ים סוף איז געוועזען א קטרוג רחמנא לצלן אויף די יודען צו זיי זאלען ניצול ווערען אזוי איז אויך א קטרוג פון שלעכטע מעשים אויף די פרנסה נאר ווען די ישראל זיינען זוכה איז זיי דער אויבערשטער מזמין גרינג זייער פרנסה, דאס זיי דאר־פען ניט מעהר טהאן ווי צו געהן אויפקלייבען די שפע, אזוי ווי מיר געפינען ביי דעם מן, דאס יעדער איד איז אלע פריהמארגען גע־גאנגען אויפקלייבען דעם מן, און אפילו דער וואס האט גאר ווינציג געקליבען אז ער איז געקומען אהיים צו זיך אין שטוב האט זיך אויסגעמאסטען מן פאר יעדען קינד באזונדער וויפיעל ער האט גע־

משלי דוד

ונופת צופים. דארום דיא גרויסע צדיקים און תלמידי חכמים וואס זיי לעהרנען מיט ריינע געדאנקען, בטהרת המחשבה, פיהלען אין איהר

אַ גרויסען געשמאק, נאר די וואס לי־גען אין הבלי העולם הזה. אין אלע נארישקייטען, ביי זיי איז די זעלע אומריין, זיי פיהלען ניט קיין גע־

דארפט, גלייך וויא דער וואס האט געקליבען א גאנצען טאג. לכן רבונו של עולם, דערמאהן איך פאר דיר דעם זכות מיט דעם גם פון מן דאס דו זאלסט מיר מיט מיין מאן און קינדער אויך גרינג מזמין זיין אונזער באדערפעניש, דאס מיר זאלען מעהר ניט דארפען טהאן נאר לויט וויא אונזערע כחות ניט חלילה איבער דעם כח. דו זאלסט שיקען צו מיר דיא ברכה אין אלע מיינע מעשים, עס זאל אין אונז מקוים ווערען דער פסוק „וברכך ה׳ אלהיך בכל אשר תעשה״, אמן:

תחנה שלשה שערים.

שלשה מצות נצטוו הנשים, דריי מצות זיינען די נשים געבאטען געווארען, חנ״ה שמותן דער נאמען פון די דריי מצות איז חנ״ה. דאסווארט חנ״ה מאכט: חלה, נדה, הדלקת הנר:

מצות חלה

ראשית עריסותיכם חלה תרימו. דער טייטש פון דעם פסוק איז אזוי: דאס ערשטע פון אייערע טייג זאלט איהר אפשיידען חלה, בזכות זה ה׳ אוצרותיכם שובע ימלא. דער טייטש פון די ווערטער איז: פון וועגען דעם זכות פון מצות חלה וועט השי״ת ברוך הוא וברוך שמו אייך געבען די ברכה אין אייערע אוצרות און וועט זיי אנפיהלען מיט זעט. פאר צייטען פלעגט אזוי זיין: דער כהן האט גענומען תרומה און דער לוי מעשר און דער עני מעשר עני.

משלי דוד

שמאק אין דער תורה ומצות. דאס בעטען מיר ביי השי״ת, ער זאל אונז געבען א רוהיגען לעבען, אהן דאגת פרנסה, און זאל אונזערע מחשבות היילינען מיר זאלען קענען לעהרנען די תורה מיט קלאהרע געדאנקען, מיר זאלען פיהלען אין דער תורה ומצות דעם וואהרען געשמאק עס זאל זיין אנגענעהם ביי אונז און ביי אונזערע קינדער.

אויך צו צייטען אפגעשייד מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. אָבער אצונד בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אז דער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ איז חָרוּב געווארען איז אלץ בָּטֵל גע־ווארען נאר די מִצְוָה פון חַלָּה איז געבליבען, דארום רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בעטען מיר דיך אז דו זאלסט אננעהמען דיא מִצְוַת חַלָּה און זאלסט שיקען גרויס בְּרָכָה וואו מיר וועלען זיך קעהרען און ווענדען. אונ־זערע קינדער־קלאך זאלען נישט פארפרעמד ווערען און איך מיט מיין מאן זאלען קענען אונזערע קינדער אליין פַּרְנָסָה געבען אויפ׳ן גאנ־צען לעבען, און דיא מִצְוַת חַלָּה זאל אנגענומען ווערען און זאל גע־וואויגען זיין ווי אלע תַּרְיַ״ג מִצְוֹת פון דער תּוֹרָה.

ווען מען קנעט אויס א טייג פון אזוי פיעל מעהל וויפיעל כְּמִנְיַן חַלָּה, דאס הייסט אזוי פיעל מעהל וויפיעל דאס ווארט חַלָּה טרעפט אן, דהיינו מ״ג בֵּיצִים, דאס איז דריי און־פערציג אייער און דאס באטרעפט דריי קווארט מעהל מוז מען פון דעם טייג אפ שיידען חַלָּה:

אז מען געהמט חַלָּה מאכט מען די בְּרָכָה:

בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה:

תְּחִנָּה פון חַלָּה נעהמען:

לִכְבוֹד גאט, לִכְבוֹד אונזער געבאט, לִכְבוֹד דעם ליעבען שַׁבָּת קוֹדֶשׁ, וואס אונזער הערר גאט האט אונז

מיר דאנקען אלע טאג גאט: שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי. פארצייטען ווען עס האט נאך געהערשט די געצענדינערײ איז געווען אין א שטאדט א גרויסער מאן א צַדִּיק און א עָשִׁיר גָּדוֹל, ער האט געהאט א הויז מיט א גרויסען געשעפט וועלכען זיין פ״ז מיט מענשען האבען געפיהרט און אליין איז ער געזעסען עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה. וַיְהִי הַיּוֹם, איז דער צַדִּיק אוועקגעפאהרען אין א ווייטע וועג, און אין זיין אבוועזענהייט

געגעבען און האט אונז געבאטען דיא ליעבע מצוה פון חלה נעהמען איך זאל זי קענען רעכט מקיים זיין און עס זאל זיין געוואויגען ווי כל תרי"ג מצות פון כל ישראל אמן, כן יהי רצון:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

מיין חלה זאל אנגענומען זיין אזוי ווי א קרבן אויף דעם מזבח איז אנגענומען געווארען. מיין מצוה זאל אנגענומען זיין גלייך ווי איך האב זיא רעכט מקים געוועז. פאר צייטען איז דאס געקומען דעם כהן און פאר דעם האט השי"ת פארגעבען דיא זינד, אזוי זאל מיר אויך פארגעבען ווערען מיינע זינד איך זאל זיין גלייך ווי א נייגעבארען קינד, איך זאל קענען מיינע ליבע שבתים און ימים טובים עהרען. גאט זאל מיר באשעהרען איך זאל מיך קענען מיט מיין מאן און מיינע קינדער דערנעהרען. עס זאל אנגענומען ווערען מיין מצוה פון חלה נעהמען, אז מיינע קינדערלאך זאלען געשפייזט ווערען פון דעם ליעבען גאט, ברוך הוא, מיט גרויס רחמנות און מיט גרויס דערבארעמקייט, עס זאל געגליכען זיין מיין מצות חלה, גלייך וויא איך האב מעשר געגעבען. אזוי ווי איך טהו מיין מצוה פון חלה מיט מיין גאנצען הארצען אזוי זאל גאט ברוך הוא מיך היטען פון פיין און שמערצען:

מעשה חכמים

האט אפגעבערענט זיין הויז מיט'ן געשעפט, און זיין פרוי מיט די קינדער זיינען פארבליבען בעירום ובחוסר כל. עס איז געקומען דיא צייט וואס דער צדיק האט געדארפט צוריקקומען זייגען איהם דיא פאמיליע און פיעל שטאדט לייט געגאנגען מקבל פנים זיין און האבען זיך מכין געווען וויא איהם ביסלאכווייז ארויסצוזאגען פון דעם גרויסען אומגליק, ווייל זיי האבען מורא געהאט דאס דיא בשורה רעה זאהל

מִצְוַת נִדָּה

חוּפֵּשׂ ה׳ כָּל חַדְרֵי בָטֶן. דָאס אִיז טַייטְשׁ: גָאט בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ זוּכְט דִי אַלֶע קַאמֶערְן פוּן דֶעם בּוּיךְ.

מִצְוַת נִדָּה אִם תִּשְׁמְרוּ, ה׳ יַצִּילְכֶם מִמִּיתַת אַסְכָּרָה וְהַדְּרוֹקָן, דָאס אִיז טַייטְשׁ, אַז אִיהר וֶועט רֶעכְט הִיטֶען דִיא מִצְוָה פוּן נִדָּה, אַזוֹי וֶועט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִיטֶען אַייעֶרֶע קִינְדֶער פוּן מִיתַת אַסְכָּרָה אוּן פוּן דֶער מִיתָה וָואס הֵייסְט הַדְּרוֹקָן, גַן נָעוּל אֲחוֹתִי כַלָּה. דָאס אִיז טַייטְשׁ: אַ פַארְשְׁלָאסֶענֶער גָארְטֶען אִיז מַיין שְׁוֶועסְטֶער בֵּית יִשְׂרָאֵל, וָואס אִיךְ רוּף זִי כַּלָּה;

אַ תְּחִנָּה אֵיידֶער אַ פְרוֹי גֶעהְט זִיךְ טוֹבֵל זַיין:

גְרוֹיסֶער גָאט! דוּרְךְ וַואסֶער הָאסְט דוּ גְרוֹיסֶע נִסִּים גֶעוִויזֶען פִיעל מָאהְל. נֹחַ אִיז נִיצוֹל גֶעוָוארֶען פוּן מַבּוּל, משֶׁה רַבֵּינוּ הָאט גֶעגֶעבֶּען וַואסֶער דוּרְךְ אַ קְלַאפּ אוֹיף אַ שְׁטֵיין, מִרְיָם׳ס בְּרוּנֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען מִיט דִיא אִידֶען אִין דֶער מִדְבָּר. וַוייז הַיינְט אוֹיךְ דַיין נֵס אִיךְ זָאהל גֶעהָאלְפֶען וֶוערֶען דוּרְךְ דָאס וַואסֶער צוּ גֶעוִוינֶען אַ זוּהן וָואס זָאל זַיין אַ צַדִּיק תָּמִים, עֶר זָאל לֶערְנֶען תּוֹרָה טָאג אוּן נַאכְט, עֶר זָאל מִיר בֶּעלַייכְטֶען אַ גְלַייכֶע וֶועג אִין גַן עֵדֶן אַרַיין, אִיךְ זָאל דוּרְךְ זַיין זְכוּת זוֹכֶה זַיין צוּ זִיצֶען מִיט דִי אִמָּהוֹת אִין אֵיין מְחִיצָה, אָמֵן:

מעשה חכמים

ח״ו נִיט ווירְקֶען אוֹיף זַיין גֶעזוּנְד. זֵיי הָאבֶּען מִיט אִיהם פַארְפִיהְרְט אַ גְרוֹיסֶען גֶעשְׁפְּרֶעךְ אוּן פֶערְשֵׁיידֶענֶע סִפּוּרִים אוּן אַם עֶנְדֶע הָאבֶּען זֵיי אַרוֹיסְגֶעגֶעבֶּען דֶעם גַאנְצֶען אוּמְגְלִיק. אִיז דֶער צַדִּיק פַארְבְּלִיעבֶּען גַאנְץ קַאלְט, הָאט אוֹיפְגֶעהוֹיבֶּען דִי הֶענְט צוּ גָאט אוּן הָאט גֶעזָאגְט מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה אוּן הִתְלַהֲבוּת דִי בְּרָכָה „שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גוֹי״. אַלֶע וָואס זַיינֶען אַרוּם אִיהם גֶעוֶוען זַיינֶען זֶעהְר נִבְהָל גֶעוָוארֶען, זֵיי הָאבֶּען גֶעמֵיינְט אַז עֶר אִיז חַס וְשָׁלוֹם פוּן זִינֶען אַרָאפּ. פְרֶעגְט אִיהם אֵיינֶער: רַבִּי, וָואס בֶּעדַיי־

מצות הדלקת הנרות:

הדלקת נר בערבי שבתות, אנ־צו־צינדען די ליכט אויף שבת, הם שנים מצותן. דאס איז טייטש: עס איז אמצוה צוויי ליכט אנ־צו־צינדען לכבוד שבת. כנגד זכור ושמור רזימתן. די צוויי ליכט זיינען מרמז קעגען זכור און קעגען שמור. דאס הייסט, אין די ערשטע עשרת הדברות שטעהט, „זכור את יום השבת לקדשו" און אין דיא אנדערע עשרת הדברות שטעהט, „שמור את יום השבת לקדשו". נר נר ת"ק מספרם. די צאהל פון צוויי מאהל „נר" טרעפט אן פינף הונדערט, קעגען די אברים של איש ואשה, אזוי פיעל וויא דיא אברים פון דעם מאן און פון דער אשה, בזכות זה, וועט השי"ת היילען דיא גליעדער פון איש ואשה. דארום זאל מען זעהר ערענסט ליכט צינדען וועט השי"ת דערלייכטען דיא אויגען פון אייערע קינדער אין דער הייליגער תורה. בשעת צינדען מוז מען מתפלל זיין צו גאט, אז דיא קינדער זאלען קענען לעהרנען. שלשה מצות אלה הם אם תשמרו, אויב איהר וועט די דריי מצות היטען, וועט אייער געווינען זיין שלא בצער. יגן בעדן זכותן. עס וועט מגין זיין דער זכות פון די מצות פאר אייך. יום בא עת לידתכן, אז עס וועט קומען דער טאג פון אייער געווינען, ה' ישמור אתכן מדבר ואסון, השם יתברך וועט אייך היטען פון מארד און פון אסון. ותראנה שמחה וששון:

תחנה צו ליכט צינדען:

די תחנה זאגט מען פרייטאג פאר נאכט צו ליכט צינדען:

אלהינו ואלהי אבותינו. דו ביסט אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען. עס זאל זיין דער ווילען פון דיר. אז איך זאל דערמאהנט ווערען צו גוטען פון אלע

מעשה חכמים

טעט די ברכה וואס איהר האט געמאכט? פארשטעהט איהר מיך, רבותי, האט ער זיי געענטפערט: ווען איך וואלט געוועזען א געצען־דיענער. וואלט דאך צוזאמען מיט מיין גוטם מיין גאט אויך פארברענט געווארען, איך בין דאך אבער ב"ה א איד, מיין גאט, דער בורא ברוך הוא, איז דאך דא, ער האט גענומען וועט ער מיר צוריק געבען, ער האט מיר ביז יעצט ניט פארלאזען וועט ער מיר נייטער מסתמא אויך ניט פארלאזען:

אייבערשטע הימלען און דוא זאָלסט געדענקען דיין דיענסט מיט דיין היילינען נאָמען וואָס הייסט צבאות (פלונית בת פלונית) און דוא זאָלסט זיך קעהרען צוא מיין געבעט וואָס איך טהוּ בעטען, אזוי ווי דו האסט דיך געקעהרט און האסט אָנגענו־מען דיא תפלה פון אונזער מוטער חנה, עליה השלום, וואָס איז אַן עקרה געוועזען און האט תפלה געטהאָן, האסטו איהר באַשערט גוטע פרומע קינדער און דוא האסט דערהערט איהר געבעט, דאָס פון איהר איז אַרויסגעקומען דער צדיק שמואל הנביא, וואָס איז אין דער וואָג שאל אזוי גוט וויא משה און אהרון. אזוי וויא אין פסוק שטעהט, „משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו קוראים אל יי והוא יענם“. און זאָלסט דיך קעהרען צוא מיין תפלה מיט גענאָד און גרויס באַרעמהערציגקייט און זאָלסט מיך לייטזעליגען מיט מתנת חנם אין דעם זכות פון די דריי היילינע מצות וואָס דו האסט אונז ווייבער געבאָטען, דאָס איז נדה, חלה, הדלקת הנר, וועלכע איך האב מקיים געוועזען. זאָלען זיי זיין מליצים פאַר דיין היילינען כסא הכבוד, דאָס איך זאָל זוכה זיין דורך דעם דו זאָלסט מיר געבען גוטע און פרומע קינדער, וואָס זאָלען זיין תלמידי חכמים. דו זאָלסט עפענען זייערע הערצער זיי זאָלען פאַרשטעהן דיא סודות פון דיין תורה און זייא זאָלען

משלי דוד

אין קריאת שמע זאָגען מיר: והיה: אם שמוע תשמעו. למשל אז גביר האט דערזעהן אַ גוט קינד, אַ גרויסען עלוי אין תורה און אין אַלע חכמות. האט ער געוואָרפען אויף איהם אַן אויג אַז ער וועט זיין גוט פאַר זיין טאָכטער. ער האט אונ־טער געשיקט אַ שדכן צום עלוים

לֶעהְרֶען פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען וֶועגֶען . זֵיי זָאלֶען זַיין פְּרִישׁ
און גֶעזוּנְד אוּן גַאנְץ אוֹיף אַלֶע גְלִיעדֶער , און זֵיי זָאלֶען גָאר
קֵיין מוּם נִיט הָאבֶּען אִין דֶעם גַאנְצֶען גוּף , און זֵיי זָאלֶען נִיט
זַיין גָאר צוּ לַאנְג און נִיט גָאר צוּ קוּרְץ , נִיט צוּ וַוייס און
אוֹיךְ נִישְׁט צוּא שְׁוַוארְץ , נִישְׁט אִיבֶּעריג קְלוּג און אוֹיךְ נִישְׁט
נַארִישׁ , נָאר זֵיי זָאלֶען זַיין חֲכָמִים וִוי עֶס בַּאדַארְף צוּ זַיין , און
זֵיי זָאלֶען הָאבֶּען חֵן וָחֶסֶד אִין דַיינֶע אוֹיגֶען און אִין דִיא לַייטְענְס אוֹיגֶען ,
און אִיךְ מִיט מַיין מַאן זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ דֶערְצִיהֶען זֵיי אִין עוֹשֶׁר און אִין כָּבוֹד , אוֹיף לַאנְגֶע יָאהְרֶען , און
קֵיין שׁוּם קִינְד פוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער זָאלֶען נִיט שְׁטַארְבֶּען בַּיי
מַיין לֶעבֶּען און אוֹיךְ נִיט בַּיי מַיין מַאנ'ס לֶעבֶּען , און מִיר זָאלֶען הָאבֶּען
אוּנְזֶער פַּרְנָסָה בְּכָבוֹד פוּן דַיין גֶעטְרַייעֶ פוּלֶע
הַאנְט און נִיט דוּרְךְ הֶענְט פוּן מֶענְשֶׁען , און מִיר זָאלֶען קֶענֶען
טְהָאן צְדָקָה און גְמִילוּת חֶסֶד מִיט לַייט , און מִיר זָאלֶען
זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהֶען מִיט אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען קִינְדֶער און קִינְדֶס־
קִינְדֶער זָאלֶען עוֹסֵק זַיין אִין דֶער תּוֹרָה און מַעֲשִׂים טוֹבִים
און עֶס זָאל אָן אוּנְז מְקוּיָם וֶוערֶען וָואס יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא הָאט
גֶעזָאגְט : אוּנְזֶער גָאט הָאט גֶעזָאגְט , אִיךְ וֶועל מַיין זִיכֶער־
הֵייט מִיט דִיר בַּאשְׁטֶעטִיגֶען און מַיין נְבוּאָה וֶועל אִיךְ לָאזֶען
רוּהֶען אוֹיף דִיר און מַיינֶע רֵייד , דָאס מֵיינְט מֶען דִיא תּוֹרָה

משלי דוד

פָאטֶער רֵיידֶען דֶעם שִׁידוּךְ . דֶער פָאטֶער הָאט אָבֶּער דֶעם שִׁידוּךְ נִיט גֶעוָואלְט . פְּרוּבְט דֶער גְבִיר זָאגֶען דֶעם פָאטֶער , אַז מְלַבֵּד דֶעם נַדְן . וָואס עֶר גִיט כַּמָּה אֲלָפִים , וֶועט עֶר נָאךְ אִיהם אַלֵיין גֶעבֶּען אֵיינִיגֶע הוּנְדֶערְט רֶענְדְלִיךְ . דֶער פָאטֶער הָאט אָבֶּער נָאךְ אַלְץ נִיט מַסְכִּים גֶעוֶועזַ

וָואס אִיךְ הָאב גֶעטְהָאן אִין דַיין מויל, דָאס וָועט נִיט וָוערֶען אָפְּגֶעטְהָאן פוּן דַיין מויל און פוּן דַיינֶע קִינְדֶער'ס מויל, דָאס הָאט גָאט גֶעזָאגְט פוּן אַצוּנְד אָן בִּיז אֵייבִּיג, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן, אָמֵן סֶלָה:

סֵדֶר פוּן לִיכְט צִינְדֶען.

אַז מֶען צִינְד אָן לִיכְט לִכְבוֹד שַׁבָּת זָאגְט מֶען דִי בְּרָכָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת:

לִכְבוֹד גָאט, לִכְבוֹד אוּנְזֶער גֶעבָּאט, לִכְבוֹד דֶעם לִיעבֶּען שַׁבָּת קוֹדֶשׁ, וָואס אוּנְזֶער הֶערְר גָאט הָאט אוּנְז גֶעגֶעבֶּען און הָאט אוּנְז גֶעבָּאטֶען דִי לִיבֶּע מִצְוָה פוּן הַדְלָקַת הַנֵּר, זָאל אִיךְ זִי קֶענֶען מְקַיֵּים זַיין און זִי זָאל זַיין גֶעוואוֹיגֶען אַזוֹי וִויא כָּל תרי״ג מִצְוֹת פוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

אוֹיף דֶעם שִׁידוּךְ. דֶער גְבִיר וִויל דָאךְ אָבֶּער פָּארְט דֶעם חָתָן, הָאט עֶר גֶעשִׁיקְט דֶעם שַׁדְכָן צוּם חָתָן זָעלְבְּסְט. זָאגְט דֶער חָתָן, אַז אָהְן פָּאטֶער קֶען עֶר קֵיין שִׁידוּךְ נִישְׁט טְהָאן. דֶער שַׁדְכָן הָאט אָבֶּער אִיהם נִיט אָפְּגֶעלָאזֶען, און ווייזְט אִיהם אַ דִין אִין יוֹרֶה דֵעָה, אַז דֶער זוּהן אִיז

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַיין מִצְוָה פוּן דִי לִיכְט אָנְצִינְדֶען זָאל אַזוֹי אָנְגֶענוּמֶען זַיין. וִוי דִי מִצְוָה פוּן דֶעם כֹּהֵן גָדוֹל, וֶוען עֶר הָאט דִי לִיכְט אִין לִיעבֶּען בֵּית הַמִקְדָשׁ אָנְגֶעצוּנְדֶען. „נֵר לְרַגְלִי דְבָרֶיךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי“ דָאס אִיז טַייטְשׁ: דַיינֶע רֵייד אִיז אַזוֹי וִוי אַ לִיכְט צוּ מַיינֶע פִּיס אוּן מַיינֶע קִינְדֶער זָאלֶען גֶעהְן אִין גָאטְ'ס וֶועג אוּן דִיא מִצְוָה פוּן מַיינֶע לִיכְט צִינְדֶען, זָאהְל אָנְגֶענִימֶען ווערען אַז מַיינֶע קִינְדֶערְ'ס אויגֶען זָאלֶען לַייכְטֶען אִין דֶער לִיעבֶּער הֵיילִיגֶער תּוֹרָה. אוֹיךְ טְהוּ אִיךְ בֶּעטֶען, בַּיי דִי לִיכְט, דֶעם לִיעבֶּען גָאט בָּרוּךְ הוּא, אַז מַיין מִצְוָה פוּן דִיא לִיכְט זָאל אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען וִוי דָאס לִיכְט וָואס הָאט גֶעבְּרֶענְט פוּן דֶעם בוֹימֶעל אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ אוּן אִיז נִישְׁט פַארְלָאשֶׁען גֶעוָוארֶען. בִּזְכוּת דָאס לִיכְט פוּן דֶעם לִיבֶּען שַׁבָּת, זָאל מֵגִן זַיין, וִויא דֶער לִיעבֶּער שַׁבָּת הָאט מֵגִן גֶעוֶוען אוֹיף אָדָם הָרִאשׁוֹן, וִויא עֶר אִיז בַּאהִיט גֶעוָוארֶען פוּן אַ גִיכֶען טוֹידְט, אַזוֹי זָאל אוּנְזֶער זְכוּת פוּן דִי לִיכְט מֵגִן זַיין אַז אוּנְזֶערֶע קִינְדֶערְ'ס אויגֶען זָאלֶען לַייכְטֶען אִין דֶער תּוֹרָה. זֵייעֶרֶע מַזָלוֹת זָאלֶען לַייכְטֶען אִין הִימֶעל זֵיי זָאלֶען קֶענֶען פַּרְנָסָה גֶעבֶּען דִיא וַוייבּ אוּן קִינְדֶער בְּעַיִן יָפָה, אוּן אַלֶע אוּנְזֶערֶע מִצְוֹת זָאלֶען אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען, וִויא דִי מִצְוֹת פוּן אוּנְזֶערֶע אָבוֹת וְאִמָהוֹת אוּן דִי שְׁבָטִים הַקְדוֹשִׁים, מִיר זָאלֶען זַיין אַזוֹי רֵיין, וִוי אַ קִינְד וֶוערְט גֶעבָּארֶען פוּן זַיין מוּטֶער, אָמֵן:

משלי דוד

נִיט מְחוּיָב צוּ פָּאלְגֶען דֶעם פָּאטֶער, וִוי בַּאלְד אַז עֶר זֶעלְבְּסְט אִיז מַסְכִּים, עֶר הָאט דֶעם חָתָן אַזוֹי לַאנְג אַיינְגֶערֶעדְט, בִּיז וַואנֶען עֶס אִיז גֶעוָוא־ רֶען דֶער שִׁידוּךְ אָהְן דֶעם פָּאטֶערְ'ס הַסְכָּמָה, נָאךְ תְּנָאִים קוּמְט דֶער פָּא־ טֶער פוּן חָתָן אוּן גִיט אָפּ אַ בְּרֵייטֶען מַזָל טוֹב דֶעם גְבִיר מִיט דֶער

אַ נַייעֶ תְּחִנָּה נָאךְ לִיכְט צִינְדֶען.

דיא נַייעֶ תְּחִנָּה זָאל מֶען זָאגֶען מִיט כַּוָונָה וֶוען מֶען הָאט לִיכְט אָנְגֶעצוּנְדֶען אויף שַׁבָּת און יום טוב:

גָאט פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, דוּ בִּיזְט הֵיילִיג און דוּ הָאסְט גֶעהֵיילִיגְט דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, און דוּא הָאסְט גֶעהֵיילִיגְט דֶעם שַׁבָּת, און דוּ בִּיזְט אֵיינֶער און דִי יִשְׂרָאֵל הָאסְטוּ אוֹיסְדֶערְוֶועהְלְט פוּן אַלֶע פֶעלְקֶער צוּ דַיין דִיעְנְסְט, און דֶעם שַׁבָּת צוּ עֶהְרֶען און צוּ לַייכְטֶען מִיט לִיכְט און צוּ הָאבֶּען פְרֵייד און לוּסְט אִין דַיין דִינְסְט אִין דַיין הֵיילִיגֶען שַׁבָּת, וָואס מִיר זַיינֶען מְחוּיָב עֶהְרְלִיךְ צוּ הַאלְטֶען מִיט אַלֶע זַאכֶען, אַזוֹי וִוי אַ מֶלֶךְ הַאלְט עֶהְרְלִיךְ זַיין מַלְכָּה, אָדֶער וִוי אַ חָתָן הַאלְט עֶהְרְלִיךְ זַיין כַּלָּה, וַוייל פִיעל חֲכָמִים הָאבֶּען אָנְגֶערוּפֶען דֶעם שַׁבָּת „בַּת מַלְכָּה" און „כַּלָּה". אִיךְ, דַיין טָאכְטֶער הָאבּ שׁוֹין לִיכְט גֶעצוּנְדֶען. צְווֵיי לִיכְט, וִוי דַיינֶע חֲכָמִים הָאבֶּען גֶעהֵייסֶען: צוּ דִי, וָואס וֵוייסֶען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה צוּ עֶהְרֶען און צוּ הֵיילִיגֶען דַיין נָאמֶען און דֶעם שַׁבָּת. אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט, גִיבּ מִיר און מַיין מַאן און מַיינֶע קִינְדֶער און מַיין גַאנְץ הוֹיזְגֶעזִינְד דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת צוּא רוּהֶען און צוּא הֵיילִיגֶען מִיט נַחַת, און בַּאהִיט אוּנְז פוּן אַלֶע בֵּייזֶע בַּאגֶעגֶענִישׁ אִין דֶעם הַיינְטִיגֶען טָאג, דֶען דִיא רְשָׁעִים הָאבֶּען הַיינְט אויךְ רוּה פוּן

משלי דוד

גַלָּה, און בֶּעט מֶען זָאהל אִיהם גֶעבֶּען דִי אֵיינִיגֶע הוּנְדֶערְט רֶענְדְלַאךְ וָואס דֶער גְבִיר הָאט אִיהם צוּגֶעזָאגְט. עֶנְטְפֶערְט אִיהם דֶער גְבִיר: יֶעצְט וֶועל אִיךְ גָאר נִישְׁט גֶעבֶּען. פְרִיהֶער הָאבּ אִיךְ גֶערֶעכֶענְט אַז אָהן אַייךְ קֶען דֶער שִׁידוּךְ נִיט זַיין. הָאבּ אִיךְ אַייךְ גֶעבֶּעטֶען גֶעלְד

דעם ביטערען גיהנם, אזויא זארסטו מיך אויך אין דעם טאג פון שבת באהיטען פון אלעם בייזען און אלע מיינע ליכט זאלען לויטער ברענען צו פארטרייבען דיא בייזע רוחות און מזיקים, דאס זיי זאלען אוועקפליהען פאר די ליכט, וואס איך האב אנגעצונדען אויף דעם שבת און זיי זאלען ניט שעדיגען דעם מענטש ניט קיין מאן אויך ניט קיין פרוי און קינדער פון דאס פאלק ישראל. הערר פון אלע וועלטען, גיעב מיר קינדער, וואס זאלען לעהרנען דיין תורה און זאלען אלע מאל טהאן, וואס דיר געפעהלט אין דיינע אויגען און די אויגען פון לייטען, און שיק אונז דיא ברכה מיט דעם גוטען מלאך וויאס גערהט בייא דער רעכטער האנד פון דעם מענטשען און דער בייזער מלאך זאהל ביארויף זאגען „אמן" און מיר זאלען זוכה זיין צו ירשענען דעם טאג „שכולו שבת". עס זאהל באווילינגט זיין פאר דיר גאט, מיין באשעפער און מיין ערלייזער, אמן:

א נייע תחנה פון ליכט בענשען:

(ספעציעל פאר אמעריקא.)

אנא אל רחום וחנון, איך בעט דיך ערבארעמדיגער גאט, הער צו די תפלה פון מיר, דיין דיענסט, וואס שטעהט איצט פאר די הייליגע בענש-ליכט. פארנעהם מיין געבעט,

משלי דוד

אבער יעצט אז איהר האט נישט מסכים געווען בשום אופן און דער שידוך איז געווארען אהן אייך. פאר וואס קומט אייך געלד? געננג אז דער חתן געהמט פיעל געלד נדן, דער נמשל איז: השי"ת האט כביכול איין טאכטער. דאס איז דיא נשמה הקדושה. וויל ער טהאן א שידוך

צוּלִיעבּ דֶעם זְכוּת פוּן הַדְלָקַת הַנֵר, וָואס אִיךְ הָאבּ אִיצְט מְקַיֵים גֶעוֶועזְן, וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ. אוּן דוּ זָאלְסְט מִיךְ נִיט אַוֶועקְשִׁיקֶען לֵיידִיג אוּן נִיט צוּרִיקְוַוייזֶען מַיין בַּקָשָׁה.

גוּטֶער גָאט, אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט, דוּא הָאסְט אוּנְז דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל גֶעשֶׁענְקְט דִיא מַתָּנָה טוֹבָה דֶעם שַׁבָּת קוֹדֶשׁ, וָואס אִיז גֶעוֶועזְן בֶּעהַאלְטֶען אִין דַיינֶע אוֹצָרוֹת פוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. דוּ הָאסְט אוּנְז אוֹיךְ גֶעגֶעבֶּען הֵיילִיגֶע יָמִים טוֹבִים אוּן דוּ הָאסְט אוּנְז אָנְגֶעזָאגְט אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אַז מִיר זָאלֶען אִין דִיעזֶע טֶעג נִיט מְהָאן קֵיין מְלָאכָה. מִיר זַיינֶען אוֹיךְ פֶערְזָאגְט, אַז מִיר זָאלֶען דִיא הֵיילִיגֶע טֶעג בֶּעשֶׁעהְנֶען מִיט גוּטֶע שְׁפַּייזֶען אוּן מִיט שֶׁעהְנֶע קְלֵיידֶער אוּן אֲפִילוּ דִבְרֵי חוֹל אִיז אוֹיךְ נִיט רֶעכְט אוּם שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. דֶערִיבֶּער בֶּעט אִיךְ דִיךְ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶפְשַׁר הָאבּ אִיךְ נִישְׁט אָבְּגֶעהִיט רִיכְטִיג דַיינֶע שַׁבָּתִים אוּן יָמִים טוֹבִים, זָאלְסְטוּ מִיר מוֹחֵל זַיין אוּן דָאס זָאהְל נִיט שְׁטֶערֶען דִיא גוּטֶע מַלְאָכִים צוּ בְּרֵיינְגֶען מַיין תְּפִלָּה פַאר דַיין הֵיילִיגֶען כִּסֵא הַכָּבוֹד.

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, צוּלִיעבּ אוּנְזֶערֶע זִינְד זַיינֶען מִיר פֶערְטְרִיעבֶּען גֶעוָוארֶען פוּן אוּנְזֶער לַאנְד וואוּ מִיר זַיינֶען גֶעזֶעסֶען בְּשָׁלוֹם וְשַׁלְוָה, יֶעדֶער אֵיינֶער אוּנְטֶער זַיין וַויינְ־

משלי דוד

מִיט דֶעם גוּף, פֶערְלַאנְגְט הַשֵׁי״ת אַז דֶער גוּף זָאהְל מַסְכִּים זַיין צוּ דֶעם רָצוֹן פוּן דֶער נְשָׁמָה זִיךְ עוֹסֵק צוּ זַיין בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת אוּן גוּטֶע מַעֲשִׂים, פַאר דֶעם וֶועט הַשֵׁי״ת גֶעבֶּען גַן עֵדֶן פוּן דֶער וֶועלְט צוּ דֶעם גוּף, אוּן דִי נְשָׁמָה הָאט אִיהר שָׂכָר בֶּעזוּנְדֶער בָּעוֹלָם הַבָּא, אַזוֹי וִוי דִי מִשְׁנָה זָאגְט: אֵלוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶה וכו׳, אָבֶּער אַז דֶער גוּף

שְׁטָאק און פֵּיינֶענִבּוּים און מִיר הָאבֶּען גֶעקֶענְט פִּינְקְטְלִיךְ אָבְּהִיטֶען דַיינֶע שַׁבָּתִים און יָמִים טוֹבִים און אַלֶע מִצְוֹת פון דֶער תּוֹרָה. הַיינְט אָבֶּער זַיינֶען מִיר אִין גָלוּת, וואוּ דִי טִרְדַת הַפַּרְנָסָה, דִי זָארְג פון חִיוּנָה אִיז זֶעהְר גְרוֹיס און אוּמְשְׁטֶענְדֶען בְּרֵיינְגֶען אָפְּטְמָאהְל, אַז מֶען קֶען נִיט הַאלְטֶען שַׁבָּת און יוֹם טוֹב וִוי דֶער דִין אִיז. הַארְצִיגֶער פָּאטֶער אִין הִימֶעל, שׁוֹין קָרוֹב צוּ צְוַוייא טוֹיזֶענְד יָאהְר אַז מִיר זַיינֶען נַע וָנַד, אַז מִיר וֶוערֶען גֶעטְרִיבֶּען פון אֵיין לַאנְד אִין דֶער אַנְדֶערֶער און מִיר הָאבֶּען נִישְׁט קֵיין מְנוּחָה. דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אָבֶּער טְרָאגֶען מִיר שְׁטֶענְדִיג מִיט זִיךְ און וואוּ מִיר זַיינֶען אִיז זִיא אוֹיךְ מִיט אוּנְז. דִי רְדִיפוֹת וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעהַאט אוֹיסְצוּשְׁטֶעהְן אִין אַנְדֶערֶע לֶענְדֶער הָאבֶּען אוּנְז פַארְטְרִיבֶּען אַהֶער קֵיין אַמֶעריקַא, וָואס דִיענְט אַלְס עִיר מִקְלָט פַאר דִי פַארְפָאלְגְטֶע און גֶעפֵּיינִיגְטֶע. אָבֶּער דֶער לֶעבֶּען קוּמְט דָא אָהְן זֶעהְר שְׁוֶוער און בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים מוּזֶען אִידִישֶׁע קִינְדֶער מְחַלֵל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב זַיין. אִיךְ בֶּעשׁוּלְדִיג חָלִילָה קֵיינֶעם נִיט, אַז זַיי טְהוּעֶן דָאס כְּדֵי צוּ דֶערְצֶערְנֶען דִיךְ, כְּדֵי צוּ לֶעסְטֶערֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. אָבֶּער דִיא צַייט און דִיא אוּמְשְׁטֶענְדֶען בְּרֵיינְגֶען דָאס מִיט. זַיי טְהוּעֶן דָאס לְכַתְּחִילָה אוֹיס נוֹיטְה און נָאכְהֶער

משלי דוד

אִיז נִיט מַסְכִּים צוּ דֶער נְשָׁמָה און ווייל נִיט עוֹסֵק זַיין אִין גַייסְטְלִיכְקֵייט אִין תּוֹרָה וּמִצְוֹת. נָאר אַז דִי נְשָׁמָה אִיז זִיךְ מִתְגַבֵּר און בְּרֶעכְט דֶעם יֵצֶר הָרָע מִיט אַלֶע תַּאֲווֹת הַגוּף, קוּמְט דֶער גוּף בֶּעטֶען יֶעצְט עוֹלָם הַזֶה עֶנְטְפֶערְט מֶען אִיהם: וואוּ בִּיסְט פְרִיהֶער גֶעוֶועזֶען? וָוארוּם דוּ הָאסְט

אוּים גֶעוָואהְנְהַייט, אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא הַקְדוֹשָׁה זָאגְט: וֶוען אַ מֶענְשׁ טְהוּט אַיין מָאהל אַן עֲבֵירָה אוּן נָאךְ אַ מָאהְל, וֶוערְט עֶס שׁוֹין בַּיי אִיהם אַזוֹי וִוי אַ הֶיתֵּר. בֶּעט אִיךְ דִיךְ, גָאט פוּן אַבְרָהָם, פוּן יִצְחָק אוּן פוּן יַעֲקֹב, אַז דוּ זָאלְסְט מִיךְ, מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער, בֶּעהִיטֶען אוּן בֶּעשִׁירְמֶען פוּן חִלּוּל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. שִׁיק אוּנְז צוּ אוּנְזֶער פַּרְנָסָה בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר, בְּהֶיתֵּר וְלֹא בְּאִיסוּר אוּן מִיר זָאלֶען חָלִילָה צוּלִיעבּ חִיוּנָה נִיט דַארְפֶען מַאכֶען דֶעם שַׁבָּת אָדֶער יוֹם טוֹב וָואכֶעדִיג אוּן מִיר זָאלֶען קֶענֶען רוּהֶען אִין דִי הֵיילִיגֶע טֶעג אוּן דִיענֶען דִיךְ מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען.

אָנָּא הָאֵל הַטּוֹב, אִיךְ בֶּעט דִיךְ גוּטֶער גָאט, הֶעלְף מִיךְ, דַיין דִיענְסְט, אַז מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער זָאלֶען קֵיינְמָאל נִישְׁט פֶעהְלֶען בַּיים שַׁבָּת־ אָדֶער יוֹם טוֹב־מִישׁ. זָאלֶען מִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דַיינֶע הֵיילִיגֶע טֶעג נִיט פַארְשְׁטֶערְט וֶוערֶען אוּן זָאלֶען דִיא מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן. וָואס קוּמֶען יֶעדֶען פְרַייטָאג נַאכְט אִין יֶעדֶע אִידִישֶׁע הוֹיז. חַס וְחָלִילָה נִישְׁט בְּלַייבֶּען אִין בִּזָּיוֹן. זָאלֶען זֵיי אִין מַיין הוֹיז טְרֶעפֶען דֶעם רִיכְטִיגֶען אִידִישֶׁען שַׁבָּת אוּן זָאלֶען זֵיי אוּנְז

משלי דוד

נִיט מַסְכִּים גֶעוֶועזֶען צוּ דֶער נְשָׁמָה, וֶועט דִיא נְשָׁמָה הָאבֶּען אִיהר שָׂכָר בְּעוֹלָם הָרוּחָנִי אוּן דֶער גוּף וֶועט נִיט הָאבֶּען בעוה"ז קֵיין נַחַת. דָאס מֵיינְט דֶער פָּסוּק: וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ וגו' לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ וגו', אַז דֶער גוּף וֶועט אוֹיךְ בַּאלְד מַסְכִּים זַיין וֶועל אִיךְ אַייךְ אוֹיךְ גֶעבֶּען עוֹלָם הַזֶּה. וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם וגו' וֶועט אִיהר גְלִיקְלִיךְ זַיין אוֹיף דֶער וֶועלְט אוֹיךְ:

שְׁטֶעֶנְדִיג בֶּענְשֶׁען: „יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּהְיֶה כֵּן לְשַׁבָּת הַבָּאָה“, זָל זַיין
דֶער ווילֶען פון גָאט בָּרוּךְ הוּא, אַז קוּמֶענְדֶען שַׁבָּת זָאל אוֹיךְ
אַזוֹי זַיין. און דַיינֶע הֵיילִיגֶע מַלְאָכִים, וָואס קוּמֶען מִיט יֶעדֶען
יוֹם טוֹב זָאלֶען פַארְבְּלַייבֶּען אִין מַיין הויז און חָלִילָה נִישְׁט
דַארְפֶען אַוֶועקְגֶעהְן בְּבוּשֶׁת פָּנִים. בֶּעשִׁיטְץ אוּנְז. גָאטֶענְיוּ,
מִיט דַיין גְרוֹיסֶען חֶסֶד, וְאַל תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי
בִזָּיוֹן, דוּ זָאלְסְט נִישְׁט בְּרֵיינְגֶען מִיךְ, מַיין מַאן און מַיינֶע קִינְ־
דֶער צוּ דֶעם נִסָּיוֹן פון חִלּוּל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אוּם מִיר זָאלֶען
נִיט פַארְשֶׁעהְמְט וֶוערֶען בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם, אִין דַיינֶע אוֹי־
גֶען און אִין מֶענְשֶׁען'ס אוֹיגֶען. גִיעבּ אוֹיךְ אַלֶע אִידִישֶׁע קִינְ־
דֶער פַּרְנָסָה בְּרֶיוַח, אַז זֵיי זָאלֶען חָלִילָה נִישְׁט דַארְפֶען פַארְ־
שְׁוֶועכֶען דַיינֶע הֵיילִיגֶע טֶעג און מִיר זָאלֶען אַלֶע זוֹכֶה זַיין
לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת, אָמֵן וְאָמֵן.

תְּחִנָּה בִּרְכַּת קוֹדֶשׁ.

אַ נַייעֶ תְּחִנָּה צוּ זָאגֶען אַלֶע שַׁבָּת נָאךְ לִיכְט בֶּענְטְשֶׁען:

אָנָּא תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי וְתַטֶּה אָזְנְךָ לְשַׁוְעָתִי:

אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט, לִיעבֶּער גָאט, דֶער גָאט פון מַיינֶע עֶלְטֶערֶען
אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב און שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל, לֵאָה, אַז עֶס זָאל
קוּמֶען פַאר דִיר מַיין גֶעבֶּעט און זָאלְסְט נֵייגֶען דַיין אוֹיעֶר צוּא מַיין
גֶעשְׁרֵיי:

דינים פון ערב שבת

א) דֶער הֵיילִיגֶער שַׁבָּת אִיז אֵיינֶער
פון דִי גְרֶעסְטֶע מִצְוֹת וָואס דֶער
אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט אוּנְז יוּדֶען גֶע־
גֶעבֶּען, עֶר לֶעהְרֶענְט אוּנְז אַז גָאט
הָאט בַּאשַׁאפֶען אִין זֶעכְּס טֶעג דִיא
הִימֶעל און דִיא עֶרְד און אַלְץ וָואס
אִין זֵיי גֶעפִינְט זִיךְ און דֶעם זִיעבֶּע־
טֶען טָאג הָאט עֶר גֶערוּהְט. און

פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלַּת אֻמָּתֶךָ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֶפֶען דיא טְהוֹיעֶרֶען פוּן דֶעם הִימֶעל אַרֵיינְצוּגֶעהְ מֶען דִי תְּפִלּוֹת פוּן מִיר דַיין דִינְסְט (פלונית בת פלונית), וָואס אִיךְ קוּם בֶּעטֶען פַאר דִיר:

תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

דִיא דָאזִיגֶע שָׁעָה, וָואס אִיךְ שְׁטֶעל מִיךְ אַנִיעדֶער תְּפִלָּה טְהָאן פַאר דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען, זָאל זַיין אַ בַּאוִוילִינְטֶע שָׁעָה צוּ פַאר דִיר,

לְעוֹרֵר רַחֲמִים וַחֲסָדִים עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

צוּא דֶערְוֶועקֶען פִיעל דֶערְבַּארְמִקַייט אוּן גֶענָאד אוֹיף דַיין אָרֶעם פָאלְק יִשְׂרָאֵל, וָואס זַיינֶען צוּשְׁפְּרֵייט אוֹיף אַלֶע פִיער עֶקֶען פוּן דֶער וֶועלְט:

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ:

לִיעבֶּער גָאט, הֶעלְף צוּ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט דַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארְעמְקַייט אוּן בֶּענְטְשׁ דַיין אַרְבַּע צִיוֹן מִיט יְרוּשָׁלַיִם, וָואס זַיינֶען אָפְּגֶעטְהָאן פוּן זֵייעֶר קְרוֹין אוּן זֵייעֶר שַׁיין:

הָאֵר פָּנֶיךָ אִתָּנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּגֹדֶל צִדְקוֹתֶיךָ:

מַאךְ לַייכְטֶען דַיין פָּנִים מִיט אוּנְז, לִיעבֶּער הַארְצִיגֶער גָאט, אוּן דֶערְבַּארֶעם זִיךְ אוֹיף דַיינֶע לִיעבֶּע קִינְדֶער, וָואס הָאבֶּען צוּא דִיר אַזוֹי ווִי דַיין גְרוֹיס גֶערֶעכְטִיגְקֵייט:

מַלְאֲכֵי רַחֲמִים יַמְלִיצוּ טוֹב בַּעֲדֵנוּ:

לִיעבֶּער גָאט, דַיינֶע מַלְאָכִים פוּן רַחֲמִים זָאלֶען זַיין גוּטֶע מְלִיצִים פַאר אוּנְז, צוּ שְׁפְּרֶעכֶען פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד אַלֶע זְכִיּוֹת

דינים פון ערב שבת

ווייל דָאס אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער עִקָּר אִין אֱמוּנָה מֶען זָאהְל גְלוֹיבֶּען אַז הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הָאט בַּאשַׁאפֶען דִיא וֶועלְט אוּן אַלֶע בְּרוּאִים אוּן הָאט אוּנְז אוֹיסְגֶעלֵייזְט פוּן מִצְרַיִם אַז מִיר זָאלֶען אִיהם דִיעגֶען מִיט אוּנְ־זֶער לַייבּ אוּן לֶעבֶּען ווייל עֶר אִיז מְחַיֶּה אַלֶע בְּרוּאִים אוּן מַשְׁגִּיחַ אוֹיף אַלֶעמֶען אוּן גִיט שְׁפֵּייז צוּ אַלֶעמֶען אוּן אִין זַיין הַאנְד אִיז צוּא טוֹידְטֶען

אוּן אַלֶע מַעֲשִׂים טוֹבִים, וָואס וֶוערֶען גֶעטְהָאן דוּרְךְ דַיינֶע קִינְדֶער יִשְׂרָאֵל:

וְיִזָּכֵר לְפָנֶיךָ זְכוּת יוֹם הַשַּׁבָּת הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה:

אוּן עֶס זָאל פַאר דִיר גֶעדֶענְקְט וֶוערֶען, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דֶער זְכוּת, וָואס דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל פַאנְגֶען אָן צוּ הִיטֶען דֶעם לִיעבֶּען הֵיילִיגֶען שַׁבָּת וָואס עֶס קוּמְט אָן:

אֲשֶׁר קִדַּשְׁתּוֹ מֵעֵת אֲשֶׁר עוֹלָמְךָ בָּרָאתָ:

וָואס דוּא הָאסְט דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת גֶעהֵיילִיגְט פוּן דֶער צַייט אָן, וָואס דוּ הָאסְט דִיא וֶועלְט בַּאשַׁאפֶען, אַזוֹי וִויא אִין פָּסוּק אִיז גֶעשְׁרִיבֶּען: „וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ״. גָאט הָאט גֶעבֶּענְטְשְׁט דֶעם זִיעבֶּעטֶען טָאג אוּן הָאט אִיהם גֶעהֵיילִיגְט:

קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּמִטּוּבְךָ שַׂבְּעֵנוּ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֵיילִיג אוּנְז מִיט דַיינֶע הֵיילִיגֶע מִצְוֹת מִיר זָאלֶען זֵייא אַלֶע קֶענֶען מְקַיֵּים זַיין אוּן פוּן דַיין גוּטְס זֶעטִיג אוּנְזֶער לַייבּ:

שָׁמְרֵנוּ שֶׁלֹּא יָבוֹא חִלּוּל שַׁבָּת עַל יָדֵינוּ:

הִיט אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, עֶס זָאל נִיט גֶעשֶׁעהֶן דוּרְךְ אוּנְזֶערֶע הֶענְט קַיין חִילּוּל שַׁבָּת חָלִילָה. נָאר מִיר זָאלֶען אִיהם הֵיילִיג הַאלְטֶען פוּן דֶער צַייט וָואס עֶר קוּמְט אָן בִּיז אִין דֶער צַייט וָואס עֶר גֶעהְט אַוֶועק:

תַּבִּיט וְתָצִיץ מִמְּרוֹמִים אוֹתָנוּ לְרַחֲמֵנוּ:

לִיעבֶּער דֶערְבַּארֶעמִיגֶער פָאטֶער, זָאלְסְט קוּקֶען פוּן דִיא הוֹיכֶע הִימֶלֶען אַרָאפּ. צוּ דֶערְבַּארֶעמֶען זִיךְ אוֹיף אוּנְז דַיין אָרֶעם פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

דינים פון ערב שבת

אוּן לֶעבֶּעדִיג מַאכֶען, וַוייל עֶר אִיז דֶער בַּאשֶׁעפֶער פוּן אַלְץ. אִיבֶּער דֶעם שְׁטֶעהְט דִיא מִצְוָה פוּן שַׁבָּת צְוֶועלְף מָאהל אִין דֶער תּוֹרָה. דִיא גְּמָרָא זָאגְט: וֶוער עֶס הַאלְט שַׁבָּת אַקוּרַאט שַׁבָּת וִוי דֶער דִין אִיז, רֶעכֶענְט עֶס אִיהם גָאט, גְלַייךְ וִויא עֶר וָואלְט דִיא גַאנְצֶע תּוֹרָה מְקַיֵּים גֶע־

עם סְגוּלָתֶךָ בְּחַסְדְּךָ הַטּוֹב לְהוֹשִׁיעַ:

דַיין גֶעלִיעבְּט פָאלְק, וָואס אֵיינְצִיגֶען דַיין נָאמֶען און הִיטֶען דַיין לִיעבֶּען שַׁבָּת קוֹדֶשׁ, זָאלְסְטוּ מִיט גֶענָאד הֶעלְפֶען און זָאלְסְט זֵיי הִיטֶען פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען:

וְעָלַי אֲמָתְךָ בַּת אֲמָתֶךָ יִתְעוֹרְרוּ רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:

און אויך אוֹיף מִיר דַיין דִיעִנְסְט (פלונית) דִי טָאכְטֶער פוּן דַיין דִינְסְט (פלונית) זָאלֶען דֶערְוֶועקְט וֶוערֶען דַיינֶע פִיעל דֶערְבַּארֶעמְקַייט:

וְתִשְׁלַח בְּפִי דִבּוּרִים טוֹבִים לְפָנֶיךָ לְבַקֵּשׁ:

און זָאלְסְט אַרַיינְשִׁיקֶען אִין מַיין מויל גוּטֶע רֵייד און גוּטֶע בַּקָשׁוֹת צוּ בֶּעטֶען פַאר דִיר אוֹיף מִיר און אוֹיף מַיין מַאן און אוֹיף מַיינֶע קִינְדֶער:

שֶׁלֹּא אֶכָּשֵׁל בִּלְשׁוֹנִי לְדַבֵּר דְבָרִים שֶׁאֵינָם הֲגוּנִים:

אִיךְ זָאל נִישְׁט גֶעשְׁטְרוֹיכֶעלְט וֶוערֶען מִיט מַיין צוּנְג צוּ רֵיידֶען פַאר דִיר, לִיעבֶּער גָאט, אוּנְפַּאסִיגֶע רֵייד. דִי רֵייד פוּן מַיין מויל זָאל זַיין מִיט גְרוֹיס פָארְכְט און צִיטֶערְנֶעשׁ:

וּתְקַבֵּל בְּרָצוֹן אֶת בִּרְכָתִי עַל נֵרוֹת שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ:

און זָאלְסְט אָנְגֶענֶעהְמֶען מִיט בַּאוִוילִיגוּנְג דִיא בְּרָכָה, וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעמַאכְט אוֹיף דִי לִיכְט, וָואס אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעצוּנְדֶען לְכָבוֹד דֶעם לִיעבֶּען שַׁבָּת קוֹדֶשׁ:

וְתִשְׁמוֹר אֶת כָּל בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל מִשְּׂרֵפָה וְתַבְעֵרָה:

און זָאלְסְט הִיטֶען אַלֶע אִידִישֶׁע הַייזֶער, עֶס זָאהְל חָלִילָה נִיט קוּמֶען אוֹיף זֵייא קַיין שְׂרֵפָה און קַיין בְּרֶענוּנְג. בִּזְכוּת וָואס מִיר אַלֶע

דינים פון ערב שבת

וֶוען. און וֶוער עֶס אִיז מְחַלֵּל שַׁבָּת, אִיז גְלַייךְ ווִי עֶר הָאט עוֹבֵר גֶעוֶועןְ אוֹיף דִי גַאנְצֶע תּוֹרָה. מֶען מוּז אַלֶע טָאג גֶעדֶענְקֶען דֶעם שַׁבָּת. אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֶעהְט אִין פָּסוּק: „זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ״, דוּ מוּזְט יֶעדֶען טָאג גֶעדֶענְקֶען דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת (ווייל דִיא דֶערְמָאהְנוּנְג פוּן שַׁבָּת פְלַאנְצְט אַיין אִין הַארְצֶען דִי עִקָּרִים פוּן אֱמוּנָה), אִיבֶּער דֶעם מוּז זִיךְ

וַוייבֶּער טְהוּעֶן דֶערְלַייכְטֶען מִיט דֶעם פַייעֶר פוּן דִיא לִיכְט אִין אוּנְ־
זֶערֶע הַייזֶער:

וּתְזַכֵּנוּ שֶׁלֹּא יִבְעַר בְּלִבֵּנוּ שׁוּם כַּעַס וְחֵמָה:

אוּן בִּזְכוּת זֶה זָאלְסְטוּ אוּנְז מְזַכֶּה זַיין עֶס זָאל נִיט בְּרֶענֶען אִין אוּנְ־
זֶער הַארְץ קַיין שׁוּם צָארֶען אוּן גְרִים־צָארֶען צוּ אֵייבִּיג. עֶס זָאל
זַיין שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה אִין אוּנְזֶערֶע גֶעמַארְקֶען:

וְתָאִיר אֶת עֵינֵי בַּעֲלִי וּבָנַי בְּתוֹרָתְךָ הַקְדוֹשָׁה:

אוּן אַזוֹיא וִויא אִיךְ הָאבּ דֶערְלַייכְט מַיין הוֹיז מִיט דִיא לִיכְט, וָואס
אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעצוּנְדֶען לְכָבוֹד דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת, אַזוֹי זָאלְסְטוּ
דֶערְלַייכְטֶען דִי אוֹיגֶען פוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער אִין דַיין הֵיי־
לִיגֶער תּוֹרָה:

שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחוּנוּ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שִׁיק דַיין לִיכְט אוּן דַיין וַואהְרְהַייט זֵיי זָאלֶען אוּנְז
פִיהְרֶען אִין דֶעם רֶעכְטְפַארְטִיגֶען וֶועג צוּ טְהָאן מִצְוֹת אוּן
מַעֲשִׂים טוֹבִים אַלֶע אוּנְזֶערֶע לֶעבּ טֶעג:

וְתָאִיר אֶת עִירְךָ יְרוּשָׁלַיִם הַמְּאוּפֶּלֶת:

אוּן זָאלְסְט דֶערְלַייכְטֶען דַיין הֵיילִיגֶע שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם, וָואס אִיז
פַארְפִינְצְטֶערְט אוּן פַארְווִיסְט שׁוֹין פוּן וִויפִיעל הוּנְדֶערְט יָאהְר:

אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה וְאַל יֶחְשְׁכוּ עֵינֵינוּ:

לִיעֶבֶּער דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָאטֶער, דוּא זָאלְסְט אוּנְז נִישְׁט אַוֶועקְ־
וַוארְפֶען אִין דֶער צַייט פוּן אוּנְזֶער עֶלְטֶער, אוּן עֶס זָאהְל
נִיט קוּמֶען קַיין פִינְצְטֶערְנִישׁ אוֹיף אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען:

דינים פון ערב שבת

דֶער מֶענְטְשׁ נוֹהֵג זַיין, אַז וֶוען עֶס
טְרֶעפְט זִיךְ אִיהם אִין מִיטֶען דֶער
וָואךְ אַ שֶׁעהְן עֶסֶענְוַוארְג וָואס מֶען
בַּאקוּמְט עֶס נִיט אַלֶע טָאג. מוּז עֶר
עֶס בַּאהַאלְטֶען אוֹיף שַׁבָּת. אוּן צוּ־
לִיעבּ דֶעם זָאגְט מֶען אִין דֶעם יוֹם
אַלֶע טָאג, הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת.
יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבָּת. כְּדֵי מֶען זָאהְל גֶע־

מזלנו יאיר כזוהר השמש בשמים:

אונזער מזל זאהל לייכטען אזוי ווי די שיין פון דער זונן אין הימעל און מיר זאלען גענעבענשט ווערען פון דיין ליעבען נאמען צו ליכטיגקייט און צו גוט לעבען. מיר זאלען זוכה זיין צו זעהען דיא ליכט, וואס מען וועט אנצינדען אין בית המקדש, במהרה בימינו אמן:

תחנה ווען עס ברעכט אויס

א מגפה רחמנא לצלן.

די הייליגע תפלה צו זאגען מיט גרויס כונה ווען עס איז א מגפה אין לאנד.

רבון העולמים, האר פון די וועלטען, בידך נפש כל חי, אין דיין האנד איז דאס לעבען פון אלע לעבעדיגע, בראת תתק"ג מיני מיתה, דו האסט בעשאפען ניין הונדערט מיט דריי־ערליי מינים טויט צו שטראפען די זינדיגע מענשען. ווען זיי טהוען ניט דיין הייליג רצון. אבער דו ביזט א בעל הרחמים און ווען די זינדיגע האבען א זכות משפטסט דו זיי מילד מיט רחמנות. און די תתק"ג מיני מיתה זיינען

דינים פון ערב שבת

דענקען שטענדיג דעם שבת, וואָרום דיא קדושה פון שבת ציהט זיך אויף דער גאנצער וואך. זונטאג, מאנטאג, דיענסטאג, הייסען אחר שבת, ווייל זיי ציהען דיא קדושה פון דעם שבת וואס איז שוין געווען. און מיטוואך, דאנערשטאג, פרייטאג, הייסען פאר שבת, ווייל זייא האבען דיא קדושה פון דעם שבת, וואס וועט קומען:

אויף זֵיי נִיט שׁוֹלֵט. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ הָאסְט אויף אוּנְז אָנְגֶעשִׁיקְט אַ מַגֵּפָה און מִיר וֵוייסֶען אַז דוּ בִּיזְט גֶערֶעכְט און דַיין מִשְׁפָּט אִיז גֶערֶעכְט, דֶען צַדִּיק ה' בְּכָל דְרָכָיו, דֶער בּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא אִיז גֶערֶעכְט אִין אַלֶע זַיינֶע וֶועגֶען. אָבֶּער, הַארְצִיגֶער פָאטֶער אִין הִימֶעל, אַל נָא בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ, שְׁטְרָאף אוּנְז נִיט מִיט דַיין כַּעַס און זָאל דֵיין מִדַּת הָרַחֲמִים גוֹבֵר זַיין דֶעם מִדַּת הַדִּין אִין דֶעם זְכוּת פוּן דֶער תְּפִלָּה וָואס מִיר טְהוּעֶן אִיצְט תְּפִלָּה פַאר דִיר, אַזוֹי וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה. נֶעהְם, גוּטֶער גָאט, פוּן אוּנְז נִיט אַוֶועק אוּנְזֶערֶע לִיעבֶּע און טְהַייעֶרֶע און נֶעהְם פוּן זֵיי נִיט אַוֶועק דִי וָואס זַיינֶען בַּיי זֵיי לִיעבּ און טְהַייעֶר, גִיעבּ אַ בֶּעפֶעהְל צוּם מַלְאַךְ הַמַּשְׁחִית עֶר זָאל אַרַיינְטְהָאן זַיין שְׁוֶוערְד אִין זַיין שֵׁייד און עֶר זָאל מֶעהְר נִיט בֶּערוֹיבֶּען עֶלְטֶערֶען פוּן קִינְדֶער און קִינְדֶער פוּן עֶלְטֶערֶען. שִׁיק אַ רְפוּאָה שְׁלֵימָה צוּ דִי קְרַאנְקֶע און בֶּעהִיט און בֶּעשִׁירְם דִי גֶעזוּנְטֶע אַז זֵיי זָאלֶען חָלִילָה נִיט קְרַאנְק וֶוערֶען. עֲנֵנוּ ה' עֲנֵנוּ, עֶנְטְפֶער אוּנְז גָאט, און אויבּ מִיר הָאבֶּען נִיט פֶערְדִינְט דַיין

דינים פון ערב שבת

ב) עֶס אִיז אַ מִצְוָה פְרַייטָאג פְּרִיה אויפְצוּשְׁטֶעהֶען פְּרִיהֶער וִוי אַלֶע מָאג, כְּדֵי מֶען זָאל אַלְדִינְג אָנְגְרֵייטֶען אויף דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת, און אֲפִילוּ מֶען הָאט אַ סַךְ דִיענְסְטְען און מְשָׁרְתִים זָאל מֶען עֶפֶּעס אַלֵיין טְהָאן לִכְבוֹד שַׁבָּת, מִכָּל שֶׁכֵּן וִוינְטֶער אִין דִי קְלֵיינֶע טֶעג אִיז בְּוַדַּאי רֶעכְט עֶפֶּעס אַלֵיין צוּא טְהָאן, כְּדֵי דִי דִיענְסְטֶען זָאלֶען נִיט מוּזֶען אַר־

רַחֲמָנוּת, עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, טְהוּ דָאס צוּלִיבּ דַיין גְרוֹיסֶען נָאמֶען, אַז עֶר זָאל גֶעאַכְטֶעט אוּן גֶע־לוֹיבְּט וֶוערן. כִּי לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ, דֶען טוֹיטֶע לוֹיבֶּען נִיט גָאט. אָנָּא שִׂימָה דִמְעוֹתֵינוּ בְּנֹאדְךָ, אִיךְ בֶּעט דִיר גָאט, טְהוּ אַרֵיין אוּנְזֶערֶע טְרֶעהֶרֶען אִין דַיין לָאגֶעל אוּן הֶעלְף אוּנְז אַז מִיר זָאלֶען מֶעהְר נִיט דַארְפֶען וֵויינֶען. הֶרֶף מֵאַף וַעֲזוֹב חֵימָה, הֶער אוֹיף צוּ זַיְין אִין כַּעַס אוּן פֶערְלָאז דַיין גְרִימְצָארֶען אוּן פֶערְמַייד פוּן אוּנְז אַלֶע קְרַאנְקְהַייטֶען. זָאלֶען דַיינֶע גוּטֶע מַלְאָכִים אַרֵיינְגֶעבֶּען אַ זִינֶען דִי רוֹפְאִים אַז זֵיי זָאלֶען צוּטְרֶעפֶען דִי רִיכְטִיגֶע רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְחוֹלֵי עַמְּךָ, אוּן שִׁיק דִי אֶמֶת'ע רְפוּאָה צוּ אַלֶע חוֹלָאִים. זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים אוּן זָאלֶען קֵיינֶע מַחֲלוֹת אוּן מַגֵּפוֹת שׁוֹלֵט זַיין אוֹיף אוּנְז אוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער־לַאךְ. זָאל קֵיינֶער פוּן אוּנְז אָבְּגֶערִיסֶען וֶוערֶען פוּן דֶער וֶועלְט פַאר דֶער צַייט אוּן זָאל קֵיינֶער נִיט

דינים פון ערב שבת

בַּייטֶען שְׁפֶּעט אִין דֶער נַאכְט אַרֵיין. מִיר גֶעפִינֶען אִין דֶער גְמָרָא אַז דִי בַּייכְסְטֶע תַּנָּאִים הָאבֶּען אַלֵיין גֶע־הַאקְט הָאלְץ אוּן אַנְדֶערֶע אַרְבַּייט גֶעטָאן לְכָבוֹד דֶעם הֵיילִיגֶען שַׁבָּת:

ג) עֶס אִיז רֶעכְט פְרֵייטָאג בַּיי טָאג וֶועניג צוּא עֶסֶען, כְּדֵי מֶען זָאל קֶענֶען בַּיי דֶער נַאכְט עֶסֶען לְכָבוֹד שַׁבָּת. אוּן אַזוֹיא וִויא עֶס אִיז נִישְׁט רֶעכְט צוּ גֶעהֶען מִיטְ'ן פוּלֶען בּוֹיךְ צוּ קַבָּלַת שַׁבָּת, אַזוֹי אִיז אוֹיךְ נִישְׁט רֶעכְט צוּ פִיעל צוּ טְרִינְקֶען פַאר קַבָּלַת שַׁבָּת. וָוארוּם מֶען מוּז קִידוּשׁ מַאכֶען אוּן לְכָבוֹד שַׁבָּת עֶסֶען מִיט

פעהלען אין אונזער גבול, כדי מיר זאלען דיר קענען דינען מיט פרעהליכע הערצער. רפאנו ה' ונרפא. הייל אונז, גאטעניו, רפואת הגוף און מיר וועלען געהיילט ווערען רפואת הנפש, אמן ואמן.

א בקשה אין ארץ ישראל פאר מנחה.

איך: פב"פ בין מנדר די מטבע פאר עניי ארץ הקדושה און וועגען דעם כבוד פון אונזערע עלטערען הקדושים אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה, זייער זכות זאהל אונז בייזשטעהען אז מיין תפלה זאהל אנגענומען ווערען פאר השם יתברך. יהי רצון, עס זאהל זיין דער ווילען פון דיר, גאט, אונזער גאט און דער גאט פון אונזערע עלטערען אברהם יצחק ויעקב, אז דער זכות פון אונזערע עלטערען זאהל ביישטעהען אויף מיר און אויף מיין מאן און אויף מיינע קינדער און אויף מיין הויזגעזינד עס זאהל געצויגען ווערען אויף אונז די שפע פון ברכה און פון חיים טובים ושלום און פרנסה טובה והצלחה און גאט זאל אונז געבען עושר ואריכות ימים ושנים,

דינים פון ערב שבת

דיינעם פארשטאנד נישט שכור:

ד) פרייטאג פארנאכט מוז מען איבערזעהען די קליידער אויב עס שטעקט ניט אין זיי קיין נאדעל און אויב עס ליעגט ניט אין די קעשענעס געלד אדער איין אנדער זאך, וואס מען טהאר שבת ביי זיך ניט האלטען:

ה) פארנאכט מוז מען צורעכט מאכען די א בעטען און אלצדינג אין שטוב שעהן און אין דער ארדנונג שטעלען און צום טיש גרייטען. דער טיש מוז זיין באדעקט מיט א טישטוך. אויף דעם טישטוך לעגט מען אוועק צוויי חלות און פון אויבען באדעקט מען זייא מיט אן אנדער טישטוך, און מען טהוט זיך אן שעהנע קליידער לכבוד שבת:

און זאהל געבען איין רפואה שלמה צו אלע קראנקע פון ישראל, און איך זאהל זוכה זיין צוא בנים תלמידי חכמים, וואס זאלען עוסק זיין בתורה ובמצות און מאריך ימים ושנים זיין, און דיא ברכה פון אברהם יצחק ויעקב זאהל אויף אונז קומען, און דער זכות פון דער מצוה פון הדלקת נר של שבת זאל אויף אונז בייששטעהען, אמן:

תחנה פון שבת פריה.

דיא תחנה זאגט מען שבת פריה:

אלע צייט וועל איך לויבען דיך גאט, מיין גאט און גאט פון מיינע עלטערען, וואס האט מיך דערנעהרט און געשפייזט פון מיין יוגענד אן ביז דעם היינטיגען טאג, און זאל מיר ווייטער דערנעהרען דורך דעם ווילען פון זיין דער־בארעמקייט וואס ער איז נאהענט צו אלע וואס רופען איהם מיט וואהרהייט. ליעבער גאט, איך בעט דיך דו זאלסט ניט פארשעהמען מיין תפלה און זאלסט זי אננעהמען אזוי ווי דו האסט אנגענומען דיא תפלה פון אונזער מוטער חנה און האט געוואונען איין זוהן שמואל הנביא, וואס איז גלייך גע־שעצט וויא משה און אהרן, און אזוי ווי דו האסט אנגענומען דיא תפלה פון בת שבע און זי האט תפלה געטהאן זיא זאל א זוהן געווינען מיט דוד המלך עליו השלום און וויא דוא

משלי דוד

אין דער פרייטאג צו נאכטיגער שמונה עשרה זאגען מיר: אתה קדשת את יום השביעי לשמך. למשל: א גביר וועלכער האט גיצ־וואוינט ווייט פון זיין געבורטס־שטאדט, האט באגעגענט אין גאס א בעקאנטען ארעמען מענשען פון זיין היים. ער איז צו איהם צוגע־גאנגען, און הויבט זיך אן נאכצו־פרעגען, וואס הערט זיך אין זיין גע־

הָאסְט אָנְגֶענוּמֶען דִי תְּפִלָּה פוּן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אוּן זִיא הָאט חֵן גֶעהַאט בַּיי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, אוּן הָאסְט בַּאשִׁירֶעמְט דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל פוּן דֶער הַאנְט פוּן הָמָן הָרָשָׁע, קַיין שׂוֹנֵא זָאהל נִיט הָאבֶּען קַיין שְׁלִיטָה אִיבֶּער אוּנְז אַלֶע טָאג פוּן אוּנְזֶער לֶעבֶּען, אָמֵן סֶלָה:

לִיעבֶּער גָאט, הֶער מַיין תְּפִלָּה אוּן לָאז מִיר גֶענִיסֶען דֶעם זְכוּת פוּן אַלֶע צַדִיקִים וַחֲסִידִים, וָואס הָאבֶּען דִיךְ גֶעדִיעֶנְט מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען אוּן מִיט גֶערֶעכְטִיגְקַייט, אוּן דוּא זָאלְסְט מִיךְ מַאכֶען גֶענִיסֶען דֶעם זְכוּת פוּן אַלֶע קְדוֹשִׁים וָואס הָאבֶּען זֵייעֶרֶע לַייבֶּער אִיבֶּער גֶעעֶנְטְפֶּערְט פַאר דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, לֵייז אוּנְז אוּיס פוּן דֶעם בִּיטֶערֶען גָלוּת, וואוּ מִיר זֶעגֶען שׁוֹין אַזוֹיא לַאנְג. אַזוֹי גְלַייךְ וֶועלֶען מִיר דִיךְ בֶּעטֶען, לִיבֶּער גָאט, דָאס דוּ זָאלְסְט עֶפֶענֶען אַלֶע שַׁעֲרֵי רַחֲמִים אוּן דוּא זָאלְסְט אוּנְז עֶנְטְפֶערֶען מִיט דֶערְבַּארֶעמְקַייט אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען לַייטְזֶעלִיגְקַייט אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוּן אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע אָנְזֶעהֶער, אוּן דוּ זָאלְסְט אוּנְז עֶרְנֶעהֶרֶען פוּן דַיין מִילְדֶע הַאנְד אוּן בַּאהִיט מִיךְ פַאר אַלֶע בֵּייזֶע מַחְשָׁבוֹת. גִיעבּ מִיר אִין מַיין הַארְץ אִיךְ זָאהל דִיךְ דִיעֶנֶען מִיט לִיעבְּשַׁאפְט, אוּן בַּאצְווִינְג אַלֶע צַייט מַיין יֵצֶר הָרָע, דָאס עֶר זָאל

בּוּרְטְס שְׁטָאדְט, וָואס מַאכֶען זַיינֶע עֶלְטֶערֶען, זַיינֶע קְרוֹבִים? הָאט אִיהם דֶער אָרֶעמַאן נִישְׁט גֶעעֶנְטְפֶערְט. דֶער גְבִיר הָאט גֶערֶעכֶענְט אַז דֶעם אָרֶעמַאן אִיז אַ שָׁאד זַיין צַייט, דֶען עֶר בַּארְף גֶעהֶען פַארְדִינֶען פַאר דֶעם טָאג זַיין לֶעבֶּענְס־מִיטֶעל. רוּפְט זִיךְ אָפּ דֶער גְבִיר וִויפִיעל פַארְדִיעֶנְט אִיהר אֵיין טָאג? עֶנְטְפֶערְט עֶר: צְווֵיי טָאלֶער. זָאגְט דֶער, גְבִיר' אִיךְ גֶעהֶם אַייךְ צוּ מִיר אוֹיף הַיינְטִיגֶען טָאג אוּן וֶועל אַייךְ

נִישְׁט קֶענֶען גֶעוָועלְטִיגֶען אוֹיף מִיר. לִיעבֶּער גָאט פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, הִיט מִיךְ אוּן אַלֶע מַיינֶע לִיעבֶּע פְרַיינְד אוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, פוּן אַלֶע גְזֵירוֹת רָעוֹת, פוּן אַלֶע שׂוֹנְאִים ס הֶענְד, פוּן תְּפִיסָה אוּן פוּן דִבְרֵי שֶׁקֶר אוּן פוּן בִּלְבּוּלִים אוּן פוּן אַלֶע בֵּייזֶע בַּאגֶעגֶענִישׁ, אוּן גִיב מַזָל אוּן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע עֲסָקִים, אוּן גִיעבּ מִיר גוּטֶע אוּן פְרוּמֶע קִינְדֶער אוּן הֶעלְף זַיי, דָאס זַיי זָאלֶען תּוֹרָה לֶערְנֶען אוּן מִצְוֹת הַאלְטֶען. זָאלְסְט אוּנְז בַּאהִיטֶען אַזוֹיא וִויא דוּא הָאסְט בַּאהִיט אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם פוּן דֶער הַאנְד פוּן נִמְרוֹד, אוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ — פוּן דֶער הַאנְד פוּן עֵשָׂו אוּן לָבָן, אוּן אַזוֹי וִויא דוּ הָאסְט מַצִיל גֶעוֶועזֶען מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם פוּן דֶער הַאנְד פוּן פַּרְעֹה, אוּן דָוִד הַמֶּלֶךְ—פוּן דֶער הַאנְד פוּן גָלְיַת הַפְּלִשְׁתִּי, אוּן חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה — פוּן דֶער הַאנְד פוּן נְבוּכַדְנֶצַר, וֶוען עֶר הָאט זַייא אִין קַאלְךְ־אוֹיוֶוען אַרַיינְגֶעוָוארְפֶען. אוּן וִויא דוּ הָאסְט מַצִיל גֶעוֶועזֶען דָנִיאֵל פוּן דֶעם לֵייבֶּען־גְרוּבּ, אוּן מָרְדְּכַי אוּן אֶסְתֵּר פוּן דֶער הַאנְד פוּן הָמָן הָרָשָׁע, אַזוֹי זָאלְסְט דוּ אוֹיךְ בַּאהִיטֶען דַיין אָרֶעם פָאלְק יִשְׂרָאֵל פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען, אוּן דוּ זָאלְסְט אוּנְז שִׁיקֶען פְרִיעדֶען אוּן זָאלְסְט אוּנְז בַּאהִי־טֶען פוּן אַלֶע קְרַאנְקְהַייטֶען. אוּנְזֶערֶע פַיינְד זָאלֶען אוּנְז נִישְׁט

משלי דוד

גֶעבֶּען דָאפֶּעלְט, אוּן דֶערְצוּ נָאךְ עֶסֶען אוּן טְרִינְקֶען אוֹיךְ. נָאר אִיהר זָאלְט מִיר אוֹיף אַלֶעם, וָואס אִיךְ װעל בַּיי אַייךְ פְרֶעגֶען גֶענוֹי עֶנְטְ־פֶערְעֶן. דֶער אָרֶעמַאן אִיז מְרוּצֶה גֶעוָוארֶען אוּן אִיז גֶעגַאנְגֶען מִיט׳ן גְבִיר צוּא אִיהם אַהֵיים. זַיי הָאבֶּען זִיךְ בֵּיידֶע גֶעזֶעצְט עֶסֶען, הֵייבְּט אָן דֶער גְבִיר װִיעדֶער זִיךְ נָאכְצוּפְרֶעגֶ־גֶען וָואס עֶס הֶערְט זִיךְ אִין זַיין גֶע־בּוּרְטְס־שְׁטָאדְט. וָואס מַאכֶען זַיינֶע עֶלְטֶערְעֶן? דֶער אָרֶעמַאן שְׁוַויינְט

פַארְשֶׁעהְמֶען, און זָאלֶען אוּנְז נִישְׁט דֶערְשְׁרֶעקֶען מִיט דֶער־שְׁרֶעקֶענִישׁ, און שֶׁעדִינֶען מִיט שָׁאדֶען, און זָאלְסְט כָּל יִשְׂרָאֵל אָפְּהִיטֶען פַאר אַלֶעם בֵּייזֶען, אויבִּיג, בַּיי טָאג און בַּיי נַאכְט. אָמֵן:

תְּחִנָּה מִקְרָא קוֹדֶשׁ.

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ זָאגְט מֶען פְרִיהֶער דִי תְּחִנָּה און נָאךְ דֶעם זָאגְט מֶען דִי תְּחִנָּה וָואס גֶעהֶערְט צוּם חוֹדֶשׁ:

יְהִי רָצוֹן, עֶס זָאהְל זַיין דֶער ווילֶען פַאר דִיר גָאט, דֶער גָאט פון אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע אָבוֹת, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, גָאט וָואס אִיז אַ גְרוֹיסֶער און אַ שְׁטַארְקֶער און אַ פָארְכְטִיגֶער, דָאס דוּ זָאלְסְט זִיךְ דֶערְבַּארֶעמֶען אוֹיף מִיר און זָאלְסְט בַּאגְלִיקֶען מַיינֶע וֶועגֶען און זָאלְכְט זַיין אִין מַיין הִילְף און אִין דֶער הִילְף פון מַיין מַאן און מַיינֶע קִינְדֶער און פון גָאר מַיין הוֹיזְגֶעזִינְד. דוּ זָאלְסְט אוּנְז בַּאשִׁירֶעמֶען פון דֶער הַאנְד פון אַ רוֹיבֶער און אַ גַזְלָן און אַ שְׁלֶעכְטֶען מֶענְטְשׁ, און פון אַלֶערְלֵיי פּוּרְעָנִיּוֹת וָואס שְׁטוּרְמֶען צוּא קוּמֶען אויף דֶער וֶועלְט, זָאלְסְט דוּ אוּנְז אָפְּהִיטֶען מִיךְ און מַיין מַאן און גָאר מַיין הוֹיזְגֶעזִינְד, און זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען אוּנְזֶער פַּרְנָסָה מִיט כָּבוֹד נִישְׁט דוּרְךְ שַׁאנְד, פון דַיין פוּלֶער הַאנְד, און מִיר זָאלֶען נִישְׁט דַארְפֶען אָנְקוּמֶען צוּ אַ בָּשָׂר וָדָם, דֶען דוּ בִּיסְט דֶער גָאט, וָואס דוּ שְׁפַּייזְט פון דֶעם גְרוֹיסֶען

וַוייטֶער. טְרַאכְט זִיךְ דֶער גְבִיר: מִן הַסְּתָם נָאךְ דֶעם עֶסֶען וֶועט עֶר גֶע־וִוים דֶערְצֶעהְלֶען. זֵיי הָאבֶּען שׁוֹין אָפְּגֶעגֶעסֶען און אויךְ אוֹיסְגֶעטְרוּנְ־קֶען אַ רֶעכְט בִּיסֶעל מַשְׁקֶה הָאט זִיךְ דֶער אָרֶעמַאן צוּגֶעלֶעגְט שְׁלָא־פֶען, און הָאט אַזוֹי אָבְּגֶעשְׁלָאפֶען אַ צַייט בִּיז עֶס אִיז אַוֶועק דֶער טָאג, אַז דֶער אָרֶעמַאן אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַא־נֶען הָאט דֶער גְבִיר אויף אִיהם אָנְגֶעפַאנְגֶען צוּ בֵּייזֶערֶען זִיךְ און הָאט אִיהם גֶעזָאגְט: ווי זַייט אִיהר

וויזיל־טיר ביז צו א ווארים. ליעבער גאט, פיהל אן מיינע הענד פון
דיין רייכער גאב, און שיק ברכה און הצלחה אין גאר דיא ווערק פון
מיין מאן, און פון מיינע הענד, דאס מיר זאלען אונזערע קינדער
גרינג מגדל זיין און מיר זאלען אין זיי זעהען פיעל נחת און מיר זא־
לען קענען ממלא זיין זייער באדערפעניש, אונזערע זיהן זאלען מיר
קענען דערנעהרען צו לערנען דיין היילינע תורה ומצות און מעשים
טובים, און אונזערע טעכטער זאלען מיר קענען גוטע און פרומע
מאנען געבען. ליעבעדיגער גאט, וויא מיר טהוען אצונד בענטשען
דעם חודש, וואס עס וועט זיין, אזוי זאלסטו איהם בענטשען מיט
דיין גרויס דערבארעמקייט און זאלסט אפהיטען דעם חודש און אלע
חדשים פון א גאנץ יאהר און אלע יאהרען, און זייט מיר וועלען לע־
בען באשירעם אונז פון אלעם בייזען און עס זאהל ניט געוועלטיגען
אין אונז און אין אונזערע מאנען און אונזערע קינדער און קינד'ס־
קינדער ביז אלע דורות קיין שום שלעכטקייט און קיין שום שלאפ־
קייט, און אין אונזערע קינדער זאל ניט געוועלטיגען דאס קראנקייט
וואס הייסט אסכרה, וואס קומט טוידטען קליינע קינדער, און דיא
טראגענדיגע ווייבער זאלסט דו דערבארעמען מיט דיין דערבארעמ־
קייט, עס זאהל זייא נישט זיין שווער דאס טראגען און זאלן חלילה
נישט מפיל זיין פאר דער צייט. און ווען עס וועט דערפיהלט ווערען
זייער צייט צוא געווינען דאס קינד זאלסט דו שיקען דיינע גוטע
מלאכים צו היטען זיי פון אלעם בייזען, און דאס קינד זאהל ארויס־

משלי דוד

דאס אזוי אונפארשעהמט, איך בע־
צאל דאך אייך פאר היינטיגען טאג
דאפעלט ווי פיעל איהר האט מיר
געבעטען. און איך האב אייך נאך
דאצו געגעבען עסען און טרינקען
אום איהר זאלט מיר דערצעהלען

וואס עס הערט זיך אין דער היים
און לסוף האט איהר אויסגעבראכ(ט)
א גאנצען טאג און אויף דעם וואס
איך האב אייך געפרעגט האט איהר
מיר אויף קיין זאך נישט געענטו־
פערט! געהט ווייטער שלאפען

געהען אין א נוטע שעה אהן א שום שטרויכלונג, און עס זאהל ניט געשעהען קיין שום שלעכטקייט צו דער געווינערען און צו'ם קינד: רבונו של עולם, נעהם אן אונזער געבעט. איידער איך שריי צו דיר זאלסט דו מיר ענטפערען, אזוי וויא אין פסוק שטעהט: „והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע“, עס וועט זיין, איידער זיי וועלען רופען וועל איך זיי ענטפערען, ווען זיי האלטען נאך אין זייערע רייד וועל איך זייער בקשה הערען, אמן:

אנא, איך בעט דיך גאט מיין גאט, דער גאט פון מיינע עלטערען, דוא האסט מיך באשאפען און האסט מיך מגדל געוועזען און האסט מיך געשפייזט און ערנעהרט ביז היינטיגען טאג, און איך מיט מיין נארישקייט האב איך דיר געצאהלט מיט דעם וואס איז נישט גוט אין דיינע אויגען, און האב דיר דערצעהרענט מיט מיינע בייזע מעשים טאג ביי טאג. איצט ווייס איך אז איך האב מיך בעט־נארישט און האב פיעל געגריזט, בעט איך דיר. דערבארעמיגער פאטער, איך צודיים מיין הארץ פאר דיר מיט מיין זיפצען אין פארבארגעניש טהוט מיין לייב ווייגען, און איך בעט דיין דערבא־רעמקייט און דיין גענאד ווי איין עני ביי דער טהיר, דאס דו זאלסט ממלא זיין אלע מיינע תפלות און בקשות פון מיין טיעפען הארצען, איך (פלונית בת פלונית) וואס שטעהט פאר דיר מיט גרויס צובראָ־בענקייט און שריי און בעט פון דיין גרויסען נאמען דוא זאלסט מיר זיין צו הילף, און דיין רעכטע האנד זאהל מיך אונטער לעהנען, און גוטע מליצים זאלען שטעהן און בעטען פאר מיר און פאר מיין מאן און מיינע קינדער, געלויבט ביסטו גאט, וואס הערט די תפלה:

משלי דוד

איהר וועט ביי מיר א פרוטה נישט באקומען. דער נמשל איז: אין מדרש שטעהט אז השם יתברך האט פערזאגט משה'ן ער זאל אויפ־קבייבען קהלות הקדש און ער זאל מיט זיי לערנען שבת און יום טוב דיא דינים וואס עס איז שייך צו'ם טאג, ווייל דער טאג שבת איז מיי־

רבּונו שֶׁל עוֹלָם, אויב איך בּין נִישְׁט וֶוערְטְה דָאס דו זָאלְסְט מַיין תְּפִלָּה אויסְהֶערֶען, גֶעדֶענְק מִיר דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָּאטֶער אַבְרָהָם, וָואס הָאט גֶעמַאכְט אַכְפֶּערֶען דַיין נָאמֶען אויף גָאר דֶער וֶועלְט. לִיעבֶּער גָאט, גִיעבּ אוּנְז אוּנְזֶער פַּרְנָסָה בְּרֶוַח אִין זַיין זְכוּת, וָואס עֶר הָאט פִיער טְהִירֶען גֶעמַאכְט אִין זַיין שְׁטוּבּ, פוּן וָואס פַאר אַ זַייט דִיא אוֹרְחִים וֶועלֶען אָנְקוּמֶען, זָאלֶען זֵיי גְלַייך אִין זַיין שְׁטוּבּ אַרַיינְגֶעהֶען, אוּן הָאט זֵייא גֶעגֶעבֶּען עֶסֶען אוּן טְרִינְקֶען. זַייא מְזַכֶּה מִיר אוּן מַיין מַאן, מִיר זָאלֶען מְגַדֵּל זַיין אוּנְזֶערֶע קִינְדֶערְלַאךְ, עֶס זָאהל חָלִילָה נִישְׁט שְׁטַארְבֶּען קֵיינֶער פוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער פַאר אוּנְזֶער לֶעבֶּען, אִין זַיין זְכוּת, וָואס עֶר הָאט זַיין אֵיינְצִיגֶען זוּהן גֶעוָואלְט מַקְרִיב זַיין פַאר אַ קָרְבָּן, אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט אִיהם גֶעבָּאטֶען:

זכור, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָּאטֶער יִצְחָק, וָואס עֶר אִיז צוּ דֶער עֲקֵידָה מִיט אַ פְרֶעהְלִיךְ הַארְץ גֶעגַאנְגֶען, כְּדֵי צוּא עֶרְפִיהְלֶען דַיין ווילֶען אוּן דַיין גֶעבָּאט אוּן הָאט זַיין הַאלְז אויסְשְׁטְרֶעקְט צוּ דֶעם שֶׁעכְטְ־מֶעסֶער. זַיין זְכוּת זָאהל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהֶען, דָאס מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִישְׁט גֶעטוֹידְטֶעט וֶוערֶען דוּרְךְ אַ שְׁוֶוערְד פוּן אַ גַזְלָן אוּן אַ רוֹצֵחַ. אוּן אַזוֹי וִויא דוּ הָאסְט גֶעשִׁיקְט בְּרָכָה אִין דִיא וֶוערְק פוּן זַיינֶע הֶענְד, אַזוֹי זָאלְסְטוּ שִׁיקֶען בְּרָכָה אִין דִיא וֶוערְק פוּן דִי הֶענְד פוּן מַיין מַאן צוּ בְּרָכָה אוּן הַצְלָחָה אוּן אַלֶעם גוּטֶען:

זכור, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָּאטֶער יַעֲקֹב, וָואס פוּן וֶועגֶען דִי בְּרָכוֹת הָאט עֶר גָלוּת גֶעלִיטֶען צְוֵויי אוּן צְוַואנְצִיג יָאהר. זָאלְסְטוּ אוּנְז בַּאשִׁירֶעמֶען פוּן פַּיין אוּן גָלוּת מִיר זָאלֶען חָלִילָה

משלי דוד

גער׳ איך הָאבּ אִיהם אויף תּוֹרָה וּמִצְוֹת, צוּ דֶערְצֶעהְלֶען דִיא וואוּנְדֶער פוּן דִיא אָבוֹת הַקְדוֹשִׁים, אוּן פַאר דֶעם וֶועל אִיךְ אַייךְ גֶעבֶּען אַ גַאנְצֶע וָואךְ פַּרְנָסָה, דֶען דֶער טָאג שַׁבָּת אִיז מַשְׁפִּיעַ אויף אַלֶע שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, דָאס מֵיינְט מֶען אַתָּה קִדַּשְׁתָּ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, דוּא הָאסְט

גִישְׁט דַארְפֶען זַיין נָע וְנָד. און אַזוֹיא וִויא דוּא הָאסְט גֶעשִׁיקְט גוּטֶע מַלְאָכִים, וָואס זֵיי הָאבֶּען אִיהם גֶעבְּרַאכְט דִיא שָׁאף פוּן לָבָן, אַזוֹי זָאלְסְטוּ, לִיעבֶּער גָאט, שִׁיקֶען אוּנז גוּטֶע מַלְאָכִים צוּ בְּרֶענְגֶען אוּנְז שֶׁפַע אִין אוּנְזֶער פַּרְנָסָה. און דִיא בְּרָכוֹת וָואס אוּנְזֶער פָאטֶער יַעֲקֹב אִיז גֶעבֶּענְשְׁט גֶעוָוארֶען פוּן זַיין פָאטֶער יִצְחָק זָאלֶען אַלֶע אוֹיף אוּנְז גֶעשֶׁעהֶען:

זְכוֹר, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה. אִיבֶּער דֶעם זְכוּת פוּן זֵייעֶרֶע גוּטֶע מַעֲשִׂים, זָאלְסְט דוּ פַארְנֶעהְמֶען מַיין גֶעבֶּעט, און זָאלְסְט בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ, וָואס מִיר בֶּענְטְשֶׁען אַצוּנְד, און דוּ זָאלְסְט בַּאנַייעֶן אוֹיף אוּנְז דֶעם חוֹדֶשׁ צוּ גוּטֶען און צוּ בֶּענְשׁוּנג און דוּ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען אַ לֶעבֶּען פוּן פְרֵייד, אַ לֶעבֶּען פוּן בְּרָכָה, אַ לֶעבֶּען פוּן פַּרְנָסָה, און שְׁטַארְקַייט אִין אוּנְזֶערֶע בֵּיינֶער. מִיר זָאלֶען מוֹרָא הָאבֶּען צוּ טְהָאן אַן עֲבֵירָה, מִיר זָאלֶען נִיט וֶוערֶען פַארְשֶׁעהְמְט פַאר קֵיינֶעם, מִיר זָאלֶען הָאבֶּען רַייכְקַייט און כָּבוֹד, מִיר זָאלֶען אִין זִיךְ הָאבֶּען לִיעבְּשַׁאפְט צוּ דֶער תּוֹרָה און מוֹרָא פַאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. און זָאלְסְט דֶערְפִילֶען דִיא פֶערְלַאנְגֶען פוּן אוּנְזֶער הַארְצֶען צוּ גוּטֶען צוּלִיעבּ דֶעם זְכוּת פוּן דֶער תְּפִלָּה פוּן רַבִּים, אָמֵן:

אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, גָאט דָאס דוּ בִּיסְט אֵיין דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער און אֵיין לַייטְזֶעלִיגֶער. הֶעלְף דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל און שְׁטְרֶעק אוֹיס דַיין הַאנְד צוּא נֶעהְמֶען זֵייעֶר גֶעבֶּעט. דוּא הָאסְט אוּנְז דֶעם טָאג רֹאשׁ חוֹדֶשׁ גֶעגֶעבֶּען צוּ אַ פַארְגֶעבּוּנְג צוּ אוּנְזֶערֶע זִינְד. און אוּנְז נַייבֶּער,

---

משלי דוד

גֶעהֵיילִיגְט דֶעם זִיעבֶּעטֶען טָאג, יִשְׁכֶּה, נָאר צוּ דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען וֶועגֶען. דֶערְפוּן דַארְף מֶען אַ מוּסָר לֶעהְרֶנֶען. אַז מֶען זָאל חַס וְשָׁלוֹם בְּעם הֵיילִיגֶען טָאג שַׁבָּת נִיט פַאר־שְׁלָאפֶען און נִיט פֶערְבְּרֶענְגֶען אִין נַארִישְׁקַייטֶען, נָאר אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַוייל דָאס אִיז גָאר נִיט אוּנְזֶער טָאג, נָאר יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

האָסטו דעם ראש חודש געגעבען אַלס אַ יום טוב, דאס מיר טאָרען קיין שווערע מלאכה ניט טהאָן, ווייל אין דער צייט ווען דיא ייִדען האָבען דאס עגל געוואָלט מאַכען, האָבען זייא צוא זייערע ווייבער געזאָגט. דאס זיי זאָלען זייער ציערונג פון גאָלד געבען מען זאָהל פון דעם דאס עגל מאַכען, און דיא ווייבער האָבען ניט געוואָלט זיי געבען, דארום האָסטו אונז דעם טאָג ראש חודש געהייליגט, דאס מיר זאָלען קיין מלאכה ניט טהאָן. אַצונד געדענק אונז דעם חודש און מעק אָפּ די זינד פון דעם עגל און ברענג אונז אליהו הנביא און משיח, דאס זיי זאָלען אונז אויסלייזען, במהרה בימינו, אמן!

נאָך דעם זאָגט מען דיא תחנה וואס געהערט צו דעם חודש:

ווען מען בענטשט ראש חודש מרחשון אַזוי זאָגט מען דיא תחנה.

רבון כל העולמים, העדר פון אַלע וועלטען. שומע תפלה כל פה, דו הערסט די געבעט פון אַלע מיילער. מיר קומען אַצונד בענטשען דעם חודש מרחשון. דאס אין דעם טאָג ראש חודש איז פערטיג געוואָרען דער ערשטער בית המקדש מיט זיין גאַנצקייט און ציערונג. דארום ליעבער גאָט, בענטש דעם חודש און שיק אונזער אויסלייזער און בוי דעם בית המקדש, אַזוי וויא דו האסט אונז צוגעזאָגט, און דער כהן גדול זאָל שטעהן און פארגעבען אונזערע זינד!

מולדות לחודש חשון

תרע"ז) דער מולד איז דאָנערשטאָג אָוונד 7 מינוט מיט 10 חלקים נאָך 7. (ראש חודש איז) פרייטאָג און שבת.

תרע"ח) דער מולד איז דיענסטאָג פאר־טאָג 56 מינוט מיט 3 חלקים נאָך 3. (ראש חודש איז) דינסטאָג און מיטוואָך.

נון מיר קומען אצונד בענטשען דעם חודש מרחשון, דאס אין דעם עלפטען טאג אין איהם האט אונזער מוטער רחל געבוירען איהר זוהן בנימין, און ווייל זיא איז שוועהר צו קינד געגאנגען איז זי פון דער וועלט געגאנגען, שטעה אויף אונזער געטרייע מוטער רחל פון דיין קבר און קלאפ אן אין די טהויערען פון רחמים און ערוועק דיא ערבארעמקייט פון דעם אלמעכטיגען גאט, דאס ער זאהל מקים זיין, דאס וואס ער האט דיר צוגעזאגט, דען אז מען האט דיא אידען אין גלות געפיהרט, האט מען זיי געפיהרט נישט ווייט פון דעם קבר פון אונזער מוטער רחל, האבען זיך די ישראל אויסגע־בעטען ביי דעם שונא אז זיי זאלען געהען אויף איהר קבר. און ווי די ישראל זענען געקומען אויף דעם קבר און האבען אנגעהויבען צוא שרייען און וויינען מיט א ביטער געשריי: „מוטער, מוטער, ווי קאנסטו דאס צוזעהען אז מען זאל אונז פיהרען אין גלות אריין, און מען זאל אונז אנטהאן אזוי פיעל לייד", איז אונזער מוטער רחל ארויפגעגאנגען צוא השם יתברך מיט א ביטער געשריי און האט געזאגט: „רבונו של עולם, דיין רחמנות איז דאך פיעל גרעסער פון דיא רחמנות פון א בשר ודם, פון דעסטוועגען האב איך דאך רחמנות

מולדות לחודש חשון

תרע"ט) דער מולד איז שבת נאך האלבען טאג 44 מינוט מיט 16 חלקים נאך, 12. (ראש חודש איז) זונטאג און מאנ־טאג.

תר"פ) דער מולד איז פרייטאג פריה 17 מינוט מיט 11 חלקים נאך, 10. (ראש חודש איז) פרייטאג און שבת.

גֶעהַאט אויף מַיין שְׁוֶועסְטֶער לֵאָה, וֶוען מַיין פָּאטֶער הָאט אִיהר פַאַרְבִּיטֶען און הָאט זִיא גֶעגֶעבֶּען צוּא מַיין מַאן יַעֲקֹב אויף מַיין אָרְט, און הָאבּ נָאךְ צוּ אִיהר סִמָנִים גֶעזָאגְט, וָואס מַיין מַאן הָאט מִיט מִיר גֶעשְׁמוּעֶסְט כְּדֵי מַיין מַאן זָאל מֵיינֶען אַז אִיךְ בִּין דָאס, וויא עֶס איז מִיר דִי זַאךְ וֶועה גֶעוֶוען, נָאר פוּן וֶועגֶען רַחֲמָנוּת פוּן מַיין שְׁוֶועסְטֶער הָאבּ איךְ דָאס גֶע־טְהָאן. און דוּא גָאט בִּיסְט דָאךְ אַיין רַחוּם וְחַנּוּן, דַארְפְסְטוּ אַוַדְאַי רַחֲמָנוּת הָאבֶּען אויף מַיינֶע קִינְדֶער". הָאט אַ קוֹל פוּן דֶעם הִימֶעל גֶעעֶנְטְפֶערְט: „דוּ הָאסְט רֶעכְט, אִיךְ וֶועל דַיינֶע קִינְדֶער בֶּעפְרַייעֶן פוּן דִיא צָרוֹת און וֶועל זֵייא אוֹיסְלֵייזֶען פוּן זֵייעֶר פַּיין:

עוּרָה נָא, דֶערְוֶועק דִיךְ אַצוּנְד אויךְ אוּנְזֶער מוּטֶער רָחֵל און שְׁטֶעה אויף פוּן דַיין קֶבֶר און שְׁטֶעל דִיךְ פַאר דֶעם כִּסֵא הַכָּבוֹד און בֶּעט פַאר דַיינֶע קִינְדֶער, וֶועלְכֶע זַייְ־נֶען גֶעגְלִיכֶען צוּ שֶׁעפֶּעלַאךְ, וָואס זֵיי בְּלָאנְדְזְשֶׁען אִין וֶועג. דָאס הַשֵׁם יִתְבָּרַךְ זָאל אויף זֵיי בֶּענְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ מַרְחֶשְׁוָן צוּם לֶעבֶּען און גֶעזוּנְד און פַּרְנָסָה מִיט אַלֶעם גוּטֶען:

קוּמָה, שְׁטֶעה אויף. בִּנְיָמִין בֶּן יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָׁלוֹם שְׁטֶעל דִיךְ בַּייא דֶער רֶעכְטֶער הַאנְד פוּן דַיין מוּ־

מולדות לחודש חשון

תרפ"א) דֶער מוֹלָד אִיז דִיעֶנְסְטָאג אָבֶענְד 6 מִינוּט מִיט 5 חֲלָקִים נָאךְ 7. (ראֹשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דִינְסְטָאג און מִיטְוָואךְ.

תרפ"ב) דֶער מוֹלָד אִיז מָאנְטָאג נָאךְ הַאלְבֶּען טָאג 39 מִינוּט נָאךְ 4. (ראֹשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דִינְסְטָאג און מִיטְוָואךְ.

טֶער רָחֵל און הֶעלְף אִיהר בֶּעטֶען בַּייא דֶעם אַלְמֶעכְטִיגֶען גָאט, דָאס דֶער חוֹדֶשׁ מַרְחֶשְׁוָן וָואס דוּ בִּיסְט גֶעבָּארֶען גֶעוָוארֶען אִין אִיהם זָאל דַיין זְכוּת אַצוּנְד אוּנְז בַּייּשְׁטֶעהֶען. און וֶוען מִיר קוּמֶען אַצוּנְד אָפּ דִי זִינְד, וָואס דִי בְּרִידֶער הָאבֶּען פֶערְקוֹיפְט יוֹסֵף׳ן, זָאל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גֶעדֶענְקֶען דַיין זְכוּת, דֶען דוּא בִּיסְט דָאךְ אִין זֵייעֶר עֵצָה נִישְׁט גֶעוֶוען און הָאסְט דַיינֶע קִינְדֶער נֶעמֶען גֶעגֶעבֶּען נָאךְ דִי צָרוֹת פוּן דַיין בְּרוּדֶער יוֹסֵף. אַצוּנְד זָאהל אוּנְז דַיין זְכוּת אַנְטְקֶעגֶען קוּמֶען מִיר זָאלֶען פוּן אַלֶע צָרוֹת בַּאשִׁירֶעמְט וֶוערֶען. און דֶער חוֹדֶשׁ מַרְחֶשְׁוָן זָאל גֶעבֶּענְטְשְׁט וֶוערֶען לִבְרָכָה וְהַצְלָחָה, אָמֵן:

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ כסליו זָאל מֶען די תְּחִנָּה זָאגֶען:

אֵל מֶלֶךְ יָחִיד שַׁלִּיט בְּעוֹלָמוֹ, גָאט אֵיינְצִיגֶער קֶענִיג, וָואס גֶעוֶועלְטִיגְט אוֹיף גָאר דֶער וֶועלְט. מִיר קוּמֶען אַצוּנְד צוּא בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ כִּסְלֵו, וָואס אִין דֶעם פֶערְצֶעטֶען טָאג אִין דִיזֶען חוֹדֶשׁ הָאט אוּנְזֶער מוּטֶער לֵאָה גֶעבּוֹירֶען אִיהר עֶרְשְׁטֶען זוּהן רְאוּבֵן. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ מְהוּסְט דֶערְהוֹיבֶּען אַלֶע נִידֶערִיגֶע און מְהוּסְט בַּאגְלִיקֶען דֶעם מֶענְטְשֶׁען וָואס אִיז אִין אַ נִיעדֶערִיגֶען שְׁטַאנְד. גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער לֵאָה, וָואס זִי הָאט פִיעל טְרֶעהְרֶען פֶערְ־

מולדות לחודש כסלו

תרע״ז) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת פְּרִיה 51 מִינוּט מִיט 11 חֲלָקִים נָאךְ 7. (ראשׁ חוֹדֶשׁ אִיז זוּנְטָאג.

תרע״ח) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְוואָךְ בַּייא טָאג 40 מִינוּט מִיט 5 חֲלָקִים נָאךְ 4. (ראשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דָאנֶערְשְׁטָאג און פְרַייטָאג.

גאסען דאס זי זאהל אין דעם גורל פון עשו ניט אריינפאלען, דען לייט פלעגען זאגען: יצחק האט צוויי זיהן, דער עלטערער איז עשו און דער אינגערער איז יעקב און לבן האט צוויי טעכטער, דיא עלטערע איז לאה און דיא אינגערע איז רחל, מסתמא וועט לאה פאלען אין דעם גורל פון דעם עלטערען זוהן פון יצחק, דאס איז עשו, און רחל וועט פאלען אין דעם גורל פון יעקב, דארום פלעגט אונזער מוטער לאה וויינען און קלאגען טאג בײ טאג דאס זיא זאל אין דעם גורל פון עשו ניט פאלען, און דו גאט האסט איהר מזל דערהויבען און זי איז צו יעקב גענומען געווארען און האט אין דעם חודש כסלו איהר ערשטען זוהן ראובן געבארען:

עמדי נא, שטעה אויף אונזער מוטער לאה און שטעל זיך פאר דעם כסא הכבוד צוא בעטען פאר דייני קינדער און אויך פיר מיר דיין טאכטער (פלונית בת פלינית) צוויישען זיי, דאס איך און מיין מאן זאלען מיר זוכה זיין צו מגדל זיין אונזערע קינדערלאך, און אונזערע ליעבע טעכטער זאלען חלילה נישט פאלען אין דעם גורל פון שלעכטע מענער, און עס זאל דערהויבען ווערען דאס מזל פון אונזער פרנסה דאס מיר זאלען קענען זייא גוטע און פרומע מענער געבען דאס זיי זאלען גוטע און פרומע קינדער האבען:

מולדות לחודש כסלו

תרע"ט) דער מולד איז מאנטאג פאר טאג 28 מינוט מיט 17 חלקים נאך 1. (ראש חודש איז דיענסטאג.

תר"פ) דער מולד איז שבת צו נאכט 1 מינוט מיט 12 חלקים נאך 11, (ראש חודש איז זונטאג.

אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פְּלָאוֹת, דוּ גָאט וָואס דוּ טְהוּסְט וואוּנ־
דֶער אַלֶע צַייט, מִיר קוּמֶען פַאר דִיר אַצוּנְד דֶעם
חוֹדֶשׁ כִּסְלֵו בֶּעֶנְטְשֶׁען דָאס דוּא הָאסְט אִין דֶעם חוֹדֶשׁ גֶעֶ־
טְהָאן וואוּנְדֶער אִין דִי טֶעג פוּן מַתִּתְיָהוּ כֹּהֵן גָדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי
מִיט זַיינֶע קִינְדֶער, וֶוען אַנְטִיוֹכוּס אִיז אוּיפְגֶעשְׁטַאנֶען אוּיף
דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל צוּ מַאכֶען פַארְגֶעסֶען זֵיי דַיין תּוֹרָה אוּן צוּ
אַרָאפְּפִיהְרֶען זֵיי פוּן דִיא גֶעזֶעץ פוּן דַיין ווִילֶען, אוּן וֶוען זֵייא
זַיינֶען גֶעקוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין אוּן הָאבֶען מְטַמֵא
גֶעוֶועֶן אַלֶע זַאכֶען, הָאסְטוּ אַ נֵס גֶעטְהָאן, דָאס מֶען הָאט
אַ קְרִינֶעל בּוֹים־אוֹיל גֶעפוּנֶען, וָואס עֶס אִיז מִיט דֶער חֲתִימָה
פוּן כֹּהֵן גָדוֹל גֶע'חַתְמֶ'עט גֶעוָוארֶען אוּן עֶס אִיז נָאר גֶענוּג
אוֹיל גֶעוֶועֶן אוּיף אֵיין טָאג צוּ בְּרֶענֶען אִין דֶער מְנוֹרָה, אִיז אַ נֵס
גֶעשֶׁען אוּן עֶס הָאט אַכְט טֶעג גֶעבְּרֶענְט, אוּן דִי יוּדֶען הָאבֶען
מִלְחָמָה גֶעהַאלְטֶען מִיט דִי פַיינְד אוּן הָאבֶען זֵיי בַּייגֶעקוּמֶען.
אַזוֹי אוּיךְ, לִיעבֶּער גָאט, זָאלְסְטוּ גֶערְוֶועקֶען דַיין דֶערְבַּאַ־
רֶעמְקַייט צוּ טְהָאן מִיט אוּנְז נִסִּים וְנִפְלָאוֹת אוּן זָאלְסְט דֶערְ־
לַייכְטֶען אוּנְזֶער מַזָל אוּן גוּטֶע פַּרְנָסָה אוּן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה
זַיין צוּ זֶעהֶען לִיכְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:
זְכוֹר לָנוּ אָב הָרַחֲמָן, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶערְבַּארְמִיגֶער פָאטֶער,
דֶעם זְכוּת פוּן דֶער צַדֶקֶת יְהוּדִית, וָואס דוּרְךְ אִיהר

מולדות לחודש כסלו

תרפ"א) דֶער מוֹלָד אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג
פְּרִיה 50 מִינוּט מִיט 6 חֲלָקִים
נָאךְ 7. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז
[illegible]ערשְׁטָאג אוּן פְרַייטָאג.

תרפ"ב) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְוָואךְ פְּרִיה
23 מִינוּט מִיט 1 חֵלֶק נָאךְ 5.
(ראש חוֹדֶשׁ אִיז) דָאנֶערְשְׁ־
טָאג אוּן פְרַייטָאג.

אִיז דֶער נֵס גֶעשֶׁעהֶען אוּן זִיא הָאט בַּיי אַנְטִיוֹכוֹס׳ן דִיא קָאפּ אָרָאפְּגֶענוּמֶען. זִיא זָאל שְׁטֶעהֶען אוּן זַיין אַ גוּטֶע מְלִיצָה פַּאר מִיר אוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער אוּן קִינְדְ׳ס קִינְדֶער, מִיר זָאלֶען חָלִילָה קַיין אַלְמָנוֹת נִיט בְּלַייבֶּען אוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער קַיין יְתוֹמִים. זֵיי זָאלֶען נִיט דַארְפֶען אוּנְטֶער פְרֶעמְדֶע הֶענְד זַיין, בָּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, גֶעלוֹיבְּט בִּיסְט דוּ גָאט, דָאס דוּ הֶערְסְט דִי גֶעבֶּעט פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ טבת זָאל מֶען דִיעזֶע תְּחִנָּה זָאגֶען:

אֱלֹהִים בְּרוֹב רַחֲמֶיךָ הוֹשִׁיעֵנוּ מִצָּרוֹתֵינוּ, גָאט, מִיט דַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמְקַייט הֶעלְף אוּנְז פוּן אוּנְזֶערֶע צָרוֹת וֶוען מִיר קוּמֶען פַאר דִיר אִיצוּנְד דֶעם חוֹדֶשׁ טֵבֵת בֶּענְטְשֶׁען. אִין דֶעם חוֹדֶשׁ אִיז אוּנְזֶער פָאטֶער אַבְרָהָם גֶעשְׁטָארְבֶּען. דַארוּם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גֶעדֶענְק אוּנְז דַיין זְכוּת, וָואס עֶר הָאט זִיךְ גֶעלָאזְט אִין קַאלְךְ־אוֹיבֶען אַרַיינְוַוארְפֶען פוּן וֶועגֶען דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען, וֶוען נִמְרוֹד הָרָשָׁע אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען אוֹיף אִיהם אַזוֹי הָאסְט דוּ גֶעשִׁיקְט דֶעם מַלְאָךְ מִיכָאֵל, דָאס עֶר זָאהל קִיהלֶען דָאס פַייעֶר פוּן דֶעם קַאלְךְ־אוֹיבֶען אוּן אַבְרָהָם זָאל נִיצוֹל וֶוערֶען. אַזוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זָאלְסְט דוּ שִׁיקֶען גוּטֶע מַלְאָכִים צוּ בַּאהִיטֶען אוּנְז הַיינְטִיגֶען

מולדות לחודש טבת

תרע״ז) דֶער מוֹלָד אִיז זוּנְטָאג אָבֶענְד 35 מִינוּט מִיט 12 חֲלָקִים נָאךְ 8, (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מָאנְטָאג אוּן דִיעִנְסְטָאג.

תרע״ח) דֶער מוֹלָד אִיז פְרַייטָאג פַאר טָאג 24 מִינוּט מִיט 6 חֲלָקִים נָאךְ 5, (ראש ח׳דֶשׁ אִיז) שַׁבָּת אוּן זוּנְטָאג

חודש און אַלע חֳדָשִׁים פון אַ גאַנץ יאהר, פון שְׂרֵיפוֹת און הֶזֵּיקוֹת און עס זאהל ניט שׁוֹלֵט זיין אין קיין שְׁטוּב קיין פייער און קיין בְּרֶענוּנג און קיין שׁוּם שְׁרֶעק, נאר עס זאל לייכטען אונזער מַזָל וויא דער מָארגען־שְׁטֶערען אין היִמעל און וויא דיא זונען אין מיטען טאג און קיין שׂוֹנֵא זאהל אין אונז נישט דערפרעהט ווערען:

אֵל פּוֹדֶה מִכָּל צָרָה, גאט וואס לייזט אוים זיין פאלק יִשְׂרָאֵל פון אַלע לייד, ווען מיר קומען פאר דיר יעצט דעם חודש טֵבֵת בּענטשען, וואס אין דעם חודש זענען אונז צוויי שלעק געשעהען: איין שלאק, דאס אין דעם ניינטען טאג פון דעם חודש זענען געשטארבען עֶזְרָא הַסּוֹפֵר און נְחֶמְיָה בֶּן חֲכַלְיָה, וועלכע האבען דעם אַנדערען בֵּית הַמִּקְדָּשׁ געבויט און האבען דיא יודען פון דעם גָלוּת בָּבֶל אויסגעלייזט. יעצט געדענק אונז, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זייער זְכוּת און דערבארעם דיך איבער אונז און שיק צו אונז דעם גּוֹאֵל צֶדֶק בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן. דער אַנדערער שלאק האט אונז אין דעם חודש טֵבֵת געשעהן, דאס אין דעם צעהנטען טאג פון דעם חודש, האט דער מֶלֶךְ בָּבֶל בעלאגערט מיט זיינע חַיָלוֹת אויף אונזער קרוין־שטאדט יְרוּשָׁלַיִם וועה צו אונז, דאס עס איז צוגענומען געווארען דיא טהייערע קרוין פון אונזער קאפּ, און דארום טהוען מיר אַלע יאהר אין דעם טאג אַ תַּעֲנִית פאס־

מולדות לחודש טבת

תרע״ט) דער מולד איז דיענסטאג נאך האלבען טאג 13 מינוט נאך 2. (ראש חודש איז מיטוואך.

תר״פ) דער מולד איז מאנטאג האלבען טאג 45 מינוט מיט 13 חֲלָקִים נאך 11. (ראש חודש איז) מאנטאג און דיענסטאג.

טֶען בִּכְדֵי אַז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זָאל זִיךְ אוֹיף אוּנְז דֶערְבַּארֶעמֶען צוּ אוּמְקֶערֶען אוּנְז אִין אוּנְזֶער לַאנְד. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶלֶעד יֶעשַׁן אַפְּךָ, וֶועט דֶען בִּיז אֵייבִּיג דַיין גְרִים צָארְן אוֹיף אוּנְז רַייבֶּערֶען דֶערְוֶועק דַיין לִיעבְּהַארְצִיגֶע דֶערְבַּארִימְקַייט. וּפְדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו, אוּן לֵייז אוֹיס גָאט דַיין פָאלְק פוּן גָאר זַיינֶע צָרוֹת, אוּן אוֹיךְ מִיךְ אוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער צְוִוישֶׁען זֵיי, דָאס אוּנְזֶער מַזָל זָאל אוֹיפְגֶעוֶועקְט וֶוערֶען צוּ אַלֶעם גוּטֶען, אָמֵן וְאָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ שבט זָאל מֶען דִיעזֶע תְּחִנָּה זָאגֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, עֶס זָאהל זַיין דֶער וִוילֶען פַאר דִיר גָאט, אוּנְזֶער גָאט, דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערְן, דוּא זָאלְסְט אוּנְז בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ שְׁבַט, וָואס מִיר קוּמֶען יֶעצְט בֶּענְטְשֶׁען עֶס זָאהל פַאר דִיר גֶעדֶענְקְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן משֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, דָאס אֵיידֶער עֶר אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען הָאט עֶר אִין דֶעם חוֹדֶשׁ אָנְגֶעהוֹיבֶּען צוּ שְׁטְרָאפֶען דִי יוּדֶען, דָאס זֵיי זָאלֶען אִין רֶעכְ־

מולדות לחודש טבת

תרפ"א) דֶער מוֹלָד אִיז פְרַייטָאג צוּ נַאכְט 34 מִינוּט מִיט 7 חֲלָקִים נָאךְ 8. (ראשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת אוּן זוּנְטָאג.

תרפ"ב) דֶער מוֹלָד אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג אָבֶענְד 7 מִינוּט מִיט 2 חֲלָקִים נָאךְ 6. (ראשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת אוּן זוּנְטָאג.

מולדות לחודש שבט

תרע"ז) דֶער מוֹלָד אִיז דִיענְסְטָאג פְרִיה 19 מִינוּט מִיט 13 חֲלָקִים נָאךְ 9. (ראשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) מִיטְוָואךְ.

תרע"ח) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת צוּ נַאכְט 8 מִינוּט מִיט 7 חֲלָקִים נָאךְ 6. (ראשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) מָאנְטָאג.

טֶען וֶועג גֶעהֶען. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וֶועה אִיז צוּ אוּנְז, דָאס מִיר הָאבֶּען יֶעצְט נִיט קַיין נָבִיא וָואס עֶר זָאל אוּנְז אוֹיף אוּנְזֶערֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים שְׁטְרָאפֶען אוּן זָאל אוּנְז דֶעם גוּטֶען וֶועג וַוייזֶען. אוּן וֶוען מִיר טְהוּעֶן זִיךְ אַלֵיין בַּאדֶענְקֶען אוֹיף אוּנְזֶערֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט אוּן פַארְקְרִימְט דֶעם רֶעכְטֶען וֶועג כַּאפְּט אוּנְז אָן אַ צִיטֶערְנִישׁ אוּן אַ מוֹרָא. מִיר וַוייסֶען נִישְׁט וואוּ אוּנְזֶער פָּנִים צוּ פַארְשְׁטֶעקֶען פַאר גְרוֹים שַׁאנְד, וואוּ זָאלֶען מִיר זִיךְ פַארְבָּארְגֶען, וואוּ זָאלֶען מִיר פַאר דַיין גְרִים־צָארְן אַנְטְלוֹיפֶען? זָאלֶען מִיר אוֹיף דֶעם הִימְעל קוּקֶען בִּיסְטוּ דָארְטֶען. זָאלֶען מִיר אִין דֶער טִיעפֶענִישׁ פוּן דֶער עֶרְד גֶעהֶען, בִּיסְטוּ דָארְטֶען. זָאלֶען מִיר אִין דֶער טִיעפֶענִישׁ פוּן דֶעם יַם קוּמֶען, וֶועט מִיךְ דָארְטֶען אוֹיךְ דַיין הַאנְד טְרֶעפֶען. אוּן וֶוען אִיךְ וֶועל מִיר טְרַאכְטֶען. דָאס פִינְצְטֶערְנִישׁ וֶועט מִיךְ צוּדֶעקֶען דָאס דוּא וֶועסְט מִיךְ נִיט זֶעהְן, אִיז גַם חשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָ, קַיין פִינְצְטֶערְנִישׁ אִיז פַאר דִיר נִיט פִינְצְטֶער, אוּן דִיא נַאכְט אִיז פַאר דִיר לִיכְטִיג. דַארוּם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הָאבּ אִיךְ מִיךְ נִיט וואוּ צוּ קֶעהְרֶען נָאר צוּא דִיר אַלֵיין. דוּא זָאלְסְט אוֹיסְשְׁטְרֶעקֶען דַיין גְרוֹיסֶען אָרֶעם צוּ צוּנֶעהְמֶען מַיין תְּשׁוּבָה. כִּי אַתָּה רַב חֶסֶד וּמַרְבֶּה לִסְלוֹחַ, דֶען דוּ בִּיסְט פוּל מִיט גֶענָאד אוּן פִיעל פַארְצַייהֶער:

מולדות לחודש שבט

תרע"ט) דֶער מוֹלָד אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג פַאר טָאג 57 מִינוּט מִיט 1 חֵלֶק נָאךְ 3. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דַאנֶערְשְׁטָאג.

תר"פ) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְוָואךְ פַאר טָאג 29 מִינוּט מִיט 14 חֲלָקִים נָאךְ 12. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) מִיטְוָואךְ.

רבונו של עולם, ווען מיר קומען פאר דיר אצונד בענטשען דעם חודש שבט, וואס אין דעם פופצענטען טאג פון דעם חודש איז ראש השנה צו די בוימער, געדענק אונז דעם זכות, וואס מיר טהוען דעם טאג דיר לויבען אויף די פירות פון די בוימער. בזכות זה, ליעבער גאט, בענטש דיא פרוכט פון דיא בוימער, דאס זיי זאלען אויסציהען זייער בליהונג און זאלען מאכען וואקסען היינטיגעם יאהר זייערע פירות, און אויך באהיט דיין פאלק ישראל, דאס דיא קעלט פון דעם חודש זאהל זיי ניט שאדען. און אלע וואס פאהרען אין וועג זאל זיי ניט באגעגענען דער טויט פון די קעלט און זאל זיי פיהרען אויף דעם גלייכען וועג דאס זיי זאלען ניט פאר אירט ווערען. און אויך די אידישע קינדער, וואס זענען אין שטאדט, זאל זיי ניט שאדען די קעלט, עס זאל זיי חלילה צוא א שלאפקייט נישט ברענגען. שבטך ומשענתך המה ינחמוני, דיין רוט און דיין אונטערלעהנונג זאל אונז אין דעם חודש שבט טרייסטען, דאס מיר זאלען האבען שלום און ברכה און פרנסה טובה אויף כל ישראל, אמן, כן יהי רצון:

ווען מען בענטשט ראש חודש אדר זאל מען די תחנה
זאגען אויך ווען מען בענטשט אדר שני זאגט מען דאס:

אל רחום וחנון עזרה בצרות נמצא. גאט דערבארעמיגער און לייטזעליגער, וואס אין לייד ווערסטו צו א הילף

מולדות לחודש שבט

תרפ"א) דער מולד איז זונטאג פריה 18 מינוט מיט 8 חלקים נאך. ראש חודש איז) מאנטאג.

תרפ"ב) דער מולד איז שבת פריה 51 מינוט מיט 3 חלקים נאך. 6) ראש חודש איז) מאנטאג.

געפונען . מיר קומען אצונד בענטשען דעם חודש אדר . דו האסט אין איהם געטהאן וואונדער צו די יודען דורך מרדכי און אסתר המלכה. ווען המן הרשע איז אויפגעשטאנען צו פארטיליגען און הרג'ענען און מאכען פארלירען דיין פאלק ישראל פון גרוים ביז קליין . און דו מיט דיין גרוים דערבאר־רעמקייט האסטו זיי געמיהאן שרעקען אבער ניט שטראפען. דען דו האסט גע'חתמ'עט דיא גזרה מיט א חתימה פון ליים און ווען דיא יודען האבען פאר דיר תשובה געטהאן האסטו זייא ערוועהלט אויסליזערם פון זייער צרה, מרדכי היהודי ואסתר המלכה, וואס האבען די גזירה מבטל געווען און המן הרשע מיט זיינע קינדער זענען אויף דער תליה געהאנגען געווארען. אזוי אויך, רבונו של עולם, הער צו אונזער געבעט פון זייער זכות וועגען און בענטש דעם חודש צו גוטען, און זאלסט ענדערען אלע גזרות קשות פון אינז צו גוטען, און גיב אין די הערצער פון די רעגירונגען מיט זייערע שרים דאס זייא זאלען מיט אונז טהאן גענאד און דערבא־רעמקייט אלע צייט:

הבט משמים וראה. קוק נאט פון דעם הימעל און זעה דעם זכות פון דיינע ליעבע יודען. פיעל צדקה געהט פון זייער האנד ארוים אין דעם טאג פון פורים. איטליכער נאך זיין פארמעגען נאך, און זיינען מקיים די מצוה פון מתנות

מולדות לחודש אדר

תרע"ז) דער מולד איז מיטוואך אבענד 3 מינוט מיט 14 חלקים נאך 10 . (ראש חודש איז) דאנערשטאג און פרייטאג .

תרע"ח) דער מולד איז מאנטאג פריה 52 מינוט מיט 8 חלקים נאך 6. (ראש חודש איז) דינסטאג און מיטוואך.

לְאֶבְיוֹנִים. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֶס זָאל מְקוּיָם וֶוערֶן אוֹיף אוּנְז דֶער פָּסוּק: „צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה״. צִיּוֹן וֶועט מִיט רֶעכְט אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערֶן אוּן אִיהרֶע גֶעפַאנְגֶענֶע דוּרְךְ דֶעם זְכוּת פוּן צְדָקָה. דִיא מִצְוָה פוּן צְדָקָה זָאל זַיין אַ כַּפָּרָה אוֹיף אוּנְזֶערֶע זִינְד, אַזוֹי וִויא דָנִיֵאל הָאט גֶעזָאגְט צוּ נְבוּכַדְנֶצַר: „וַחֲטָיָךְ בִּצְדְקָה פְרֻק״. פַארְגִיבּ אוּנְז, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אוּנְזֶערֶע זִינְד אִין דֶעם זְכוּת פוּן דֶער מִצְוָה פוּן צְדָקָה אוּן מִיר זָאלֶען אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערֶן בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

אֵל קַנָּא וְנוֹקֵם לָרְשָׁעִים, גָאט, דוּ בִּיסְט אֵיין דֶערְצֶערְנֶער אוּן אֵיין נוֹקֵם צוּ דִיא וָואס טְהוּעֶן שְׁלֶעכְטְס. אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעצָאהְלְט צוּ הָמָן הָרָשָׁע וָואס עֶר הָאט צוּ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל גֶעוָואלְט בֵּייז טְהָאן, אַזוֹי זָאלְסְטוּ אָפְּמֶעקֶען דֶעם נָאמֶען פוּן זַיין פָאטֶער עֲמָלֵק, וָואס עֶר הָאט זִיךְ גֶעפֶעדֶערְט צוּ גֶעהֶען אַנְטְקֶעגֶען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל וֶוען זֵיי זֶענֶען פוּן מִצְרַיִם גֶעגַאנְגֶען. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ וּלְמַעַן כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, טְהוּ עֶס פוּן וֶועגֶען דַיין נָאמֶען אוּן פוּן וֶועגֶען דַיין הֵיילִיגֶען שְׁטוּהל. דָאס דוּ הָאסְט גֶעשְׁוָוארֶען דָאס זֵיי וֶועלֶען נִישְׁט גַאנְץ וֶוערֶען בִּיז דוּ וֶועסְט זַיין נָאמֶען אָפְּמֶעקֶען. וּשְׁלַח מָשִׁיחַ צִדְקֶךָ לְגָאֳלֵנוּ, אוּן שִׁיק דַיין מָשִׁיחַ, דָאס עֶר זָאהל אוּנְז אוֹיסְלֵייזֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

מולדות לחודש אדר

תר״פ) דֶער מוֹלָד אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג בַּייא טָאג 13 מִינוּט מִיט 15 חֲלָקִים נָאךְ 1. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דָאנֶערְשְׁטָאג אוּן פְרֵייטָאג.

תרפ״ב) דֶער מוֹלָד אִיז זוּנְטָאג אָוֶוענְד 35 מִינוּט מִיט 4 חֲלָקִים נָאךְ 7. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דִינְסְטָאג אוּן מִיטְוואָךְ.

ווען עס איז אן עבור־יאהר זאגט מען די תחנה ווען מען בענטשט
ראש חודש אדר ראשון:

מלך במשפט יעמיד ארץ אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, קיניג, וואס מיט רעכט שטעלט די וועלט, ער איז נישט נושא פנים קיינעם און נעהמט ניט קיין שוחד, און איז מדקדק מיט זיינע צדיקים אויף א האאר. מיר קומען יעצט דעם חודש אדר בענטשען, וואס אין דעם חודש איז משה רבינו עליו השלום געשטארבען, וואס ער האט דעם שטיין געשלאגען ער זאהל וואסער געבען, ווען ער האט געדארפט נאר רעדען צו דעם שטיין אזוי וויא דו האסט איהם געבאטען, דארום טהוט אונז א גרויס פארכט און ציטערניש אננעהמען ווען מיר טהוען זיך באדענקען און טהוען אויפברענגען אויף אונזער הארץ וואס פאר עונות און חטאים און פשעים מיר האבען געטהאן, און אז דוא האסט משה רבינו עליו השלום ניט נושא פנים געוועזען איז דאך שוין א פשיטה צוא אונז, וואס מיר זיינען פול מיט זינד, אוי לנו כי נואלנו, וועה צו אונז דען מיר זענען פארנארישט געווארען:

קום, שטעה אויף, משה רבינו פון דיין קבר און עפענ אויף דיא טהויערען פון הימעל צוא אריינלאזען אונזערע תפלות ובקשות וואס מיר טהוען יעצט בעטען און זעה דיי־

מולדות לחודש אדר ראשון

תרע"ט) דער מולד איז פרייטאג נאך מיטאג 41 מינוט מיט 2 חלקים נאך 4. (ראש חודש איז פרייטאג און שבת.

תרפ"א) דער מולד איז מאנטאג אוונד 2 מינוט מיט 9 חלקים נאך 10. (ראש חודש אי״ דיענסטאג און מיטוואך.

נֶע שָׁאף וָואס דו הָאסְט זֵיי גֶעפַּאשֶׁעט אִין דֶער מִדְבָּר גְלַייךְ אַזוֹי וִוי אַ פַּאסְטוּךְ דִי שָׁאף אוּן הָאסְט פוּן זֵיי פִיעל לֵייד גֶע־ לִיטֶען זֵיי שְׁטֶעהֶען יֶעצְט פַאר דִיר מִיט אַ בִּיטֶער הַארְץ אוּן אַיין צוּבְּרָאכֶען גֶעמִיטְה אוּן פָאדֶערֶען פוּן דִיר דוּ זָאלְסְט זֵיי צוּלִיעב טְהָאן אוּן בֶּעטֶען פַאר זֵייא דֶעם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָאס עֶר זָאהל אוֹיף אוּנְז בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ אֲדָר צוּ אַלֶעם גוּטֶען, אוּן עֶר זָאהל אוּנְז עֶפֶענֶען דִיא טְהוֹיעֶרֶען פוּן דֶערְבַּארֶעמְקַייט, טְהוֹיעֶרֶען פוּן חֵן, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גֶענָאד, טְהוֹיעֶרֶען פוּן פַּרְנָסָה אוּן הַצְלָחָה, טְהוֹיעֶרֶען פוּן לֶעבֶּען, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גֶעזוּנְד, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גוּטְס אַזוֹי וִויא אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: „יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב", גָאט וֶועט דִיר עֶפֶענֶען זַיין גוּטֶען אוֹצָר. דָאס אַלְץ זָאל גָאט טְהָאן וֶוע־ גֶען דַיין זְכוּת דָאס דוּ בִּיסְט אַ שְׁלִיחַ גֶעוֶועֶן צוּ פִיהְרֶען אוּנְז פוּן מִצְרַיִם אוּן גֶענֶעהְנֶען אוּנְז פַאר דֶעם בַּארְג סִינַי אוּן גֶע־ בֶּען אוּנְז דִיא הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן לֶעהְרֶענֶען אוּנְז דִיא הֵיילִיגֶע מִצְוֹת אוּן הָאסְט גֶעהַאט פוּן אוּנְז פִיעל מִיה אוּן טִרְחָה. וֶוען דִיא יוּדֶען הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט הָאסְטוּ פַאר זֵיי גָאט גֶעבֶּעטֶען, אַזוֹי שְׁטֶעה אוֹיף יֶעצְט אוּן בֶּעט פַאר כָּל יִשְׂרָאֵל, דָאס דֶער חוֹדֶשׁ אֲדָר, וָואס מִיר טְהוּעֶן יֶעצְט בֶּענְטְשֶׁען זָאהל גֶע־ בֶּענְטְשְׁט וֶוערֶען פוּן גָאט בָּרוּךְ הוּא. אַזוֹי וִויא אִין דַיין זְכוּת הָאט עֶר גֶעמַאכְט רֶעגֶענֶען דֶעם מַן פוּן דֶעם הִימֶעל, אַזוֹיא

מולדות לחודש אדר שני

תרע"ט) דֶער מוֹלָד אִיז זוּנְטָאג פְרִיה 25 מִינוּט מִיט 3 חֲלָקִים נָאךְ 4. (ראֹשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) זוּנְטָאג אוּן מָאנְטָאג.

תרפ"א) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְוָואךְ פְרִיה 46 מִינוּט מִיט 10 חֲלָקִים נָאךְ 10. (ראֹשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) דָאנֶערְ־ שְׁטָאג אוּן פְרֵייטָאג.

זָאל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אויף אוּנְז מַאכֶען רֶעגֶענֶען שֶׁפַע אִין בְּרָכָה און הַצְלָחָה אִין אוּנְזֶערֶע וֶוערְק מִיר זָאלֶען חָלִילָה צוּא קֵיין פְּרֶעמְדֶען טִישׁ נִיט דַארְפֶען אָנְקוּמֶען. און עֶס זָאל עֶרְפִיהְלְט וֶוערֶען אוּנְזֶערֶע אוֹצְרוֹת מִיט זַאטְקַייט און אויךְ אוּנְזֶערֶע הֶענְט זָאלֶען עֶרְפִיהְלְט וֶוערֶען מִיט גָאטְ'ס בְּרָכָה. אָמֵן:

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ ניסן זָאגְט מֶען דִיעזֶע תְּחִנָּה:

אֵל רַחוּם עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר, גָאט דֶערְבַּארֶעמִיגֶער וָואס מְהוּט גְרוֹיסְקַייט גָאר נִיט צוּ עֶרְפָארְשֶׁען נִסִּים און ווּאוּנְדֶער אָהְן אַ צָאהְל, מִיר קוּמֶען יֶעצְט צוּ בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ נִיסָן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין אוֹיסְגֶעלֵייזְט צוּ וֶוערֶען אַזוֹי וִויא דוּ הָאסְט אוֹיסְגֶעלֵייזְט דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל פוּן מִצְרַיִם און הָאסְט זֵיי דֶעם יַם גֶעשְׁפָּאלְטֶען און דִיא יוּדֶען הָאבֶּען פַאר דִיר שִׁירָה גֶעזָאגְט. אַזוֹיא אויךְ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זָאלְסְט דוּ אוּנְז אוֹיסְלֵייזֶען מִיר זָאלֶען זָאגֶען שִׁירָה פַאר דִיר אויף דִיא נִסִּים וְנִפְלָאוֹת וָואס דוּ וֶועסְט מִיט אוּנְז טָאן און מִיר זָאלֶען זָאגֶען צוּ דִיר אַ נַייעֶם שִׁיר. הַלְלוּיָהּ:

מולדות לחודש ניסן

תרע"ז) דֶער מוֹלָד אִיז פְרַייטָאג פְרִיה 47 מִינוּט מִיט 15 חֲלָקִים נָאךְ 10. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת.

תרע"ח) דֶער מוֹלָד אִיז דִיענְסְטָאג אָוֶוענְד 36 מִינוּט מִיט 9 חֲלָקִים נָאךְ 7. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) דָאנֶערְשְׁטָאג.

תרע"ט) דֶער מוֹלָד אִיז מָאנְטָאג בַּיי טָאג 9 מִינוּט מִיט 4 חֲלָקִים נָאךְ 5, (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) דִיענְסְטָאג.

תר"פ) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת פַאר טָאג 57 מִינוּט מִיט 16 חֲלָקִים נָאךְ 1. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת.

פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה, מַאךְ אויף דַיינֶע אויגֶען לִיעבֶּער גָאט.
און זֶעה דיא מִיה פון דַיין טְהַייעֶר פָאלְק וויפִיעל מִיה זֵייא הָאבֶּען צוּא דֶערְהַאלְטֶען דַיינֶע מִצְוֹת וָאס דוּא הָאסְט זֵיי גֶעבָּאטֶען צוּא טְהָאן אִין דֶעם חוֹדֶשׁ. צוּ אוֹיסְרַאמֶען דֶעם חָמֵץ פוּן זֵייעֶר שְׁטוּב און עֶסֶען מַצוֹת אַלֶע זִיעבֶּען טֶעג פוּן פֶּסַח. וַוי גְרוֹיס אוּן שְׁוֶוער עֶס קוּמְט זֵיי אָן מַחֲמַת דֶעם דוֹחַק פוּן זֵייעֶר שְׁוֶוערֶע פַּרְנָסָה, אָבֶער זֵיי הַאלְטֶען דַיין בַּאפֶעהְל אוּן הִיטֶען דַיינֶע מִצְוֹת. דַארוּם לִיעבֶּער גָאט, שִׁיק שֶׁפַע אוּן בְּרָכָה צוּ אַלֶע אִידֶען, אוּן מִיךְ אוּן מַיין מַאן זָאלְסְט דוּ הִיטֶען פוּן חָמֵץ אוּם פֶּסַח, אוּן עֶס זָאהל אוּנְז גְרִינְג דֶער פֶּסַח אָנְקוּ־מֶען, מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִישְׁט בַּדַארְפֶען אָנְקוּמֶען צוּא אַ מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וֶוען מִיר טוּעֶן יֶעצְט בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ נִיסָן, וָואס אִין אִיהם הַאלְטֶען מִיר דֶעם יוֹם טוֹב וָואס עֶר ווערְט אָנְגֶערוּפֶען פֶּסַח, דָאס אִיז טַייטְשׁ אִיבֶּערְהִיפֶּען צוּ אַן אָנְדֶענְקוּנְג דָאס גָאט הָאט אִיבֶּערְגֶעהִיפְּט דִיא שְׁטוּב פוּן אַ יוּדֶען, וֶוען עֶר הָאט דוּרְכְגֶעשְׁוֶועבְּט דָאס לַאנְד מִצְרַיִם צוּ טוֹידְטֶען זֵייעֶרֶע בְּכוֹרִים, אוּן דוּרְךְ דֶעם וָואס זֵיי הָאבֶּען זֵייעֶרֶע בַּיישְׁטִידְלֶען פוּן דִיא טִיהְרֶען מִיט דֶעם בְּלוּט פוּן דֶעם

מולדות לחודש ניסן

תרפ״א דֶער מוֹלָד אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג אָוֶוענְד 30 מִינוּט מִיט 11 חֲלָקִים נָאךְ 11. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז שַׁבָּת.

תרפ״ב דֶער מוֹלָד אִיז דִיענְסְטָאג פְרִיה 19 מִינוּט מִיט 5 חֲלָקִים נָאךְ 8. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג.

קרבן פסח געשמירט האט דער משחית קיין שליטה ניט געהאט אריינצוגעהען אין קיין שטוב פון א יודען, אזוי זאלסטו אנשרייען אויף אלע משחיתים דאס זיי זאלען ניט קומען אויף דער טיהר פון אונזערע הייזער בייז צו טהאן אונז און אונזערע מענער און אונזערע קינדער און קינד'ס קינדער און גאר אונזער הויז געזינד, און זאלסט אונז באשירמען פון אלעם בייזען און זאלסט אונז אויסלייזען היינטיגען חודש אזוי וויא דוא האסט אונז צו געזאגט: „הן גאלתי אתכם אחרית כראשית״, איך וועל אייך אויסלייזען דאס לעצטע מאהל אזוי ווי דאס ערשטע מאהל, במהרה בימינו, אמן:

ווען מען בענטשט ראש חודש אייר זאל מען זאגען דיא תחנה:

אב הרחמים הבוחר בעמו ישראל, דערבארמיגער פאטער, וואס ערוועהלט זיין פאלק ישראל. ווען מיר קומען יעצט בענטשען דעם חודש אייר. וואס אין דעם חודש האבען מיר אנגעהויבען צו זיין א געליעבטע פאלק פאר דיר. און דו האסט אונז דעם ליעבען היילינגען שבת געגעבען, אזוי זאלסטו געדענקען דעם זכות פון אונזער היילינגען שבת און אין דעם זכות וואס דוא האסט אונז ווייבער געגעבען דיא מצוה פון ליכט בענטשען זאהל דערהויכט ווערען אונזער מזל, און זאלסט אונז באשירמען פון אלע שלאפקייטען, וואס

מולדות לחודש אייר

תרע"ז) דער מולד איז שבת צוואכט 31 מינוט מיט 16 חלקים נאך 11. (ראש חודש איז) זונטאג און מאנטאג.

תרע"ח) דער מולד איז דאנערשטאג פריה 20 מינוט מיט 10 חלקים נאך 8. (ראש חודש איז) פרייטאג און שבת.

עס איז געוואונט צו קומען אין דעם חודש אזוי ווי די ראשי תיבות פון אייר ווייזט „אני יי רופאך". איך גאט וועל דיך היילען:

רבונו של עולם. מיר קומען יעצט בענטשען דעם חודש אייר. וואס אין דער צייט ווען דו האסט דיא ישראל פון מצרים ארויסגעצויגען, האסט דו זיי אין דעם חודש אייר געמאכט רעגענען דעם מן פון דעם הימעל אין דעם זכות פון משה רבינו עליו השלום, און איין ברונען מיט וואסער, וואס איז באשאפען געווארען אין ששת ימי בראשית פרייטאג פאר נאכט, איז ער נאכגעגאנגען דיא יודען אין דער מדבר פון דעם חודש אייר אן, אין דעם זכות פון מרים הנביאה עליה השלום. יעצט געדענק אונז ליעבער גאט איהר זכות, וואס זיא האט פאר דיר שירה געזאגט מיט דיא ווייבער, ווען די יודען זענען פון דעם ים ארויסגעגאנגען, אזוי ווי אין פסוק שטעהט: „ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחולות. ותען להם מרים שירו ליי כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים". און מרים הנביאה דיא שוועסטער פון אהרן האט גענומען דעם פויק אין איהר האנד און עס זענען ארויסגעגאנגען אלע ווייבער נאך איהר מיט פויקען און כלי זמר האט מרים צו זיי געשריגען: זינגט צו גאט דען ער האט געטהאן גרויסע נסים דעם פערד מיט זיין רייטער האט ער געווארפען אין ים. און

מולדות לחודש אייר

תרע"ט) דער מולד איז מיטוואך פריה 53 מינוט מיט 5 חלקים נאך 5. (ראש חודש איז) מיטוואך און דאנערשטאג.

תר"פ) דער מולד איז זונטאג ביי טאג 41 מינוט מיט 17 חלקים נאך 2. (ראש חודש איז) זונטאג און מאנטאג.

אַזוֹיא זָאלֶען מִיר זוֹכֶה זַיין צוּא זָאגֶען שִׁירָה מִיט אַלֶע נָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת וֶוען מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען אוּנְז אוֹיסְלֵייזֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

הִתְעוֹרְרִי נָא, דֶערְוֶועק זִיךְ מִרְיָם הַנְּבִיאָה. שְׁטֶעה אוֹיף פוּן דַיין שְׁלָאף אוּן שְׁטֶעל דִיךְ פַאר דֶעם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוּן בֶּעט פוּן אִיהם דָאס עֶס זָאל אוֹיף אוּנְז גֶעבֶּענְטְשְׁט וֶוערֶען דֶער חוֹדֶשׁ אִיָּיר וָואס מִיר טְהוּעֶן יֶעצְט בֶּענְטְשֶׁען אַז מִיר זָאלֶען הָאבֶּען גֶענוּג אוּנְזֶער עֶסֶען אוּן טְרִינְקֶען אַזוֹי וִוי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאט גֶעשְׁפֵּייזְט דִי יוּדֶען אִין דֶעם זְכוּת פוּן דַיין בְּרוּדֶער משֶׁה אוּן דֶעם בְּרוּדֶער נֶען פִיר דַיין זְכוּת וֶועגֶען, אוּן מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִישְׁט פַארְאָרֶעמְט וֶוערֶען. אוּן מִיר זָאלֶען גֶערֵיינִיגְט וֶוערֶען פוּן גָאר אוּנְזֶערֶע זִינְד אַזוֹי וִוי דִי יוּדֶען זַיינֶען גֶערֵיינִיגְט גֶעוָוארֶען אִין דֶעם חוֹדֶשׁ וֶוען זֵיי זַיינֶען אִין דֶער מִדְבָּר גֶעגַאנְגֶען צוּ מְקַבֵּל זַיין דִיא תּוֹרָה. הוֹשִׁיעָה יְיָ אֶת עַמְּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ, הֶעלְף נָאר דַיין פָאלְק אוּן בֶּענְטְשׁ דַיין אַרְבּ אוּן דֶערְהוֹיבּ זֵייא דָאס מַזָל אוּן דֶערְבַּארֶעם זִיךְ אוֹיף זֵיי כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, אַזוֹי וִוי אַ פָאטֶער מְהוּט זִיךְ דֶערְבַּארֶעמֶען אוֹיף זַיינֶע קִינְדֶער אוּן בֶּענְטְשׁ דֶעם חוֹדֶשׁ אִיָּיר צוּם לֶעבֶּען אוּן גֶעזוּנְד אוּן בְּרָכָה גָאר אָהְן שִׁיעוּר, אָמֵן:

מולדות לחודש אייר

חרפ"א) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת בַּיי טָאג 14 מִינוּט מִיט 12 חֲלָקִים נָאךְ 12. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) זוּנְטָאג אוּן מָאנְטָאג.

תרפ"ב) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְוָואךְ אָוֶוענְד 3 מִינוּט מִיט 6 חֲלָקִים נָאךְ 9. (רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) פְרֵייטָאג אוּן שַׁבָּת.

װֶען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חודש סיון זָאגְט מֶען דָאס:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ עַל הַר סִינַי. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ בִּיסְט אַנְטְפְּלֶעקְט גֶעװָארֶען צוּא דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אוֹיף דֶעם בַּארְג סִינַי אוּן הָאסְט זֵיי דִיא הֵיילִיגֶע תּוֹרָה גֶעגֶעבֶּען זֶעקְס טֶעג אִין חוֹדֶשׁ סִיוָן װָאס מִיר קוּמֶען יֶעצְט בֶּענְטְשֶׁען, דַארוּם לִיעבֶּער גָאט, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת װָאס מִיר הָאבֶּען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה מְקַבֵּל גֶעװֶען אוּן מִיר זַיינֶען גֶעװָארֶען צוּ דִיר אַ גֶעלִיעבְּט פָאלְק. אָבֶּער װֶען דוּ בִּיסְט צוּ יִשְׁמָעֵאל אוּן עֵשָׂו גֶעגַאנְגֶען הָאבֶּען זֵיי דִיא תּוֹרָה נִישְׁט גֶעװָאלְט אָנְגֶעהְמֶען, נָאר דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל, דַארוּם גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת אוּן בֶּענְטְשׁ אוֹיף אוּנְז דֶעם חוֹדֶשׁ סִיוָן װָאס מִיר טְהוּעֶן יֶעצְט בֶּענְטְשֶׁען. אוּן דֶערְלַייכְט דִיא אוֹיגֶען פוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער צוּא דֶער תּוֹרָה זֵייא זָאלֶען הַאלְטֶען דַיינֶע מִצְוֹת, אוּן דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אִיבֶּער אוּנְז, דֶען מִיר זַיינֶען גֶעגְלִיכֶען צוּא אֵיין אִשָּׁה, װָאס אִיהר מַאן אִיז אַיין װַייטֶען װֶעג גֶעגַאנְגֶען אוּן הָאט זִיא גֶעלָאזְט אִין אָרֶעמְקַייט אוּן זִיא טְהוּט הָאפֶען אַלֶע טָאג דָאס אִיהר מַאן װֶעט קוּמֶען אוּן אִיהר מַזָל װֶעט דֶערְהוֹיבֶּען װֶערֶען, אַזוֹי אוֹיךְ מִיר דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאטְשׁ דוּא הָאסְט זִיךְ דֶערְװַייטֶערְט פוּן אוּנְז אוּן מִיר זַיינֶען װִי אַן אַלְמָנָה חַיָה. אָבֶּער מִיר הָאפֶען צוּ דִיר, לִיעבֶּער

מולדות לחודש סיון

תרע"ז) דֶער מוֹלָד אִיז מָאנְטָאג בַּיי טָאג 15 מִינוּט מִיט 17 חֲלָקִים נָאךְ 12. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז …יענסְטָאג

תרע"ח) דֶער מוֹלָד אִיז פְרַייטָאג צוּ נַאכְט 4 מִינוּט מִיט 11 חֲלָקִים נָאךְ 9. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז זוּנְטָאג.

גאָט, דאָס דוא װעסט דיך אומקעהרען צוא אונז און װעסט װידער ריידען מיט אונז פּה אל פּה אַזוי װי דו האסט מיט אונז געטהאן ריידען. אויף דעם באַרג סיני. און װעסט מיט אונז פיעל נסים טהאן, און דו װעסט בויען דיין קרוין־שטאָט ירושלים גיך און באַלד, אמן:

תורה תורה, געה אויף און זיי אַ גוטע מליצה פאַר דיינע קינדער ישראל. און געדענק פאַר דעם רבון העולמים װיפיעל בלוט עס איז פון זיי יענע צייטען פאַרגאָסען געװאָרען פון דיינעט װעגען, און װיפיעל צדיקים עס זיינען אויף קידוש השם אומגעקומען, און װיפיעל בלוט פון קליינע קינדער װאָס מען האט זיי אויף דער מוטער׳ס בריסט געטוידט, װאָס עס איז גאָר ניט צו דערצעהלען דיא שרעק און װעהטאגען װאָס מיר האבען אין יענע צייטען געהאט, און דאָס איז אַלץ געװען װייל זיי האבען נישט געװאָלט פאַרשװעכען דעם ברית פון דער תורה און פאַרשטערען איהרע געזעץ, דאַרום דערמאָהן אונז דעם זכות פאַר דעם כסא הכבוד, דאָס עס זאָהל געגליכען זיין דאָס בלוט גלייך װי דאָס בלוט פון די קרבנות װאָס מען פלעגט שפּריינגען אויף דעם מזבח.

מולדות לחודש סיון

תרע"ט) דער מולד איז דאָנערשטאָג בי"א טאָג 37 מינוט מיט 6 חלקים נאָך 6. (ראש חודש איז) פרייטאָג.

תר"פ) דער מולד איז דינסטאָג אין דער פריה 26 מינוט נאָך 3. (ראש חודש איז) דינסטאָג.

תר"פא) דער מולד איז מאָנטאָג פאַר טאָג 58 מינוט מיט 13 חלקים נאָך 12. (ראש חודש איז) דיענסטאָג.

תרפ"ב) דער מולד איז פרייטאָג פריה 47 מינוט מיט 7 חלקים נאָך 9. (ראש חודש איז) זונטאָג.

עֲשֵׂה לְמַעַן תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, מְהוּ פוּן וֶועגֶען דִי קְלֵיינֶע קִינְדֶער וָואס לֶערְנֶען אִין זֵייעֶר חֶדֶר דַיין הַיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן בֶּענְטְשׁ אוֹיף אוּנְז דֶעם חוֹדֶשׁ סִיוָן וָואס מִיר מְהוּעֶן בֶּענְטְ־שֶׁען, אוּן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין גוּטֶע קִינְדֶער צוּא הָאבֶּען אוּן מִיר זָאלֶען זֵייא קֶענֶען מְגַדֵל זַיין צוּ תּוֹרָה אוּן מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְנֹאמַר אָמֵן:

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט רֹאשׁ חוֹדֶשׁ תמוז זָאהל מֶען דָאס זָאגֶען:

רבון הָעוֹלָמִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, הֶערר פוּן אַלֶע וֶועלְטֶען אוּן הַאר אִיבֶּער אַלֶע הַארֶען, מִיר קוּמֶען פַאר דִיר יֶעצְט דֶעם חוֹדֶשׁ תַּמּוּז בֶּענְטְשֶׁען, וָואס אִין דֶעם אַנְדֶערֶען טָאג רֹאשׁ חוֹדֶשׁ הָאט אוּנְזֶער מוּטֶער רָחֵל אִיהר זוּהְן יוֹסֵף הַצַּדִיק גֶעבּוֹירֶען. עֶס זָאהל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט, אוּנְזֶער גָאט, עֶס זָאל דֶערְוֶועקְט וֶוערֶען אוֹיף אוּנְז דֶער זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער רָחֵל אַזוֹי וִויא דוּא הָאסְט גֶעהֶערְט אִיהר גֶעבֶּעט, וֶוען זִי הָאט גְרוֹיס צַעַר גֶעהַאט, דָאס זִיא הָאט קֵיין קִינְדֶער נִיט גֶעהַאט, אוּן הָאסְט אִיהר אַ מְהַייעֶרֶען זוּהְן יוֹסֵף גֶעגֶעבֶּען, אַזוֹי זָאלְסְטוּ הֶערֶען דָאס גֶעבֶּעט פוּן דִי אַלֶע וָואס הָאבֶּען קֵיין קִינְדֶער נִיט דָאס זֵיי זָאלֶען הָאבֶּען גוּטֶע קִינְדֶער אַזוֹי וִוי יוֹסֵף הַצַּדִיק. אוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער זָאלֶען נִיט צוּגֶע־נוּמֶען וֶוערֶען פוּן אוּנְז, אוּן מִיר זָאלֶען פוּן זֵייא גְרוֹיס גְדוֹלָה

מולדות לחודש תמוז

תרע״ז) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְוָואךְ פַאר טָאג פוּנְקְט 1. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מִיטְוָואךְ אוּן דָאנֶערְשְׁ־טָאג.

תרע״ח) דֶער מוֹלָד אִיז זוּנְטָאג פְרִיה 48 מִינוּט מִיט 12 חֲלָקִים נָאךְ 9. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מָאנְטָאג אוּן דִינְסְטָאג.

זעהען אַזוֹיא וויא אוּנזער פָּאטער יַעֲקֹב האָט געזעהען גְרוֹיס גְדוּלָה פוּן זַיין זוּהן יוֹסֵף הַצַדִיק, אוּן עס זָאל ניט פַארשְׁטֶערְט ווערען זַייער גְדוּלָה בִּיז אייבִּיג:

יוֹסֵף, ווייל דוּ ווייסט וואוּיל דעם בִּיטערען טַעַם פוּן נָע וָנָד אִין גָלוּת ווען דוּ בִּיסט קיין מִצְרַיִם פַארקוֹיפְט געוואָרען אוּן האָסט דארטען פִיעל צָרוֹת אוּן לייד געליטען, דאַרוּם דַארְפְסְט דוּ אוֹיפְשְׁטעהען אוּן בעטען פאר הַשֵׁם יִתְבָּרַךְ, דאס ער זָאהל אוֹיף אוּנְז בענְטְשען דעם חוֹדֶשׁ תַּמוּז וואס מִיר קוּמען בענְטְשען וואס אִין דעם חוֹדֶשׁ אִיז אוּנְז פִיעל שְׁלֶעק געשעהן. איינס, די לוּחוֹת זַיינען צוּבְּראָכען געוואָרען. דאס אַנדערע, אִין דעם ערְשְׁטען בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז דער קָרְבָּן תָּמִיד בָּטֵל געוואָרען. דאס דריטע, דיא מוֹיערען פוּן אוּנזער שְׁטאָדט יְרוּשָׁלַיִם זַיינען צוּשְׁפָּאלְטען געוואָרען. דאס פערטע, אַפּוֹסְטְמוֹס הָרָשָׁע האָט די תּוֹרָה פַארְבְּרענְט. דאס פִינְפְטע, דאס עס אִיז געשְׁטעלְט געוואָרען אַ צֶלֶם אִין הֵיכָל. יעצְט זָאהל הַשֵׁם יִתְבָּרַךְ דַיין זְכוּת געדענְקען, וואס דוּא בִּיסט אִין דעם חוֹדֶשׁ אוֹיף דער וועלְט געקוּמען אוּן זָאל אוּנְז אוּמְקעהרען אַלע הייליגע זאכען וואס זַיינען צוּגענוּמען געוואָרען פוּן אוּנְז, אוּן זָאהל אוּנְז בַּאשִׁירְמען דעם חוֹדֶשׁ פוּן צָרוֹת אוּן פוּן

מולדות לחודש תמוז

תרע״ט) דער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת פְּרִיה 21 מִינוּט מִיט 7 חֲלָקִים נָאך. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת אוּן זוּנְטאג

תר״פ) דער מוֹלָד אִיז מִיטְוואך בַּיי טאג 10 מִינוּט מִיט 1 חֵלֶק נָאך. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מִיטְוואך אוּן דאנערשְׁטאג.

כָּל מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת וָואס שְׁטוּרְמֶען צוּ קוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט. עֶס זָאל קֵיינֶעם נִיט דֶערְשְׁלָאגֶען קֵיין דוּנֶער אוּן קֵיין בְּלִיץ אוּן קֵיין הָאגֶעל. דִי תְּבוּאָה פוּן דִי פֶעלְדֶער זָאל חָלִילָה נִיט פַארְבְּרֶענְט וֶוערֶען פוּן הִיץ אוּן עֶס זָאהל צוּ אִיהר נִישְׁט גֶעשֶׁעהֶן קֵיין שׁוּם הֵיישֶׁערִיק אוּן קֵיין שׁוּם שְׁלֶעכְטִקֵייט. מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע, מַאךְ פוּל, לִיעבֶּער גָאט, אוּנְזֶערֶע אוֹצְרוֹת מִיט זֶעט פוּן דַיין גֶעבֶּענְטְשְׁטֶער הַאנְד, דָאס עֶס זָאל חָלִילָה נִישְׁט זַיין קֵיין הוּנְגֶער אוּן קֵיין יַקְרוּת. דִי עֶרְד זָאל גֶעבֶּען אִיהר פְּרוּכְט אוּן דִיא בּוֹימֶער זַייעֶרֶע פֵּירוֹת, אוּן עֶס זָאהל אִין אוּנְז מְקוּיָם וֶוערֶען דֶער פָּסוּק „וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ“. אִיךְ וֶועל גֶעבֶּען אַייעֶר רֶעגֶען אִין זַייעֶר צַייט, אוּן דִיא עֶרְד וֶועט גֶעבֶּען אִיהר תְּבוּאָה אוּן דֶער בּוֹים פוּן פֶעלְד וֶועט גֶעבֶּען זַיינֶע פֵּירוֹת, אָמֵן וְאָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

וֶוען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ אב זָאל מֶען דִיעזֶע תְּחִנָּה זָאגֶען:

אָב הָרַחֲמִים, דֶערְבַּארְמִיגֶער פָאטֶער, וֶוען מִיר קוּמֶען יֶעצְט פַאר דִיר דֶעם חוֹדֶשׁ מְנַחֵם אָב בֶּענְטְשֶׁען, וָואס אִין

מולדות לחודש תמוז

תרפ"א) דֶער מוֹלָד אִיז דִינְסְטָאג בַּיי טָאג 42 מִינוּט מִיט 14 חֲלָקִים נָאךְ 1. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מִיטְוָואךְ אוּן דָאנֶערְשְׁטָאג.

תרפ"ב) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת צוּ נַאכְט 31 מִינוּט מִיט 8 חֲלָקִים נָאךְ 10. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מָאנְטָאג אוּן דִיענְסְטָאג.

מולדות לחודש אב

תרע"ז) דֶער מוֹלָד אִיז דָאנֶערְשְׁטָאג בַּייא טָאג 44 מִינוּט מִיט 1 חֵלֶק נָאךְ 1. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) פְרֵייטָאג.

תרע"ח) דֶער מוֹלָד אִיז מָאנְטָאג אָוֶוענְד 32 מִינוּט מִיט 13 חֲלָקִים נָאךְ 10. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) מִיטְוָואךְ.

דעם ראש חודש איז אונזער פאטער אהרן הכהן געשטארבען, אזוי זאל דערוועקט ווערען זיין גרויסער זכות צו בענשען אונז. דעם זכות וואס ער פלעגט פיעלע לייט מחזיר בתשובה זיין, דען ווען ער האט געזעהען דאס איינער האט אן עבירה געטהאן פלעגט ער איהם ליעבשאפט ווייזען און דער מענטש האט זיך געטראכט, ווען אהרן זאל וויסען וואס פאר א חוטא איך בין וואלט ער דאך בוודאי מיט מיר נישט גערעדט, דארום פלעגט דער מענטש תשובה טהאן. יעצט ליעבער גאט, געדענק אונז זיין זכות, דאס מיר זאלען זיך אליין אומקוקען אויף אונזערע בייזע מעשים און זאלסט אפמעקען אונזערע זינד און עס זאהל זיין שלום און פריעד אין אונזערע געצעלטען אין דעם זכות פון אהרן הכהן, וואס איז געוואוינט געווען צוא שלום מאכען צווישען א מענטש מיט זיין חבר און צווישען א מאן מיט זיין ווייב. יהי שלום בחילינו שלוה בארמנותינו, עס זאל זיין פריעדען אין אונזערע מויערען און שטילקייט אין אונזערע פאלאצען, אמן סלה:

הבט נא עמך כולנו, קוק נון, דאס מיר שטעהען און בעטען דיך, דאס דוא זאלסט אויף אונז בענטשען דעם חודש מנחם אב וואס מיר בענטשען יעצט און זאלסט אונז

מולדות לחודש אב

תרע"ט) דער מולד איז זונטאג פאר נאכט 5 מינוט מיט 8 חלקים נאך 8. (ראש חודש איז מאנטאג.

תר"פ) דער מולד איז פרייטאג פריה 54 מינוט מיט 2 חלקים נאך 4. (ראש חודש איז) פרייטאג.

טרייסטען אזויא וויא א פאטער. און פארגיעב אונזערע זינד וואס איבער זייא זיינען מיר פון אונזער לאנד פארטריבען געווארען און פון אונזער ערד דערוויטערט געווארען. אין דיין היילינער וואוינונג איז אין דעם חודש מנחם אב פאר־ברענט געווארען. אוי לנו ואוי לנפשנו, וועה איז צו אונז און וועה איז צו אונזערע לייבער, דען עס איז צוגענומען געוואר־רען די ליכט פון אונזערע אויגען, דאס איז דער בית המקדש וואס ער פלעגט פארגעבען אויף אונזערע זינד. אויך ווען דער בית המקדש איז געשטאנען איז אין דעם חודש געוועזען אזא יום טוב וואס עס איז זיין גלייכען נישט געוועזען, אבער יעצט איז ער צו אונז גאר א קלאג און געוויין, דען מיר טהו־ען זיך בארענקען די גדולה וואס עס איז פון אונז אוועקגע־נומען געווארען. ליעבער גאט, הער צו דאס קול פון ציון. פארנעהם דאס געשריי פון ירושלים, וואס זיא טהוט מיט א ביטער הארץ קלאגען. און אזוי וויא דו האסט זי מיט פייער פארברענט אזוי זאלסט דו זיא בויען פון פייער אזוי וויא אין פסוק שטעהט: „ואני אהיה לה נאום יי חומת אש סביב". און און איך וועל זיין צו איהר, דאס זיינען דיא רייד פון גאט, א מויער פון פייער ארום און ארום. געלויבט ביסט דו דער טרייסטער פון ציון און דער בויער פון ירושלים, אמן:

מולדות לחודש אב

תרפ"א) דער מולד איז דאנערשטאג פריה 26 מינוט מיט 15 חלקים נאך 2. (ראש חודש איז פרייטאג.	תרפ"ב) דער מולד איז מאנטאג פריה 15 מינוט מיט 9 חלקים נאך 11. (ראש חודש איז) מיטוואך.

װָען מֶען בֶּענְטְשְׁט ראש חוֹדֶשׁ אלול זָאל מֶען די תְּחִנָּה זָאגֶען:

אַרְיֵה שָׁאַג מִי לֹא יִירָא. װֶען אַ לֵייב שְׁרַייט װֶער זָאהל זִיךְ נִיט פִירְכְטֶען? דָאס װָארְט אַרְיֵה בַּאדַייט: דֶער אל״ף מאכְט „אֱלוּל״, דֶער רי״ש מַאכְט „רֹאשׁ הַשָּׁנָה״, דֶער יו״ד מַאכְט „יוֹם כִּפּוּר״ און דֶער ה״א מַאכְט „הוֹשַׁעְנָא רַבָּה״. דָאס הֵייסְט װֶען עֶס קוּמֶען דיא דָאזִיגֶע טֶעג, װָאס זֵייא זַיינֶען פָארְכְטִיגֶע טֶעג װֶער גֶעהֶער זִיךְ נִישְׁט פָארְכְטֶען, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יֶעצְט קוּמֶען מִיר בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ אֱלוּל מִיט גְרוֹיס פָארְכְט און מִיט גְרוֹיס צִיטֶערְנֶעשׁ דֶען עֶס קוּמְט אָן דִי צַייט װָאס דוּא װֶעסְט זִיךְ זֶעצֶען אויף דַיין שְׁטוּהְל צוּ מִשְׁפָּטְ׳ן דִיא גַאנְצֶע װֶעלְט. דַארוּם טְהוּט אוּנְז אַ צִיטֶערְנֶעשׁ אָנְחַאפֶּען און אוּנְזֶער הַארְץ צוּגֶעהְט אין אוּנְז אַזוֹי װִי װַאסֶער און. אִיךְ דַיין דִיענְסְט (פלונית בת פלוניה), װָאס אִיךְ בִּין עֶרד און אַשׁ און בִּין גֶעגְלִיכֶען צוּ אַ װָארים נִיט קַיין מֶענְטְשׁ, בִּין גֶעקוּמֶען צוּ װַארְפֶּען מַיין גֶעבֶּעט פַאר דִיר. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, צוּ דֶערְװֶעקֶע גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמְקַייט פַאר דַיין כִּסֵא הַכָּבוֹד, דָאס דוּא זָאלְסְט מִיךְ און אַלֶע יוּדֶען לַייטְזֶעלִיגֶען אִין דֶעם חוֹדֶשׁ אֱלוּל װָאס אִיךְ טְהוּ פַאר דִיר בֶּענְטְשֶׁען. דָאס דוּא זָאלְסְט מִיר עֶפֶּענֶען טְהוֹיעֶרֶען פוּן תְּשׁוּבָה, טְהוֹיעֶרֶען פוּן תְּפִלָּה, דָאס

מולדות לחודש אלול

תרע״ז) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת פְּרִיה 28 מִינוּט מִיט 2 חֲלָקִים נָאךְ 2. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת און זוּנְטַאג.

תרע״ח) דֶער מוֹלָד אִיז מִיטְװָאךְ פְּרִיה 16 מִינוּט מִיט 14 חֲלָקִים נָאךְ 11. (ראש חוֹדֶשׁ אִיז) דָאנֶערְשְׁטָאג און פְרַייטָאג.

עֶס זָאהל פַארְגֶעבֶּען וֶוערֶען גָאר מַיינֶע זִינְד אוּן זָאלְסְט מִיךְ שְׁרַייבֶּען אִין דֶעם סֵפֶר פוּן לֶעבֶּען דֶעם ראֹשׁ הַשָּׁנָה וָואס וֶועט זַיין, אוּן גִיעבּ מִיר פוּן דַיין גוּטְס אוּן דַיין בְּרָכָה אוּן זָאלְסְט בַּאגִיטִיגֶען אוּן בֶּענְטְשֶׁען אוּן בַּאגְלִיקֶען אַלֶע מַיינֶע זָועגֶען אוּן גָאר דִיא וֶוערְק פוּן מַיינֶע הֶענְט, אוּן גִיעבּ מִיר אַ גוּט הַארְץ אוּן אִיךְ זָאהל שׁוֹין מֶעהר נִיט זִינְדִיגֶען אוּן זָאהל דִיךְ נִישְׁט דֶערְצֶערְענֶען אוּן עֶפֶּען מִיר טְהוֹיעֶרֶען פוּן פַּרְנָסָה אוּן שְׁפַּייז אוּן זָאלְסְט אוֹיף מִיר גֵייגֶען חֵן אוּן חֶסֶד אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוּן אִין דִיא אוֹיגֶען פוּן דִי אַלֶע וָואס זֶעהֶען מִיךְ, דֶען דוּא בִּיסְט נָאהֶענְט צוּא אַלֶע וָואס רוּפֶען דִיךְ, אוּן פָארְשְׁטֶעהן דִיךְ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ רוּף דִיךְ בֶּאֱמֶת, אַייל אוּן עֶנְטְפֶער מִיר אַז דֶער חוֹדֶשׁ אֱלוּל וָואס אִיךְ טְהוּ בֶּענְטְשֶׁען זָאהל גֶעבֶּענְטְשְׁט וֶוערֶען פוּן דַיין פוּלֶער בְּרָכָה, אָמֵן׃

עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֶבְטַח, אוֹיף דַיין פִיעל דֶערְבַּארֶעמְקַייט.

טְהוּ אִיךְ מִיךְ פַארְזִיכֶערֶען, וְעַל חֲסָדֶיךָ אֶשָּׁעֵן, אוּן אוֹיף זַיין גֶענָאד, לִיעבֶּער גָאט, טְהוּ אִיךְ מִיךְ אָנְלֶעהְנֶען, אוּן אִיךְ קוּם צוּא בֶּענְטְשֶׁען דֶעם חוֹדֶשׁ אֱלוּל, דֶען אִיךְ וֵוייס, וֶוען דוּא וֶועסְט חָלִילָה אוֹיף מַיינֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים קוּקֶען אִיז אוֹי לִי וְאוֹי לְנַפְשִׁי, וֶועה אִיז צוּ מִיר אוּן וֶועה אִיז צוּ מַיין לַייבּ. אָבֶּער וֶוען אִיךְ וֶועל מִיר צוּם הַארְצֶען נֶעהְמֶען אוּן וֶועל חֲרָטָה הָאד־

מולדות לחודש אלול

תרע"ט) דֶער מוֹלָד אִיז דִיענְסְטָאג פְּרִיה 49 מִינוּט מִיט 9 חֲלָקִים נָאךְ 8. (ראֹשׁ חוֹדֶשׁ אִיז דִיענְסְטָאג אוּן מִיטְוָואךְ.

תר"פ) דֶער מוֹלָד אִיז שַׁבָּת פַאר נַאכְט 38 מִינוּט מִיט 3 חֲלָקִים נָאךְ 5. (ראֹשׁ חוֹדֶשׁ אִיז) שַׁבָּת אוּן זוּנְטָאג.

גען באמת אויף מיינע זינד וועסטו ליעבער גאט זיך קעה־
רען צו דערבארעמען זיך אויף מיר און דער נאמען פון דעם
חודש אלול וועט ווייזען אני לדודי ודודי לי. איך קעהר מיך צו
מיך צו מיין פריינד, דאס איז השם יתברך. און מיין פריינד
וועט זיך קעהרען צו מיר צו פארנעהמען מיין געבעט און
מוחל זיין גאר מיינע עבירות. דארום ליעבער גאט, השקיפה
ממעון קדשך מן השמים, קוק פון דיין הייליגען וואוינונג פון
דעם הימעל אראפ און זעה מיין ביטער הארץ דאס איך בין
געקומען פאר דיר, ריינג מיך פון גאר מיינע זינד, א ריין
הארץ באשאף מיר גאט, און א רעכט געמיט באניי אין מיר.
דאס איך זאל אפקעהרען פון דעם בייזען וועג און זאהל שוין
מעהר קיין עבירות ניט טהאן און זאהל האלטען דיין הייליגע
תורה און מצות כל ימי חיי, אמן ואמן:

ממשפטיך יראתי על כן אקדמך בתחנונים. רבונו של
עולם, איך טהו מיך זעהר פארכטען פון דיין
משפט אין דעם יום הדין וואס עס קומט אן, דארום טהו איך
מיך פעדערען מיט געבעט, אלמעכטיגער גאט, דערבארעם
דיך אויף מיר, גים נישט אוים דיין צארן אויף מיר און קעהר
דיין הארץ און דיינע אויערען צוא פארנעהמען מיין תשובה

מולדות לחודש אלול

תרפ"א) דער מולד איז פרייטאג ביי טאג 10 מינוט מיט 16 חלקים נאך 3. (ראש חודש איז) שבת און זונטאג.

תרפ"ב) דער מולד איז דיענסטאג האלבע נאכט 59 מינוט מיט 10 חלקים נאך 11. (ראש חודש איז) דאנערשטאג און פריי־טאג.

ותפלה און בענטשׁ דעם חודש אלול, דאס עס זאהל דער־וועקט ווערען אונזער הארץ צו גוטס טהאן, עס זאהל ווייזען דער נאמען אלול „אשרי לך ואשרי לנשמתך" וואויל איז צו דיין לייב און וואויל צוא דיין נשמה, און מיר זאלען זוכה זיין צו געשריעבען און געחתמ'עט צו ווערען צו א ניי געבענטשט יאהר צום לעבען און געזונד און פרנסה בכבוד. ברוך שומע קול תפלת עמך ישראל ברחמים, געלויבט ביסטו גאט, דאס דו הערסט דיא געבעט פון דיין פאלק ישראל מיט דערבא־רעמקייט הער צו אויך מיין געבעט איך (פלונית בת פלונית) און די געבעט פון מיין מאן און מיינע קינדער צו דערבארעמען זיך אויף אונז און אויף כל ישראל, אמן ואמן כן יהי רצון:

א נייע תחנה פון ראש חודש בענטשען:

עורו, דערוועקט אייך אבות פון דיא קברים און געהט צום כסא רחמים צו בעטען פאר דיא איבעריגע שאף. קום, שטעה אויף אברהם, און בעט פון אונזער פאטער וואס לעבט אייביג, ער זאל געדענקען דעם ברית בין הבתרים, אז דיינע קינדער זאלען זיין אזוי וויא שטערען אין הימעל. און אויב זיי האבען געזינדיגט און זיי זיינען שולדיג שריפה, געדענק וואס איך האב מיר מוסר נפש געוועזען און האב מיך געלאזט ווארפען אין קאלך־אויוען וועגען דיין הייליגען נאמען און האב מקדש השם געוועזען. או לאז דאס מגין זיין פאר

משלי דוד

אין ראש חודש בענטשען בעטען מיר ביי גאט: ותתן לנו חיים ארוכים חיים של שלום, למשל: איין מאל איז א יונגער מאן אריין אין א בוכהאנדלונג און האט פערלאנגט א לוח, האט איהם דער בוכהענד־לער געגעבען א לוח, דער יונגער מאן האט א בליק געטהאן אין לוח

מיינע קינדער. קום, שטעה אויף, יצחק, וואס דוא ביסט געבונדען געווארען אויף דעם מזבח און בעט פאר גאט, זעץ דיך אויף דעם כסא רחמים און געדענק וואס איך האב געהאט אויף דעם מזבח, לאז עס זיין א פארגעבונג אויף מיינע קינדער וואס זיינען שולדיג הרג. קום, שטעה אויף אונזער פאטער יעקב, פאר דעם גאט וואס דערהערט דאס געבעט פון אלע מענטשען און בעט אויף דיינע שאף. געדענק אז איך האב מיך מוסר נפש געווען פון זייערט וועגען און היינט זאלסטו זיי ניט פארלאזען אויב זיי האבען געזינדיגט און זיינען חייב גלות, געדענק ליעבער גאט, אז איך בין געגאנגען פון מיין פאטערס הויז און עס האט מיך געברענט ביי טאג די היץ און ביי נאכט די קעלט. קום, שטעה אויף, משה רבינו, און בעט פאר גאט אויף די קינדער ישראל, איך בעט דיר וואהרהאפטיגער נביא, דו ביסט געווען ווי א פאטער צו די קינדער ישראל און אויך אין דער מדבר, אז זיי האבען געזינדיגט האסטו געמאכט וויעדערקעהרען דעם גרים־צארן פון גאט זייא זאלען נישט פארדארבען ווערען, דארום שטעה אויף און בעט פאר גאט ער זאל ניט פארדארבען דיין פאלק וואס דו ביסט געווען זייער שליח אויסצוציהען זיי פון מצרים אין זייער לאנד אריין וואס גאט האט צו זיי געשווארען, דארום געדענק, ליעבער גאט, דאס איך בין געלאפען פאר זיי אין דער מדבר כדי עס זאל זיי קיינער ניט קענען קיין בייז טהאן. דו ליעבער גאט פון דעם הימעל טהו געדענקען אין דיין ווין שטאק וואס דוא האסט

משלי דוד

אוי האט געגעבען א שמייכעל און
איז אוועק. נאך איהם קומט אריין
א צווייטער און בעט אויך א לוח.
דער בוכהאנדלער האט איהם אויך
געגעבען א לוח אויך ער האט אין
אין איהם איינגעקוקט. אבער ער
איז ארויס מיט א זיפ'ץ. פרעגט איי־
נער דעם סוחר ספרים:—זאגט מיר
ליעבער פריינד, פאר וואס האט
איינער געשמייכעלט און דער אנ־

געפלאנצט מיט דיינער האנט. קום, שטעה אויף, מלך המשיח, גאָ װע דיא עדה פון גאט. דערוועק דיין משפט פאר דיין פאטער וואס האט דיר באשאפען. דו גאט ביז ווי לאנג וועסטו זיי פארלאזען, איך ואהל זייערע זינד אפקומען און עם זאהל אויך פארגעבען אויף דיא ישראל, איך בעט דיך גאט, געדענק צוא מיר דעם חסד פון דיינע קנעכט וועגען און זאלסט וויעדערקעהרען דאס עלענטקייט פון מיר און זאלסט אונז שטארקען מיט דיין נאמען, דוא זאלסט דערהויבען דיין הערשאפט און עם זאל אנטפלעקט ווערען צו דיין הייליג פאלק ישראל צו באשירעמען זיי פאר דעם שלעכ׳ץ. און גאט זאל זיין צו א קעניג איבער דער גאנצער וועלט, דען דאס לעבען און דער טוידט איז אלץ נאר אין דיינער מאכט און דוא ביסט ממית ומחיה, דוא מאכסט לעבעדיג און טוידט און קיין אנדער גאט איז ניט פאראנ־דען ניט אויף דער וועלט און ניט אויף יענער וועלט, ניט פאר דיר און ניט נאך דיר. דו ליעבער גאט, דו ערניעדעריגסט דעם מענטשען אז ער געהט נישט אין דעם רעכטען וועג און דוא דערהויבסט דעם מענטשען אז ער געהט יוא אין רעכטען וועג און דו שטראפסט, און דו הייל׳סט און מיין בטחון איז נאר אויף דיר, וואס דו פיהרסט דיך אנטקעגען דעם מענטשען מיט י״ג מדות וואס זיי ווערען גערופען

שלש עשרה מדות:

יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד

משלי דוד

דערער געזיפצט אביינקוקענדיג אין די לוחות? — ענטפערט איהם דער בוכהענדלער — דער ערשטער יונ־גער מאן איז א בוכהאלטער און באקומט זיין געהאלט מאנאטליך, ער האט באמערקט אז דער נייער יאהר איז אן עבור־יאהר, און ער וועט האבען נאך פאר א חודש גע־האלט טהוט עם איהם הנאה. דער צווייטער אבער באקומט זיין גע־האלט יעהרליך, אלזא מוז ער דאך ארבייטען א גאנצען מאנאט אומ־

וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה וְתִתֶּן לָנוּ און דו זָאלְסְט אונז געבען חַיִּים אֲרוּכִים, אַז דָאס לֶעבען זָאהל זַיין אַ לֶעבען אויף עוֹלָם הַבָּא, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, מִיר זָאלֶען פון גָאט גֶעשְׁפַּייזְט ווערֶען, חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה טוֹבָה, און מִיט נַחַת און נִיט מִיט צַעַר, חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת, אונְזֶערֶע בֵּיינֶער זָאלֶען גֶעשְׁטַארְקְט ווערֶען, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם, און אונְזֶערֶע קִינְדֶער זָאלֶען גְלוֹיבֶּען אִין גָאט בָּרוּךְ הוּא, זַיי זָאלֶען גֶעהֶען אִין גָאטְ'ס וועג, זַיי זָאלֶען בַּאגְלִיקֶען זַייעֶר וועג און שְׁטֶעג, חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִימָה, מִיר זָאלֶען נִיט פַאְרשֶׁעהְמְט ווערֶען בָּעוֹלָם הַזֶּה און נִישְׁט בָּעוֹלָם הַבָּא פַאר דֶעם בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה. זָאלְסְט אונְז גֶעבֶּען חַיִּים שֶׁל עוֹשֶׁר וְכָבוֹד, מִיר זָאלֶען אונְזֶערֶע קִינְדֶער מְגַדֵּל זַיין לְתוֹרָה וּלְחוּפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וויא דָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָאט גֶעבֶּעטֶען: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם זָאהל אִיךְ שְׁטַארְבֶּען וויא א מַלְכוּת און נִיט ווי אַן אֶבְיוֹן. זָאלְסְט אונְז גֶעבֶּען חַיִּים שֶׁתְּהֵא

משלי דוד

זִיסְט, דַארוּם הָאט עֶר גֶעזִיפְצְט, דער נִמְשָׁל אִיז: מִיר בֶּעטֶען בַּייא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אויף לַאנְג לֶעבֶּען, אָבֶּער וָואס פַאר אַ לֶעבֶּען גֶעוִיסְט מֶען פון אַ לֶעבֶּען אִין צַעַר און דַחֲקוּת חַס וְשָׁלוֹם. נָאר אַ לֶעבֶּען פון צוּ־פְרִידֶענְהַייט, פון גֶעזוּנְד און פַּרְנָסָה. אַט דָאס בֶּעטֶען מִיר בַּייא הַשֵּׁם

בנו אהבת תורה ויראת שמים, מיינע קינדער זאָלען גלויבען אין גאָט ווי די קינדער פון יעקב אבינו עליו השלום, וואָרום אַז יעקב אבינו עליו השלום האָט געוואָלט שטאַרבען האָט ער געוואָלט מגלה זיין דעם קץ פון דער גאולה האָט זיך די נבואה פון איהם אָפּגעטהאָן, און ער האָט זיך דערשראָקען און האָט געזאָגט צו זיי: אפשר חלילה איז דאָ אַ פּסול אין מיין בעט. האָבען זייא געענטפערט: „שמע ישראל יי אלהינו יי אחד״. דאָס איז טייטש: הער צו אונזער פאָטער ישראל דער גאָט וואָס איז דיין גאָט איז אויך אונזער גאָט, גאָט ברוך הוא איז אַיינער. ליבער גאָט גיב אונז חיים שימלא משאלות לבנו לטובה אמן:

רבונו של עולם, איך טהו תפלה צו דיר, וויא אסתר המלכה האָט תפלה געטהאָן. הערר פון דער גאַנצער וועלט הער שוין צו מיין געשריי און ענטפער מיר, דערפרעה אונז שוין דאָס מיר זאָלען אויסגעלייזט ווערען. איך האָף צוא גאָט ברוך הוא אַז ער וועט אָנ־נעהמען מיין גרויסע בקשה ווי ער נעהמט אָן אַלע בקשות פון אַלע שווערע געמיטהען מיט צובראָכענע הערצער. דאָס יאָהר זאָהל אונז ביישטעהען דער זכות פון אברהם יצחק ויעקב. אונזערע קליינע קינדער וואָס זיינען געשטאָרבען יונגערהייד פאַר זייער צייט זאָלען פאַר אונז בעטען, און אויך דיא ריינע און הייליגע דערבאַרעמדיגע מלאכים זאָלען פאַר אונז בעטען אַז ווען דוא וועסט אונז משפּט'ן זאָלסטו אונז משפּט'ן מיט רחמנות און נישט מיט רוגז, און מיין גע־

משלי דוד

יתברך, אַז ער זאָל אונז געבען חיים ארוכים לאַנג לעבען נאָר דערצו זאָל ער אונז אויך געבען חיים של שלום א לעבען פון רוהיגקייט פון שלום ונחת, אַז מיר זאָלען קענען דיענען השם יתברך מיט אַ ריינע הארץ און מיט רוהיגע געדאַנקען.

בעט זאל ניט לעהר וויעדערקעהרען. השם אלהי צבאות. דו פרובסט אלע קאמערען און געדאנקען פון אלע הערצער איהר הימעל עפענט אויף אייערע פענצטער און זאלען די דערבארעמ׳גע מלאכים ברענגען מיין תפלה פאר השם יתברך, דער דערבארעמיגער מלאך וועט געווים פאר מיר געהען, ער וועט מיר ברענגען חן וחסד פאר השם יתברך, דער חן פון יוסף הצדיק און דער חן פון אסתר המלכה זאהל מיר געגעבען ווערען ווייל איך האב בטחון אין השם יתברך דען ער פארלאזט ניט קיינעם דער וואס פארזיכערט זיך אין איהם אמן סלה:

רבונו של עולם, העדר פון דער גאנצער וועלט וואס דוא האסט דיא וועלט באשאפען זאלסטו מיט די זעלבינע הענט פארשפרייטען אויף אונז און זאלסט אונז העלפען. דער גאט וואס האט מציל געוועזן אברהם אבינו פון קאלך־אויווען, דער גאט ברוך הוא זאל אונז ניט שיקען קיין שום בייז. דער גאט, וועלכער האט מציל געוועזן יצחק פון דער עקידה, דער גאט ברוך הוא זאהל בענטשען אונזערע קינדער מיט זיינע ביידע באוויליגטע הענט. דער גאט וואס האט מציל געוועזן יעקב פון עשו און פון לבן. דער גאט ברוך הוא זאל געבען מיר זאלען זוכה זיין צו בענטשען אונזערע קינדער צוא דער חופה מיט אונזערע הענט. לאמיר אלע זוכה זיין צו זעהען מיט אונזערע אויגען וויא גאט ברוך

משלי דוד

קבלת שבת פאנגען מיר אן מיט לכו נרננה לה׳, געהט מיר וועלען זינגען צו השם יתברך. א י׳ געגנטליך דארף דאך שטעהן „בואו״ קומט, דען דער לשון „לכו״ ווייזט, על פירוב, געהט אוועק. וועלען מיר דאס פארשטעהען מיט א משל: א סוחר איז געפאהרען אויף דעם וואסער

הוּא װֶעט װִידערקעהְרֶען נָאךְ צִיוֹן אוּן זִי װֶעט װִידֶער גֶעבּױט װֶערֶען אוּן יְרוּשָׁלַיִם װעט װִידֶער גֶעטְרױסְט װֶערֶען אוּן מָשִׁיחַ זָאל קוּמֶען גִיךְ אוּן בַּאלְד, דִי מֵתִים זָאלֶען לֶעבֶּעדִיג װֶערֶען בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן סֶלָה:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְדוּלָה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. אוֹיף מִיר (פלונית בת פלונית) אִיז דִי שׁוּלְד צוּ לוֹיבֶּען דַיין נָאמֶען בְּיִרְאָה צוּ גֶענִיסֶען דַיין בַּארֶעמְהֶערְצִיגְקַייט, װַייל אִיךְ בִּין שׁוֹין פוּל מִיט עֲבֵירוֹת. וּבַעַל הָרַחֲמִים נִקְרֵאתָ וְדֶרֶךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵיתָ, דוּ בִּיסְט דָאךְ בַּארֶעמְהֶערְצִיג אוּן הָאסְט אוּנְז גֶעלֶערְנְט דֶעם װֶעג פוּן תְּשׁוּבָה, אַזוֹי קוּם אִיךְ פב״פ פַאר דַיין נָאמֶען לְהִתְפַּלֵּל עַל נַפְשִׁי וְעַל בָּנַי וְעַל עַמִּי, צוּא בֶּעטֶען אוֹיף מִיר אוּן אוֹיף מַיין מַאן אוּן אוֹיף מַיינֶע קִינְדֶער בִּבְרִיעָה וּבְהִשְׁתַּחֲוָיָה, אוּן פַאל יֶעצְט אוֹיף מַיין פָּנִים בְּיִרְאָה וּבְמוֹרָא צוּ בֶּעטֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. אִיךְ קוּם צוּ לוֹיבֶּען אוּן צוּא דַאנְקֶען דֶעם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹיף דֶעם חֶסֶד װָאס דוּ הָאסְט גֶעטְהָאן מִיט מִיר אוּן מִיט מַיין מַאן אוּן מִיט מַיינֶע קִינְדֶער פוּן דֶעם יוּגֶענְד אָן בִּיז הַיינְט. אֵל מָלֵא רַחֲמִים, זָאהל מִיךְ װַייטֶער דַיין גֶענָאד נִישְׁט פַארְלָאזֶען, זָאהל יֶעצְט זַיין אַיין עֵת רָצוֹן לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, זָאלְסְט אוּנְ־

מִיט אַן אָנְגֶעלָאדֶענֶע שִׁיף מִיט תְּבוּאָה. דִיא שִׁיף הָאט בַּאקוּמֶען אַ שְׁטַארְקֶען קְלַאפּ אוּן עֶס הָאט אָנְגֶעפַאנְגֶען צוּ נֶעצֶען דִי תְּבוּאָה. עֶס אִיז גֶעװֶעזֶען גְרָאדֶע נָאהֶענְט צוּ אַ שְׁטָאדְט. הָאט דֶער סוֹחֵר גֶעדוּנְגֶען מֶענְטְשֶׁען מֶען זָאהל אַרױסְנֶעהְמֶען דִי פֶערְנֶעצְטֶע תְּבוּאָה. דִיא קְלֵיינֶע

זֶערֶע עֲבֵירוֹת מוֹחֵל זַיין, וְויא דוּ הָאסְט פַארְזִיכֶערְט צוּ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם: „סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶיךָ”. דוּא זָאלְסְט מוֹחֵל זַיין אוּנְזֶערֶע עֲבֵירוֹת וָואס מִיר זַיינֶען מִתְוַדָּה. זַיי מְקַבֵּל אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת כִּתְפִלַּת חַנָּה וָואס זִיא הָאט גֶעזָאגְט, „אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי” אַ פְרוֹי מִיט אַ בֶּעטְרִיבְּט גֶעמִיטְה בִּין אִיךְ. אַל תָּבֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ, זַיי מִיךְ נִישְׁט דַן מִיט מִשְׁפָּט, כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי, וַוייל קֵיין מֶענְטְשׁ אִיז נִיט רֵיין פוּן עֲבֵירוֹת. וֶועְן חַס וְשָׁלוֹם דֶער מְקַטְרֵג וֶועט מְקַטְרֵג זַיין זָאלֶען מִיר גֶענִיסֶען דַיין מִדָּה פוּן חֶסֶד וָואס זָאל קוּמֶען פַאר דַיין כִּסֵּא שֶׁל רַחֲמִים אוּן זָאלְסְט דִיךְ מְרַחֵם זַיין אִיבֶּער אוּנְז. אוּנְזֶערֶע זִינְד זָאלְסְט דוּ אָפְּמֶעקֶען מִיט דַיין פִיעל דֶערְבַּארֶעמְקַייט, אָבֶּער נִישְׁט דוּרְךְ יִסוּרִים וָחֳלָאִים רָעִים:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְויא זָאהל אִין מִיר נִישְׁט צוּבְּרָאכֶען וֶוערֶען מַיין הַארְץ, וֶוען אִיךְ טְהוּ גֶעדֶענְקֶען אַז דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוּן דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל הָאט דִיא עֲבוֹדָה גֶעטְהָאן אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. אָבֶּער יֶעצְט, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הָאבֶּען מִיר נִיט קֵיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן קֵיין כֹּהֵן גָּדוֹל אוּן קֵיין קָרְבָּן וָואס זָאהל אוֹיף אוּנְז מְכַפֵּר זַיין, הָאבֶּען מִיר קֵיין אַנְדֶער מִנְחָה נִיט נוּר אוּנְזֶער תְּפִלָּה פַארְנֶעהְם אוּן גִיעבּ מִיר מִיט מַיין מַאן עֲשִׁירוֹת אַז אִיךְ זָאהל קֶענֶען מְפַרְנֵס זַיין לוֹמְדֵי תוֹרָה אוּן צְדָקָה גֶעבֶּען לַעֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים כְּשֵׁרִים אוּן נִישְׁט חַס וְשָׁלוֹם אַז אוּנְזֶער עֲשִׁירוֹת זָאל זַיין צוּ גַאֲוָה טְרַייבֶּען. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ,

---

משלי דוד

סוֹחֲרִים פוּן שְׁטָאדְט הָאבֶּען אָפְּגֶע־קוֹיפְט דִי תְּבוּאָה זֶעהְר בִּילִיג אוּן דִי אַרְבֵּייטֶער הָאבֶּען דַאבַּיי גוּט פֶערְ־דִינְט. אֵיין אָוֶוענְט הָאבֶּען זֵיי גֶע־זָאגְט צוּם סוֹחֵר: אִיהר הָאט דָאךְ אַזוֹי שְׁוֶועהְר גֶעאַרְבֵּייט, גֶעהְט אִין אַייעֶר צִימֶער רוּהְט זִיךְ אוֹיס. עֶר הָאט זֵייא גֶעפָאלְגְט, אוּן דֶערְוַוייל

גאט ברוך הוא, עפענסט דיין פולער האנד און שפייזט דיא גאנצע וועלט. אב הרחמן, יהיו לרצון אמרי פי, מיין געבעט זאהל זיין בא־ ווילינט פון מיין צובראכען הארץ פאר דיר, גליין ווי איך וואלט געבראכט פאר דיר א קרבן. און ווען חס ושלום איך האב געטהאן עפעס שלעכטץ, בינה הגיגי, פרוב מיין צובראכען הארץ, וואס איז באטריבט מיט וויינען און שרייען און זאהל א מליץ טוב קומען און זאל ממליץ זיין פאר מיר און פאר מיין מאן און פאר מיינע קינדער. און ווען איך בין חס ושלום נישט ווערטה איך זאהל מתפלל זיין על עצמי ומכל שכן אויף מיין מאן און מיינע קינדער פארזיכער איך מיך אויף דיר, וואס דו טהוסט חסד לאלפים אז דו וועסט הערען די תפלה פון (פלונית בת פלונית) און ניט לאזען מיינע טרעהרן לעהר אפ־ לויפען דער מדת הדין זאהל ווערען געאיינציגט מיט מדת הרחמים און עס זאהל דאס יאהר קומען דער גואל צדק, און גאט זאל געבען מיר זאלען דערלעבען אז אין אונזערע טעג זאהל דער בית המקדש געבויט ווערען און דער כהן גדול זאהל דיא עבודה טהאן אין בית המקדש. און איך (פלונית בת פלונית) מיט אלע נשים צדקניות זאלען מיר דערלעבען דארטען מתפלל זיין בזכות דיא אמהות שרה, רבקה, רחל ולאה, במהרה בימינו, אמן סלה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה. ותתן לנו חיים ארוכים. חיים של שלום.

משלי דוד

האבען די קליינע סוחרים מיט דיא ארבייטער פערבראכט א פרעהלי־ כען אווענט, אלע זיינען געוועזען צו־ פריעדען און פרעהליך, האבען גע־ געסען און געטרונקען און זיך לוס־ טיג געמאכט. אויף מארגען פרעגט זיי דער סוחר: — וואס וואלט אייך הארען אז איך וואלט אויך מיט אייך

חַיִּים שֶׁל טוֹבָה. חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה. חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה, חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת. חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וְיִרְאַת חֵטְא. חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִמָּה, חַיִּים שֶׁל עוֹשֶׁר וְכָבוֹד. חַיִּים שֶׁתְּהֵא בָנוּ אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם. חַיִּים שֶׁיִּמָּלְאוּ מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה בִּזְכוּת תְּפִלַּת רַבִּים. אָמֵן סֶלָה:

מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וְגָאַל אוֹתָם מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת. הוּא יִגְאַל אוֹתָנוּ בְּקָרוֹב. וִיקַבֵּץ נִדָּחֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. חֲבֵרִים כָּל יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

רֹאשׁ חֹדֶשׁ (פלוני) יִהְיֶה בְּיוֹם (פלוני) הַבָּא עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה:

יְחַדְּשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה. לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה. וְנֹאמַר אָמֵן:

משלי דוד

צוּזַאמֶען דֶעם אָוֶוענְט פַארְבְּרַאכְט? פַארְוָואס הָאט אִיהר מִיר גֶעבֶּעטֶען אִיךְ זָאל אַוֶּועקְגֶעהֶען? — עֶנְטְפֶערְען זֵיי אִיהם: — וַוייל מִיר הָאבֶּען גֶע־ זואוּסְט אַז אִיהר הָאט גְרוֹיס הֶיזֶק גֶעהַאט הָאבֶּען מִיר אַייךְ נִישְׁט גֶע־ וָואלְט מִצַעֵר זַיין, נָאר מִיר הָאבֶּען זִיךְ חַס וְשָׁלוֹם נִיט גֶעפְרֶעהְט אוֹיף אַייעֶר סִבָּה, נָאר מִיר הָאבֶּען זִיךְ גֶעפְרֶעהְט וָואס אוּנְז הָאט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צוּגֶעשִׁיקְט אַ גוּטֶען פֶּערְ־ דִינְסְט. דֶער נִמְשָׁל אִיז, מִיר טָארֶען

אַנְעִים זְמִירוֹת.

אַנְעִים. אִיךְ וֶועל זִיסֶען אַיין צִימְלִיךְ גֶעזַאנְג. אוּן וֶועל דִיא גֶעזַאנְגֶען צוּ אַנַאנְדֶער וֶועבֶען, דֶען צוּ דִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טְהוּט מַיין לַייבּ שְׁרַייעֶן מִיט דֶער תְּפִלָּה:

נַפְשִׁי. מַיין לַייבּ טְהוּט גְלוּסְטֶען צוּא זִיצֶען אִין דֶער שַׁיין פוּן דַיין הֵיילִיגֶער שְׁכִינָה, צוּ וִויסֶען דַיינֶע הֵיימְלִיכֶע סוֹדוֹת:

מִדֵּי דַבְּרִי. וֶוען אִיךְ טְהוּ רֵיידֶען פוּן דַיין כָּבוֹד בְּרוּמְט מַיין הַארְץ צוּ דַיין פְרַיינְדְשַׁאפְט:

עַל כֵּן. דַארוּם וֶועל אִיךְ רֵיידֶען פוּן דִיא גֶעעֶהְרְטֶע רֵייד, אוּן דַיין נָאמֶען וֶועל אִיךְ עֶהְרֶען מִיט אַ פְרֶעהְלַאךְ גֶעזַאנְג:

אֲסַפְּרָה. אִיךְ וֶועל דֶערְצֶעהְלֶען דַיין כָּבוֹד אָבֶּער אִיךְ הָאבּ דִיךְ נִישְׁט גֶעזֶעהֶען. אִיךְ טְהוּ גְלַייכֶען דִיךְ אוּן טְהוּ דִיךְ רוּפֶען אָבֶּער אִיךְ וֵויים דִיךְ נִיט:

בְּיַד נְבִיאֶיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ. דוּרְךְ דַיינֶע נְבִיאִים אִין סוֹד פוּן דַיינֶע קְנֶעכְט הָאסְטוּ גֶעגְלִיכֶען דַיין שֶׁעהְנְהַייט פוּן דַיין גֶעעֶהְרְטֶע לוֹיבּ:

גְּדוּלָּתְךָ. דַיין גְרוֹיסְקַייט אוּן דַיין שְׁטַארְקַייט הָאבֶּען זֵיי אָנְגֶע־רוּפֶען אוּן גֶעגְלִיכֶען צוּם שְׁטַארְקַייט פוּן דַיינֶע בַּאשֶׁע־פֶענִישׁ:

משלי דוד

זִיךְ נִיט פְרֶעהֶען אוֹיף דֶעם אוּנְגְלִיק פוּן אוּנְזֶערֶע שׂוֹנְאִים, נָאר מִיר דַארְ־פֶען זִיךְ פְרֶעהֶען אוֹיף אוּנְזֶער גְלִיק. דֶער לֶעצְטֶער פָּסוּק פוּנ׳ם פְרִיהֶער־דִיגֶען קַאפִּיטֶעל עֶנְדִיגְט זִיךְ "יַצְמִיתֵם ה׳ אֱלֹהֵינוּ", גָאט וֶועט אוּנְגְלִיקְלִיךְ מַאכֶען דִיא שׂוֹנְאִים פוּן דָוִד הַמֶּלֶךְ, נָאר וֶוען הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וֶועט אוּנְז גֶעבֶּען דִי יְשׁוּעָה, זָאגֶען מִיר "לְכוּ" אִיהר צוֹרְרֵי דָוִד גֶעהְט אַוֶועק, נְרַנְּנָה לַה׳ אֱלֹהֵינוּ, מִיר וֶועלֶען זִינְגֶען אוּן דַאנְקֶען הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פַאר אוּנְזֶער גְלִיק.

דמו. זיי האבען געגליכען דיך אָבער ניט אזוי וויא דו ביסט.
זיי האבען דיך געגליכען נאר נאך דיינע מעשים נאך:
המשילוך. זייא האבען דיך געגליכען אין פיעלערליי נביאות
אָבער דו ביסט איינציג אין אלע גלייכענעש:
ויחזו. זיי האבען אויף דיר געזעהען ביי דעם בארג סיני און
ביי דעם ים סוף:
זקנה. אלטקייט האבען זיי געזעהען אין דעם טאג פון משפט.
יונגקייט האבען זיי געזעהען אין דעם טאג פון מלחמה.
גלייך ווי א שטארקער בעל מלחמה וואס ער האט ביי
זיך גרוים קראפט:
חבש. ער האט אנגעגורט איין הימעל פון הילף אויף זיין קאפ
עס העלפט איהם זיין רעכטע האנד און זיין היילינע
ארעם:
טללי. מיט דער ליכטיגער טהוי פון קרייטער איז פול זיין
קאפ. זיינע גרייזלען זיינען פול מיט דיא טראפען ראסי
פון דער נאכט:
יתפאר. ער טהוט זיך בארימען מיט מיר אז ער באגעהרט
אין מיר און ער וועט זיין צוא מיר ישראל צו א געלוס־
טיגע און איין ליעבליכע קרוין:

מגדל דוד

אין זמירות פון פרייטאג־צו־נאכט זאגען מיר: וקדוש רבה ברוב מטעמים וכו׳ שבת קדש איז א מצוה צו מאכען קדוש אויף וויין וויא דיא גמרא זאגט: זכרהו על היין און צו מאכען פארשיעדענע גוטע שפייז. איז דאך א פליאה: דער עיקר פון שבת איז דאך אז מען זאהל האבען רוהע כדי מען זאל קענען עוסק זיין רוהיג אין תורה און אין עבודת ה׳. וויא אין פסוק שטעהט: שבת לה׳ אלהיך. דער טאג שבת זאל זיין היי־

כֶּתֶר. אַ רֵיינֶע קְרוֹין פוּן גִּין־גָאלְד אִיז דָאס גְּלַייכֶען פוּן זַיין קָאפּ. עֶס אִיז גֶעקְרִיצְט אוֹיף זַיין שְׁטֶערֶען דֶער כָּבוֹד פוּן זַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען:

לְחֵן. צוּ חֵן אוּן צוּ כָּבוֹד אוּן צוּ אַ לִיעבְּלִיכֶע שֶׁעהְנְהַייט טְהוּט זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אָן קְרוֹינֶען צוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִיט זֵייעֶר תְּפִלָּה:

מַחְלְפוֹת. דִי הָאאר פוּן זַיין קָאפּ זַיינֶען אַזוֹי וְויא אִין דִי יוּנְגֶע טֶעג. זֵיי זַיינֶען גֶעגְרַייזֶעלְט אוּן שְׁוַארְץ:

נְוֵה הַצֶּדֶק. דָאס שֶׁעהְנֶע וְואהְנוּנְג פוּן דֶער גֶערֶעכְטֶער שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם זַיין לִיעבְּלִיכֶע שֶׁעהְנְהַייט. זָאהל זַיין דֶער וִוילֶען פוּן גָאט בָּרוּךְ הוּא אַז עֶר זָאהל זִי אוֹיפְ־בְּרֵיינְגֶען אוּן גֶעדֶענְקֶען אָפְּט בַּיי זַיין פְרֵייד:

סְגוּלָתוֹ. זַיין גֶעלִיעבְּט פָאלק יִשְׂרָאֵל זָאלֶען זַיין אִין זַיין הַאנְד וִוי אַ קְרוֹין, וְויא אַ הוֹיב פוּן אַ שֶׁעהְנֶע חָשׁוּבֶ'ע מַלְכָּה:

עֲמוּסִים. דִי יִשְׂרָאֵל וָואס הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט זֵיי גֶעטְרָא־גֶען פוּן מִצְרַיִם עֶר הָאט זֵייא דֶערְהוֹיבֶּען אוּן הָאט זֵייא גֶעקְרוֹינְט פוּן דֶענְסְטְמָאל אָן וָואס זֵיי זַיינֶען חָשׁוּב גֶע־וֶוען אִין זַיינֶע אוֹיגֶען הָאט עֶר זֵיי גֶעעֶהְרְט:

מגדל דוד

לִיג צוּ גָאט, אִיז דָאךְ דֶער עִיקָר אַז דֶער נֶפֶשׁ זָאהל זַיין רֵיין אוּן רוּהִיג, הַיינְט צוּ וָואס אִיז דִי מִצְוָה אַז מֶען זָאל מַאכֶען פֶערְגֶענִיעגֶען דֶעם גוּף מִיט וַויין אוּן פַארְשִׁיעדֶענֶע שְׁפַּייְ־זֶען, וֶועלֶען מִיר דָאס פַארְשְׁטֶעהֶען מִיט אַ מָשָׁל: עֶס אִיז אַ מָאל גֶעקוּ־מֶען אִין אַ שְׁטָאדְט אַ בַּארִיהְמְטֶער מוּזִיקֶער הָאט עֶר גֶעקְלֶעפְּט הוֹדָעוֹת אַז עֶר וֶועט גֶעבֶּען קָאנְצֶערְט. וְויא מֶען הָאט זִיךְ דֶער פוּן דֶערְוואוּסְט אִין שְׁטָאדְט הָאבֶּען אַלֶע רֵייכֶע לַייְ־טֶע גֶעקוֹיפְט בִּילֶעטֶען צוּם קָאנְ־צֶערְט. אִין שְׁטָאדְט הָאט זִיךְ גֶעפוּ־

פְּאֵרוֹ. דָאס שֶׁעהְנְהַייט פוּן הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִיז אוֹיף מִיר אוּן עֶר זָאהל זַיין נָאהֶענְט צוּ מִיר וֶוען אִיךְ וֶועל אִיהם אָנְרוּפֶען.

רוֹצֶה. הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זַיין ווילֶען זָאל זַיין אִין פָאלְק יִשְׂרָאֵל דִיא וָואהְרְהַאפְטִיגֶע זָאהל עֶר בַּאשֶׁעהְנֶען עֶר וַוארְט צוּ מְקַבֵּל זַיין דִי לִיבּ פוּן יִשְׂרָאֵל צוּ בַּארִיהְמֶען זִיךְ מִיט זֵיי:

רֹאשׁ. אִין אָנְהוֹיבּ פוּן דַיינֶע רֵייד פוּן דֶער תּוֹרָה אִיז דִי סוֹפֵי תֵּבוֹת אֱמֶת. דָאס מֵיינְט מֶען „בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים״. עֶר הָאט אָנְגֶערוּפֶען אַלֶע תֵּבוֹת פוּן פְרִיהֶער אָן, מִיר בֶּעטֶען דִיךְ אַז אִיטְלִיכֶם דוֹר פוּן יִשְׂרָאֵל וָואס זֵייא פָארְשְׁטֶען דִיךְ זָאלְסְטוּ זֵיי אוֹיךְ פָארְשְׁטֶען:

שִׁית. דוּ זָאלְסְט טְהָאן דָאס בְּרוּמוּנְג פוּן מַיינֶע גֶעזַאנְג בַּיי דִיר אוּן אַ לִיבּ זָאל גֶענֶעהְנֶען צוּ דִיר:

תְּהִלָּתִי. מַיין לִיבּ זָאהל זַיין אַ קְרוֹין צוּא דַיין קָאפּ אוּן מַיין תְּפִלָּה זָאל זַיין אָנְגֶעבְּרֵייט פַאר דִיר וִוי קְטוֹרֶת הַסַמִּים וָואס דִי כֹּהֲנִים הָאבֶען מַקְטִיר גֶעוֶוען אִין הֵיילִיגֶען בֵּית הַמִקְדָשׁ:

תִּיקַר. עֶס זָאל טְהַייעֶר זַיין דָאס גֶעזַאנְג פוּן דִי אָרִימֶע יִשְׂרָאֵל אִין דַיינֶע אוֹיגֶען וִוי דָאס גֶעזַאנְג וָואס דִי לְוִיִם הָאבֶען גֶעזוּנְגֶען בַּיי דִי קָרְבָּנוֹת אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ:

מגדל דוד

גֶען אַ גְרוֹיסֶער מֵבִין אוֹיף מוּזִיק נוּר עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ קַאלִיקֶע אוֹיף בֵּיי־דֶע פִּיס, אוֹיסֶער דֶעם אִיז עֶר נָאךְ גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער אֶבְיוֹן אוּן הָאט נִיט גֶעהַאט גֶענוּג גֶעלְט צוּ קוֹיפֶען אַ בִּילֶעט. עֶס הָאט אִידם אָבֶער נִיט גֶעלָאזְט רוּהֶען, הָאט עֶר גֶעדוּנְגֶען פַאר קְלֵיין גֶעצָאהְלְט אַ לַאסְט־טְרֶע־גֶער אוּן הָאט זִיךְ גֶעלָאזְט אַוֶועקְ־טְרָאגֶען צוּם קָאנְצֶערְט זַאל. עֶר אִיז

בִּרְכָתִי. מַיין לוּיבּ זָאהל אַרוּיפְגֶעהען אוֹיף דֶעם קָאפּ פוּן גָאט וָואס עֶר הֶעלְפְט דֶער גֶעוִוינֶערֶען וֶוען זִי אִיז אוֹיף דֶעם בְּרָאךְ שְׁטוּהל, עֶר מַאכְט זִיא וֶועהֶען הָאבֶּען אוּן עֶר מַאכְט זִי גֶעוִוינֶען דָאס קִינְד, עֶר אִיז אַ פִּיעל גֶערֶעכְטֶער גָאט:

וּבְבִרְכָתִי. אוּן פוּן וֶועגֶען מַיין לוּיבּ זָאלְסְטוּ צוּ מִיר שָׁאקְלֶען מִיט דַיין קָאפּ צוּא וַוייזֶען מִיר אַז מַיין לוּיבּ אִיז צוּ דִיר לְרָצוֹן אוּן מַיין לוּיבּ זָאלְסְט דוּ מְקַבֵּל זַיין וִויא חָשׁוּבֶע בְּשָׂמִים:

יֶעֱרַב. עֶס זָאל זַיין זִיעס דִי רֵייד פוּן מַיין תְּפִלָּה פַאר דִיר גָאט דֶען מַיין נֶפֶשׁ טְהוּט שְׁרַייעֶן צוּ דִיר לִיעבֶּער גָאט:

לְךָ. צוּ דִיר, גָאט בָּרוּךְ הוּא גֶעהֶער דָאס אַכְפֶּערְטְקַייט אוּן דָאס שְׁטַארְקַייט אוּן דָאס שֶׁעהְנְקַייט אוּן דָאס אוּיבִּינְקַייט אוּן דִיא לוּיבּ, דֶען אַלֶע זַאכֶען וָואס אִיז פַארְהַאנְדֶען אִין הִימֶעל אוּן אוֹיף דֶער עֶרד גֶעהֶער אַלְץ צוּ דִיר:

לְךָ. צוּ דִיר גָאט בָּרוּךְ הוּא אִיז דָאס דֶערְהוּיבּוּנְג פוּן אַלֶע קֶעפּ. וואוּ אִיז דֶען פַארְהַאנְדֶען אַזוֹי אַ מֶענְטְשׁ וָואס זָאל קֶענֶען אוּיס דֶערְצֶעהְלֶען אַלֶע שְׁטַארְקַייט פוּן גָאט בָּרוּךְ הוּא אָדֶער עֶר זָאל קֶענֶען מַאכֶען הֶערֶען גָאר דִי לוּיבּ פוּן גָאט בָּרוּךְ הוּא:

מגדל דוד

גֶעזֶעסֶען בַּיים לַאסְט־טְרֶעגֶער אוֹיף דִי פְּלֵייצֶעס אוּן הָאט אוֹיפְמֶערְקְזַאם גֶעהֶערְט דֶעם קָאנְצֶערְט אוּן אִיז אוֹיסְגֶעגַאנְגֶען פוּן מְתִיקוּת, פוּן גְרוֹיס הִתְפַּעֲלוּת הָאט עֶר זִיךְ אָנְגֶעפַאנְגֶען אַזוֹיא שְׁטַארְק צוּ בַּאוֶועגֶען אַז דֶעם לַאסְט־טְרֶעגֶער אִיז דָאס נִיט גֶעפֶעלֶען גֶעוָוארֶען, אוּן הָאט אָנְגֶעפַאנְגֶען שְׁרַייעֶן: אִיהר דְרִיקְט מִיר דִיא פְּלֵייצֶעס אִיךְ קָאן דָאס נִישְׁט פַאר־

תחנה שערי רחמים.

דיא תחנה זאגט מען שבת און יום טוב ווען דער חזן זאגט אנעים זמירות:

פתח לי שערי רחמים שערי שמים. יי מלך יי מלך יי ימלוך לעולם ועד: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ. כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: נא חלץ ממסגר נפשי גם לך יי קויתי לישועה: יי נחני בצדקתך למען שוררי הישר לפני דרכך: יי ישמור צאתי ובאי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם:

ליעבער הערר גאט, עפען מיר די טהויערען פון תפלות ותחנות און הערצו מיין געבעט וויא דאס געבעט פון אברהם יצחק ויעקב, משה אהרן, דוד ושלמה. און עפען מיר די טהויערע, פון הימעל און פון גן עדן און עס זאל אין אונז ניט געוועלטיגען דער יצר הרע. און דער הייליגער שבת אדער יום טוב זאהל מיין מליץ זיין פאר מיר און פאר מיין מאן און מיינע קינדער און כל ישראל צו אלעם גוטען, אמן. וברחמיך הגדולים נא חזק ושמור נפשי, מיט דיין גרויס דערבארעמונג שטארק און באשירעם מיין לייב פון גיהנם וחבוט הקבר וחבלי משיח, און גיעב מיר אל דאס גוטס און זאלסט מיך מזכה זיין צוא ערציהען מיינע קינדער לתורה ולחופה ולמעשים טובים. אמן:

מגדל דוד

טראגען! דער קאליקע הערט ווייטער דעם קאנצערט און באוועגט זיך נאך מעהר, זאגט דער לאסט־טרעגער: — איך ווארף אייך באלד גאר אראפ. פרעגט דער קאליקע ביי איהם: — געפינט זיך ניט דא א וויין־געשעפט: ענטפערט ער איהם: — ניט ווייט פון דאנען געפינט זיך א וויין־געשעפט. האט ער זיך געהייסען אריינטראגען אהין און האט איהם געגעבען א גוטען טרונק שארפע משקה. וויא דער לאסט־טרעגער האט אויסגעטרונקען די משקה איז ער גאר לעבעדיג געווארען און האט־

תְּחִנָּה פוּן שַׁבָּת־צוּ־נַאכְט.

דָאס זָאגְט מֶען שַׁבָּת־צוּ־נַאכְט נָאךְ מִזְמוֹר אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ:

יְהִי רָצוֹן, עֶס זָאל זַיין דֶער ווילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען, דֶער הֵיילִיגֶער אוּן גְרוֹיסֶער שְׁטַארְקֶער אוּן פָארְכְטִיגֶער שֵׁם וָואס אִיז מְצוֹרָף אִין דֶעם מִזְמוֹר וָואס אִיךְ הָאבּ פַאר דִיר גֶעזָאגְט, זָאל אַזוֹי אָנְגֶענוּמֶען זַיין אוּן זָאלְסְט מִיךְ צוּ הֶערֶען אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט אִיהם גֶעהֶערְט פוּן דָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וָואס הָאט דֶעם מִזְמוֹר מִתְפַּלֵּל גֶעוֶועֶן, אוּן דוּא זָאלְסְט פַארְנֶעהְמֶען מַיין גֶעבֶּעט אוּן דֶער הַיינְטִיגֶער טָאג זָאהל זַיין אַ מֵלִיץ יוֹשֶׁר פַאר דִיר, אָמֵן, סֶלָה:

יְהִי רָצוֹן, עֶס זָאהל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט, מַיין גָאט אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען, הֶערְר אִיבֶּער אַלֶע וֶועלְטֶען, זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען אַ מַתָּנָה טוֹבָה אוּן פַּרְנָסָה טוֹבָה אוּן דוּ זָאלְסְט מִיךְ גֶעדֶענְקֶען אִין אַלֶע צַייט מִיט אַ גוּט גֶעדֶעכֶּענִישׁ, אוּן דוּא זָאלְסְט אוּנְז הֶעלְפֶען מִיט גוּט דֶערְבַּארְמוּנְג אוּן מִיט דִיא הִילְף פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, אוּן זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען אַ גוּט חֵלֶק אוּן אַ גוּטֶען שְׂכַר, דָאס אִיךְ זָאהל טְהָאן מַעֲשִׂים טוֹבִים, אִיךְ זָאהל זוֹכֶה זַיין צוּ עוֹלָם הַבָּא אוּן זָאלְסְט מִיךְ מַאכֶען הֶערֶען בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת אוּן שְׁמוּעוֹת

אוֹיךְ אָנְגֶעהוֹיבֶּען צוּא טַאנְצֶען בַּייא יֶעדֶען טָאן פוּן דִיא מוּזִיק אוּן דוּרְךְ דֶעם אִיז גֶעשְׁלָאסֶען גֶעוָוארֶען בַּיי זֵיי שָׁלוֹם. דֶער נִמְשָׁל אִיז: דֶער עִיקָּר פוּן שַׁבָּת קֹדֶשׁ אִיז צוּ לוֹיבֶּען הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוּר מִיט דֶעם נֶפֶשׁ, נוּר דֶער נֶפֶשׁ זֶעלְבְּסְט אִיז דָאךְ אַ קַאלִיקֶע אָהְן דֶעם גוּף; דֶען אָהְן אִיהם קָאן

טובות, און דו זאלסט מיר געבען לאנג לעבען מיט מיין מאן און קינדער און א לעבען פון ששון ושמחה און עושר וכבוד און שלום און קלוגהייט אין דיינע אויגען און אין אלע אויגען פון דיא וואס וועלען אונז זעהען, און זאלסט איינגען אונזער הארץ צו ליעב האבען דיך און צו פארכטען פאר דיין הייליגען נאמען און דוא זאלסט מיר געבען אין מיין הארץ געדאנקען צוא גוטען און גיעב מיין חלק צווישען צדיקים, און זאלסט מיך זעטען מיט דיין זענפטיגקייט, און דערבארעם זיך איבער מיר מיט דיין הילף און באהיט מיך מיט מיין מאן און מיינע קינדער פון אלעם בייזען, און זאלסט מיך מזכה זיין מיט גוטע און פרומע קינדער, וואס זאלען קענען לערנען דיין תורה, און דו זאלסט פאר דיר נעהמען מיין געבעט, געלויבט ביסטו גאט, וואס הערט אלע תפלות פון דיין פאלק ישראל, וואס רופען דיך אלע צייטען מיט גאנצהייט און וואהרהייט, אמן:

א נייע תחנה פאר הבדלה

רבון כל העולמים, דוא הערר פון אלע וועלטען, וואס דוא קוקסט מיט ליעבע און גענאד אויף אלע דיינע ברואים, וועלכע דוא האסט אויף דיין וועלט באשאפען. הערצו דעם ריינעם געבעט פון

מגדל דוד

ער גאר נישט לויבען און דאנקען השם יתברך, היינט אז דעם קער־פער וועט זיין אומעדיג קאן דאך ניט זיין קיין שום התעוררות, דא־רום האט דיא תורה הקדושה פאר־זאגט מען זאל דעם קערפער משמח זיין מיט ויין און גוטע מאכלים, כדי ער זאל זיך אויך מתעורר זיין וועט

דיין דיענסט, וועלכע קומט פאר דיר אויף א פולע וואך אויסצוגיסען איהר פולע הארץ און שווערע געמיטה. דער ליעבער שבת קודש איז שוין אוועק, מיט איהם צוזאמען איז אויך אונזער רוהע פאר־שוואונדען און א נייע וואך קומט אונז אנטקעגען, רבונו של עולם, ווער נאך ווי דו, הימלישער פאטער, ווייסט דעם שווערען לעבען פון דיין פאלק ישראל, זייער ביטערען געמיטה, וויא שווער און ביטער יעדער יוד פארדיענט זיין ביסען ברויט, מיט וועלכע זארג און עגמת נפש, מיט וועלכע שרעק און מאטערנעש ער טרייבט צוזאמען זיין פינצטערע חיונה. ווער נאך פון אלע פעלקער אין דער וועלט שפירט אזוי דעם שרעקליכען רושם פון א נייע וואך וויא דיינע ארעמע בע־טריבטע קינדער. א נייע וואך קומט אונז אנטקעגען, א נייע וואך בריינגט אונז נייע זארג, נייע שרעק, נייע קיממער. דאס איינציגע וואס אונז איז געבליעבען איז נאר די האפנונג צו דיר אליין, נאר די איינציגע האפנונג און גלויבען אין דיר, ערבארעמיגער גאט, האט אונז געגעבען קרעפטען ביז היינט אונזערע צרות מיט געדולד צוא ערטראגען, לכן יהי רצון מלפניך, זאל זיין דער ווילען פון דיר גרוי־סער אלמעכטיגער גאט, אז אין דיא נייע וואך, וועלכע קומט אונז אנטקעגען, זאלסטו אונז עפענען די טהויערען פון דיינע רחמנות. דו זאלסט אונז צושיקען אונזער חיונה בנחת און ניט בצער. דו זאלסט אונז געבען פרנסה פון דיין פולע האנד, וויא דוד המלך עליו השלום האט געזאגט: „פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", דוא עפענסט דיין האנד און זעטיגסט אלע דיינע ברואים. דיא נייע וואך זאהל

מגדל דוד

באמאלס דער נפש מיט איהם צו־זאמען קאנען לויבען השם יתברך און זינגען זמירות מיט א פרעהלי־כע שעהנע שטימע וויא אונזערע קדמונים האבען מתקן געוועזען, וועט דערפון זיין אן עונג שבת.

מיר זאגען אלע טאג: אני מאמין וכו' בביאת המשיח, מיר גלווי־

ברייננען בשורות טובות ישועות ונחמות אויף אונז און אויף אלע אונזערע ארעמע ברידער, טרייסט אלע אונזערע צובראכענע הער־ צער, הייל אונזערע וואונדען, דערפרעה דיינע בעטריבטע קינדער וואו זיי געפינען זיך, און שיק אונז דיין גואל צדק, במהרה בימינו, אמן:

א תחנה נאך הבדלה:

ליעבער גאט, דו ביסט דער פאטער פון אלע וועלטען בעט איך דיר דוא זאלסט זיך ערבארמען אויף מיר און אויף כל ישראל, כרחם אב על בנים. דער שבת קודש איז שוין אוועקגעגאנ־ גען עס קומט אן דיא נייע וואך, זאהל זיא זיין מיט מזל, מיט פריעד, מיט גליק, מיט פרייד און מיר זאלען חלילה ניט טהאן אזא זאך וואס איז געגען דיין ווילען, און דו זאלסט אונז עפענען דיא טהויערען פון ליכטיגקייט, און טהויערען פון שכל, מיר זאלען מיט פארשטאנד מקיים זיין דיינע געבאט, טהויערען פון מכפר זיין אויף אלע אונ־ זערע עבירות, טהויערען פון טרייסט, דוא אליין זאלסט אונז טרייס־ טען פון אלע אומעטיגקייט, טהויערען פון תורה, תפלה ותשובה, מיר זאלען געהאלפען ווערען און מיר זאלען זוכה זיין צוא הערען בשורות טובות, ישועות ונחמות אויף דעם כלל ישראל און אויך ביי מיר צו הויז זאהל זיין א פרעהליכע וואך, אמן:

תחנה לערב ראש חודש:

דיעזע תחנה זאהל מען זאגען אלע ערב ראש חודש:

ליעבער גאט, באווייז אונז דיין קראפט און העלף אונז ווי דוא האסט אונז צוגעזאגט צוא פיהרען אונז אין

מגדל דוד

קען אז משיח צדקנו וועט געווים קומען אם ירצה השם, נאר רעכע־ נען ווען ער וועט קומען האבען חכמינו ז״ל פארזאגט אן אסור גמור, אז מען טהאר דאס ניט. נור באמת איז א גרויסע פליאה: מיר געפינען דאך אין הייליגע ספרים גאר פון די לעצטע דורות, אז די גאונים ומחברי״ג

דַיין הֵיילִיג לַאנְד, דֶען וִוי דוּ בִּיסְט אֱמֶת אַזוֹי אִיז דַיינֶע רֵייד אוֹיךְ אֱמֶת. נָאר מִיר בֶּעטֶען דִיךְ, לִיעבֶּער גָאט, אַז עֶס זָאהל זַיין גִיךְ און בַּאלְד אִין אוּנְזֶערֶע טֶעג. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ, אוּנְזֶער פָּאטֶער קֶענִיג, אַז מִיר הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט אִין דֶער מִדְבָּר, הָאט משֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם פַאר אוּנְז תְּפִלָּה גֶעטְהָאן, אָבִינוּ מֶלֶךְ, אוּנְזֶער פָאטֶער קֶענִיג, פַארְגִיעבּ צוּ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל דִיא זִינְד וָואס זֵיי הָאבֶּען גֶעטְהָאן וַוייל דוּ הָאסְט דִיךְ אַלֵיין מִיט זֵייא בַּארִיהְמְט און הָאסְט גֶעזָאגְט: „בְּנִי בְכוֹרִי יִשְׂרָאֵל", אִיךְ וֵויים דָאךְ אַז דַיין מִדָּה אִיז מָלֵא רַחֲמִים, דֶערְ־בֶּער שְׁמַע תְּפִלָּתִי, הֶער מַיין גֶעבֶּעט וִויא דוּ הָאסְט גֶעהֶערְט דָאס גֶעבֶּעט פוּן אוּנְזֶערֶע פְרוּמֶע עֶלְטֶערֶען, וֶוען זֵיי הָאבֶּען צוּ דִיר גֶעבֶּעטֶען. דֶערְהֶער מִיךְ הַיינְט, דוּ בּוֹחֵן לְבָבוֹת. אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט, אַל תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זִקְנָה, וַוארְף מִיךְ נִישְׁט אַוֶועק אוֹיף מַיין עֶלְטֶער כְּדֵי לְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, אִיךְ זָאהל דִיךְ קֶענֶען רֶעכְט דִינֶען מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי און וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט זַיי מִיר מוֹחֵל און הִיט מִיךְ פוּן זִינְד וַוייטֶער און מַיינֶע שׂוֹנְאִים זָאלֶען נִישְׁט דֶערְפְרֶעהְט וֶוער־רֶען אוֹיף מִיר, וִויא דָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָאט גֶעבֶּעטֶען, פַארְשְׁטָאפ דִי מַיילֶער פוּן דִי שׂוֹנְאִים און זֵיי זָאלֶען נִיט קֶענֶען בֵּייז טְהָאן. און דִי דֶערְבַּארְמִיגֶע מַלְאָכִים זָאלֶען בְּרֵיינְגֶען

מגדל דוד

הָאבֶּען גֶערֶעכֶענְט דֶעם קֵץ הַפְּלָאוֹת וֶוען דִי גְאוּלָה וֶועט זַיין? זָאגְט דַא־רוֹיף הָרַב הַמַּגִּיד רַבִּי יַעֲקֹב דוּבְּנֶער זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה אַ מָשָׁל: עֶס אִיז גֶע־וֶוען אַ גְרוֹיסֶער גְבִיר, הָאט עֶר גֶע־הַאט אַ נַארִישֶׁען זוּהְן, הָאט עֶר מִיט אִיהם גֶעטְהָאן אַ שִׁידוּךְ פוּן מֶרְחַקִּים, וִוי מֶען בַּארְף שׁוֹין פַאהְרֶען צוּ דֶער

פאר דיר מיין תפלה און דו זאלסט זיך דערבארעמען איבער מיר און זאלסט מיך גערעכט מאכען פאר דיר און זאלסט דיך נוהג זיין מיט מיר מיט חסד און מיט רחמים. ליעבער גאט, דוא ווייסט דאך אלץ וואויל, ווארום דוא ביסט דאך א יודע מחשבות, דארום בעט איך דיך, ראה בעניי, דו זאלסט זעהען אין מיין פיין, דען דאס האבען אלץ געמאכט מיינע זינד וואס איך מוז טראכטען פאר מיין שפייז און פאר מיין גוף צו דערנעהרען:

תחנה פון ערב ראש חודש צו יום כפור קטן

אב הרחמים והסליחות, פאטער פון בארעמהערציגקייט און פארגעבונג, וואס דיין שטארקע, מעכטיגע האנד איז אויסגעשטרעקט צו עמפפאנגען אלע דיא װעלכע קעהרען זיך אום צו דיר מיט א ריינע הארץ, הער צו דאס געבעט פון דיין דיענסט, װעלכע איז געקומען אצונד אין דיין היילינע הויז אויסצוגיעסען איהר פולע הארץ און שווערען געמיטה, היינט איז ערב ראש חודש, דיינע ארעמע בעטריבטע קינדער זיינען צוזאמענגעקומען אין דיין היילינען הויז, װעלכע עס דיענט זייא אצונד פאר דעם בית המקדש, זייערע צובראכענע הערצער צו ברייננען פאר דיר קרבנות, אפריכטען יום כפור קטן, מתודה זיין פאר דיר אלע זינד, און צו בעטען פון דיר מחילה וסליחה וכפרה. ואתה אל רחום וחנון מקבל שבים, און דו בארעמהערציגער גאט ביסט דאך שטענדיג מקבל די װעלכע

מגדל דוד

חתונה. האט דער חתן אפגערעדט מיט דעם בעל עגלה. אז ער זאהל איהם זאגען יעדער סטאנציע וויא ווייט איז נאך, למשל, צו לעמבערג. וויא זיי זיינען ארויסגעפאהרען פון זייער שטאדט בערך א האלב מייל פרעגט דער חתן: ווי ווייט איז נאך צוא לעמבערג? דער פאטער האט

קעהרען זיך אום צו דיר, דען דאס איז דאך איינע פון דיינע מדות צוא צונעהמען דיא וועלכע קעהרען זיך אום צוא דיר מיט א ריינע הארץ, און צו פארגעבען אלע זייערע זינד, וועלכע זייא זיינען בעגאנגען גערן און אונגערן:

רבונו של עולם, פאטער פון ערבארמונג און פארגעבונג, דערהער אויך דאס געבעט פון דיין דיענסט, וועלכע קומט אצונד פאר דיר, און אויב חלילה דיא טהויערען פון תפלה זיינען פארשלאסען, אבער דיא טהויערען פון טרעהרען זיינען דאך שטענדיג אפען, וויא עס שטעהט געשריעבען: „שערי דמעות לא ננעלו". נעהם צו, בארעמהערציגער פאטער, מיינע הייסע טרעהרען, וועלכע איך פארגיעס אצונד פאר דיר אין דיין היילינע הויז. זאלען זיי אפוואשען אלע מיינע זינד, וועלכע איך בין געגען דיר באגאנגען. זעה, גרויסער גאט, מיין פארקלעהמטע, צובראכענע הארץ. זעה מיין שווערען ביטערען געמיטה און זיי נאהענט צו מיר בעת איך רוף צו דיר, וויא עס שטעהט געשריעבען „קרוב ה' לכל קוראיו", גאט איז נאהענט צוא אלע וועלכע רופען איהם. ערבארעם דיך בארעמהערציגער פאטער אויף מיר, אויף מיין מאן און אויף מיינע קינדער. זאל זיין אין דעם נייעם חודש, וועלכער קומט אונז אנטקעגען א גוטער ווילען פון דיר, גרויסער אלמעכטיגער גאט, אז דו זאלסט מוחל זיין דיא זינד פון אונז און פון כל ישראל. דוא זאלסט פארלייכטערען דעם שווערען געמיטה פון מיין מאן און פון אלע ארעמע בעטריבטע ברידער. גיעב אונז פרנסה פון דיין פולע האנד, בנחת ולא בצער,

---

מגדל דוד

דאס דערהערט, האט ער איהם אנגעשטראפט פאר זיין נארישקייט, און האט צו איהם געזאגט: אז מיר האבען נאך די גאנצע וועג צו פאהרען, פרעגסטו שוין ווי ווייט איז צו לעמבערג? דער חתן איז קליגער געווארען און פרעגט ביא יעדער סטאנציע ווי ווייט זיינען מיר שוין

בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזָּיוֹן, כְּדֵי מִיר זָאלֶען קֶענֶען גֶעהֶען אִין דַיינֶע הַיילִיגֶע וֶועגֶען, הִיטֶען דִי מִצְוֹת פוּן דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן עֶרְצִיהֶען אוּנְזֶע־רֶע קִינְדֶער בְּחָכְמָה וּבְהַשְׂכֵּל וּבְיִרְאַת שָׁמַיִם, אַז זֵייא זָאלֶען שְׁטֶענְדִ־יג גֶעפִינֶען חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם. אוּן מִיר אַלֶע זָאלֶען דִיר קֶענֶען דִינֶען מִיט אַ רֵיינֶע הַארְץ אוּנְזֶער גַאנְצֶען לֶעבֶּען, אָמֵן:

תְּחִנָּה לְתַעֲנִית צִבּוּר

גָאט פוּן עֶרְבַּארְמוּנְג אוּן פַארְגֶעבּוּנְג, דוּא שְׁטַארְקֶער, אַל־מֶעכְטִיגֶער, גְרוֹיסֶער בַּאשֶׁעפֶער, וָואס דוּא קוּקְסְט פוּן דַיין הוֹיכֶען שְׁטוּהְל אִין יֶעדֶע מֶענְטְשְׁלִיכֶע הַארְץ. יֶעדֶע פַארְבָּארְגֶענֶע מַחֲשָׁבָה אִיז פוּן דִיר נִיט בַּאהַאלְטֶען, יֶעדֶער גֶעהֵיימֶער גֶעדַאנְקֶען אִיז דִיר בַּאוואוּסְט. דוּ וֵוייסְט דָאךְ מַיין שְׁוֶוערֶען בִּיטֶערֶען גֶעמִיטְה, מַיין בְּלוּטִיגֶע צוּבְּרָאכֶענֶע הַארְץ מִיט וֶועלְכֶע אִיךְ קוּם פַאר דִיר אִין דִיעֶזֶען פַאסְט־טָאג בֶּעטֶען דִיר. אוּנְזֶער הֵיילִיגֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז אִיבֶּער אוּנְזֶערֶע זִינְד חָרֵב גֶעוָוארֶען, מִיר הָאבֶּען נִישְׁט מֶעהְר קֵיין כֹּהֵן. קֵיין קָרְבָּנוֹת, קֵיין עֲבוֹדָה מְכַפֵּר צוּא זַיין אוּנְזֶערֶע זִינְד. אוּנְזֶער אָפְּפֶער, וֶועלְכֶע מִיר בְּרֵיינְגֶען פַאר דִיר אִיצְט זַיינֶען אוּנְזֶערֶע צוּבְּרָאכֶענֶע הֶערְצֶער אוּן שְׁוֶוערֶע גֶעמִיטְהֶער. אוּנְזֶערֶע נְסָכִים אִיז נָאר אוּנְזֶערֶע הֵייסֶע טְרֶעהְרֶען, וֶועלְכֶע מִיר פַאר־

מגדל דוד

אָפְּגֶעריַיזְט פוּן אוּנְזֶער הֵיים? זֵייא הַאלְטֶען שׁוֹין נָאהֶענְט בַּייא לֶעמְ־בֶּערְג פְרֶעגְט דֶער נַארִישֶׁער חָתָן: וִויא וַוייט זַיינֶען מִיר אָפְּגֶעפָאהֲרֶען פוּן אוּנְזֶער הֵיים? זָאגְט דֶער פָאָ־טֶער: נַארִישֶׁער זוּהְן, יֶעצְט בַּארְף מֶען שׁוֹין פְרֶעגֶען: וִוי וַוייט אִיז צוּ לֶעמְבֶּערְג? ווייל דִיא גַאנְץ לַאנְגֶע

גיעסען פאר דיר. נאר דאמיט קענען מיר פארקומען פאר דיר אלמעכטיגער גאט, צוא בעטען פון דיר מחילה וסליחה אויף אונזערע זינד:

מיר ווייסען זעהר גוט, דאס דוא גאט פון ערבארעמונג און פארגעבונג, פארלאנגסט ניט די פייניגונג פון א מענשען, וויא דער הייליגער נביא ישעיה זאגט: „הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו", הייסט דען דאס ביא מיר א פאסט־טאג וואו א מענטש זאל זיך נאר פייניגען, נאר טהאן גוטעס און גענאד, זאט מאכען דעם הונגעריגען, אנקליידען דעם נאקעטען, מיט־פידען דעם ליידענדען, נאר דאס איז דיין הייליגער וואונש. און וויא דוד המלך עליו השלום האט געזאגט: „זבחי אלהים רוח נשברה", גאטעס אפפער איז א צובראכענער גייסט. און דעריבער אליין פאסטען מיר נאר אום אונטערטהעניג צו מאכען דעם שטאלצען גוף, כדי מיר זאלען קענען קומען פאר דיר מיט א ריינע צובראכענע הארץ, מיט א געוועהטאגטע זעעלע דיך צו בעטען מחילה וסליחה וכפרה אויף אלע אונזערע זינד:

ערבארמיגער גאט, דערהער אויך דאס געבעט פון דיין דיענסט, וועלכע איז געקומען אין דיין הייליגע הויז אויסגיעסען איהר באטריבטע הארץ צוזאמען מיט דיינע באטריבטע קינדער, וועלכע שטעהען פאר דיר

מגן דוד

וועג ביינען מיר שוין ברוך השם איבער געפאהרען. פונקט אזוי האט אונז געטראפען, מיר פאהרען דא זעהר א לאנגע וועג צייט פון חורבן ירושלים, אונזערע הייליגע חכמים האבען דאס גוט געוואוסט אז דיא וועג איז זעהר וייט, דער אריכות הגלות איז לענגער וויא פאריגער

יֶעצְט. בַּארֶעמְהֶערְצִיגֶער פָאטֶער, צַייג אוּנְז דִיא וֶועגֶען פוּן דַיין גוּטְס. זֶעה וִוי עֶלֶענְד מִיר שְׁטֶעהֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט, צוּ וֶועמֶען זָאלֶען מִיר שְׁרַייעֶן פַאר הִילְף? צוּ וֶועמֶען זָאלֶען מִיר זִיךְ קֶעהְרֶען אוּן וֶוענְדֶען, וֶוען נִישְׁט צוּ דִיר, הִימְלִישֶׁער פָאטֶער? וֶוער נָאךְ, וִוי דוּ, גְרוֹיסֶער גָאט, וֵוייסְט דִי פַארְבָּארְגֶענֶע וואוּנְדֶען, וֶועלְכֶע מִיר טְרָאגֶען טִיעף אִין אוּנְזֶערֶע צוּרִייסֶענֶע הֶערְצֶער? טְרֵייסְט, עֶרְבַּארְמִיגֶער גָאט, דַיינֶע אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם, דַיינֶע פַארְפִינְצְטֶערְטֶע בֶּעטְרִיבְּטֶע קִינְדֶער. זֶעה בַּארֶעמְהֶערְצִיגֶער פָאטֶער, דַיינֶע אוּנְגְלִיקְלִיכֶע פַארְבִּיטֶערְטֶע שֶׁעפְּסֶעלַאךְ, זַיינֶען נֶעבַּאךְ צוּזֶועט אוּן צוּשְׁפְּרֵייט אִין אַלֶע עֶקֶען פוּן דֶער וֶועלְט, מִיר הָאבֶּען אַלֶעם פַארְלָארֶען נָאר נִיט דֶעם בִּטָּחוֹן אִין דִיר, נָאר דִיא הָאפְנוּנְג אוֹיף דִיר, שְׁטַארְקֶער גָאט, אִיז אוּנְז גֶעבְּלִיעבֶּען אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע לֵיידֶען אוּן צָרוֹת. עֶס אִיז שׁוֹין צַייט אַז דוּ זָאלְסְט צוּזַאמֶענְקְלַייבֶּען דַיינֶע פַארְשְׁטוֹיסֶענֶע פוּן עֶק וֶועלְט, וִוי דוּ הָאסְט פַארְשְׁפְּרָאכֶען אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה: „אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ“, דָאס הֵייסְט, אוֹיבּ דַיינֶע פַארְשְׁטוֹיסֶענֶע וֶועלֶען זַיין וואוּ דִי הִימְלֶען עֶנְדִיגֶען זִיךְ, וֶועל אִיךְ זֵיי אוֹיךְ צוּזַאמֶענְקְלַייבֶּען. בְּרֵיינְג אוּנְז אִין דִי טְהוֹיעֶרֶען פוּן יְרוּשָׁלַיִם, וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם, אוּן דָארְטֶען וֶועלֶען מִיר דִיךְ דִיענֶען מִיט

גָלוּת יְרוּשָׁלַיִם, הַיְינְט אַז יֶעדֶערֶער וֶועט נֶעהְמֶען רֶעכֶענֶען וִויא וַוייט אִיז נָאךְ צוּ דֶער גְאוּלָה, קֶענֶען נָאךְ חַס וְשָׁלוֹם פִיעל פֶערְלִיעֶרֶען דֶעם טְהַייעֶרֶען הָאפְנוּנְג. וָואס דָאס אִיז פוּן דִיא עִקָּרֵי אֱמוּנָה, הָאבֶּען זֵיי שְׁטְרֵיינְג פַארְזָאגְט אִין זֵייעֶר צַייט (וָואס זֵייא זַיינֶען גֶעוֶועזֶען נִישְׁט וַוייט פוּן חוּרְבָּן) אַז מֶען זָאל נִיט רֶעכֶענֶען וֶוען וֶועט זַיין דֶער זְמַן הַגְּאוּלָה אוּן אִין אַלֶע שְׁטָרוֹת אוּן אִין אַלֶע סְפָרִים הָאבֶּען זֵיי גֶערֶעכֶענְט דֶעם

פארכט וויא פאר צייטען, דען דו ביסט אונזער פאטער, דו ביסט אונזער ערלייזער, נאר דוא אליין וועסט אונז העלפען, במהרה בימינו, אמן:

תחנה לעשרה בטבת.

רחום זה אלי, דער וואס איז א רחום וחנון דער איז מיין גאט, חושה לי לעזרי, אייל מיר צו העלפען, ותגיה את חשכי, און דוא זאלסט ערלייכטען מיין פינצטערנעש וועלכע אין דעם פינצטער־רען טאג עשרה בטבת האט זיך אנגעהויבען, דען אין דעם טאג האט נבוכדנצר הרשע בעלאגערט די הייליגע שטאדט ירושלים. איבער דעם איז דער טאג נקבע געווארען פאר א תענית צבור, דאס מיר זאלען זיך דערמאהנען אן דיא צרות, וואס אויף אונז יודען איז געקומען איבער אונזערע שלעכטע מעשים, בכדי מיר זאלען ערוועקען אונזערע הערצער תשובה צו טהאן, דאס דער אויבערשטער זאהל רחמנות האבען אויף אונז און זאהל זאגען עס זאל שוין זיין א סוף צו אונזערע צרות און מיר זאלען שוין מהיום והלאה זיך קאנען מאכען א יום טוב אין דעם טאג וואס עס וועט זיין ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, במהרה בימינו, אמן:

תחנה לתענית אסתר.

אתה האל עושה פלאות, דוא ביסט דער גאט, וואס טהוט וואונדער מיט אונז בכל רגע ורגע, נאר דורך דעם

מגדל דוד

זמן וויפיעל איז שוין נאך דעם חורבן ירושלים, נאר געלויבט איז השם יתברך אז מיר זיינען שוין אריבער געפאהרען אזוי א לאנגע ווייטע וועג, מיר זיינען שוין ווייט אין אלף הששי, אין דער צייט האפען מיר, אז די גאולת ישראל וועט געווים זיך שוין ניט ציהען, ווי די הייליגע

וואס מיר זיינען ניט גוט און פרום שפירען מיר ניט די פאר־
בארגענע נסים וואס דו טוסט מיט אונז, וייל דער נס ווערט
פארדעקט און באהאלטען מיט א דרך הטבע, גלייך וויא עס
איז מיט דער נאטור געבראכט, דען בימי מרדכי ואסתר
זיינען דאך די נסים געווען גאר גרויס, פון דעסטוועגען וייל
דיא יודען זיינען דענסטמאהל ניט ווערטה געווען, זיינען דיא
נסים געגאנגען פארבארגען דאס ושתי זאל זיך פארזינדיגען
ביי דעם מלך אחשורוש און אסתר המלכה זאהל בייא איהם
נושא חן זיין, דאס דורך איהר האבען די שונאים איינגענו־
מען א מפלה, אזוי ווי די גמרא הקדושה זאגט א רמז פון די
תורה אויף דעם נס פון אסתר. די תורה זאגט: „ואנכי הסתר
אסתיר", וועל איך זיי באווייזען נסים בהסתר, דען דער אוי־
בערשטער האט געשווארען דאס דיא שונאים זאלען חלילה
ניט קאנען אומברייגנען די יודען. מיר פאסטען היינט אזוי ווי
אונזערע עלטערען האבען געפאסט בימי המן הרשע, דאס
דער אויבערשטער זאל זיך שוין מרחם זיין איבער אונז מיר
זאלען זוכה זיין צו זעהען נסים בפרהסיא כימי מועד צאתך
מארץ מצרים, אמן:

אל מלא רחמים לכ' סיון.

אל מלא רחמים, דוא נאט ביסט פול מיט דערבארעמקייט און דיין
רוהונג איז אין הויכען הימעל און דוא פארנעהמסט דאס גע־
שריי פון די פארביטערטע הערצער, גרייט אן א רעכט רוהונג אויף

יביאם האבען אונז צוגעזאגט. ואם תתמהמה אחכה לו בכל יום שיבוא, האבען שוין אונזערע חכמים און די מקובלים אין די לעצטע דורות גע־רעכענט ווען וועט שוין זיין די גאולה צייט, במהרה בימינו, אמן:

דיא פליגעל פון דיין הייליגע שכינה אין דער הויך וואו אלע דיינע קדושים וטהורים רוהען וואס זיי לייכטען וויא דאס לויטערקייט פון דעם הימעל און זאלסט דערהויבען די נשמות פון דיא צדיקים וואס האבען גע׳דרש׳ת דיין הייליגע תורה סיי די גרינגע און סיי די הארבע. וועה איז אונז אין אונזערע הערצער, אונזערע קרוינען זיינען אונז אראפגעפאלען פון דיא קעפ, נאט האט אונז אזוי וואונדערליך געשלאגען זיבען מאל מעהר ווי אונזערע זינד און צוגענומען אונזערע צדיקים וואס האבען טאג און נאכט געלעהרענט תורה און אונזערע אלע חכמים און רבנים און לומדים וואס זיינען געזעסען אין בית המדרש און זיי זיינען געוועזען דיא זיילען פון דער וועלט:

רבונו של עולם, אמרר בבכי, איך טהו ביטערען מיט געוויין אויף דיא הייליגע שטאדט ירושלים וואס אין היינטיגען טאג איז איהר מויער געשפאלטען געווארען, דער שונא האט געטהאן אין דער הייליגער שטאדט וואס ער האט נור געוואלט, די הייליגע תורה איז אויך אין דעם טאג אויך פארברענט געווארען. הייליגער באשעפער, האב חס אויף דיין הייליגען נאמען, וואס ווערט פארשוועכט ביי די געטצען דיענער, נעהם א נקמה אין די שונאים, דאס אלע זאלען זעהען דיא הילף מיט דאס גרויסקייט פון די ישראל צוליעב דיין גרויסען נאמען, אמן סלה:

תחנה לשבעה עשר בתמוז.

רבונו של עולם, איך פאסט און פייניג זיך דיעזען טאג, ווייל אין איהם האט זיך אנגעפאנגען דער חורבן ירושלים, אזוי וויא

מגדל דוד

מיר זאגען אין הלל: ממזרח שמש וגו׳. למשל, אויף א וועלט-אויסשטעלונג ברייגנט מען צוזאמען פון אלע עקען וועלט פארשיעדענע מערקווירדיגע זאכען, פארשיעדענע חיות, בהמות און עופות, פארשיעדענע בוימען בלומען און פרוכט, אויך פארשיעדענע קונסטשטיקע מאשינען און נאך אנדערע מערקווירדיגע זאכען. דאס

מיר זאגען אין די היינטיגע סליחות: „אם גבר האויב יתבקע העיר", דער טאג וואס דער שונא האט זיך געשטארקט און דיא הייליגע שטאדט ירושלים איז צושפאלטען געווארען. אויף דיעזען בראך טרויער איך און איך פארגים טרעהרען. מיינע אויגען טריקענען ניט און מיין הארץ קען ניט געשטילט ווערען, ווען איך דערמאהן זיך אן דיזען שרעקליכען טאג. אוי לי וואוי לנפשי, אז צוליעב אונזערע זינד האבען מיר פארלארען אונזער לאנד, אונזער שטאדט און אונזער בית־המקדש, וואס דיין שכינה האט אין איהם גערוהט. איך בעט דיר, הארציגער פאטער אין הימעל, אז מיינע טרעהרען זאלען זיך צוזאמענמישען מיט דיא טרעהרען פון דיין גאנצען פאלק ישראל, וועלכע פאסטען, וויינען און טרויערען אין דיעזען טאג, און זאלען אונזערע טרעהרען אנפיהלען דיין בעכער און דו זאלסט שוין מאכען א סוף צו אונזער גלות. דען מיר האבען שוין גענוג געליטען און גענוג אפגעקומען פאר אונזערע זינד.

אב הרחמים, דערבארעמדיגער פאטער, אין דיעזען טאג האט זיך דער שונא געשטארקט און די שטאדט ירושלים איז געשפאלטען געווארען, זאלען זיך שוין מעהר אונזערע שונאים ניט שטארקען איבער אונז און קיין שפאלטונג זאהל ביי אונז ניט פארקומען. זאהל דיין רעכטע האנד אונז העלפען גובר צו זיין אונזערע שונאים און קיין שפאלטונג זאהל פאסירען אין קיין פאמיליע, אין קיין געמיינדע און אין גאנצען פאלק ישראל. זאהל ביי אונז אלעמען הערשען שלום און אחדות און קיין שנאה זאהל צווישען אונז ניט זיין, ווייל פאר דיא זינד פון שנאת חנם איז דער בית־המקדש חרוב געווארען. שטארק, רבונו של עולם, די הערצער פון אלע אידישע קינ־

מגדל דוד

אלעס צוזאמען אין א גרויסארטיגע צוזאמענשטעלונג פון וועלטבעריהמטע זאכען. דיא גרעסטע מענשען און קינסטלער פון דער וועלט פאהרען צוזאמען אום צו זעהן די אלע וועלטענהייטען. אויף אזא אויסשטעלונג צווישען אלע קונסטפאלע זאכען איז געווען אויסגעשטעלט א גאלדענע קעסטעל געזעצט מיט דימאנטען און

ער צו מְקַיֵם זַיין דִי מִצְוָה פון „וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ“ און אַלֶע מִצְוֹות פון דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, און בּוֹי צוּרִיק דֶעם בֵּית־הַמִקְדָשׁ, בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. אָמֵן:

תְּחִנָה לְתִשְׁעָה בְּאָב.

דִיא תְּחִנָה זָאגְט מֶען אום תִּשְׁעָה בְּאָב אויף דֶער נַאכְט און אויך אִין דֶער פְרִיה מִיט גְרוֹיס גֶעוֵויין:

אֵל מָלֵא רַחֲמִים, גָאט, וָואס דוּ בִּיסְט פוּל מִיט דֶערְבַּארֶעמְ־קַייט און בִּיסְט דֶער רִיכְטֶער פון דֶער וֶועלְט און אַלֶע דַיינֶע מִשְׁפָּטִים זַיינֶען מִיט וַואהְרְהַייט, הַיינְטִיגֶען טָאג הָאבֶּען אונְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען אִין דֶער מִדְבָּר וָואס דוּ הָאסְט זֵיי אויסְגֶעצוֹיגֶען פון מִצְרַיִם וִוידֶערְגֶעשְׁפֶּענִיגְט אַקֶעגֶען דִיר און הָאבֶּען נִיט גֶעוָואלְט אָנְנֶעהְמֶען דָאס גוּטְס וָואס דוּ הָאסְט גֶעטְהָאן און הָאסְט צוּגֶעזָאגְט צוּא זֵייעֶרֶע עֶלְטֶערֶען אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, און הָאבֶּען גֶעשֶׁענְדְט דָאס הֵיילִיגֶע לַאנְד, וָואס דַיין שְׁכִינָה הָאט גֶערוּהְט אִין אִיהר און הָאבֶּען אַלֶע צַייט גֶערֶעדְט אויף דַיינֶע וָואהְרְהַאפְטִיגֶע קְנֶעכְט משֶׁה מִיט אַהֲרֹן. הַיינְטִיגֶע נַאכְט הָאבֶּען זֵיי אַלֶע גֶעוֵויינְט און הָאבֶּען פַארְגָאסֶען פִיעל טְרֶערְהֶען און הָאבֶּען נִישְׁט גֶעוָואלְט דֶערְוַוארְטֶען דִי צַייט וָואס דוּ הָאסְט זֵיי גֶעלָאזְט ווִיסֶען דוּרְךְ דַיינֶע קְנֶעכְט משֶׁה מִיט אַהֲרֹן און יְהוֹשֻׁעַ און כָּלֵב. און פַאר דֶעם גֶעוֵויין וָואס זֵייא הָאבֶּען אוּמְזִיסְט גֶעוֵויינְט, הָאסְט דוּ בַּאצָאהְלְט צוּ

מגדל דוד

בְּרִילִיַאנְטֶען. מִיט אִיהְרֶע אַרְבַּייט הָאט זִי גֶעצוֹיגֶען אויף זִיךְ דִיא אויפְמֶערְקְזַאמְקֵייט פון אַלֶע בֶּעזוּכֶער, יֶעדֶער הָאט אִיהְם בֶּע־טְרַאכְט מִיט דֶער גְרֶעסְטֶער פֶערְוואוּנְדֶע־רוּנְג און אִיז נַייגֶעריג גֶעוֶזען צוּא ווִיסֶען וֶוער עֶס הָאט גֶעמַאכְט דִיא אַרְבַּייט. דֶער אויפְזֶעהֶער פון דֶער אויסְשְׁטֶעלוּנְג הָאט אויסְגֶערוּפֶען: אַז וֶוען עֶס וֶועט זִיךְ מֶעלְ־

זייערע קינדער, דאס אין דעם טאג זיינען פארוויסט און צו־שטערט געווארען דער ערשטער און דער אנדערער בית־המקדש, וואס דורך דעם איז אויפגעקומען געווארען פון אונז אונזער שעהנקייט און די קרוין פון אונזערע קעפ, און מיר קענען שוין נישט ברייגען קיין קרבנות און דעמפפונג אויף דיין הייליגען מזבח, און מיר קענען נישט געהען דריי מאל אין יאהר צו זעהען די שיין פון דיין הייליגע שכינה און זעטיגען אונזערע זעעלען מיט דיא גרויסע פרייד פון דיין שכינה. וועה איז צו אונז און וועה איז צו אונזערע לייבער. דען אין היינטיגען טאג איז פארברענט געווארען אונזער הייליגער בית המקדש דורך א פייער פון דעם הימעל איבער די גרויסע עבירות פון דיא ישראל וואס זיי האבען ווידער־גע־שפעניגט אקעגען דיר און זיינען געגאנגען אין בייזען וועג צו דערצערנען דיך, אלמעכטיגער גאט, און דארום האסטו פארניכטעט זייער הערשאפט און קעניגרייך און אלע זייער גלוסטיגקייט האסטו צובראכען און האסט זייא געגעבען אין דער האנד פון זייערע באליידיגער, און זייערע ווייבער און זייערע קינדער וואס זיינען עדעל ערצויגען געווארען זיינען געפאנגען געווארען און זיי האבען געמוזט ארבייטען זעהר שווערע ארבייט און טראגען גרויסע מיהל־שטיינער אויף זייערע אקסלען און העלצער אנגעבונדען אויף די פיס צו מאכען שטרויכלען זיי, און האבען געליטען גרוים הונגער און דורשט

מגדל דוד

דען דער ארבייטער פון די קעסטעל וועט מען איהם בעלאהנען נאך זיין פערדינסט. עס האבען זיך געמעלדעט מענטשען וואס האבען זיך אנגעגעבען פאר דעם מייסטער פון דיא קעסטעל, מען האט זיי געהייסען עפענען דאס קעסטעל, האבען זייא איהר געקעהרט אויף אלע זייטען און האבען בשום אופן נישט געוואוסט וויא איהר צוא

און אויף אזעלכע גרויסע ביטערע צערשטערונג האבען אלע פעלקער געקלאפט מיט זייערע הענד און האבען זיך גע־וואונדערט און האבען געזאגט: „איז דאס דיא קרוין פון ירושלים, וואס זיא איז געוועזן די קרוין פון אלע שטעדט פון אלע לענדער"? און אצונד איז זיא חרוב און פארוויסט דורך איהרע פיינד גאר אהן דערבארעמקייט. און זיי פרעהען זיך אויף איהר בראך און לעסטערען זיא מיט צארענדיגע רייד:

רבונו של עולם, איך שטעה פאר דיר מיט א ביטער הארץ, מיט געשריי און געוויין. מיינע אויגען פליסען אזוי ווי דיא טייכען וואסער און מיין הארץ ווערט אין מיר צובראכען ווען איך באדענק מיך אן דאס גרויסע שעהנקייט פון דיינע קינדער ישראל וואס עס איז אוועקגענומען געווארען און דיין הייליגער בית המקדש וואס ער איז פארברענט גע־ווארען, און עס זיינען פארטריעבען געווארען די כהנים. וואס האבען געדיענט אין דיין הויז, און די לוים וואס האבען גע־זונגען און געשפיעלט די הייליגע געזאנגען זיינען פארשטערט געווארען. און דער מזבח און דער שלחן און דיא מנורה און דער האנד־פאס און גאר דאס הייליגע געפעס איז געקומען אין אומרייניגע הענד. מיינע אויגען זיינען געשוואלען פון גרויס געוויין און מיין הארץ איז שלאף איבער דיא פיעל זיפצען וואס איך זיפץ אלע צייט. מיינע גליעדער זיינען צובראכען פון גרויס יאמער אויף דעם בראך פון דיינע קינדער ישראל:

מגדל דוד

עפיגען, זיי האבען זיך נאר געוואלט מא־בען א נאמען דורך פרעמדע ארבייט, זיי־נען זיי דערפאר אוועק מיט גרויסע בזיונות. איבערעם האט מען געהערט א שטימע וואס זאגט: אז צו א געוויסע שטונדע וועט זיך דיא קעסטעלע זעלבסט עפענען און וועט ענטדעקען ווער דער מייסטער איז, מען האט אבער ניט געוואוסט ווער עס רעדט.

ואתה אל רחום וחנון, און דו גאט ביסט א דערבארמיגער און א לייטזעליגער, טהו פון וועגען דיין גרויסען נא־מען און עפען דיינע אויגען צוא זעהען אונזערע פארוויסטונג און דאס פארוויסטונג פון דיין היילינע שטאדט ירושלים וואס דו האסט דיין נאמען אויף איהר גערופען, און זעה, וויא מיר, דיינע ליעבע קינדער, זיינען געווען צו שאנד און צו חרפה, און וויפיעל בלוט עס איז פארגאסען געווארען פון דיין ליעב פאלק ישראל, און קוק אין זייער צדקות וואס זיי האבען גע־לאזט מען זאהל זיי אומברייננען פון דיינעט וועגען, און הא־בען נישט חס געהאט אויף זייערע לייבער און האבען פאר־מיאוס'ט דעם לעבען פון דער וועלט און האבען מבטל גע־ווען זייער רצון פאר דיין רצון, און האבען געהייליגט דיין גרויסען נאמען און האבען איהם ניט פארשוועכט, און הא־בען אויסגעשטרעקט זייערע העלדזער צוא דער שחיטה און זיינען ביינעשטאנען אויף זייער נסיון און זיינען געפונען גע־ווארען גאנץ. עס האבען זיך אנגעריהרט דיא בלוט וואס האט גערונען פון די פאטערס מיט די קינדער'ס און די בלוט פון די מוטערס מיט זייערע קינדער און עס איז אויסגעמישט געווארען בלוט פון ברידער מיט שוועסטער און בלוט פון חתנים מיט כלות און בלוט פון חכמים מיט זייערע ווייבער און בלוט פון חזנים אין בלוט פון דיינים מיט זייערע סופרים און מלמדים מיט תלמידים, וואס זיינען אלע אין איינעם גע־הרגעט געווארען:

מגדל דוד

אין איינינע שטונדען ארום האט זיך דיא קעסטעל אליין געעפענט און האט אנגע־פאנגען צו שפילען און צוגלייך אויסגערו־ען אז עס איז די ארבייט פון דעם וועלט־בעריהמטען מעכאניקער דער און דער. דאס האט געמאכט אזא גרויסען איינדרוק אויף אלע בעזוכער פון דער אויסשטעלונג, און דאס האט אזוי ווייט פערנומען זייערע

אלה מזבחות זכור. די דאזיגע מזבחות פון די הרוגים גע־דענק, דערבארעמיגער גאט, און העלף אונז און זא־מעל אונז פון אלע פיער עקען פון דער וועלט, און בוי וויע־דער מיט פייער דיין שטאדט ירושלים, און טרייסט אונז פון אונזער טרויער, און שיק דיין משיח ער זאהל אונז ברייננען קיין ארץ ישראל, מיר זאלען אין דיעזען טאג פרעהלאך זיין און לויבען דיין נאמען און דערצעהלען דיינע וואונדער. עס זאהל שוין מקוים ווערען, וואס דער נביא האט געזאגט, אז דער חודש אב וועט פארקעהרט ווערען צו פרייד און נישט צו וויינען און קלאגען. דאס זאהל געשעהען באלד אין אונ־זערע טעג, אמן ואמן:

תחנה נחמת ציון.

א נייע תחנה צו זאגען מיט גרוים כונה שבת נחמו:

אנא איך בעט דיך, אלהי הנחמות, גאט, וואס דוא טרייסט יעדען, דו זאלסט טרייסטען מיך מיט מיין גאנץ הויזגעזינד מיט כל ישראל, דאס עס זאל ווערען פון אונז אפגעטהאן אלע שלעכטס מיט אלע גזירות רעות. זאלסט צו אונז שיקען דיא נחמה דאפעלט, דאס מיר זאלען דאפעלט געטרייסט ווערען, אזוי וויא דער נביא ישעיה זאגט: „נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם". און פאר אלע צרות מיט אלע יסורים מיט אלע פארשידענע עגמת נפש, רחמנא לצלן, זאלסט ־ו אונז באגיטיגען מיט פיעל טובות ישועות ונחמות, דאס מיר זא־־ען פארגעסען אן אונזערע ערשטע צרות. מיר זאלען שוין אויפגע־ריכט ווערען מיט דיא גאולה שלמה, במהרה בימינו, אמן:

מגדל דוד

געדאנקען אז זייא האבען שוין אויף אלע אנדערע זאכען מעהר גיט געוואלט זעהען, און אלע בעזוכער פון דער אויסשטעלונג, אבוואהל זייא האבען דעם מייסטער ג־שט געקענט, גאר פון זיינע ארבייט האבען זיי פארשטאנען וואס פאר א קאפ ער האט, זייא האבען איהם זעהר גערידהמט און גע־שעצט. דער נמשל איז, אז מען באטראכט

תחנה אמהות לראש חודש אלול.

צו לייענען גאנץ אלול אלע טאג:

סמכתי ברחמיך הרבים לבקשך, איך פארלאז זיך אויף דיין פיעל דערבארעמקייט צוא בעטען דיך. הער מיין תפלה, וואס איך בעט מיט מיין צובראכען הארץ און ענטפער מיר אויף מיין געבעט, וויא אין דיין הייליגע תורה שטעהט געשריעבען: „בטרם תקרא ואני אענה", איידער דו וועסט מיך רופען וועל איך דיר ענטפערען. אל מלא רחמים, דו גאט, וואס דו ביסט פול מיט דערבארעמקייט, דערבארעם דיך אויף מיר און נעהם אן מיין געבעט. וואס איך וועל דיך בעטען און נעהם אן מיינע וידוים, וואס איך וועל זיך מתודה זיין אויף מיינע ביטערע עבירות. איך האב ווידער־געשפעניגט דיינע הייליגע מצוות און איך האב ניט געהאלטען דיינע געבאט, וואס דו האסט אונז געבאטען. הער פון דער גאנצער וועלט, איידער איך הויב אן פאר דיר זיך רעכט מתודה צו זיין. פאל איך אויף מיין פנים און בעט דיך אז דיין רחמים זאל זיך שטארקען איבער דעם רוגז, דאס דו זאלסט מיין וידוי צוהערען און זאלסט מיר מיין מויל עפענען, דאס איך זאל זיך ריכטיג מתודה זיין:

עשה עמדי כחסדך הגדול, טהו מיט מיר חסד און משפט מיך מיט גרויס דערבארעמקייט. איך בעט דיך, נעהם אן מיין געבעט און זאלסט עפענען די טהויערען פון תשובה צו דיא ישראל,

---

מגדל דוד

דיא גרויסע וועלט מיט אלעם וואס אויף איהר געפינט זיך איז זיא גלייך צוא דיא קינסטליכע קעסטעל. דיא וועלט ווייזט אונז שרייט אויס, אז דער אלמעכטיגער גאט איז דער גרויסער מייסטער פון איהר. און דאס איז עם איבעראל באוואוסט אז אפילו די ווילדע מענשען וואס געפינען זיך אין דער וועלט, ווען זייא ווילען איינעם וואס

חייל זיי האבען די ליעבע תורה מקבל געוועזען אויף דעם בארג סיני, איך בעט דיך, אז דו זאלסט אננעהמען מיינע ביטערע טרעהרען, ווי דו האסט אנגענומען דיא טרעהרען פון די מלאכים וואס האבען געוויינט ווען אברהם אבינו האט זיין ליעבען זוהן געוואלט בריינגען צו דער עקידה. דאמאלס זיינען די טרעהרען פון די מלאכים געפאלען אויף דעם מעסער פון אברהם און האבען איהם נישט געלאזט שעכטען זיין זוהן יצחק, אזוי זאלען אונזערע טרעהרען פאלען אויף דעם מעסער פון דעם מלאך המות און זאלען ניט לאזען חלילה אומבריינגען מיך אדער מיין מאן אדער חלילה מיינע קליינע קינדער און אלע מיינע פריינד. דו זאלסט דיך איבער אונז דערבארמען און זאלסט אליין זיין מיין מליץ יושר ביא דעם משפט וואס דוא וועסט מיך משפט'ן, אמן:

רחמיך הרבים יגינו עלי, דיין גרויס דערבארעמקייט זאהל אויף מיר באשיצען. איך שרעק מיך זעהר פאר מיינע גרויסע זינד, דען איך האב מיט מיינע מעשים געווים ניט פארדיענט קיינע חסדים. מיין געבעט זאל פאר דיר אנגענומען ווערען וועגען מיין זכות אבות ווי עס שטעהט געשריעבען: „ואעשה חסד וזכרתי זכות אבות על בנים ועל בני בנים”, איך וועל טהאן מיט מיין גרויס גענעדיגקייט און וועל געדענקען דעם זכות אבות אויף אייערע קינדער און אויף אייערע קינדס־קינדער. דו ביסט גאט, אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען אונזער טרייסטער זאלסטו זיין, דוא זאלסט דיך איבער אונז דערבארעמען און זאלסט אונז טרייסטען, אמן:

מגדל דוד

איבערצייגען, הויבען זיי אויף דיא אויגען און די הענד צום הימעל און שווערען אויף ביי גאט, דאס באווייזט אז די גאטהייט איז פארפלאנצט ביי יעדעם באשעפעניעם. דאס זאגט דער פסוק ממזרח שמש, פון דעם ארט, פון וואנען דיא זונן הויבט אן אויפצוגעהען, עד מבואו, ביז דעם ארט [illegible] פארגעהט, דאס [illegible] איין עק וועלט

„עשה עמנו אות לטובה ויראו שונאינו ויבושו כי אתה יי עזרתנו ונחמתנו", גאט וועט טהאן מיט אונז מיט גוטען און אונזערע שונאים, דער יצר הרע און דער שטן מקטרג, וועלען זעהען און וועלען פארשעהמט ווערען, ווארום דו ביסט א גאט, א העלפער און א טרייסטער צו אלע וואס טהוען דיך אנרופען מיט א צובראכענעם הארץ, וויא עס שטעהט געשריעבען: לב נשבר ונדכה, וכו' אמן:

למשפטיך יעמדו כלם, צוא דיין משפט וועלען מיר זיך שטעלען. דארום וויין איך און שריי פאר דיין הייליגען נאמען, אז דו זאלסט מיך אנרופען מיט חסד ורחמים און דו זאלסט דיך אליין זעצען בייא מיין משפט. שטראף אונז נישט מיט גזירות אכזריות און לאז אונזערע קינדערלאך ערציהען צו גוטען, דען דוא ביסט דיך מרחם אויף קליינע קינדער:

במה אקדם לפניך, מיט וואס זאהל איך קומען פאר דיין הייליגען נאמען צו בעטען דו זאלסט מיינע בייזע עבירות פארגעבען? איך ווייס דאס איך האב גאר קיין מליצים ניט, איך האב קיין מליץ פאר מיר נאר מיינע ביטערע טרעהרען, וויא עס שטעהט: „שערי דמעות אינם ננעלים", די טהויערען פון טרעהרען ווערען ניט פארשלאסען. דארום דערבארעמיגער גאט, נעהם מיינע טרעהרען, וואס איך פארגיעס און טהו זייא אריין אין דיין לאגעל און וואש אפ מיט זייא אונזערע זינד און זאלסט פערבייטען דעם מדת הדין אויף מדת הרחמים, אמן:

תקרב תחנתי לפניך, עס זאל געגעהנען פאר דיר מיין געבעט, אז קיין מקטרג זאהל נישט קענען מפסיק זיין

מגדל דוד

ביז דיא אנדערע, מהולל שם ה׳, איז געריהמט גאט׳ס נאמען, אז ער האט אזויא קינסטליך דיא וועלט באשאפען מיט גרויס חכמה און מיט איבערנאטירליכען פארשטאנד, און יעדער נאך זיין גלויבען, לויבט און שעצט דעם נאמען „גאט" דעם באשעפער פון דער וועלט, און אויף יעדער שריט זעהט מען אז נאר ער איז דער בארימטער מייסטער פו׳ א׳הר:

צְווִישֶׁען מַיין גֶעבֶּעט אוּן צְווִישֶׁען דַיין כִּסֵא הַכָּבוֹד. אִיךְ בֶּעט דִיךְ, אַז דוּא זָאלְסְט צוּרִיק אַרַיינְטְהָאן דַיין שְׁווֶערְד אִין דַיין שֵׁייד, דוּ זָאלְסְט דַיין הַאנְד הַאלְטֶען אִיבֶּער אוּנְז אוּן אִיבֶּער דִי קְלֵיינֶע קִינְדֶערְלַאךְ. אָמֵן:

הַט אָזְנְךָ לִתְפִלָּתִי בֵּייג אַיין דַיין אוֹיעֶר צוּ מַיין תְּפִלָּה. לַייבֶּער גָאט בַּאהִיט מִיךְ פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען אוּן פוּן אַ מֶענְטְשֶׁענְס גָאבּ, אוּן זָאהל מְקוּיָם וֶוערֶען אִין מִיר, וְוִיא עֶס שְׁטֶעהְט אִין הֵיילִיגֶען תְּהִלִים: „פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן". דוּ וֶועסְט עֶפֶענֶען דַיין הַאנְד אוּן וֶועסְט אוּנְז שְׁפַּייזֶען אוּן נִיט דוּרְךְ אַ מֶענְטְשֶׁענְס גָאבּ. אָמֵן:

רְאֵה עָנְיִי וְהוֹשִׁיעֵנִי. זֶעה מַיין פַּיין פוּן מַיינֶע עֲבֵירוֹת אוּן דוּ זָאלְסְט מִיר הֶעלְפֶען. נֶעהְם אָן מַיין גֶעבֶּעט, כָאטְשׁ אִיךְ ווייס, אַז אִיךְ בִּין נִישְׁט וֶוערְטְה צוּ עֶפֶענֶען מַיין מוֹיל צוּ בֶּעטֶען דִיךְ, דֶען אִיךְ הָאבּ מִיט מַיין מוֹיל גְרוֹיסֶע עֲבֵירוֹת גֶעטְהָאן. אִיךְ הָאבּ לֵיצָנוּת גֶעטְרִיעבֶּען אוּן אִיךְ הָאבּ נִיבּוּל פֶּה גֶערֶעדְט, נָאר דוּא בִּיסְט אַ דֶערְבַּארֶעמִיגֶער גָאט, וְוִיא דוּא הָאסְט אָנְגֶענוּמֶען דָאס גֶעבֶּעט פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער חַנָּה אוּן פַארְגִיעבּ מִיר מַיינֶע עֲבֵירוֹת. אָמֵן:

הַעֲבֵר מִמֶּנִּי אַפְּךָ וַחֲרוֹנְךָ. טְהוּ אָפּ פוּן מִיר דַיין צָארְן אוּן נֶעהְם אָן מַיין גֶעבֶּעט, וָואס אִיךְ בֶּעט, אוּן זָאלְסְט מִיר פַארְגֶעבֶּען מַיינֶע זִינְד, דֶען אִיךְ וֶועל זֵיי שׁוֹין אִימֶער נִיט טְהָאן, נָאר אִיךְ וֶועל טְהָאן דַיינֶע מִצְוֹת. אִיךְ בֶּעט דִיךְ, דוּא

משלי אבות

מִיר זָאגֶען אִין פִּרְקֵי אָבוֹת: רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל וכו׳. הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הָאט גֶעווֹאלְט מְזַכֶּה זַיין דִיא יִשְׂרָאֵל. דַארוּם הָאט עֶר זֵיי פַארְמֶעהְרְט דִי תּוֹרָה וּמִצְוֹת. פְרֶעגֶען דִי מְפָרְשִׁים דוּכְט זִיךְ גְרַאדֶע פַארְקֶעהְרְט אַז גָאט וָוארְט אוּנְז

זאלסט שטארקען מיינע הענד צדקה צו געבען און ליכט צו צינדען און מיינע פים זאלסטו שטארקען אין דער שוהל צוא געהען דיך צו לויבען:

מה נאמר ומה נבקש, וואס זאלען מיר ריידען און וואס זא־ לען מיר בעטען. איך וויים אלע מיינע זינד, וואס איך האב געטהאן. איך שיץ מיך אין דעם זכות פון מיינע קליינע קינדער וואס וועלען לערנען תורה און אין זייער זכות זאלסט דו מיר העלפען אז עס זאהל קיינמאהל ניט זיין קיין טרויער־ קייט און קיין געוויין נאר שמחה. אמן:

אודך בכל לבי, איך טהו דיך לויבען מיט מיין גאנצען הארצען, דען דו ביסט א באשעהפער גאט ביי אלע לייט. דו ביסט א בארמיגער גאט איבער אלע לייט, דו הערסט צו אלע געבעט פון די ארעמע לייט און דו ביסט מכפר אלע עבירות, דען דו ביסט הייליג און גרוים און פארבטיג. איך בעט דיין ליעבען נאמען, דאס דוא זאלסט אריינלאזען אין דיין מדת הדין דעם מדת הרחמים, וויא מען לאזט אריין אין ביטערס עטוואס זיסעס. אונזער משפט זאהל זיין זים, אמן:

רחקתי מעשיך הטובים, איך האב דערוויטערט דיינע גוטע גע־ באט, איך האב ווידערגעשפעניגט דיינע ליעבע מצוות. וואס דוא האסט ניט געהייסען טהאן האב איך יוא געטהאן און וואס דו האסט יוא געהייסען טהאן האב איך ניט געטהאן. וואס דו האסט גע׳אסר׳ט האב איך מתיר געווען און וואס דוא האסט מתיר געווען האב איך גע׳אסר׳ט, וואס דוא האסט מטמא געווען האב איך טהור

משלי אבות

געגעבען וויינינגער מצוות וואלט געווען גרינגער צו היטען, זאגט דער אהל יעקב א משל. א רייכער יונ־ גער מאן, וועלכער עם האט זיך ביי איהם געענדיגט די קעסט האט ער צוזאמענגענומען זיין קאפיטאל און איז אוועקגעפאהרען אין האנדלען סחורה אין א גרויסע פאבריק שטאט

גֶעמַאכְט, אָבֶּער אִיךְ הָאבּ מִיךְ נִיט מִתְכַּוֵון גֶעוֶועזֶען דִיךְ צוּ דֶערְצֶערְ־נֶען, נִישְׁט מֶעהְר דֶער יֵצֶר הָרָע הָאט מִיךְ אָנְגֶערֶעדְט, דַארוּם פַאר־גִיעבּ מִיר מַיינֶע זִינְד, אָמֵן:

הָקֵם לַאֲמָתְךָ חַסְדֶךָ, מַאךְ בַּייִשְׁטֶעהֶען דַיין דֶערְבַּארֶעמְקַייט אוֹיף דַיין דִיענְסְט, דֶען וִוי זָאל אִיךְ מִיךְ נִישְׁט דֶערְ־שְׁרֶעקֶען, וִויא זָאל מִיךְ נִיט אָנְהַאפֶּען אַ צִיטֶערְנֶעשׁ, וֶוען אִיךְ וֶועל מוּזֶען שְׁטֶעהֶען צוּם מִשְׁפָּט בַּיי דֶעם בֵּית דִין שֶׁל מַעֲלָה אוּן עֶנְטְפֶערֶען אוֹיף דִיא עֲוֹנוֹת? אוּן דוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, טְהוּסְט נִיט ווי אַ בָּשָׂר וָדָם, דֶען אַז מֶען קוּמְט זִיךְ צוּ שְׁטֶעלֶען צוּם מִשְׁפָּט פַאר אַ בָּשָׂר וָדָם וֶועט עֶר נִיט בַּאוַוייזֶען אִין מִשְׁפָּט קַיין דֶערְבַּארֶעמְקַייט, אָבֶּער דוּא גָאט, דוּא טְהוּסְט אַלֶערְלֵיי וואוּנְדֶער, דָאס דוּא בַּאוַוייזְט אִין מִיטֶען מִשְׁפָּט דַיין דֶערְבַּארֶעמְקַייט. דַארוּם דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אִיבֶּער מִיר אוּן שֵׁיינְק מִיר מַיין לֶעבֶּען אוּן מַיין מַאן'ס לֶעבֶּען אוּן מַיינֶע קִינְ־דֶערְ'ס לֶעבֶּען, אָמֵן:

גַּל מֵעָלַי חֲרוֹנְךָ, נֶעהְם אַרוּנְטֶער פוּן מִיר דַיין רוֹגֶז. דוּ זָאלְסְט מִיטְ'ן קוֹל פוּן שׁוֹפָר פַארְשְׁלִיעסֶען דֶעם מוֹיל פוּן שָׂטָן, וֶועלְכֶער אִיז תָּמִיד אוֹיף אוּנְז מְקַטְרֵג, אוּן פַארְגִיבּ אוּנְז אוּנְ־זֶערֶע זִינְד דוּרְךְ דֶעם קוֹל פוּן שׁוֹפָר, דֶען וִויא דֶער שׁוֹפָר אִיז אַיינְגֶעבּוֹיגֶען, אַזוֹי וֶועלֶען מִיר אוּנְזֶער הַארְץ אַיינְבּוֹיגֶען צוּא טְהָאן תְּשׁוּבָה אוֹיף אוּנְזֶערֶע עֲוֹנוֹת, אוּן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין דָאס יָאהְר צוּ הֶערֶען שׁוֹפָר שֶׁל מָשִׁיחַ, אָמֵן:

משלי אבות

הָאט עֶר זִיךְ צוּזַאמֶענְגֶעטְרָאפֶען מִיט זַיינֶעם אַ פֶעטֶער, עֶר הָאט זַיין פֶעטֶער דֶערְצֶעהְלְט דֶעם צְוֶועק פוּן זַיין נְסִיעָה, זֵיי הָאבֶּען בֵּיידֶע פַארְבְּרַאכְט אַ צַייט אוּן דֶערְנָאךְ אִיז דֶער יוּנְגֶער מַאן אַוֶועק צוּ זִיךְ אוֹיף זַיין סְטַאנְצִיֶע. דֶער טְרַייֶער פֶעטֶער אִיז גֶעגַאנְגֶען צוּא זַיינֶע בַּאקַאנְטֶע פַאבְּרִיקַאנְטֶען

דבקתי במעשים רעים, איך האב מיך באהעפט אין בייזע און שלעכטע מעשים. איך האב מיך געלאזט פון דעם יצר הרע אנריידען, איך האב גאר נישט געטראכט אז איך וועל מוזען שטעהען צום משפט און איך בין נאכגעגאנגען נאך דיא תאות לבי. רבונו של עולם, ווען איך וועל וועלען מתודה זיין פאר דיין היילינגען נאמען אויף מיינע עבירות וועלען דיא טעג זיך אויסלאזען און איך וועל ניט קאנען אויסרעכנען מיינע ביטערע עבירות, ווארום זיי זיינען זעהר פיעל. אויף וועלכע עבירות זאל איך זיך מתודה זיין, צוזו אויף די עבירות וואס איך האב געטאן במזיד אדער אויף די עבירות וואס איך האב געטהאן אומגערן. רבונו של עולם, איך בעט דיך, אז דו זאלסט אפוואשען פון מיר די עבירות וואס איך האב געטהאן און זאלסט מיך מאכען ריין פון מיינע עונות, אמן:

לולי חסדיך על מה אסמוך, ווען ניט דיין גענעדינקייט אויף וואס וואלט איך געהאט צו פארלאזען זיך אין אזעלכע טעג, ווארום דיא טעג זיינען זעהר מורא'דיג. מען רעכענט איטליכען איבער און מען לייענט איטליכענס מעשים וואס איטליכער האט געטהאן. איך האב מיך נאר סומך צו זיין אויף תשובה, דען דו האסט באשאפען תשובה אויף דיא עבירות, דארום בין איך מקבל אויף מיר צו תשובה טהאן און דיך רעכט צו דיענען:

בחסדך תדינני, גאט מיין גאט, משפט מיך מיט דיין גענאד. מיר שרייען און בעטען דוא זאלסט אונז פארגעבען אונזערע זינד און זאלסט אננעהמען אונזער תשובה. דערוועקט אייך אונזערע אבות וואס ליעגען אין דער מערת המכפלה צוא שטיצען מיך. קיין מעשים טובים איז אין מיר ניט פאראן, בעט איך גאט ער זאהל זיך

משלי אבות

און האט פאר איהם צוזאמענגעקויפט ביא פארשיעדענע פאבריקאנטען פארשיעדענע סארטען סחורה צוא די בילינסטע פרייזען, דיא פאברי־קאנטען האבען אנגעפאנגען צוזא־מענצושיקען דיא סחורה, וועלכער דער פעטער האט פאר איהם אנגע־קליעבען, פון איין פאבריקאנט איז

אויף מִיר דֶערְבַּארְמֶען. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַאךְ אוּנְז ווידֶערְקֶעהְרֶען צוּ דִיר מִיר זָאלֶען וִויעדֶער אָנְגֶערוּפֶען וֶוערֶען דַיין פָאלְק. זָאל זִיךְ דֶערְבַּארְמֶען דַיין גְנָאד אִין זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע אָבוֹת, אָמֵן סֶלָה:

רַחֲמֶיךָ יָלִיץ בְּעַד רְשׁוּמִים בַּכִּסֵא, דַיין גֶענָאד אוּן דֶערְבַּארֶעמְקַייט זָאלֶען זַיין מְלִיצֵי יוֹשֶׁר פַאר דִיא יִשְׂרָאֵל אוּן אוֹיךְ דֶער זְכוּת פוּן יוֹסֵף הַצַדִיק דָאס עֶר הָאט גֶעטְהָאן כָּבוֹד צוּ דַיין נָאמֶען זָאל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהֶען מֶען זָאהְל חָלִילָה נִיט קוּמֶען צוּ שִׁפְלוּת אָדֶער צוּ אָרֶעמְקַייט, אָמֵן:

יָדַעְתִּי כִּי סַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ, אִיךְ ווֵייס אַלֵיין אַז אִיךְ הָאבּ זִיךְ אָבְּגֶעוֶוענְדְט פוּן דַיינֶע לִיעבֶּע גֶעבָּאט, אָבֶּער אִיךְ טְהוּ הָאפֶען אוּיף דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען אַז דוּ וֶועסְט מִיט מִיר נִיט מְדַקְדֵק זַיין. זָאהְל אוּיף מִיר מְקוּיָם וֶוערֶען וָואס אִין דֶער תּוֹרָה שְׁטֶעהְט: גָאט וַוארְפְט אַוֶועק דִי עֶרְשְׁטֶע עֲבֵירוֹת אוּן זֶעהְט דִי זְכִיוֹת זָאלֶען אִיבֶּערְוֶועגֶען דִי עֲבֵירוֹת:

בְּצִדְקָתְךָ תַּדִיחַ כִּתָמִים, מִיט דַיינֶע גֶערֶעכְטִיגְקַייט זָאלְסְט דוּ אוֹיסְמֶעקֶען דִי פְלֶעקֶען וָואס אִיךְ הָאבּ גֶע־מַאכְט אִין דֶעם קְלֵייד פוּן מַיין נְשָׁמָה מִיט מַיינֶע גְרוֹיסֶע עֲבֵירוֹת. וָואס וֶועט דִיר אַרוֹיסְקוּמֶען פוּן אוּנְזֶער בִּיטֶערֶען טוֹידְט אָדֶער חָלִילָה פוּן דֶעם טוֹידְט פוּן דִי קְלֵיינֶע קִינְדֶערְלַאךְ? וָואס הָאבֶּען מִיר דֶען גֶעטְהָאן צוּ דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען? מִיר הָאבֶּען נָאר זִיךְ שְׁלֶעכְטְס גֶעטְהָאן. דַיין נָאמֶען אִיז הֵיי־לִיג אוּן אִימֶער אוּן אֵייבִּיג. דַארוּם דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אִיבֶּער

משלי אבות

מֶען אַרויס און פון דֶעם אַנְדֶערֶען איז גֶעקוּמֶען מִיט סְחוֹרָה, בִּיז מֶע־הָאט אִיהם אַרוּמְגֶענוּמֶען פון אַלֶע זַייטֶען און עֶר אִיז מִיט זַיי בַּאשֶׁעפְ־טִ'גְט גֶעוֶועֶן אֵיינִיגֶע טֶעג, דֶער יוּנְ־גֶער מַאן הָאט פַאר אַלֶעם בַּאצָאהְלְט פַאר אַלֶעם מְזוּמָן בִּיז עֶר אִיז גֶעבְּלִי־בֶּען אָהְן גֶעלְט נָאר וָואס עֶר הָאט

אונז און זאהל אן אונז מקוים ווערען דער פסוק: „קרוב ה׳ לכל קוראיו”, דו ביסט נאהענט צו די וואס רופען דיך. ורחם על ממליכך, דערבארעם דיך איבער אונז. כי אנחנו עמך וצאן מרעיתך. דען מיר זיינען דיינע שאף, וואס דו פאשעסט אונז. השב שכינתך לציון, קעהר אום דיין שכינה אין דער שטאדט ציון און עס זאהל מקוים ווערען „ובא לציון גואל”, שיק קיין ציון דיין ערלייזער, אמן סלה:

תחנה פון ראש חודש אלול.

די תחנה זאל מען זאגען אום ראש חודש אלול און אויך מאנטאג און דאנערשטאג ווען מען זאגט בריך שמיה, בפרט אום ראש השנה און יום כפור:

יי יי, דו ביסט א בארעמהערציגער גאט און דערבארעמסט דיך איבער יעדען מענטשען, חאטש ער זינדיגט און דו ביסט איהם מוחל דורך תשובה:

אל רחום, דו ביסט א בארעמהערציגער גאט און דערבארעמסט דיך איבער דעם מענטש וואס טהוט דיך בעטען אז דו זאלסט איהם טהאן חסד חנם און איהם מוחל זיין זיינע עבירות. וחנון, און דוא ביסט א לייטזעליגער גאט. דוא טהוסט לייטזעליגען צוא דעם וואס קומט מיט תפלה צו דיר. ארך אפים דוא דערלייגערסט דיין גרימצארן און דוא ביסט ניט גיך צו דערצערנען אפילו צו דעם רשע. איילסט ניט צו צאהלען דעם מענטשען נאך זיינע מעשים רעים נאך, נאר דו

משלי אבות

ויך געלאזען אום צוא קאנען רייזען צוריק. בעת ער האט אפשיעד גענומען פון פעטער, זאגט ער צו איהם: — ליבער פעטער, מיט אייער פריינד־שאפט האט איהר מיר פארמאטערט, יעדער פאבריקאנט האט מיר געשיקט סחורה אין אייער נאמען מיט בעשטימטע פרייזען איך האב אלעס

װאַרטסט טאָמער װעט ער תשובה טאָן. ורב חסד, און דו טהוסט פיעל גענאַד צו דיא לײט װאָס האָבען קײן זכות ניט. ואמת, און דו ביסט אַ װאָהרהאַפטיגער גאָט. דו שטראָפסט דעם מענטשען פאַר זײנע זינד, אָבער דערנאָך װעסטו איהם געבען אַ גוטען שכר לעולם הבא פאַר דעם גוטס װאָס ער האָט געטהאָן אױף דער װעלט. נוצר חסד לאלפים, דוא געדענקסט דאָס גוטס װאָס דער צדיק האָט געטהאָן אױף דער װעלט ביז זײן טױזענד געבירט. נושא עון ופשע, דוא פאַרטראָגסט די זינד, װאָס ער האָט געזינדיגט. און אז ער טהוט תשובה ביסטו איהם מוחל. וחטאה, אפילו דיא עבירות װאָס דער מענטש קען זיך היטען פאַר זײ, סײ מיט הערצען, אָדער מיט זעהן, אָדער מיט רײד. ונקה, און דו רײניגסט דעם מענשען פון זײן זינד און װען ער טהוט תשובה מיט זײן גאַנצען האַרצען װערט פון די עבירות זכיות:

רבונו של עולם, הערר פון דער גאַנצער װעלט, דוא זאָלסט דערהערען מײן בקשה צוא גוטען און דוא זאָלסט מיר און מײן מאַן און מײנע קינדער פאַרגעבען אַלע זינד װאָס מיר האָבען געזינדיגט און געשולדיגט געגען דײן הײליגען נאָמען, און דו זאָלסט אונז געדענקען יעצט צוא דעם יום הדין צו גוטען, צו אַ כתיבה וחתימה טובה און העלפען אונז מיט דערבאַרמקײט, און זאָלסט אונז יעצט געדענקען צו לעבען לאַנג מיט געזונד און מיט שלום און זאָלסט אונז געבען אַ גרינגע פרנסה, דען יעצט איז דיא צײט װאָס דו צײכענסט אָן דעם מענטשען פרנסה אױף דעם גאַנצען יאָהר. אַלמעכטיגער גאָט,

---

משלי אבות

געמוזט צו נעהמען און באַצאָהלען און יעצט בין איך געבליעבען אָהן אַ פרוטה איך ביז דעם ערשטען מאָל דאָ האָב איך געװאָלט עטװאָס פאַר־

גניעגען האָבען יעצט מוז איך שױן פאַהרען צו הױזע דען איך בין שױן קורץ אין געלד ענטפערט איהם דער פעטער: — װי גליקליך ביסטו יעצט

זָאלְסְט אוּנְז טְהָאן לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין און דוּ זָאלְסְט אוּנְז אָנְשְׁרַייבֶּען
צוּ פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה. עֶס זָאהְל נִיט זַיין מִיט בִּזָּיוֹן חַס וְשָׁלוֹם, נָאר מִיט
כָּבוֹד און מִיט הֶיתֵּר, נִיט מִיט אִיסּוּר חַס וְשָׁלוֹם, דֶען דוּא בִּיסְט דֶער
הֶערְר פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, וָואס שְׁפַּייזְט אַלֶע בַּאשֶׁעפֶּענֶעשׁ פוּן
דֶעם קְלֶענְסְטֶען בִּיז דֶעם גְרֶעסְטֶען, דֶען דִי אוֹיגֶען פוּן אַלֶע בַּאשֶׁע־
פֶּענֶעשׁ פוּן דֶער וֶועלְט הָאפֶען צוּא דִיר, לִיעבֶּער גָאט, און דוּא גִיסְט
אִיטְלִיכֶען זַיין בַּאדֶערְפֶענֶעשׁ און שְׁפַּייז אִין זַיין צַייט. דוּ זָאלְסְט אוּנְז
אָנְשְׁרַייבֶּען צוּא אַ גוּט לֶעבֶּען, דָאס מִיר זָאלֶען רֶעכְט הַאלְטֶען דַיינֶע
לִיעבֶּע הֵיילִיגֶע תּוֹרָה און מִצְוֹת, און דוּ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען שֵׂכֶל און
חָכְמָה דָאס מִיר זָאלֶען פַארְשְׁטֶעהֶען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה און מִצְוֹת,
און זָאלְסְט שִׁיקֶען אַ רְפוּאָה שְׁלֵמָה צוּ אוּנְזֶער וֶועהְטָאג. און מִיר זָא־
לֶען בַּאלְד דֶערְלֵייזְט וֶוערֶען פוּן אוּנְזֶער דַחֲקוֹת, און גִיעבּ אוּנְז בְּרָכָה
וְהַצְלָחָה אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע עֲסָקִים און מַשָּׂא וּמַתָּן וָואס מִיר טְהוּעֶן, דוּ
זָאלְסְט עֶרְוֶועקֶען דִי הֶערְצֶער פוּן דִי מְלָכִים און זֵייעֶרֶע יוֹעֲצִים אוֹיף
אוּנְז צוּא גוּטֶען, און עֶס זָאהְל זַיין דֶער ווִילֶען פוּן דִיר אַלְמֶעכְטִיגֶער
גָאט, אַז דִיא רֵייד פוּן מַיין מוֹיל און דִיא גֶעדַאנְקֶען פוּן מַיין הַארְצֶען
זָאלֶען זַיין בַּאווִילִיגְט פַאר דִיר, דֶען דוּא בִּיסְט מַיין בַּאשֶׁעפֶער און
מַיין דֶערְלֵייזֶער, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

(דֶערְנָאךְ זָאגְט מֶען „וַאֲנִי תְפִלָּתִי" דְרַייא מָאל):

תְּחִנָּה לְחוֹדֶשׁ אֱלוּל וּלְרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

דִיא שֶׁעהְנֶע תְּחִנָּה זָאהְל מֶען זָאגֶען אִין חוֹדֶשׁ אֱלוּל אַלֶע טָאג וֶוען
מֶען הֶערְט שׁוֹפָר בְּלָאזֶען, בִּפְרַט אוּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה:

אֵל מֶלֶךְ דַּיָּן שׁוֹפֵט צֶדֶק וֶאֱמֶת. דוּא בִּיסְט אַ וָואהְרְהַאפְטִי־
גֶער, גֶערֶעכְטֶער גָאט. דוּ בִּיסְט גֶערֶעכְט און דַיין מִשְׁפָּט

משלי אבות

איך האבּ דיר געשיקט די שעהנסטע
און בעסטע סחורה וואס עס איז גי־
וועא צו זיי קיין דמיון און זעהר בי־
ליג ווי עס קאן נור געבען דו וועסט
קויפען אם ירצה השם צו הויזע וועסט
דו אן זיי זעהר גוט פארדיענען און

איז געערכט, דוא ביסט דן אלע באשעפענעש מיט אמת און מיט גערעכטיגקייט. מה נאמר ומה נדבר, וואס זאלען מיר זאגען אדער וואס זאלען מיר ריידען? דער מנהג איז צווישען אונז ישראל, דאס מען פאנגט אן דרייסיג טעג פאר ראש־השנה צו בלאזען שופר צו דערוועקען דיא לייט צו תשובה, דארום דארף יעדער מענטש ציטערען און דערשרעקען זיך, ווען ער הערט שופר בלאזען און זיך שטעלען מיט גרוים פארכט און ציטערניש צו בעטען פאר הקדוש ברוך הוא צו דעם יום הדין הגדול והנורא:

רבונו של עולם, דו הערר פון דער גאנצער וועלט, איך בין געקומען פאר דיר מיט א צובראכען הארץ צוא בעטען פון דיין היילינגען פארכטיגען נאמען א מחילה, סליחה וכפרה אויף מיינע עבירות וואס איך האב געטהאן אין דיא טעג פון מיין לעבען, סיי עבירות בשוגג אדער במזיד, סיי בדבור, במחשבה אדער במעשה. בעט איך דיך דוא אלמעכטיגער גאט, דוא זאלסט מיר מוחל זיין א מחילה גמורה אויף זיי. דען ווען דו ווילסט מיר חס ושלום ניט מוחל זיין צוא וועמען זאהל איך מיך ווענדען? בארעמהערציגער גאט פון דער גאנצער וועלט, דוא האסט דאך ליעב דעם מענטשען ווען ער האט חרטה אויף זיינע עבירות און וויל זיי מעהר נישט טהאן, בעט איך דיך מיט'ן גאנצען הארצען, אוי לי, וועה איז צו מיר, וואס איך האב געטהאן מעשים רעים און האב בעשמוצט מיין נשמה, וואס קומט פון א היילינגען ריינעם ארט און השם יתברך האט מיר זי געגעבען דאס איך זאל זי היילינגען און ריין האלטען וויא אן אבן טוב.

משלי אבות

דו וועסט מיר אימער דאנקען וואס איך האב ביי דיר דיין צייט און דיין געלד צוגענומען דען דא איז מעשים בכל יום אז עס קומען יונגע לייט מיט גרויסע קאפיטאלען עס לאזען זיך צו זייא צו חברה און מען פארברייננגט נאר אין פארגניגען ביז מען צאפט זיי אוים די עטליכע גילדען און פאר־

וואס וועל איך טהאן און ענטפערען, ווען השם יתברך וועט מיך פאר־דערען און איך וועל מוזען חשבון געבען פאר זיין היילינען כסא הכבוד? דארום בעט איך דיך דו ליעבער בארעמהערציגער גאט, אז דו זאלסט דיך דערבארעמען איבער מיר ארעמער זינדיגער מענטש, און דו זאלסט מיר געדענקען מיינע זכיות און דו זאלסט הערען מיין תפלה וואס איך בין פאר דיר יעצט מתפלל, און נעהם פאר דיר מיינע טרערען, דען ווען שוין אלע טהויערען זיינען צוא געשלאסען, אבער די טהויערען פון טרערען זיינען דאך ניט פארשלאסען. דוא זאלסט זעהען מיין צער און זיי דיך מרחם איבער מיין גוף און נשמה און זאלסט מיר מוחל זיין א מחילה גמורה, און זאלסט מיך מיט מיין מאן און קינדער אנשרייבען צו א שנה טובה, לחיים ולשלום, לששון ולשמחה, לגאולה שלמה, און זאלסט אויף אינז גוזר זיין גזירות טובות ישועות ונחמות און דוא זאלסט מבטל זיין אלע גזירות רעות פון מיר און פון מיין מאן און אונזערע קינדער און פון כל ישראל, אמן סלה:

תחנה פון סליחות.

די תחנה זאל מען זאגען אין דער פריה צו סליחות פאר ראש השנה:

אדון עולם, הערר פון דער גאנצער וועלט, דוא ביסט געווען א קעניג נאך איידער דוא האסט באשאפען דיא וועלט און דו האסט אלסדינג באשאפען אזוי וויא דו האסט געוואלט פון דיין כבוד וועגען. ווער קען זיך צו דיר גלייכען אדער אנטקעגען דיר זיך שטעלען? ווער קען דערצעהלען

משלי אבות

ביינען מיט גאר ניט, האב איך דיר פארהיט אז מיט דיר זאהל עס חס ושלום ניט פאסירען, יעצט פאהר אהיים געזונד, מיין קינד (ה' ישמר צאתך ובואך), דער יונגער מאן האט איהם געדאנקט פון טיעפען האר־צען און אבגעגרייזט נאך הויזע לשלום. דער נמשל איז, השם יתברך האט

דיין גרויסקייט און דיין באריהמטהייט? דאס שטארקייט און דאס הערשאפט איז אין דיין האנד. דו ביסט איין איינציגער גאט, דוא קענסט מיך דערלייזען און מיך דערפרעהען ווען איך רוף צו דיר, אין דיין האנט באהאלט איך מיין נשמה אז איך געה שלאפען, און אז איך כאפ זיך אויף פון מיין שלאף קעהרסטו ווידער די נשמה אין מיין גוף אריין. אז גאט איז מיט מיר האב איך גאר נישט צוא זארגען און מורא האבען פאר קיין שום זאך, פאטער גאט, זעה פון דיין הייליג ארט און דערבארעם דיך איבער אונז און העלף אונז, דען אז אונזער בית המקדש איז געשטאנען איז ביי אונז ווייניג זינד געווען, דען אונזער הייליג הויז האט אונז דיא זינד פארגעבען, דיא קרבנות פון ביי נאכט האבען פארגעבען פאר דיא עבירות וואס מען האט געטהאן בייא טאג, יעצט מיט וואס זאלען מיר צו דיר קומען? דארום זאלסטו פאר דיר נעהמען אונזערע צובראכענע הערצער און עס זאל פאר דיר אנגענומען ווערען אונזער תפלה אזוי וויא א קרבן עולה און דוא זאלסט אונז אונזער בית המקדש בויען במהרה בימינו, אמן:

רבונו של עולם, הערר פון דער גאנצער וועלט, איך קום בעטען פאד דיר מיט א צובראכען הארץ, איך קען זיך קיין שום עצה ניט געבען, וואס איך זאהל טהאן צו דעם יום הדין הגדול והנורא וואס קומט צוא דעם נייעם יאהר, חאטש אונזערע חכמים האבען מתקן געווען אז עטליכע טעג

משלי אבות

אבאפגעשיקט דעם מענטשען אויף דער וועלט ער זאל דא איינהאנד- לען תורה ומצוות, נאר ווי דער מענש קומט אהער זעהט ער פאר זיך א וועלט מיט אלערלייתאוות עולם הזה און אז ער זאל זיך חס ושלום צולא- זען צו זיי איז ער אונגליקליך, (כי יצר לב האדם רע מנעוריו). דער מענש

פַאר ראש הַשָּׁנָה זָאל מֶען אוֹיפְשְׁטֶעהֶען גַאנְץ פְּרִיה אוּן מֶען זָאהְל זָאגֶען סְלִיחוֹת, כְּדֵי עֶס זָאהְל אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען פַאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אָבֶּער זַייא הָאבֶּען גֶעמֵיינְט אַזֶעלְכֶע מֶענְטְשֶׁען, וָואס זַיינֶען רֵיין פוּן זִינְד, דִי זָאלֶען בֶּעטֶען פַאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֶר זָאהְל זֵיי גֶעבֶּען זֵייעֶרֶע בַּאדֶערְפֶענֶעשׁ, אָבֶּער נִישְׁט אַזַא מֶענְשׁ וִוי אִיךְ בִּין, דֶען אִיךְ וֵויים ווארל אַז אִיךְ בִּין פוּל מִיט זִינְד אוּן וִויא אַזוֹי קֶען אִיךְ בֶּעטֶען פוּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אַז עֶר זָאהְל מִיר גֶעבֶּען פִיעל גוּטְס, אַז אִיךְ בִּין גָאר נִיט וֶוערְטְה? פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען הָאבּ אִיךְ מִיךְ פָארְט דֶערְוֶועקְט מִיט גְרוֹיס מוֹרָא אוּן צִיטֶערְנֶעשׁ צוּ בֶּעטֶען הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אִיךְ וֵויים נִיט וָואס זָאל אִיךְ טְהָאן, מִיט וָואס זָאל אִיךְ דִיךְ אִיבֶּער בֶּעטֶען אוּן מִיט וָואס זָאהְל אִיךְ דִיךְ בַּאוֶועגֶען אַז דוּא זָאלְסְט מִיר פַארְגֶעבֶּען מַיינֶע זִינְד וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן? אוֹיבּ מִיט תְּשׁוּבָה אוּן וִידּוּי, טְהוּ אִיךְ בְּוַדַּאי תְּשׁוּבָה אוּן בִּין מִתְוַדֶּה פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען. אִיךְ הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט אוּן גֶעשׁוּלְדִיגְט אוּן וִוידֶערְגֶעשְׁפֶּענִיגְט פַאר דִיר אוּן דוּא לִיעבֶּער גָאט דוּ בִּיסְט דָאךְ אַ דֶערְבַּארֶעמִיגֶער אוּן פַארְטְרָאגְסְט דִיא זִינְד פוּן אַלֶע, זַיי מִיר אוֹיךְ מוֹחֵל. אוּן אוֹיבּ מִיט תְּפִלָּה אוּן תְּחִנָּה בִּיסְט דוּ מוֹחֵל, מַאךְ אִיךְ פַאלֶען, לִיעבֶּער גָאט, מַיין גֶעבֶּעט פַאר דִיר, אוּן אוֹיבּ מִיט גֶעוֵויין אוּן גֶעשְׁרֵיי בִּיסְט דוּ מוֹחֵל, טְהוּ אִיךְ וֵויינֶען אוּן זִיפְצֶען. וֶועה אִיז צוּא מִיר אוֹיף מַיינֶע זִינְד, דוּא בִּיסְט אַ גָאט וָואס מֶען

משלי אבות

הָאט דָאךְ אַ יֵצֶר הָרָע צוּ אַלֶע נַא־רִישֶׁע פַארְגְנִיעגֶען אוּן תַּאֲווֹת אוּן עֶר שֶׁעהְמְט זִיךְ קוּמֶען לְעוֹלָם הַבָּא מִיט שֶׁענְדְלִיכֶע מַעֲשִׂים וִויא דִיא חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגֶען (עֲבֵירָה גוֹרֶרֶת עֲבֵירָה) אַיין עֲבֵירָה שְׁלֶעפְּט נָאךְ זִיךְ דִי אַנְדֶערֶע. דַארוּם אִיז גֶעוֶוען דִיא עֵצָה פוּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צוּא פַארְשַׁא־

דַארְף צוּ דִיר נִיט פִיעל שְׁרַייעֶן. דוּ פַארְנֶעהְמְסְט דִי צוּבְּרָא־כֶענֶע הֶערְצֶער, נִיט וְויא אֵלִיָהוּ הַנָבִיא הָאט גֶעזָאגְט צוּ דִיא פַאלְשֶׁע נְבִיאִים: שְׁרַייט שְׁטַארְק צוּ אַייעֶר גָאט טָאמֶער וֶועט עֶר דֶערְהֶערֶען, אוּן אוֹיבּ מִיט אַיין צוּבְּרָאכֶען הַארְץ פַארְגִיבְּסְטוּ דִיא זִינְד, צוּבְּרֶעךְ אִיךְ מַיין הַארְץ פַאר דִיר אוּן דוּא וֵוייסְט דָאךְ וואוּיל, וֶועלְכֶע הֶערְצֶער זַיינֶען צוּבְּרָאכֶען:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּשַׁעַת אַבְרָהָם הָאט זַיין זוּהְן יִצְחָק גֶעוָואלְט בְּרֵיינְגֶען אוֹיף דֶער עֲקֵדָה זַיינֶען דִיא טְרֶערְהֶרֶען גֶעפַאלֶען אוֹיף דֶעם מֶעסֶער אוּן אַבְרָהָם הָאט אִיהְם דַארוּם נִיט גֶעקָאנְט שֶׁעכְטֶען, בֶּעט אִיךְ דִיךְ אַז דוּרְךְ דֶעם וָואס זַייעֶרֶע טְרֶערֶען זַיינֶען אַרָאפְּגֶעפַאלֶען, זָאלֶען אוּנְזֶערֶע טְרֶעהְרֶען אַרוֹיפְקוּמֶען פַאר דִיר צוּם נַייעֶם יָאהְר. אוּן אַזוֹי וִוי בְּשַׁעַת אֶסְתֵּר אִיז גֶעגַאנְגֶען צוּ דֶעם מֶלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ צוּא בֶּעטֶען פַאר דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאסְט דוּ מִיט אִיהְר גֶעשִׁיקְט אַ מַלְאָךְ אוּן אֶסְתֵּר הָאט בַּאקוּמֶען חֵן אִין זַיינֶע אוֹיגֶען, אַזוֹי זָאלְסְט דוּ, לִיעבֶּער גָאט, בַּיי אוּנְזֶער מִשְׁפָּט שִׁיקֶען אַזֶעלְכֶע מַלְאָכִים זֵיי זָאלֶען אוֹיף אוּנְז אוֹיסְגִיעסֶען חֵן וָחֶסֶד. אִין דַיינֶע הֵיילִיגֶע אוֹיגֶען, אוּן אִיךְ בִּין זִיכֶער אִין דַיין גְרוֹיס גֶענָאד אַז דוּא וֶועסְט מִיר בְּוַדַאי הֶעלְפֶען, דֶען עֶס אִיז נִיטָא קַיין שׁוּם צַדִיק אוֹיף דֶער וֶועלְט אַז עֶר זָאל נִישְׁט זִינְדִיגֶען אוּן אִיךְ אָרֶעם מֶענְטְשׁ קֶען מִיךְ נִיט מַאכֶען פַאר קַיין רָשָׁע חַס וְשָׁלוֹם אַז אִיךְ זָאהְל זָאגֶען אַז עֶס אִיז שׁוֹין חָלִילָה צוּא מִיר קַיין הִילְף נִיטָא, דֶען מִיר וֵוייסֶען אוּן גְלוֹיבֶּען אַז הַשֵׁם יִתְבָּרַךְ הָאט גֶע־וואוּסְט בְּשַׁעַת עֶר הָאט דִי וֶועלְט בַּאשַׁאפֶען אַלֶע דוֹרוֹת וָואס וֶועלֶען

משלי אבות

זֶען אִיהְם זֶעהְר פִיעל סְחוֹרָה. דָאס אִיז פִיעל תּוֹרָה וּמִצְוֹת אַז עֶר זָאהְל גָאר נִיט הָאבֶּען קַיין לֵיידִיגֶע צַייט. (וּמִצְוָה גוֹרֶרֶת מִצְוָה), אֵיין מִצְוָה בְּרֵיינְגְט צוּ דִיא אַנְדֶערֶע דֶען קוּים הָאט עֶר מְקַיֵים גֶעוֶועֶן אֵיין מִצְוָה שְׁטֶעהְט אִיהְם פָאר נָאךְ אַ מִצְוָה מְקַיֵים צוּ זַיין, דָאס זָאגְט דֶער תַּנָא: רָצָה הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וכו׳, הַשֵׁם יִתְבָּרַךְ הָאט גֶעוָואלְט גְלִיקְלַאךְ מַא־

זַיין בִּיז לֶעָתִיד לָבֹא אוּן װעלְכֶע מֶענְטְשֶׁען עֶר הָאט גֶעזֶעהֶען אַז עֶר װֶעט אִיהְם נוּצֶען הָאט עֶר אִיהְם בַּאשַׁאפֶען אוּן דֶעם מֶענְטְשֶׁען װָאס עֶם װֶעט פוּן אִיהְם גָאר קַיין נוּץ נִיט זַיין הָאט עֶר גָאר נִיט בַּאשַׁאפֶען. דַארוּם בֶּעט אִיךְ דִיךְ, לִיעבֶּער גָאט, דוּ זָאלְסְט זִיךְ דֶערְבַּארְמֶען אִיבֶּער מִיר צוּם נַייעֶם יָאהְר, דֶען דוּא בִּיסְט אוּנְזֶער דֶערְבַּארֶעמִיגֶער גָאט אוּן מִיר זַיינֶען דַיין לִיעבּ פָאלְק, אַזוֹי װִיא עֶס שְׁטֶעהְט גֶעשְׁרִיבֶּען: װֶער אִיז אַזוֹי װִיא דַיין לִיעבּ פָאלְק? לִיעבֶּער גָאט, דוּא זָאלְסְט אוּנְז אַלֵיין מִשְׁפָּט׳ן, דֶען פַאר דִיר פַּאסְט דוּא זָאלְסְט מִשְׁפָּט׳ן דַיין פָאלְק װַייל דוּ גָאט בִּיסְט אוּנְזֶער גָאט אוּן אוּנְזֶער טְרֵייסְטֶער, אוּן דוּ זָאלְסְט אוּנְז שִׁיקֶען אוּנְזֶער גוֹאֵל צֶדֶק הַיינְטִיגְם יָאהְר, אָמֵן סֶלָה:

שְׁמַע, הֶער צוּ, לִיעבֶּער גָאט, מַיין תְּפִלָּה אוּן נֶעהְם זִיא אָן גְלַייךְ װִי אִיךְ װָאלְט גֶעבְּרַאכְט אַ קָרְבָּן עוֹלָה, אַזוֹי װִיא אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: אַ צוּבְּרָאכֶען הַארְץ אִיז גְלַייךְ װִיא אַ קָרְבָּן צוּא גָאט. דוּא זָאלְסְט זִיךְ אִיבֶּער אוּנְז מְרַחֵם זַיין אוּן זָאלְסְט מִיךְ חַס וְשָׁלוֹם נִישְׁט אוּמְבְּרֵיינְגֶען חָאטְשׁ מַיינֶע זִינְד זַיינֶען גְרוֹיס, דֶען אַלֶע מֶענְטְשֶׁען לֶעבֶּען נָאר מִיט דַיין גֶענָאד אוּן מַחֲמַת דַיין דֶערְבַּארֶעמְקַייט טְהוּסְטוּ חֶסֶד חִנָּם, אַזוֹי װִיא עֶס שְׁטֶעהְט אִין פָּסוּק: גָאט אִיז אַ דֶערְבַּארֶעמִיגֶער אִיבֶּער אַלֶע זַיינֶע בַּאשֶׁעפֶענֶעשׁ. דָארוּם לִיעבֶּער גָאט דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אִיבֶּער אוּנְז פוּן דַיין לִיעבֶּען כָּבוֹד װֶעגֶען, מִיר זָאלֶען נִיט נִיעדֶערִיג זַיין בַּיי לַייט, אָמֵן:

אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אִיךְ בֶּעט דִיךְ אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט אַז דוּ זָאלְסְט דִיךְ אִיבֶּער מִיר מְרַחֵם זַיין. אֵל מָלֵא רַחֲמִים.

מִשְׁלֵי אָבוֹת

כֶּען דִי יִשְׂרָאֵל (לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת), דַארוּם הָאט עֶר זֵייא גֶעגֶעבֶּען פִיעל תּוֹרָה וּמִצְוֹת אַז זֵיי זָאלֶען קַיין צַייט נִיט הָאבֶּען צוּ זוּכֶען תַּאֲווֹת עוֹלָם הַזֶּה נָאר (לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ). אוּן דֶער זְכוּת פוּן דֶער תּוֹרָה װֶעט אוֹיף אוּנְז מֵגִין זַיין לְעוֹלָם וָעֶד:

דוּ בִּיסְט דָאךְ פוּל מִיט רַחֲמִים, דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אִיבֶּער מִיר, לִיעבֶּער גָאט, אַז מַיינֶע קִינְדֶער אוּן קִינְדְס קִינְדֶער זָאלֶען נִיט שְׁטַארְבֶּען פַאר מַיין לֶעבֶּען. דוּ בִּיסְט דָאךְ אַ בַּארֶעמְהֶערְצִי־גֶער גָאט אוּן דוּא הָאסְט אָנְגֶעשְׁרִיעבֶּען אִין דַיין הֵיילִיגֶער תּוֹרָה: וֶוען אֵיינֶער גֶעפִינְט אַ נֶעסְט פוּן פוֹיגֶעלַאךְ זָאל עֶר דִי מוּטֶער אַוֶועקְשִׁיקֶען אוּן דִי קִינְדֶער צוּנֶעהְמֶען, חָאטְשׁ אַז דִי פוֹיגֶעלַאךְ וֶוערֶען דֶערְוַואקְסֶען קֶענֶען זֵיי נִישְׁט זֵייעֶר פָאטֶער אוּן מוּטֶער אוּן דִיא פָאטֶער אוּן מוּטֶער קֶענֶען זֵיי נִישְׁט, פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען הָאסְטוּ פָארְט גוֹזֵר גֶעוֶועזֶען מֶען זָאל נִיט נֶעהְמֶען דִיא קִינְדֶער פַאר דִיא מוּטֶער אִין דִיא אוֹיגֶען, מִכָּל שֶׁכֵּן מִיר מֶענְטְשֶׁען הָאבֶּען דָאךְ גְרוֹיס מִיה אֵיידֶער מִיר עֶרְצִיהֶען אוּנְ־זֶערֶע קִינְדֶער דוּרְךְ דַיין גֶענָאד, דַארְפְסְטוּ בְּוַדַּאי אוּנְז הֶעלְ־פֶען מִיר זָאלֶען זֵיי אוּן אוֹיךְ זֵייעֶרֶע קִינְדֶער עֶרְצִיהֶען צוּ גָאטְס דִיענְסְט, אוּן עֶס זָאל אָן אוּנְז מְקוּיָם וֶוערֶען דֶער פָּסוּק: עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם, אַ קְרוֹין אִיז צוּא עֶלְ־טֶערֶען פוּן זֵייעֶרֶע קִינְדְס קִינְדֶער אוּן דָאס שֶׁעהְנְקַייט פוּן דִי קִינְדֶער אִיז אַ כָּבוֹד צוּ זֵייעֶרֶע עֶלְטֶערֶען. אוּן וֶוען אִיךְ הָאבּ דָאס בַּיי דַיין לִיעבֶּען נָאמֶען נִישְׁט פַארְדִיענְט, בֶּעט אִיךְ דִיךְ אַ מַתְּנַת חִנָּם:

אַב הָרַחֲמִים, פָאטֶער דֶערְבַּארְמִיגֶער, גִיבּ מִיר מִיט מַיין מַאן אוּן מִיט מַיינֶע קִינְדֶער, פַּרְנָסָה פוּן דַיין הַאנְד אוּן נִישְׁט פוּן קַיין מֶענְטְשֶׁען, דֶען דִיא גָאבּ פוּן אַ מֶענְטְשֶׁען אִיז גָאר

משלי מוסר

מִיר זָאגֶען אִין שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה: וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ, וכו׳. לְמָשָׁל. עֶס הָאבֶּען זִיךְ אַ מָאהְל בַּאגֶעגֶענְט צְווייא בַּאקַאנְטֶע, הָאט אֵיינֶער גֶעפְרֶעגְט דֶעם צְווייטֶען וִויא עֶס גֶעהְט אִיהְם אוֹיף זַיין נַייעֶ שְׁטֶעלֶע. — מִיר גֶעהְט יֶעצְט גָאט צוּא דַאנְקֶען זֶעהְר גוּט, הָאט עֶר גֶעעֶנְטְפֶערְט — מִיר אִיז יֶעצְט

ניט. קען דען א מענש געבען וואס דער אנדערער בעדארף? און ווען ער גיט שוין עפעס גיט ער איהם ניט אין דער צייט, אבער דו, ליעבער גאט, דו ווייסט איטליכען מענטשענס בע־דערפעניש אין איטליכע רגע, זאלסטו אונז שפייזען פון דיין האנד, אזוי ווי עס שטעהט אין פסוק: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, דו עפענסט דיין האנד און מאכסט זעטען אלע באשעפעניש אויף דער וועלט דורך דיין גוטס. און אז איך וועל דארפען שטארבען, זאהל איך שטארבען פון דיין ריינע האנד און מיין מיתה זאל זיין א כפרה אויף מיינע זינד. עס זאל זיין באוויליגט דיא רייד פון מיין מויל און דיא געדאנקען פון מיין הארצען פאר דיר גאט מיין באשעפער און דערליי־זער ביז אויביג, אמן סלה:

ליעבער הערר גאט, כאטש דיא וועלט איז א קליינע וועלט, אבער אז מען האט נישט קיין גוטס אויף דער וועלט קען מען יענע וועלט אויך נישט האבען. דארום בעט איך דיך, ליע־בער גאט, אז דו זאלסט דערפרעהען מיין הארץ, דען מיינע וואונדען זיינען אזוי גרויס אז איך קאן זיי גאר ניט ארויסרייד ען. זאל איך זיי זאגען פאר א מענשען, וואס קאן ער מיר העלפען ווען ער וועט שוין אפילו אויף מיר רחמנות האבען? און בפרט טאמער איז ער מיר גאר א שונא, וועט ער זיך נאך פרעהען אויף מיין צער. וועה איז מיר, פאר וועמען זאל איך קלאגען מעהר ווי פאר דיר? ליעבער גאט, איך בעט דיך, דוא זאלסט מיינע פיינד ניט דערפרעהען. דוא ביסט דאך א שטארקער גאט, דארום זעה וואס פאר יסורים איך טראג אויף

דאפעלט גוט, ערשטענס, וואס איך בין פטור געווארען פון מיין פריהער־דיגע שטעלע, וואס אז איך דער־מאהן מיר אן איהר און אן מיין גע־וועזענעם ווירטה, געהט מיר ארי־בער א שרעק, ער איז א שלעכטער און א קאפריזנער מענש, איך האב איהם קיינמאל ניט געקאנט צופרי־

מיין הארץ און שטראף מיינע שונאים וואס ווילען אויף מיר שלעכטעס זעהן. דוא זאלסט מיר געדענקען דעם זכות פון דיא אמהות אז איך זאל שוין מעהר קיין צער ניט האבען פון מיינע קינדער און פון אלע מיינע גוטע פריינד. און מיר זאלען געשפייזט ווערען פון דיין הילף בכבוד און מיר זאלען צוא קיינעם נישט באדארפען. ליעבער גאט, לאז אונז געניסען דעם זכות פון אונזער מוטער חנה, און אזוי ווי דו האסט איהר געהאלפען, אזוי זאלסטו מיר, ליעבער גאט, אויך ענטפערען. אויב איך האב אפילו געזינדיגט, בעט איך דיך, דערבארעמיגער גאט, באגעה זיך מיט מיר מיט מדת הרחמים און ניט מיט מדת הדין, אזוי ווי יעקב אבינו עליו השלום האט דיך געבעטען, ווען זיינע קינדער וועלען חס ושלום שולדיג זיין זאלסט דו זיי געדענקען וואס פאר א צרות ער האט פאר זייא געליטען איידער ער האט זייא ערצויגען. אזוי בעט איך דיך אויך אז איך זאל קיין צער ניט זעהען אין מיינע קינדער. איך ווייס וואויל אז איך בעט דיך צופיעל. איך בין בודאי ניט ווערטה צו שטעהן אפילו פאר דיר, נאר ווייל דו באגערסט אז דער מענטש זאל דיך בעטען, דארום בעט איך דיך גאט, אז דו זאלסט מיך ניט אוועקוואַרפען אויף מיין עלטער ווען מיין כח וועט אויסגעהן. לאז מיך ניט פאלען אין דער האנד פון א מענטשען, דען עס איז קיין גרעסערער צער ניטא ווי א מענטש דארף אנקומען צום אנדערען. זאלסט מיך היטען דערפון און זאלסט געבען מיר און מיין מאן און מיינע קינדער דאס גליק צוא לעבען אין עושר און אין כבוד. מיינע קינדער און קינדס קינדער זאלען עוסק זיין בתורה טאג און נאכט און מיר זאלען אויספיהרען דיא וועלט אין נחת. און ווען עס וועט קומען מיין לעצטע צייט זאהל קיין שטן קיין מאכט

משלי מוסר

דענשטעלען און האט פון מיר געריסען שטראפען וויפיעל זיין הארץ האט געגוסט. צווייטענס, האב איך יעצט אזא גוטען ווירטה. וואס זיין גלייכען איז כמעט ניטא. ער איז אן איידעלער מענש, און א גומל חסד. ער באהאנדעלט מיר אויף'ן פיינסטען אופן און טהוט מיט מיר חסד'ס

נישט האבען איבער מיין נשמה און דוא זאלסט מיר שיקען מלאכי רחמים און מיין חלק זאהל זיין מיט דיא נשים צדקניות אויף יענער וועלט. איך בעט דיך, ליעבער גאט, דערווייטער דיך נישט פון מיר. ווען עס וועט חס ושלום זיין אויף מיר א צרה און איך וועל דיך רופען, זאלסטו מיר ענטפערען און מיינע גוטע פריינד זאלען זיך פריי'ען ווען זיי וועלען זעהען אויף מיר פיעל גוטס, אמן סלה׳

תחנה ששה סדרים.

פון דעם ערשטען טאג סליחות ביז ראש השנה ווען מען קומט אין שוהל אריין זאגט מען די תחנה:

רבון העולמים, האר פון אלע וועלטען, קדמו עיני אשמורות לשפוך לבי כמים, איך בין אויפגעשטאנען פאר טאג צו פארגיעסען מיין הארץ אזוי ווי וואסער. און נון, גאט מיין גאט, וואס בין איך און וואס איז מיין לעבען און מיין כח און מיין גערעכטיגקייט און וואס זיינען מיינע גוטע מעשים, דאס איך זאהל מיט זיי קומען פאר דיר? איך בין ליידיג פון גוטס און בין פול אויף אלע מיינע זייטען מיט אלע אומריינינקייט. אוי לי ואוי לנפשי, וועה איז צוא מיר און וועה איז צוא מיין לייב, דען איך האב געזינדיגט:

סלח לי אבי שבשמים:

פארגיעב מיר. מיין פאטער אין הימעל. וואס איך האב געזינדיגט מיט פיעל זאכען, סיי אומגערן סיי

משלי מוסר

וואס איך בין נאר ניט ווערטה. — אויב אזוי? האט דער ערחטער געפרעגט, — פאר־וואסזשע זעהסטו איצט נאך אוים אזוי שלעכט, ניט בעסער וויא ביים ערשטען ווירטה? — יעצט זעה איך אוים שלעכט. האט דער מאן געענטפערט, — נישט דערפאר וואס איך האב מורא פאר מיין ווירטה ווי

גֶערְן דוּרְךְ נוֹיטְה אָדֶער מִיט מַיין ווִילֶען, אוּן אוֹיף אַלֶע גְרוֹי־
סֶע עֲבֵירוֹת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אוּן פִיעל מָאל דִיךְ דֶערְ־
צֶערְענְט. דוּ הָאסְט מִיר גוּטְס גֶעטְהָאן אַלֶע צַייט, אָבֶער אִיךְ
הָאבּ דִיר שְׁלֶעכְטְס בַּאצָאהְלְט. דַארוּם טְרַאכְט אִיךְ, אַז אִיךְ
וֶועל מוֹדֶה זַיין אוֹיף אַלֶע מַיינֶע זִינְד פַאר דִיר גָאט אוּן וֶועל
מַיינֶע טְרֶעהְרֶען פַארְגִיסֶען אָפּ־צוּ־וַואשֶׁען מִיט זֵיי גָאר מַיי־
נֶע חֲטָאִים:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פַארְגִיעבּ מִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, דֶען אִיךְ בִּין דִיר
מוֹדִיעַ מַיינֶע זִינְד אוּן בַּאהַאלְט נִיט מַיינֶע פֶּע־
לֶערֶען. וִוי אַזוֹי זָאל אִיךְ מַיינֶע זִינְד פַארְבָּארְגֶען, אַז דוּ גָאט
ווֵייסְט גָאר מַיינֶע נַארִישְׁקַייטֶען? אוּן וִויא אַזוֹי זָאל אִיךְ פַארְ־
בָּארְגֶען מַיינֶע זִינְד וֶוען דוּ זוּכְסְט אוֹיס אַלֶע מַיינֶע חֲדָרִים פוּן
מַיין בּוֹיךְ אוּן מַיינֶע נִירֶען? אוּן וִוי אַזוֹי זָאל אִיךְ לֵייקֶענֶען אִין
דַיין גוּטְס, וֶוען דוּ ווֵייסְט דָאס בַּאהֶעלְטֶענֶעשׁ פוּן אַלֶע מַיינֶע
מַחֲשָׁבוֹת אִין מַיין הַארְץ? עֶס אִיז אֱמֶת אַז אִיךְ הַאבּ גֶעזִינְ־
דִיגְט וֶועה אִיז צוּ מִיר:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פַארְגִיעבּ מִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, דֶען אִיךְ פַארְלָאז
מִיךְ אוֹיף דַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמְקַייט אוּן דַיין
גֶענָאד אוּן אוֹיף דַיין לַייטְזֶעלִיגְקַייט, וָואס דוּ שְׁטְרֶעקְסְט אוֹיס
דַיין הַאנְד צוּ דִי זִינְדִיגֶע אוּן ווַייזְט זֵיי דִי וֶועג פוּן תְּשׁוּבָה זֵיי

משלי מוסר

פַאר דֶעם אַלְטֶען, נָאר אִיךְ זֶעה אוֹיס
שְׁלֶעכְט דֶערְפַאר וָואס אִיךְ הָאבּ מוֹרָא
טַאמֶער שְׁטֶעל אִיךְ אִיהֶם נִישְׁט צוּ־
פְרִיעדֶען אוּן בִּין אִיהֶם נִישְׁט גֶענוּג
גֶעטְרַייא וִויא עֶר פַארְדִיענְט. דֶער
נִמְשָׁל אִיז, מִיר בֶּעטֶען בַּיי גָאט, אַז

זָאלֶען זִיךְ אוּמְקֶעהְרֶען פוּן זֵייעֶר בֵּייזֶען וֶועג, אַזוֹיא וִויא אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדֶּרֶךְ, גָאט אִיז אַ גוּטֶער אוּן אַ פָאַרְכְטִיגֶער, דַארוּם טְהוּט עֶר וַוייזֶען דִי זִינְדִיגֶע דֶעם גוּטֶען וֶועג. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שִׁיק דַיין לִיכְט אוּן דַיין וַואהְרְהַייט זֵיי זָאלֶען מִיךְ פִיהְרֶען אוּן דֶעם רֶעכְטֶען וֶועג וַוייזֶען:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פַארְגִיעבּ מִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, דֶען אִיךְ קוּם פַאר דִיר מִיט אַ צוּ־וֶועהְטָאגְט הַארְץ אוּן אַ צוּבְּרָאכֶען גֶעמִיטְה. אִיךְ בֶּעט דִיךְ, אַזוֹי וִויא אַן עָנִי בַּיי דֶער טִיהְר, דָאס דוּ זָאלְסְט מִיר וַוייזֶען דִי וֶועגֶען פוּן תְּשׁוּבָה אוּן זָאלְסְט רֵיינִיגֶען אַלֶע מַיינֶע צְוֵויי הוּנְדֶערְט אַכְט אוּן פֶערְצִיג אֵבָרִים אוּן אַלֶע מַיינֶע גְלִיעדֶער אוּן זָאלְסְט מִיךְ לֶערְנֶען דֶעם וֶועג צוּ גֶעהְן אִין אִיהְם אִיךְ זָאל גֶעוֶועהְנְט וֶוערֶען צוּ טְהָאן דַיין ווִילֶען, דֶען דוּ בִּיסְט דָאךְ אַ מוֹחֵל עֲוֹנוֹת אוּן דוּ ווִילְסְט נִיט דֶעם טוֹידְט פוּן דִיא זִינְדִיגֶע. דַארוּם בֶּעט אִיךְ דִיךְ, לִיעבֶּער גָאט, דוּ זָאלְסְט אָנְנֶעהְמֶען דָאס גֶעבֶּעט פוּן דִי סְלִיחוֹת, וָואס מִיר זָאגֶען אוּן מִיר זָאלֶען מִיט זֵיי בַּיי דִיר אוֹיסְבֶּעטֶען סְלִיחָה אוּן מְחִילָה אוּן כַּפָּרָה אוֹיף אַלֶע אוּנְזֶערֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פַארְגִיעבּ מִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, דֶען וֶוען מַיינֶע זִינְד זַיינֶען גֶעמֶעהְרְט וָואס שַׁאדֶען זֵייא צוּ דִיר? נָאר צוּא

משלי מוסר

אַנְשְׁטָאטְט דֶעם פַּחַד וָואס מִיר הָא־בֶּען אַ מָאהְל גֶעהַאט בְּעֵת מִיר זַיי־גֶען גֶעוֶוען אוּנְטֶער דֶעם יָאךְ אוּן שְׁרֶעק פוּן דִיא קֶענִיגֶע פוּן מִצְרַיִם, בָּבֶל אוּן פָּרָס, וֶועלְכֶע הָאבֶּען אוֹיף אוּנְז אַרוֹיפְגֶעלֵייגְט אַלֶע וַויילֶע נַייעֶ

מִיר אִיז וֶועה אוּן וִוינְד וָואס אִיךְ הָאבּ צוּא דִיר גֶעזִינְדִיגְט, אוּן וֶוען מַיינֶע זִינְד הָאבֶּען מִיר גְרִיבֶּער גֶעגְרָאבֶּען אוּן הָאבֶּען אוֹיף מִיר גֶעבְּרַאכְט קְלָאג אוּן זִיפְצֶען, אִיז דָאךְ צוּ דִיר גָאט פִיעל דֶערְבַּארְמַקְייט אוּן פַארְגֶעבּוּנְג. גָאט מַיין גָאט, גֶעדֶענְק דָאס אִיךְ בִּין וִויא אוֹיסְגֶעקְלַאפְּטֶע גְרָאז אוּן וִויא אַ בְּלַאט פוּן בּוֹים. מַיין אָנְהוֹיבּ אִיז פוּן עֶרְד אוּן מַיין סוֹף אִיז צוּא וֶוערֶעם. מַיינֶע טֶעג זַיינֶען וִויא אַ שָׁטָן וָואס לוֹיפְט אִיבֶּער, אוּן וֶוען מַיין נְשָׁמָה וֶועט פוּן מִיר אוֹיסְגֶעהְן וֶועט מֶען מִיךְ אִין דֶער עֶרְד וַוארְפֶען, מַיין לַייבּ וֶועט וֶועהְטָאגֶען אוּן מַיין הַארְץ וֶועט אִין מִיר וֶועה טְהָאן, אִיךְ בִּין דָאךְ נָאר עֶרְד אוּן אַשׁ, יֶעצְט בִּין אִיךְ דָא אוּן שְׁפֶּעטֶער וֶועל אִיךְ פַארְרוֶקען מַיין גֶעצֶעלְט אִין דֶעם קֶבֶר וָואס מֶען וֶועט פוּן מַיינְטְוֶועגֶען גְרָאבֶּען אוּן וֶוען אִיךְ זָאהְל אֲפִילוּ לֶעבֶּען טוֹיזֶענְד יָאהְר וֶועט זַיין גְלַייךְ וִוי אִיךְ וָואלְט גָאר נִיט גֶעוֶוען. גָאט מַיין גָאט, מֶעק אָפּ אַזוֹי וִוי אַ וָואלְקֶען מַיינֶע זִינְד, לֶעשׁ אוֹיס דִי קוֹילֶען פוּן מַיינֶע זִינְד מִיט דֶעם וַואסֶער פוּן דִי טְרֶעהֶרֶען וָואס רִינֶען פוּן מַיינֶע אוֹיגֶען:

עָלֶיךָ נַפְשִׁי אֲקוֹנֵן בְּלֵב מַר, אוֹיף דִיר מַיין נְשָׁמָה טְהוּ אִיךְ קְלָאגֶען מִיט אַ בִּיטֶער הַארְץ, וִויא אַזוֹי הָאבּ אִיךְ דִיךְ אוֹיסְגֶערִיסֶען פוּן דֶעם קְוַואל פוּן לֶעבֶּען אוּן הֵיילִיגְקַייט אוּן הָאבּ דִיר גֶעפְלַאנְצְט אִין דֶעם אָרְט פוּן טוֹידְט אוּן אוּמְרֵיינִקַייט. אֵיךְ לֹא חַסְתִּי עָלַיִךְ בַּת הַיְקָרָה? וִוי אַזוֹי הָאבּ אִיךְ נִיט רַחֲמָנוּת גֶעהַאט אוֹיף דִיר מַיין נְשָׁמָה, וָואס דוּא וֶוערְסְט גֶערוּפֶען טְהַייעֶרֶע טָאכְטֶער? וֶועה צוּא מִיר, וָואס הָאבּ אִיךְ גֶעטְהָאן? וִוי אַזוֹי הָאבּ אִיךְ מוֹרֵד גֶעוֶועזֶען אִין גָאט, וָואס עֶר אִיז אַ קֶענִיג אִיבֶּער אַלֶע קֶענִיגֶע? וִויא אַזוֹיא הָאבּ אִיךְ פוּגֵם גֶעוֶועזֶען מַיין נְשָׁמָה אוּן הָאבּ פַארְבִּיטֶען אַן אוֹיבִּיגֶע וֶועלְט אוֹיף אַ וֶועלְט וָואס עֶנְדִיגְט זִיךְ? וָואס וֶועל אִיךְ טְהָאן אַז עֶס וֶועט קוּמֶען דֶער טָאג וָואס

משלי מוסר

גְזֵרוֹת, זֵיי הָאבֶּען אוּנְז גֶעדְרִיקְט אוּן גֶעפַּיינִיגְט, אוּן שְׁטֶענְדִיג הָאבֶּען מִיר גֶעלֶעבְּט אִין שְׁרֶעק זָאלֶען מִיר נָאר הָאבֶּען נָאר דֶעם פַּחַד פַאר אִיהְם אַלֵיין, וָואס מִיר קָאנֶען אִיהְם נִישְׁט גֶענוּג דִיעֶנֶען אוּן גֶענוּג אָפְּדַאנְקֶען

איך וועל דארפען שטארבען און ניעדערען אין גריב? מיין הארץ טהוט מיר וועה דארויף וואס איך האב מורד געוועזען אין גאט וואס איז ריין און זיינע באדינער זייגען ריין און איך בין א שענדליכע און א זינדיגע, וועה געשריגען אויף מיר:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פארגיעב מיר, מיין פאטער אין הימעל, דען איך צוריים מיין הארץ מיט מיין זיפצען און אין פארבארגענעש טהוט מיין נשמה וויינען און איך בין זעהר געפייניגט און מיין כח איז שוואך. דו גאט ביסט דאך א דערבארמיגער און באגערסט פון דיינע לייט זיי זאלען זיך אומקעהרען פון זייער אומרעכט און זייא זאגען עס שוין מעהר נישט טהאן, אזויא וויא אין פסוק שטעהט: קחו עמכם דברים ושובו אל יי. דאס איז טייטש: נעהמט מיט אייך רייד און קעהרט אייך אום צו גאט:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פארגיעב מיר, מיין פאטער אין הימעל, טהו מיט מיר גרויס גענאד און שטארק מיך צוא איינבויגען מיין יצר הרע איך זאהל שוין מעהר ניט זינדיגען, און זאלסט אויסשטרעקען דיין רעכטע האנד אנצונעהמען מיין תשובה. העלף מיר צוא מקיים זיין אלע זאכען וואס איך נעהם אויף מיר היינטיגען טאג צוא טהאן איך זאהל מיך שטארקען אין דיינע מצוות אזוי ווי אינזערע חכמים האבען געזאגט: הבא לטהר מסייעין אותו, דאס איז טייטש: ווער עס קומט זיך ריי־

משלי מוסר

נאך זיינע חסדים וואס ער טהוט מיט אונז שטענדיג, דאס זאגען מיר: ובכן תן פחדך, דאס הייסט גיב אונז גאט נור דיין שרעק, פאר דיר אליין זאלען מיר מורא האבען און מיר זאלען ניט האבען דעם שרעק פון שלעכטע מענשען:

גיגֶען הֶעלְפט מֶען אִיהם. אַ רֵיין הַארץ בַּאשַׁאף אִין מִיר און אַ נַיי גֶעמִיטְה בַּאנַיי אִין מִיר אִיךְ זָאל זַיין גֶעהִיט צוּ הַאלְטֶען דַיין גֶעבָּאט און זָאל נִיט גֶעשְׁטרוֹיכֶעלְט וֶוערֶען אִין קַיין שׁוּם עֲבֵירָה. זָאלְסְט פְּלַאנְצֶען אִין מַיינֶע גֶעדַאנְקֶען דַיין מוֹרָא, דָאס עֶס זָאהל מִיךְ נִישְׁט שְׁרֶעקֶען קַיין בֵּייזֶע מַחֲשָׁבוֹת און פְרֶעמְדֶע גֶעדַאנְקֶען, בִּפְרַט אִין דֶער צַייט וֶוען אִיךְ וֶועל מִיךְ שְׁטֶעלֶען תְּפִלָּה טְהָאן פַאר דִיר. אַלֶע מַיינֶע גֶעדַאנְקֶען זָאלֶען נָאר זַיין פוּן גָאטְ'ס וֶועגֶען און אִיךְ זָאהל זַיין גוּט צוּ גָאט און צוּ לַייטֶען, אִיךְ זָאל קֵיינֶעם נִיט מְקַנֵּא זַיין און זָאהל בַּאשִׁירֶעמְט וֶוערֶען פוּן כַּעַס און חֲנוּפָה און רְכִילוּת און לָשׁוֹן הָרָע, אִיךְ זָאל גָאר גַאנְץ זַיין מִיט גָאט און מִיט מֶענְשֶׁען:

סְלַח לִי אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

פַארְגִיעב מִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, און נֶעהם מִיךְ נִיט צוּ פוּן דֶער וֶועלְט בִּיז אִיךְ וֶועל פַארְרִיכְטֶען, דָאס וָואס אִיךְ הָאב פַארְדָארְבֶּען, און מַיינֶע זִינְד זָאלֶען נִישְׁט גֶעדֶענְקְט און גֶעדַאכְט וֶוערֶען וֶוען אִיךְ וֶועל דִיר מַיין נְשָׁמָה גֶעבֶּען. און מַיינֶע קִינְדֶער און קִינְדְס קִינְדֶער זָאלֶען אַלֶע לֶערְנֶען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה און עֶס זָאל זַיין דַיין מוֹרָא אוֹיף זֵייעֶר פָּנִים זֵייא זָאלֶען נִישְׁט זִינְדִיגֶען. און וֶוען מַיין כֹּחַ וֶועט זִיךְ אוֹיסְלָאזֶען, זָאלְסְטוּ מִיךְ לִיעבֶּער גָאט נִיט פַארְלָאזֶען. און אִין דֶער צַייט פוּן מַיין עֶלְטֶער זָאלְסְט דוּ מִיךְ נִישְׁט אַוֶועקְוַוארְפֶען און הֶעלְף מִיר זִיךְ צוּ וַואשֶׁען און רֵיינִיגֶען פוּן

משלי מוסר

מִיר זָאגֶען אִין דֶער מוּסָף שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה: וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב אִיךְ גֶעדֶענְק מַיין בּוּנְד מִיט יַעֲקֹב, וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק אוֹיךְ מַיין בּוּנְד מִיט יִצְחָק, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם און מַיין בּוּנְד מִיט אַבְרָהָם, אֶזְכּוֹר, גֶעדֶענְק אִיךְ אוֹיךְ. אִיז דָאךְ אִין גְרוּנְד אַ פְּרַאגֶע; פַארְוָואס שְׁטֶעלְט

מיינע זינד, און אין גערעכטע וועגען זאלסט דו מיך פיהרען און פון דיין באהאלטען גוטס זאלסט דו מיך אנזעטען. דיא טרייסטונג פון ציון און ירושלים זאלסטו מיר ווייזען און עס זאל זיין אצונד א צייט צוא באווילינען מיך און מיינע תפלות צווישען אלע יודישע תפלות: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי, אָמֵן:

תְּחִנָּה תְּשׁוּבָה תְּפִלָּה וּצְדָקָה.

רבונו של עולם, איך האף צו דיר, דאס דו וועסט מיין תפלה אננעהמען, דען דוד המלך עליו השלום האט געזאגט: א צובראכען הארץ טהוסטו ניט פארשעהמען, דו זעהסט די פיין פון דיא וואס יאמערן, און קלאגען און ווען דער קלאגער רופט טהוסטו איהם דערהערען, דען דו ביסט דער גאט וואס דערפרעהט טרויעריגע, מיינע אויגען רינען טרעהרען און מיין הארץ איז טרויריג, איך קאן ניט פרעהלאך ווערען, דען איך קאן מיר קיין עצה געבען אויף וואס איך זאהל פריהער בעטען, צוא אויף מיינע בייזע מעשים, וואס איך האב געטהאן דאס דוא זאלסט מיר העלפען ווייטער ניט צו טהאן, אדער זאל איך בעטען אויף אונזער ליעבען בית המקדש און אויף די בארערפענעש וואס דער מענש דארף. ליעבער פאטער, העלף מיר געגען דעם שטן, ווייל איך קאן איהם ניט בייקומען און מיינע חטאים זיינען שוין גרוים. ווען איך טהו תפלה צו דיר, ליעבער גאט, לאזען דיא מקטריגים מיין תפלה נישט קומען פאר דיר צוליעב מיינע זינד וואס איך האב געטהאן פון מיין יוגענד אן. איך קאן שוין איינם פאר

משלי מוסר

דער פסוק יעקב'ן צום ערשטען און אברהם צום לעצטען? זאגט דארויף הרב. המגיד זכרנו לברכה מדובנא א משל: א קינד איז געגאנגען אין חדר און האט געקויפט ניס, עפעל און נאך זאכען. אז ער האט דעם קרעמער באצאהלט, האט ער בייא איהם געבעטען ער זאל איהם עט־

דאס אנדערע נישט וויסען און נישט געדענקען, און ווען איך וואלט זייא שוין אפילו יא געדענקט, וואלט דיא צייט געוועזן ווייניג אויסצורעכענען זייא:

ליעבער גאט, זיי מיר מוחל, איך האב ביז אהער געטהאן ווי א שוטה, וויא וועל איך קאנען ענטפערען צו מיין באשעפער הקדוש ברוך הוא, וואס האט מיך אויף דער וועלט באשאפען. אוי לי אויף מיינע בייזע מעשים וואס איך האב געטהאן אויף דיזר וועלט וואס איז גאר הבל הבלים ווי א שאטען אויף דער וואנד. דיא טעג געהען אוועק און איך בין אלין נעהענטער צום טוידט, איך בין אלע טאג און אלע שעה און אלע רגע ניט זיכער פאר דעם טוידט, און ווען איך וואלט שוין געלעבט טויזענד יאהר. איז דאס אויך אין דיינע אויגען נור ווי איין טאג. צו אלעם האט א מענש א האפנונג, אן ארעם־מאן האפט, רייך צוא ווערען, א קראנקער האפט, געזונד צוא ווערען אבער פון דעם טוידט, איז קיין האפנונג אויסצומיידען. ווער וועט מיר העלפען אין מיינע נויטהען אז דער בעל פקדון וועט שיקען נאך מיין נשמה? מיין האב און גוטס וועט מיך נישט קאנען אויסלייזען, מיינע קינדער און פיעל לייט וועלען וויינען און מיך ניט קאנען אויסוויינען. על כרחך אתה נולד ועל כרחך אתה מת, איבער געוואלד בין איך באשאפען געווארען און איבער געוואלד וועל איך שטארבען, ווען מיין נשמה וועט זיך שיידען פון מיין גוף און

משלי מוסר

וואס צולייגען, האט איהר דער קרעמער געגעבען א צולייג. דאס קינד'ס חבר וואס האט געזעהן וויא דער קרעמער האט געגעבען דעם קינד אן עפעל האט ער אויך געבעטען אן עפעל. זאגט צו איהם דער קרעמער: — קינד איינער, דיין חבר האט דאך ביא מיר געקויפט עפעל

עם וועט פארלאשען ווערען דיא ליכט פון מיינע אויגען, פון
מיין שעהן ליכטיג הויז וועט מען מיך אוועקטראגען אין דעם
פינצטערען קבר אריין. אין איין שעה בין איך געבוירען גע־
ווארען, אין דיא אנדערע שעה, וועל איך ווערען פארלארען.
איך וועל פארגעסען ווערען פון דער וועלט אויף אויביג און
דיא ווערעם וועלען קומען איבער מיין גאנץ לייב און וועלען
מיך עסען און צאפען מיין בלוט ווי גוטען וויין, און מיין נשמה
וועט נעבאך שטעהען און וועט דאס אלס צוזעהען, נאכדעם
וועט מען מיך ערשט ר פען צום יום הדין הגדול והנורא לפני
מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא און פאר דעם בית דין
הגדול והנורא און מען וועט אויפמאכען דאס ספר הזכרונות.
נאך מיין כתב נאך וועט מען מיך משפט'ן און מיינע מעשים
וועלען ערקלעהרען מיין דין, א שטיין פון וואנד וועט אויף
מיר עדות זאגען אין דין, א שפאן פון האלץ וועט ענטפערען
דעם דין, אלץ מיט וואהרהייט און מיט מדת הרחמים און
מדת הדין, ווער וועט פאר מיר ריידען אין דין? איך וועל
בלייבען שטעהען מיט א פארשעהמט פנים פאר דיר האל
הגדול הגבור והנורא אין דעם יום הדין, און מיין משפט וועט
מיר זיין ביטערער אלס דער טוידט. מען וועט מיך אבגעבען
צו די מלאכי חבלה וואס איך האב אליין באשאפען און מיין
פייער אין גיהנם וועט ניט פארלאשען ווערען. נו ווי אזוי זאל
איך ניט געדענקען דעם סוף. אוי לי, איך האב מעהר נישט

משלי מוסר

פאר בארעם געלד, וואס דער עיקר
איז דאך דער פדיון פון איהם, גיעב
איך איהם אן עפעל אהן געלד אויך,
אבער דוא האסט דאך פון מיר גאר
ניט געזקויפט פארוואס זאל איך דיר
געבען אן עפעל אומזיסט? דער
נמשל איי, אז עס וואלט געשטאנען
אין פסוק אברהם דער ערשטער,

געטראכט נאר צו בויען שעהנע הייזער און שלעסער און זיך נישט באדענקט אז א ביסעל צדקה און מעשים טובים איז בעסער פאר גאר דער גאנצער וועלט. דארום וויל דאס ליכט ברענט גיעב אויל איידער עס ווערט פארלאשען. איך וויל בעטען צו דיר גאט, דען דו ביסט א דערבארמיגער דין, דו טהוסט אונז ריכטען מיט משפט און לאזט אונז שטארבען מיט דין, לאז אונז לעבען מיט דיין גרויס דערבארעמקייט:

אנא, איך בעט דיך, הויכער קיניג, איך קום פאר דיר מיט מיין ביטער געשריי און מיט מיין וויינען, מיינע אויגען רינען גלייך ווי קוואלען וואסער איבער מיין פנים, וייל איך וויין און קלאג אויף מיינע זינד, עס וואלט מיר בעסער געוועזן, ווען איך וואלט גאר אויף דער וועלט ניט געוועזען, נאר דו דערבארמיגער גאט, דו ביסט דאך א רחום וחנון און האסט געגעבען א הילף צוא דעם מענטשען, דאס ער זאל דערוועקען זיין הארץ מיט תשובה, תפלה וצדקה, וואס צורייסט אלע בייזע גזירות און ביסט מוחל, אזוי וויל איך בעטען צו מיין באשעפער מיט א צובראכען הארץ וועגען דערבארמקייט, וויא דער עני בייא דער טיהר, אזוי בעט איך עס זאהל זיך ערוועקען דיין דערבארמקייט אויף מיר אין זכות פון מדת הרחמים. איך פארכט מיך צו בעטען, ווי זאל איך פאר אזוי א גרויסען מלך שטעהען? דיא מלאכים וואס זיינען נאר פלאם פייער זיינען נישט לויטער אין זיינע אויגען, מכל שכן איך, וואס בעשטעה פון בלוט און פלייש און ווערעם און ערד און דערצו האב איך נאך זעהר פיעל עבירות געטהאן? און ווען איך וויל בעטען, וויים איך ניט וואס איך זאהל פריהער בעטען, דען מיין באדערפענעש איז זעהר פיעל. גאט, דוא ווייסט דאך

משלי מוסר

וואלטען ביים יום הדין געזאגט די בני ישמעאל, מיר שטאמען דאך אויך פון אברהם דארפען מיר אויך געניסען זיין זכות, דערפאר שטעהט אין פסוק: וזכרתי את בריתי יעקב, דער עיקר זכות איז נאר צוליעב יעקב, וואס פון איהם שטאמען דיא צוועלף שבטים צדיקים. ואף את

אַלְם וואויל, וַוייל דוּא בִּיסְט דָאךְ אַ יוֹדֵעַ נִסְתָּרוֹת אוּן אַ בּוֹחֵן לְבָבוֹת אוּן דוּא וֵוייסְט וואויל מַיין צוּבְּרָאכֶען הַארְץ, מִיט דֶעם טְרוֹיסְט אִיךְ מִיךְ, דָאס אַ צוּבְּרָאכֶען הַארְץ טְהוּסְטוּ נִישְׁט פַארְשֶׁעהְמֶען, אִיךְ בֶּעט דִיךְ, בַּעַל הָרַחֲמִים, אַז דוּא וֶועסְט מִשְׁפָּט'ן דִיא נְפָשׁוֹת זָאלְסְטוּ אַלֵיין מִיךְ מִשְׁפָּט'ן מִיט דֶערְבַּארְמְקַייט אוּן זָאלְסְט אוֹיסְצִיהֶען צוּ לִיכְט מַיין מִשְׁפָּט. אִיךְ בֶּעט דִיךְ, לִיעבֶּער פָאטֶער, טְהוּ מִיט מִיר מִשְׁפָּט נָאךְ דַיין מִנְהָג נָאךְ אוּן זַיי מִיר מוֹחֵל, דֶען אַז דוּ וֶועסְט מִיךְ מִשְׁפָּט'ן נָאךְ מַיינֶע מַעֲשִׂים נָאךְ וֶועל אִיךְ דֶען קֶענֶען בַּיישְׁטֶעהְן צוּ פַאר דִיר? אוּן וָואס פַאר אַ גֶעוִוינְס וֶועסְטוּ הָאבֶּען וֶוען דוּא וֶועסְט מִיךְ שְׁטְרָאפֶען? דִיא נְשָׁמָה אִיז דַיינֶע אוּן דֶער גוּף אִיז אוֹיךְ דַיינֶער. אִיךְ בִּין אֵייבִּיג אִין דַיין הַאנְד וִוי לֵייהְם אִין הַאנְד פוּן דֶעם טֶעפֶּער אוּן אַלְם שְׁטְרוֹי פַאר דֶעם פַייעֶר. אִיךְ בִּין עֶרְד אוּן וֶועל וֶוערֶען עֶרְד, וֶוען דוּ וָואלְסְט מִיךְ גֶעוָואלְט רִיכְטֶען נָאךְ מַיינֶע מַעֲשִׂים הָאבּ אִיךְ שׁוֹין לַאנְג גֶעדַארְפְט פַארְפוֹילְט וֶוערֶען אִין דֶער עֶרְד, עֶס וָואלְט שׁוֹין קַיין גֶעדֶעכֶענֶעשׁ נִיט גֶעבְּלִיעבֶּען פוּן מִיר, אָבֶּער דוּ בִּיסְט דָאךְ אַ מַאֲרִיךְ אַף, דַיין מִדָּה אִיז, דָאס דוּא בִּיסְט נוֹהֵג חֶסֶד מִיט דִיא בַּאשֶׁעפֶענֶעשׁ אוּן גֶעהְמִסְט אָן דִיא תְּפִלָּה וָואס קוּמְט פוּן טִיעפֶען הַארְצֶען. נֶעהְם אָן מַיין תְּפִלָּה אוּן זַייא נִישְׁט מְדַקְדֵק אִין דִין, אוּן אַז דוּא וֶועסְט וֶועלֶען מְדַקְדֵק זַיין, טְהוּ אִיךְ מִיךְ טְרוֹיסְטֶען מִיט שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, וָואס זַיינֶען לוֹיטֶער רַחֲמִים. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה. דַיין הַאנְד אִיז אָפֶען צוּ עֶמְפְּפַאנְגֶען דִי וָואס הָאבֶּען חֲרָטָה אוּן דוּ עֶנְטְפֶערְסְט. וֶוען מֶען טְהוּט תְּפִלָּה, עֶנְטְפֶער מִיר, דוּ דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט, וָואס עֶנְטְפֶערְט צוּ זַיינֶע אֶבְיוֹנִים. עֶנְטְפֶער מִיר, וְויא דוּ עֶנְטְפֶערְסְט צוּ דִי צוּ־

משלי מוסר

זָכַרְתִּי יִצְחָק, מַיין בּוּנְד מִיט יִצְחָק וֶועל אִיךְ דֶערְמָאהְנֶען אַלְם צוֹלֵייג, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר, אוּן נָאךְ אַ צוֹלֵייג וֶועל אִיךְ גֶעבֶּען, אִיךְ וֶועל דֶערְמָאהְנֶען מַיין בּוּנְד מִיט אַבְרָהָם אוֹיךְ. נָאר דֶער זְכוּת פוּן יַעֲקֹב אִיז דֶער עִיקָר, דַארוּם הָאבֶּען אוֹיסֶער דִיא יִשְׂרָאֵל. קֵיינֶער קַיין

בראכענע הערצער. רחום וחנון, ענטפער מיר, ווי דו האסט געענטפערט אונזער מוטער חנה, און נעהם אן מיין תשובה וויא דו האסט אנגענומען די תשובה פון מנשה. העלף מיר איך זאהל שוין ווייטער ניט זינדיגען און שטארק מיר מיין הארץ צוא געהן אין דיינע וועגען צוא געבען צדקה און צו טהאן מעשים טובים, אז מיין לעבען זאהל הייסען א רעכט לעבען. דו גאט, דו ווייסט דאך וואויל מיין מחשבה און דוא העלפסט דעם מענטשען אין דעם וועג וויא ער נעהמט זיך פאר, טא זיי זיך מרחם איבער מיר כרחם אב על בנים, אז איך וועל חס ושלום זינדיגען זאלסטו מיר דערמאהנען תשובה צו טהאן און אז איך וועל דיך אנרופען זאלסטו מיר ענטפערען און זאלסט מיך נישט פארלאזען אז עס וועט מיר חס ושלום א נויטה זיין, און זאלסט מיר העלפען און זאלסט מיר היילען, דען דוא ביסט א רופא חנם און א רופא לשבורי לב. איך בעט דיך, אבינו שבשמים, דוא זאלסט מיר דערהויבען מיין מזל מיט מיין מאן און זאלסט מיר געבען גוטע קינדער און איך זאהל פון זייא קיין צער ניט האבען, דען דאס איז נאר דאס לעבען בעולם הזה און בעולם הבא. זאלסט אונז געבען לחם לאכול ובגד ללבוש בכבוד און נישט מיט בזיון. זאלסטו אונז לאזען אויסלעבען אונזערע יאהרען אין גרוים פריידען מיר זאלען זוכה זיין צו זעהן אונזער געזאלבטען משיח, במהרה בימינו, אמן:

צוטרעט נישט געהאט צו געניסען דעם זכות פון יעקב:

מיר זאגען ראש השנה און די אלע עשרת ימי תשובה „אבינו מלכנו". מיר ווילען דיא פסוקים פון דיעזער תפלה געבען צו פארשטעהן מיט משלים:

אבינו מלכנו חטאנו לפניך, אונזער פאטער, אונזער קעניג, מיר האבען געזינדיגט פאר דיר. למשל: אין א שטאדט איז געוועזען איינער וואס האט געהאנדעלט מיט לאטערי צעטלען ויהי היום, האט איהם דער פריסטאוו אנגעזאגט, אז ער זאל דיעזען מסחר ניט טהאן, ווייל דאס איז געגען די געזעץ. דער מאן האט אבער ניט געפאלגט און האט פארקויפט צעטלען אין פריסטאווס

סֵדֶר לִיכְט צִינְדֶען פוּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

אַז רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם דֶער וָואכֶען זָאגְט מֶען. דִיעֶזֶע בְּרָכוֹת פַאר לִיכְט צִינְדֶען:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

אַז רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען דִיעֶזֶע בְּרָכוֹת נָאךְ לִיכְט צִינְדֶען:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם טוֹב:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

תְּחִנָּה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה נָאךְ לִיכְט בֶּענְשֶׁען.

דִי תְּחִנָּה זָאגְט מֶען בֵּיידֶע טֶעג רֹאשׁ הַשָּׁנָה נָאךְ לִיכְט בֶּענְשֶׁען:

הִנְנִי בָאָה לְדַבֵּר לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

משלי מוסר

גֶעגֶענְוַוארְט, דֶעם פְּרִיסְטַאוו הָאט מִיר אִין דִיא אוֹיגֶען עוֹבֶער צוֹין אוי

עֶס זֶעהר פַארְדְרָאסֶען, סְטַייטְשׁ, פַאר מַיין פַארְזָאג!

איך קום יעצט צו ריידען פאר דיר גאט, וואס דו ביסט מיין פאטער אין הימעל און שטעל מיך אניעדער תפלה צוא טהאן פאר דיר דערבארמדיגער פאטער:

בלב נשבר ורוח נמוכה וקומה זקופה:

מיט א צובראכען הארץ, וואס עס צוגעהט אין מיר אזוי ווי וואסער און מיט א ניעדריג געמיטה און אן איינגעבויגען שטאנד:

כי יראה וחרדה אני מאימת דינך:

דען איך פארכט מיך זעהר און ציטער פון דער מורא פון דיין משפט, וואס דוא זעצט זיך היינט צו משפט'ן גאר די וועלט:

זכר כל המעשים לפניך בא:

היינטיגען טאג קומט פאר דיר דאס געדעכעניש פון אלע מעשים וואס דער מענטש טהוט א גאנץ יאהר. סיי דיא זאכען וואס ער טהוט אפען און סיי דיא זאכען וואס ער טהוט פארבארגענערהייד:

היום יכתבו הבריות לחיים ולמות:

היינטיגען טאג טהוען געשריעבען ווערען אלע באשעפעניש פון דער וועלט זייא זאלען לעבען בלייבען אדער זאלען געטויד'ט ווערען:

משלי מוסר

כך, אזוי איז מיט אונז אידען, מיר טהוען אזעלכע זאכען וואס גאט ברוך הוא האט פארבאטען, און ווי נאך זינדיגען מיר? אין גאט'ס געגענווארט ווייל דער בורא יתברך זעהט דאך אלעס, אזוי וויא אין פסוק שטעהט: „אם יסתר איש במסתרים ואנכי לא אראנו"? העז זיך דען א מענטש בא-

וְאָנֹכִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ הַנִּצֶּבֶת בְּלֵב מָר:

און איך אשה (פלונית בת פלוניט) האב א שווער געמיטה און איך שטעה מיט א ביטער הארץ. דען איך באדענק מיך אויף מיינע מעשים פון א גאנץ יאהר:

רוּחִי קָצְרָה וּנְשָׁמָה לֹא נוֹתְרָה בִּי:

מיין אטהעם איז קורץ צוא ריידען פאר דיר, דער דערבא־רעמדיגער פאטער, און עס בלייבט אין מיר קיין נשמה ניט איך זאל עפענען יעצט מיין מויל:

יָדַעְתִּי אֶת מֶרְיִי וְאֶת עָרְפִּי הַקָּשֶׁה:

איך ווייס זעהר וואויל מיין ווידערשפעניגקייט געגען דיר און וואס איך בין הארטנאקיג געוועזן צוא הערען דיינע ליעבע היילינגע געבאט:

אוֹי לִי וְאוֹי לְנַפְשִׁי כִּי טִמֵּאתִיהָ.

וועה טהו איך שרייען אויף מיר און וועה אויף מיין לייב דען איך האב זיא פאראומריינינגט מיט מיינע בייזע מעשים וואס איך האב געטהאן א גאנץ יאהר:

אֵיזֶה זְכוּת אֲבַקֵּשׁ בְּקוּמְךָ לְשָׁפְטֵנִי:

וואס פאר א זכות קען איך געפינען אויף מיר און אויף מיין לייב ווען דו וועסט אויפשטעהן צו משפט'ן מיך היינט אין דעם יום הדין:

משלי מוסר

האלטען און דער רבונו של עולם זאל איהם ניט זעהן? באריבער זייגען מיר זיך מתודה און מיר זאגען: „אבינו מלכנו חטאנו לפניך". מיר האבען געזינדיגט פאר דיר. אין דיין געגענווארט און אונזער פארברעכען איז זעהר גרויס:

תחנה לראש השנה נאך ליכט בענשען

רחם עלי כרוב רחמיך לצדקני במשפט:

רבונו של עולם, איך בעט דיך, האב אויף מיר רחמנות אזוי ווי דיין פיעל דערבארמקייט צו גערעכט מאכען מיך אין דעם משפט און זאלסט אנשרייען אויף דיא מקטרגים זיי זאלען ניט רייעדען קיין בייז אויף מיר:

כי רחום וחנון אתה ומרבה לסלוח:

דען דוא ביסט א דערבארעמיגער און א לייטזעליגער און טהוסט מעהרען צו פארגעבען אויף דיא זינד פון דעם מענשען האטשע ער זינדיגט פיעל מאל. ווי באלד ער טהוט תשובה מיט זיין גאנץ הארץ, נעהמסט דו אן זיין תשובה:

אל תעש כלה לשארית ישראל עמך:

זאלסט נישט פארניכטען דיא איבערגעבליעבענע פון דיין ליעב פאלק ישראל וואס זיינען איבערגעבליעבען זעהר א ווינציגע צאהל:

זכור דמם אשר נשפך כפלגי מים:

געדענק, דערבארעמיגער גאט, דאס בלוט פון דיין פאלק ישראל וואס עס איז יענע צייטען פארגאסען געווארען אזוי וויא טייכען וואסער, ווען זיי זיינען געטוידט געווארען אויף קידוש השם:

ואל ישפך דמם עתה בחרב מלאך המות:

משלי מוסר

אבינו מלכנו עשה עמנו למען שמך, אונזער פאטער, אונזער קעניג, טהו מיט אונז גוטעס צוליעב דיין נאמען. למשל: אין א שטאדט האט געוואהנט א זייגער־מאכער א גרויסער קינסטלער וואס האט געמאכט זעהר זעלטענע זייגערס, אבער מען האט פון איהם

און אין דעם זכות זאלסט דו זייא אנשרייבען צו א לעבעדיג יאהר עס זאהל ניט פארנאסען ווערען זייער בלוט דורך דער שעכטער פון דעם מלאך המות:

וראה עמך כלם מתקבצים אל בית תפלתם:

און קוק, ליעבער גאט, ווי אזוי דיין ליעב פאלק ישראל טהוען זיך היינט פארזאמלען אין דיא שוהלען צו וויינען און שרייען און טהאן תפלה פאר דיר:

זועקים אליך בלב מר ודורשים חסדך:

זיי טהוען אלע שרייען צו דיר מיט א ביטערע הארץ און מיט א צובראכען געמיטה און פארלאנגען פון דיר דו זאלסט מיט זיי טהאן גענאד און דערבארמקייט:

מצפים לישועתך ועיניהם לך תולים:

זיי טהוען האפען צו דיין גוטע הילף און זייערע אויגען היינגען צו דיר און קוקען ארויס אז דו זאלסט זיך דערבארמען אויף אונז און שרייב אונז אריין היינטיגען טאג אין דעם ספר פון לעבען:

ואתה אל רחום זכרנו לחיים טובים ומתוקים:

און דו, דערבארמיגער גאט, בעט איך, דו זאלסט אונז געדענקען צו א גוט לעבען און זיסע יאהרען מיך און מיין מאן און מיינע קינדער און כל ישראל אחינו:

משלי מוסר

ניט געוואוסט און ער האט ניט געהאט קיין בארויף. איינמאל איז צוא איהם געקומען אבייזענדער און געזעהן זיינע קונציגע ארבייט. ער האט נאכהער אויף זיין בייזע איבערראל דערצעהלט וועגען דעם גרויסען קינסטלער און זיין פראכטפאלע ארבייט און ער האט געקראגען א שר

וְתַעֲלֶה לְפָנֶיךָ לְרָצוֹן בִּרְכָתִי עַל הַנֵּרוֹת׃

און עס זאהל אויפגעהען פאר דיר, דערבארמיגער פאטער, צו גוטען־ווילען די ברכה וואס איך האב געמאכט אויף די ליכט וואס איך האב אנגעצונדען לכבוד דעם הייליגען יום הדין׃

בַּחֲסָדֶיךָ הַמְרֻבִּים אֶת מִשְׁפָּטִי לְהָאִירָה׃

און אזוי ווי איך האב געטהאן דערלייכטען מיין הויז מיט די ליכט וואס איך האב געבענטשט, אזוי רבונו של עולם זאלסט דו מיר דערלייכטען מיין משפט און זאלסט מיך משפט׳ן צו גוטען׃

וְלֹא יֶחְשַׁךְ אוֹר חַיֵּי נַפְשִׁי בָּעוֹלָם הַזֶּה׃

און עס זאהל חלילה ניט פינצטער ווערען דאס ליכטיגקייט פון דעם לעבען פון מיין לייב אויף דער וועלט, מיין שיין זאל ניט פארגעהן אזוי וויא די שיין פון דער זוהן געהט אונטער אויף דער נאכט׃

וְתָאִיר אֶת מַזָּלִי לְפַרְנָסָה טוֹבָה וְכַלְכָּלָה׃

און זאלסט דערלייכטען, ליעבער גאט, מיין מזל און דאס מזל פון מיין מאן און מיינע קינדער צוא א גוטע פרנסה און שפייז מיר זאלען ניט דארפען אנקומען צו דער גאב פון א בשר ודם, נאר צוא דיין פולע געבענשטע האנד׃

אויף דער וועלט. שרים און מלכים האבען אנגעהויבען הויפען זייערע זייגערס און מען האט פאר זייא געצאהלט גרויסע פרייזען. אין א צייט ארום איז דער זעלבער בייזענדע־געקומען צום זייגער־מאכער און איהם געבעטען ער זאל איהר פארריכטען א צובראכענעם זייגער. דער

וְאֶת עֵינֵי בַּעֲלִי וְזַרְעִי תָּאִיר בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה:

און די אויגען פון מיין מאן און מיינע קינדער זאלסטו דער־
לייכטען אין דיין היילינער תורה אזוי ווי איך האב בא־
לויכטען מיין הויז מיט דיא ליכט וואס איך האב געבענטשט
לכבוד ראש השנה:

וְלֹא תִבְעַר עָלֵינוּ חֲמָתְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

ליעבער גאט, דערבארמיגער פאטער, עס זאל ניט ברענען
אויף אונז דיין צארן פון היינט ביז אויביג און דוא
זאלסט מיט אונז נאר טהאן גענאד א ן דערבא־
רעמקייט:

וְתַכְרִית וּתְכַלֶּה כָּל הַמְקַטְרְגִים עַל יִשְׂרָאֵל:

זאלסט פארשניידען און אויסראטען אלע וואס ריידען פאר
דיר בייז אויף דיין ליעב פאלק ישראל. שרייא אן
אויף'ן שטן און אויף אלע בייזע מלאכים זיי זאלען פארשלי־
סען זייער מויל פון ריידען אויף אונז בייז:

וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם, אָמֵן סֶלָה:

און מאך לייכטען, ליעבער דערבארמיגער גאט, דיין היילי־
גע שיין אויף דעם בית המקדש וואס איז וויסט און חרב
שוין פון וויפיעל יאהר, און מיר זאלען זוכה זיין צוא צינדען
ליכט אין דער היילינער מנורה, במהרה בימינו. אמן סלה:

משלי מוסר

גרויסער מייסטער האט איהם גע־
ענטפערט: „וויא אזוי קאנסטו דאס
פארלאנגען, אז איך, וואס מיין אר־
בייט געפינט זיך אין קייזערליכע
פאלאצען. זאהל ביין צוברעכענעם
זייגער פארריכטען?” דער בייזער
דער האט איהם דאן געזאגט: „איך
האב א רעכט צוא פארלאנגען דאס

תפלה על הפרנסה.

יהי רצון, עס זאהל זיין דער ווילען פאר דיר גאט, אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען, גרויסער און שטארקער און פארכ־טיגער גאט, אז דוא זאלסט דערפיהלט ווערען מיט דערבארעמקייט אויף אונז פון דיינעט וועגען און וועגען דעם היילינען מזמור און די היילינע שמות וואס ווערען דערמאהנט אין איהם און דאס הייליג־קייט פון זיינע פסוקים און ווערטער און אותיות און טראפ און רמזים און סודות און דאס הייליגקייט פון דעם היילינען נאמען, וואס געהט ארויס פון דעם פסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. דאס איז טייטש: איך וועל צוא אייך אויסליידיגען ברכה ביז גענוג. און פון דעם פסוק „נסה עלינו אור פניך יי״, דערהויב אויף אונז דאס ליכ־טיגקייט פון דיין פנים גאט, וכתבנו און שרייב אונז אין דעם ספר פון פרנסה און שפייז היינטיגם יאהר און אלע יאהר, אונז און אלע אונזערע בני בית ביז וואנען מיר וועלען לעבען. במלוי, מיט דער ערפיהלונג און ברייטקייט, בהתר און ניט באיסור, אין נחת און ניט אין צער. בשלוה מיט פריעד און שטילקייט אהן א שום עין הרע, און זאלסט אונז מזכה זיין צוא עוסק זיין אין דיין הייליגער דיענסט אהן א שום טרדה, און זאלסט אונז מפרנס זיין מיט א פרנסה וואס עס זאהל אין איהר ניט זיין קיין שאנד און מיר זאלען נישט דארפען אנקומען צוא א בשר ודם, נאר פון דיין פולע און ברייטע האנד, און זאלסט אונז באגליקען און דערברייטען אין אונזער לערנונג און אין אלע אונזערע האנדעלשאפט. אונזערע הייזער זאלען זיין פול מיט גאטס ברכה און מיר זאלען זאט זיין מיט ברויט און אונז זאל

משלי מוסר

פון דיר דערפאר וואס איך האב דיך מפרסם געווען, ווארום ווען ניט איך וואלט די וועלט גאר ניט געוואוסט אז דו ביסט אזא קינסטלער און דיין סחורה וואלט ניט געהאט אזא גרוי־סען אבגאנג״.

כך, אזוי קומען מיר אידען מיט א טענה פאר הקדוש ברוך הוא:

זַיין גוט. חַנוּן, דֶערְבַּארְמִיגֶער, לַייטְזֶעלִיגֶער, הִיטֶער, אוּנְטֶערְלֶעהְ־
גֶער, בַּאשִׁירְמֶער, רֶעכְטְפַארְטִיגֶער, אוֹיסְלֵייזֶער, דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אוֹיף
אוּנְז אוּן הֶער צוּ אוּנְזֶער גֶעבֶּעט, דֶען דוּ הֶערְסְט דִי גֶעבֶּעט פוּן אַלֶע
וָואס טְהוּעֶן תְּפִלָּה צוּ דִיר. בָּרוּךְ, גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ וָואס דוּ הֶערְסְט צוּ
גֶעבֶּעט: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

תְּחִנָּה לְרֹאשׁ־הַשָּׁנָה אִין דֶער פְרִיה

דִי תְּחִנָּה זָאגְט מֶען אוּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וֶוען מֶען קוּמְט אִין שׁוּל אַרַיין:
וֶוען שַׁבָּת אִיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה זָאגְט מֶען נִיט דִי תְּ. נָה:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אַבְרָהָם אָבִינוּ:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָאטֶער אַבְרָהָם וָואס פוּן דְרַיי יָאהְר אָן הָאט עֶר דֶערְקֶענְט זַיין בַּאשֶׁעפֶער אוּן הָאט גֶעלָאזְט וִוישֶׂען דַיין נָאמֶען אוֹיף גָאר דֶער וֶועלְט, אוּן אִיז מִיט צֶעהְן פְּרוּב גֶעפְּרוּבְט גֶעוָוארֶען. גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, זַיין זְכוּת, דֶען מִיר צִיטֶערֶען אוּן פָארְכְטֶען פוּן דֶעם יוֹם הַדִין, וֶוען מִיר טְהוּעֶן זִיךְ בַּאדֶענְקֶען דָאס הַיינְטִיגֶען טָאג זֶעצְסְטוּ זִיךְ אוֹיף דֶעם שְׁטוּל צוּ מִשְׁפָּטְ'ן דַיינֶע בַּאשֶׁעפֶענֶעשׁ אוּן עֶס וֶוערְט גֶעלֵיי־עֶנְט פַאר דִיר דֶער בּוּךְ פוּן אַלֶע מַעֲשִׂים פוּן דִיא מֶענְטְשֶׁען פוּן גָאר דֶער וֶועלְט. קַיין זַאךְ אִיז פַאר דִיר נִיט פַארְבָּארְגֶען אוּן קַיין פַארְגֶעסוּנְג אִיז פַאר דִיר נִיטָא. דֶערְמָאהְן דִיךְ אָן אוּנְזֶער פָאטֶער אַבְרָהָם אוּן דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אוֹיף זַיינֶע קִינְ־

משלי מוסר

„אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ", טְהוּ מִיט אוּנְז גוּטֶעס דֶערְפַאר וָואס מִיר מַאכֶען גְרוֹיס דַיין נָאמֶען צְוִוי־שֶׁען דִי פֶעלְקֶער. אוּן אַז דוּ וֶועסְט אָננֶעהְמֶען אוּנְזֶער תְּפִלָּה. וֶועלֶען מִיר נָאךְ דַיין נָאמֶען מֶעהְר פַארְגְרֶעסֶערֶען:

דֶער אִין דִי צֶעהְן טֶעג פוּן ראֹש הַשָּׁנָה בִּיז יוֹם כִּפּוּר אִין זַיין זְכוּת, וָואס עֶר אִיז מִיט צֶעהְן פְּרוּב גֶעפְּרוּבְּט גֶעוָוארֶען:

זְכוֹר לָנוּ זְכוּת שָׂרָה אִמֵּנוּ:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער שָׂרָה, וָואס זִיא אִיז אִין דֶעם טָאג ראֹש הַשָּׁנָה נִפְקַד גֶעוָוארֶען, אוּן שְׁרַייבּ אוּנְז אָן בְּסֵפֶר הַחַיִּים אוּן מִיר זָאלֶען הָאבֶּען קִינְדֶער תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּא הָאסְט אִיהְר צוּ נַיינְצִיג יָאהְר אָן אֵיינְצִיגֶען זוּהְן גֶעגֶעבֶּען אוּן הָאסְט אִיהְר צוּגֶעזָאגְט, דָאס זַיינֶע קִינְדֶער וֶועלֶען זַיין פִּיעל ווִי שְׁטֶערֶען אִין הִימֶעל, יֶעצְט לִיעבֶּער גָאט, זָאל אִיהְר זְכוּת בַּיישְׁטֶעהְן דָאס אִיהְרֶע קִינְדֶער, וָואס זַיינֶען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, זָאלֶען חָלִילָה נִישְׁט אוּמְגֶעבְּרַאכְט וֶוערֶען אוּן שְׁרַייבּ אָן אַ גוּט לֶעבֶּען מִיר אוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער אוּן קִינְדֶ'ס קִינְדֶער אוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן:

זְכוֹר לָנוּ עֲקֵדַת יִצְחָק אָבִינוּ:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָאטֶער יִצְחָק, וָואס מֶען הָאט אִיהְם מַקְרִיב גֶעוֶועזֶען אוֹיף'ן הַר הַמּוֹרִיָּה. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֶס זָאל זַיין גְלַייךְ ווִי זַיין אַשׁ אִיז גֶעהוֹיפֶענְט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ אוּן זַיין בְּלוּט אִיז פַארְגָאסֶען, אוּן דָאס קוֹל פוּן דֶעם שׁוֹפָר וָואס מִיר וֶועלֶען בְּלָאזֶען זָאהְל פַארְטוּמְלֶען אַלֶע וָואס קוּמֶען מְקַטְרֵג צוּא זַיין אוֹיף

משלי מוסר

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ, אוּנְזֶער פָאטֶער, אוּנְזֶער קֶענִיג, פַארְנִיכְטֶע דִיא גֶעדַאנְקֶען פוּן אוּנְזֶערֶע שׂוֹנְאִים לְמָשָׁל:

אִין אַ מְדִינָה הָאבֶּען דִיא מִינִיסְטֶארֶען אוֹיסְגֶעאַרְבַּייט אַ פְּרָאיֶעקְט, וָואס וָואלְט שְׁלֶעכְט גֶעוֶועזֶען פַאר דִי אַיינְוָואהְנֶער פוּן לַאנְד. דֶער קֶענִיג

דיין פאלק ישראל און דו זאלסט צורייסען דעם גזר דין. און מיט דעם קול פון דעם שופר זאלען ארויפגעהען פאר דיר אלע אונזערע תפלות און בקשות דאס דוא זאלסט אונז אנ־שרייבען צו א גוט געבענטשט יאהר:

זכור לנו זכות רבקה אמנו:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון אונזער מוטער רבקה, וואס זיא האט זיך געפלייסט, דאס אונזער פאטער יעקב זאל נעמען די ברכות פון אונזער פאטער יצחק, אזוי זאל זי שטעהן און זיין א גוטע מליצה אויף אונז איהרע קינדער, דאס מיר זאלען אנגעשריעבען ווערען צוא גוטען און אלע ברכות פון אונזער פאטער יצחק זאהל אויף אונז געשעהן און עס זאל דערוועקט ווערען איהר גרויסער זכות אויף איהרע קינדער היינט אין דעם יום הדין:

זכור לנו זכות יעקב אבינו:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון אונזער פאטער יעקב. אזוי ווי דוא האסט איהם געהאלפען פון עשו און פון לבן אזויא זאלסט דו אונז העלפען פון כל המקטרגים זיי זאלען אויף אונז נישט קאנען מקטרג זיין צוא דעם יום הדין. אונזער משפט זאהל ארויסגעהען פאר דיר לטובה מיט גרויס דערבארעמקייט, מיר זאלען האבען א גוטען משפט מיט אונזערע מענער און קינדער. און אזוי וויא

משלי מוסר

פון לאנד איז געוועזען א גוטער מענש, א מלך שר חסד, און ווען מען האט איהם געבראכט דעם פראיעקט אונ־טערצושרייבען, האט ער זיך ענט־זאגט דאס צו טהאן. די מיניסטא־רען האבען דעם געשריבענעם פרא־יעקט צוגענומען און באהאלטען אין ארכיוו. ווען דער קעניג האט זיך

עֶר אִיז גֶעבֶּענְטְשְׁט גֶעוָוארֶען פוּן זַיין פָּאטֶער יִצְחָק, דָאס עֶר זָאהל מִיט קוֹל גֶעהָאלְפֶען וֶוערֶען, אַזוֹי זָאהל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהְן דָאס דוּ זָאלְסְט אָנְגֶעהְמֶען דָאס קוֹל פוּן אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת אוּן דָאס קוֹל פוּן דֶעם שׁוֹפָר אוּן מִיר זָאלֶען גֶעשְׁרִיעבֶּען אוּן גֶע־חַתְמְ׳עט וֶוערֶען צוּ אַלֶעם גוּטֶען:

זְכוֹר לָנוּ זְכוּת רָחֵל אִמֵּנוּ:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּ־טֶער רָחֵל, וָואס זִיא הָאט גֶעוָויינְט אוּן גֶעקְלָאגְט וֶוען נְבוּכַדְנֶאצַר הָאט דִיא אִידֶען אִין גָלוּת גֶעפִיהְרְט, בִּיז דוּא הָאסְט אִיהְר צוּגֶעזָאגְט דָאס דוּ וֶועסְט אוּנְז אוּמְקֶעהְרֶען צוּא אוּנְזֶער לַאנְד. לִיעבֶּער גָאט, גֶעדֶענְק אוּנְז אִיהְר זְכוּת אוּן דֶעם זְכוּת וָואס מִיר טְהוּעֶן הַיינְט שׁוֹפָר בְּלָאזֶען, דָאס דוּא זָאלְסְט גִיךְ מְקַיֵּם זַיין דָאס וָואס דוּ הָאסְט אִיהְר מַבְטִיחַ גֶעוֶוען אוּן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ הֶערֶען שׁוֹפָר שֶׁל מָשִׁיחַ גִיךְ אוּן בַּאלְד, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

זְכוֹר לָנוּ זְכוּת לֵאָה אִמֵּנוּ:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּ־טֶער לֵאָה אוּן קֶעהְר דִיךְ צוּ אוּנְזֶער גֶעוָויין אַזוֹי וִויא דוּ הָאסְט אָנְגֶענוּמֶען אִיהְר גֶעוָויין, דָאס זִי זָאל צוּ עֵשָׂו נִיט גֶענוּמֶען וֶוערֶען אוּן זִי זָאל אִין זַיין גוֹרָל נִיט פַאלֶען, דֶען

משלי מוסר

דֶערְפוּן דֶערְוואוּסְט, הָאט עֶר זִיךְ בַּארְעכֶענְט אַז עֶס קָאן אַ מָאל אוֹיפְ־שְׁטֶעהְן אַ נַייעֶר קֶענִיג, וָואס וֶועט נִיט זַיין אַזאַ גוּטֶער מֶענְשׁ, אוּן וֶוען עֶר וֶועט דֶעם שְׁלֶעכְטֶען פְּרָאיֶעקְט גֶעפִינֶען וֶועט עֶר אִיהם לָאזֶען פַארְ־ווירְקְלִיכֶען, עֶר הָאט דַארִיבֶּער גֶע־הֵייסֶען אַז מֶען זָאל דֶעם פְּרָאיֶעקְט אִין גַאנְצֶען פַארְנִיכְטֶען.

דַארִיבֶּער בֶּעטֶען מִיר בַּיי גָאט

דוּא בִּיסט אַ גָאט וָואס הֶערְט דָאס קוֹל פוּן גֶעוֵויין. קוּק פוּן הִימֶעל אַרָאפּ אוּן זֶעה וִוי דַיין פָאלְק טְהוּעֶן אַלֶע וֵויינֶען מִיט בִּיטֶערֶע טְרֶעהֶרֶען אוּן צִיטֶערֶען פַאר דַיין מִשְׁפָּט. זֶעה אַז מִיר זָאלֶען נִיט פַאלֶען אִין דֶעם גוֹרָל פוּן דֶעם שָׂטָן אוּן צוּ דִי מְקַטְרְגִים וָואס קוּמֶען מְקַטְרֵג זַיין אוֹיף אוּנְז. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, קֶעהְר דִיךְ בֶּעסֶער צוּ דֶעם קוֹל פוּן אַלֶע גוּטֶע מַלְאָכִים וָואס שְׁטֶעהֶען פַאר דַיין שְׁטוּהְל אוּן בֶּעטֶען גוּטְס אוֹיף דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אוּן קֶעהְר דִיךְ נִיט צוּא דֶעם קוֹל פוּן דֶעם שָׂטָן וָואס קוּמְט צוּ זָאגֶען אוֹיף זֵיי בֵּייז. שְׁרַיי אָן אוֹיף אִיהְם עֶר זָאל זַיין מוֹיל נִיט עֶפֶענֶען אוּן עֶר זָאהְל פַארְטוּמֶעלְט וֶוערֶען פוּן צַ״א רֵיידֶען בֵּייז. אוּן דָאס קוֹל פוּנֶ׳ם שׁוֹפָר מִיט אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת, זָאלֶען אוֹיפְגֶעהֶען פַאר דִיר אָנְצוּשְׁרַייבֶּען אוּנְז אִין דֶעם סֵפֶר הַצַּדִיקִים לְחַיִּים טוֹבִים, אָמֵן:

זְכוֹר לָנוּ זְכוּת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן דִי שְׁבָטִים, דִי קִינְדֶער פוּן יַעֲקֹב, וָואס הָאבֶּען אַלֶע בַּאנַאנְד דַיין נָאמֶען גֶעאֵיינְצִיגְט, דֶען אֵיידֶער יַעֲקֹב אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען הָאט עֶר זַיינֶע קִינְדֶער צוּנוֹיפְגֶערוּפֶען אוּן הָאט גֶעזָאגְט צוּא זֵיי: לִיעבֶּע קִינְדֶער, טָאמֶער אִיז חָלִילָה צְווִישֶׁען אַייךְ דָא אַ פְּסוּל אַזוֹי וִויא מַיין עֶלְטֶער פָאטֶער אַבְרָהָם הָאט גֶעהַאט אַ זוּהְן יִשְׁמָעֵאל אָדֶער מַיין פָאטֶער יִצְחָק, וָואס עֶר הָאט גֶע־

משלי מוסר

„אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ" פַארְנִיכְטֶע דִי בֵּייזֶע מַחֲשָׁבוֹת וָואס אוּנְזֶערֶע שׂוֹנְאִים הָאבֶּען אוֹיף אוּנְז, אוּם זֵיי זָאלֶען קֵיינְמָאל נִישְׁט פְּרָא־ יֶעקְטִירְט אוּן פַארְווִירְקְלִיכְט וֶוערֶען חַס וְשָׁלוֹם:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן מִבְּנֵי

האט א זוהן עשו. אזוי האבען די שבטים אלע באנאנדער געזאגט: „שמע ישראל“, דאס איז טייטש: הער צוא ישראל, דאס איז יעקב. „יי אלהינו יי אחד“, דאס איז טייטש: גאט אונזער גאט איז איין איינציגער גאט, און מיר ריעגען אלע צו דעם גאט, וואס אברהם און יצחק און דו אונזער פאטער האבען געדיענט. דארום געדענק אונז, ליעבער פאטער, זייער זכות, דען מיר טהוען אלע איינציגען דיין נאמען אלע טאג און מיר טהוען דיך אום ראש השנה פאר א קעניג אי־בער אונז קריינען אלע יאהר:

זכור לנו זכות יוסף הצדיק:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון יוסף הצדיק, דאס אין דעם טאג האסטו איהם אויסגעצויגען פון זיין תפיסה און האסט איהם דערהויבען צוא זיין א מושל אויף דעם לאנד מצרים, אזוי רבונו של עולם אין זיין זכות זאלסטו דערהויבען אונזער מזל מיר זאלען חלילה קיין בלבול נישט האבען, דאס מיר זאלען אין תפיסה זיצען. און זאלסט רופען צוא די געפאנגענע פריידהייט און זאלסט אויפבינדען זייער שלאס היינטיגען טאג:

זכור לנו זכות משה רבינו:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון משה רבינו, דאס ער איז אין די טעג אויף דעם הימעל גע־

משלי מוסר

בריתך אונזער פאטער, אונזער קעניי, ווענד אפ פעסט און שווערד און הונגער און געפאנגענשאפט און פארדארבונג און זינד פון דיי־נע קינדס־קינדער למשל:

איינער איז אבריינגעקומען צו א צווייטען אין הויז אין א רעגענדיגען טאג און האט געטראפען אין הויז אנגעשטעלט כלים פול מיט וואסער וואס איז גערונען פון דער סטעליע,

ווען און האט פון אונזערט וועגען דיא לוחות גענומען. זעה ליעבער גאט, דאס מיר זיינען מקיים אזוי ווי דו האסט אונז געבאטען מיר זאלען היינטיגען טאג שופר בלאזען. זיי אויך מקיים אזוי וויא דוא האסט געזאגט צוא משה רבינו „סלחתי כדבריך”. דאס איז טייטש: איך האב פארגעבען אזוי וויא דיינע רייד:

זכור לנו זכות אהרן הכהן:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון אהרן הכהן, דאס זיין מדה איז געווען צו שלום מאכען צווישען מאן און ווייב און צווישען מענטשען וואס האבען זיך געקריגט, אזוי אויך, רבונו של עולם, זאלסט דו איהם געבען רשות דאס ער זאהל א מליץ זיין פאר דיר אויף דיין פאלק ישראל אפצוטהאן דיין גרימצארן פון אונז, און זאלסט אונז אנשרייבען צו א יאהר פון פריעדען און שלוה און שטילקייט, צו נחת און ניט קיין צער חלילה:

זכור לנו זכות דוד מלכנו:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון דוד אונזער קעניג, וואס דו האסט איהם פון אלע זיינע פיינד געהאלפען. אזוי העלף אונז, רבונו של עולם, אין זיין זכות פון אלע בייזע מלאכים און מקטרגים און משחיתים, וואס האבען פיינדשאפט אויף דיין פאלק ישראל און אויך קיין

משלי מוסר

ער האט באמערקט, אז אי דיא סטעליע, אי די פאדלאגע זיינען שוין צוגעפוילט ווייל זיי ווערען אפט נאס פון רעגען. האט יענער געזאגט צום בעל הבית פון הויז: — איך וועל דיר אן עצה געבען אז דיא סטעליע און די פאדלאגע זאלען ניט פוילען און רוא זאלסט פארשפארען אונטער־

פיינד זאל אין אונז קיין נקמה ניט האבען און זאלען אן אונז ניט דערפרעהט ווערען:

זכור לנו זכות צדיקים וצדקניות:

געדענק אונז, ליעבער גאט, דעם זכות פון אלע צדיקים און נשים צדקניות, וואס זיינען געוועזען פון דער צייט פון אדם הראשון ביז היינטיגען טאג. זייער זכות זאהל אויף אונז מגין זיין, דאס דער גואל צדק זאל שוין קומען, עס זאל זיין תחית המתים און מיר זאלען שוין הערען שופר של משיח, במהרה בימינו, אמן:

שלש עשרה מדות.

די תחנה זאל מען זאגען ווען מען נעמט אויס דיא ספרי תורות פון ארון הקודש אום ראש השנה און יום כפור.

יי יי, אל רחום וחנון, ארך אפים ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים, נשא עון ופשע וחטאה ונקה: ג״פ דריי מאל.

לראש השנה וליום כפור.

רבונו של עולם, מלא משאלותי לטובה והפק רצוני, ותן שאלתי, ותמחול לי על כל

משלי מוסר

שטעלען דיכלים, דער רעגען רינט אביין, ווייל עס איז פאראן א לאך אין דאך, פארלאטע יענע לאך וועט דער רעגען ניט ארונטער רינען: אט דאס בעטען מיר ביים רבונו של עולם: „כלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית", נעהם פון אונז צו אט די אלע פלאגען, די אלע צרות, ווי

עונותי, ועל כל עונות אנשי ביתי, מחילה בחסד, מחילה ברחמים. ותטהרני מחטאי ומעוני ומפשעי. וזכרני בזכרון טוב לפניך. ופקדני בפקודת ישועה ורחמים. וזכרני לחיים ארוכים, לחיים טובים ולשלום. ופרנסה טובה וכלכלה. ולחם לאכול ובגד ללבוש, ועשר וכבוד, ואריכת ימים בתורתך ובמצותיך, ושכל ובינה להבין ולהשכיל עמקי סודותיה. והפק רפואה לכל מכאובינו. ותברך את כל מעשה ידינו. וגזור עלינו גזרות טובות ישועות ונחמות, ובטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות. ותן בלב מלכות ויועציו ושריו עלינו לטובה, אמן וכן יהי רצון: יהיו לרצון אמרי פי, והגיון לבי לפניך, יי צורי וגואלי:

רבונו של עולם, הערר פון דע־וועלט, ערפיל דעם פערלאנג פון מיין הארץ צו גוטען, און פיהר דורך מיין

משלי מוסר

אזוי? „ועון מבני בריתך״, אז דו ווערסט שטארקען אונזערע הערצער מיר זאלען ניט זינדיגען, וועלען די צרות במילא אויף אונז ניט קומען, ווייל זיי קומען דאך נאר צוליעב אונזערע עבירות און ווען מיר וועלען נישט זינדיג זיין וועלען מיר פון קיינע צרות ניט וויסען.

זוילֶען, אוּן גִיבּ מַיין גֶעבֶּעט, אוּן זַיי מִיר מוֹחֵל אוֹיף אַלֶע מַיינֶע זִינְד אוּן אוֹיךְ אוֹיף אַלֶע זִינְד פוּן מַיין הוֹיז־גֶעזִינְד, אַ פֶערְצַייהוּנְג מִיט גֶעזוּנְד, אַ פֶערְצַייהוּנְג מִיט רַחֲמָנוּת. אוּן רֵיינִיג מִיךְ פוּן מַיינֶע זִינְד אוּן פוּן מַיינֶע שוּלְדֶען אוּן דֶער־מָאהְן מִיךְ מִיט אַ גוּטֶע גֶעדֶעכֶענִים פַאר דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, אוּן רִיכְט מִיךְ אוֹיף מִיט אַן אוֹיפְרִיכְטוּנְג פוּן הִילְף אוּן דֶער־בַּארִימְקַייט, אוּן דֶערמָאהְן מִיךְ צוּ אַ גוּט לַאנְג לֶעבֶּען אוּן צוּ פְרֵיידֶען, אוּן צוּ פַּרְנָסָה אוּן צוּ נַאהְרוּנְג, אוּן בְּרוֹיט צוּ עֶסֶען אוּן אַ בֶּגֶד אָנְצוּקְלֵיידֶען, אוּן רַייכְטְהוּם אוּן כָּבוֹד, אוּן לַאנְגֶע יָאהְר צוּ בֶּעשֶׁעפְטִיגֶען זִיךְ מִיט דַיין תּוֹרָה אוּן דַיינֶע מִצְוֹת, אוּן שֵׂכֶל אוּן פֶערְשְׁטַאנְד צוּ פֶערְשְׁטֶעהֶען אוּן צוּ בֶּעגְרֵייפֶען אִיהְרֶע טִיעפֶע סוֹדוֹת, אוּן בְּרֵיינְג אַ רְפוּאָה שְׁלֵמָה צוּ אַלֶע אוּנְזֶערֶע וֶועהטָאגֶען, אוּן דוּ זָאלְסְט בֶּענְשֶׁען אַלֶע אוּנְזֶערֶע בֶּעשֶׁעפְטִיגוּנְגֶען, אוּן זָאלְסְט אוֹיף אוּנְז גוֹזֵר זַיין גוּטֶע גְזֵרוֹת, הִילְף אוּן טְרֵייסְטוּנְגֶען, אוּן זָאלְסְט פוּן אוּנְז אַרוּנְטֶערְנֶעהְמֶען אַלֶע שְׁוֶוערֶע אוּן שְׁלֶעכְטֶע גְזֵרוֹת, אוּן גִיבּ דֶעם הֶערְשֶׁער אוּן זַיינֶע רַאטְה־גֶעבֶּער אוּן זַיינֶע הַארְצֶען אַ זִינֶען זַיי זָאלֶען זַיין גוּט צוּ אוּנְז, אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן.

משלי מוסר

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, אוּנְזֶער פָאטֶער, אוּנְזֶער קֶענִיג, קֶעהְר אוּנְז אוּם מִיט אַ גַאנְצֶע תְּשׁוּבָה פַאר דִיר. לְמָשָׁל:

אַיינֶער הָאט אַ מָאל בַּיים צְוֶוייטֶען גֶעלִיהֶען אַ כְּלִי צוּ שֶׁעפֶּען וַואסֶער. שֶׁעפֶּענְדִיג אִיז דִי כְּלִי אַרַיינְגֶעפַאלֶען אִין בְּרוּנֶעם אוּן אִיז דָארְט פַארְבְּלִיבֶּען. אִין אַ צַייט אַרוּם הָאט

תְּחִנָּה פוּן אוֹיסְנֶעהְמֶען פִיר רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּן יוֹם כִּפּוּר .

רבש״ע פֶערְלָאזֶענְדִיג זִיךְ אוֹיף דִי י״ג מִדּוֹת שְׁטֶעל אִיךְ זִיךְ בֶּעטֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, אַז אַזוֹי וִוי מֶען עֶפֶענְט דִי טְהִיר פוּן אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ אַרוֹיסְצוּנֶעהְמֶען דַיין הֵיילִיגֶע סֵפֶר תּוֹרָה, אַזוֹי זָאלְסְטוּ עֶפֶענֶען דַיינֶע שַׁעֲרֵי רַחֲמִים אוּן מוֹחֵל זַיין אוּנְזֶערֶע זִינְד וָואס מִיר הָאבֶּען דָאס גַאנְצֶע יָאהְר גֶעטָהאן. אוּן אַזוֹי וִוי מִיר הָאבֶּען אָנְגֶעטָהאן דַיינֶע הֵיילִיגֶע סֵפֶר תּוֹרָה׳ם אִין וַוייסֶע מֶענְטֶעלַאךְ, אַזוֹי זָאלְסְטוּ וַוייס מַאכֶען דִי פְלֶעקֶען פוּן אוּנְזֶערֶע נְשָׁמוֹת, וָואס מִיר הָאבֶּען אַיינְגֶעפְלֶעקְט מִיט אוּנְזֶערֶע חֲטָאִים, אַזוֹי וִוי דֶער נָבִיא זָאגְט: אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ, אוֹיבּ אוּנְזֶערֶע זִינְד זַיינֶען רוֹיט וִוי רוֹיטֶע פָאדֶעם וֶועלֶען זֵיי וַוייס וֶוערֶען וִוי וַוייסֶע וָואל. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. אַזוֹי וִוי מִיר נֶעהְמֶען אִיצְט אַרוֹיס דִי תּוֹרָה וָואס וֶוערְט אָנְגֶערוּפֶען סֵפֶר, אַזוֹי זָאלְסְטוּ אוּנְז הַיינְט אָנְשְׁרַייבֶּען אִין סֵפֶר הַחַיִּים אוּן אִין סֵפֶר שֶׁל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה. אוּן אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט רֹאשׁ הַשָּׁנָה צוּגֶעהֶערְט דִי תְּפִלָּה פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער שָׂרָה אוּן דִי צַדֶּקֶת חַנָּה, אַזוֹי זָאלְסְטוּ אוֹיךְ צוּהֶערֶען אוּנְזֶער תְּפִלָּה, אוּן אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט יוֹסֵף הַצַּדִּיק

דֶער בַּעַל הַכֵּלִי שְׁטַארְק אָנְגֶעהוֹיבֶּען מַאהְנֶען זַיין כֵּלִי בַּיי דֶעם וָואס הָאט זי גֶעלִיהֶען. יֶענֶער הָאט מִיט אֵיינְ־ גַּטְרוּמֶענְטֶען אַרוֹיסְבַּאקוּמֶען דִי כֵּלִי פוּן גְרוּנְד פוּן בְּרוּנֶעם. אָבֶּער לִיעֶ־ גֶענְדִיג אִין וַואסֶער אַ לַאנְגֶע צַייט אִיז זִיא פַאַרְפוֹילְט אוּן פַאַרְדָארְבֶּען גֶעוָוארֶען. דֶער אֵייגֶענְטְהִימֶער פוּן

ארויסגעצויגען פון תפיסה אום ראש השנה, אזוי זאלסטו אונז ארויסנעהמען פון אלעם שלעכטעס און אנשרייבען און אנ־חתמ'ענען אונז א גוט יאהר און א געזונד יאהר, דען די טויערען פון תפלה זיינען קיינמאל ניט פערשלאסען און דיינע אויערען זיינען שטענדיג גענייגט צו הערען אונזער געבעט. רבונו של עולם, בעגעה זיך מיט אונז מיט דיין מדת רחמים און זאלסט אונז חלילה ניט אוועקנעהמען פון דער וועלט פאר זיבעציג יאהר. זאלען אונזערע קינדער ניט פערבלייבען קיין יתומים און העלף אונז מיר זאלען זיי קענען ערציהען און פיהרען אין די הייליגע וועגען פון דיין תורה הקדושה. נעהם ניט אוועק אונזערע ביי אונזער לעבען, כדי זיי זאלען קענען לערנען דיין תורה און מקיים זיין איהרע מצות. שייד ניט אפ מאנען פון זייערע ווייבער און ווייבער פון זייערע מאנען. זאלען אונזערע שוועסטער און ברידער זיין אלע אין גאנצען און קיין טויט דם ושלום זאל קומען אין אונזער גבול. זאלען אונזערע טרעהרען דורכלעכערען אן אריינגאנג צו דיין הייליגען שטוהל און אונזער תפלה זאל אין דיין האנד קומען. אונזערע הערצער זיינען איצט צובראכען אויף דרייצעהן שטיק אנטקעגען דיינע שלש עשרה מדות. מיר זיינען איצט

משלי מוסר

דער כלי האט זי ניט געוואלט צו־גענעמען. ער האט געטענה'ט: איך האב דאך דיר געגעבען א גאנצע כלי. ניט קיין פארדארבענע. ווען די וואלסט זיא געוועזן ארויסגענעהמען באלד וויא זיא איז אריינגעפאלען וואלט זי דאך ניט צופוילט געווארען. כך, אזוי איז מיט אונז. דער בורא

אָנגֶעפִיהֶלְט מִיט תְּשׁוּבָה אוּן מִיר נֶעהְמֶן אוֹיף אוּנְז נִיט צוּ זִינְדִיגֶען אוּן נִיט וִוידֶערְשְׁפֶּענִיגֶען דַיין הֵיילִיגֶען רָצוֹן. הֶעלְף אוּנְז אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע וֶועגֶען אוּן בְּרֵיינְג דֶעם גּוֹאֵל צֶדֶק אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט אוּנְז פֶערְשְׁפְּרָאכֶען דוּרְךְ דַיינֶע הֵיילִיגֶע נְבִיאִים גִיבּ אוּנְז שֶׁפַע פוּן דַיין בְּרֵייטֶע הַאנְד אוּן מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִיט דַארְפֶען אָנְקוּמֶען צוּ לַייטֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

אַיין נַייעֶ תְּחִנָּה עֵת רָצוֹן מִצִּיּוֹן הַקְּדוֹשָׁה בְּשַׁעַת הוֹצָאַת סֵפֶר תּוֹרָה:

וֶוען מֶען עֶפִינְט דֶעם אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ. עֶפִינְט מֶען אִין הִימֶעל דִיא שַׁעֲרֵי רַחֲמִים. עֶס אִיז אַיין עֵת רָצוֹן אוּים צוּ בֶּעטֶען זִיךְ גֶעזוּנְט פַּרְנָסָה מִיט אַלֶעם גוּטֶם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יְיָ צְבָאוֹת רַחוּם וְחַנּוּן יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן דוּ זָאלְסְט אוֹיף מִיר אוּן אוֹיף כָּל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ רַחֲמָנוּת הָאבֶּען אוּן אַזוֹי וִויא דִיא שַׁעֲרֵי רַחֲמִים זֶענֶען יֶעצְט אָפֶען אוּן עֶס אִיז אַיין עֵת רָצוֹן זָאל זַיין בַּאוִוילִיגְט מַיין גֶעבֶּעט אַז דוּ זָאלְסְט מִיר אוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער אוּן מַיינֶע קִינְדֶ'ס קִינְדֶער גֶעבֶּען לַאנְג לֶעבֶּען גֶעזוּנְט פַּרְנָסָה דֶער בֵאריוּיֵירִיוֵיר אוּנ פְרֵייד בַּאגְלִיכֵה אוּנְז אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע וֶועגֶען

משלי מוסר

יִתְבָּרַךְ הָאט אוּנְז גֶעגֶעבֶּען אַ גַאנְצֶע נְשָׁמָה אוּן אַ רֵיינֶע אוּן ער פַארְלַאנְגְט פוּן אוּנְז אַז מִיר זָאלֶען נִי אִיהָם צוּרִיק גֶעבֶּען אַ גַאנְצֶע אוּן אַ רֵיינֶע. אָבֶּער מִיר זִינְדִיגֶען אוּן מִיר לָאזֶען אוּנְזֶערֶע נְשָׁמוֹת זִינְקֶען אִין שְׁמוּטְץ אוּן זֵיי וֶוערֶען פַארְדָארְבֶּען. וֶוען עֶס קוּמְט דִי צַייט אַז מִיר דַארְפֶען דִיא

מִיר זָאלֶען גֶעפִינֶען חֵן וָחֶסֶד אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוֹיךְ אִין לַייטֶענְ'ס אוֹיגֶען גִיעבּ אוּנְז שֵׂכֶל אוּן פַארְשְׁטַאנְדִיגְקַייט צוּ דַיין עֲבוֹדָה דָאס אַזוֹי וִוי דָאס קְוָועלֶענְדִיג וַואסֶער וָואס שְׁטַארְקְט זִיךְ אִין דֶעם קְוַואל פוּן דֶעם בְּרוּנֶעם. אַזוֹי זָאל מַיין הַארְץ אוּן מַיינֶע קִינְדֶערִם הֶערְצֶער זִיךְ שְׁטַארְקֶען צוּ דַיין הַיילִיגֶער דִינְסְט דוּ זָאלְסְט דֶערְלַייכְטֶען מַיינֶע אוֹיגֶען אוּן אוֹיךְ מַיינֶע קִינְדֶערְם אוֹיגֶען זֵיי זָאלֶען לֶערְנֶען דַיין הַיילִיגֶע תּוֹרָה זֵיי זָאלֶען גֵיין אִין גוּטֶע וֶועג פוּן דִי תּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה, וָואס זֵיי וֶועלֶן לֶערְנֶען פוּן דִי תּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה זָאלֶען זֵיי נִיט פַארְגֶעסֶען גִיעבּ זֵיי חֵן אוּן שֵׁיינֶע רֵייד זֵיי זָאלֶען מַצְלִיחַ זַיין אוּן פוֹעֶלִין אַלֶץ וָואס זֵיי וֶועלֶען פַארְלַאנְגֶען אָמֵן:

אָנָּא יְיָ אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט אַל תַּצְרִיכֵנִי לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם. אִיךְ זָאל חָלִילָה אָן קוּמֶען צוּ אַ מַתָּנָה פוּן אַבָּשָׂר וָדָם אוּנְזֶער הָאפֶענוּנְג וָואס מִיר הָאפֶען צוּ דִיר נִיט פַארְשֶׁעמְט חָלִילָה צוּ וֶוערֶען אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים זָאלֶען נִיט וֶוערֶען פַארְדַארְבֶּען מִיר זָאלֶען נִיט גֵיין צוּ מְיַדִיקַייט אוּן צוּ צַעַר אוּן אוּנְזֶער אַרְבֶּעט זָאל אַלֶץ זַיין לִבְרָכָה וְהַצְלָחָה דִי דָאזִיגֶע צַייט אוּן אַלֶע צַייט וֶוען אִיךְ בֶּעט פַאר דִיר זָאל זַיין אַ צַייט פוּן דֶערְבַּארֶעמְקַייט אַיין צַייט אַז מַיין בַּאגֶטר זָאל דֶערְהֶערְט

משלי מוסר

נְשָׁמוֹת צוּרִיקְגֶעבֶּען. טַעֲנָה'ט דֶער רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם:—אִיהְר הָאט זִי נִיט גֶעדַארְפְט לָאזֶען לִיגֶען אַ לַאנְגֶע צַייט אִין שְׁמוּץ אוּן אִין בְּלָאטֶע אוּן אָבְּגֶעגֶעבֶּען זֵיי מִיר רֵיין אוּן גַאנְץ וִוי זֵיי זַיינֶען גֶעוֶועֶן.

אָט דָאס בֶּעטֶען מִיר בַּיי גָאט: „הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה". הֶעלְ֑ף

ווערען, מיין בקשה אלץ וואס איך וועל נאר בעטען זאלסט דו מיר ענטפערען מיט דער בארעמהערציגקייט און גינאד אמן:

דריי מאל **ואני תפלתי. לך יי עת רצון. אלהים ברב חסדך. ענני באמת ישעך:**

רבונו של עולם יהי רצון מלפניך שתעשה למען שמך היחיד והמיוחד, איך בעט דיך ליעבער גאט טו דאס פון דיין איינציגען נאמען וועגען וואס ער איז געאיינציגט געוואָרען דורך אונזערע אבות הקדושים און דורך אונזערע נביאים דיינע קנעכט. איינציג מיין הארץ און מיינע קינדערס הערצער אז מיר זאָלען וויסען צו פארשטיין דיין איינציגען נאמען הקדוש והטהור דאס מיר זאָלען שוין ניט זינדיגע צו דיר, וכאשר שמעת אזוי ווי דו האסט געהערט דאס געשריי און געוויין פון אונזער עלטער פאטער יעקב. און האסט אים אפגעהיטען פון עשו ולבן, אזוי היט אונז אפ פון אלע בייזע און שלעכטע מענשען, און געגעבען פרנסה פון דיין האנד, פותח את ידיך, צו שפייזען מיך מיט מיין מאן און קינדער מיט מיין גאנץ הויזגעזינד, היט אונז אפ פון יסורים פון בייזע קראנקהייט פון עין הרעה פון אלער־לייא ווייטאג, היט אונז אפ פון בלוט פערגיסונג, פון אומ־

משלי מוסר

אונז. אז מיר זאלען זיך צו דיר אומקעהרען גאנץ. עס הייסט, אז מיר זאלען ניט פארזינדיגען אין זינד און מיר זאלען דיר אָפּגעבען אונזערע נשמות גאנץ און ריין. ווי זיי זיינען געווען, ווען דוא האסט אונז זיי געליהען.

ליקען אויפען ים, פון דעם שונא׳ס שווערד, און פון פער־שיעדענע מגפות רחמנא לצלן. אויך זאלסט דו מיין געבעט דערהערען און באווערען צו אלעם גוטען וואס איך וועל נאר בעטען היינט און אלע צייט אמן כן יהי רצון:

דעם שיר המעלות זאגט מען ימים נוראים נאך ישתבח:

שיר המעלות ממעמקים פון דעם טיעפען הארץ האב איך דיך גאט גערופען: אדני שמעה בקולי הער צוא גאט מיין קול פון מיין געבעט: אם עונות אויב דו גאט וועסט היטען מיינע עבירות און וועסט מיך שטראפען אויף זייא ווער וועט דען קאנען באשטעהן בארויף: כי עמך הסליחה ווארום ביי דיר אין די הענד איז מוחל צו זיין עבירות כדי אז מען זאל מורא האבען פאר דיר: קויתי יי איך שהו האפען צו גאט וואס ער האט מיר מבטיח געוועזען: נפשי לאדני מיין לייב טהוט האפען צו גאט איידער די היטער ביי דער נאכט האפען עס זאל טאג ווערען: יחל ישראל איהר אידען האפט צוא גאט ווארום כי־ם גאט איז דער חסד און פיעל מאהל האט ער אייך שוין אויסגעלייזט: והוא יפדה ווארום גאט וועט אויסלייזען דיא ישראל פון אלע זייערע עבירות:

תחנה שערי שלום:

די נייע תחנה זאגט מען ווען דער חזן זאגט ברכת כהנים:

רבונו של עולם, מיר בעטען דיך, לייטזעליג אונז בזכות אברהם אבינו. לאז אונז אויך געניסען דעם זכות פון די עקידה פון

משלי מוסר

אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו, אונזער פאטער. אונזער קעניג, צורייס דאס שלעכטעס פון אונזער גזר דין. דער לשון ,רוע גזר דיננו״ ווייזט אוים אז מיר בעטען אז דאס שלעכטע פון גזר זאל ער צורייסען און דאס גוטע זאל פערבלייבען, למ

יצחק. שפייז און קלייד אונז בזכות יעקב, וועלכער האט געבעטעו לחם לאכול ובגד ללבוש. ליעבער גאט, לאז אונז בייששטעהען דער זכות פון שרה רבקה רחל ולאה, און שיק אונז אלע הייליגע מלאכים זיי זאלען אונז היטען פאר אלעם בייזען, און גיב מיר, מיט מיין מאן און קינדער א גוטען מזל און פרנסה און געזונד. אדיר במרום שוכן בגבורה, דוא אלמעכטיגער גאט, וואס רוהט אין הימעל, אתה שלום ושמך שלום, דו און דיין נאמען איז לויטער שלום. יהי רצון, עס זאל דער ווילען, שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל חיים וברכה למשמרת שלום, דאס דוא זאלסט אונז און כל ישראל געבען גוטע פרנסה און געזונדהייט מיט לוטער שלום׳

ליעבער גאט, איך האב חרטה אויף מיינע זינד, וואס איך האב געזינדיגט פאר דיר. יעצט קום איך און פאל פאר דיר וויא א קנעכט פאר זיין הערר און וויא א דיענסט־מויד פאר איהר ווירטהין. מיין אטהעם קלאפט אין מיר פאר מורא. דארום בעט איך דיך, ליעבער פאטער, זיי זיך מרחם איבער אונז, זיי אונז מוחל אונ־זערע זינד און געה מיט מיר במדת החסד ורחמים ווי דיין מדה איז, און באהיט מיך פאר זינד, ווי עס שטעהט געשריעבען: נאך אונזער ווידערקעהרען וועסטו אונז דערבארעמען:

תחנה פאר שופר בלאזען.

רבונו של עולם, דוא ביסט דער הערר פון דער גאנצער וועלט, דוא ווייסט וואויל אז מיר זיינען בלוט און

משלי מוסר

איינער איז בעגאנגען א פער־ברעכען געגען דיא רעגיערונג און מען האט איהם פער משפט צוא פופציג שמיץ. א דאקטאר האט דעם פער'משפט'ן אונטערזוכט און ער האט אויסגעפונען אז ער איז צו שוואך צו איבערטראגען די שטראף. ער האט דעריבער געהייסען אז

פלייש און מיר קאנען ניט פארשטעהן דיינע מצוות. דו גאט, האסט אונז געבאטען, אז עס וועט קומען ראש השנה זאהל מען שופר בלאזען, אום אונזערע מעשים טובים זאהל פאר דיר געדאכט ווערען. דיינע ליעבע קינדער, דיין פאלק ישראל, האבען געפעדערט צו בלאזען שופר פון ראש חודש אלול, כדי מען זאל דעם שטן צומישען אז ער זאל זיך דער־שרעקען, ווארום ווען ער דערהערט דעם שופר האט ער גרויס פארכט, ווייל ער ווייס אז דיינע ליעבע קינדער, וויא זייא דערהערען דעם שופר אזוי טהוען זיי תיכף תשובה און האבען גרויס חרטה אויף זייערע זינד. וויא עס שטעהט גע־שריעבען: ווען מען הערט אין שטאדט שופר בלאזען דא ווערט דעם פאלק דאס הארץ צוגאנגען. דארום, ליעבער גאט, זאל זיין דיין גוטער ווילען מיט דיין גרויס דערבארעמ־קייט אז דאס קול פון שופר זאל גלייך קומען פאר דיר און צורייסען אלע בייזע גזירות פון אונז און פארניכטען אלע בייזע מלאכים וואס מאכען א צווישענשייד צווישען אונז און צווישען דיר אז אונזער געבעט קאן נישט ארויפקומען פאר דיר, און זאלסט אפטהאן דאס בייזע גלוסטיגקייט פון אונז אז מיר זאלען דערלעבען אז דוא וועסט מיט דעם גרויסען שופר בלאזען איינצוזאמלען אלע פארלארענע און פאר־שטויסענע פון דיין פאלק ישראל אין ארץ ישראל אריין, און מיר זאלען זוכה זיין צוא זעהען דיין היילינע שכינה און דוא

משלי מוסר

מען זאל איהם א חודש נאכאנאנד געבען אלע טאג א פונט פלייש מיט א פלאש וויין, אום ער זאל בעקומען גענוג קרעפטען. אין אייניגע טעג ארום האט דער קעניג דעם פער־ברעכער בעגנאדיגט, ער איז אבער געקומען און געפאדערט זיין פאר־ציאן פלייש און וויין, דער בע־

זאלסט זיין מיין העלפער און מיין באשיצער. ליעבער גאט, עס זאהל היינט זיין אזא צייט פאר דיר צו פארנעהמען אונזער געבעט און אונז צו-צו-הערען. ווען מיר טהוען דיך רופען זאלסט דו אונז ענטפערען און דאס בלאזען מיט'ן שופר זאל צורייסען אלע בייזע גזירות. דו זאלסט זיך זעצען אויפ'ן שטוהל פון רחמים און זאלסט זיך איבער מיר מרחם זיין און אויסהערען אונזער געבעט. דערלענגער אונזערע יאהרען אז מיר זאלען קאנען פארריכטען וואס מיר האבען אומרעכט געטהאן קעגען דיר, און דערוועק אונזער הארץ וויעדערצוקעהרען זיך צו דיר. לעהרען אונז וויא מיר זאלען בעזיעגען אונזער פיינד, דעם שטן, וואס וויל די ישראל יאגען און ערגרייכען. ליעבער גאט, פון דעם קול שופר זאלסט דו איהם מאכען פאלען ער זאל ניט קאנען אויפשטעהן צו ריידען ביי אויף דיין פאלק ישראל. אין ערשטען קול פון דעם שופר זאהל געדאכט ווערען פאר דיר דער זכות פון אברהם אונזער פאטער, אין אנדערען קול פון שופר זאל געדאכט ווערען דער זכות פון יצחק אבינו און אין דריטען קול פון שופר זאהל געדאכט ווערען דער זכות פון יעקב אונזער פאטער,

---

משלי מוסר

אמטער האט איהם געענטפערט: שוטה, דאס האט מען דאך דיר געגעבען כדי דו זאלסט קענען פערטראגען די שטראף, אבער איצט אז מען האט דיר די שמיץ געשיינקט, פאר וואס זשע קומט דיר די פלייש און וויין?

דער בורא יתברך בעשטימט אמאל גוטעס כדי ער זאל נאכהער קענען שטראפען און געבען שלעכטעס, ער בעשטימט איינעם צוא ווערען רייך, כדי ער זאל איהם נאכהער ארים מאכען אלס שטראף פאר זיינע זינד; ער בעשטימט איינעם קינדער, כדי ער זאל זייא נאכהער קענען צונעהמען בייא

אוּן מִיט דֶעם פֶּערְטֶען קוֹל זָאהְל גֶעדַאכְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן דָוִד הַמֶלֶךְ. דִי פִיער סְדָרִים וָואס הֵייסֶען תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּרוּעָה, תְּקִיעָה, זָאלֶען אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶענְס זְכוּת אוֹיפְבְּרֵיינְ־גֶען פַאר דִיר אוּן דֶער שָׂטָן זָאל קֵיין מַאכְט נִיט הָאבֶּען. פוּן אִיהְם זָאהְל אַ גוּטֶער מַלְאָךְ וֶוערֶען אוּן עֶר זָאהְל אוֹיף אוּנְז גוּטְס רֵיידֶען, אוּן זָאלְסְט טְהָאן פוּן דַיין נָאמֶען וֶועגֶען אוּן דוּ זָאלְסְט אוּנְז אָנְשְׁרַייבֶּען צוּ גוּטֶען אִין דֶעם נַייֶעם יָאהְר וָואס דָא קוּמְט אוֹיף אוּנְז אוּן אוֹיף כָּל יִשְׂרָאֵל צוּא פַּרְנָסָה, צוּא בְּרָכָה אוּן הַצְלָחָה אוּן מִיט אוּנְזֶערֶע קִינְדֶערְלַאךְ מִיט גְרוֹיס שֶׁפַע אָהְן מִידְקַייט אוּן מִיט רוּחַ אוּן מִיט פְרֵייד, אַז אִיךְ זָאל נִיט קוּמֶען צוּ קֵיין חֶרְפָּה אוּן אִיךְ זָאל זִיצֶען רוּהִיג אוּן קָאנֶען דִיענֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען אוּן זָאהְל נִישְׁט בַּאדַארְפֶען קֵיין מֶענְטְשֶׁענְס גָאבּ, אוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער זָאלֶען נִיט גֶעמִינֶערְט וֶוערֶען פַאר אוּנְזֶער לֶעבֶּען, אוּן זָאלְסְט דֶערְוַוייטֶערֶען פוּן אוּנְז אַלֶע טְרוֹיעֶרְקַייט אוּן זָאלְסְט אוּנְז וַוייזֶען גְרוֹיסֶע פְרֵייד אוּן אוּנְזֶערֶע שׂוֹנְאִים זָאלֶען אָן אוּנְז קֵיין נְקָמָה הָאבֶּען. עֶס זָאל צְוִוישֶׁען אוּנְז נִיט זַיין קֵיין קְרִיעג, נוּר בְּרָכָה אוּן הַצְלָחָה אוּן שָׁלוֹם, אוּן אִין זְכוּת פוּן שָׁלוֹם זָאלֶען מִיר גִיךְ דֶערְלֵייזְט וֶוערֶען, אָמֵן:

אִיהם. קוּמְט דָאךְ אוֹיס נָאךְ דֶעם פָארִיגֶען מָשָׁל, אַז וֶוען גָאט צִיהט צוּרִיק זַיין שְׁטְרָאף דַארְפֶען דִיא בְּרָכוֹת פוּן בּייכְטְהוּם אוּן קִינְדֶער נִיט מְקוּיָם וֶוערֶען.

דֶערִיבֶּער בֶּעטֶען מִיר: „קְרַע רוֹעַ גְזַר דִינֵנוּ", צוּרַייס דִיא שְׁלֶעכְ־טֶעס פוּן גְזַר דִין, אָבֶּער דִי גוּטֶעס זָאל פֶערְבְּלַייבֶּען. דֶען אַזוֹי אִיז גָאט'ס דֶרֶךְ, אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא זָאגְט: „כָּל דָבָר שֶׁיָצָא מִפִּי הקב"ה לְטוֹבָה אֲפִילוּ עַל תְּנַאי לֹא חָזַר בּוֹ", דִי זַאךְ וָואס אִיז אַרוֹיס פוּן בּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ צוּ גוּטֶען אֲפִילוּ אוֹיף אַ תְּנַאי הָאט עֶר קֵיין חֲרָטָה נִיט.

סֵדֶר תְּקִיעוֹת.

פַאר תְּקִיעַת שׁוֹפָר זָאגְט מֶען דֶעם לַמְנַצֵּחַ זִיעבֶּען מָאל:

לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: כִּי יְיָ עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ: יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ: יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה: עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ: כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל: מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ:

לַמְנַצֵּחַ צוּם גֶעזַאנְג פוּן דִי קִינְדֶער קֹרַח: (כָּל הָעַמִּים) אַלֶע פֶעלְקֶער שְׁטֶעקְט אַרַיין דִי הֶענְד טְהוּט שַׁאלֶען אוֹיף שׁוֹפְרוֹת אוּן טְרוּמֵייטֶען אוּן טְהוּט זִינְגֶען צוּ גָאט מִיט אַ קוֹל פוּן גֶעזַאנְג פַאר שִׂמְחָה: (כִּי יְיָ עֶלְיוֹן) דֶען גָאט אִיז דֶער גַאנְץ אוֹיבֶּערְשְׁטֶער אַ פָארְכְּטִיגֶער גְרוֹיסֶער מֶלֶךְ אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט: (יַדְבֵּר עַמִּים) עֶר הָאט גֶעמַאכְט פִיהְרֶען דִי פֶעלְקֶער וָואס זַיינֶען גִעקוּמֶען אוֹיף יְרוּשָׁלַיִם זֵיי זָאלֶען אוּנְטֶער אוּנְז זַיין אוּן דִיא קֶענִיגְרַייךְ אוּנְטֶער אוּנְזֶערֶע פִּיס: (יִבְחַר לָנוּ אֶת) עֶר הָאט אוּנְז אוֹיסְדֶערְוֶועהְלְט אוּנְזֶער נַחֲלָה דָאס הֶערְשַׁאפְט פוּן יַעֲקֹב וָואס עֶר הָאט לִיבּ תָּמִיד: (עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה) גָאט בָּרוּךְ הוּא אִיז דֶערְהוֹיבְּט גְיוָוארֶען מִיט שַׁאלוּנְג, (יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר) גָאט וֶוערְט גֶעלוֹיבְּט מִיט דֶעם קוֹל פוּן שׁוֹפָר: (זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ) זִינְגְט אוּן לוֹיבְּט צוּא גָאט, זִינְגְט צוּא אוּנְזֶער מֶלֶךְ: (כִּי מֶלֶךְ) וָוארוּם דֶער מֶלֶךְ פוּן גָאר דֶער וֶועלְט אִיז גָאט, זִינְגְט מִיט קְלוּגְשַׁאפְט: (מָלַךְ אֱלֹהִים) דֶער גֶעוָועלְטִיגֶער גָאט טוּט קִינִיגֶען אוֹיף דִי פֶעלְקֶער, דֶער גֶעוָועלְטִיגֶער גָאט זִיצְט אוֹיף זַיין הֵיילִיגֶער שְׁטוּהְל: (נְדִיבֵי עַמִּים) דִי

נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה׃

איידער מען בלאזט די תקיעות זאגט מען דאס׃

קוֹלִי שָׁמָעְתָּ אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי׃
מיין שטים האסטו געהערט, פארבארג ניט דיין אויער פון מיין געשריי׃

רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ׃
דער אנפאנג פון דיין רייד איז וואהר, און צו אויביג איז דיין גערעכטיגקייט׃

עֲרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקוּנִי זֵדִים׃
זיי ערב פאר דיין קנעכט צום גוטען, לאזען מיך די מוטוויליגע ניט פארצוקען׃

שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב׃
איך פרעה מיך מיט דיין זאג גלייך אזוי וויא איינער געפינט פיעל זאק רויב׃

טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי׃
לעהרען מיך פארשטאנד און וויסענשאפט, דען אין דיין געבאט גלויב איך׃

נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְיָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃

באוויליגטע פון פאלק טהוען זיך איינזאמלען קיין ירושלים, דאס פאלק פון גאט, דער גאט, וואס אברהם האט געהאלטען פאר א גאט, ווארום צו גאט וואס געוועלטיגט דער באשיצער פון דער וועלט ער איז זעהר דערהויבען׃

דיא באווילינגג פון מיין מויל נעהם אָן מיט ווילען,
און לעהרען מיך דיין גערעכט:

דער תוקע זאָגט די ברכות און יעדער זאָל גוט אויסהערען און נאָכזאָגען אָמן, דער נאָך בלאָזט ער שופר, און נאָך יעדער סדר זאָגט מען יהי רצון:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

תקיעה שברים תרועה תקיעה
תקיעה שברים תרועה תקיעה
תקיעה שברים תרועה תקיעה

יהי רצון, עס זאָל זיין באווילינגט פאר דיר גאָט מיין גאָט און גאָט פון מיינע עלטערן, דאָס בלאָזען תקיעה שברים תרועה תקיעה, וואָס מיר האָבען היינט געבלאָזען, זאָלסטו מאַכען אַ קרוין דורך דעם מלאך וואָס איז איבער דעם געזעצט און זאָלסט טהאָן מיט אונז אַ צייכען צוּ גוטען און זאָלסט ערפיהלען איבער אונז דערבארעמקייט. געלויבט ביסטו גאָט, בעל הרחמים:

תקיעה שברים תקיעה
תקיעה שברים תקיעה
תקיעה שברים תקיעה

יהי רצון, עס זאָהל זיין באווילינגט פאר דיר גאָט מיין גאָט און גאָט פון מיינע עלטערען דאָס בלאָזען תקיעה שברים תקיעה, וואָס מיר האָבען היינט געבלאָזען, זאָלסטו אָננעהמען דורך דעם ממונה,

וָואס אִיז גֶעזֶעצְט דַארוֹיף, אַזוֹי וואוּיל וְוִי דוּ הָאסְט אָנְגֶענוּמֶען דוּרְךְ אֵלִיָהוּ אוּן זָאלְסְט עֶרְפִּיהְלֶען אִיבֶּער אוּנְז דֶערְבַּארְעמְקַייט. גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט, בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה תרועה תקיעה
תקיעה תרועה תקיעה
תקיעה תרועה תקיעה גדולה

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן, עֶס זָאל זַיין בַּאוִויליגְט פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּן גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען, דָאס דִיא מַלְאָכִים דִי גֶעהֶען אוֹיף פוּן דֶעם שׁוֹפָר אוּן פוּן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה תְּקִיעָה אוּן פוּן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה אוּן פוּן תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה זָאלֶען אַרַיינְגֶעהְן פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד אוּן זֵייא זָאלֶען גוּטֶס פַאר אוּנְז פַארְשְׁפְּרֶעכֶען צוּ פַארְגֶעבֶען פַאר אוּנְזֶערֶע זִינְד, אָמֵן:

דֶער נָאךְ זָאגְט דָאס דֶער חַזָן מִיט אַ הוֹיךְ קוֹל:

אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן: בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ: כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ: אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אשרי וכו׳

תְּחִנָּה פַאר בִּרְכַּת כֹּהֲנִים.

דִי תְּחִנָּה זָאגְט מֶען וְוען דֶער חַזָן הוֹיבְּט אָן צוּ זָאגֶען רְצֵה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

אוּנְזֶער גָאט, דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הִנֵּה בְּנֵי אַהֲרֹן כֹּהֲנֶיךָ, דִי קִינְדֶער פוּן אַהֲרֹן דַיינֶע כֹּהֲנִים וֶועלֶען אַצוּנְד אוֹיפְהוֹיבֶּען דִיא הֶענְד צוּ בֶּענְטְשֶׁען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט נָאר זֵייעֶר הַארְץ אוּן וֶועלֶען זָאגֶען דִיא בְּרָכָה זָאלֶען זֵיי בֶּענְטְשֶׁען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, וֶוען זֵיי שְׁטֶעלֶען זִיךְ צוּם דוּכְנֶן. רִבּוֹנוֹ

של עולם, פארגעהם דאס געבעט פון די כהנים, וואס בענטשען דיין פאלק ישראל און מיר זאלען געבענטשט ווערען אלע יודען באנאנד און אויך איך מיט מיין מאן און מיינע קינדער צווישען זיי צו א גוט לעבען און גוטע פרנסה פון דיין פולער געבענטשטער האנד. מיר זאלען ניט דארפען אנקומען צו א בשר ודם און מיר זאלען זוכה זיין צוא האבען קינדער און קינדר'ס קינדער, גוטע און פרומע און גאטס פארכטיגע. זאלסט אונז היטען פון אלעם בייזען אז קיין שונא זאהל אונז נישט קענען טהאן קיין שלעכטס און זאלסט דערלייכטען דיין פנים צו אונז מיר זאלען קענען דערהאלטען דיין היילינגע תורה, מיר זאלען ניט ווידערשפעניגען אנטקעגען דיר און זאלסט אונז לייט־זעליגען מיט אלעם גוטען מיט א גוט לעבען, לעבען פון געזונד, לעבען פון פרנסה, לעבען פון שפייז און פון ערנעהרונג, לעבען פון רייכקייט, לעבען פון א גוט מזל. און זאלסט אונז נושא פנים זיין, ווען דו קומסט אונז משפט'ן אין דעם זכות פון אהרן הכהן מיט זיי־נע קינדער און זאלסט שאפען צו אונז פריעדען אין שלוה און שטיל־קייט, עס זאהל חלילה נישט קומען קיין שרעק אין אונזער הויז, און מיר זאלען קענען דיך דינען מיט דעם גאנצען הארץ. אמן:

תחנה נאך וכתוב לחיים טובים:

אום ראש השנה ויום כפור צו מוסף אז דער חזן האלט וכתוב זאגט מען דאס:

אבינו, אונזער פאטער, געדענק דיין דערבארעמקייט און באצווינג דיין צארן און מאך א סוף צו מארד און שווערד און הונגער און געפענגעניש און פארדארבונג און

משלי מוסר

אבינו מלכנו כתבנו בספר גאולה וישועה, אונזער פאטער, אונזער קעניג, פארשרייב אונז אין בוך פון ערלייזונג און הילף. למשל: א רייכער מאן האט אונטער־ וועגנס געטראפען צוויי מענשען וואס זיינען געוועזען געפאנגען. דיא פאנגער האבען זייערע קרבנות

מגפה און בייזע באגעגענעש און אלע קראנקהייט און אלע שטרויכלונג אלע בייזע גזירות און אומזיסטע פיינדשאפט פון אונז און פון אלע קינדער פון דיין בונד:

תְּחִנָּה לְבִרְכַּת כֹּהֲנִים.

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ:

ווען דער חזן זאגט דאס ווארט „וְיִשְׁמְרֶךָ" זאגט מען דאס:

רבונו של עולם, איך בין דיין און מיינע חלומות זיינען דיינע, עס זאהל זיין דער ווילען פאר דיר גאט, אז אלע מיינע חלומות זאלען זיין אויף מיר און אויף כל ישראל צוא גוטען, סיי איך האב מיך געחלומ׳ט אויף זיך זעלבסט, סיי אויף אנדערע, און סיי אנדערע האט זיך געחלומ׳ט אויף מיר. אויב זייא זיינען גוט, שטארק זייא און זיי זאלען מקוים ווערען אין מיר און אין זייא אזוי וויא דיא חלומות פון יוסף הצדיק, און אויב זיי דארפען היילונג, זאלסטו זיי היילען אזוי ווי דו האסט געהיילט חזקיהו מלך יהודה פון זיין קראנקהייט מרים הנביאה פון איהרע קרעץ און נעמן פון זיינע קרעץ, און אזוי ווי דיא וואסער פון מרה דורך משה רבינו, און אזוי ווי די וואסער פון דער שטאדט יריחו דורך אלישע, און אזוי וויא דו האסט פארקעהרט די קללה פון בלעם הרשע צו א ברכה אזוי זאלסט דו אומקעהרען אלע מיינע חלומות אויף

משלי מוסר

זעהר געפייניגט און זיי געצוואונגען צו טהאן שווערע ארבייט. דער עושר האט אויף זיי רחמנות געהאט און האט זיי אויסגעלייזט. איינעם האט ער מיטגענומען און האט איהם געגעבען א נוטע שטעלע אין זיין געשעפט און דעם צווייטען האט ער איבערגעלאזט אויף גאט׳ס בע־

מיר און אויף כל ישראל צו גוטען און זאלסט מיך היטען און לייטזעליגען און באוויליגען, אָמֵן:

יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ:

ווען דער חזן זאגט דאס ווארט ויחנך, זאגט מען נאך א מאל דעם רבונו של עולם וואס מען האט פריהער געזאגט:

יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

ווען דער חזן זאגט דאס ווארט „שלום" זאגט מען דאס:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עס זאהל זיין דער ווילען פאר דיר גאט מיין גאט און גאט פון מיינע על־טערען, אז דו זאלסט טהאן צוליעב די היילינקייט פון דיינע חסדים און צוליעב דאס גרויסקייט פון דיין דערבארעמקייט, וואס זיינען פארשפרייט איבער דער וועלט און צוליעב די ריינקייט פון דיין נאמען, דעם גרויסען און שטארקען און פארכטיגען וואס אין איהם איז דא צוויי און צוואנציג אותיות וואס געהען ארויס פון די פסוקים פון ברכת כהנים, וואס איז געזאגט געווארען פון דעם מויל פון אהרן מיט זיינע קינ־דער דיין הייליג פאלק, אז דוא זאלסט זיין נאהענט צוא מיר, ווען איך טהו רופען צו דיר און זאלסט פארנעהמען מיין געשריי אלע צייטען, אזוי וויא דו האסט געהערט דאס געשריי

משלי מוסר

באטה. דיזער האט געליטען גרויסע צרות ווייל ער איז געווען עלענד אין א פרעמדע געגענד און האט ניט געהאט צו וועמען זיך צו קעהרן און ווענדען. זיין פרייהייט איז איהם דעריבער ניט איינגעגאנגען און ער האט געדענקט אז זיין געפאנגען איז בעסער ווי זיין א פרייער מענש און

פוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ, וָואס עֶר הֵייסְט אִישׁ תָּם, אוּן זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען מִיט מַיין גַאנְץ הוֹיזְגֶעזִינְד, אוּנְזֶער שְׁפַּייז אוּן פַּרְנָסָה מִיט בְּרֵייטְקַייט נִישְׁט בְּצִמְצוּם, מִיט הֶיתֵּר נִישְׁט מִיט אִיסּוּר, מִיט נַחַת נִיט מִיט צַעַר, פוּן דֵיין בְּרֵייטֶע הַאנְד, אַזוֹי וויא דוּ הָאסְט גֶעגֶעבֶּען בְּרוֹיט צוּא עֶסֶען אוּן קְלֵיידֶער אָנְצוּקְלֵיידֶען צוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ, וָואס הֵייסְט אִישׁ תָּם, אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען צוּ לֵיעבְּשַׁאפְט, צוּ חֵן אוּן חֶסֶד אוּן צוּ רַחֲמִים אִין דַיינֶע אוֹי־גֶען אוּן אִין לַייטֶענְס אוֹיגֶען אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעגֶעבֶּען יוֹסֵף הַצַּדִיק אַז דֶער פָּאטֶער הָאט אִיהְם אָנְגֶעטְהָאן דָאס זַיידֶענֶע הֶעמְדֶעל צוּ חֵן אוּן חֶסֶד אוּן רַחֲמִים אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוּן אִין לַייטֶענְס אוֹיגֶען אוּן דוּ זָאלְסְט מְהַאן מִיט מִיר ווָאוּנְדֶער אוּן נִסִּים אוּן צֵייכֶען צוּ גוּטֶען אוּן זָאלְסְט מִיךְ בַּאגְלִיקֶען אִין מַיי־נֶע וֶועגֶען אוּן גִיעב אִין מַיין הַארְץ פַארְשְׁטַאנְד צוּא פַארְ־שְׁטֶעהְן אוּן צוּ קְלִיגְען אוּן מְקַיֵּים זַיין דִי רֵייד פוּן דֶער תּוֹרָה מִיט אִיהְרֶע סוֹדוֹת, אוּן זָאלְסְט מִיךְ מַצִּיל זַיין פוּן טָעוּתְ'ן אִיךְ זָאל מִיךְ חַם וְשָׁלוֹם נִיט טוֹעֶה זַיין אִין דֶער תּוֹרָה, אוּן זָאלְסְט מַאכֶען רַיין מַיינֶע גֶעדַאנְקֶען אוּן מַיין הַארְץ צוּ דַיין דִיענְסְט אוּן זָאלְסְט דֶערְלֵיינְגֶערֶען מַיינֶע טֶעג אוּן מַיין מַאן אוּן קִינְ־דֶערְס טֶעג מִיט אַלֶעם גוּטֶען אוּן פַארְגְנִיעגֶען מִיט פִיעל שְׁטַארְקַייט אוּן פְרֵיעדֶען, אָמֵן סֶלָה:

משלי מוסר

נִיט הָאבֶּען קַיין הִילְף אוּן קַיין שְׁטִי־צֶע פוּן קֵיינֶעם.
אַט דָאס בֶּעטֶען מִיר בַּיי גָאט:

„אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְאוּלָה וִישׁוּעָה". דוּ זָאלְסְט אִי אוֹיסְלֵייזֶען אִי הֶעלְפֶען אוּן שְׁטִיצֶע.

סדר תשליך.

דעם ערשטען טאג ראש השנה נאך מנחה געהט מען צוא א טייך און מען זאגט דאס. און ווען עס געפאלט אום שבת, געהט מען דעם אנדערען טאג ראש השנה:

מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה: יי לי לא אירא מה יעשה לי אדם: יי לי בעוזרי ואני אראה בשונאי: טוב לחסות ביי מבטוח באדם: טוב לחסות ביי מבטוח בנדיבים:

מי אל כמוך, ווער איז א גאט וויא דו, וואס פארטראגט אומרעכט און לאזט דורך שולדען צו דיא איבערבלייבונג פון זיין ארב. ער האלט ניט אויביג זיין צארן, דען ער באגעהרט גענאד. דארום זאהל ער ווידער דערבארעמען אונז און טרעטען אויף אונזערע זינד און ווארפען אין טיעפענעש פון דעם ים אלע זייערע עבירות. דו גיבסט די מדה פון אמת צו יעקב און די מדה פון חסד צו אברהם, דאס דו האסט געשווארען צו אונזערע עלטערען פארצייטען. פון איינגשאפט טהו איך רופען צוא גאט, טהוט גאט מיר ענטפערען אין דער ברייטערונג: גאט איז מיט מיר, דארום פארכט איך מיך נישט, וואס קאן א מענטש מיר טהאן? גאט איז אין מיינער הילף, דארום וועל איך בודאי זעהן א מפלה אין מיינע פיינד: עס איז בעסער א בטחון צוא האבען אין גאט איידער צוא האבען א בטחון אין א מענטשען: עס איז בעסער צו פארזיכערען זיך אויף גאט איידער צוא פארזיכערען זיך אויף די מלכים:

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיְיָ
בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר
חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְיָ וְכָל
מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה
הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם:
כּוֹנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נוֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ
מֵיְיָ כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא
אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא
מַחְשְׁבוֹת עַמִּים· עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת
לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהָיו הָעָם

רַנְּנוּ לויבּט צַדִּיקִים צוּא גָאט צוּ דיא רֶעכְטפַארְטִיגֶע אִיז שֶׁעהְן אַ לויבּ: לויבְּט צוּ גָאט מִיט אַ הַארְף מִיט אַ פִּיעֶדעל פוּן צֶעהְן סְטרוּנֶעס: לויבּט צוּא אִיהְם אַ נַייעֶ לויבּ, מַאכְט שֶׁעהְן צוּא שְׁפִּיעלֶען מִיט אויסְגֶעשְׁרֵיי פוּן שׁוֹפָר: וָוארוּם רֶעכְטפַארְטִיג אִיז גָאטְס רֵייד אוּן גָאר זַיין וֶוערְק אִיז מִיט וַואהְרְהַאפְטִיגְקֵייט: עֶר הָאט לִיעבּ צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, דֶער חֶסֶד פוּן גָאט אִיז פוּל דִי וֶועלְט: מִיט גָאטְס רֵייד זַיינֶען גֶעוָוארֶען דיא הִימֶעל אוּן מִיט דֶעם אָטְהֶעם פוּן זַיין מוֹיל גָאר דִיא הֶערְשַׁאפְט פוּן הִימֶעל: עֶר זַאמֶעלְט אַיין וִוי אַ מוֹיעֶר דִי וַואסֶער פוּן דֶעם יַם, עֶר גִיט אִין דִי בַּאהֶעלְטֶענֶעס דִי אָפְּגְרוּנְטֶען: פָארְכְט אַייךְ פַאר גָאט, אַלֶע לַייט פוּן דֶער וֶועלְט, פַאר אִיהְם זָאלֶען מוֹרָא הָאבֶּען אַלֶע זִיצֶער אוֹיף דֶער וֶועלְט. וָוארוּם וָואס עֶר זָאגְט אִיז אַזוֹי, וָואס עֶר שַׁאפְט בְּלַייבְּט שְׁטֶעהְן: גָאט הָאט צוּשְׁטֶערְט דָאס טְרַאכְטֶען פוּן דִיא הֵיידֶען, עֶר הָאט פֶערְוֶועהְט דָאס טְרַאכְטֶען פוּן שְׁלֶעכְטֶע פֶעלְקֶער: גָאטְס עֵצָה בְּלַייבְּט שְׁטֶעהְן אוֹיף אוֹיבִּיג, דִיא מַחֲשָׁבָה פוּן זַיין הַארְצֶען בְּלַייבְּט פוּן אֵיין דוֹר צוּם אַנְדֶערֶען דוֹר: יוֹאוֹיל דֶעם פָאלְק,

בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי
הָאָדָם · מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ ·
הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם · אֵין הַמֶּלֶךְ
נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרָב כֹּחַ: שֶׁקֶר
הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרוֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט · הִנֵּה עֵין יְיָ
אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ · לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם
וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב · נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיְיָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ
הוּא · כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי
חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ ·

וואס דער רעכטער און וואהרהאפטיגער גאט איז זיין גאט, וואויל
דעם פאלק, וואס ער האט אויסגעקליבען פאר א ארב צוא איהם:
פון דעם הימעל קוקט גאט, ער זעהט די אלע קינדער פון אדם: פון
דעם ארט וואס ער האט אנגעגרייט ער זאהל דארט זיצען טהוט ער
קוקען צו אלע זיצער פון דער ערד: דער וואס האט באשאפען אלע
הערצער פארשטעהט ער בודאי אלע זייערע ווערק: דער מלך ווערט
ניט געהאלפען דורך זיין פיעל חיל, דער שטארקסטער ווערט נישט
נצול אין דער מלחמה חאטש ער האט פיעל כח: עס איז ליעגען און
פאלש אז דאס שטארקייט פון א פערד זאל העלפען, מיט זיין פיעל
חיל ווערט ער ניט אנטרונען אין דער מלחמה: גאטס אויג גיט אכ־
טונג צו זיינע פארכטיגע, צו די וואס האפען צו זיין גענאד: צו מציל
זיין פון טוידט זייער לייב און דערנעהרען זיי אין א הונגער: אונזערע
זעלען האפען צוא גאט, אונזער העלפער און אונזער באשיצער איז
ער: ווארום מיט איהם טהוט זיך פרעהען אונזער הארץ, אין זיין היי־
ליגען נאמען פארזיכערען מיר זיך: עס זאל זיין דיין גענאד אויף אונז
ווי מיר האפען צו דיר:

נאך דעם זאגט מען דאס:

לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ עַל יְדֵי הֶאָרַת תִּקּוּנִים עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְעַתִּיקִין בִּזְעֵיר שֶׁבְּאָרִיךְ יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ וְיִגּוֹלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִתֵּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְטוֹבִים בְּעִסְקֵי תוֹרָתֶךָ וְקִיּוּם מִצְוֹתֶיךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אָמֵן, וְכֵן יְהִי רָצוֹן׃

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃ עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם׃ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ. הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃ חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד׃ בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעָב מַלְקוֹשׁ׃ כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה

לֹא יָרֵעוּ, זֵיי אִיבְּלֶען נִיט אוּן זֵיי פַארְדַארְבֶּען נִיט אִין מַיין הֵיילִי־גֶען בַּארְג, דֶען דָאס לַאנְד אִיז פִיעל מִיט וִויסֶענְשַׁאפְט פוּן גָאט אַזוֹי וִוי וַואסֶער דֶעקְט צוּ דֶעם יָם׃

יי באור פניך יהלכון · כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו ·

א נייע תחנה צו תשליך.

רבון העולמים, הערר פון אלע וועלטען, דו האסט גע־שריעבען אין דיין היילינגע תורה צו מאכען היינטיגען טאג ראש־השנה, דען אין היינטיגען טאג זיצטו אויף דעם שטול פון משפט צוא משפט'ן דיא גאנצע וועלט, קליין און גרויס, יונג און אלט, ארעם און רייך, צוא משפט'ן זייא צוא גוטם און צו שלעכטם, צו גליק און צו אונגליק, צום טוידט און צום לעבען, יעדערען נאך זיינע מעשים, וויא ער האט פארדיענט, ווי ער איז ווערטה. און מיר ווייסען אז מיר זיינען פול מיט זינד. מיר האבען ניט מקיים געוועזן וואס דו האסט געשריעבען אין דיין היילינגע תורה, און מיר האבען געגען דיר ווידער געשפעניגט. דארום זיינען מיר זעהר ערשראקען פאר דעם יום הדין, און עס איז אויף אונז א גרויס פחד, פיעלייכט וועסט דו אונז משפט'ן נאך אונזערע בייזע מעשים וועלען מיר חלילה קיין תקומה ניט האבען. דארום קומען מיר יעצט צום וואסער צו פליסען טרערען ווי וואסער. דרום קומיין מיר צום וואסער בעטען דיך אז דו זאלסט זיך מיט אונז באגעהן מיט ערבארעמקייט מיט חסד וואס איז געגלי־בען צו וואסער, און זאלסט אונז היינט צום יום הדין ערוועט־

משלי מוסר

אבינו מלכנו כתבנו בספר פרנסה וכלכלה. אונזער פאטער, אונזער קעניג, פערשרייב אונז אין בוך פון פרנסה און שפייז, למשל: אן ארימער מענש האט גע־קראגען א שטעלע ביי א רייכען פאבריקאנט. ער האט איהם אוועק־געשיקט אין א ווייטע לאנד אלס

קען דיינע גוטע מדות צו ריינינגען אונז פון אונזערע זינד וואס זיינען פיעל ווי אין מעער וואסער, און זאלסט אבוואשען אלע אונזערע פלעקען ווי וואסער. דו זעהסט וואס ביי יעדער מענש איז אין הארץ, דוא קוקסט דורך יעדער קערפער וויא וואסער. עס איז פון דיר קיין זאך ניט פארבארגען, קיינער קען זיך פון דיר ניט באהאלטען, אויסער דיר קען קיין באשעפעניש ניט לעבען וויא א פיש אהן וואסער. ווען חלילה דו וואלסט זיך באגעהן מיט דער וועלט א קליינע ווילע מיט מדת הדין, ווען דו וואלסט באצאהלען א מענשען נאך זיינע מעשים פינקטליך ווי ער האט פארדיענט, וואלט די וועלט קיין קיום ניט האבען, נאר דו צאמסט ארום דעם מדת הדין מיט דיין מדת הרחמים ווי דיא ברעגען פון ים צאמען ארום דעם וואסער. דארום קומען מיר היינט צום וואסער ניט מיט אונזערע גוטע מעשים, ניט מיט אונזערע רעכטפארטיגקייט, נאר מיר פארהאפען אויף דיין גענאד און דיין מדת הרחמים, וואס זיינען אזוי פיעל ווי אין ים דאס וואסער. מיר זיינען זיך מתודה אויף אונזערע בייזע מעשים וואס מיר האבען געטאן ביז אהער, און אונזער הארץ איז דארויף זעהר צובראכען וואס מיר האבען געגען דיר ווידערגעשפעניגט און דיך ערצערענט. מיר האבען ניט געהיט דיין הייליגע תורה און מיר האבען ניט מקיים געוועזען דיינע הייליגע מצוות. מיר בעטען פון דיר, העדר פון דער גאנצער וועלט, וואס אין דיין האנד

משלי סומר

קאמיסיאנער צוא פארקויפען זיין סחורה. דער מאן האט דארט געלייזט גוטע מקחים און פארדיענט פיינע געלד. ער איז אבער ניט צופריעדען געוועזען, ווייל יענע מדינה איז נישט געוועזען קיין פרוכטבארע און ער האט דארט ניט געקראגען גענוג צוא עסען לויט זיין געוואהנ־

אִיז דִי זֶעעלֶע אוּן דֶער לֶעבֶּען פוּן אַלֶע מֶענְשֶׁען, מִיר בֶּעטֶען פוּן דִיר דוּא זָאלְסְט אָפְּמֶעקֶען אַלֶע אוּנְזֶערֶע זִינְד אוּן אַלֶע שְׁטָרֵי חִיבוּת, דֶען מִיר הָאבֶּען נִיט מִיט וָואס אַיינְצוּצָאהְלֶען דָאס וָואס מִיר זַיינֶען שׁוּלְדִיג. מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִיט דַארְפֶען צָאהְלֶען מִיט אוּנְזֶער לֶעבֶּען, מִיט דֶעם לֶעבֶּען פוּן אוּנְזֶערֶע קְלֵיינֶע קִינְדֶער, אוּן פוּן יֶעצְט אָן אוּן וַוייטֶער זָאלְסְטוּ אוּנְז הֶעלְפֶען מִיר זָאלֶען קֶענֶען דִיךְ דִיענֶען מִיט דֶעם גַאנְצֶען הַארְצֶען. דוּ זָאלְסְט אוּנְז בַּאשַׁאפֶען אַ גוּט הַארְץ, מִיר זָאלֶען הִיטֶען אַלֶע דַיינֶע גֶעבָּאטֶען, עֶס זָאל בַּיי אוּנְז נִיט זַיין קַיין קִנְאָה שִׂנְאָה. מִיר זָאלֶען אֵיינֶער מִיט דֶעם אַנְדֶערֶען גוּטְס טְהָאן, מִיר זָאלֶען יֶעדֶערֶער טְרַאכְטֶען גוּטְס, אוּן מִיר זָאלֶען אֵיינֶער דֶעם אַנְדֶערֶען לִיעבּ הָאבֶּען וִוי זִיךְ זֶעלְבְּסְט, אוּן מִיר זָאלֶען זַיין גֶעלִיעבְּט בַּיי אַנְדֶערֶע אִין דִי אוֹיגֶען, מִיר זָאלֶען גָאר קַיין שְׁלֶעכְטֶע גֶעדַאנְקֶען נִיט הָאבֶּען אִין זִינֶען, מִיר זָא־לֶען וֶוערְטְה זַיין פוּן הַיינְט אָן אַז דוּ זָאלְסְט מִיט אוּנְז גוּטְס טְהָאן, אוּן זָאלְסְט הַיילֶען אַלֶע צוּבְּרָאכֶענֶע הֶערְצֶער. דוּא זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען אַ יָאהְר פוּן לֶעבֶּען, אַ יָאהְר פוּן גֶעזוּנְד, אַ יָאהְר פוּן פַּרְנָסָה, אַ יָאהְר פוּן גוּטְס. דוּ זָאלְסְט נִיט צוּ־נֶעהְמֶען אַ פָאטֶער פוּן זַיינֶע קִינְדֶער, עֶס זָאלֶען נִיט בְּלַייבֶּען אַלְמָנוֹת אוּן יְתוֹמִים וִוי אַ שִׁיף אָהְן אַ רוּדֶער, אוּן וִוי אַ סְטַא־דֶע שָׁאף אָהְן אַ הִירְט. דוּ זָאלְסְט נִיט צוּנֶעהְמֶען אַ מוּטֶער פוּן קְלֵיינֶע קִינְדֶער, אוּן קִינְדֶער זָאלְסְטוּ נִיט אַוֶועקְנֶעהְמֶען

משלי מוסר

הַייט פוּן דֶער הַיים. עֶר הָאט גֶע־שְׁרִיבֶּען צוּא זַיין וִוירְטְה אַז עֶר אִיז אִיהְם הֶעכְסְט דַאנְקְבַּאר פַאר דֶער שְׁטֶעלֶע וָואס עֶר הָאט אִיהְם גֶעגֶעבֶּען, אָבֶּער עֶס אִיז אִיהְם זֶעהְר שְׁלֶעכְט וָואס עֶר קְרִיעגְט נִיט צוּא עֶסֶען וָואס עֶר וִויל, אַלְזָא בֶּעט עֶר אִיהְם עֶר זָאל אִיהְם בֶּעשְׁטִימֶען אַז

ביי א פאטער און מוטער. עס זאל ביא אונז קיין בראך און קיין אונגליק ניט געשעהן אין אונזערע הייזער, אונזער בלוט זאל זיין אין גאנצען. מיר ווייגען און שרייען היינט, אז א גאנץ יאהר זאלען מיר שוין מעהר ניט דארפען שרייען און וויינען חלילה. מיר זאלען א גאנץ יאהר קיין טרעהרען ניט פארגיסען, און דו זאלסט ערפרעהען אלע ביטערע הערצער, אלע צובראכענע געמיטהען, דו זאלסט יעדערען ערפיהלען וואס איהם פעהלט, אלע וואס ליעגען קראנק, רחמנא ליצלן, זאלסטו היילען און שיקען א רפואה שלמה זיי זאלען געזונד און שטארק ווערען. אלע וואס זייגען במקום סכנה זאלסטו באשיצען מיט דיין רעכטע האנד און זאלסט זייא באשירמען פון זייער געפאהר. אלע עקרות זאלסטו באפעהלען זיי זאלען טראגעדיג ווערען און אלע חשוכי בנים זאלען ערפרעהט ווערען מיט זרע של קיימא. זיי זאלען מעהר ניט זיין ווי צו־דארטע בוימער, נור ווי בוימער וואס גיעבען פרוכט. אלע טראגעדיגע פרויען זאלסטו היטען זייא זאלען ניט מפיל זיין, חס ושלום, און זאלען געווינען אין דער צייט. אלע געווינע־רינס זאלען בשלום געווינען אהן צער, אהן חבלי לדה, אהן וועהטאג, אהן יסורים, אהן שום סכנה און אונגליק, און זא־לען האבען לאנג לעבעדיגע קינדער, זיי זאלען פון זייא קיין צער גדול בנים ניט האבען. זיי זאלען זיי אויפהאדעווען צו תורה און צוא מעשים טובים. זייא זאלען ניט פארשעהמען

משלי מוסר

אנדער געגענד וואו ער זאל בעקו־מען גענוג שפייז. דער פאבריקאנט האט איהם צוליעב געטהאן און אוועקגעשיקט אין אן אנדער מדינה. דארט איז שוין געוועזען אן ארץ זבת חלב ודבש און דער קאמיסיאנער האט בעקומען וואס ער האט גע־וואלט. איז אבער געוועזען אן אנדער

זייערע עלטערען. זייא זאלען זיין גוט און פרום צוא גאט און צו מענטשען. רבונו של עולם, גיעב אונז א יאהר וואס מיר זאלען ניט פארשעהמט ווערען. זאלסט אונז היטען פון ארעמקייט מיר זאלען חלילה ניט באדארפען אנקומען לידי מתנת בשר ודם. מיר זאלען ניט באדארפען אנקומען איינער צום אנדערען דען די גאב פון א מענשען איז קליין און דיא שאנד איז זעהר גרויס. נאר דוא זאלסט אונז ערנעהרען פון דיין איינענע האנד. דוא זאלסט אונז צושיקען א כשרה פרנסה, א גרינגע פרנסה, אהן צער, אהן לייד, אהן שווער־ריגקייטען. מיר זאלען ביי לייטען ניט דארפען וואס נעהמען. רבונו של עולם, דוא זאלסט אונז ניט צונעהמען פון דער וועלט פאר דער צייט ביז וואנען מיר וועלען אויסלעבען אונ־זערע יאהרען און מיר וועלען אויסהאדעווען אונזערע קינדער, און מיר זאלען פון זייא נחת האבען זייא זאלען געהן אין דיא רעכטע וועגען. אונזערע הערצער זאלען זיך פרעהען, אמן:

הבט משמים וראה, קוק, אונזער הייליגער גאט, פון הי־מעל אויף אונז אין דערניעדער אזוי וויא די וואסער געהט פון הויך אין דערניעדער. קוק און זעה וויא מיר שטעהען דא פאר דיר מיט שרעק, מיט גרויס פארכט און מיט ציטערנעס. מיר קאנען ניט איינשטעהן אויף אונזער

משלי מוסר

חסרון — מען האט דארט די סחורה ניט געקויפט און ער האט ניט פער־דיענט.

דעריבער בעטען מיר ביים גאט: „אבינו מלכנו כתבנו בספר פרנסה וכלכלה", גיב אונז, רבונו של עולם. ביידע זאכען, אי פרנסה, גוטע פארדיענסטען, אי געווינס שפייז, עס זאל, הייסט עס, זיין געדעטעני־שען און מען זאהל קענען קריגען וואס מען דארף.

ארט פון שרעק אזוי ווי די וואסער שטעהט ניט אויף אן ארט. דערבארעם זיך אויף אונז און עס זאלען אוועקגעהן אונזערע פאריגע זינד אזוי ווי די וואסער געהט אוועק. זאלסט אריינ־ווארפען אונזערע חטאים אין אן ארט וואס זיי זאלען מעהר ניט קומען אזוי וויא דיא וואסער געהען און פאלען אריין אין טיעפען מעער. יע מיר האבען געזינדיגט, אבער אצונד איז אונזער הארץ קלאהר וויא דאס וואסער. העלף אונז אז מיר זאלען קענען טהאן שפעטער אלעס וואס מיר האבען דיא איצטיגע ווייל׳ע אין אונזערע געדאנקען. טהו מיט אונז גע־נאד פון וועגען דיין היילינע תורה וואס זיא איז געגליכען צו וואסער דען די תורה קען מען ניט מקיים זיין אין קבר, ווייל זי איז ניט געגעבען געווארען פאר טוידטע. דארום לאז אונז לעבען מיר זאלען זיא מקיים זיין און גוטס טהאן אויף דער וועלט. מיר זאלען פארריכטען וואס מיר האבען ביז יעצט קאלע געמאכט. הושיעה ה׳, העלף אונז, גאט, צוא דיענען דיך מיט דעם גאנצען הארצען, מיר זאלען פארברייננען אונ־זערע יאהרען אין פרומקייט און עהרליכקייט. אונזער עלטער זאל ניט פארשעהמען אונזער יוגענד. דוא זאלסט אונז ניט ברייננען לידי נסיון, מיר זאלען ניט געפרובט ווערען. מיר זאלען ניט קומען לידי בזיון, מיר זאלען ניט פארשעהמט ווערען. מיר זאלען, חלילה, צו דער עלטער ניט באדארפען אנקומען צו פרעמדע טישען. מיר זאלען ניט באדארפען חלילה אנקומען צו קינדער, צו קרובים און צו די גאב פון א

משלי מוסר

אבינו מלכנו הרם קרן ישראל עמך. אונזער פאטער, אונ־זער קעניג ערהויב די הערשאפט פון דיין פאלק ישראל. למשל: א גביר האט געהאט אן ארי־מען קרוב, וועלכען ער פלעגט אלע

מענשען. מיר זאלען אויסלעבען אונזערע יאהרען מיט אונ־זערע מאנען מיר זאלען ניט פאנאנדערגעשיידט ווערען. מיר זאלען ניט אבגעריסען ווערען איינער פון אנדערען. דו זאלסט אונז ניט אוועקווארפען צו דער צייט פון אונזער עלטער, דו זאלסט אונז ניט פארלאזען ווען מיר וועלען שוין זיין שלאף. מיר זאלען זיין מיט דעם גאנצען זינען ביז דאס לעצטע וויילע. מיר זאלען קיין צער ניט האבען פון אונזערע קינדער דעם גאנצען לעבען. מיר זאלען קיין צער ניט זעהן אין אונזער גאנצע פאמיליע, אין אונזערע גוטע פריינד און כלל ישראל און אין דער גאנצער וועלט. חדש עלינו, באניי אויף אונז, ליעבער גאט דעם נייעם יאהר, אז עס זאל זיין א יאהר פון ברכה און פון זול. עס זאל, חלילה, קיין הונגער ניט זיין אויף דער וועלט. א יאהר פון פרנסה, פון גוטע געשעפטען. א יאהר פון שלום. פון מנוחה, עס זאהל חלילה קיין מגפה ניט זיין אויף דער וועלט און אויך קיין שום צרה. מיר זאלען אלע זיין געהיט פון שאדען, פון פייער, פון וואסער, פון אלע שטרויכלונג, פון אלע בייזע באגעגעניש, אמן:

אנא ה׳, איך בעט דיך גאט, דער גרויסער, דער שטארקער און אלמעכטיגער. נעהם צוא מיין תשובה וואס איך האב יעצט חרטה אויף מיינע זינד מיט דעם גאנצען הארצען. דוא ווייסט דאך אונזער קערפער. עס איז ניטא איין מענש אויף דער וועלט וואס זאל טהאן נאר גוטס און זאל ניט זינ־דיגען. און דאריבער האסט דו אונז געגעבען דעם הייליגען

משלי מוסר

מאל אויסגעלאפען מיט עטליכע דאלער אויף חיונה. דעם גביר איז ענדליך נמאס געווארען צו גע־בען זיין ארימען קרוב נדבות און דעם ארימאן איז נמאס געווארען צו בעטען, איז ער געקומען צום

טאג ראש השנה מיר זאלען ניט פארפאלען ווערען אין אונ־זערע זינד. מיר זאלען היינטיגען טאג תשובה טהאן, וויא עס שטעהט געשריעבען אין דיין הייליגע תורה: „כי לא תחפוץ במות המת", דו ווילסט ניט דער מענש זאל שטאר־בען, נאר ער זאל חרטה האבען און תשובה טהאן אויף זיי־נע זינד און זאל בלייבען לעבען. דארום זאלסטו צונעהמען מיין געבעט און מיין תשובה צווישען דיא תפלות פון כלל ישראל, פון אלע צדיקים וצדקניות, און זאלסט מיך לאזען לעבען. דוא זאלסט עפענען דיינע טהויערען פון רחמים צוא כל ישראל און צו מיר אויך. דערהויך מיין מזל און דעם מזל פון מיין מאן און מיינע קינדער, דערלייכט זייערע אויגען אין דיין הייליגע תורה, דערהויב דעם מזל פון כלל ישראל, זיי זאלען האבען חן אין די אויגען פון די פעלקער צווישען וועל־כע זיי וואוינען, און זאלסט אונז בויען דיין הייליגען בית־המקדש. מיר זאלען זוכה זיין צוא זעהן מיט אונזערע אויגען דעם משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן:

סדר כפרות.

מען נעהמט דיא כפרה אין דער רעכטער האנד און מען זאגט נפש תחת נפש און מען זאגט דאס מיט דעם לשון דריי מאהל:

בני אדם יושבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל: יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק:

משלי מוסר

עושר און האט צוא איהם אזוי גע־זאגט: צו וואס זאל איך דיר אלע מאל באלעסטיגען און בעטען ביי דיר שטיצע? דו בעסער זאג ארוים

אפען אז דוא ביסט מיינער א קרוב וועל איך קריגען קרעדיט און וועל קענען מאכען א געשעפט און הא־בען שטענדיגע פרנסה. דער גבי־

אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל אֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם וִימַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַיְיָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ: וַיְחֻנֶּנּוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר:

ווען איין זָכָר שְׁלָאגְט כַּפָּרוֹת זָאל ער דָאס זָאגֶען דְרַייא מָאל:

זֶה חֲלִיפָתִי, זֶה תְּמוּרָתִי, זֶה כַּפָּרָתִי, זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה, וַאֲנִי אֶכָּנֵס וְאֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

ווער עֶס שְׁלָאגְט כַּפָּרוֹת פִיר זִיךְ מִיט נָאךְ אֵיינֶעם זָאלֶען זֵייא דָאס זָאגֶן דְרַייא מָאל:

זֶה חֲלִיפָתֵנוּ, זֶה תְּמוּרָתֵנוּ, זֶה כַּפָּרָתֵנוּ, זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה. וַאֲנַחְנוּ נִכָּנֵס וְנֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

ווער עֶס שְׁלָאגְט כַּפָּרוֹת פִיר אֵיין זָכָר זָאהְל דָאס זָאגֶען דְרַייא מָאהְל:

זֶה חֲלִיפָתְךָ, זֶה תְּמוּרָתְךָ, זֶה כַּפָּרָתְךָ, זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה, וְאַתָּה תִּכָּנֵס וְתֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

ווער עֶס שְׁלָאגְט כַּפָּרוֹת פִיר 2 אָדֶער 3 זְכָרִים זָאהְל דָאס זָאגֶען דְרַייא מָאל:

זֶה חֲלִיפַתְכֶם, זֶה תְּמוּרַתְכֶם, זֶה כַּפָּרַתְכֶם, זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה, וְאַתֶּם תִּכָּנְסוּ וְתֵלְכוּ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

משלי מוסר

הָאט אַזוֹי גֶעטָהאן און זַיין אָרִימֶער קָרוֹב הָאט אָנְגֶעהוֹיבֶּען הַאנְדְלֶען און עֶס הָאט אִיהם מַצְלִיחַ גֶעוֶועֶן. אָט דָאס בֶּעטֶען מִיר בַּיים בּוֹרֵא, בָּרוּךְ הוּא: „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ", עֶרְהוֹיבּ אוּנְז מִיט דַיין גְרוֹיסֶען יִחוּס און צֵייג. פַאר דֶער וֶועלְט אַז דוּ בִּיזְט אוּנְזֶער

װער עס שלאָגט כּפּרות פאַר איין נקבה זאָל דאָס זאָגען דרײַ מאָל:

זאת חֲלִיפָתֵךְ, זאת תְּמוּרָתֵךְ, זאת כַּפָּרָתֵךְ. זאת הַתַּרְנְגוֹלֶת תֵּלֵךְ לְמִיתָה, וְאַתְּ תִּכָּנְסִי וְתֵלְכִי לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

װען איינער שלאָגט כּפּרות פאַר צװײ נקבות זאָל דאָס זאָגען דרײַ מאָל:

זאת חֲלִיפַתְכֶן, זאת תְּמוּרַתְכֶן, זאת כַּפָּרַתְכֶן. זאת הַתַּרְנְגוֹלֶת תֵּלֵךְ לְמִיתָה, וְאַתֶּן תִּכָּנַסְנָה וְתֵלַכְנָה לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

װען אַ אִשָּׁה מְעוּבֶּרֶת שלאָגט כּפּרות פיר זיך זאָל זי דאָס זאָגען דרײַ מאָל:

אֵלּוּ חֲלִיפוֹתֵינוּ, אֵלּוּ תְּמוּרוֹתֵינוּ, אֵלּוּ כַּפָּרוֹתֵינוּ. אֵלּוּ הַתַּרְנְגוֹלִים יֵלְכוּ לְמִיתָה, וַאֲנַחְנוּ נִכָּנֵס וְנֵלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

תְּחִנָּה נאָך כּפּרות שלאָגען.

דיא תְּחִנָּה זאָגט מען ערב יום כּפּור אין דער פריה איי־
דער מען באַװײנט װען מען האָט כּפּרות געשלאָגען:

כַּפֵּר לִי אָבִי בַּעַל הָרַחֲמִים:

פאַרגיעב מיר מײַן פאָטער, װאָס דו ביסט אַבַּעַל הָרַחֲמִים, אויף די אַלע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, װאָס איך האָב גע־זינדיגט פאַר דיר און האָב דיר דערצערענט דער מיט װאָס איך האָב געהערט אין דעם קול פון יֵצֶר הָרַע צו נאָכגעהן נאָך די געלוס־טונג פון מײַן האַרצען, סײַ די זאַך װאָס איך האָב געטהאָן מיט מײַן גוטען װילען פאַרבאַרגענערהייד און אַנטפּלעקטערהייד, סײַ װאָ־כענדיג און סײַ אין שלאָף, סײַ מיט רייד און סײַ מיט אַ מַחֲשָׁבָה, מיט הערען אָדער מיט זעהן, מיט גאַנג אָדער מיט זיצען, זאָלסט דו אויך פאַרגעבען װאָס איך האָב נאַרישקייט געטהאָן פון דער צייט װאָס איך בין אויף דער װעלט געקומען:

קָרוֹב. אַזוי װיא אין פָּסוּק שטעהט: „לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ", דאַן װע־לען אונז אַלע פעלקער רעספּעקטי־ רען און מיר װעלען מעהר ניט לייד־ דען קיין גָלוּת.

משלי סומר

כפר לי אבי בעל הרחמים:

פארגיעב מיר מיין פאטער, וואס דו ביסט א בעל הרחמים, דען איך קום פאר דיר מיט מיין ניעדעריגען שטאנד און מיט א צובראכענעם געמיטה. איך טהו מיך באדענקען אויף מיינע בייזע מעשים, וואס איך האב געטהאן א גאנץ יאהר. אוי לי וואוי לנפשי, וועה איז צו מיר, וועה איז צו מיין לייב, דען איך האב מיר פאראומרייניגט אלע מיינע אברים מיט די נארישע זינד. יעצט קום איך זיך מתודה צו זיין פאר דיר, דערבארעמיגער פאטער, און האב חרטה אויף מיינע אלע בייזע מעשים און פארלאנג פון דיר דו זאלסט זיין אין מיין הילף איך זאל שוין מעהר ניט זינדיגען:

כפר לי אבי בעל הרחמים:

פארגיעב מיר מיין פאטער, וואס דו ביסט א בעל הרחמים, דען דוא ביסט א פיעל פארגעבער און דו ווילסט ניט אין דעם טוידט פון שולדיגע מענשען, נאר דוא באגעהרסט צוא זייער תשובה, און איך טהו בעטען פון דיר, דערבארעמיגער פאטער, דו זאלסט מיר געבען געדאנקען אין מיין הארצען איך זאהל אנגעפאנגען צו נעהמען זיך צום גוטען וועג, דען וואס וועט דיר ארויסקומען, אז דו וועסט מיך מאכען ניעדערען אין דעם גרוב פון דעם גיהנם:

כפר לי אבי בעל הרחמים:

פארגיעב מיר מיין פאטער, וואס דו ביסט א בעל הרחמים, אויב איך האב געטהאן אזא עבירה, וואס איך בין דארויף חייב מיתה פון הרג, זאל גערעכענט זיין דאס וואס איך האב איבער־

משלי מוסר

אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו. אונזער פאטער, אונזער קעניג געדענק אז מיר זיינען ערד. למשל: אויף אן אויסשטעלונג האבען פערשיעדענע פאבריקאנטען געבראכט פערשיעדענע כלים. איינער האט געבראכט א גאלדענע

געענטפערט מיין כפרה צום שוחט ער זאל זי קוילען, גלייך אזוי ווי איך בין געקוילעט געווארען מיט א שווערד דורך דעם בית דין הגדול, וואס איז געוועזען אין ירושלים און זאלסט היטען מיך און מיין מאן און מיינע קינדער פון דער שווערד פון דעם מלאך המות און פון דער שווערד פון א רוצח. מיר זאלען גע'חתמ'עט ווערען צוא א לעבעדיג יאהר און זאלסט אונז מציל זיין פון אלע מיתות משונות, וואס דו טהוסט מיט זיי שטראפען דעם מענשען וואס איז חייב הרג:

כפר לי אבי בעל הרחמים:

פארגיעב מיר מיין פאטער וואס דו ביסט א בעל הרחמים, אויב איך האב געטהאן אזא עבירה וואס איך בין דארויף חיב מיתה פון שרפה, זאהל גערעכענט ווערען דאס וואס איך טהו מיין כפרה בריינגען ביי דעם פייער, גלייך ווי איך וואלט פארברענט געווארען דורך דעם בית דין הגדול וואס איז געוועזען אין ירושלים, און זאלסט היטען מיך און מיין מאן און מיינע קינדער פון שריפות און פון היזיקות און זאלסט אונז מציל זיין פון אלע מיתות משונות, וואס דוא טהוסט מיט זיי שטראפען דעם מענשען וואס ער איז חייב שרפה:

כפר לי אבי בעל הרחמים:

פארגיעב מיר מיין פאטער וואס דו ביסט א בעל הרחמים, אויב איך האב געטהאן אזא עבידה וואס איך בין דארויף חיב כרת, דאס הייסט, פארשניטענע יאהרען, זאהל גערעכענט זיין, דאס וואס איך האב פארשניטען די יאהרען פון מיין כפרה, גלייך ווי

משלי מוסר

כלי, וועלכע האט זעהר אויסגענו־מען און ער האט דערפאר געקרא־גען א גאלדענעם מעדאל. נאכהער האט מען בעטראכט נאך אן אנדע־רע גאלדענע כלי פון אן אנדער פאבריקאנט, וועלכע איז געוועזען פיעל שעהנער און קונציגער פון דער עשטער און מען האט דעם

עם וואלט פארשניטען געווארען מיינע יאהרען, סיי כרת בידי אדם און סיי כרת בידי שמים, און זאלסט מציל זיין מיך און מיין מאן און מיינע קינדערלאך פון א יונגען טוידט און פון פארשניטענע יאהרען. מיר זאלען זיך עלטערען אין עושר און אין כבוד ביז הונדערט יאהר:

כפר לי אבי בעל הרחמים:

פארגיעב מיר מיין פאטער וואס דו ביסט אבעל הרחמים, אויף אלע מיינע זינד וואס איך האב אקעגען דיר ווידער־געשפעניגט, סיי מיט א מצות עשה, סיי מיט א מצות לא תעשה און סיי אמצוה דרבנן. אויף אלע זאלסטו מיר געבען אכפרה וסליחה ומחילה און זאלסט אונז חתמ׳ענען אין דעם יום הדין צו א גוט גע־בענטשט יאהר צום גוטען לעבען און א גוטע פרנסה און מיר זאלען מקיים זיין אלע תרי״ג מצוות וואס דו האסט אונז געבאטען און מיר זאלען שוין מעהר ניט זינדיגען פון היינט אן ביז מיר וועלען לעבען, אמן:

תחנה ערב יום כפור צו ליכט בענשען.

מי אני, ווער בין איך, זינדיגע פרוי, איך זאהל זיך פאר דיר אויס טענה׳ן און זאהל זיך פארענטפערען אויף דיא זינד וואס איך האב געטהאן? ווער בין איך, שוואכע פרוי, איך זאהל מיך שטעלען פאר דיר גרויסער גאט, וואס דיא גאנצע וועלט איז אין דיינע אויגען, וויא א טראפען פון ים, און מיט איין ווינק קאנסטו פון איהר מאכען תהו ובהו? אבער הערר

צווייטען פאבריקאנט געגעבען א זילבערנעם מעדאל. אלע האבען זיך געוואונדערט דערויף און מען האט געפרעגט די קאמיסיע אן ער־קלעהרונג דעריבער. די קאמיסיע האט געענטפערט: איהר האט אין גאנצען א טעות. איהר מיינט אז די ביידע כלים זיינען געווען גאל־

פון אַלֶע װעלְטֶען, טַאקֶע דֶערְפַאר, װָאס אִיך בִּין אַזוֹי קְלֵיין און שְׁװַאך, בַּאדַארְפְסְטוּ רַחֲמָנוּת הָאבֶּען אויף מִיר, דוּ אַלֵיין װֵייסְט דָאך, אַז דֶער שְׁװַאכֶער מֶענְשׁ טְהוּט זֶעהְר אָפְט גָאר נִיט װִילֶענְדִיג אַזֶעלְכֶע זַאכֶען, װָאס דִיר אִיז נִישְׁט לְרָצוֹן, און פַאר דִיא זִינְד װָאס אִיך הָאבּ גֶעטְהָאן הָאבּ אִיך אויך פִיעל גֶעלִיטֶען. לְפָנֶיךָ גְלוּיִם, פַאר דִיר זַיינֶען עֶנְטְדֶעקְט דִי פִיעלֶע צָרוֹת און עַגְמַת נֶפֶשׁ, װָאס אִיך הָאבּ אִין דֶעם פַארְגַאנְגֶע־נֶעם יָאהְר גֶעהַאט, דוּא הָאסְט גֶעהֶערְט מַיינֶע זִיפְצֶען, װָאס פְלֶעגֶען פון מִיר אַרוֹיסְגֶעהְן פון טִיעפֶען הַארְצֶען, און הָאסְט אויך גֶעזֶעהְן דִיא טְרֶערֶען, װָאס אִיך הָאבּ פִיעל מָאהְל אִין דֶעם יָאהְר פַארְגָאסֶען דוּרְךְ דִיא פַארְשִׁיעדֶענֶע צָרוֹת װָאס אִיך הָאבּ אִין דִיא צְוֶועלְף חֳדָשִׁים גֶעהַאט, דִי צָרוֹת און דִיא יְסוּרִים מִיט װֶעלְכֶע דוּ הָאסְט מִיךְ אִין דֶעם יָאהְר גֶעשְׁטְרָאפְט זָאהְל שׁוֹין זַיין אַן אָפְּקוּמֶענֶעשׁ פַאר דִיא זִינְד װָאס אִיך הָאבּ גֶעטְהָאן, און דֶער נַייעֶר יָאהְר, װָאס הוֹיבְּט זִיךְ עֶרְשְׁט אָן פַאר מִיר זָאהְל זַיין אַ שְׁנַת בְּרָכָה, אַ גֶעבֶּענְטְשְׁט יָאהְר אָהְן עַגְמַת נֶפֶשׁ, אָהְן זִיפְצֶען און אָהְן טְרֶערֶען. דוּ זָאלְסְט אויך מִיט דַיינֶע פְלִיעגֶעל בַּאשִׁיצֶען מַיין מַאן מִיט מַיינֶע אוּנְשׁוּלְ־דִיגֶע קִינְדֶערְלַאךְ, דוּא גוּטֶער גָאט, זָאלְסְט אוּנְז חָלִילָה נִישְׁט צוּשֵׁיידֶען, און זָאלְסְט אוּנְז בֶּענְשֶׁען מִיט נַחַת און מִיט גְלִיק, מִיט גֶעזוּנְד און מִיט פַּרְנָסָה. פַאר דֶעם שַׁיין פון דִיא לִיכְט, װָאס אִיך הָאבּ עֶרְשְׁט אָנְגֶעצוּנְדֶען לְכָבוֹד דַיין הֵיילִיגֶען נָא־

משלי מוסר

דֶענֶע, אָבֶּער אִין אֱמֶת'ן אִיז עֶס נִיט אַזוֹי, דֶער עֶרְשְׁטֶער פַאבְּרִיקַאנְט הָאט זַיין כֵּלִי אוֹיסְגֶעאַרְבֵּייט פון לֵייהְם און הָאט זִי בֶּעגוֹלְט און דֶעם צְװֵייטֶענְס אִיז טַאקֶע גֶעװֶען פון גָאלְד, דֶער עֶרְשְׁטֶער הָאט אַלְזָא בֶּעװִיזֶען אַ גְרֶעסֶערֶע קוּנְץ. אַז עֶר הָאט פון אַ שְׁטִיק לֵייהְם אײסְגֶעאַר־

מען, זאלסטו זעהן נור דאס ביסעל גוטעס, וואס מיר האבען געטהאן און אונזערע זינד זאלען וויא דיא שאטענס אוועק פליהען פאר די ליכטיגקייט פון די געבענטשטע ליכט:

הנרות הללו, דיא דאזיגע ליכט, וואס איך צינד יעצט אן, זאלען פאר מיר זיין אן אנהויב פון א ליכטיג גליק־ליך יאהר, אזוי וויא איך צינד אן די ליכט לכבוד דיין הייליגען נאמען, אזוי זאלסטו הייסען מיין מזל זאל אנהויבען צוא לייכטען, און אזוי ווי דאס פינצטערניש אנטלויפט פאר דעם שיין פון די ליכט, אזוי זאלען פאר מיין ליכטיג מזל אנטלויפען אלע מיינע צרות. ותן בלבי, און גיב אריין אין מיין הארצען דעם חשק צו טהאן גוטעס און אלץ וואס דיר געפעהלט. שטארק דאס הארץ פון מיינע קינדערלאך זיי זאלען זיך האלטען פעסט אן דיר, דער גאט פון זייערע עלטערען אברהם, יצחק, יעקב. זיי זאלען חלילה פון גלייבען ווערן נישט אראפ, זיי זאלען זיין דיר געטרייע קינדער און נוצליכע מענשען אין דער וועלט. דו זאלסט שטארקען אונזער בונד איך זאהל חלילה ניט אפגעריסען ווערען פון זיי און זיי פון מיר, און איבער א יאהר אין דער צייט זאלען מיר אלע זיין אין דעם בית המקדש, וואס מיר וועלען פאר דיין כבוד אויס־בויען, אמן ואמן:

משלי מוסר

בייט אזא פיינע כלי, אויף וועלכע מען האט געמיינט אז זי איז פון גאלד, דערפאר האט איהם געקומט א גאלדענער מעדאל.

דעריבער זאגען מיר: „אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו" דער־מאהן זיך, רבונו של עולם, אז מיר זיינען חשוב'ער פון די מלאכים. זיי זיינען טאקע איידעלער און פיי־נער פון אונז, אבער זיי זיינען דאך פון א הייליגען מאטעריאל, וועה־רענד מיר זיינען ניט מעהר ווי ערד

סדר ליכט צינדען אויף יום כפור.

איידער די זון געהט אונטער צינד מען אן ליכט און דערנאך זאגט מען די ברכות: אז יום כפור געפאלט אין דער וואכען זאגט מען די ברכות:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של יום הכפורים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

אז יום כפור געפאלט שבת זאגט מען די ברכות:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת ושל יום הכפורים.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

תחנה ערב יום כפור נאך ליכט בענשען.

די תחנה זאל מען זאגען אום ערב יום כפור נאך ליכט בענטשען מיט גרויס כונה:

טרם אחל לדבר לפניך אבינו שבשמים:

משלי מוסר

אונזער גוף איז דאך א שטיק לייהם, פון דעסטוועגען דיענען מיר דיך מעהר אדער וויניגער און זייגען אבגעפיינט. קומט אונז א גאלדע־גער מעבאל.

אייִדער איך פאַנג אָן צוא עפֶענען מיין מויל צו רעדען פאַר דיר תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, דו, גאָט, וואָס דו ביזט אונזער פאָטער אין הימעל און מיר, דיין ליעב פאָלק ישׂראל, זיינען דיינע קינדער:

אֲקַדֵּם פָּנֶיךָ שֶׁתְּחַזֵּק אֶת לִבִּי וּמַחְשְׁבוֹתַי:

וועל איך פֶּעדֶערען דיין פָּנים צו בעטען פון דיין ליעבען נאָמען, אַז דו זאָלסט שטאַרקען מיין ביטער האַרץ און מיינע פאַרְאירטע געדאַנקען איך זאָל חָלִילָה ניט געשטרויכעלט ווערען מיט די רייד פון מיין מויל:

כִּי לִבִּי יֶחֱרַד וְאֵימַת מָוֶת עָלַי תִּפּוֹל:

דען מיין האַרץ טהוט אין מיר זעהר ציטערען און אַ טוידט שרעקעניש טהוט פאַלען אויף מיר ווען איך טהו מיך בּאַדענקען פאַר וועמען איך עפען מיין מויל צוא רעדען און פאַר וועמען איך שטעל מיך צו בעטען:

סָמַר מִפַּחְדְּךָ בְשָׂרִי וְחַלְחָלָה תֹּאחֲזֵנִי:

און פאַר גרויס פאַרכט און ציטערנעש ווערען האַרט די האָאר פון מיין לייב אַזוי ווי צוועקעס און אַ גרויס ציטערנעש טהוט באַנגרייפען מיינע לענדען:

כִּי מָה אֲנִי וּמֶה חַיַּי אַךְ רִמָּה וְתוֹלֵעָה:

דען וואָס בין איך גאָר געאַכט און וואָס איז גאָר מיין לעבען אויף דער וועלט? איך בין בלויז גרייט אַז ווערים זאָלען געשפּייזט ווערען פון מיין פלייש אין קבר:

יָמַי אַךְ כְּצֵל עוֹבֵר וּכְעָנָן כָּלָה:

משלי מוסר

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם דיינטוועגען אויב ניט פון אונזערט־
לֹא לְמַעֲנֵנוּ אונזער פאָ־ וועגען. לְמָשָׁל:
טער אונזער קעניג טהו עס פון איינער האָט זיך געטרונקען

מַײנֶע טֶעג אױף דֶער װֶעלְט זַײנֶען אַזױ װיא אַ שָׁטָן װָאס פֶּערְ־
שְׁװינְדֶעט גִיךְ און אַזױ װיא אַ װָאלְקֶען װָאס װֶערְט כָּלָה
און בְּלַײבְּט נִיט:

יָדַעְתִּי אֶת אַחֲרִיתִי לְקֶבֶר וְצַלְמָוֶת:

איך װײס זֶעהר גוט אַז דֶער סוֹף פוּן מַײן לֶעבֶּען איז דָאס איך װֶעל בַּאגְרָאבֶּען װֶערֶען אין קֶבֶר און דֶער שָׁאטֶען פוּן דֶעם טוֹיְדְט װֶעט בַּאדֶעקֶען גָאר מַײן לַײבּ:

יִשָּׁכַח שְׁמִי וְזִכְרִי וְלֹא יִזָּכֵר לָנֶצַח:

עֶס װֶעט פַארְגֶעסֶען װֶערֶען מַײן נָאמֶען און מַײן גֶעדֶעכְטֶענִיש, עֶס װֶעט נִיט דֶערְמָאנְט װֶערֶען צוּ אֵײבִּיג גְלַײךְ װיא מַײן נָאמֶען אִיז גָאר נִיט גֶעוֶוען אוֹיף דֶער װֶעלְט:

וְהִנֵּה אֵיכָכָה אֶפְצֶה פֶּה וְאֵיךְ אֶשָּׂא רֹאשׁ:

און נוּן, אַז עֶס אִיז יוֹהּ אַזױ, װי קֶען אִיךְ עֶפֶענֶען מַײן מוֹיל צוּ רֶעדֶען פַאר דִיר און װי אַזױ קֶען אִיךְ אוֹיפְהוֹיבֶּען מַײן קָאפּ אִיךְ זָאל זָאגֶען בַּקָּשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים פַאר דַײן לִיעבֶּען הֵײלִיגֶען נָאמֶען:

וְאַתָּה אֱלֹהִים לְךָ דוּמִיָּה תְהִלָּה:

און דוּ, גָאט, דַײן גְרֶעסְטֶע לוֹיבּ אִיז מֶען זָאל נִיט זָאגֶען אוֹיף דִיר קֵיין שְׁבָחִים און מֶען זָאל שְׁװַײגֶען פוּן צוּ רֶעכֶענֶען דַײנֶע מַעֲלוֹת, דֶען אַ מֶענְשׁ קֶען זֵיי גָאר נִיט אוֹיסְדֶערְצֶעהְלֶען:

אֵין שִׁעוּר לְשִׁבְחֶיךָ וְאֵין קֵץ לִתְהִלּוֹתֶיךָ:

עֶס אִיז גָאר נִיטָא קֵיין שִׁיעוּר צוּ דַײנֶע שְׁבָחִים װָאס מֶען גֶע־

משלי מוסר

אַ גוּטֶער שְׁװִימֶער אִיז דֶערְבַּײ גֶע־
װֶען, אָבֶּער עֶר אִיז גֶעוֶוען אִין כַּעַס
אוֹיף דֶעם װָאס הָאט זִיךְ גֶעטְרוּנְקֶען
און עֶר הָאט אִיהם נִיט גֶעוָואלְט
רֶעטֶען און אִיז גֶעשְׁטַאנֶען פוּן דֶער־
װַײטֶען. דֶער מַאן װָאס הָאט זִיךְ
גֶעטְרוּנְקֶען הָאט אוֹיסְגֶעשְׁטְרֶעקְט
זַײנֶע אַרְמְס און גֶעבֶּעטֶען: עֶס אִיז
אֱמֶת אַז אִיךְ הָאבּ דִיר שְׁמֶערְצֶען
פֶערְשַׁאפְט און אִיךְ בִּין אֶפְשַׁר טַא־

העֶרי צו זאָגען אויף דיר און עס איז ניטאָ קיין סוף און קיין עֶנדע צו דיינע לויב.

וְעַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֶבְטַח וּבְחַסְדְּךָ אֶשָּׁעֵנָה

ניט אויף מיינע מעשים טובים טהו איך זיך פארזיכערען נייערט אויף דיין פיעל דערבארעמקייט און אויף דיין פיעל גענאד טהו איך מיך אנלעהנען צו עפענען מיין מויל פאר דיר:

וְעַל שַׁעֲרֵי דְמָעוֹת אֲשֶׁר לֹא נִסְגָּרִים:

און איך פארזיכער מיך אויף די טרעהרען וואס איך טהו פארגיעסען אזוי וויא וואסער, דען די טהויערען פון טרעהרען זיינען ניט פארשלאסען, אזוי ווי אונזערע חכמים שרייבען: כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעות, דאס איז טייטש: אלע טהויערען זיינען פארשלאסען חוץ די טהויערען פון טרעהרען:

אָנָּא זְכוֹר חַסְדֵי אָבוֹת וּקְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:

איך בעט דיך, ליעבער דערבארעמיגער גאט, זאלסט אונז געדענקען דיא גענאד פון אונזערע הייליגע אבות אברהם, יצחק ויעקב און פון אונזערע הייליגע אמהות שרה, רבקה, רחל ולאה און צוּרייס דאס שלעכטקייט פון אונזער גזר דין:

וּתְזַכֵּנוּ לָשׁוּב בֶּאֱמֶת עַל מַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים:

און זאלסט אונז מזכה זיין מיר זאלען באמת תשובה טהאן אויף אלע אונזערע בייזע מעשים וואס מיר האבען געטהאן א גאנץ יאהר און אלע אונזערע לעב טעג, מיר זאלען שוין נישט ווידערשפעניגען אקעגען דיר:

משלי מוסר

קע ניט ווערטה אז דו זאלסט מיר רעטען, אבער טהו דאס פון דיינט־וועגען, ווייל ווען דוא וועסט מיך רעטען וועסט דו באוואוסט ווערען אלס א גרויסער שווימער און דאס וועט דיר כבוד פארשאפען.

כך, אזוי בעטען מיר ביי גאט: „אבינו מלכנו עשה למענך אם לא

תן בנו כח ועוז ואל יחלש כוחנו ביום הזה:

רבונו של עולם, גיעב אין אונז קראפט און שטארקייט מיר זאלען קאנען פאסטען און טהאן אלע זאכען וואס מיר געהערען צוא טהאן היינטיגען טאג און עס זאל ניט שלאף ווערען אונזער קראפט עס זאל דאס פאסטען ניט שאדען צו קיינעם:

ומעוברות של עמך ישראל לא תתאוינה למאכל:

און אלע טראגענדיגע ווייבער פון דיין פאלק ישראל זאלסט דו היטען עס זאל זיי גישט געלוסטען קיין עסען א גאנצען טאג און עס זאל ניט שאדען ניט צו זיי און ניט צו דעם קינד:

ותחתמנו ביום הזה לחיים טובים וארוכים:

און זאלסט אונז אנ'חתמ'ענען, דערבארמיגער גאט, היינטיגען טאג, וואס קומט אן צו א גוט לעבען און לאנגע יאהרען מיר זאלען חלילה ניט שטארבען און מיר זאלען חלילה ניט בלייבען קיין אלמנות און אונזערע קינדער קיין יתומים:

ותעלה לרצון לפניך ברכתי על הנרות:

און עס זאל אויפגעהן פאר דיר, ליעבער גאט, צוא באווילליגונג די ברכה, וואס איך האב געמאכט אויף די ליכט וואס איך האב גע־בענטשט לכבוד דעם היילגען יום כפור:

שתאיר ברחמיך את משפטי לטובה:

דוא זאלסט דערלייכטען מיט דיין גרויס דערבארעמקייט מיין משפט צוא גוטען, זאלסט מיר ניט טהאן לויט מיינע בייזע מעשים, נאר אזוי ווי דיין גרויס גערעכטיגקייט:

משלי

למענגו", אויב מיר האבען ניט פאר־דיענט אז דו זאלסט אונז העלפען, ווייל מיר האבען דיך דערביגוז'ט מהו דאס פון ביינטוועגען, כדי דיין

סומר

נאמען זאל געהערט ווערען איוף דער וועלט און אלע זאלען וויסען וואס פאר א מעכטיגער גאט דוא ביזט.

ונשמתי האפלה תאיר במעשי הטובים:

און אזוי ווי איך האב יעצט געטאן דערלייכטען מיין הויז מיט די ליכט וואס איך האב געבענטשט לכבוד דעם היילינגען טאג, אזוי זאל מיין נשמה, וואס זיא איז פינצטער געווארען איבער מיינע זינד, דערלייכט ווערען דורך מיינע גוטע מעשים וואס דו וועסט מיך מזכה זיין איך זאל טהאן א גאנץ יאהר:

ובזכות זה לא יחשך אור חיי נפשי:

און אין דעם זכות פון דיא ליכט בענשען זאלסטו מיך, ליעבער גאט, באשירמען עם זאהל נישט פינצטער ווערען דיא ליכט פון מיין לעבען דו זאלסט מיר חלילה ניט חתמ'ענען צו מיתה:

ותצילני שלא אהיה נשרפת באש של גיהנם:

און אפילו מיין צייט וועט קומען צו שטארבען, זאלסט דו מיך, דערבארמיגער פאטער, באשירמען, איך זאל ניט פארברענט ווערען אין פייער פון דעם גיהנם בזכות דעם פייער וואס איך האב אנגע־צונדען די ליכט לכבוד יום כפור:

ואתענג באורך בגן עדן עם הצדקניות:

און איך זאהל זעניפטיגען מיין לייב מיט דיינער ליכט אין גן עדן מיט אלע ווייבער די צדקניות און מיט אונזערע מוטערס שרה, רבקה, רחל ולאה:

והאר את עיני בעלי וזרעי בתורתך הקדושה:

און דערלייכט, ליעבער גאט, די אויגען פון מיין מאן און מיינע

משלי מוסר

אבינו מלכנו, חננו ועננו, כי אין בנו מעשים, עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו, אונזער פא־טער, אונזער קעניג, בעגנאדיג אונז און ענטפער אונז, דען מיר האבען ניט קיין גוטע מעשים, טהו מיט אונז צדקה און חסד און העלף אונז, למשל:

קִינְדֶער אִין דַיין הֵיילִיגֶער תּוֹרָה אַזוֹי וִויא אִיךְ הָאבּ דֶערְלַייכְט גָאר מַיין הויז מִיט דיא לִיכְט, וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעבֶּענְשְׁט לְכָבוֹד יוֹם כִּפּוּר:

וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל צִיוֹן וִירוּשָׁלָיִם אָמֵן סֶלָה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת וָואס מִיר טְהוּעֶן הַיינְט בֶּענְטְשֶׁען לִיכְט לְכָבוֹד דֶעם טָאג יוֹם כִּפּוּר און זָאלְסְט מַאכֶען לַייכְ־טֶען דַיין שַׁיין אוֹיף צִיוֹן און אוֹיף יְרוּשָׁלַיִם, אָמֵן, סֶלָה:

תְּחִנָּה פַאר כָּל נִדְרֵי.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ בִּיסְט אָב הָרַחֲמָן וְהַסְלִיחוֹת און הֵייסְט אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם. אִיךְ קוּם פַאר מַיין גָאט מִיט אַן אַייְנְגֶעבּוֹיגֶענֶע קָאפּ, מִיט אַ צוּבְּרָאכֶען הַארְץ, מִיט גְרוֹיס פָארְכְט און מִיט גְרוֹיס צִיטֶערְנֶעס און בֶּעט מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה אוֹיף מַיינֶע זִינְד וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אַ גַאנְץ יָאהְר, סַיי אִיךְ הָאבּ גֶעטָאן גֶערְן אָדֶער אוּמְגֶערְן. אִיךְ וֵויים אַז מֶען קוּמְט דִיךְ בֶּעטֶן מוּזֶען דִי גוּטֶע מַעֲשִׂים מְלִיצִים זַיין, דֶען דָאס צְדָקוֹת פוּן דֶעם מֶענְשֶׁען אִיז מַמְלִיץ פִיר אִיהְם. און אִיךְ וֵויים אַז אִיךְ הָאבּ קַיין גוּטֶע מַעֲשִׂים אוֹיךְ קַיין צְדָקוֹת גֶעטְהָאן און קַיין גֶענָאד און רֶעכְט פְרוּמְקַייט אִיז אִין מִיר גָאר נִיטָא, קַיין גְמִילוּת חֲסָדִים און אֲפִילוּ קַיין תְּשׁוּבָה אוֹיף מַיינֶע בִּיטֶערֶע חֲטָאִים וָואס אִיךְ גֶעדֶענְק אָדֶער נִישְׁט, קֶען אִיךְ אוֹיךְ נִישְׁט צוּשְׁטֶעלֶען, עֶס אִיז מִיר וֶועה דַארִיבֶּער, מִיט וָואס פַאר אַ פָּנִים שְׁטֶעל אִיךְ מִין פַאר דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען?

משלי מוסר

בַּייא אַ גְרוֹיסֶען גְבִיר, אַ נַדְבָן און אַ בַּעַל צְדָקָה אִיז אַמָאל גֶעוֶוע־סֶען זַיינֶער אַ בֶּעקַאנְטֶער, הָאט עֶר גֶעזֶעהֶן וִוי אָרִימֶע לַייט קוּמֶען בֶּע־טֶען נְדָבוֹת און דֶער גְבִיר גִיט יֶע־דֶען אֵיינֶעם נָאךְ זַיין בַּאדֶערְפֶענִים און שְׁטֶעלְט זֵיי אַלֶעמֶען צוּפְרִיעדֶען. דֶערְוַוייל אִיז גֶעקוּמֶען אֵיינֶער מִיט

נאר איך וויים אז דוא ביסט א רחום וחנון און מיין האפנונג
איז אויף דיר אז אין דער צייט ווערען געעפענט די טהויע־
רען פון רחמים, און ביסט ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר
חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה, און האסט אונז
געגעבען דעם טאג יום כפור זאלסט אונז פארגעבען די זינד,
און האסט אונז געבאטען דעם טאג פינף ענוים: איינס איז,
מיר טהארען ניט עסען, דאס אנדערע—מיר טהארען זיך ניט
וואשען, דאס דריטע—מיר טהארען זיך ניט שמירען מיט
אויל, דאס פערטע—מיר טהארען ניט געהן אין שיך, דאס
פינפטע—מיר מוזען זיך פון אונזערע מענער אפשיידען. דיא
פינף זאכען זאלען א כפרה זיין אויף אונזערע עונות, דאס
פייניגען פון עסען זאל זיין א כפרה וואס מיר האבען א גאנץ
יאהר געגעסען און געטרונקען וואס אסור איז, און דורך דעם
וואס אין מיר קומט פייער אריין אין דעם גוף פון דעם פאס־
טען, זאהל דורך דעם פייער געלייטערט ווערען אונזערע
נשמות, און דעם פייניגען פון דעם וואשען זאהל מכפר זיין
וואס מיר האבען א גאנץ יאהר איינגעריבט מיט פלעקען
אונזערע נשמות, און דאס פייניגען וואס מיר מוזען אהן שיך
געהן, זאל מכפר זיין וואס מיר זיינען געלאפען מיט אונזערע
פים צו בייזען און מיר האבען געטהאן וואס מיר זיינען חרם
געווערטה געוועזען חס ושלום און ווער עס איז אין חרם מוז ער
געהן אהן שיך, און וואס מיר מוזען זיך אפשיידען פון אונ־

משלי מוסר

א פעקעל סחורה אויפ'ן פלייצע. דער גביר האט ביי איהם עפעס וואס גענומען און באצאהלט דעם געוועהנליכען פרייז. דער בעקאנ־טער האט איהם דאן געפרעגט: ווארום האסטו די פריהעריגע מענ־שען, ביי וועלכע דו האסט גאר ניט גענומען, געשיינקט פיינע נדבות

זערע מאנען זאל מכפר זיין וואס מיר האבען זיך נישט נוהג געוועזען מיט אונזערע מענער בכשרות א גאנץ יאהר און איבער דעם איז דיא שכינה אין גלות, דארום, ליעבער גאט, דערוועק שוין דיין דערבארמקייט און העלף אונז צוא א גוט יאהר צו לעבען און צו געזונד און צו א גרינגע פרנסה. און זאלסט אונז געבען א לב טהור מיר זאלען דיך דיענען מתוך הרחבת הלב, און זאלסט אונז דערגרינגערען דעם יאך פון אונזערע צרות ווארום מיר האבען שוין קיין כח ניט אויסצושטעהן, מיר האבען נישט פאר קיינעם אונזער ביטער הארץ אויסצוריידען און מיר נעהמען אלץ אן באהבה, אולי, וועסטו דיך שוין דערבארמען איבער דעם ארימען פאלק און וועסט זעהן אונזערע פיין, און געשעהן די גאולה אז מיר זאלען דאס יאהר אויסגעלייזט ווערען און דאס בית המקדש זאהל געבויט ווערען אין אונזערע טעג, אמן סלה:

תחנה פון נאך תפלת יעלה:

די תחנה זאגט מען יום כפור צו כל נדרי ווען דער חזן זאגט אפ יעלה:

יעלה לפניך אבי שבשמים:

עס זאל אויפגעהן פאר דיר, מיין פאטער אין הימעל, וואס איך קום יעצט פאר דיר צוא וויינען און קלאגען מיט א ביטער הארץ אויף אלע מיינע חטאים ועונות ופשעים וואס זייער נאמען הייבט זיך אן מיט אן אל"ף וואס עס באטרעפט

און ביי דעם לעצטען האסטו עפעס גענומען און איהם געפטור'ט מיט א קליינינקייט? דער גביר האט באדויף געענטפערט: איך בין מטבע, א נדבן און אז מען קומט מיר בעטען א נדבה, גיעב איך א שעהנע נדבה, דער לעצטער אבער האט דאך געבעטען געלט פאר סחורה

אֵיינְם און זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת וָואס מִיר טְהוּעֶן אֵיינְצִיגֶען דַיין נָאמֶען דְרַיי מָאל אִין טָאג:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיין שְׁמֶערְצוּנְג און מַיינֶע זִינְד וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אַ גַאנְץ יָאהְר וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ בֵּי״ת און זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת וָואס מִיר הָאבֶּען מְקַבֵּל גֶעוֶוען דַיין תּוֹרָה וָוָאס זִי הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ בֵּי״ת פוּן בְּרֵאשִׁית:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

עֶס זָאל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיינֶע הֵייסֶע טְרֶעהְרֶען וָואס אִיךְ טְהוּ יֶעצְט פַארְגִיעסֶען דַאר־ רוּיף וָואס אִיךְ הָאבּ ווִיעדֶערְגֶעשְׁפֶּענִיגְט אַנְטְקֶעגֶען דִיר מִיט דִיא חֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת וּפְשָׁעִים וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ גִימֶ״ל וָואס בַּאטְרֶעפְט דְרַיי און זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְ־ קֶען דֶעם זְכוּת פוּן דִיא דְרַיי אָבוֹת הַקְדוֹשִׁים, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

עֶס זָאל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיינֶע גְרוֹיסֶע זִיפְצֶען און קְלָאגֶען וָואס אִיךְ טְהוּ אַצוּנְד קְלָא־ גֶען מִיט אַ בִּיטֶער הַארְץ אוֹיף אַלֶע מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן בִּיז אַהֶער, וָואס זֵייעֶר נָא־

משלי מוסר

הָאבּ אִיךְ אִיהְם בַּאצָאהְלְט פִיעל דִי סְחוֹרָה אִיז וֶוערְטְה.
דָאס זֶעלְבֶּע אִיז מִיט אוּנְז אוֹיךְ. וֶוען מִיר זָאלֶען בֶּעטֶען בַּייא גָאט

גֶעצָאהְלְט פַאר אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים, דַארְף עֶר אוּנְז מֶעהְר נִיט גֶעבֶּען אַזוֹי פִיעל וויִפִיעל אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים זַיינֶען וֶוערְטְה, און דָאס וָואלְט גֶע־

מֶען הויבּט זִיךְ אָן מִיט אַ דַלֶ״ת, וָואס עֶס בַּאטְרֶעפְט פִיעֶר, און זָאלְסְט אונְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פון דִיא פִיעֶר אִמָהוֹת הַקְדוֹשׁוֹת, שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָׁמַיִם:

עֶס זָאל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיינֶע תְּפִלוֹת וּבַקָשׁוֹת, וָואס אִיךְ בֶּעט פַאר דִיר אויף מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אַ גַאנְץ יָאר וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הויבּט זִיךְ אָן מִיט אַ הֵ״א, און זָאלְסְט אונְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת, וָואס מִיר טְהוּעֶן לֶעהְרֶנֶען דִי פִינְף הֵיי־לִיגֶע סְפָרִים פון דַיין תּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָׁמַיִם:

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, וָואס אִיךְ קוּם אַצוּנְד פַאר דִיר מִתְוַדֶה זַיין דַארוּיף וָואס אִיךְ הָאבּ פַאר אוּמְרֵיינִיגְט מַיין לַייבּ מִיט דִיא חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הויבּט זִיךְ אָן מִיט אַ וָוא״ו, און זָאלְסְט גֶעדֶענְקֶען צוּ דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל דֶעם זְכוּת וָואס זֵיי טְהוּעֶן לֶעהְרֶנֶען דִי זֶעקְס סְדָרִים מִשְׁנָיוֹת, וָואס דָאס וֶוערְט אָנְגֶערוּפֶען תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָׁמַיִם:

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיין וֶועהְטָאג און מַיין הַארְץ וָואס עֶס טְהוּט מִיר וֶועה אויף

משלי מוסר

וֶוען אַ קְלֵיינִיגְקֵייט. דַארִיבֶּער זָאגֶען מִיר: „חָנֵנוּ וַעֲנֵנוּ, כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים״. מִיר הָאבֶּען נִיט קֵיין מַעֲשִׂים, מִיר הָאבֶּען נִיט קֵיין סְחוֹרָה און מִיר בֶּעטֶען בַּיי דִיר צְדָקָה וָחֶסֶד, און אַזוֹי וִוי דוּ בִּיזְט דָאךְ אַ גְרוֹיסֶער נַדְבָן, שֶׁענְק אונְז אַ פַיינֶע נְדָבָה.

אַלֶע מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס אִיךְ הָאבּ מִיט זַיי פַאר אוּמְרֵיינִיגְט מַיין נְשָׁמָה, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבּט זִיךְ אָן מִיט אַ זַיי"ן, אוּן זָאלְסְט אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דֶעם לִיעבֶּען שַׁבָּת קוֹדֶשׁ, וָואס עֶר אִיז דֶער זִיעבֶּעטֶער טָאג פוּן דֶער וָואךְ:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיין אוּנְטֶערְטְהֶענִיגְקַייט, וָואס אִיךְ בִּין אַצוּנְד גֶעקוּמֶען פַאר דִיר, וֶוען אִיךְ טְהוּ מִיךְ בַּאדֶענְקֶען, וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אוֹיף מַיין לֶעבֶּען פִיעל חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבּט זִיךְ אָן מִיט אַ חֵי"ת וָואס דָאס אִיז דָאס אַכְטֶע אוֹת פוּן אַלֶף בֵּית אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת וָואס מִיר טְהוּעֶן מַל זַיין אוּנְזֶערֶע זִיהְן צוּ דֶעם אַכְטֶען טָאג:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיין קוֹל פוּן גֶעוֵויין וָואס אִיךְ בִּין אַצוּנְד גֶעקוּמֶען צוּ שְׁרַייעֶן אוּן וֵויינֶען אוֹיף אַלֶע מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבּט זִיךְ אָן מִיט אַ טֵי"ת, וָואס דָאס אִיז דָאס נַיינְטֶע אוֹת פוּן דֶעם אַלֶף בֵּית אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דֶער צְדָקָה וָואס מִיר הָאבֶּען צוּטְהֵיילְט הַיינְט אִין דֶעם נַיינְטֶען טָאג פוּן דֶעם חוֹדֶשׁ:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

משלי מוסר

מִיר זַיינֶען זִיךְ מִתְוַדֶה יוֹם כִּפּוּר: „עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע", אוֹיף דִי זִינְד וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט גֶעגֶען דִיר מִיט'ן יֵצֶר הָרָע. אִיז דָאךְ אִין פְּלוּג דִיעזֶער עַל חֵטְא אִין גַאנְצֶען אִיבְּרִיג, דֶען

עס זאָהל אויפגעהן פאַר דיר, מיין פאָטער אין הימעל, דאס פאַרביטערקייט פון מיין הארץ, וואָס עס איז פאַרביטערט און פאַרזאָרגט אויף אַלע מיינע חטאים ועונות ופשעים וואָס איך האָב געטהאָן פון מיין געבאָרען טאָג אָן ביז אַהער, וואָס זייער נאָמען הויבט זיך אָן מיט אַ יו״ד, וואָס עס איז דאָס צעהנטע אות פון דעם אַלף בית, און זאָלסט אונז געדענקען דעם זכות, וואָס מיר היילינגען דעם טאָג יום כפור, וואָס ער איז צעהן טאָג אין דעם חודש:

יעלה לפניך אבי שבשמים:

עס זאָהל אויפגעהן פאַר דיר, מיין פאָטער אין הימעל, וואָס איך טהו פאַרגיעסען פיעל תפלות ובקשות צוא בעטען סליחה ומחילה וכפרה אויף אַלע מיינע חטאים ועונות ופשעים וואָס זייער נאָמען הויבט זיך אָן מיט אַ כ״ף, וואָס דאָס באַטרעפט צוואַנציג. און זאָלסט אונז געדענקען דעם זכות פון דעם קדשי הקדשים וואָס איז געוועזן בּרייט צוואַנציג איילען:

יעלה לפניך אבי שבשמים:

עס זאָל אויפגעהן פאַר דיר, מיין פאָטער אין הימעל, מיינע הייסע טרעהרען, וואָס טהוען רינען פון מיינע אויגען אויף אַלע חטאים ועונות ופשעים, וואָס איך האָב געטהאָן אַ גאַנץ יאָהר און זייער נאָמען הויבט זיך אָן מיט אַ למ״ד און זאָלסט אונז געדענקען דעם זכות, וואָס מיר זיינען היינטיגען

משלי מוס.

אַלע זינד ווערען דאָך בעגאַנגען דורכ'ן יצר הרע, ווילען מיר דאָס פאַרשטעהן דורך אַ משל:

עס איז אַמאָל געוועזן אַ בלינ־ דער גנב. האָט איהם איינער גע־ פרעגט: „וויא אַזוי גנב׳עסטו אַז דו ביסט בלינד?" האָט ער געענט־ פערט: „איך עפען אַ טהיר הער

חודש מסיים די הייליגע תורה וואס לאזט זיך אויס מיט דעם אות למ״ד פוןווארט ישראל:

יעלה לפניך אבי שבשמים:

עם זאהל אויפגעהן פאר דיר, מיין פאטער אין הימעל, וואס איך האב יעצט חרטה אויף אלע מיינע חטאים ועונות ופשעים, וואס איך האב מיט זיי ווידערגעשפעניגט אנטקעגען דיין ליעבען נאמען, וואס זייא הויבען זיך אן מיט א מ״ם, ווָם באטרעפט פערציג און זאלסט אונז געדענקען דעם זכות פון משה רבינו, וואס ער פערציג טעג געוועזן אויפ׳ן הימעל צו מקבל זיין דיין הייליגע תורה:

יעלה לפניך אבי שבשמים.

עם זאהל אויפגעהן פאר דיר, מיין פאטער אין הימעל, מיין גרויסע קלאג און יאמער וואס איך טהו יעצט אויף אלע מיינע חטאים ועונות ופשעים, וואס זייער נאמען הויבט זיך אן מיט א נו״ן, וואס דאס באטרעפט פופציג און זאלסט אונז געדענקען דעם זכות וואס מיר האבען דיא תורה מקבל געווען נאך פופציג טעג פון אונזער ארויסגעהן פון מצרים:

יעלה לפניך אבי שבשמים.

עם זאהל אויפגעהן פאר דיר, מיין פאטער אין הימעל, מיין גרוים בושה און חרפה, וואס איך שעהם מיך דארויף, וואס איך האב ווידערגעשפעניגט אקעגען דיר מיט חטאים

משלי טומר

איך אויב אימיצער איז פאראן אין היוז אנטלויף איך צוריק פיהל איך אבער אז קיינער איז ניטא, פאק איך מיך צוזאמען וואס איך טאפ אן און טראג ארוים צו מיינע מיטהעל־ פער וואס ווארטען ביים טהיר. „ביז וויא לאנג אבער וועסטו מעני־ שען בבלות שטעלען?“—האט איהם

וַעֲונוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַסַמֶ"ךְ וָואס עֶס בַּאטְרֶעפְט זֶעכְצִיג אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דִיא מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וָואס דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל טְהוּעֶן אִין דִי זֶעכְצִיג טֶעג פוּן אֱלוּל אוּן תִּשְׁרֵי:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיין גֶעשְׁרַיי, וָואס אִיךְ טְהוּ שְׁרַייעֶן אוֹיף אַלֶע מֵיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן אִין דֶער צַייט פוּן מַיין לֶעבֶּען, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט דֶעם אוֹת עַיִ"ן, וָואס עֶס בַּאטְרֶעפְט זִיעבֶּעצִיג, אוּן דוּ זָאלְסְט אוּנְז גֶע־דֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דָוִד הַמֶּלֶךְ, וָואס הָאט גֶעלֶעבְּט זִיע־בֶּעצִיג יָאהְר:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

עֶס זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, וָואס אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען אִין דַיין הֵיילִיגֶער שׁוּל בֶּעטֶען פוּן דִיר דוּ זָאלְסְט מִיר מוֹחֵל זַיין אַלֶע מֵיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ פֵּ"א, וָואס עֶס בַּא־טְרֶעפְט אַכְצִיג, אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶעיְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן משֶׁה רַבֵּנוּ, וָואס עֶר אִיז אַלְט גֶעוֶועזֶן אַכְצִיג יָאהְר אִין דֶער צַייט וָואס דוּא הָאסְט דוּרְךְ אִיהְם גֶעטְהָאן גְרוֹיסֶע וואוּנְדֶער אִין מִצְרַיִם:

משלי מוסר

אֵיינֶער גֶעפְרֶעגְט, „זָאלֶען זַיי הִיטֶען זֵייעֶרְ'ס הַייזֶער"—הָאט דֶער גַנָּב גֶע־עֶנְטְפֶערְט — וֶועל אִיךְ נִיט קֶענֶען גַנְבֶ'עֶנֶען.

דֶער נִמְשָׁל אִיז: דֶער יֵצֶר הָרָע פְּרוּבִּירְט זִיךְ וִוי דֶער בְּלִינְדֶער גַנָּב אַבְּייִנְ'גַנְבֶ'עֶנֶען צוּם מֶענְשֶׁען אִין הַארְצֶען. עֶר טַאפְּט אִין דֶער פִּינְס־

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

עֶם זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיין גְרוֹיסֶע קְלָאג אוּן זִיפְצֶען, וָואס אִיךְ טְהוּ קְלָאגֶען אוֹיף אַלֶע מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ צַדִ"ק, אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן יוֹסֵף, וָואס עֶר וֶוערְט אָנְגֶערוּפֶען יוֹסֵף הַצַדִיק:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

עֶם זָאל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיינֶע בִּיטֶערֶע גֶעשְׁרַייעֶן וָואס אִיךְ טְהוּ שְׁרַייעֶן מִיט מַיין מוֹיל אוֹיף אַלֶע מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ קוּ"ף, וָואס עֶם בַּאטְרֶעפְט הוּנְדֶערְט, אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן אַבְרָהָם אָבִינוּ וָואס עֶר הָאט גֶעגְלוֹיבְּט אִין דִיר אוּן דוּ הָאסְט אִיהְם גֶעגֶעבֶּען אַז הוּנְדֶערְט יָאהְר אַ זוּהְן יִצְחָק:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

עֶם זָאהְל אוֹיפְגֶעהְן פַאר דִיר, מַיין פָאטֶער אִין הִימֶעל, וָואס אִיךְ הָאבּ אַצוּנְד חֲרָטָה אוֹיף אַלֶע מַיינֶע חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וָואס זֵייעֶר נָאמֶען הוֹיבְּט זִיךְ אָן מִיט אַ רֵי"שׁ אוּן זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דֶעם הֵיילִיגֶען יוֹם כִּפּוּר וָואס זַיין נָאמֶען לָאזְט זִיךְ אוֹים מִיט אַ רֵי"שׁ:

יַעֲלֶה לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

משלי מוסר

...טְעוּ, אַ מָאל טְרֶעפְט עֶר אוּן אַ מָאל פֶעהְלְט עֶר. עֶר קוּמְט צוּ אַיין פְרוּ־מֶען מַאן אוּן וִויל גַנְבֶ'עןֶען זַיין דֵעָה, עֶר פְּרוּבִּירְט אָנְרֵיידֶען אִיהְם צוּ אַן עֲבֵרָה, זֶעהְט עֶר אַז זַיין הַאַרְץ אִיז רֵיין פוּן זִינְד אוּן וַוארֶעם אִין אִידִישְׁ־קַייט, זִי אִיז פוּל מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם אוּן דֶרֶךְ אֶרֶץ. צִיהְט עֶר אָפּ צוּרִיק

עס זאל אויפגעהן פאר דיר, מיין פאטער אין הימעל, וואס איך קום אצונד צו מתודה זיין פאר דיר אויף אלע מיינע חטאים ועונות ופשעים, וואס זייער נאמען הויבט זיך אן מיט א שי״ן און זאלסט אונז געדענקען דעם זכות, וואס מיר טהוען אלע טאג זאגען דעם פסוק שמע ישראל, וואס ער הויבט זיך אויך אן מיט א שי״ן:

יעלה לפניך אבי שבשמים.

עס זאל אויפגעהן פאר דיר. מיין פאטער אין הימעל, מיינע גרויסע צרות און לייד, וואס איך האב אויף אלע מיינע חטאים ועונות ופשעים, וואס זייער נאמען הויבט זיך אן מיט א תי״ו, און זאלסט אונז מזכה זיין מיר זאלען תשובה טהאן אויף אלע אונזערע זינד און מיר זאלען מקיים זיין גאר דיין היילינע תורה, וואס איהר נאמען הויבט זיך אן מיט א תי״ו און מיט דעם תי״ו הויבט זיך אויך אן תשובה, און משיח זאל קומען במהרה בימינו, ונאמר אמן:

משלי מוסר

פון איהם. קומט ער אבער צו אייגעם, וואס זיין הארץ איז פארדארבען, ניט קיין יראת שמים ניט קיין דרך ארץ און דער פונק פון אידישקייט איז אויך ניטא, דא קומט דער יצר הרע צו זיין ציעל, ער רעדט איהם אן נאך מעהר צו זינדיגען און דער מענש פאלגט איהם. דער יצר הרע אליין אבער איז ביי איהם גאר ניט שולדיג, דען אז ער וואלט געווען נארעם אין אידישקייט וואלט ער אויף איהם אזא שליטה ניט געהאט. דאס זאגען מיר על חטא אויף דעם פערברעכען שחטאנו לפניך וואס מיר זיינען געגען דיר בעגאנגען ביצר הרע דאמיט וואס מיר האבען איהם געעפענט א טהיר אין אונזער הארצען אז ער זאל קענען אריינגעהן.

תְּחִנָּה לְהַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת.

אַ נַייעֶ תְּחִנָּה וָואס מֶען זָאל זָאגֶען פַאר הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶערְר פוּן דֶער וֶועלְט, וָואס דוּא בִּיסְט דֶער בַּאשֶׁעפֶער פוּן מֶענְשֶׁען אוּן הָאסְט אִיהְם בַּאשַׁאפֶען אַ גוּף מִיט אַ נְשָׁמָה, דֶער גוּף, אִיז עָפָר מִן הָאֲדָמָה, שְׁטוֹיבּ פוּן דֶער עֶרְד, אוּן דִי נְשָׁמָה אִיז גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען פוּן אוּנְטֶער דַיין הֵיילִיגֶען כִּסֵּא הַכָּבוֹד. אוּן וֶוען דֶער מֶענְשׁ שְׁטַארְבְּט שֵׁיידֶען זֵיי זִיךְ פַארְנַאנְדֶער, יֶעדֶערֶער גֶעהְט אַוֶועק צוּא זַיין אָרְט, דֶעם גוּף לֵייגְט מֶען אַרַיין אִין קֶבֶר אוּן עֶר וֶוערְט פַארְפוֹילְט אוּן אוּמְגֶעקֶערְט צוּ עֶרְד, אוּן דִי הֵיילִיגֶע נְשָׁמָה פְלִיהְט אַוֶועק צוּרִיק אִין אִיהְר הֵיילִיגֶען וואוֹינוּנְג פוּן וַואנֶען זִיא אִיז גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען. (אַשְׁרֵי הָאִישׁ), ווּאוֹיל אוּן גוּט אִיז צוּא יֶענֶעם, וֶועלְכֶער עֶר הָאט גוּטֶעס גֶעטְהָאן אִין דֶער צַייט פוּן זַיין לֶעבֶּען אוֹיף דֶער וֶועלְט. הָאט פַארְרִיכְט, וָואס עֶר הָאט בַּאדַארְפְט, הָאט עֶרְפִילְט וָואס דוּ הָאסְט גֶעבָּאטֶען אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, הָאט גֶעטְהָאן דַיינֶע מִצְוֹות אוּן אִיז גֶעוֶוען פְרוּם צוּא גָאט אוּן גוּט צוּא לַייטֶען. יֶענֶע נְשָׁמָה קוּמְט גְלַייךְ נָאךְ דֶעם טוֹידְט צוּ אִיהְר עֶרְשְׁטֶען אָרְט, עֶס אִיז אִיהְר דִי וֶועג נִיט פַארְשְׁטֶעלְט אוּן נִיט פַארְצוֹימְט אוּן זִי וֶוערְט נִיט אָפְּגֶעהַאלְטֶען אוּן גְרֵייכְט לוֹיטֶער אוּן קְלָאהְר צוּ דֶעם אָרְט וָוס אִיהְר גֶעצֶעלְט אִיז גֶעוֶוען פְרִיהֶער, דֶען דוּ שִׁיקְסְט דַיינֶע הֵיילִיגֶע מַלְאָכִים זֵיי זָאלֶען יֶענֶע נְשָׁמָה צוּ נֶעהְמֶען אוּן בְּרֵיינְגֶען גְלַייךְ צוּ דִיר אוּן דוּא פְרֶעהְסְט זִיךְ מִיט אִיהְר וִויא אַ פָאטֶער, וָואס הָאט בַּאקוּמֶען צוּ זֶעהְן זַיין טֵהַייעֶר קִינְד וָואס הָאט אִיהְם אַ לַאנְגֶע צַייט נִיט גֶעזֶעהְן, ווּאוֹיל אוּן גוּט אִיז יֶענֶע נְשָׁמָה, צוּ אִיהְר תַּעֲנוּג אוּן פַארְגֶענִיעגֶען אִיז גָאר קֵיין גְלַייכֶען נִיט דָא. אָבֶּער עֶס שְׁטֶעהְט דָאךְ אִין פָּסוּק אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא", עֶס אִיז גָאר אוּנְמֶעגְלִיךְ אַז אַ מֶענְשׁ זָאל טְהָאן נָאר גוּטֶעס אוּן קֵיינְמָאל נִיט זִינְדִיגֶען, אוּן דִי זִינְד מַאכֶען נָאךְ דֶעם טוֹידְט אַן אַייזֶערְנֶע וַואנְד אוּן אַ צוֹים פַאר דִיא נְשָׁמָה, זֵיי פַארְשְׁטֶעלֶען אִיהְר דִי וֶועג אוּן זִי קֶען נִיט אַרוֹיפְגֶעהְן אוּן קוּמֶען צוּא אִיהְר רוּהֶ. אַנְדֶערֶע מֶענְשֶׁען וֶוערֶען אָפְּגֶענוּמֶען פוּן דֶער

וועלט אין יונגע יאהרען. און אויב זיי וואלטען אויסלעבען זייערע יאהרען וואלטען זיי אפשר פארריכטען וואס זיי האבען קאליע געמאכט, אבער ווייל זייא געהן אוועק פאר דער צייט און זייא האבען נאך ניט פארריכט וואס זייא האבען באדארפט פארריכטען, קענען זייערע נשמות ניט גרייכען צוריק צו קומען צו זייער ערשטען הייליגען ארט און האבען קיין מנוחה ניט, אבער דוא ביסט א גאט פון חסד און פון רחמים, דוא ערוועקסט דיינע רחמנות פיער מאהל אין יאהר: יום כפור, שמיני עצרת, פסח און שבועות צו דערמאהנען די נשמות און מעלה זיין זיי, עס זאל חלילה פון זיי קיינער נישט פארשטויסען ווערען און פארפאלען ווערען אין תהום. אין דיעזע פיער צייטען איז דיינע ערבארמקייט גרויס צו ברייננגען יענע נשמות צוא זייער הייליגע רוה צו דערהויבען זיי און צו דערהויבען זיי און זעצען זיי צווישען דיא הייליגע נשמות פון אלע צדיקים קדושים וטהורים:

יהי רצון מלפניך, עס זאל זיין דער ווילען פון דיר גאט ברוך הוא, דוא זאלסט עפענען דיא טהויערען פון רחמים און זאלסט ערוועקען היינטיגען טאג דיינע ערבארמקייט אויף די הייליגע נשמות, דו זאלסט זיי דיעזען טאג דערמאהנען צוא מעלה זיין זיי, צו דערהויבען און צו געבען זיי מנוחה צווישען די הייליגע נשמות פון צדיקים און צדקניות. בזכות דיא תפלות, וואס מיר זיינען מתפלל, בזכות די הייליגע תורה, וואס מען האט געלייענט ובזכות די צדקה, וואס מיר זיינען מנדב. זעה און הער די געוויינען און די טרעהרען וואס ווערען היינטיגען טאג פארגאסען אין אלע שוהלען און בתי מדרשים. זעה מיינע טרעהרען אויך, חאטש איך בין ניט ווערטה, נור בזכות תפלת רבים זאלסט דו מיין געוויין אויך הערען. דוא זאלסם געבען רוה צו אלע הייליגע נשמות און צו די הייליגע נשמה פון מיין (מוטער, פאטער) וואס האט געהייסען מיטן נאמען (פלוני) מיינע זינד און מיינע בייזע מעשים זאלסטו איצט

נִישְׁט דֶערְמָאהְנֶען אִיךְ זָאל נִישְׁט גּוֹרֵם זַיין חָלִילָה מִיט מַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים צוּ עֶרְוֶועקֶען דֶעם מִדַּת הַדִּין אוֹיף דִי נְשָׁמוֹת פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען. וָואס הָאבֶּען מִיךְ גֶעבְּרַאכְט אוֹיף דֶער וֶועלְט. מַיינֶע זִינְד זָאלֶען נִיט זַיין אַ מְחִיצָה פִיר זֵייעֶרֶע נְשָׁמוֹת הַקְדוֹשׁוֹת זֵיי זָאלֶען נִיט קֶענֶען קוּמֶען חָלִילָה צוּ זֵייעֶרֶע הֵיילִיגֶע מַדְרֵגוֹת, נָאר אוּנְזֶערֶע גוּטֶע מַעֲשִׂים זָאלְסְט דוּ אוֹיף זֵיי דֶערְוֶועקֶען אוּן דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע מִצְוֹת אוּן דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער צְדָקָה וָואס מִיר זָאגֶען צוּ צוּ גֶעבֶּען. דֶער זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע קְלֵיינֶע קִינְדֶער זָאל דֶערְוֶועקְט וֶוערֶען אוֹיף דִיא הֵיילִיגֶע נְשָׁמוֹת אַז זֵיי זָאלֶען דֶערְהוֹיבְּט אוּן דֶערְהוֹיבֶּען וֶוערֶען. זָאלְסְט דוּ גָאט בָּרוּךְ הוּא דֶערְהוֹיבֶּען אוּן אוֹיפְבְּרֵיינְגֶען אוֹיף אַ הוֹיכֶע מַדְרֵגָה דִי נְשָׁמָה פוּן מַיין (פלוני) אוּן דוּ זָאלְסְט צוּ נֶעהְמֶען מַיין גֶעבֶּעט בְּרַחֲמִים, אָמֵן:

וְאַתֵּנָה נְשָׁמוֹת הַקְדוֹשׁוֹת, אוּן אִיהְר הֵיילִיגֶע נְשָׁמוֹת. וָואס מִיר בֶּעטֶען אוּן מִיר זַיינֶען מִתְפַּלֵּל פוּן אַייעֶרְט וֶוערְגֶען בֶּעטֶען מִיר אַייךְ אִיהְר זָאלְט זִיךְ אוֹיךְ דֶערְמָאהְנֶען אָן אוּנְז. אִיהְר זָאלְט אָן אוּנְז נִיט פַארְגֶעסֶען וִוי מִיר פַארְגֶעסֶען נִישְׁט אָן אַייךְ. אִיהְר זָאלְט נִישְׁט פַארְגֶעסֶען אַייעֶרֶע קִינְדֶער, וָואס אִיהְר הָאט גֶעלָאזֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּן וָואס אִיהְר הָאט אוֹיפְגֶעהָאדֶעוֶועט מִיט מַאטֶערְנֶעס, מִיט צַעַר, מִיט גֶעוֵויין אוּן מִיט טְרֶעהְרֶען. אוּן אַזוֹי וִויא אִיהְר הָאט זֵייא גֶעמָאסְטֶען אוּן גֶעוואוֹיגֶען אוּן אִיהְר הָאט פוּן זֵיי נִישְׁט אַרָאפְּגֶענוּמֶען אַייעֶרֶע אוֹיגֶען, אַזוֹי זָאלְט אִיהְר הַיינְט אוֹיךְ פוּן אוּנְז נִישְׁט אַרָאפְּנֶעהְמֶען אַייעֶרֶע אוֹיגֶען. אִיהְר זָאלְט זִיךְ דֶערְמָאהְנֶען אָן אוּנְז אוּן אָן אוּנְזֶערֶע מֶענֶער אוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער. אִיהְר זָאלְט זִיךְ עֶרְוֶועקֶען פוּן אַייעֶר הוֹיכֶע אוּן הֵיילִיגֶע רוּהֶע אוּן אִיהְר זָאלְט זַיין פַאר אוּנְז גוּטֶע מְלִיצִים פַאר הַשֵּׁם

יתברך. איהר זאָלט בעטען פיר אונז דעם אלמעכטיגען גאָט, ער זאָל זיך מיט אונז ניט באַגעהן חלילה מיט דין צוא יוכען פון אונז זיינע חובות, נור ער זאָל זיך מיט אונז באַגעהן מיט חסד און רחמים. ער זאָהל אונז מוחל זיין אונזערע זינד און אונזערע תפלות זאָלען אָנגענומען ווערען. ער זאָל אונז העלפען אין אונזערע נויטהען (יום כפור זאָל מען זאָגען: ער זאָל אונז חתמ'ענען צום לעבען) ער זאָל דערלענגערען די יאָהרען אונז און אונזערע מענער און אונזערע קינדער און אונזערע ברידער און שוועסטער און אונזערע קרובים און אַלע אונזערע גוטע פריינד. מיר זאָלען ניט אָפּגעריסען ווערען אָהן אַ צייט, אונזערע קינדער זאָלען חלילה ניט האָדעווען ביי אַ פרעמדע מוטער. און מיר זאָלען אויך קיין אלמנות נישט בלייבען און אונזערע קינדער זאָלען ניט בלייבען קיין יתומים. אונזער זונן זאָל נישט פינצטער ווערען אין מיטען טאָג. מיר זאָלען נישט וויסען פון קיין קלאָג און פון קיין בראָך. אונזערע קינדער זאָלען ביי אונז אויך אין גאַנצען זיין עס זאָל פון אונזער שטוב קיינער ניט פעהלען. און צוא אַלע אלמנות און יתומים זאָהל גאָט ברוך הוא זיין אַ פאָטער און אַ באַשיצער און זאָל היילען אַלע צובראָכענע הערצער. ער זאָל אונז צושיקען פרנסה בכבוד און יושר מיר זאָלען ניט דאַרפען אָנקומען אַ פרעמדען און מיר זאָלען ניט קומען צו שאַנד וואָס דאָס איז גלייך ווי געשטאָרבען. און מיר זאָלען זוכה זיין מגדל צו זיין אונזערע קינדער צו דער הייליגער תורה זיי זאָלען זיין פרום צו גאָט און גוט צו מענשען. מיר זאָלען ניט פאַרפיהרט ווערען פון יצר הרע בזכות אונזערע אָבות אברהם יצחק ויעקב און בזכות אונזערע אמהות, שרה, רבקה, רחל ולאה און בזכות די נשמות פון אַלע צדיקים און צדקניות און מיר זאָלען זוכה

זיין צוא זעהען בנין בית המקדש און תחית המתים, במהרה בימינו, אמן:

סדר הזכרת נשמות.

מען איז זיך נוהג צוא דערמאהנען דיא נשמות פון די עלטערן אין שלש רגלים און אום יום כפור און מען זאגט צו צו געבען צדקה וועגן די נשמות:

נאך א פאטער זאגט מען דאס:

יזכור אלהים נשמת אבא מורי פב"פ שהלך לעולמו בעבור שאני נודר צדקה בעדו ובשכר זה תהא נפשו צרורה בצרור החיים עם נשמת אברהם יצחק, ויעקב, שרה, רבקה, רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן, ונאמר אמן:

יזכור, דו זאלסט געדענקען, גאט, די נשמה פון מיין פאטער פב"ב וואס איז געגאנגען אויף יענער וועלט, דערפאר ווייל איך בין מנדר צדקה פון זיינעט וועגען, און פאר דעם שכר זאהל זיין נשמה זיין פארבונדען אין בונד פון לעבען מיט די נשמות פון אברהם, יצחק ויעקב, שרה, רבקה, רחל ולאה און אנדערע צדיקים וצדקניות, וואס זיינען אין גן עדן, און מיר וועלען זאגען אמן:

נאך א מוטער זאגט מען דאס:

יזכור אלהים נשמת אמי מורתי פב"פ שהלכה לעולמה בעבור שאני נודר צדקה בעדה ובשכר זה תהא נפשה צרורה בצרור החיים עם נשמת אברהם, יצחק ויעקב, שרה, רבקה, רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

יִזְכּוֹר, דוּ זָאלְסְט גֶעדֶענְקֶען, גָאט, דִי נְשָׁמָה פוּן מַיין מוּטֶער פב״פ וָואס אִיז גֶעגַאנְגֶען אוֹיף יֶענֶער וֶועלְט דֶערְפַאר וַוייל אִיךְ בִּין מְנַדֵּר צְדָקָה פוּן אִיהְרֶעט וֶועגֶען אוּן פַאר דֶעם שְׂכַר זָאל אִיהְר נְשָׁמָה זַיין פַארְבּוּנְדֶען אִין בּוּנְד פוּן לֶעבֶּען מִיט דִיא נְשָׁמוֹת פוּן אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה אוּן אַנְדֶערֶע צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת, וָואס זַיינֶען אִין גַן עֵדֶן, אוּן מִיר וֶועלֶען זָאגֶען אָמֵן:

אוֹיף אַנְדֶערֶע קְרוֹבִים זָאגְט מֶען דָאס:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָבִי וְאִמִּי זְקֵנִי וּזְקֵנוֹתַי דּוֹדַי וְדוֹדוֹתַי אַחַי וְאַחְיוֹתַי בֵּין מִצַּד אָבִי בֵּין מִצַּד אִמִּי שֶׁהָלְכוּ לְעוֹלָמָם. בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בַּעֲדָם וּבִשְׂכַר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתָם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן, וְנֹאמַר אָמֵן:

יִזְכּוֹר, דוּא זָאלְסְט גֶעדֶענְקֶען, גָאט, דִיא נְשָׁמָה פוּן מַיין עֶלְטֶער־פָאטֶער אוּן מוּטֶער, בְּרִידֶער אוּן שְׁוֶועסְטֶער אוּן פֶעטֶערְס אוּן מוּהְמֶעס וָואס זַיינֶען גֶעגַאנְגֶען אוֹיף יֶענֶער וֶועלְט דֶערְפַאר וַוייל אִיךְ בִּין מְנַדֵּר צְדָקָה פוּן זַייעֶרְט וֶועגֶען אוּן פַאר דֶעם שְׂכַר זָאלֶען זַייעֶרֶע נְשָׁמוֹת זַיין פַארְבּוּנְדֶען אִין בּוּנְד פוּן לֶעבֶּען מִיט דִיא נְשָׁמוֹת פוּן אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה אוּן דִיא אַנְדֶערֶע צַדִּיקִים וָואס זַיינֶען אִין גַן עֵדֶן, אוּן מִיר וֶועלֶען זָאגֶען אָמֵן:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת פב״פ וְנִשְׁמַת כָּל קְרוֹבַי וּקְרוֹבוֹתַי הֵן מִצַּד אָבִי וְהֵן מִצַּד אִמִּי הֵן שֶׁהוּמְתוּ הֵן שֶׁנֶּהֶרְגוּ הֵן שֶׁנִּשְׁחֲטוּ וְשֶׁנִּשְׂרְפוּ וְשֶׁנִּטְבְּעוּ וְשֶׁנֶּחְנְקוּ

עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם בַּעֲבוּר שֶׁאֶתֵּן צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמוֹתֵיהֶם וּבִשְׂכַר זֶה תִּהְיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם צְרוּרוֹת בִּצְרוֹר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה וְעִם שְׁאָר צַדִּיקִים וְצִדְקָנִיּוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן, וְנֹאמַר אָמֵן:

יִזְכּוֹר, דוּ זָאלְסְט גֶעדֶענְקֶען, גָאט, דִי נְשָׁמָה פוּן פב״פ אוּן דִי נְשָׁמָה פוּן יֶעדֶען פוּן מַיינֶע פְרַיינְד אוּן פְרַיינְדִינְס, סַיי פוּן מַיין פָאטֶער׳ס צַד אוּן סַיי פוּן מַיין מוּטֶער׳ס צַד, סַיי זֵיי זַיינֶען גֶעטוֹיטֶעט גֶעוָוארֶען, סַיי זֵיי זַיינֶען גֶע׳הַרְגֶ׳עט גֶעוָוארֶען, סַיי זֵיי זַיינֶען גֶעקוֹילֶעט גֶעוָוארֶען, פַארְבְּרֶענְט גֶעוָוארֶען, דֶערְטְרוּנְקֶען גֶעוָוארֶען אָדֶער דֶערְוָוארְגֶען גֶעוָוארֶען אוֹיף קִידוּשׁ הַשֵּׁם, דֶערְפַאר וַוייל אִיךְ וֶועל גֶעבֶּען צְדָקָה פִיר דֶערְמָאהְנֶען זֵייעֶרֶע נְשָׁמוֹת אוּן פַאר דֶעם שְׂכַר זָאלֶען זֵייעֶרֶע נְשָׁמוֹת זַיין פַארְבּוּנְדֶען אִין בּוּנְד פוּן לֶעבֶּען מִיט דִיא נְשָׁמוֹת פוּן אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה אוּן אַנְדֶערֶע צַדִּיקִים אוּן צִדְקָנִיּוֹת וָואס זַיינֶען אִין גַן עֵדֶן, אוּן מִיר וֶועלֶען זָאגֶען, אָמֵן:

נָאךְ אַ זָכָר זָאגְט מֶען דָאס:

אֵל מָלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה בְּמַעֲלַת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ מַזְהִירִים אֶת נִשְׁמַת (אָבִי מוֹרִי) פב״פ שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ בַּעֲבוּר שֶׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ. בְּגַן עֵדֶן תְּהֵא מְנוּחָתוֹ, לָכֵן בַּעַל הָרַחֲמִים יַסְתִּירֵהוּ בְּסֵתֶר כְּנָפָיו לְעוֹלָמִים וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ וְיָנוּחַ עַל מִשְׁכָּבוֹ בְּשָׁלוֹם, וְנֹאמַר אָמֵן:

אל מלא רחמים, גאט ברוך הוא, וואס איז פול מיט דערבארמקייט און ער רוהט אין הימעל, מאך גרייכען א רעכטע רוהע אין שוץ פון דער שכינה מיט הייליגע און ריינע מעלות אזוי וויא דאס לויטערקייט פון הימעל זאהל לייכטען דיא נשמה פון מיין פאטער פב״פ וואס ער איז אוועקגעגאנגען צוא זיין וועלט דערפאר וואס איך בין מנדר צדקה פאר דערמאהנען זיין נשמה. זיין רוהונג זאל זיין אין גן עדן. דארום זאל דער דערבארעמיגער איהם באהאלטען אין זיין באהעלטעניש אויף אייביג און זאל איינבינדען אין בונד פון לעבען זיין נשמה, גאט ברוך־הוא איז זיין ארב און ער זאל רוהען אין זיין קבר מיט שלום און מיר אלע וועלען זאגען, אמן.

נאך א נקבה זאגט מען דאס:

אל מלא רחמים שוכן במרומים המצא מנוחה נכונה תחת כנפי השכינה במעלת קדושים וטהורים כזהר הרקיע מזהירים את נשמת (אמי מורתי) פב״פ שהלכה לעולמה בעבור שאני נודר צדקה בעד הזכרת נשמתה. בגן עדן תהא מנוחתה. לכן בעל הרחמים יסתירה בסתר כנפיו לעולמים ויצרור בצרור החיים את נשמתה יי הוא נחלתה ותנוח על משכבה בשלום, ונאמר אמן:

אל מלא רחמים, גאט ברוך־הוא וואס איז פול מיט דערבארעמקייט און רוהט אין הימעל, מאך גרייכען א רעכטע רוהע אין שוטץ פון דער שכינה מיט דיא הייליגע און ריינע מעלות אזוי וויא דאס לויטערקייט פון הימעל זאל לייכטען די נשמה פון מיין מוטער פב״פ וואס זי איז אוועקגעגאנגען צו איהר וועלט. דערפאר וואס איך בין מנדר צדקה פאר דערמאהנען איהר נשמה איהר רוהונג זאל זיין אין גן עדן. דארום זאל דער דערבארעמיגער איהר באהאלטען אין

זיין בּאהעלטענעש אויף אייביג און זאָל זיין איינגעבּינדען אין בּונד פון לעבּען איהר נשמה. גאָט בּרוך־הוא איז איהר נחלה. און זי זאָל רוהען אין קבר מיט שלום און מיר וועלען זאָגען, אָמן:

א נייע הזכרת־נשמות־תּחנה פאַר געה'רג'עטע אין אַ מלחמה:

אלהינו ואלהי אבותינו. אונזער גאָט און דער גאָט פון אונזערע עלטערען. זכר נא, געדענק די נשמות פון די וואָס זיינען געפאַלען טויט אין דער מלחמה, זאָל די בּלוט פון יעדען איינציגען פון זיי זיין גערעכענט פאַר דיר אַזוי ווי אַ קרבּן עולה און דו זאָלסט זייערע היילינגע נשמות בּאַשיצען אונטער די פליגעל פון דיין היילינגע שכינה און זיי זאָלען לייכטען אַזוי וויא שטערען אין דיין כּסא הכּבוד.

אתּה האל אשר בּידך נפשות החיים והמתים דו גאָט וואָס אין דיין רשות זיינען די זעלען פון די לעבּעדיגע און פון די טויטע, דו האָסט בּאַשאַפען דעם מענשען און אין איהם אַריינגעבּלאָזען אַ היילינגע נשמה און דו האָסט אויך בּאַשאַפען תּתּק״ג מיני מיתה, ניין הונדערט מיט דריי מינים טוידט. דער וואָס איז זוכה, דער וואָס פאַרדיענט בּייא דיר לעבּט אוים זיינע יאָהרען און שטאַרבּט מיט אַ געוואוינליכען טויט און מיט וידוי אויף זיין אייגענע בּעט אין די אַנוועזענהייט פון זיין פרוי און קינדער און משפּחה, וועלכע בּאַווייגען איהם און זעהען אַז ער זאָל קומען צוּא קבר ישׂראל כּדת וּכדין. די אָבּער וואָס זיינען ניט זוכה שטאַרבּען פאַר דער צייט אין דער פרעמד מיט ניט קיין געוואוינליכען טוידט

אָהְן וִידוּי און וֶוערֶען נָאךְ חַס וְשָׁלוֹם בַּאגְרָאבֶּען אָהְן טַהֲרָה און אָהְן תַּכְרִיכִים. אָט דָאס אִיז דֶער שְׁרֶעקְלִיכֶער שִׁיקְזַאל פון הֲרוּגֵי מִלְחָמָה. זֵיי וֶוערֶען אָבְּגֶעריסֶען פון דֶער וֶועלְט פַאר דֶער צַייט. דִיא מֶעהְרְסְטֶע פון זֵייא אִין זֵייעֶרֶע בֶּעסְטֶע בְּלִיהֶענְדֶע יָאהְרֶען. זֵייעֶר טוֹיְדְט קוֹמְט זֵיי פְּלוּצְלִינְג און זֵיי הָאבֶּען קַיין צַייט צוּא פַארְבֶּערֵייטֶען זִיךְ און וִידוּי זָאגֶען. זֵיי קוֹמֶען אוֹיךְ נִיט צוּ קְבוּרָה נָאכְ׳ן אִידִישֶׁען דִין און עֶס וֶוערְט אוֹיף זֵיי מְקוּיָם דִי שׁוֹידֶערְלִיכֶע קְלָלָה: „וְהָיְתָה נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיַּת הָאָרֶץ״. זֵייעֶרֶע קֶערְפֶּערְם וַואלְגֶערֶען זִיךְ אוֹיפְ׳ן פֶעלְד און רָאבֶּען און אַנְדֶערֶע פוֹיגֶלֶען פִּיקֶען אוֹיס זֵייעֶרֶע אוֹיגֶען און הוּנְגֶערִיגֶע וֶועלְף זֶעטִיגֶען זִיךְ מִיט זֵייעֶר פְלֵייש. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִין דִיעֶזֶען טָאג פון הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת בֶּעטֶען אִידִישֶׁע קִינְדֶער פַאר דִיא נְשָׁמוֹת פון זֵייעֶרֶע פֶערְשְׁטָארְבֶּענֶע עֶלְטֶערֶען, קִינְדֶער און קְרוֹבִים. פַאר דִי נְשָׁמוֹת אָבֶּער פון דִי גֶע׳הַרְגְ׳עטֶע אִין מִלְחָמָה דַארְפֶען אַלֶע בֶּעטֶען, דֶער כְּלַל יִשְׂרָאֵל דַארְף פַאר זֵיי תְּפִלָּה טְהָאן, וַוייל זֵיי זַיינֶען גֶעקוּמֶען צוּ זֵייעֶר שְׁרֶעקְלִיכֶען טוֹיְדְט נִיט פַאר זֵייעֶר אֵייגֶענֶע זִינְד, נוּר פַאר דִי פִילֶע זִינְד פון דוֹר, וַוייל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִין זֶה בָּזֶה, אִידֶען זַיינֶען עָרֵב אֵיינֶע פַאר דִי אַנְדֶערֶע און אוּנְשׁוּלְדִיגֶע וֶוערֶען אָפְּטְמָאהְל בַּאשְׁטְרָאפְט פַאר שׁוּלְדִיגֶע. עֶס קֶען דָאךְ נִיט זַיין, אַז אַ מֶענְשׁ זָאל זַיין אַזוֹי פִיעל זִינְדִיג אַז עֶר זָאל אַזוֹי שׁוֹידֶערְלִיךְ בֶּעשְׁטְרָאפְט וֶוערֶען. עֶס אִיז דַארִיבֶּער קַיין סָפֵק אַז מִיר אַלֶע הָאבֶּען אַ חֵלֶק אִין דֶעם טוֹיְדְט פון יֶענֶע קְדוֹשִׁים וָואס זַיינֶען דֶערְשָׁאסֶען אָדֶער דֶערְשְׁטָאכֶען גֶעוָוארֶען אוֹיפְ׳ן שְׁלַאכְטְפֶעלְד, און מִיר דַארְפֶען מְחִילָה בֶּעטֶען בַּייא זֵייעֶרֶע הֵיילִיגֶע נְשָׁמוֹת און אוֹיךְ תְּפִלָּה טְהָאן צוּא גָאט פַאר זֵיי.

הבט משמים וראה, קיק גאטעניו, פון הימעל און זעה דעם צער פון די אלמנות און יתומים פון די הרוגי מלחמה. זעה אויך דעם צער פון זייערע טאטעס און מאמעס, פון זייערע שוועסטער און ברידער, וועלכע ווייסען ניט וואו דיא קברים פון זייערע ליעבע און טהייערע זיינען. זיי קענען נער באך ניט געהן אויסוויינען זייערע ביטערע הערצער אויף די בערגלאך ערד, אונטער וועלכע עס רוהען די ביינער פון די געפאלענע קרבנות, ווייל קיינע מצבות זיינען אויף זייערע קברים ניט דא און זיי זיינען מיט קיין זאך ניט בעצייכענט. אנא ה׳, איך בעט דיך גאט, טרייסט די אונגליקליכע וועלכע האבען פערלארען זייערע ליעבסטע און טייערסטע אויף אזא שוידערליכען אופן, און די הייליגע נשמות פון די הרוגים, וועלכע האבען געווים פאר זייער טוידט אויסגעשריהען „שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד!״ זאלסטו, ליעבער גאט, געבען א פלאץ אין גן עדן צווישען דיא אבות הקדושים און צווישען אלע צדיקים וחסידים. דאס וואס זיי זיינען ניט געקומען צוא קבר ישראל דאס וואס זייערע קערפערס זיינען נקבר געווארען צוזאמען מיט דיא קערפערס פון ניט אידישע הרוגים זאהל ניט זיין קיין שטערונג אויפצוהויבען זייערע נשמות למעלה למעלה, וינוחו בשלום על משכבותם ונאמר אמן.

א נייע הזכרת־נשמות־תחנה פאר גע׳הרג׳עטע אין פאגראמען:

יזכור אלהים, זאל גאט דערמאהנען דיא נשמות פון גע׳הרג׳עטע, געקוילעטע און דערשטאכענע אין פאגראמען. זאל זייער אומזיסט פארגאסענע בלוט זיך ציהען

אזוי וויא א שטראם פארן כסא הכבוד און זאהל אויף דיא שלעכטע מענשען, אויף די פאגראמען מאכער מקוים ווערען דער פסוק: „וחטאתם נגדי תמיד״. זאהל דיא היילינע בלוט ברויזען און רוישען אזוי ווי די כוואליעס פון ים און זאל דיא בלוט ניט שטיל ווערען ביז דער שופט צדק וועט די רשעים משפט׳ן לויט וויא זייא האבען פארדיענט, און זאהל מקוים ווערען אזוי וויא אין פסוק שטעהט: „ונקיתי דמם לא נקיתי״, איך וועל דיא זינדיגע מוחל זיין אנדערע זאכען, אבער נישט אויף די זינד פון פארגיעסען בלוט:

יזכור אלהים, זאהל גאט דערמאהנען דיא נשמות פון דיא אונשולדיגע פרויען, וועלכע זיינען געטוידטעט געווארען מיט גרוים אכזריות, און זאל דער דורש דמים האלטען זייער אומזיסט פארגאסענע בלוט אין א לאגעל אזוי ווי ער האלט די טרעהרען פון פאלק ישראל אין א לאגעל. זאל דער דורש דמים באצאהלען די דאזיגע רשעים מדה כנגד מדה, כדי אלע זאלען זעהען, וויסען אז אידישעס בלוט איז נישט הפקר און אז עס איז פארהאן א גאט אין הימעל וואס נעהמט זיך אן פאר זיין אויסערוועהלטעס פאלק:

יזכור אלהים, זאהל גאט דערמאהנען דיא ריינע כשר׳ע נשמה׳לאך פון די יונגע קינדער, פון דיא עופה׳לאך, וועלכע זיינען אומגעבראכט געווארען אויף א שוידערליכען אופן. זאהל, רבונו של עולם, שטענדיג זיין פאר דיינע אויגען דיא צושמעטערטע מוח׳לאך און דיא אויסגערונענע געהירען פון די אונשולדיגע קינדערלאך, וועלכע די אכזרים האבען געשליידערט פון הויכע פענסטער אדער האבען זייא

געהאלטען פאר דיא פיסלאך און צושמעטערט. זייערע קעפ קלאפענדיג זיי אן שטיינער. יזכור אלהים. זאהל גאט דער־מאהנען די אלע שוידערליכע טהאטען וואס זיינען באגאנגען געווארען געגען דיין פאלק אין צייט פון פאגראמען. זאגען די שוידערליכע בילדער, ווי זיי האבען געקלאפט טשווע־קעם אין די מוחות פון אידישע קינדער, שטענדיג שטעהען פאר זיינע אויגען און זאהל דער שופט צדק זיך אפרעכענען מיט דיא אונמענשען לויט זייערע מעשים, ותעביר ממשלת

זדון מן הארץ:

ואתנה הנשמות הקדושות, און איהר הייליגע נשמות, מיר ווייסען אז איהר האט געליטען און געפייניגט גע־ווארען ניט פאר אייער אייגענע זינד, זאנדערן פאר דיא זינד פון אונז אלע. אויף אייך איז געפאלען דער גורל אז איהר זאלט אפקומען פאר אונזערע אלעמענס חטאים. דאריבער בעטען מיר אייך אז איהר זאלט אונז מוחל זיין און איהר זאלט שטעהן פאר׳ן כסא הכבוד און בעטען גאט פאר אייערע אייגענע און פאר׳ן גאנצען כלל ישראל. זייט דארט מליצי יושר פאר אונז אלע, דען איהר זייט דאך שוין געווים אויסגעלייטערטע, איהר זיינט דאך שוין געווים אפגעקומען בענוגע אויף דיעזער זינדיגער וועלט און אייערע תפלות וועלען געווים אנגענומען ווערען בעסער ווי די תפלות פון אונז זינדיגע מענשען. בעט דארט, אונזערע הייליגע אבות און אמהות אז זייא זאלען זיך משתדל זיין פאר אונז און צוליעב דעם זכות, וואס מיר זיינען איצט מזכיר אייערע נשמות זאל אונז גאט דערמאהנען צו גוטען און מיר זאלען מעהר נישט וויסען פון פאגראמען און אנדערע צרות און פורעניות. זאל מקוים ווערען אזויא וויא מיר בעטען אין אונזערע הייליגע

תפלות: „וכל הרשעה כלה כעשן תכלה", „והזדים מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכניעם במהרה בימינו", אמן ואמן:

א נייע הזכרת־נשמות־תחנה פאר אומגעקומענע אין שרפות.

אל מלא רחמים שוכן במרומים, גאט, וואס איז פול מיט רחמנות און רוהט אין די הימלען, געדענק דיא נשמות פון די פארברענטע, דערשטיקט און גע'הרג'עטע אין שרפות. זאלען דיא דאזיגע היילגע נשמות איינגעפאסט זיין אין דיין קרוין און זאלען זיי שיינען און בליאסקען כזוהר הרקיע, אזוי ווי די שיינונגען פון הימעל. זאלען זיי פארברענען, פארניכטען און פארטיליגען דיא בייזע רוחות און שדים וואס זיינען באשאפען געווארען פון אונזערע זינד. און זאלען זייא שטיל מאכען דיא מקטרגים וואס רעדען אויף אונז שלעכטעס און זאהל דער שר של אש שוין מעהר נישט האבען קיין שליטה אויף אונז, אונזערע קינדער און כל ישראל:

אל מלא רחמים, גאט, וואס דו ביסט פול מיט רחמנות און דו ווילסט ניט זעהן דעם טוידט אפילו אויף די רשעים, ווי דו האסט געזאגט דורך דיין נביא יחזקאל: „החפץ אחפץ מות רשע, הלא בשובו מדרכיו וחיה", צוא דען וויל איך אז דער רשע זאהל שטארבען, איך וויל בעסער ער זאל תשובה טהאן און בלייבען לעבען. מיר זעהען אבער אז אפילו נישט קיין רשעים, אפילו גאר אונשולדיגע שטארבען אהן דער צייט און אפילו נישט מיט קיין געוועהנליכען טוידט, נאר דורך אלערליי מיתות משונות, חס ושלום. ווארום זשע איז דאס? דאס איז צוליעב דעם, ווייל ישראל ערבין זה בזה, ווייל אידען זיי־

נען ערב איינער פארן אנדערן, דען דאס גאנצע פאלק
ישראל איז אזויא וויא איין גוף און איין נשמה און עס קומט
דאריבער אפטמאל אויס אז אונשולדיגע ווערען געשטראפט
פאר שולדיגע, אקוראט אזוי ווי א קינד וואס טהוט עפעס אן
עולה מיט די הענד אדער מיטן מויל און זיין פאטער שלאגט
איהם אין די באקען, כאטש די באקען האבען קיינע שלעכ־
טעס געטהאן. רבונו של עולם, די דאזיגע אומגעקומענע אין
שרפות אין פאבריקען און וואהנונגען זיינען געווען א גליד
פון כלל ישראל און זיי זיינען אפשר געשטראפט געווארען
פאר דיא זינד וואס אנדערע גליעדער פון פאלק האבען גע־
טהאן. בעט איך דיר, דערבארמדיגער גאט, אז זייער טוידט
גופא זאהל אונז ניט גערעכענט ווערען פאר א זינד, אז דוא
זאלסט אונז נישט שטראפען דערפאר וואס מיר האבען מיט
אונזערע חטאים גורם געווען זייער טוידט. און דיא היילינע
נשמות, בעט איך אויך, אז זייא זאלען אונז מוחל זיין און זיין
דארט אין הימעל מליצי יושר, פאר מיר, פאר מיין מאן, פאר
מיינע קינדער און קרובים און פאר אלע אידען:

אל מלא רחמים, גאט, וואס דוא ביסט פול מיט רחמנות,
בזמן שבית המקדש היה קים, ווען אונזער בית המקדש
איז געשטאנען, ווען מיר זיינען געזעסען אין אונזער איינענע
היילינע לאנד און מיר האבען געהאט אונזערע סנהדרין זייי־
נען געווען ארבע מיתות בית דין: סקילה, שרפה, הרג וחנק.
דיא גמרא הקדושה זאגט, אז כאטש דיא סנהדרין זיינען
בעונותינו הרבים, בטל געווארען, אבער דיא ארבע מיתות
בית דין זיינען ניט בטל געווארען. דער וואס איז חלילה חיב
סקילה זאגט די היילינע גמרא, פאלט אראפ פון א דאך און
ווערט גע׳הרג׳עט, דער וואס טהוט אזא עבירה פאר וועלכע

עס קומט חס ושלום שרפה, ווערט פארברענט. דיא קרבנות פון שרפות, די פיעלע אידישע קינדער וואס זיינען אומגעקומען אין שרפות אין די פאבריקען וואו זיי זיינען פארברענט געווארען אדער געטוידטעט געווארען שפרינגענדיג דורך די פענסטער, זיינען געווים ניט געוועזן אזוי זינדיג אז עס זאהל זייא קומען געשטראפט צוא ווערען מיט דיא שרעקליכסטע שטראפען סקילה ושרפה. זיי האבען דאך דארט געארבייט מיט בלוטיגען שווייס און פארדיענט א כשר שטיקעל ברויט. מאנכע יונגע קינדער האבען דאך דארט געהארעוועט צו מפרנס זיין אן אלטען טאטען, א שוואכע מאמע אדער קליינע ברידערלאך און שוועסטערלאך, און דיעזער זכות אליין, האט זיי שוין געדארפט בייזשטעהן, אז זייא זאלען ניצול ווערען פון שרעקליכען טוידט. אבער דאס זיינען זייא אפגעקומען פאר דיא זינד פון אונז אלע, און דאריבער דארפען מיר דא מזכיר זיין זייערע הייליגע נשמות און בעטען מיט גרוים הכנעה, אז זיי זאלען אונז פארצייהען און פארגעבען און זיי זאלען פון אונז נישט מאהנען קיין דין וחשבון דערפאר וואס מיר האבען מיט אונזערע זינד געראובט זייערע לעבענס אויף אזא שוידערליכען אופן. און דו, אל טוב וסלח, זאלסט אונז אויך מכפר זיין אלע אונזערע חטאים און קיינער זאל מעהר נישט געשטראפט ווערען פאר אונזערע זינד. זאלען שוין, רבונו של עולם, מעהר אזעלכע אונגליקען ניט טרעפען און זאל אויף אלע אידען מקוים ווערען דער פסוק: „כי תלך במו אש לא תכוה ולהבה לא תבער בך“, אז דו וועסט געהן אין פייער וועסטו ניט פארסמאליעט ווערען און א פלאם פייער וועט אין דיר ניט ברענען. ברוך אתה, שומע תפלה:

א נייע הזכרת־נשמות־תחנה פאר דערטרונקענע אין ים.

יזכור אלהים, זאל גאט דערמאהנען די היילינע נשמות פון דערטרונקענע אין ים. זאהל פון דיעזע נשמות גע־פלאכטען ווערען א קראנץ ארום דיין קרוין און זאלען זייא קיינמאל ניט אפגעשיידט ווערען פון דיין כסא הכבוד:

יזכור אלהים, זאל גאט דערמאהנען יענע קדושים וואס זיי־נען אומגעקומען אויף דער שיף טיטאניק. און כאטש אפילו זייערע גופים זיינען צוזעעט און צושפרייט געווארען איבערן ברייטען ים און גרויסע פיש און ים־חיות האבען זיך געזעטיגט מיט זייער פלייש, זאלען אבער זייערע היילינע נשמות זיין אלע צוזאמען אין איין פלאטץ באהעפט מיט דיין היילינע שכינה. זאלען זייא אלע צוזאמען שטענדיג זיין פאר דיינע אויגען און זייער זכות זאהל מגין זיין אויף זייערע ווייבער, קינדער, עלטערען קרובים און כל ישראל. זאל זייער שרעקליכער טויט זיין א כפרה אויף אונזערע אלעמענס זינד און מיר זאלען באהיט און באשירעמט ווערען פון וואסער און פון פייער און פון כל מיני פורעניות, בזכות וואס מיר זיי־נען איצט מזכיר זייערע נשמות און מיר פארגיעסען טרעה־רען אויף זייער טוידט:

יזכור אלהים, זאל גאט דערמאהנען יענע קדושים וטהורים, וואס האבען זיך מקריב געווען פאר אנדערע. זאלען שטענדיג שטעהן פאר דיינע אויגען דיא שוידערליכע פאסי־רונגען ביי יענעם גרויסען ים־אינגליק. דו, ליעבער גאט, וואס דו ביזט א צופה ומביט עד סוף כל הדורות, זאלסטו שטענ־דיג קוקען אויף דיא שרעקליכע סצענעס וויא מענער האבען

איבערגעגעבען זייערע רעטונגס-גארטלען און זייערע פלעצער אין דיא שיפלאך צו פרויען און אליין זיינען זיי געזונקען אין דיא טיעפענים פון ים מיט דיין היילינגען נאמען אויף זייערע ליפען. רבונו של עולם, די גמרא זאגט: „כל המקים נפש אחת מישראל כאלו קים עולם מלא", דער וואס האלט אויף איין אידישע נשמה איז אזוי וויא ער האלט אויף א גאנצע וועלט. היינט וויפיעל וועלטען האבען דיא דאזיגע קדושים וטהורים אויפגעהאלטען דערמיט וואס זיי האבען דורך זייער אייגענעם שרעקליכען טוידט גערעטעט אנדערע פון טוידט, און וויא גרויס דארף זיין דער זכות פון דיא דאזיגע קרבנות, וואס האבען אין דער צייט פון גרויסען אונגליק געזאגט: „בידך אפקיד רוחי", אין דיין האנד, רבונו של עולם, גיעב איך איבער מיין זעעלע, אום אנדערע זאלען גערעטעט ווערען. זאל זייער זכות, הארציגער פאטער אין הימעל, טאקע מגין זיין אויף אונז און אויף כל ישראל:

א הזכרה פיר איזידאר און אידא שטראוס

יזכור אלהים, זאל גאט דערמאהנען די היילינגע נשמות פון איזידאר ב"ר אליעזר און איידא בת רבי נתן די טהייערע און באליעבטע פאאר פאלק, וואס האבען געטהאן פיל גוטעס ביי זייער לעבען, ווס זיינען געגאנגען האנד אין האנד צו העלפען ארימע און געדריקטע, צוא שטיצען אלטע, קראנקע און שוואכע. יזכור אלהים, זאל גאט דערמאהנען דעם זכות פון די צוויי נאבעלע נשמות, וואס האבען זיך אויך פאראייניגט אין זייער טויט ביי דעם אונגליק פון דער שיף טיטאניק. באשר תלך אלך, וואוהין דו וועסט געהן וועל איך אויך געהן, האט די נאבעלע פרוי געזאגט צו איהר מאן—און זי האט זיך

ניט געוואלט רעטען ווייסענדיג אז איהר מאן וועט דערטרונקען ווערן. די צוויי פאראייניגטע נשמות זיינען געפאלען איינע די אנדערע אויף די העלדזער און זיינען צוזאמען געזונקען מיט „שמע ישראל" אויף זייערע ליפען. הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו, דיא געליעבטע אין זייער לעבען האבען זיך מיט זייער טוידט אויך ניט צושיידעט און זייערע ביידענם הייליגע נשמות זיינען צוזאמען ארויף אין הימעל צו זייער באשעפער:

ליעבער גאט. דערמאהן זייערע נשמות און אלע נשמות פון דערטרונקענע, הן אין ימים, הן אין טייכען און בייזער זיך אן אויפ'ן שר של ים, אז ער זאל איינהאלטען זיין צארן. זאל אויף אונז מקוים ווערען דער פסוק: „כי תבא במים אתך אני ונהרות לא ישטפוך", אז דו וועסט קומען אין וואסער וועל איך מיט דיר זיין און טייכען וועלען דיך נישט פארפלייצען. און זיי, דיא הייליגע נשמות פון דערטרונקענע, זאלען רוהען בשלום און נהנה זיין מזיו השכינה, אמן ואמן:

א תחנה ווען דער חזן זאגט דיא עבודה און דער עולם פאלט כורעים:

פארכטיגער גאט! אזוי ווי דער כהן גדול פלעגט איין מאהל אין יאהר אריינגעהען אין קדשי הקדשים מיט גרויס מורא, אזוי פאלען היינט די אידען כורעים מיט גרויס שרעק, אום דערמיט מקיים צו זיין ונפשי כעפר לכל תהיה, איך בעט ביי גאט ער זאל טהאן וויא אין פסוק שטעהט געשריעבען מקים מעפר דל. אויך ערהויבער איך מיך דורך דעם פאלען כורעים, אז עם וועט קומען א צייט וואס איך וועל ליעגען אויסגעצויגען אויף דער ערד. און ווען איך שטעל מיר דאס פאר איז זיך אין מיר מעורר א רצון

דאס איך זאל תשובה טהאן. אויך בעט מען בייא גאט ליעגענדיג אויף דער ערד אז דיא ערד זאל ארויסגעבען גוטע זיסע תבואה און פרוכט. גם בעטען זייא מחילה דיא ערד פאר וואס צוליעב דעם מענטשען האט איהר גאט געפלוכט. ליעבער גאט, אזוי וויא דוא פלעגסט מכפר זיין דורך דעם כהן גדול אזויא זאלכט דוא אונז מכפר זיין דורך דעם זאגען דיא עבודה, אמן סלה:

תחנה ליום כפור צו מנחה.

יהי רצון, עס זאל זיין דער ווילען פאר דיר, גאט, אונזער גאט, דער גאט פון אונזערע עלטערען, אז דו זאלסט דערפילט ווערען מיט דערבארעמקייט אויף אונז און זאלסט אונז גערענקען דיא עקדה פון אונזער פאטער יצחק, דער זוהן פון אברהם אבינו, עליו השלום, וואס אין די דאזיגע טעג, אין דער צייט, אין דעם צעהנטען טאג פון הודש תשרי, איז געווען זיין עקדה אין דער צייט פון מנחה. דארום זאלסטו אונז גערענקען מיט דיין פיעל דערבארעמקייט גלייך וויא זיין אש איז געהויפענט און ליעגט אויף דעם מזבח און זאלסט קוקען אין זיין אש צו דערבארעמען זיך אויף אונז, און אין זיין זכות און אין דעם זכות פון אברהם אבינו, עליו השלום, וואס ער איז געפרואווט געווארען מיט צעהן פרואוו, און אויך אין דעם זכות פון אונזער פאטער יעקב, עליו השלום, האסט דוא אונז געגעבען צעהן טעג אויף תשובה צו פארגעבען אונזערע זינד. דאריבער זאלסט דו דערפילט ווערען אויף אונז מיט דערבארעמקייט און זאלסט פארשטערען אלע שלעכטע און בייזע גזרות פון אונז. און אזוי ווי אונזער פאטער אברהם האט באצוואונגען זיין רחמנות צוא טהאן דיין ווילען מיט'ן גאנצען הארצען, אזוי זאל דיין רחמנות באצווינגען דיין צארען און זאלסט זיך פיהרען מיט אונז, גאט, אונזער גאט, מיט מדת החסד און מדת הרחמים און זאלסט אריינגעהן פון אונזערטוועגען לפנים משורת הדין און זאלסט קוקען אין דעם בלוט וואס אונזער פאטער אברהם האט זיך מל געווען אום יום כפור און זאלסט

פַארְגֶעבֶּען אויף אַלֶע אוּנְזֶערֶע זִינְד אַזוֹי וְויא דַיין גֶערֶעכְטִיגְקַייט.
מִיט דַיין גְרוֹיס גוּטְקַייט זָאל זִיךְ אָוֶועקְקֶעהְרֶען דַיין גְרִים צָארְן פוּן
דַיין פָאלְק, אוּן פוּן דַיין שְׁטָאדְט, אוּן פוּן דַיין לַאנְד, אוּן פוּן דַיין אַרְבּ:

תְּחִנָּה פוּן אויסְנֶעהְמֶען צוּ מִנְחָה יוֹם כִּפּוּר.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ בִּיסְט אַ הַארְר פוּן רַחֲמָנוּת אוּן צוּ פַארְגֶעבֶּען
דִי זִינְד. הֶער צוּ מַיין קוֹל אוּן עֶנְטְפֶער מִיר אִין מַיין קְלַא־
פֶּען אִין דִי טוֹיעֶרֶען פוּן רַחֲמָנוּת. צוּ דִיר, גָאט, אִיז אִיצְט דִי צַייט
פוּן רָצוֹן, אַז דוּא זָאלְסְט מִיר מוֹחֵל זַיין אַלֶע מַיינֶע זִינְד, וָואס אִיךְ
הָאבּ גֶעזִינְדִיגְט גֶעגֶען דִיר פוּן מַיין יוּגֶענְד אָן בִּיז הַיינְטִיגֶען טָאג.
זָאלְסְט מְמַלֵא זַיין אַלֶע שֵׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וָואס אִיךְ הָאבּ אִין זֵייא
פּוֹגֵם גֶעוֶועזֶען אוּן זָאלְסְט מִיךְ אוּמְקֶעהְרֶען צוּ דִיר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אוּן
זָאלְסְט מִיר פִיהְרֶען אִין רֶעכְטֶען וֶועג צוּ דַיין דִיעֶנְסְט. אַחַת שָׁאַלְתִּי
מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, אֵיין זַאךְ בֶּעט אִיךְ פוּן דִיר, לִיעבֶּער גָאט, אַז
אִיךְ זָאל זִיצֶען אִין דַיין הוֹיז, דָאס מֵיינְט מֶען אִין הֵיילִיגֶען בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, אוּן אִיךְ זָאל זֶעהְן דָאס זִיסְקַייט פוּן גָאט־בָּרוּךְ־הוּא אוּן אִיךְ
זָאל שְׁטֶעהְן פַאר אִיהְם אִין זַיין הֵיכָל. לֶערֶען מִיךְ, גָאט, דַיין וֶועג
אוּן לָאז מִיךְ גֶעהְן אִין דַיין אֱמֶת. אֵיינְצִיג מַיין הַארְץ אַז אִיךְ זָאל
מוֹרָא הָאבֶּען פַאר דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים,
אִיךְ בֶּעט דִיךְ, לִיעבֶּער גָאט, בַּאשַׁאף מִיךְ אַ רֵיין הַארְץ אוּן אַ רֶעכְ־
טֶען גַייסְט זָאלְסְט דוּא בַּאנַייעֶן אִין מִיר. אַל תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ
קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי, אִיךְ בֶּעט דִיר, לִיעבֶּער גָאט, אַז דוּא זָאלְסְט
מִיר נִיט אַוֶועקְוַוארְפֶען פוּן פַאר דִיר אוּן דַיין הֵיילִיגֶע נְבוּאָה זָאלְסְטוּ
פוּן מִיר נִיט אַוֶועקְנֶעהְמֶען. אִיךְ בֶּעט דִיר, לִיעבֶּער גָאט, דֶערְבַּא־
רֶעם זִיךְ אִיבֶּער מִיר אוּן זָאלְסְט נִיט פַארְשֶׁעהְמֶען מַיין פְּנִים וָואס אִיךְ
הָאבּ פַאר דִיר הַיינְט גֶעפַאסְט, וָואס מַיינֶע קְנִיהֶען זַיינֶען גֶעשְׁטְרוֹי־
כֶעלְט גֶעוָוארֶען מַחְמַת פַאסְטֶען אוּן מַיין פְלֵייש אִיז מָאגֶער גֶעוָוא־
רֶען פוּן מַיין פֶעטְקַייט. הֶער צוּ, לִיעבֶּער גָאט, מַיין תְּפִלָּה אוּן
מַיין גֶעשְׁרֵייא זָאלְסְטוּ פַארְנֶעהְמֶען. צוּ מַיינֶע טְרֶערְהֶען זָאלְסְטוּ נִיט

שְׁוַויינֶען און מַיין תְּפִלָּה זָאל בַּייא דִיר אַזוֹי חָשׁוּב זַיין וִויא קְטוֹרֶת. דָאס אויפְהויבוּנְג פון מַיינֶע הֶענְד זָאל בַּייא דִיר אַזוֹי זִיין זַיין וִויא אַ קָרְבַּן מִנְחָה. וֶועה אִיז צוּ מִיר, דֶער טָאג גֶעהְט אַוֶועק, עֶס קֶעהְרְט זִיךְ אָפּ דֶער שָׁאטֶען פון דֶער זוּן. עֶס קוּמְט אוֹיף מִיר אַ מוֹרָא און אַ צִיטֶערְנֶעס, וֶוען אִיךְ דֶערְמָאהְן מִיךְ אָן מַיינֶע זִינְד, און אִיךְ וֵוייס נִיט אויבּ אִיךְ וֶועל אַרוֹיסְגֶעהְן גֶערֶעכְט פון דֶעם מִשְׁפָּט פון דַיין גֶע־רֶעכְטֶען בֵּית־דִין אָדֶער חַיָּב, הַס וְשָׁלוֹם. אַצוּנְד, לִיעבֶּער גָאט, אִיז מַיין הָאפְנוּנְג נָאר אויף דִיר און אויף דַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמְקַייט, אַז דַיין רַחֲמָנוּת זָאל אַיינְהַאלְטֶען דַיין כַּעַס און דוּ זָאלְסְט זִיךְ מִיט מִיר נוֹהֵג זַיין בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים און דוּ זָאלְסְט מִיט מִיר טְהָאן לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין. מִיט דַיין גְרוֹיס גוּטְס זָאלְסְטוּ אוּמְקֶעהְרֶען דַיין גְרִים צָארֶען פון דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל און פון דַיין הֵיילִיגֶער שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם און זַייא מְבַטֵּל פון אוּנְז כָּל יִשְׂרָאֵל אַלֶעס שְׁלֶעכְטֶס, זָאלְסְט בַּאוֶועגֶען דָאס הַאֶרֶץ פון אוּנְזֶערֶע שָׂרִים און זַייעֶרֶע יוֹעֲצִים אויף אוּנְז צוּא גוּטֶען און זָאלְסְט אוּנְז אָנְשְׁרַייבֶּען מִיט דִיא צַדִּיקִים, וָואס זֵיי טְהוּעֶן דַיין ווִילֶען און אֵיינִיגֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, אִין סֵפֶר הַחַיִּים און אִין סֵפֶר בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. דוּ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען כֹּחַ אַז מִיר זָאלֶען קָאנֶען בַּאשְׁטֶעהְן אַקֶעגֶען דֶעם יֵצֶר הָרָע עֶר זָאל אוּנְז נִיט מַאכֶען שְׁטְרוֹיכְלֶען מִיט אַ דְבַר עֲבֵרָה. און פון וֶועגֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען זָאלְסְט דוּא, לִיעבֶּער גָאט, אוּנְז פִירֶען אִין גוּטֶען וֶועג און זָאלְסְט אוּנְז הֶעלְפֶען אַז מִיר זָאלֶען קָאנֶען בַּאשְׁטֶעהְן בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה פַאר דִיר כָּל זְמַן אוּנְזֶער לֶעבֶּען, בִּיז דֶעם טָאג וָואס דוּ וֶועסְט אוּנְז צוּנֶעהְמֶען פון דֶער וֶועלְט צוּ דִיר. און דוּ זָאלְסְט אוּנְז נִיט אַוֶועקְנֶעהְמֶען פון דֶער וֶועלְט פַאר דֶער צַייט בִּיז עֶס וֶועט דֶערְפִיהְלְט וֶוערֶען אוּנְזֶערֶע יָאהְרֶען, דָאס הֵייסְט, זִיבֶּעצִיג יָאהְר, כְּדֵי מִיר זָאלֶען קָאנֶען פַארְרִיכְטֶען וָואס מִיר הָאבֶען קַאלְיֶע גֶעמַאכְט, און מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּא זֶעהְן אִין גִיכֶע צַייטֶען אִין [illegible]עֶר נֶחָמָה פון צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן: וַאֲנִי תְפִלָּתִי כו׳

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ כו׳ ·

אַ תְּחִנָּה צוּ זָאגֶען פַאר נְעִילָה.

ערבארעמיגער גאט, אלהי הצבאות. דוא האלסט שוין
ביין גזר דין צו פארחתמ'ענען יעדענס
גורל, יעדענס מזל, וואס דו האסט פיר איהם אנגעשריעבען.
דער טאג איז פארביי, די זון געהט אונטער און דער שרעק־
ליכער חותם ליעגט אצונד אין דיין אייגענע האנד. רבונו של
עולם, איידער דו וועסט דיין הייליגען זיגעל לייגען אויף אונ־
זער משפט, באטראכט דיינע ארעמע קינדער, דיינע פאר־
וואגעלטע שעפסעלאך, וועלכע שטעהען פאר דיר נאך פון
נעכטען מיט א פארקלעמט געמיטה, מיט א צובראכענעם
הארצען, פארשמאכט, פאריאמערט און זייערע אויגען איז
אויסגעשטעלט נאר צו דיר אליין. באטראכט, ערבארמיגער
גאט, דיא לאגע פון דיין ארעמע פאלק, וועלכע ווערט פאר־
פינצטערט אין חושך'דיגען גלות, שוין באלד צוויא טויזענד
יאהר. באטראכט, וואס אונזערע עלטערען האבען געליטען
ביז היינט, ווי זיי האבען מקריב געוועזן זייער לעצטען טרא־
פען בלוט פאר דיין הייליגען נאמען. באטראכט, הימלישער
פאטער, דעם ביטערען לעבען פון דיינע ארעמע קינדער
וועלכע שטעהען אצונד פאר דיר און ערווארטען פון דיר א
מחילה וסליחה אין דעם הייליגען יום הכפורים. ווער נאך ווי דו
אליין, גרויסער גאט, ווייסט אונזערע צובראכענע הערצער,
אונזערע בלוטיגע וואונדען, וועלכע מיר טראגען טיעף אין
אונזערע פארקלעמטע הערצער. נאר דוא אליין ווייסט, דאס
ניט חלילה דיך צוא ערצערנען האבען מיר געגען דיר פאר־
בראכען, נור אונזער שווערער פינסטערער לעבען האט אונז
דאצו געבראכט. דערמאהן זיך ערבארמיגער גאט, מי כעמך
ישראל גוי אחד בארץ, ווער איז נאך וויא דיין פאלק ישראל

איינער אויף דיין גאנצער וועלט, וועלכער האט אזוי פיעל געליטען איבער דיא היילינקייט פון דיין גרויסען נאמען. עס איז שוין צייט, אז דוא זאלסט זיך דערמאהנען דיין הבטחה, וואס דו האסט געגעבען אונזערע עלטערען. וויא לאנג נאך וועלען מיר זיין צוא שאנד און צוא שפאט אין אלע עקען פון דער וועלט. ערבארמיגער גאט, וואס דוא ביסט דיא קוועלע פון רחמנות, היינט איז דער טאג, וואס דו האסט באשטימט יעדענס גורל אויף דעם גאנצען יאהר צו באשטימען. באלד פארשליסטו שוין אלע טיהרען. מיט שרעק און ציטערנעס שטעהען מיר יעצט פאר דיר. ערבארעם דיך אויף אונז און אויף אלע אונזערע ארעמע עלענדע אומגליקליכע ברידער, וועלכע זיינען צוזעעט און צושפרייט אין אלע עקען פון דער וועלט. לאז שוין זיין דער יאהר וואס איז אוועק א סוף פון אונזערע צרות. הייל די וואונדען פון אונזערע בלוטיגע הערצער, טרויסט דיינע באטריבטע, פארביטערטע קינדער. שרייב זיי אן צו א גוטען לעבען אויפ'ן נייעם יאהר, דען צוא דיר אליין האפען מיר, און שיק אונז דעם גואל צדק, במהרה בימינו, אמן:

תחנה פון סוכות נאך ליכט בענשען.

דיא ברכות פון ליכט בענטשען און שהחינו געפינט מען אויבען (צד 1[illegible]8) דיא תחנה זאגט מען די ערשטע טעג סוכות און שבת חול המועד סוכות נאך ליכט בענשען מיט גרויס כונה:

קבל נא ברצון אמרי פי והגיון לבי:

רבונו של עולם, נעהם אן מיט באוויליגונג די זאג פון מיין מויל, וואס איך קום יעצט צו זאגען פאר דיר, און דיא געדאנקען וואס איך טוה יעצט טראכטען צו גוטען:

עוֹרְרָה רַחֲמֶיךָ הַמְרֻבִּים עָלַי אֲמָתֶךָ:

דֶערְוֶועק, לִיעבֶּער הַארְצִיגֶער גָאט, דַיינֶע פִיעל דֶערְבַּארֶעמְקַייט אויף מִיר דַיין דִיענְסְט (פב"ב) אוּן דוּ זָאלְסְט אָפְּטְהָאן דַיין גְרִימְצָארְן פון מִיר:

בְּאֶבְרָתֶיךָ תָּסֵךְ עָלַי וְתַחַת כְּנָפֶיךָ אֶחֱסֶה:

מִיט דַיינֶע פְלִיעגֶעל זָאלְסְטוּ בַּאדֶעקֶען אויף מִיר צוּא הִיטֶען מִיךְ פון אַלֶעם בֵּייזֶען און אונטֶער דַיינֶע פְלִיעגֶעל וֶועל איך מִיךְ בַּאשִׁיר־צֶען אִין דֶעם זְכוּת וָואס מִיר בַּאדֶעקֶען דִי סוּכָּה מִיט דֶעם סְכָךְ:

וּבִזְכוּת מִצְוַת סוּכָּה תַּצִּילֵנוּ מִגָּלוּת:

און אִין דֶעם זְכוּת וָואס דַיינֶע לִיעבֶּע קִינְדֶער זַיינֶען פַארְוָואגֶעלְט פון זַייעֶרֶע הַייזֶער צוּ זִיצֶען אִין סוּכָּה, זָאלְסְטוּ אונז בַּאשִׁירְמֶען מִיר זָאלֶען נִיט פַארְטְרִיעבֶּען וֶוערֶען פון אונזֶער אָרְט און מִיר זָאלֶען נִיט דַארְפֶען נַע וְנַד זַיין:

וְתָגֵן עָלֵינוּ לְבַל יִשְׁלְטוּ בָנוּ שׂוֹנְאֵינוּ:

און זָאלְסְט אויף אונז, לִיבֶּער גָאט, בַּאשִׁיצֶען אַז אונזֶערֶע שׂוֹנְאִים זָאלֶען אִין אונז נִישְׁט גְעוָועלְטִיגֶען. מִיר זָאלֶען גֶעהִיט זַיין פון אַלֶע אונזֶערֶע פִיער זַייטֶען אִין דֶעם זְכוּת פון דִיא פִיער וֶוענְט וָואס מִיר מַאכֶען אִין דֶער סוּכָּה:

וּתְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ:

און זָאלְסְט אַיינְזַאמְלֶען דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט, דַיין פָאלְק וָואס זַיי־נֶען נֶעבַּאךְ צוּשְׁפְּרֵייט אִין אַלֶע פִיער עֶקֶען פון דֶער וֶועלְט:

משלי מוסר

מִיר זָאגֶען אִין סוּכּוֹת'דִיגֶען פִּיוּט: „נוֹאֲקִים אֵלֶיךָ בְּכָל לְבָבָם, סָמְכֵם וְרִיב רִיבָם", זֵיי שְׁרַייעֶן צוּא דִיר מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען, שְׁטִיץ זֵיי אוּי נֶעהְם זִיךְ אָן זֵייעֶר קְרִיוְודֶע, לְמָשָׁל: אַ אִיד הָאט גֶעדוּנְגֶען אַן אַרֶענְדֶע פון אַ גְרַאף פַאר דְרַיי

וְתַצִּילֵנוּ מִשְּׁבִיָה וּמִמַּאֲסָר עַל יְדֵי עֲלִילָה:

און זָאלְסְט אונז בַּאשִׁירְמֶען מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִיט גֶעפַאנְגֶען וֶוערֶען און מִיר זָאלֶען אויף זִיךְ קַיין בִּלְבּוּל נִיט הָאבֶּען, וָואס דוּרְךְ דֶעם זָאלֶען מִיר זִיצֶען אִין תְּפִיסָה, אִין דֶעם זְכוּת וָואס מִיר זַיינֶען מְקַיֵּים דַיין הֵיילִיגֶע מִצְוָה צוּ זִיצֶען אִין סוּכָּה:

בְּנֵה בֵּית מִקְדָּשְׁךָ וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לִירוּשָׁלַיִם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֶס זָאהְל פַאר דִיר אויפְגֶעהְן דֶער זְכוּת וָואס דַיינֶע לִיעבֶּע קִינְדֶער בּויעֶן דִיא סוּכּוֹת, אַז דוּא זָאלְסְט זֵיי גִיךְ בּויעֶן דֶעם בֵּית הַמִקְדָּשׁ און זָאלְסְט אוּמְקֶעהְרֶען דַיין שְׁכִינָה קַיין יְרוּשָׁלַיִם:

וְתַעֲלֶה לְפָנֶיךָ לְרָצוֹן בִּרְכָתִי עַל הַנֵּרוֹת:

און עֶס זָאל אויפְגֶעהְן פַאר דִיר צוּ גוּטֶען ווילֶען דִיא בְּרָכָה וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעמַאכְט אויף דִי לִיכְט בְּשַׁעַת אָנְצִינְדֶען לְכָבוֹד דֶעם הֵייליגֶען יוֹם טוֹב אִין דֶער סוּכָּה:

וְתִשְׁמוֹר אֶת כָּל בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל מִשְּׂרֵפָה וְתַבְעֵרָה:

און זָאלְסְט הִיטֶען אַלֶע אִידִישֶׁע הַייזֶער, עֶס זָאהְל, חָלִילָה, נִיט קוּמֶען אויף זֵייא קַיין שְׂרֵפָה און קַיין בְּרֶענוּנְג, אִין דֶעם זְכוּת וָואס מִיר, אַלֶע יְוֵייבֶּער, דֶערְלַייכְטֶען מִיט דֶעם פַייעֶר פוּן דִיא לִיכְט אִין דִיא סוּכּוֹת:

וְלֹא יִרְבּוּ הַגְּשָׁמִים בְּכָל שִׁבְעַת יְמֵי הֶחָג:

און זָאלְסְט דִי אִידֶען מְזַכֶּה זַיין, לִיעבֶּער גָאט, מְקַיֵּים צוּ זַיין דִי הֵיילִיגֶע מִצְוָה פוּן סוּכָּה, עֶס זָאל נִיט גֶעהְן קַיין רֶעגֶען אַלֶע זִיעבֶּען טֶעג פוּן סוּכּוֹת:

משלי מוסר

הוּנְדֶערְט רוּבֶּעל אַ יָאהְר. וַיְהִי הַיּוֹם אִיז דֶער גְרַאף אַוֶועקְגֶעפָאהְרֶען און הָאט אִיבֶּערְגֶעלָאזְט אַן אויפְזֶעהֶער אויף זַיינֶע מַאַיָאנְטְקֶעס. דֶער אויפְזֶעהֶער אִיז גֶעוֶוען אַ שׂוֹנֵא יִשְׂרָאֵל און עֶר הָאט דֶעם אַרֶענְדַאטָאר גֶעדְרִיקְט. אַנְשְׁטָאט דְרַייא הוּנְדֶערְט עֶר אִיהְם גֶעהֵייסֶען צָאהְ

וְאַל יִכְבּוּ הָרוּחוֹת אֶת הַנֵּרוֹת אֲשֶׁר הִדְלַקְנוּ:

און עֶס זָאל נִיט פַארְלֶעשֶׁען קֵיין שׁוּם ווינְט דִיא לִיכְט וָואס מִיר הָאבֶּען אָנְגֶעצוּנְדֶען אִין דֶער סוּכָּה לִכְבוֹד דֶעם הֵיילִיגֶען יוֹם טוֹב:

וְתָאִיר אֶת מַזָּלֵנוּ לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה:

און זָאלְסְט דֶערְלַייכְטֶען, לִיעבֶּער גָאט, אוּנְזֶער מַזָּל צוּ אַ גוּטֶע פַּרְנָסָה און צוּא שְׁפַּייז. אוּנְזֶער פַּרְנָסָה זָאהל נִיט גֶעמִינֶערְט וֶוערֶען און מִיר זָאלֶען נִיט דַארְפֶען אָנְקוּמֶען צוּא דֶעם גֶעשַׁאנְק פוּן אַ בָּשָׂר וָדָם:

וְתָאִיר אֶת עֵינֵי בְעָלַי וּבָנַי בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה:

און אַזוֹי וִויא אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן דֶערְלַייכְטֶען דִיא סוּכָּה מִיט דִיא לִיכְט וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעבֶּענְשְׁט אַזוֹי זָאלְסְט דוּ, לִיעבֶּער גָאט, דֶערְלַייכְטֶען דִי אוֹיגֶען פוּן מַיין מַאן און מַיינֶע קִינְדֶער אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה:

עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ עַל קְדוּשַּׁת שְׁמֶךָ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִין דֶעם זְכוּת וואס מִיר צִינְדֶען אָן מִיט פַייעֶר דִי לִיכְט לִכְבוֹד דֶעם הֵיילִיגֶען סוּכּוֹת זָאלְסְט דוּ אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דִיא צַדִּיקִים, וָואס זַיינֶען פַארְצַייטֶען פַארְבְּרֶענְט גֶעוָוארֶען אִין פַייעֶר וֶועגֶען צוּ הֵיילִיגֶען דַיין נָאמֶען:

עֲשֵׂה לְמַעַן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב:

טְהוּ מִיט אוּנְז גוּטֶס, לִיעבֶּער גָאט, אִין דֶעם זְכוּת וָואס מִיר בֶּענְשֶׁען דִיא לִיכְט און דֶערְלַייכְטֶען דִי הֵיילִיגֶע סוּכָּה מִיט פַייעֶר אַז עֶס זָאל דֶערְוֶועקְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן אַבְרָהָם אָבִינוּ, וָואס עֶר אִיז

משלי מוסר

לֶען פִינְף הוּנְדֶערְט רוּבֶּעל אַ יָאהְר און דִיא אַרֶענְדֶע הָאט גֶעמוּזְט בֶּאצָאהְלְט וֶוערֶען פוּנְקְט צוּ דֶער מִינוּט. אַיין מָאהל הָאט דֶעם אִידֶען אוֹיסְגֶעפֶעהְלְט צְוַואנְצִיג רוּבֶּעל און דֶער אוֹיפְזֶעהֶער הָאט גֶעהֵייסֶען אַז מֶען זָאהל אִיהם דֶערְפַאר גֶעבֶּען צְוַואנְצִיג שְׁמִיץ. מִיט אַ צַייט

געוואָרפֿען געוואָרען אין דעם פּלאַם פֿייער פון דעם קאַלך־אויווען און דער זכות פון יצחק, וואָס ער איז געבונדען געוואָרען צוא דער עקידה אויף האָלץ מיט פֿייער און דער זכות פון יעקב אבינו, וואָס האָט זיך געראַנגעלט מיט אַ מלאך פון פֿייער. זייער זכות זאָלסטו היינט געדענקען, אָמן כן יהי רצון:

בְּרָכוֹת פון אֶתְרוֹג בֶּענְטְשֶׁען.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת לוּלָב:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

תְּחִנָּה נאָך אֶתְרוֹג בֶּענְטְשֶׁען.

די תחנה זאָגט מען אום סוכות איידער מען באַוועגט ווען מען האָט שוין נאָך אתרוג בענשען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, עס זאָהל זיין דער ווילען פֿאַר דיר גאָט און דער האַר איבער אַלע האַרען אַז עס זאָהל אָנגענומען ווערען די מצוה וואָס איך האָב היינט געטהאָן מיט דעם אתרוג בענשען גלייך ווי איך

משלי מוסר

שפּעטער איז דער גראַף געקומען און דער אַרענדאַטאָר האָט איהם דערצעהלט ווי אַזוי דער אויפֿזעהער האָט איהם באַהאַנדעלט. דער גראַף, וועלכער איז געוועזען אַ גוטער מענש, האָט זיך אַבּער אַרומגעזעהן אַז דער אויפֿזעהער האָט איהם באַ־גנב׳עט און האָט זיך אויסגעשטעלט

הָאבּ מְכַוֵּון גֶעוֶועֶן אַלֶע כַּוָּנוֹת וָואס מֶען דַארְף צוּ מְכַוֵּון זַיין, און דִי מִצְוָה זָאל לַייכְטֶען אִין אַלֶע הוֹיכֶע הִימְלֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עֶס זָאהְל זַיין דֶער וִוילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט דֶער גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען, אַז אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענוּמֶען אִין מַיין הַאנְד דֶעם אֶתְרוֹג וָואס עֶר וֶוערְט אָנְגֶערוּפֶען פְּרִי עֵץ הָדָר, אַ שֶׁעהְנֶע פְרוּכְט פוּן אַ בּוֹים, זָאלְסְט דוּ מִיר גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָאטֶער אַבְרָהָם אוּן אוּנְזֶער מוּטֶער שָׂרָה, וָואס דוּ הָאסְט זֵיי בַּאשֵׁיינְט מִיט אַלְטְקַייט, אַזוֹי וִוי אִין פָּסוּק אִיז גֶעשְׁרִיעבֶּען: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עֶס זָאהְל זַיין דֶער וִוילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט, דֶער גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען, דוּ זָאלְסְט מִיר פַארְגֶעבֶּען אוֹיף אַלֶע מַיינֶע בֵּייזֶע גֶעדַאנְקֶען פוּן מַיין הַארְץ אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענוּמֶען אִין מַיין הַאנְד דֶעם אֶתְרוֹג וָואס עֶר אִיז גֶעגְלִיכֶען צוּא דֶער הַארְץ פוּן מֶענְשֶׁען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עֶס זָאהְל זַיין דֶער וִוילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן דֶער גָאט פוּן מִיינֶע עֶלְטֶערֶען, אַז אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענוּמֶען אִין מַיין הַאנְד דֶעם גֶעבּוּנְדֶענֶעם לוּלָב זָאהְל דֶערְוֶועקְט וֶוערֶען אוֹיף מִיר דֶער זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָאטֶער יִצְחָק וָואס עֶר אִיז גֶעוֶועֶן אוֹיף דֶער עֲקֵידָה אוּן דֶער זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער רִבְקָה,

---

משלי מוסר

אַ מוֹיעֶר פַאר פִיער טוֹיזֶענְד רוּבֶּעל. עֶר הָאט גֶערוּפֶען דֶעם אוֹיפְזֶעהֶר אוּן אִיהְם גֶעהֵייסֶען בַּאצָאהְלֶען דֶעם אִידֶען צוּ הוּנְדֶערְט רוּבֶּעל פַאר יֶעדֶען שְׁמִיטְץ וָואס עֶר הָאט אִיהם גֶעגֶעבֶּען. פַאר צְוַואנְצִיג שְׁמִיטְץ אִיז אוֹיסְגֶעקוּמֶען צְוֵויי טוֹיזֶענְד רוּ־בֶּעל. וֶוען דֶער אוֹיפְזֶעהֶער הָאט

וָואס זִי אִיז גְעגְלִיכֶען צוּ דֶעם לוּלָב, אַזוֹי וִוי אִין אַ לוּלָב אִיז פַארַאן פֵּירוֹת אוּן דֶערְנֶער אַזוֹי אִיז פוּן רִבְקָה אַרוֹיסְגֶעקוּמֶען יַעֲקֹב אוּן עֵשָׂו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי. עֶס זָאהְל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן דֶער גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן אַז דוּ זָאלְסְט מִיר פַארְגֶעבֶּען אַלֶע מַיינֶע זִינְד וָואס אִיךָ הָאבּ גֶעטְהָאן מִיטְ׳ן חוּט הַשֶּׁדְרָה אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענוּמֶען אִין מַיין הַאנְד דֶעם לוּלָב וָואס עֶר אִיז גְעגְלִיכֶען צוּ׳ם חוּט הַשֶּׁדְרָה פוּן דֶעם מֶענְשֶׁען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי. עֶס זָאהְל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן דֶער גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן, אַז אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענוּמֶען אִין מַיין הַאנְד דִיא דְרַיי צְווַייגֶען פוּן אַ הֲדַס זָאהְל דֶערְהֶויבְּט וֶוערֶען אוֹיף מִיר דֶער זְכוּת פוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ וָואס עֶר אִיז דֶער דְרִיי־טֶער פוּן דִי הֵיילִיגֶע אָבוֹת וָואס עֶר אִיז גֶעגְלִיכֶען צוּ אַ הֲדַס, אַזוֹי ווִיא אַ הֲדַס אִיז פוּל מִיט בְּלֶעטְלַאךְ, אַזוֹי אִיז יַעֲקֹב גֶע־וֶוען פוּל מִיט קִינְדֶער:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עֶס זָאהְל זַיין דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן דֶער גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן, אַז דוּ זָאלְסְט מִיר פַארְגֶעבֶּען מַיינֶע אַלֶע זִינְד וָוס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן מִיט מַיינֶע אוֹיגֶען אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ

משלי מוסר

עֶרְקְלֶעהְרְט אַז עֶר הָאט קֵיין גֶעלְט נִיט, הָאט דֶער גְרַאף גֶעהֵייסֶען אַז אַ הַאלְבּ פוּן אוֹיפְזֶעהֶער׳ס מוֹיעֶר זָאל גֶעהֶערֶען צוּם אִידֶען. דֶער אַרֶענְדַאטָאר אִיז גֶעקוּמֶען אַהֵיים אַ אוּמֶעטִיגֶער, אוּן וֶוען זַיין וַויבּ הָאט אִיהְם גֶעפְרֶעגְט. וָוארוּם עֶר אִיז אוּ־מֶעטִיג, הָאט עֶר עֶרְקְלֶעהְרְט: וֶוען

הָאבּ הַײנְט גֶענומֶען אִין מַײן הַאנְד דֶעם הָדָם וָואס עֶר אִיז געגְלִיכֶען צוּ דִי אױגֶען פוּן מֶענְשֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עֶס זָאהְל זַײן דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַײן גָאט אוּן דֶער גָאט פוּן מַײנֶע עֶלְטֶערֶען, אַז אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶענומֶען אִין מַײן הַאנְד דִי עֲרָבָה, וָואס זִי וֶוערְט פַארְוִוַאלֶעט פְרִיהֶער אֵײדֶער דִי אַנְדֶערֶע מִינִים, זָאל פַאר דִיר דֶערְוֶועקְט וֶוערֶען דֶר זְכוּת פוּן יוֹסֵף הַצַדִיק וָואס עֶר אִיז גֶעגְלִיכֶען צוּא דֶער עֲרָבָה, דֶען עֶר אִיז אױךְ פְרִיהֶער גֶעשְׁטָארְבֶּען אֵײדֶער זַײנֶע בְּרִידֶער, אוּן דֶער זְכוּת פוּן אוּנְזֶער מוּטֶער רָחֵל וָואס זִיא אִיז אױךְ גֶעגְלִי־כֶען צוּא דֶער עֲרָבָה, דֶען זִיא אִיז גֶעשְׁטָארְבֶּען אֵײדֶער אִיהְר שְׁוֶועסְטֶער לֵאָה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עֶס זָאהְל זַײן דֶער ווִילֶען פַאר דִיר גָאט מַײן גָאט אוּן דֶער גָאט פוּן מַײנֶע עֶלְטֶערֶען, אַז דוּא זָאלְסְט מִיר פַארְגֶעבֶּען אױף אַלֶע מַײנֶע עֲבֵירוֹת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן מִיט דִיא רֵייד פוּן מַײן מוֹיל אִין דֶעם זְכוּת וָואס אִיךְ הָאבּ הַײנְט גֶענומֶען אִין מַײן הַאנְד דִי עֲרָבָה, וָואס אִיהְרֶע בְּלֶעטְלַאךְ זַײנֶען גֶעקַארְבְּט אוּן זַײנֶען גְלַײךְ צוּ דֶעם מוֹיל פוּן דֶעם מֶענְשֶען:

אַ נַײעֶ תְּחִנָּה נָאךְ אֶתְרוֹג בֶּענְשֶען.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט, וָואס דוּ בִּיסְט אַ דֶערְבַּארְ־מִיגֶער אוּן אַ לַײטְזֶעלִיגֶער צוּא אַלֶע מֶענְשֶען. גֶעדֶענְק צוּא

משלי

דֶער אױפְזֶעהֶר הָאט מִיר גֶעגֶעבֶּען
דִי שְׁמִיטְץ הָאבּ אִיךְ גֶעשְׁרִיהֶען אוּן
גֶעוַוײנְט, הַלְוַאי וָואלְט עֶר מִיר גֶע־

סומר

וֶוען גֶעבֶּען נָאךְ צְווֹאנְצִיג רִיטֶער,
וָואלְטֶען מִיר אִיצְט גֶעהַאט דֶעם
גַאנְצֶען מוֹיעֶר.

דיין ליעב פאלק ישראל, וואס זייא האלטען דיין געבאט און לויבען דיך מיט די פיער מינים אתרוג און לולב און הדס און ערבה, אז דוא זאלסט זיין אין אונזער הילף צוא היטען אונז פון אלע פיער זייטען. בזכות וואס מיר האבען קיין הנאה ניט פון דעם אתרוג אלע זיעבען טעג פון יום טוב אזוי וויא דו האסט צו אונז געבאטען, זאלסטו אפ־מעקען דיא זינד פון אדם און חוה וואס זייא האבען געגעסען פון עץ הדעת איידער דוא האסט זיי מתיר געווען צוא עסען און זיי האבען געבראכט דעם טוידט אויף דער וועלט. בענטש אונז, ליעבער גאט, צום נייעם יאהר מיט א גוט קוויטעל, מיר זאלען גע'חתמ'עט ווערען צו לאנגע יאהרען און א גוט לעבען און משיח זאהל קומען, במהרה בימינו, אמן:

תחנה שלש עשרה מדות לשלש רגלים.

אום פסח ושבועות וסוכות, ווען מען נעהמט ארויס די ספרי תורה, זאל מען פריהער זאגען דיא שלש עשרה מדות דריי מאהל נאך אנאנד און דערנאך זאל מען זאגען דעם רבש"ע:

יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה:

רבונו של עולם, הערר פון דער גאנצער וועלט, עס זאהל זיין דער ווילען פאר דיר דו זאלסט ערפיהלען דעם באגער פון מיין הארצען צוא גוטען און בענשונג און זאלסט מזכה זיין מיך (פב"ב) און מיין הויזגעזינד צו טהאן דיין ווילען

משלי מוסר

אט דאס זאגען מיר: „נואקים אליך", ווען עס איז דיא אידען שלעכט שבייען זיי, אבער „סמכם וריב ריבם", אבער נאכהער לעוה"ב זאלסטו זיי גוט באצאהלען פאר זייערע יסורים און זיי זאלען דארפען בעדויערען וואס זייא האבען אויף דיזער וועלט ניט געליטען מעהר.

מיט'ן גאנצען הארצען און זאלסט אונז מאכען אנטרינען פון דעם יצר הרע און דוא זאלסט געבען אונזער חלק אין דיין ליעבע היילינע תורה ומצוות און מעשים טובים, כדי דער־מיט זאלסטו מאכען רוהען דיין שכינה אויף אונז און זאלסט מאכען רוהען אויף אונז דעם שכל פון דיין היילינער שכינה און דוא זאלסט אונז מזכה זיין דאס מיר זאלען געבענטשט ווערען מיט חכמה ובינה, -מיט קלוגהייט און פארשטענדיג־קייט, אז עס זאל אן אונז מקוים ווערען דער פסוק וואס גע־שריעבען שטעהט: און עס וועט רוהען אויף דיר דיא נבואה פון פארשטענדיגקייט און פון שטארקייט אין דער תורה און דיא גבורה פון וויסענשאפט די תורה ומצוות און פון גאטס פארכט. און דארום זאהל זיין דער ווילען פאר דיר גאט פון מיינע עלטערען דאס דוא זאלסט מיך מזכה זיין צוא טהאן מעשים טובים אין דיינע אויגען און צו געהן אין רעכטפאר־טיגען וועג פאר דיר. און דוא זאלסט אונז געבען דאס מיר זאלען זוכה זיין לחיי עולם הבא צו א לאנג לעבען און צו א גוט לעבען און דו זאלסט מיך היטען פאר אלע מעשים רעים און פון דעם יצר הרע און פון אלע בייזע וועגען. און ווער עס פארזיכערט זיך אין דיר גאט, דער איז פארזיכערט, און זאלסט מיך ארומרינגלען מיט חסד, אמן, כן יהי רצון:

דאן זאגט מען „בריך שמיה".

משלי מוסר

וועז דער בית המקדש איז גע־שטאנען פלעגט מען סוכות פראוועז שמחת בית השואבה, דאס איז געוועזען די שעהנסטע צערעמא־ניע אין דער וועלט. הלל הזקן איז דאמאלסט געוועזען דער גדול הדור ביי אידען. דערצעהלט די גמרא, אז ביי שמחת בית השואבה פלעגט ער זאגען: „אם אני כאן הכל כאן, וכשאין אני כאן, מי כאן?"—אז איך

תְּחִנָּה לְהוֹשַׁעְנָא רַבָּה פַּאר הַלֵל.

די תְּחִנָּה זָאגְט מֶען אוּם הוֹשַׁעְנָא רַבָּה פַּאר הַלֵל:

אָנָּא יְיָ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט דֶער גְרוֹיסֶער אוּן שְׁטַארְקֶער אוּן פָארְכְטִיגֶער, אִיךְ קוּם פַּאר דִיר מִיט גְרוֹיס פַּחַד אוּן צִיטֶערְנִישׁ אוּן אִיךְ טְהוּ צוּא דִיר תְּפִלָּה טְהָאן מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה, הַיינְט אִין דֶעם טָאג וָואס אִיז דֶער לֶעצְטֶער טָאג פוּן דֶעם גְמַר פוּן דֶער חֲתִימָה, הַיינְט אִין דֶעם טָאג טוּהֶען גֶע'חַתְמֶ'עט וֶוערֶען דִי קְוִויטְלַאךְ פוּן יֶעדֶער מֶענְטְשׁ וָואס עֶם וֶועט פַּאסִירֶען מִיט אִיהְם אַ גַאנְץ יָאהְר, צוּ עֶר זָאל זַיינֶע יָאהְרֶען אוֹיסְלֶעבֶּען אָן עֶר עֶר זָאל זַיי חַס וְשָׁלוֹם נִישְׁט אוֹיסְלֶעבֶּען, עֶר זָאל שְׁטַארְבֶּען אִין וַואסֶער אָדֶער אִין פַייעֶר, דוּרְךְ אַ שְׁוֶוערְד אָדֶער דוּרְךְ אַ חַיָּה, פַּאר הוּנְגֶער אָדֶער פַּאר דָארְשְׁט, אִין שְׁטוּרֶעם אָדֶער אִין מָארְד, עֶר זָאהְל דֶערְוָוארְגֶען וֶוערֶען אָדֶער עֶר זָאהְל פַּארְשְׁטֵיינְט וֶוערֶען. עֶר זָאהְל רוּהֶען אָדֶער עֶר זָאל זַיין נָע וָנָד, עֶר זָאל זַיין רוּהִיג אוּן זִיכֶער אָדֶער פְרֶעמְדֶע זָאלֶען אַוֶּועקְנֶעהְמֶען זַיין גֶעלְד בִּגְזֵילָה, עֶר זָאל הָאבֶּען שָׁלוֹם אוּן גֶעזוּנְד אוּן שְׁטַארְק זַיין אָדֶער עֶר זָאל גֶעשְׁטְרָאפְט וֶוערֶען מִיט יִסּוּרִים. עֶר זָאהְל פַּארָארֶעמְט וֶוערֶען אָדֶער עֶר זָאהְל רֵייךְ וֶוערֶען, עֶר זָאהְל אַרָאפּ פוּן זַיין גְדוּלָּה אָדֶער עֶר זָאהְל דֶערְהוֹיבֶּען וֶוערֶען. וְהַיּוֹם הַזֶּה, אוּן הַיינְטִיגֶען טָאג הוֹשַׁעְנָא רַבָּה וֶוערְט גֶעגֶעבֶּען דָאס קְוִויטֶעל מִיט דֶעם גְזַר דִין צוּם מֶענְטְשֶׁען, סַיי אוֹיף גוּטְס אוּן סַיי אוֹיף שְׁלֶעכְטְס. דַארוּם בִּין אִיךְ גֶעקוּמֶען, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, צוּא בֶּעטֶען פַּאר דִיר, דוּא זָאלְסְט גֶעבֶּען דָאס גוּטֶע קְוִויטֶעל מִיר אוּן מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער, לֶעבֶּען, גֶעזוּנְד אוּן פַּרְנָסָה בְּכָבוֹד, אוֹיךְ גָאר דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל

משלי מוסר

בִּין דָא אִיז אַלֶעם דָא אוּן אַז אִיךְ בִּין נִיטָא. טָא וֶוער אִיז דָא? אִיז דָאךְ דִיא קַשְׁיָא: הִלֵּל, וַוייסֶען מִיר דָאךְ. אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער עָנָיו. הַיינְט וִוי קוּמְט עֶם עֶר זָאל רֵיידֶען מִיט אַזאַ גַאוָה? וֶועלֶען מִיר דָאס פַּארְשְׁטֶעהְן מִיט אַ מָשָׁל: אַ קְלֵיינְשְׁטֶעטֶעלְדִיגֶער אָרֶע־

זָאלְסְטוּ גֶעבֶּען קְוִויטְלַאךְ פוּן אַ גוּט לֶעבֶּען אוּן פַּרְנָסָה מִיט שֶׁפַע אוּן הַצְלָחָה אוּן אַלֶעם גוּטֶען:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גֶעדֶענְק אוּנְז מִיט אַ גוּט גֶעדֶעכֶענִעשׁ פַאר דִיר:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גִיעב אוּנְז דָאס קְוִויטֶעל פוּן גוּט לֶעבֶּען:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גִיעב אוּנְז דָאס קְוִויטֶעל פוּן גוּטֶע פַּרְנָסָה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אוֹיף אוּנְז אוּן אוֹיף אוּנְזֶערֶע קְלֵיינֶע קִינְדֶערְלַאךְ:

אַ נַייֶע תְּחִנָּה הוֹשַׁעְנָא רַבָּה פַאר הוֹשַׁעְנוֹת.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּ גָאט פוּן גֶענָאד אוּן עֶרְבַּארְמוּנְג, וָואס דַיין הַאנְד אִיז אוֹיסְגֶעשְׁטְרֶעקְט מְקַבֵּל צוּא זַיין אַלֶע־מֶען וֶועלְכֶע קֶעהְרֶען זִיךְ צוּ דִיר מִיט'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען. הֶער צוּ. גְרוֹיסֶער גָאט, דִי גֶעבֶּעט פוּן דַיין דִיענְסְט, וֶועלְכֶע קוּמְט יֶעצְט פַאר דִיר אִין דַיין הֵיילִיגֶע הוֹיז מִיט אַ צוּרִיסֶענֶע הַארְץ. צוּא בֶּעטֶען בַּייא דִיר מְחִילָה סְלִיחָה אִין דֶעם הֵיילִיגֶען טָאג הוֹשַׁעְנָא רַבָּה. מִיט אַן אֵיינְגֶעבּוֹיגֶענֶע קָאפּ וִויא אַ שְׁוֶוערֶע זִינְדֶערֶען, מִיט הֵייסֶע טְרֶעהְרֶען אִין דִיא אוֹיגֶען שְׁטֶעה אִיךְ אַצוּנְד פַאר דִיר אוֹיסְצוּבֶּעטֶען בַּיי דִיר גָאט פוּן עֶרְבַּארְמוּנְג אַ גוּטֶען צֶעטֶעל פַאר מִיר, פַאר מַיין מַאן, פַאר מַיינֶע קִינְדֶערְלַאךְ אוּן פַאר כָּל יִשְׂרָאֵל. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דוּא פָאטֶער פוּן אַלֶע צוּבְּרָאכֶענֶע הֶערְצֶער, הֶער צוּא מַיין גֶעבֶּעט, פַאר־נֶעהְם מַיינֶע זִיפְצֶען. זַאמֶעל צוּזַאמֶען מַיינֶע הֵייסֶע טְרֶעהְרֶען, וֶועלְכֶע אִיךְ פַארְגִיעם פַאר דִיר אִין דַיין הֵיילִיגֶע הוֹיז. מַיין

משלי מוסר

מַאן אִיז אַוֶועקְגֶעפָאהְרֶען אִין אַ גְרוֹיסֶע שְׁטַאדְט אוּן הָאט דָארְט גֶע־קְרָאגֶע אַ מְשָׂרָה שְׁטֶעלֶע בַּיי זַיי־נֶעם זֶעהְר אַ בַּייכֶען קָרוֹב. אִין אַ צַייט אַרוּם אִיז עֶר גֶעקוּמֶען אַהֵיים אוּן הָאט מִיטְגֶעבְּרַאכְט שֵׁיינֶע

גֶעבֶּעט זָאל אַרויפְגֶעהְן צוּ דִיר, צוּ דַיין כִּסֵא הַכָּבוֹד אוּן זִיא זָאל דָארְטֶען גֶעפִינֶען אַן אָרְט צְווִישֶׁען אַלֶע תְּפִלּוֹת וּבַקָשׁוֹת פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, וֶועלְכֶע עֶס קוּמֶען פַאר דִיר הַיינְט פָאר אִין דִיעזֶען הֵיילִיגֶען טָאג. אוּן דֶער זְכוּת פוּן דִי הוֹשַׁעְנוֹת וָואס מִיר זַיינֶען מְקַיֵים דֶעם מִנְהָג פוּן דִי הֵיילִיגֶע נְבִיאִים זָאל מִיר הַיינְט בַּיישְׁטֶעהֶען פַאר דַיין הֵיילִיגֶען שְׁטוּהְל, אַז דוּא זָאלְסְט דֶערְמָאהְנֶען דַיין דִיענְסְט צוּ גוּטֶען אוֹיפְ׳ן נַייעֶם יָאהְר, דוּ זָאלְסְט זִיךְ דֶערְבַּארְמֶען אוֹיף מִיר, אוֹיף מַיין מַאן אוּן אוּנְז צוּשִׁיקֶען אַ גְרִינְגֶע חִיוּנָה. דוּ זָאלְסְט הִיטֶען אַלֶע מַיינֶע קִינְדֶער צוּזַאמֶען מִיט אַלֶע קִינְדֶער פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, פוּן אַלֶעם בֵּייז אוּן פוּן שְׁוֶוערֶע קְרַאנְקְהַייטֶען. דוּ זָאלְסְט זֵיי גֶעבֶּען אַ רֵיינֶע הַארְץ אַז זֵייא זָאלֶען גֶעהֶען אִין דַיינֶע וֶועגֶען, לֶערְנֶען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן הִיטֶען דַיינֶע מִצְווֹת. קֶעהְר אוּנְז אוּם אִין אוּנְזֶער הֵיילִיגֶע שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם אוּן בּוֹי אוֹיף צוּרִיק דַיין הֵיילִיגֶען בֵּית הַמִקְדָשׁ וואוּ דַיין שְׁכִינָה הָאט שְׁטֶענְדִיג גֶערוּהְט, אוּן דָארְטֶען וֶועלֶען מִיר אוּנְזֶערֶע הֶערְצֶער דִיר בְּרֵיינְגֶען אָפְּפֶער, אוּן דִיךְ דִינֶען בִּקְדוּשָׁה וּבְטָהֳרָה, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

סֵדֶר הַקָפוֹת פוּן הוֹשַׁעְנָא רַבָּה.

צוּ דֶער עֶרְשְׁטֶער הַקָפָה זָאגְט מֶען דָאס:

רַחֲמָנָא, דֶערְבַּארְעמְדִיגֶער גָאט, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אַבְרָהָם דַיין גֶעלִיעבְּטֶער, וָואס דוּא הָאסְט

משלי מוסר

לָאמְפֶּען אוּן אַנְדֶערֶע טַייעֶרֶע כֵּלִים וָואס זַיין קָרוֹב הָאט אִיהְם גֶעגֶעבֶּען אַ מַתָּנָה. וֶוען זַיינֶע פְרַיינְד זַיינֶען אִיהְם גֶעקוּמֶען בֶּעזוּכֶען אוּן הָאבֶּען גֶעזֶעהְן דִיא שֶׁעהְנֶע לָאמְפֶּען אוּן כֵּלִים, הָאבֶּען זֵיי אִיהְם אָנְגֶענוּמֶען

אִיהְם גֶעפְּרוּבְט מִיט צֶעהְן פְּרוּבוּנְג אוּן עֶר אִיז בַּאשְׁטַאנֶען אוּן הָאט אִין דִיר גֶעגְלוֹיבְּט. זַיין זְכוּת אִין דֶער בְּרִית, וָואס דוּ הָאסְט מִיט אִיהְם כּוֹרֵת בְּרִית גֶעוֶוען, זָאל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהְן הַיינְט אִין הוֹשַׁעְנָא רַבָּה צוּ דֶער גְמַר חֲתִימָה אַז דוּא זָאלְסְט קִינִיגֶען אִיבֶּער אוּנְז, דַיין לִיעבּ הֵיילִיג פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה:

צוּ דֶער אַנְדֶערֶער הַקָּפָה זָאגְט מֶען דָאס:

רַחֲמָנָא, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער גָאט, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן יִצְחָק וָוָאס עֶר הָאט אוֹיסְגֶעשְׁטְרֶעקְט זַיין הַאלְז אוּן הָאט זִיךְ גֶעוָואלְט לָאזֶען מַקְרִיב זַיין פַאר אַ קָרְבָּן עוֹלָה פוּן דַיין לִיעבֶּען הֵיילִיגֶען נָאמֶען וֶועגֶען. זַיין זְכוּת זָאלְסְט דִי אוּנְז גֶעדֶענְקֶען, לִיעבֶּער גָאט, הַיינְט אִין הוֹשַׁעְנָא רַבָּה צוּא דֶעם גְמַר חֲתִימָה אַז דוּ זָאלְסְט קִינִיגֶען אִיבֶּער אוּנְז, דַיין לִיבּ הֵיילִיג פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

לְךָ זְרוֹעַ עִם גְבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ:

צוּ דֶער דְרִיטֶער הַקָּפָה זָאגְט מֶען דָאס:

רַחֲמָנָא, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָאטֶער, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶער פָאטֶער יַעֲקֹב, זַיין זְכוּת זָאהְל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהְן הַיינְט אִין הוֹשַׁעְנָא רַבָּה צוּ דֶעם גְמַר חֲתִימָה

משלי מוסר

פַאר אַ גְרוֹיסֶען גְבִיר. הָאט דֶער גַאסְט צוּא זַייא גֶעזָאגְט: „מַיינֶע פְרַיינְד, אִיהְר הָאט אַ טָעוּת. דָאס נֶעהְמְט מֶען מִיךְ אָן פַאר אַ גְבִיר דָא אִין קְלֵיין שְׁטֶעדְטֶעל. דָארְט אָבֶּער אִין דֶער כְּרַךְ בַּיי מַיין קָרוֹב בִּין אִיךְ גָאר נִיט. וֶוען אִיךְ קְלַאפּ אָן אִין זַיין טִהִיר אוּן עֶר פְרֶעגְט ‚וֶוער אִיז דָאס?‘ וֶוער אִיךְ אַ דֶער־שְׁרָאקֶענֶער“.

אָט דָאס הָאט הִלֵּל הַזָּקֵן גֶע־מֵיינְט: „אִם אֲנִי כַּאן“, אַז אִיךְ בִּין.

אַז דוּא זָאלְסְט קִינִיגֶען אִיבֶּער אוּנְז. דַיין לִיעבּ הֵיילִיג פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם:

צוּ דֶער פֶערְטֶער הַקָּפָה זָאגְט מֶען דָאס:

רַחֲמָנָא, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָאטֶער, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן משֶׁה רַבֵּינוּ דֶער בַּאגְלוֹיבְּטֶער מַאן, וָואס דוּ הָאסְט מִיט אִיהם גֶערֶעדְט פָּנִים בְּפָנִים. דַיין זְכוּת זָאל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהְן הַיינְט אִין הוֹשַׁעְנָא רַבָּה צוּ דֶעם גְמַר חֲתִימָה. אַז דוּ זָאלְסְט קִינִיגֶען אִיבֶּער אוּנְז דַיין לִיבּ הֵיילִיג פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

צוּ דֶער פִינְפְטֶער הַקָּפָה זָאגְט מֶען דָאס:

רַחֲמָנָא, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער גָאט, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן דֶער הֵיילִיגֶער מַאן, וָואס אִיז גֶעוֶוען גֶעקְלֵיידֶעט אִין אַכְט בִּגְדֵי כְהוּנָה צוּ מְכַפֵּר זַיין אוֹיף דִי עֲבֵירוֹת פוּן יִשְׂרָאֵל. דַיין זְכוּת זָאל אוּנְז בַּיישְׁטֶעהְן הַיינְט אִין הוֹשַׁעְנָא רַבָּה צוּ דֶעם גְמַר חֲתִימָה אַז דוּ זָאלְסְט גִיךְ קִינִיגֶען אִיבֶּער אוּנְז, דַיין לִיעבּ הֵיילִיג פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם:

משלי מוסר

דָא אוֹיף דֶער זִינְדִיגֶער וֶועלְט, אִיז „הַכֹּל כָּאן", מֵיינְט אִיהר אַז אִיךְ בִּין אַלֶעס. „וּכְשֶׁאֵין אֲנִי כָּאן", אוּן אַז אִיךְ וֶועל דָא נִיט זַיין, נוּר בעהו"ב בַּיים טִיהר פוּן גַן עֵדֶן, וואוּ עֶס גֶעפִינֶען זִיךְ דִיא אָבוֹת אוּן אַנְדֶערֶע גְרוֹיסֶע צַדִּיקִים, אוּן אִיךְ וֶועל אוֹיךְ וֶועלֶען אַבַּיינְגֶעהְן, וֶועט מֶען פְרֶע־

צו דער זעקסטער הקפה זאָגט מען דאָס:

רחמנא, דערבאַרעמדיגער גאָט, געדענק אונז דעם זכות פון יוסף הצדיק דער גרעסטער מאַן און זאָלסט קיניגען גיך און באַלד אויף אונז דיין ליב היליג פאָלק ישראל:

צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו:

צו דער זיבעטער הקפה זאָגט מען דאָס:

רחמנא, דערבאַרעמדיגער גאָט, געדענק אונז דאָס זיסע געזאַנג פון דוד המלך עליו השלום. מיט טרויעריגע מייטען און פידלען האָט ער דערוועקט דעם מאָרגען־שטערן, צו לויבען דיך מיט זיינע שירות ותשבחות. זיין זכות זאָל אונז בייִשטעהן היינט אין הושענא רבה צו דער גמר חתימה, במהרה, גיך און באַלד זאָל קומען דער מבשר צדק און משיח בן דוד, מיר זאָלען קומען מיט גרוים שמחה און פרייד קיין ארץ ישראל אונזער היליג לאַנד, אַזוי וויא עס שטעהט אין פסוק: ובא לציון גואל, אמן:

לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

משלי מוסר

קהלת זאָגט: „ושבתי אני ואראה את כל העשוקים תחת השמש והנה דמעות העשוקים ואין גען: „מי כאן?“ — ווער איז דאָס דאָרט? ווייל געגען זיי בין איך גאָר ניט געאַכטעט.

תחנה פון ליכט צינדען לשמיני עצרת ולשמחת תורה.

שמיני עצרת און שמחת תורה דארף מען ביי ליכט צינדען מאכען שהחיינו:

שמע תפלתי יי והאזינה לקול תחנוני:

הער צו, ליעבער גאט, מיין תפלה, וואס איך וויל טהאן פר דיר און פארנעהם דאס קול פון מיין געבעט און בקשות וואס איך וויל פאר דיר יעצט זאגען:

שערי שמים פתח ויתעוררו עלי רחמיך:

מאך אויף די טהויערען פון דעם הימעל אריינצולאזען מיינע רייד וואס איך וועל פארגיעסען און עס זאל דערוועקט ווערען אויף מיר דיינע פיעל דערבארעמקייט:

שפתי תפתח ורעיונותי לא יהיו נבוכים:

מיינע לעפצען זאלסט דו עפענען, דערבארעמדיגער גאט, איך זאהל זאגען פאר דיר מיינע רייד, אזוי וויא מען געהער צוא זאגען פאר דיר וואס דוא ביסט א מלך מלכי המלכים, און מיינע געדאנקען זאלען ניט צומישט ווערען:

ואל יבא עצב ויגון בבתינו לעולם:

און עס זאהל ניט קומען קיין שום טרויערקייט און קיין שום קלאג און קיין שום זארג אין אונזערע הייזער ביז אוי־

להם מנחם", איך האב מיך ארומגעקוקט און געזעהן דיא גוואלדטהאטען וואס ווערען געטהאן אונטער דער זון און די טרעהרען פון

דיא געדריקטע און זיי האבען נימז קיין טרייסטער. מיר וועלען פארשטעהן דעם מאמר דורך א משל: עטליכע סוחרים זיינען געקו־

ביג. מיר זאלען אויסלעבען אונזערע יאהרען אין נחת און אין פרייד:

ונהיה חשובים בעיניך ואל תפרד מאתנו:

און מיר זאלען זיין חשוב אין דיינע אויגען און זאלסט זיך קיינמאהל ניט אפשיידען פון אונז, אין דעם זכות, וואס מיר היטען דעם היילינגען יום טוב שמיני עצרת, וואס ער ווערט גערופען מיט דעם דאזיגען נאמען, וואס באדייט אז עס איז דיר זיך שווער אפצושיידען פון אונז דיין געליעבטע פאלק ישראל:

ראה עם אהובך ששים ושמחים בתורתך:

קוק און זעה, ליעבער גאט, וויא דיין געליעבטע טהייערע פאלק טוען זיך היינטיגען טאג פרעהען מיט דיין תורה אין אלע בתי מדרשים און אין אלע שוהלען:

קבל ברצון ברכתי על נרותי שהדלקתי:

נעהם אן, ליעבער גאט, מיט'ן גוטען ווילען מיין ברכה, וואס איך האב געמאכט אויף דיא ליכט וואס איך האב אנגעצונדען לכבוד דעם היילינגען יום טוב:

וחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה:

און בענייע אויף אונז דאס יאהר צו פיעל גוטס און בענטשונג, מיר זאלען געבענטשט ווערען צוא א גוט לעבען

משלי מוסר

מען אין אן איינפאהר הויז צו געב־טיגען. זייא האבען זיך געהייסען געבען א גוטען מאהלצייט פון פיש, פלייש און טייערע משקאות. אין דער צייט ווען דיא סוחרים זיינען דארט געוועזען איז געקומען אן ארע־מאן. ער האט אבגעגעסען א שטי־קעל פערדארט ברויט און זיך גע־

און גוטֶע פַּרְנָסָה און מִיר זָאלֶען מְגַדֵל זַיין אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער צוּ דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה וּמִצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אָמֵן:

וְעֵינֵי בַּעֲלִי וּבָנַי בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה תָּאִיר:

און אַזוֹי וִויא אִיךְ הָאבּ דֶערְלַייכְט דִי לִיכְט לִכְבוֹד דֶעם יוֹם טוֹב אַזוֹי זָאלְסְטוּ לִיעבֶּער גָאט דֶערְלַייכְטֶען דִיא אוֹיגֶען פוּן מַיין מַאן און מַיינֶע קִינְדֶער אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה:

וְנִזְכֶּה לְקַיֵים כָּל תַּרְיַ"ג מִצְוֹת הַכְּתוּבוֹת בְּתוֹרָתֶךָ אָמֵן:

און בִּזְכוּת, וָואס מִיר וַוייבֶּער גֶעהֶען הַיינְטִיגֶען יוֹם טוֹב אִין דִיא שׁוּהְלֶען צוּ קוּשֶׁען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה זָאלְסְטוּ אוּנְז מְזַכֶּה זַיין מִיר זָאלֶען מְקַיֵים זַיין אַלֶע תַּרְיַ"ג מִצְווֹת וָואס זַיינֶען גֶעשְׁרִיעבֶּען אִין דֶער תּוֹרָה, אָמֵן סֶלָה:

אַ תְּחִנָּה פַאר מוּסַף צוּ תְּפִלַּת גֶשֶׁם.

אִיךְ פַארְבִּינְד מִיךְ מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל צוּזַאמֶען, וָואס שְׁטֶעהֶען יֶעצְט פַאר דִיר גָאט און בֶּעטֶען רֶעגֶען אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי דִיא פֶעלְדֶער זָאלֶען וַואקְסֶען, דִי תְּבוּאָה זָאל זַיין גֶערָאטֶען, דִי פֵּירוֹת זָאלֶען זַיין זִיס, דִי בְּלוּמֶען זָאלֶען אַרוֹיסְגֶעבֶּען אַגֶעשְׁמַאקֶען רֵיחַ, דִי גְרָאז זָאל זַיין גְרִין און שָׁאף און רִינְדֶער זָאלֶען זִיךְ מִיט דֶעם זֶעטִיגֶען, דִי רֶעגֶענְס זָאלֶען גֶעהֶען אִין דֶער צַייט, אָהְן אַ שְׁטוּרְם וִוינְד, אָהְן הָאגֶעל, נִיט צוּ פִיעל נִיט צוּ וֶוייניג, דִי דָארְטִיגֶע יוּדֶען וֶועלֶען זַאט זַיין מִיט בְּרוֹיט וֶועלֶען זֵיי קָאנֶען לֶעהְרְנֶען און דַאוְוענֶען. דִיא הַשְׁפָּעָה פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וֶועט זִיךְ צִיהֶען צוּ אוּנְז אִין חוּץ לָאָרֶץ וֶועלֶען מִיר נִיט

משלי מוסר

לִייגְט שְׁלָאפֶען. אִין מִיטֶען נַאכְט זַיינֶען דִיא סוֹחְרִים אַנְטְלָאפֶען און דֶער אָרֶעמַאן אִיז פַארְבְּלִיעבֶּען. דער בַּעַל הַבַּיִת אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען אִין דֶער פְרִיה און אִיז גֶעגַאנְגֶען צוּ דִיא סוֹחְרִים מָאהְנֶען גֶעלְד פַארְ'ן מָאהְלְצַייט, אָבֶּער עֶר הָאט בְּלוֹיז גֶעפוּנֶען דֶעם אָרֶעמַאן, עֶר הָאט

דארפען אנקומען איינער צום אנדערען בעטען חלילה ברויט, מיר וועלען זאט זיין פון דיין האנד, וויא דער פסוק זאגט: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, עפען אויף דיין האנד און מאך זאט אלע לעבעדיגע מיט דיין גוטען ווילען, געלויבט ביסטו גאט, וואס דו ביסט א זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים. הער צו אונזער תפלה און זיי ממלא אונזער רצון, אמן:

אליעז״ פון אלף בית אויף שמחת תורה.

ליעבער גאט, לאזען מיר געניעסען דעם זכות פון אונזער מוטער חנה, וואס זיא איז געגאנגען אין בית המקדש אריין תפלה טהאן:

א אנפאנגען וועלען מיר צוא זינגען מיט א הויכע שטימע, לכבוד אונזער תורה וואס האט קיין פגימה, און אונזער הייליגען גאט. וואס האט אונז געגעבען די הייליגע תורה מיט איהרע צעהן געבאט:

ב באשיידען וועל איך דיא זאך קלאהר, אונזער תורה איז געווען פארבארגען פון בריאת עולם אן, צוויי טויזענד יאהר, דערנאך איז זי אונז געגעבען געווארען גאנץ אין גאר:

ג גאט דער אלמעכטיגער האט געטהאן זיינע מלאכים אין הימעל פרעגען: זאל איך די תורה צוא די לייט וואס

משלי מוסר

איהם אנגענומען אלס איינער פון די סוחרים און ער האט איהם גענומען שלאגען פאר ניט באצאהלען פאר'ן עסען און טרינקען פון איהם און זיינע חברים. דער ארעמאן האט אנגעהויבען צו וויינען: „וואס האט איהר צו מיר? יענע האבען זיך געלאזט וואויל געהן און איך

אוֹיף דֶער עֶרד גֶעבֶּען? אַזוֹי בַּאלְד עֶנְטְפֶערֶן אַלֶע גְלַייך:
גָאט, לָאז דָאך דַיין שֶׁעהְנְהַייט אִין הִימֶעל־רַייך:

ד דָא זָאגְט גָאט צוּ דִי מַלְאָכִים: אִיהְר עֶנְגֶעל, דִיא הֵיילִיגֶע
תּוֹרָה אַייך צוּ גֶעבֶּען, דָאס קָאן נִיט זַיין, אִיך וֶועל פוּן דִי
וָואס אוֹיף דֶער עֶרְד אוֹיך גֶעלִייבְּט זַיין, לָאזֶען זֵיי וִויסֶען
אַז קֵיינֶער אִיז קֵיין גָאט אוֹיף דֶער וֶועלְט נִיט מֵיין, נָאר
אִיך אַלֵיין:

ה הוֹיבֶּען אָן דִיא מַלְאָכִים צוּ זָאגֶען צוּ גָאט: דוּ הַאר פוּן
דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, וְוִי זָאלְסְטוּ גֶעבֶּען אַזֶעלְכֶע הֵיילִיגְ־
קַייט צוּ לַייט וָואס זַיינֶען פוּן דֶער עֶרְד גֶעשְׁטֶעלְט? גִיעבּ
עֶס אוּנְז עֶנְגֶעל נָאר מִיר וֶועלֶען זִיך בַּאמִיהֶען אִין אִיהְר
גַאנְץ אוּן גָאר:

ו וִויא בַּאלְד דֶער אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט טְהוּט דָאס פוּן זֵייא
הֶערֶען, אַזוֹי בַּאלְד עֶנְטְפֶערְט עֶר צוּא דִיא מַלְאָכִים: אִיך
זָאג אַייך דִיא זַאך גַאנְץ קְלָאהְר, אִיהְר קֶענְט נִיט הָאבֶּען
דִיא תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, וַוייל אִיהְר זַייט נִישְׁט גֶעוֶועז אִין
מִצְרַיִם:

ז זָא בַּאלְד זָאגֶען דִי מַלְאָכִים: נוּ, הָאבֶּען מִיר קֵיין בְּרֵירָה,
אוּן מִיר קָאנֶען נִיט הָאבֶּען דִיא תּוֹרָה, וַוייל דִי צֶעהְן גֶע־
בָּאט מִיט „אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מִמִּצְרַיִם“ פַאנְגְט זִיך אָן, אוּן
מִיר הָאבֶּען קֵיין עֲבוֹדַת פֶּרֶךְ גֶעטְהָאן:

משלי מוסר

זָאב בְּלוֹיז גֶעגֶעסֶען אַ שְׁטִיקֶעל טְרוּ־
קֶען בְּרוֹיט, לְסוֹף שְׁטְרָאפְט אִיהְר
מִיר פַאר זֵיי!“ כַּךְ, אַזוֹי אִיז אוֹיך
מִיט דִיא רְשָׁעִים אוּן צַדִיקִים. דִיא
רְשָׁעִים לֶעבֶּען אוֹיף דֶער וֶועלְט אַ
גוּטֶען טָאג אוּן דִיא צַדִיקִים זַיינֶען
גָאר נִיט נֶהֱנֶה פוּן דֶער וֶועלְט, לְסוֹף
וֶוערֶען דִי צַדִיקִים גֶעשְׁטְרָאפְט פַאר
דִי זִינְד פוּן דִיא רְשָׁעִים. אָט דָאס
זָאגְט קֹהֶלֶת: אִיך זֶעה דִיא גְוַואלְד־

ח ווי ווכים, הייסט דיא מלאכים געהן פארט, און טהוט רו־
פען צו משה צו זיין היילינג ארט, און זאגט צו איהם, מיט
זיין היילינע שמים:

ט טהו ניט זאמען, מיין געטרייער קנעכט, און געה צו מיין
פאלק ישראל גיך און געשווינד, און גיעב זיי דיא תורה
אצונד:

י ישראל מיין פאלק, דיא קינדער פון אברהם יצחק ויעקב,
זאלסטו פרעגען, אויב זיי זיינען ניט דאגעגען, צוא נעה־
מען די תורה, וואס איז די בעסטע סחורה:

כ כל ישראל נעהמען אויף משה'ן גאנץ פיין, זיי זאגען צוא
אז זיי וועלען בלב אחד זיין, זיי האבען קיין זאך דאגע־
גען, און ווילען גאר ניט פרעגען:

ל יעבער משה, וואהרהאפטיגער מאן, וואס דער לעבע־
דיגער גאט וועט דיר באפוילען וועלען מיר אלץ טהאן,
ער איז דער איינציגער גאט איבער אלע באשעפעניש,
ער האט אונז געפיהרט איבער דעם ים אין דער טרי־
קעניש:

מ משה רבינו איז געקומען צוא גאט, און געזאגט אז ער
האט ערפיהלט זיין געבאט, און „נעשה ונשמע" האבען
געזאגט די אידען, און זיינען צופריעדען:

משלי מוסר

טהאטען. די אונרעכטען וואס ווע־
רען געטהאן אונטער דער זון וויא
דיא צדיקים פארגיסען טרעהרען
וואס זייא וועלען געשטראפט פאר
פרעמדע זינד. דעריבער פיהרט ער
אוים: „ושבח אני את המתים"—איך

שעטץ גליקליך דיא מתים, די גע־
שטארבענע צדיקים, ווייל אויף יע־
נער וועלט קריגען זיי גוט אבגע־
צאהלט פאר די קריוודעס וואס זיי
האבען געהאט אויף דער וועלט.

נ ניט ערגעץ איז קיין פאלק פארהאנדען נור ישראל אליין,
וואס איז אזוי אונטערטעניג פון גרויס ביז קליין, און
פאלגען, ליעבער גאט, דיין היילינע געבאט:

ס סומך זיין וועלען זיי זיך אויף מיינע רייד, און אהן אן אונ-
טערשייד, וועלען זיי מקבל זיין, גאנץ שעהן און גאנץ פיין:

ע ענטפערט גאט צו משה: קום אהער מיין היילינער קנעכט,
רוף מיר צו אהרן און די זקנים און כל ישראל גאנץ גע-
שלעכט, איידער זיי געהן צום בארג סיני, זאג זיי באצייי-
טען, אז זיי זאלען שטעהן פון ווייטען:

פ פארכט און מורא באפאלט דיא זקנים, מיט אלע אידען
אין איינעם, זיי שרעקען זיך וויא פארן טוידט, ווען מען
הייסט זיי זיין צום דריטען טאג גרייט:

צ ציהען טהוען דיא ישראל צום הר סיני, דעם אויסדער-
וועהלטען בארג, זעהען זייא דיא גרויסע וואונדער גאר
שטארק, היילינען זיך דריי טעג און דריי נעכט, וויא עס
האט געהייסען משה גאט'ס קנעכט:

ק קליין און גרויס און אלע היילינע נשמות קומען דארט,
און מיט גרויס מורא און פארכט, זיי אנטפאנגען פון דעם
אלמעכטיגען גאט זיין גאב, און פארנעהמען זיין זאג:

ר ריכטיג צוא דער באשטימטער צייט, האבען זיך פארזא-

משלי מוסר

קהלת זאגט ווייטער: „ויום המות מיום הולדו", דער טאג פון טוידט איז חשוב'ער וויא דער טאג ווען מען ווערט געבוירען למשל: אין א האפען שטעהען צוויא שיפען, איינע איז נור וואס געקומען פון איהר רייזע און די צווייטע געהט אפ נאך א ווייטע רייזע. פיעלע מענשען זיינען פערזאמעלט ביים ברעג ים און מיט פריידען געשריי-

מֶעלְט אַלֶע לַייט, דֶעם זֶעקְסְטֶען אִין סִיוָן אִיז דָאס גֶעוֶועֶן,
דַאמָאלְס זַיינֶען גְרוֹיסֶע וואוּנְדֶער גֶעשֶׁעהֶן:

ש שְׁרֶעקְלִיכֶע דוּנֶערְן אוּן בְּלִיצֶען הָאבֶען אָנְגֶעפַאנְגֶען, דֶער בַּארְג סִינַי מִיט אַ וָואלְקֶען פַארְהַאנְגֶען, דִי אִידֶען הָאבֶען זִיךְ דֶערְשְׁרָאקֶען פַאר גָאטְ'ס קוֹל, אוּן זַיינֶען אַנְטְלָאפֶען מִיט אַ מָאהְל:

ת תֵּיכֶּף הָאבֶען זַייא דִיא מַלְאָכִים אוּנְגֶעקֶעהְרְט אוֹיף זַייעֶר אָרְט, אַרוּם בַּארְג סִינַי דָארְט, אוּן גֶעבֶּעטֶען מֹשֶׁה'ן עֶר זָאל זֵיי זָאגֶען דִי גֶעבָּאט, וַוייל זֵיי הָאבֶען מוֹרָא פַאר דֶר שְׁטִימֶע פוּן גָאט:

תְּחִנָּה לְשִׂמְחַת תּוֹרָה.

דִי תְּחִנָּה זָאגְט מֶען שִׂמְחַת תּוֹרָה וֶוען מֶען קוּמְט אִין שׁוּהְל דִי תּוֹרָה קוּשֶׁען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, עֶס זָאהְל זַיין דֶער וִוי־לֶען פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט, דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶע־רֶען, דָאס עֶס זָאל זַיין דִיא שָׁעָה וָואס מִיר עֶפֶענֶען דֶעם אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ אוּן מִיר קוּמֶען קוּשֶׁען דַיין לִיעבֶּע הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אַ שָׁעָה פוּן דֶער־

משלי מוסר

עֶן בַּאגְלֵייטֶען זֵיי דִי שִׁיף וָואס גֶעהְט אָפּ, וֶועהְרֶענְד וֶוענֶען דֶער אָנְגֶע־קוּמֶענֶער שִׁיף אִיז קֵיינֶער בֶּעזַאיְסְ־טֶערְט. אַ קְלוּגֶער וָואס אִיז דֶערְבַּיי גֶעוֶועֶן הָאט בַּאמֶערְקְט: „שׁוֹטִים וָואס אִיהְר זַיינְט! פַאר דֶער שִׁיף וָואס אִיז גֶעקוּמֶען דַארְף מֶען זַיין מֶעהְר בֶּעזַייסְטֶערְט וִויא פַאר דֶער שִׁיף וַואס גֶעהְט אָפּ. דֶען וָואס קֶען מֶען וִויסֶען וָואס מִיט דִיעזֶער שִׁיף קָאן פַּאסִירֶען אוֹיפְ'ן וֶועג? זִי קֶען זִיךְ אָנְקְלַאפֶּען אָן אַ פֶעלְז אוּן אוּנְ־טֶערְגֶעהְן. זִי קֶען בֶּעפַאלֶען וֶוערֶען פוּן יַם־רוֹיבֶּערְס אוּן פֶערְשִׁיעדֶענֶע סִבּוֹת אוּן אוּמְגְלִיקֶען קֶענֶען מִיט אִיהְר טְרֶעפֶען. דִי שִׁיף אָבֶּער וָואס אִיז גֶעקוּמֶען בְּשָׁלוֹם מִיט דִי פַּאסַא־זְשִׁירֶען אוּן אָנְגֶעלָאדֶען מִיט כָּל טוּב

בַּארְמְהַקייט, אַ שָׁעָה פוּן גֶענָאד, אַ שָׁעָה פוּן בַּאוִוילִיגוּנְג. עֶס זָאל גֶע־זֶעהֶען וֶוערֶען פַאר דִיר דֶער זכוּת וָואס מִיר קוּמֶען יֶעצְט דַיין לִיעבֶּע הֵיילִיגֶע תּוֹרָה קוּשֶׁען אוּן זָאלְסְט אוּנְז עֶפֶענֶען טְהוֹיעֶרֶען פוּן לֶעבֶּען, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גֶעזוּנְד, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גוּטֶע פַּרְנָסָה, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גוּ־טֶען מַזָל, טְהוֹיעֶרֶען פוּן גְלִיק, אוּן זָאלְסְט אוּנְז בַּאגְלִיקֶען אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע וֶועגֶען וואוּ מִיר וֶועלֶען זִיךְ קֶינְהֶרֶען אוּן וֶוענְדֶען מִיר זָאלֶען קֶענֶען דֶערְהַאלְטֶען דַיין לִיעבֶּע הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן אִיהְרֶע מִצְוֹות מִיט אַלֶע זֵייעֶרֶע פְּרָטִים אוּן דִקְדוּקִים אַזוֹי וְוִיא דַיין ווִילֶען אִיז אוּן מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ מְגַדֵל זיין אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער צוּ גָאטְ׳ס דִינְסְט. אוּן אִין דֶעם זְכוּת וָואס מִיר פְרֶעהֶען זִיךְ אִין דֶעם לִיעבֶּען הֵיילִיגֶען יוֹם טוֹב מִיט דַיין תּוֹרָה זָאלְסְטוּ אוּנְז דֶערְפְרֶעהֶען אוּנְזֶער הַארְץ מִיט אַלֶעם גוּטֶען, עֶס זָאהְל נִיט גֶעשֶׁעהֶן צוּ אוּנְז אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע לֶעבּ־טֶעג קַיין טְרוֹיעֶרְקַייט אוּן קַיין קְלָאג אוּן קַיין זִיפְצֶען אוּן זָאלְסְט אוּנְז בַּאשִׁירְמֶען פוּן אוּנְזֶערֶע לֵייד:

משלי מוסר

דַארְף מֶען וַוארֶעם בֶּעגְרִיסֶען אוּן אוֹיפְנֶעהְמֶען מִיט גְרוֹיס שִׂמְחָה".

כַּךְ, אַזוֹי אִיז מִיטְ׳ן מֶענְשֶׁען. וֶוען אַ קִינְד וֶוערְט גֶעבָּארֶען וַויים מֶען דָאךְ נִיט וָואס עֶר וֶועט זַיין. אֶפְשָׁר וֶועט עֶר גָאר, חַס וְשָׁלוֹם, אוֹיסְוַואקְסֶען אַ רָשָׁע. דַארִיבֶּער אִיז דֶער גֶעבּוּרְטְס טָאג גָאר נִיט אַזַא חֲשִׁיבוּת. וֶוען אָבֶּער אַ מֶענְטְשׁ גֶעהְט אַוֶועק פוּן דֶער וֶועלְט פוּל מִיט תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים דַארְף מֶען צוּפְרִיעדֶען זַיין אוּן דַאנְקֶען גָאט. אַט דָאס זָאגְט שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ: "וְיוֹם הַמָוֶת מִיוֹם הִוָלְדוֹ".

שִׂמְחַת תּוֹרָה זַיינֶען זִיךְ אַלֶע מְשַׂמֵחַ. אֲפִילוּ פְּרָאסְטֶע מֶענְשֶׁען, וָואס קֶענֶען נִיט לֶערְנֶען אוּן פַארְזוּכֶען נִיט אַ גַאנְץ יָאהְר עֶטְוָואס לֶערְנֶען דִי תּוֹרָה, טְרִינְקֶען אוֹיךְ אַ פָּאאָר שְׁנֶעפְּסְלַאךְ אוּן גֶעהֶען אַ טֶענְצֶעל. פַארְקֶעהְרְט, פְּרָאסְטֶע מֶענְשֶׁען וָואס לֶערְנֶען נִיט הוּלְיֶען אָפְּטְמָאהְל מֶעהְר וִוי דִי בְּנֵי תּוֹרָה, וְוִיא לוֹמְדִים וָואס לֶערְנֶען דוּרְכִין יָאהְר זֶעהְר פִיעל. אִין פְלוּג אִיז דָאךְ דָאס זֶעהְר נִיט גְלַייךְ אוּן דָאס זֶעהְט גָאר אוֹיס אַ חִילוּל הַתּוֹרָה.

תורה תורה, קוק אן דיינע ליעבע קינדער, וואס קומען צו קושען דיר מחמת גרויס ליעבשאפט וואס אין זייער הארצען איז צוא דיר און טהוען זיך אן מיט שעהנע טהייערע קליידער פון דיין כבוד וועגען. דארום זאלסט דו אויף אונז א גוטען זכות זאגען פאר השם יתברך, דאס ער זאל אונז געבען א גוט יאהר מיט פיעל ברכות מיט עושר און כבוד און מיר זאלען זוכה זיין צוא געהען קושען דיא היילינגע תורה אין בית המקדש, במהרה בימינו:

בשעת מען קושט די תורה זאגט מען דעם פסוק דריי מאהל:

ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין:

די תחנה זאגט מען ווען מען געהט ארויס פון שוהל:

רבונו של עולם, הערר פון דער גאנצער וועלט, זאלסט אננעהמען אלע אונזערע תפלות ובקשות וואס מיר האבען דיך גע־טהאן בעטען אין דער היילינגער שוהל און מיר זאלען חס ושלום ניט פארשעהמט ווערען, דען מיר געהען שוין יעצט אוועק פון דיין היי־ליגער שוהל און מיר פרעהען זיך דערמיט וואס מיר זיינען דא אין שוהל געוועזען און מיר האבען געקושט דיין ליעבע היילינגע תורה ווס

משלי מוסר

וואס האבען דיעזע מענטשען צוא הוליען?

א איד א למדן, וועלכער האט א גאנץ יאהר געלערענט תורה בהתמדה האט געזעהן וויא א וואס־סער־טרעגער, א גרויסער פראס־טאק, האט שמחת תורה געזונגען און געטאנצט. „וואס איז מיט דיר דיא שמחה" — האט ער איהם גע־פרעגט - „דוא האסט דען דורכ'ן יאהר עפעס געלערענט וואס דוא הוליעסט אזוי?" דער פראסטאק האט איהם דערויף געענטפערט:

„בארף איך זיך ניט פרעהען אין דעם טאג פון מיין ברודער'ס חתונה? דוא ביזט דאך מיינער א ברודער, וויל מיר זיינעןביידע קינדער פון אברהם, יצחק ויעקב. ביי דיר איז היינט חתונה. דו ביזט דער „חתן תורה", וייל דו האסט א

זיא ווערט אנגערופען תורת משה. און אין דעם זכות פון משה רבנו עליו השלום זאלסטו אונז שטארקען אונזערע הערצער, אז מיר זאלען חס ושלום קיינמאהל ניט אוועק נויגען פון דעם וועג וואס דיא היילינגע תורה האט אונז געשאפען, נאר מיר זאלען קאנען מקיים זיין אלע מצוות וואס אין דער היילינגער תורה שטעהט, און בזכות אלע צדיקים און אלע פרומע לייט זאלען מיר זוכה זיין צוא האבען גוטע קינדער וואס זאלען זיך מיהען אין דער תורה, טאג און נאכט, און מיר זאלען זוכה זיין איבער א יאהר אין דער היילינגער שוהל ווי־דער צו געהן, אמן סלה:

א נייע תחנה לחנוכה.

צו לייענען אלע אבענד פאר חנוכה ליכט בענשען:

אלהינו ואלהי אבותינו, אונזער גאט און דער גאט פון אונזערע עלטערען. מיר פייערען היינט דעם גרויסען יום טוב חנוכה. מיר בענטשען ליכט אכט טאג כסדר אלס אנדענקונג פון דעם קריעגעלע בוימעל מיט וועלכען עס איז געשעהן א נס און אנשטאט איין טאג האט ער געברענט אכט טעג. מיר זאגען „הלל" און „על הנסים" און מיר דאנקען דיר פאר די נסים, גבורות, תשועות ומלחמות וואס דו האסט א מאהל אין דיעזע טעג געטהאן צו אונזערע אור־עלטערען. אבער מיר זיינען ניט אימשטאנד אפצודאנקען דיר פאר דיא גרויסע חסדים וואס דוא האסט דאמאלס געטהאן מיט דיין

משלי מוסר

גאנץ יאהר געלערענט, דעריבער בין איך זיך אויך משמח נאך מעהר פון דיר, ווייל דיין שמחה איז אן איגערליכע און דוא צייגסט זיא ניט פיעל ארוים פונקט ווי א חתן וואס טאנצט ווייניגער פון דיא מחותנים. איך אבער בין א מחותן צוא דער חתונה, הוליע איך מעהר".

פאלק ישראל, ווייל וויפיעל מיר זאלען דיר דאנקען און וויפיעל מיר זאלען דיר לויבען זיינען מיר אלץ נישט יוצא. איך בעט דיך דאריבער, הארציגער פאטער אין הימעל, אז דוא זאלסט מיר ניט רעכענען פאר א זינד אויב איך האב אדער אויב איך וועל היינטיגען חנוכה עפעס פוגם זיין און ניט אפהיטען דעם יום טוב ווי געהעריג איז. אפשר האב איך פארגעסען און געטהאן א מלאכה וואס נשים טהארען ניט טהאן אום חנוכה, אדער אפשר וועל איך פארגעסען און טהאן אזא מלאכה, זאלסטו מיר מוחל זיין און ניט פארשרייבען עס אין ספר הזכרונות פאר א חטא, ווייל איך בין דאך נישט מעהר ווי א זינדיגע אשה מיט א שוואכען זכרון און איך קען מיך ניט אייניהיטען פון צו טהאן אזעלכעס וואס מען דארף נישט טהאן. העלף מיר, אבינו שבשמים, אז איך זאהל זיך נישט פארגעסען און ניט טהאן קיין מלאכה ביי דער שיין פון די חנוכה ליכט, וואס דאס איז פאר זיי א בזיון און אן ערניעדערונג. העלף מיך, מיין מאן, מיינע קינדער און כל ישראל אז אונזערע מזלות זאלען לייכטען אזוי וויא די פייערען אין דער היילינגער מנורה פון בית המקדש. געדענק אונז שטענדיג דעם זכות פון דער צדקת חנה און איהרע זיעבען זיהן, וועלכע האבען זיך מקריב געוועזן על קידוש השם, און טהו מיט אונז שטענדיג נסים, כדי להודות ולהלל לשמך הגדול:

א נייע תחנה לפורים.

צו לייענען אין דער פריה צום באווענען און פאר דער סעודה:

אתה האל עושה פלא, דוא ביסט דער גאט, וואס טהוט וואונדער. מיר פייערען היינט דעם יום טוב פורים אלס אנדענקונג אן דעם גרויסען נס וואס דוא האסט אונז א

מָאהל גֶעטְהָאן, וָוען הָמָן הָרָשָׁע הָאט גֶעוָואלְט אוּמְבְּרֶיינְגֶען און אוּיסְרָאטֶען אַלֶע אִידֶען, און דֶער סוֹף אִיז גֶעוֶוען, אַז דִיא אִידֶען הָאבֶּען גֶעהַאט נְקָמָה אָן זֵייעֶרֶע פֵיינְד און הָמָן און זַיינֶע קִינְדֶער זַיינֶען אוּיפְגֶעהַאנְגֶען גֶעוָוארֶען. מִיר זַיינֶען זִיךְ דַארִיבֶּער מְשַׂמֵחַ אִין דִיעזֶען טָאג און מִיר זָאגֶען עַל הַנִסִים און מִיר דַאנְקֶען דִיר פַאר דִי גְרוֹיסֶע חֲסָדִים, גְבוּרוֹת, תְּשׁוּעוֹת וּמִלְחָמוֹת וָואס דוּ הָאסְט אַ מָאהל גֶעטְהָאן צוּ אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען אִין דִיזֶע טֶעג. אָבֶּער דוּ גָאט בִּיסְט דָאךְ אַ חֲכַם לֵבָב וְאַמִיץ כֹּחַ און דוּא הֶעלְפְסְט אוּנְז שְׁטֶענְדִיג דוּרְךְ נִסִים. וָוען נִיט דַיינֶע גְרוֹיסֶע וואוּנְדֶער און נִסִים וָואס דוּא טְהוּסְט מִיט אוּנְז יֶעדֶען טָאג, יֶעדֶע שָׁעָה און יֶעדֶע רֶגַע, וָואלְטֶען מִיר נִיט גֶעקָאנְט עֶקְזִיסְטִירֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט. אָבֶּער אוּנְזֶערֶע מֹחוֹת זַיינֶען צוּ קְלֵיין צוּ פַארְשְׁטֶעהֶן דִיא חֲסָדִים וָואס דוּא טְהוּסְט מִיט אוּנְז, און אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען זַיינֶען צוּ שְׁוָואךְ צוּ זֶעהֶן דַיינֶע טָאג טֶעגְלִיכֶע נִסִים, אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא הַקְדוֹשָׁה זָאגְט: „אֵין בַּעַל הַנֵס מַכִּיר בְּנִסוֹ", דֶער מִיט וֶועמֶען עֶס פַּאסִירְט אַ נֵס זֶעהְט עֶס גָאר נִישְׁט און בַּאגְרֵייפְט עֶס גָאר נִישְׁט. דַארִיבֶּער בֶּעט אִיךְ דִיר, הַארְצִיגֶער פָאטֶער אִין הִימֶעל, אֶפְשַׁר הָאבּ אִיךְ דִיר אַ גַאנְץ יָאהְר נִיט גֶעדַאנְקְט פַאר דִי פַארְבָּארְגֶענֶע נִסִים וָואס דוּ הָאסְט מִיט מִיר גֶעטְהָאן, זָאל דֶער עַל הַנִסִים וָואס אִיךְ זָאג הַיינְט אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען פַאר דִיר אַלְס אַ דַאנְק פַאר אַלֶע נִסִים, וָואס דוּ הָאסְט גֶעטְהָאן מִיט מִיר, מִיט מַיין מַאן, מִיט מַיינֶע קִינְדֶער און מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל דִיזֶען יָאהְר און אַלֶע יָאהְרֶען. און דוּא זָאלְסְט אוּנְז, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִיט רֶעכֶענֶען פַאר אַ זִינְד, אוֹיבּ אִיךְ, מַיין מַאן, מַיינֶע קִינְדֶער, אָדֶער וֶועלְכֶע אִידִישׁ קִינְד דָאס אִיז, הָאט הַיינְט פוּן גְרוֹיס שִׂמְחָה גֶערֶעדְט אָדֶער גֶעטְהָאן אַזֶעלְכֶעס וָואס אִיז דִיר נִיט

לרצון און העלף אונז אז מיר זאלען זוכה זיין לימות המשיח און מיר זאלען פייערען דעם יום טוב פורים אין ארץ ישראל, דען ווען משיח וועט קומען וועלען אלע ימים טובים בטל ווערען, אבער פורים וועט נישט בטל ווערען. יראו עינינו וישמח לבנו, זאלען אונזערע אויגען זעהן און אונזערע הערצער זאלען זיך פרעהען מיט דעם לעצטען גרויסען נס וואס דו וועסט מיט אונז טהאן, במהרה בימינו, אמן:

תחנה לפסח נאך ליכט צינדען.

די תחנה זאגט מען די ערשטע און די אנדערע טעג פסח נאך ליכט בענשען:

די אנדערע טעג פון פסח ביי ליכט צינדען דארף מען ניט זאגען שהחיינו:

אתה הוא יי האלהים בורא שמים וארץ:

דו ביסט גאט, דער גאט, וואס דו האסט באשאפען די הויכע הימלען און די ערד מיט אלע באשעפעניש וואס עס געפינען זיך אויף דער וועלט:

האזינה ממעון קדשך את שפיכת תפלתי:

פארנעהם פון דיין הייליג וואהנונג מיין געבעט וואס איך וויל יעצט פאר דיר בעטען און זאלסט בויגען דיין אויער צו הערען די ווערטער וואס וועלען ארויסגעהן פון דיין מויל:

משלי מוסר

שבת של פסח לייענט מען די שירת אז ישיר, וועלכע פאנגט זיך אן מיט'ן פסוק: „אשירה לה' כי גאה גאה" איך וועל זינגען צו גאט ווייל ער איז גרויס געוואָרען, און אזוי געהט די גאנצע שירה. אלץ שבחים וועגען גאט'ס גרויסקייט. איז דאך די קשיא:

כִּי אַתָּה עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת:

דֶען דוא גָאט, טְהוּסְט דָאךְ מִיט אוּנְז וואוּנְדֶער אוּן נִסִים יֶעדֶער צַייט, דַארוּם טְהוּ מִיט מִיר אוֹיךְ וואוּנְדֶער צוּא פַארְ־נֶעהְמֶען מַיינֶע רֵייד, הָאטְשׁ אִיךְ וֵויים אַז אִיךְ בִּין נִיט וֶוערְטְה דֶער צוּ:

הוֹצֵאתָנוּ מִמִּצְרַיִם לִהְיוֹת לְךָ עַם סְגֻלָּה:

דוא הָאסְט אוּנְז אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען פוּן מִצְרַיִם אוּן הָאסְט גֶעבְּרַאכְט אוֹיף דִיא מִצְרַיִם גְרוֹיסֶע מַכּוֹת אוּן שְׁלֶעק, אוּן אוּנְז הָאסְטוּ אוֹיסְדֶערְוֶועהְלְט צוּ זַיין צוּ דִיר אַ גֶעלִיעבְּט פָאלְק:

לָכֵן אֲבַקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתֶּעֱרַב לְפָנֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ:

דַארוּם בֶּעט אִיךְ דִיר דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער גָאט, אַז עֶס זָאל זַיין פַאר דִיר זִיעס אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וָואס מִיר טְהוּעֶן בֶּעטֶען פוּן דַיין לִיעבֶּען הֵיילִיגֶען גֶעאַכְפֶּערְטֶען נָאמֶען:

וְעָלַי אֲמָתְךָ הַדּוֹפֶקֶת בְּשַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ:

אוּן אוֹיף מִיר דַיין דִיענְסְט (פלונית בת פלונית) וָואס אִיךְ קוּם יֶעצְט צוּ קְלַאפֶּען אִין דִי טְהוֹיעֶרֶען פוּן רַחֲמִים זָאלֶען זִיךְ עֶרְ־וֶועקֶען דַיינֶע דֶערְבַּארֶעמְקַייט צוּ דֶערְבַּארֶעמֶען זִיךְ אוֹיף מִיר אוּן אוֹיף מַיין מַאן אוּן אוֹיף מַיינֶע קִינְדֶער:

שֶׁתְּבַעֵר מֵעָלֵינוּ כָּל מִינֵי קָשׁוֹת וְרָעוֹת:

אַז דוּ זָאלְסְט אוֹיסְרַאמֶען פוּן אוּנְז אוּן פוּן גָאר דַיין לִיעב

משלי מוסר

וָוארוּם וֶוערְט נִיט דֶערְמָאהְנְט אִין דֶער שִׁירָה דָאס וָואס דִי אִידֶען זַייגֶען גֶעוֶועזֶען קְנֶעכְט אִין מִצְרַיִם אוּן זַייגֶען אוֹיסְגֶעלֵייזְט גֶעוָוארֶען, וָואס עַל פִּי הַשֵּׂכֶל הָאבֶּען זֵיי דָאךְ בַּארוֹיף גֶעבַּארְפְט זִינְגֶען? זָאגְט דֶער דוּבְּ־נֶער מַגִיד ז״ל דַארוֹיף אַ מָשָׁל: אוֹיף אַ חֲתוּנָה הָאבֶּען זִיךְ דִיא

פָאלְק יִשְׂרָאֵל אַלְעם בֵייז אַזוֹי וִויא מִיר הָאבֶען אויסְגֶערַאמְט דֶעם חָמֵץ פוּן אוּנְזֶערֶע הַייזֶער אַזוֹי וִויא דוּא הָאסְט צוּ אוּנְז גֶעבָּאטֶען:

וּבִזְכוּת אֲכִילָתֵנוּ הַמַּצּוֹת תִּשְׁמְרֵנוּ מִלֶּחֶם עוֹנִי:

אוּן אִין דֶעם זְכוּת וָואס מִיר הַאלְטֶען דַיין הֵיילִיג גֶעבָּאט צוּא עֶסֶען מַצוֹת אַ גַאנְץ יוֹם טוֹב וָואס דִי מַצוֹת וֶוערֶען אָנְגֶערוּפֶען אָרֶעם בְּרוֹיט זָאלְסְט דוּ אוּנְז אָפְּהִיטֶען גָאר אוּנְזֶער לֶעבֶּען פוּן אָרֶעמְקַייט אִין אוּנְזֶער בְּרוֹיט.

וּתְבָרְכֵנוּ לְפַרְנָסָה וְכַלְכָּלָה לְשׂוֹבַע וְלֹא לְרָזוֹן:

אוּן זָאלְסְט אוּנְז בֶּענְטְשֶׁען, לִיעבֶּער גָאט, מִיר זָאלֶען הָאבֶּען אוּנְזֶער פַּרְנָסָה אוּן אוּנְזֶער שְׁפַּייז צוּא זַאט, נִיט צוּא קַיין הוּנְגֶער:

וְתִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל מִינֵי מַשְׁחִיתִים וּמַזִּיקִים:

אוּן זָאלְסְט אוּנְז הִיטֶען, לִיעבֶּער דֶערְבַּארְמְדִיגֶער גָאט, פוּן אַלֶע בֵּייזֶע מַלְאָכִים וָואס זֵיי פַארְדַארְבֶּען אוּן טְהוּעֶן שַׁאדֶען אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעהִיט צוּ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אִין מִצְרַיִם:

וְאַל תַּשְׁלוּט אַסְכָּרָה בְּיַלְדֵי עַמֶּךָ:

אוּן אַזוֹי וִוי עֶס הָאט נִיט גֶעוָועלְטִיגְט קַיין מַשְׁחִית אִין דִי בְּכוֹרִים פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל וֶוען דוּא הָאסְט גֶעטוֹידְט דִיא בְּכוֹרִים פוּן דִי מִצְרַיִם אַזוֹי זָאל נִיט גֶעוָועלְטִיגֶען אִין אוּנְזֶע־

משלי מוסר

מְחוּתָּנִים מְשַׂמֵּחַ גֶעוֶועֶן אוּן אוֹיךְ דֶער שַׁדְכָן הָאט זִיךְ גֶעפְרֶעהְט. הָאט אֵיינֶער גֶעפְרֶעגְט: וֶועמֶעס שִׂמְחָה אִיז אַ גְרֶעסֶערֶע. דִי שִׂמְחָה פוּן דִי מְחוּתָּנִים אָדֶער פוּן שַׁדְכָן? אַ קְלוּגֶער מֶענְטְשׁ הָאט דַארוֹיף גֶעעֶנְטְפֶערְט. אַז דֶעם שַׁדְכָנִ'ס שִׂמְחָה אִיז אַ גְרֶעסֶערֶע ווייל עֶר הָאט שוֹין דִי

רֶע קִינְדֶער דָאס קְרַאנְקְהַייט וָואס הֵייסְט אַסְכָּרָה און אויךְ קַיין שׁוּם שְׁלֶעכְטִיגְקַייט:

זְכוֹר זְכוּת דְגָלֶיךָ הַבָּאִים בַּיָם סוּף:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, דֶעם זְכוּת פוּן דַיינֶע הֵילוֹת יִשְׂרָאֵל וָואס זַיינֶען זֶעלְבְּסְט גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער טִיעפֶענֶעשׁ פוּן דֶעם יַם און הָאבֶּען בִּטָחוֹן גֶעהַאט אויף דִיר אַז דוּ וֶועסְט זֵיי מַצִיל זַיין זֵיי זָאלֶען נִיט דֶערְטְרוּנְקֶען וֶוערֶען:

וְשָׁמְרֵנוּ שֶׁלֹא נִטְבַּע בְּמַעֲמַקֵי מַיִם:

און הִיט אוּנְז און אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִיט דֶערְטְרוּנְקֶען וֶוערֶען אִין דִי טִיעפֶענֶעשׁ פוּן וַואסֶער:

וְכָל יְמֵי הַקַיִץ הַבָּא אַל יֶחֱרְבוּ הַנְהָרוֹת:

און הֶעלְף אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, אַז עֶס זָאהל גֶעהְן רֶעגֶען אִין דֶער צַייט, עֶס זָאהל פוּן דִיא הִיצֶען פוּן הַיינְטִיגֶען זוּמֶער וָואס קוּמְט נִיט גֶעמִינֶערְט וֶוערֶען דִי וַואסֶערֶן פוּן דִי טַייכֶען וָואס דָאס בְּרֵיינְגְט מִיט עֶס זָאל זַיין אַ יַקְרוּת:

אָנָא קַבֵּל בְּרָצוֹן אֶת בִּרְכָתִי עַל הַנֵרוֹת:

אִיךְ בֶּעט דִיךְ, לִיעבֶּער דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט, זָאלְסְט אָנְנֶעהְמֶען מִיט'ן גוּטֶען ווִילֶען דִיא בְּרָכָה וָואס אִיךְ הָאבּ גֶע־

משלי מוסר

שַׁדְכָנוּת גֶעלְד אָבְּגֶענוּמֶען און עֶר אִיז דֶערְמִיט זִיכֶער, וֶועהְרֶענְד דִיא מְחוּתָּנִים ווייסֶען נִיט אוֹיבּ דֶער זִיווּג וֶועט עוֹלֶה לְיָפֶה זַיין און עֶס קֶען דָאךְ פַּאסִירֶען אַז זֵיי וֶועלֶען שְׁפֶּעטֶער חַס וְשָׁלוֹם הָאבֶּען צַעַר פוּן דִי פָּאאר פָּאלְק.

דִי אִידֶען וֶוען זֵיי זַיינֶען אוֹיפְגֶעלֵייזְט גֶעווָארֶען פוּן מִצְרַיִם, הָאבֶּען פַארְשְׁטַאנֶען אַז דִיא גְאוּלָה אִיז נִיט אוֹיף תָּמִיד, אַז זֵייא וֶועלֶען נָאךְ שְׁפֶּעטֶער הָאבֶּען אַ גָלוּת בָּבֶל, דַארִיבֶּער אִיז דִי שִׂמְחָה פוּן דֶער גְאוּלָה נִיט גֶעוֶוען קַיין פוּלִיז שִׂמְחָה, אָבֶּער

בענטשט אויף די ליכט וואס איך האב אנגעצונדען לכבוד דעם היילינען יום טוב:

ותאיר את מזלי שיראו שונאי ויבושו:

און אזוי ווי איך האב געטהאן דערלייכטען גאר מיין הויז מיט די ליכט זאלסטו, דערבארמיגער פאטער, דערלייכטען מיין מזל צוא אלעם גוטען אז מיינע שונאים זאלען זעהן און זאלען זיך שעהמען אזוי ווי די מצרים האבען זיך געשעהמט אנטקעגען די ישראל:

ואת עיני בעלי וזרעי תאיר בתורתך הקדושה:

און דו זאלסט דערלייכטען די אויגען פון מיין מאן און מיינע קינדער אין דיין היילינער תורה אין דעם זכות וואס איך האב געטהאן דערלייכטען מיין שטוב מיט די ליכט לכבוד יום טוב:

ותאיר את חשכת ירושלים ובית מקדשך:

און זאלסט דערלייכטען דאס פינצטערנעש פון ירושלים און דעם בית המקדש וואס זיי זיינען פינצטער שוין פון אזוי א לאנגע צייט:

ונקריב קרבן הפסח במזבח על האש:

און מיר זאלען זוכה זיין צוא מקריב זיין דעם קרבן אויף דעם פייער פון דעם מזבח, במהרה בימינו, אמן ואמן, כן יהי רצון:

משלי מוסר

דאס וואס גאט איז מפורסם געוואָ־רען דורך די נסים וואס ער האט געטאהן, האבען זיי געוואוסט. וועט פערבלייבען אויף עוויג און באַריי־מער האבען זיי זיך דערמיט מעהר געפרעהט און געזונגען וועגען גאט'ס גרויסקייט.

א תחנה פאר טל.

(דעם ערשטען טאג פסח פאר מוסף)

בורא שמים וארץ! דוא באשעפער וואס דו האסט באשאפען הימעל און ערד און אלץ וואס אויף זיי געפינען זיך. איינע פון דיינע וואונדערליכע באשעפענעש איז די טהוי, די וועלט דארף דאס זעהר נויטהיג האבען, ובפרט אין ארץ ישראל וואס דארטען רעגענט ווייניג, בעטען מיר דיך גאט, דוא זאלסט זיי זעטיגען מיט טהוי כדי די תבואות און פירות זאלען זיין זיעס און געשמאק. דער וואס וועט עסען אפילו ווייניג זאהל אריין אין זיינע געדערעם, אלע גליעדער זאלען דערפון ווערען שטארק, געזונד און קרעפטיג, וועלען זיי האבען כח דיר וואס מעהר צו דינען, וועלען זיי משפיע זיין אויף אונז אז מיר זאלען אויך זיין געזונד און פריש, מיר זאלען פון קיין קראנקהייט חלילה ניט וויסען, מיר זאלען עסען אהן דאגה, אהן קאפ דרעהעניש, אהן הארץ־וועהטאג, נאר מיט שמחה וששון, מיט א פרעהליכען געמיטה, אמן סלה ועד:

תחנה לשבועות.

דיא תחנה זאגט מען ביידע טעג שבועות נאך ליכט בענשען מיט גרויס כוונה!

אתה נגלית בענן כבודך על הר סיני:

רבונו של עולם, דו ביסט אנטפלעקט געווארען מיט דעם וואלקען פון דיין כבוד אויף דעם בארג סיני צו דיין ליעב פאלק ישראל צו געבען זיי דיא היילינע תורה היינטיגען טאג:

בקולות וברקים וקול שופר חזק מאד:

מיט דונערן און בליצען ביסטו צו זיי אנטפלעקט געוואר־

רֶעֶן און אַ שְׁטַארְק קוֹל פוּן שׁוֹפָר הָאסְטוּ גֶעלָאזְט הֶערֶען אִין דֶער צַייט וָואס דוּ הָאסְט גֶעטָאן נִידֶערֶען אויף דֶעם הַר סִינַי:

הֶרְאֵיתָ אֶת גְבוּרָתְךָ וְהוֹדְךָ לְעַם סְגֻלָּתֶךָ:

דוּא הָאסְט בַּאוַויעזֶען דַיין גְרוֹיסֶע שְׁטַארְקַייט און דַיין שֶׁעהֶנְקַייט צוּ דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

אָנָּא יְיָ זַכֵּנִי שֶׁאֶשְׁמְרָה אֶת תּוֹרָתֶךָ:

אִיךְ בֶּעט דִיךְ, דֶערְבַּארֶעמִיגֶער גָאט, זַיי מִיךְ מְזַכֶּה אִיךְ זָאל הִיטֶען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה און דִיא תרי״ג מִצְוֹת וָואס דוּ הָאסְט אוּנְז גֶעבָּאטֶען:

הַצִּילֵנִי מִיֵּצֶר הָרָע וְאַל יִשְׁלוֹט בִּי כָּל אָוֶן:

בַּאשִׁירֶעם מִיךְ, לִיעבֶּער גָאט. פוּן דֶעם יֵצֶר הָרָע אִיךְ זָאל נִיט נָאכְגֶעהְן נָאךְ זַיין רַאטְה און עֶס זָאל אִין מִיר נִישְׁט גֶע־וְועלְטִיגֶען קַיין שׁוּם אוּמְרֶעכְט אִין גָאר מַיין לֶעבֶּען:

אֵל רַחוּם עוֹרְרָה רַחֲמֶיךָ עַל עַם שׁוֹמְרֵי תוֹרָתֶךָ:

דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט, דֶערְוֶועק דַיין פִיעל דֶערְבַּארְמַקֵייט אויף דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל און גֶעדֶענְק זֵיי דֶעם זְכוּת וָואס זֵיי הָאבֶּען מְקַבֵּל גֶעוֶועֶן דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה:

יִשְׁמָעֵאל וְעֵשָׂו מֵאֲנוּ לְקַבְּלָהּ וְהֵם קִבְּלוּהָ:

אַז דוּא בִּיסְט גֶעגַאנְגֶען צוּ דִיא קִינְדֶער פוּן יִשְׁמָעֵאל און

משלי מוסר

שָׁבוּעוֹת לֵייעֶנְט מֶען דִי פַּרְשָׁה פוּן מַתַּן תּוֹרָה. זָאגְט דֶער מֶדְרָשׁ, אַז וֶוען מַלְאָכִים וָואלְ־טֶען זִיךְ נִיט גֶעוֶוען פַארְשְׁטֶעלֶען פַאר מֶענְשֶׁען און קוּמֶען צוּ אַבְרָהָם, וָואלְט מֹשֶׁה נִיט גֶעקֶענְט גֶעהֶמֶען דִי תּוֹרָה. וַוייל וֶוען מֹשֶׁה אִיז אַרוֹיף אוֹיפְ׳ן הִימֶעל מְקַבֵּל זַיין דִי תּוֹרָה, הָאבֶּען דִיא מַלְאָכִים גֶעזָאגְט: „וִויא קוּמְט אַ מֶענְשׁ צְוִוישֶׁען אוּנְז?" און זֵיי הָאבֶּען אִיהְם גֶעוָואלְט מַזִּיק זַיין. הָאט גָאט גֶעמַאכְט דִיא צוּרָה פוּן

עֶשֶׂר צוּ גֶעבֶּען זַיי דִי תּוֹרָה הָאבֶּען זַיי זִי נִיט גֶעוָואלְט נֶעהְמֶען, נוּר דַיין לִיעבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען זִי גֶענוּמֶען:

מָסְרוּ אֶת נַפְשָׁם וְחַיָּתָם עַל קְדוּשַׁת תּוֹרָתֶךָ:

גֶעדֶענְק אוּנְז, לִיעבֶּער גָאט, וָואס פִיעל פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען אִיבֶּערְגֶעגֶעבֶּען זַייעֶר לַייבּ אוּן זַייעֶר לֶעבֶּען וֶועגֶען דִי הֵיילִיגְקַייט פוּן דַיין תּוֹרָה אוּן דַיינֶע מִצְוֹת זַיי זָאלֶען זַיי חָלִילָה נִיט פַארְשְׁוֶועכֶען:

נִשְׁפַּךְ דָמָם כַּמַּיִם בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת:

עֶס אִיז פַארְגָאסֶען גֶעוָוארֶען זַייעֶר בְּלוּט אִין יֶענֶע צַייטֶען אַזוֹי וִוי וַואסֶער אִין אַלֶע גַאסֶען דוּרְךְ דִי אוּמוֹת וָואס הָאבֶּען גֶעוָואלְט מַאכֶען אִיבֶּערְפָאהְרֶען זַיי אוֹיף דִיא גֶעזֶעץ פוּן דֶער הֵיילִיגֶער תּוֹרָה:

לָכֵן קַבֵּל שְׁפִיכַת תְּפִלָּתִי וְזַעֲקָתִי רְצֵה:

דַארוּם בֶּעט אִיךְ דִיךְ, דֶערְבַּארֶעמִיגֶער גָאט, דוּ זָאלְסְט אָנְנֶעהְמֶען מַיין תְּפִלָּה וָואס אִיךְ טְהוּ פַאר דִיר פַארְגִיסֶען אוּן מַיין גֶעשְׁרַיי פוּן מַיין מוֹיל זָאלְסְטוּ בַּאוִוילִיגֶען:

וְתַעֲלֶה לְפָנֶיךָ לְרָצוֹן בִּרְכָתִי עַל נֵרוֹתַי:

אוּן עֶס זָאהְל פַאר דִיר אוֹיפְגֶעהְן צוּם גוּטֶען ווילֶען מַיין בְּרָכָה וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעמַאכְט אוֹיף דִי לִיכְט וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעבֶּענְטְשְׁט לִכְבוֹד דֶעם הֵיילִיגֶען יוֹם טוֹב:

משלי מוסר

משֶׁה גְלַייךְ צוּא דֶער צוּרָה פוּן אַבְרָהָם אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט צוּא דִיא מַלְאָכִים: „שֶׁעהְמְט אִיהְר זִיךְ נִיט פַאר דֶעם מֶענְשֶׁען? אִיהְר זַייט דָאךְ בַּיי אִיהם גֶעוֶועזְן אוּן בַּיי אִיהְם גֶעגֶעסֶען". דִיא מַלְאָכִים זַיינֶען אַרָאפְּגֶעפַאלֶען בַּייא זִיךְ אוּן הָאבֶּען משֶׁהן גָאר נִיט גֶעטְהָאן. דֶער דוּבְּנֶער מַגִּיד זָאגְט דַארוּיף אַ מָשָׁל:

עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ שַׂר וָואס אִיז

וְתָאִיר אֶת עֵינֵי בַעֲלִי וְזַרְעִי בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה:

און דו זָאלְסְט דֶערְלַייכְטֶען דִיא אוֹיגֶען פוּן מַיין מַאן און מַיינֶע קִינְדֶער אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אַזוֹי וְויא אִיךְ הָאבּ גֶעטְהָאן דֶערְלַייכְטֶען מִיט דִי לִיכְט נָאר מַיין הויז:

וְתַצִּילֵנוּ מִמִּיתָה עַל יְדֵי קוֹלוֹת וּבְרָקִים:

און בִּזְכוּת וָואס זֵיי הָאבֶּען מְקַבֵּל גֶעוֶועֶן דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה וָואס זִיא אִיז גֶעגֶעבֶּען גֶעוָוארֶען מִיט דוּנֶערֶען און בְּלִיצֶען זָאלְסְטוּ אוּנְז בַּאשִׁירְמֶען עֶס זָאל חָלִילָה אוּנְז נִיט שַׁאדֶען קֵיין דוּנֶער און בְּלִיץ:

וּתְבָרְכֵנוּ לְפַרְנָסָה וְכַלְכָּלָה מִיָּדְךָ הַמְּלֵאָה:

און זָאלְסְט אוּנְז בֶּענְטְשֶׁען צוּא פַּרְנָסָה און שְׁפַּייז פוּן דַיין פוּלֶע גֶעבֶּענְשְׁטֶע הַאנְד מִיר זָאלֶען חָלִילָה נִיט דַארְפֶען אָנְקוּמֶען צוּ קַיין פְרֶעמְדֶען טִישׁ. צוּ דֶער גָאבּ פוּן אַ בָּשָׂר וָדָם:

וּתְבָרֵךְ אֶת פֵּירוֹת הָאִילָנוֹת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

און זָאלְסְט בֶּענְשֶׁען, לִיעבֶּער גָאט, דִי פֵּירוֹת פוּן דִי בּוֹימֶער וָואס דוּ טְהוּסְט הַיינְטִיגֶען טָאג מְשַׁפֵּט'ן צוּ גוּטְס און צוּ בֶּענְשׁוּנְג אַז דִי בּוֹימֶער זָאלֶען אוֹיסְצִיהֶען פִיעל פְרוּכְט:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים:

און אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּא זֶעהֶען אִין דַיין אוּמְקֶעהְרֶען זִיךְ קַיין צִיוֹן מִיט גְרוֹיס דֶערְבַּארְמְקַייט:

משלי מוסר

גֶעוֶועֶן אַ גְרוֹיסֶער חָשׁוּב בַּיים מֶלֶךְ. דֶער מֶלֶךְ הָאט גֶעהַאט אַ בֵּן יָחִיד און דֶעם שַׂר הָאט אוֹיסְגֶעוִויזֶען אַז עֶר אִיז מֶעהְר בַּאלִיעבְּט בַּיים מֶלֶךְ וִוי זַיין אֵיינְצִיג קִינְד און עֶר הָאט זִיךְ אַזוֹי בֶּערִיהְמְט פַאר לַייטֶען. דֶער בֵּן מֶלֶךְ הָאט זִיךְ דֶערְוואוּסְט, אַז דֶער שַׂר בֶּערִיהְמְט זִיךְ אַזוֹי און עֶר

תּוֹרָה תּוֹרָה עִמְדִי נָא לִפְנֵי אֵל שׁוֹכֵן מְרוֹמִים:

תּוֹרָה תּוֹרָה, שְׁטֶעל זִיךְ אַ נִיעדֶער פַאר גָאט וָואס עֶר רוּהְט אִין דִי הוֹיכֶע הִימְלֶען אוּן זַיי אַ גוּטֶע מְלִיצָה פַאר גָאט אוּנְז אוֹיסְצוּלֵייזֶען:

וְהַעֲלִי אֶת תְּחִנּוֹתֵינוּ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדוֹ:

אוּן בְּרֵיינְג אוֹיף אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת פַאר זַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד עֶר זָאל זֵיי מְקַבֵּל זַיין בְּרָצוֹן אוּן זָאל מְמַלֵא זַיין אוּנְזֶערֶע בַּקָּשׁוֹת וָואס מִיר טְהוּעֶן אִיהְם תָּמִיד בֶּעטֶען:

שֶׁיָּאִיר אֶת מַזָּלֵנוּ לִישׁוּעָה וְלִרְוָחָה:

אַז עֶר זָאהְל דֶערְלַייכְטֶען אוּנְזֶער מַזָּל צוּא אַ גוּטֶע הִילְף אוּן צוּא בְּרֵייטְקַייט. אוּנְזֶער פַּרְנָסָה זָאל אוּנְז גְרֵינְג אָנְקוּמֶען אוּן אִיךְ אוּן מַיין מַאן זָאלֶען מִיר זוֹכֶה זַיין צוּ מְגַדֵל זַיין אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער צוּא דֶער הֵיילִיגֶער תּוֹרָה בִּזְכוּת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אָמֵן וְאָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

אַ תּוֹרָה לִיעד פוּן שָׁבוּעוֹת.

זָאגְט דִי תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: צְוֵויי טוֹיזֶענְד יָאהְר אֵיידֶער דִיא וֶועלְט אִיז בַּאשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען, הָאט מִיךְ מַיין בַּאשֶׁעפֶער בַּאשַׁאפֶען אוּן מַאכֶען גֶעבָּארֶען, פַאר צְוֵויי אוּן

משלי מוסר

אִיז פוּן עַגְמַת נֶפֶשׁ גֶעוָוארֶען זֶעהְר מָרָה שְׁחוֹרָה. מֶען הָאט גֶעבְּרַאכְט גְרוֹיסֶע רוֹפְאִים אוּן זֵיי הָאבֶען גֶעזָאגְט, אַז דִיא אֵיינְצִיגֶע רְפוּאָה צוּא זַיין קְרַאנְקְהַייט אִיז, מֶען זָאל אִיהְם מַאכֶען צוּם לַאכֶען. דֶער מֶלֶךְ הָאט זִיךְ אַן עֵצָה גֶעהַאלְטֶען מִיט זַיינֶע מְקוֹרָבִים אוּן זֵיי הָאבֶען אִיהְם גֶעבַּאטֶען, אַז עֶר זָאל הֵייסֶען יֶענֶעם שַׂר דֶעם בֶּערִיהְמְטֶער עֶר זָאל זִיךְ פַארְשְׁטֶעלֶען פַאר אַ בֶּער אוּן מַאכֶען הוּנְצֶען פַאר'ן בֶּן הַמֶּלֶךְ אוּנ' יֶע[illegible]

צְוַואנְצִיג דוֹרוֹת, און פַאר דִי שְׁנֵי מְאוֹרוֹת. אִיךְ הָאבּ אִין מִיר צֶעהְן גֶעבָּאט, וָוער עֶס וָועט דָאס הַאלְטֶען וָועט נִיט קוּמֶען צוּא שַׁאנְד און שְׁפָּאט. אויךְ וָוער דָאס וָועט וִויסֶען וָואס אִין מִיר אִיז גֶעשְׁלָאסֶען, זַיין אוּיבִּיג לֶעבֶּען וָועט עֶר דוּרְךְ מִיר גֶענִיסֶען. אִיךְ לָאז אַייךְ מַיינֶע צֶעהְן גֶעבָּאט פַארְשְׁטֶעהְן גֶע־בֶּען, וָועט אִיהְר וִויסֶען דֶעם וֶועג וָואס פִיהְרְט צוּא לַאנְגֶעם לֶעבֶּען:

דָאס עֶרְשְׁטֶע אִיז:

אָנֹכִי, אִיךְ בִּין גָאט אַלֵיין, און אוֹיס מִצְרַיִם הָאבּ אִיךְ אַייךְ אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען דוּרְךְ גֶעשְׁרֵיי און דוּרְךְ גֶעוֵויין. דַארוּם גֶעהֶערְסְטוּ דֶעם אֵיינֶעם גָאט צוּא הַאלְטֶען, דֶען פוּן דַיינֶעט וֶועגֶען יִשְׂרָאֵל הָאבּ אִיךְ דֶעם יַם גֶעשְׁפָּאלְטֶען:

דָאס צְווייטֶע אִיז:

לֹא יִהְיֶה, זָאלְסְט נִיט מַאכֶען קֵיין פִיגוּר און קֵיין בִּילְד, נָאר אִיךְ אַלֵיין זָאל זַיין דַיין צִיערוּנְג און דַיין שִׁילְד, דוּ זָאלְסְט זִיךְ פַאר זֵיי נִישְׁט בּוּקֶען וִויא אַ קְנֶעכְט, דֶען בָּרוּךְ הוּא וָועט דַיין פִיעְרְטֶען גֶעבּוֹרְט מְהָאן רֶעכְט:

דָאס דְרִיטֶע אִיז:

לֹא תִשָּׂא, דוּ זָאלְסְט בַּיי גָאטְ'ס נָאמֶען נִיט פַאלְשׁ שְׁוֶוערֶען, זָאלְסְט גָאטְ'ס גֶעבָּאט הַאלְטֶען און צוּהֶערֶען, דֶען וֶוען

משלי מוסר

עֶר וָועט דֶעם שַׂר דֶערְקֶענֶען וָועט עֶר גֶעווִיס לַאכֶען. דִיעֶזֶער מִיטֶעל אִיז גֶעטְהָאן גֶעוָוארֶען. דֶער בֶּן יָחִיד הָאט אוֹיס נְקָמָה שְׁטַארְק גֶעלַאכְט און עֶר אִיז גֶעהֵיילְט גֶעוָוארֶען. וֶוען

דֶער שַׂר אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען הָאט עֶר גֶעזָאגְט צוּא אַנְדֶערֶע שָׂרִים: אַצִינְד בִּין אִיךְ מוֹדֶה אַז דֶער מֶלֶךְ לִיעבְּט זַיין זוּהְן בֶּעסֶער וִויא מִיר, וַוייל צוּלִיעבּ זַיין גֶעזוּנְדְהַייט, הָאבּ

נִיט װֶעסְטוּ הָאבֶּען אַ שְׁלֶעכְטֶען סוֹף, אוּן בַּאקוּמֶען אַ שְׁװֶע־
רֶע שְׁטְרָאף:

דָאס פִירְטֶע אִיז:

זָכוֹר, דֶעם שַׁבָּת זָאלְסְטוּ גֶעדֶענְקֶען אוּן הִיטֶען, דֶען דָאס אִיז אֵיינֶע פוּן דִיא גוּטֶע זַיטֶען, זֶעקְס טֶעג זָאלְסְט דוּ טְהָאן דַיין מְלָאכָה, װֶעסְטוּ הָאבֶּען מַזָל אוּן בְּרָכָה:

דָאס פִינְפְטֶע אִיז:

כַּבֵּד, זָאלְסְט עֶהְרְלִיךְ הַאלְטֶען דַיין פָאטֶער אוּן מוּטֶער, װֶעט דִיר גָאט דֶער גוּטֶער, שֶׁענְקֶען לַאנְג לֶעבֶּען, אוּן אַלְ־דָאס גוּטְס גֶעבֶּען:

דָאס זֶעקְסְטֶע אִיז:

לֹא תִּרְצַח, דוּ זָאלְסְט נִיט מָארְדֶען קֵיין מֶענְשֶׁען, װֶעט דִיךְ דֶער גְרוֹיסֶער גָאט בֶּענְשֶׁען, װֶען אָבֶּער דוּ װֶעסְט פַארְגִיסֶען בְּלוּט, װֶעט דִיר זַיין אוֹיף בֵּיידֶע װֶעלְטֶען נִיט גוּט:

דָאס זִיבֶּעטֶע אִיז:

לֹא תִּנְאָף, דוּ זָאלְסְט נִיט מְזַנֶה זַיין, דַיין גוּף אוּן נְשָׁמָה זָאלֶען זַיין רֵיין, לָאז זִיךְ נִישְׁט פוּן שָׂטָן פַארְפִירֶען, װֶעט מִיט דִיר קֵיינֶע שְׁלֶעכְטֶעס פַּאסִירֶען:

משלי מוסר

אִיךְ זִיךְ גֶעמוּזְט נַארִישׁ מַאכֶען אוּן זִיךְ פַארְשְׁטֶעלֶען פַאר אַ בֶּער:

כַּךְ. אַזוֹיא אִיז גֶעוֶוען מִיט דִיא מַלְאָכִים, זֵיי הָאבֶּען גֶעדֶענְקְט אַז זֵיי זַיינֶען בַּיים רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם גְרֶע־סֶערֶע יַחְסָנִים װִי דִי מֶענְשֶׁען, אֲפִילוּ דִיא צַדִיקִים, הָאט גָאט זֵיי גֶעוִיזֶען אַבְרָהָם'ס צוּרָה אוּן גֶעזָאגְט: „זֶעהְט אִיהְר צוּלִיבּ דֶעם װָאס דִיעזֶער הָאט זִיךְ מְצַעֵר גֶעוֶוען װָאס קֵיין אוֹרְחִים קוּמֶען נִיט, הָאט אִיהְר זִיךְ גֶעמוּזְט פַארְשְׁטֶעלֶען פַאר מֶענְשֶׁען אוּן עֶסֶען בַּיי אִיהְם“. דִי מַלְאָכִים הָאבֶּען דַאן אַיינְגֶעזֶעהֶן, אַז אַ צַדִיק אִיז מֶעהְר יַחְסָן װִי זֵיי אוּן זֵיי הָאבֶּען דֶרֶךְ אֶרֶץ בַּאקוּמֶען פַאר מֶשֶׁה'ן:

דָאס אַכְטֶע אִיז:

לא תִגְנֹב, דו זָאלְסְט נִיט גַנָבְ'עֶנֶען און נַארֶען יֶענֶעם, וֶועסְט דו נִצוֹל וֶוערֶען פון גֵיהִנוֹם, פָאלְג וָואס אִיךְ זָאג און גִיבּ קֵיין פַאלְשֶׁע מָאס און וָואג:

דָאס נַיינְטֶע אִיז:

לא תַעֲנֶה, דוּא זָאלְסְט קֵיין פַאלְשׁ עֵדוּת נִיט זָאגֶען, וֶועסְטוּ זִיךְ נַאכְהֶער נִישְׁט הָאבֶּען צוּא בַּאקְלָאגֶען, דוּא זָאלְסְט שְׁטֶענְדִיג זַיין עֶהְרְלִיךְ אִין בַּאשֵׁיידֶען, און אויף קֵיינֶעם קֵיין שְׁלֶעכְטְס נִיט רֵיידֶען:

דָאס צֶעהְנְטֶע אִיז:

לא תַחְמֹד, צוּ גְלוּסְטֶען דַיין חָבֵר'ס הויז און וַוייבּ הָאסְט דו קֵיין רֶעכְט, אויךְ נִיט זַיין דִינְסְט און זַיין קְנֶעכְט, אַלֶעס וָואס בַּאלַאנְגְט צוּ דַיין גֶעזֶעלֶען, טְהָארְסְטוּ נִיט וֶועלֶען:

זֶעהְר אַשֶׁעהְנֶע נַייעֶ תְּחִנָּה פַאר דִיא וָואס הָאבֶּען קִינְדֶער אָדֶער קְרוֹבִים אִין מִלְחָמָה.

מֶלֶךְ מְלָכִים, רָם עַל רָמִים, קֶענִיג אִיבֶּער אַלֶע קֶענִיגֶע און הֶעכְסְטֶער אִיבֶּער אַלֶע הֶעכְסְטֶע. דוּא גְרוֹיסֶער גָאט, אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט, וָואס דוּא בִּיסְט בֶּעטִיטוּלְט מִיט פִיעלֶע טִיטוּלֶען און מִיט שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, בִּיזְט אויךְ בֶּעטִיטוּלְט מִיטְ'ן נָאמֶען „אִישׁ מִלְחָמָה", דֶער הַאדִר, דֶער פִיהְרֶער פון מִלְחָמָה. קֵיין מִלְחָמָה וֶוערְט נִיט אָהְן דַיין הֵיילִיגֶען רָצוֹן און קֵיין מִלְחָמָה וֶוערְט נִישְׁט גֶעוואוּנֶען אָדֶער פַארְלָארֶען סַיידֶען עֶס וֶוערְט אַזוֹי נִגְזַר פון דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. אַתָּה הוּא ה׳

אֲשֶׁר בְּיָדְךָ נֶפֶשׁ כָּל חָי, דוּא בִּיסְט דֶער גָאט, וָואס אִין דַיין הַאנְד אִיז דָאס לֶעבֶּען, דִיא נְשָׁמָה פוּן יֶעדֶע לֶעבֶּעדִיגֶע בַּאשֶׁעפֶענִישׁ. קַיין מֶענְשׁ שְׁטַארְבְּט נִיט, וֶוערְט נִיט בַּאשֶׁעדִיגְט אִין גוּף אוּן צוּקְרַאפְּט אֲפִילוּ נִיט אַ פִינְגֶער סַיידֶען עֶס וֶוערְט אוֹיף אִיהְם אַזוֹי נִגְזַר פוּן הִימֶעל. וֶוען אַ סָאלְדַאט וֶוערְט גֶע־הַרְגֶ'עט אָדֶער פַארְוואוּנְדֶעט אִין אַ מִלְחָמָה אִיז עֶס אַזוֹי אָנְגֶעשְׁרִיעבֶּען אוּן גֶע'חַתְמֶ'עט גֶעוָוארֶען רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּן יוֹם כִּפּוּר, אַזוֹי וִוי מִיר זָאגֶען אִין וּנְתַנֶּה תּוֹקֶף: „מִי בַחֶרֶב", וֶוער עֶס זָאל גֶעשְׁטְרָאפְט וֶוערֶען מִיטְ'ן שְׁוֶוערְד אוּן וֶוער דוּרְךָ אַן אַנְדֶער זַאךְ, וַוייל הַרְבֵּה שְׁלוּחִים לַמָּקוֹם, גָאט בָּרוּךְ הוּא הָט אַ סַךְ שְׁלוּחִים, אַ סַךְ וֶועגֶען וִויא אַזוֹי צוּ שְׁטְרָאפֶען דֶעם זִינְדִיגֶען מֶענְשֶׁען:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ דַיין דִיעֶנְסְט, וָואס שְׁטֶעה אִיצְט אוּן בֶּעט פַאר דִיר, הָאבּ קִינְדֶער (קְרוֹבִים) אִין דֶער אִיצְטִיגֶער מִלְחָמָה. מִיט זַייעֶר גֶעהְן אִין מִלְחָמָה הָאבֶּען זֵיי מְקַיֵם גֶעוֶוען אַמִצְוָה, וַוייל דִי גְמָרָא הַקְדוֹשָׁה זָאגְט: „דִינָא דְמַלְכוּתָא דִינָא", דֶער דִין פוּן דֶער מְלוּכָה, דִיא גְזֵירַת הַמֶּלֶךְ אִיז אַ דִין וָואס מֶען אִיז מְחוּיָב אוֹיסְצוּפָאלְגֶען אַקוּרַאט אַזוֹי וִויא אַ דִין פוּן דֶער תּוֹרָה, פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען וֵוייס אִיךְ, אַז דָאס הָאבֶּען זַייעֶרֶע זִינְד גוֹרֵם גֶעוֶועזֶן, אַז זֵייא זָאלֶען גֶעשִׁיקְט וֶוערֶען אִין מִלְחָמָה א[illegible] זֵיי זָאלֶען דַארְפֶען ווִילֶענְדִיג אָדֶער נִיט ווִילֶענְדִיג שִׁיעסֶען אוּן טוֹידְטֶען אָדֶער פַארְוואוּנְדֶען מֶענְשֶׁען, אַזוֹי וִויא דִי גְמָרָא הַקְדוֹשָׁה זָאגְט: „מְגַלְגְלִין זְכוּת עַל יְדֵי זַכַּאי, וְחוֹבָה עַל יְדֵי חַיָב", דִיא הֵיילִיגֶע הַשְׁגָחָה פוּן הִימֶעל בְּרֵיינְגְט גוּטֶעס דוּרְךָ אַ גֶערֶעכְטֶען אוּן שְׁלֶעכְטֶעס דוּרְךָ אַ שׁוּלְדִיגֶען. דֶערִיבֶּער בֶּעט אִיךְ דִיךְ, לִיעבֶּער גָאט, מְחַל וּסְלַח, זַיי מוֹחֵל אוּן פַארְגִיעבּ. דִי זִינְד פוּן מַיינֶע קִינְדֶער (מַיינֶע קְרוֹבִים) וַואס זַיי־

נֶען אִיצְט אִין מִלְחָמָה אוּן זָאל קֵיינֶער נִיט גֶעטוֹידְטֶעט אָדֶער פַארְוואוּנְדֶעט וֶוערֶען דוּרְךְ זֵייעֶרֶע הֶענְד. שִׁיק אוֹיךְ דַיינֶע גוּטֶע מַלְאָכִים אַז זֵיי זָאלֶען זֵיי בַּאשִׁיצֶען פוּן דִיא קוֹילֶען אוּן פוּן שְׁווֶערְד פוּן שׂוֹנֵא. הֶעלְף זֵיי, טַאטֶע זִיעסֶער, אַז זֵיי זָאלֶען קוּמֶען פוּן דֶער מִלְחָמָה בְּשָׁלוֹם אָהְן אַ מוּם אוּן אָהְן אַ פְלֶעק פוּן זִינְד אוֹיף זֵייעֶרֶע נְשָׁמוֹת.

וְאִם נִגְזַר עֲלֵיהֶם, אוּן אוֹיבּ עֶס אִיז חַס וְחָלִילָה אוֹיף זֵיי נִגְזַר גֶעוָוארֶען פוּן בֵּית דִין שֶׁל מַעְלָה אַז זֵיי זָאלֶען גֶעטוֹידְטֶעט אָדֶער פַארְוואוּנְדֶעט וֶוערֶען, אִיז דָאךְ תְּשׁוּבָה, תְּפִלָּה וּצְדָקָה מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵירָה, אוּן הֱיוֹת אַזוֹי וִוי מַיינֶע קִינְדֶער (מַיינֶע קְרוֹבִים) אוּן אַלֶע אִידִישֶׁע קִינְדֶער הָאבֶּען דָאךְ בַּייא אַזַא קְרִיטִישֶׁע צַייט גֶעטוּן אַ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, אוּן אִיךְ, דַיין דִיענֶסְט, טְהוּ אִיצְט תְּפִלָּה פַאר זֵייא, אוּן בִּין זִיךְ מִתְחַיֵּב צוּ גֶעבֶּען צְדָקָה פוּן זֵייעֶרְטְוֶוגֶען. דֶערִיבֶּער זָאלְסְטוּ, גָאטֶעניוּ, מְבַטֵּל זַיין דִיא גְזֵירָה רָעָה אוּן דוּ זָאלְסְט מַיינֶע אֵייגֶענֶע אוּן אַלֶע אִידִישֶׁע קִינְדֶער וָואס זַיינֶען אִין דֶער מִלְחָמָה פַארְשְׁרַייבֶּען לְחַיִּים וְלֹא לַמָּוֶת, לִבְרָכָה וְלֹא לִקְלָלָה, אוּם זֵייעֶרֶע וַוייבֶּער זָאלֶען נִיט פַארְבְּלַייבֶּען אַלְמָנוֹת אוּן דִי קִינְדֶער יְתוֹמִים. מַאךְ וָואס שְׁנֶעלֶער שָׁלוֹם צְוִוישֶׁען דִי שְׁטְרַייטֶענְדֶע פֶעלְקֶער אוּן קֵיין מֶענְשֶׁען־בְּלוּט זָאהְל מֶעהְר נִישְׁט פַארְגָאסֶען וֶוערֶען, ווייל דוּ אֵיינֶער אוּן מֶעהְר קֵיינֶער קָאן דָאס בַּאוַוייזֶען, וָוארוּם אַזוֹי וִויא דוּ בִּיסְט אַן „אִישׁ מִלְחָמָה", אַזוֹי בִּיסְטוּ אַן „עֹשֶׂה שָׁלוֹם". זָאהְל דֶערִיבֶּער, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען מַיין תְּפִלָּה אוּן דִיא תְּפִלָּה פוּן אַלֶע אִידֶען, וָואס מִיר בֶּעטֶען עֶטְלִיכֶע מָאהְל אִין טָאג: „עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן".

תחנה חדשה פאר א פרוי וואס האלט זיך אויף ביי קינדער.

רבון העולמים, האר פון אלע וועלטען. מיר אלע מענשען פון דער וועלט, זיינען דיינע קינדער, אזוי ווי מיר רופען דיך אין אונזערע הייליגע תפלות „אבינו מלכנו”, אונזער פאטער און אונזער קעניג. מיר זיינען דעריבער אלע פערפליכטעט צו פאלגען דיך, מורא האבען פאר דיר, אפגעבען דיר כבוד און טהאן דיינע געבאטען, אזוי ווי דו האסט אונז אנגעזאגט אין דיין הייליגע תורה. דיין הייליגער רצון איז אויך, אז מיר זאלען עהרליך האלטען אונזערע מענשליכע עלטערען, וועלכע האבען אונז געבראכט אויף דער וועלט דורך דיינע גרויסע גנאדען, אזוי ווי דו האסט אנגעזאגט אין דיינע הייליגע צעהן געבאט „כבד את אביך ואת אמך”. דו זאלסט עהרליך האלטען דיין פאטער און מוטער. איך וויים ניט, אויב איך בין שטענדיג יוצא געוועזן פאר דיר, הימעלשער פאטער, און פאר מיין פאטער און מוטער, וואס האבען מיך אויף דער וועלט געבראכט, ערצויגען, געזארגט פאר מיר און געמאכט מיך פאר א מענשען. איך בין דאך ניט מעהר ווי א זינדיגער מענש מיט א יצר־הרע, וואס פיהרט ארויף אויף אלעם בייזען. אפשר בין איך געשטרויכעלט געווארען און ניט מקים געוועזן די מצוה פון כבוד אב ואם ווי געהעריג איז, אפשר האב איך געטהאן זאכען וואס איז זיי ניט געוועזן לרצון, אפשר האב איך מיינע עלטערן פערשאפט עגמת־נפש, אפשר האב איך זיי אום־כבוד פערשאפט, בעט איך דיך, אב הרחמים, דערבארעמדיגער פאטער, שטראף מיך ניט איצט מיט מדה כנגד מדה.

אִיךְ, דַיין דִיעֶנְסְט, וָואס שְׁטֶעה דָא אִיצְט פַאר דִיר,
דַארְף אִיצְט אָנְקוּמֶען צוּ דִי חֲסָדִים פוּן מַיינֶע קִינְדֶער. אִיךְ
דַארְף זִיךְ בַּיי זֵיי אוֹיפְהַאלְטֶען אוּן אָן זֵיי אִיז אָפְּהֶענְגִיג מַיין
לֶעבֶּען אוּן עֶקְזִיסְטֶענְץ. בֶּעט אִיךְ דִיר, גוּטֶער פָאטֶער אִין
הִימֶעל, חַזְקֵם וְאַמְּצֵם, שְׁטַארְק זֵיי אוּן פֶעסְטִיג זֵיי, שְׁטַארְק
זֵיי אִין כֹּחַ, אַז זֵיי זָאלֶען זַיין גֶעזוּנְד אוּן זֵיי זָאלֶען קֶענֶען פֶערְ־
דִינֶען גֶענוּג אוֹיף זֵייעֶרֶע אֵייגֶענֶע הִצְטַרְכוּת אוּן אוֹיף מַיינֶע
הִצְטַרְכוּת, אוּן שְׁטַארְק אוֹיךְ זֵייעֶרֶע הֶערְצֶער, אַז זֵיי זָאלֶען
מִיךְ הַאלְטֶען עֶהְרְלִיךְ, אַז זֵיי זָאלֶען מִיר גֶעבֶּען בְּרוֹיט, אַ
שׁוּךְ אוּן אַ קְלֵייד בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, מִיט אַ פְרֶעהְלִיךְ פָּנִים
אוּן מִיטְ'ן גַאנְצֶען הַארְצֶען אוּן אִיךְ זָאל חָלִילָה נִיט זַיין אוֹיף
זֵיי אַ לַאסְט. מִיר לֶעבֶּען אִין אַזַא צַייט וָואס מַאנְכֶע קִינְדֶער
הַאלְטֶען נִיט עֶהְרְלִיךְ זֵייעֶרֶע עֶלְטֶערֶען. אֶפְשַׁר אִיז עֶס דֶער־
[..]אַרְט גוֹרֵם, בֶּעט אִיךְ דִיךְ גָאט, גִיבּ מַיינֶע קִינְדֶער אוּן אֵיי־
[נִ]יקְלַאךְ אַ זִינֶען, אַז זֵיי זָאלֶען מִיךְ לִיעבּ הָאבֶּען, אַז אִיךְ זָאל
[ב]ַיי זֵיי הָאבֶּען אַזַא חֵן, אַזוֹי וִוי זֵיי הָאבֶּען בַּיי מִיר, אַז זֵיי
זָאלֶען זִיךְ חָלִילָה נִיט שֶׁעהְמֶען מִיט מִיר אוּן אִיךְ זָאל זִיךְ נִיט
[ד]ַארְפֶען שֶׁעהְמֶען מִיט זֵיי. תֵּן בְּלִבָּם לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל גִיבּ אַרַיין
[א]ִין [ז]ֵייעֶרֶע הֶערְצֶער שֵׂכֶל צוּ פֶערְשְׁטֶעהְן אוּן צוּ קְלוּג זַיין, אַז
זֵיי זָאלֶען מִיךְ הַאלְטֶען בְּכָבוֹד, אַז זֵיי זָאלֶען נִיט טְהָאן אַזֶעלְ־
כֶעס וָואס אִיז גֶעגֶען מַיין רָצוֹן אוּן דַיין הֵיילִיגֶען רָצוֹן. אִיךְ
זָאל, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נִיט זַיין אָנְגֶעוָוארְפֶען אוֹיף זֵיי אוּן זֵיי
זָאלֶען מִיךְ נִיט הַאלְטֶען פַאר אִיבֶּערִיג בַּיי זֵייעֶר טִישׁ, אַזוֹי
וִוי זֵיי זַיינֶען קֵיינְמָאל נִיט גֶעוֶועזֶען אִיבֶּערִיג בַּיי מַיין טִישׁ. הֶעלְף
דֶערְבַּארִימְדִיגֶער פָאטֶער, אַז זֵיי זָאלֶען אַלֶע גֶעהְן אִין דַיינֶע
דְרָכִים אוּן אִיךְ זָאל בַּיי זֵיי הָאבֶּען מַיין שְׁפַּייז בְּנַחַת וְלֹא

בְּצַעַר. אִיךְ זָאל חָלִילָה נִיט הָאבֶּען קֵיין עַגְמַת־נֶפֶש פוּן זֵיי אוּן זֵיי פוּן מִיר אוּן נוּר שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה זָאל הֶערְשֶׁען אִין זֵייעֶרֶע הַייזֶער אוּן קֵיין בֵּייז זָאל זֵיי קֵיינְמָאל גֶעשֶׁעהְן.

אוּן טָאמֶער וֶועלֶען זֵיי חַס־וְשָׁלוֹם גֶעשְׁטְרוֹיכֶעלְט וֶוערֶען אוּן מִיךְ נִיט הַאלְטֶען ווִי גֶעהֶערִיג אִיז, אָדֶער נִיט נוֹהֵג־כָּבוֹד זַיין מִיךְ ווִי מֶען דַארְף, בֶּעט אִיךְ דִיר, אַב הָרַחֲמִים וְהַסְלִיחוֹת אַז דוּ זָאלְסְט זֵיי פֶערְגֶעבֶּען זֵייעֶר זִינְד אוּן חַס־וְשָׁלוֹם נִיט שְׁטְרָאפֶען זֵיי צוּלִיעבּ מִיר. אוֹיבּ חָלִילָה, דִי שָׁעָה זָאל קֵיין שָׁעָה נִיט זַיין, עֶס וֶועט נִגְזַר וֶוערֶען בַּיי דַיין בֵּית־דִין שֶׁל מַעְלָה, אַז מַיינֶע קִינְדֶער אָדֶער אֵיינִיקְלַאךְ זָאלֶען גֶעשְׁטְרָאפְט וֶוערֶען צוּלִיעבּ מִיר, בֶּעט אִיךְ דִיךְ, הַארְצִיגֶער פָאטֶער אִין הִימֶעל, אַז דוּ זָאלְסְט בֶּעסֶער מִיךְ שְׁטְרָאפֶען פַאר זֵייעֶר זִינְד אוּן זֵיי זָאל קֵיין בֵּייזֶעס גֶעשֶׁעהְן, אָמֵן וְאָמֵן.

אַ נַייעֶ תְּחִנָּה פַאר אַן עֲגוּנָה וֶועמֶען דֶער מַאן הָאט פֶערְלָאזֶען.

אַב הָרַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים, דֶערְבַּארִימְדִיגֶער פָאטֶער וָואס רוּהְט אִין דִי הִימְלֶען. דַיינֶע אוֹיגֶען זַיינֶען דָאךְ שְׁטֶענְדִיג אָפֶען אוּן זוּ קוּקְסְט אוּן דוּ גִיבְּסְט אַכְטוּנְג אוֹיף אַלֶע דַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶענִיסֶען אוּן מִכָּל־שֶׁכֵּן אוֹיפְ'ן מֶענְשֶׁען וָואס אִיז בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען אִין דַיין גֶע־שְׁטַאלְט, גִיבּ אוֹיךְ אַכְטוּנְג אוֹיף מִיר דַיין דִיעֶנְסְט אוּן זֶעה מַיין פַּיין. הֶעלְף מִיךְ, גָאטֶעניוּ, אִין מַיין נוֹיט אוּן טְהוּ נִיט אָפּ דַיין חֶסֶד פוּן מִיר, אַזוֹי ווִי דוּ טוּסְט נִיט אָפּ דַיין חֶסֶד פוּן אַלֶע דַיינֶע בְּרוּאִים. וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, דַיין רַחְמָנוּת אִיז אוֹיף אַלֶעם וָואס דוּ הָאסְט בֶּעשַׁאפֶען, הָאבּ־זְשֶׁע אוֹיף מִיר אוֹיךְ רַחְמָנוּת אוּן פֶערְנֶעהְם מַיין תְּפִלָּה אוּן עֶנְטְפֶער מִיר וֶוען אִיךְ רוּף דִיךְ.

דוּ הָאסְט, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָנְגֶעזָאגְט אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה

אז מענשען זאלען חתונה האבען און בריינגען דורות אויף דר וועלט. איך האב ערפילט דיין הייליגען ווילען און איך האב חתונה געהאט כדת משה וישראל אזוי ווי דו האסט געבאטען. מיין זיווג איז אבער ניט עולה ליפה געווען און מיין מאן איז פון מיר אוועק און מיך איבערגעלאזט א לעבעדיגע אלמנה אדער אן עגונה. איך וויים, גוטער גאט, אז דו אליין ביזט דער אמת'ער מזווג זיווגים, אז אהן דיין הייליגען ווילען ווערט קיין שידוך געשלאסען, אבער מסתמא בין איך ביי דיר ניט ווערטה געווען, מסתמא האבען מיינע זינד גורם געווען אז איך זאל פערלירען דעם חן אין מיין מאן'ס אויגען און ער זאל מיך איבערלאזען אן עלענדע און אן אומגליקליכע. איך בין איצט אזוי ווי א צובראכענע שיף אין מיטען ים. איך האב ניט צו וועמען צו קעהרען זיך און ווענדען זיך. איך האב ניט פאר וועמען מיין ביטער הארץ אויסצורעדען, נור פאר דיר אל טוב וסלח, גוטער גאט און פערגעבער.

אב הרחמים והסליחות, פאטער פון ערבארמונג און פערצייהונג. אפשר האב איך פאר דיר עפעס געזינדיגט פאר מיין חתונה, אפשר האב איך זיך נאך מיין חתונה ניט אויפגעפיהרט פינקטליך ווי א אידישע טאכטער דארף זיך אויפפיהרען, אפשר האב איך ניט ריכטיג אפגעהיט די אלע מצוות און דינים וואס דו האסט אונז פרויען געגעבען, אפשר האב איך געזינדיגט געגען דיר און געגען מיין מאן מיט א בייזע מחשבה, חס־ושלום, און דערפאר האסטו מיך געשטראפט, בעט איך דיך אל רחום וחנון, האב רחמנות און פערגיב מיינע זינד און קעהר אום דאס הארץ פון מיין מאן צוריק צו מיר. טאמער האב איך געגען איהם עפעס פערזינדיגט, טאמער האב איך איהם ניט געהאלטען בכבוד אזוי ווי א אידישע טאכטער דארף האלטען איהר מאן, מאך איהם, רבונו של עולם, פערגעסען די עולות וואס איך בין געגען איהם בעגאנגען און זעה אז איך זאל צוריק געפינען לייטזעליגקייט אין זיינע אויגען אזוי ווי איך האב געהאט

לייטזעליגקייט אין זיינע אויגען אין דעם טאג פון אונזער חופה, קעהר צוריק אום זיין ליעבשאפט צו מיר און זאל אויף אונז מקוים ווערען ווי עס שטעהט געשריבען אין דיין הייליגע תורה: „והיו לבשר אחד", מאן און ווייב זאלען זיין אזוי ווי איין גוף, און נור שלום ושלוה זאל ביי אונז הערשען כל־זמן מיר וועלען לעבען.

אויב אימיצער איז שולדיג אין מיין אונגליק, אויב שלעכטע מענשען האבען מיין מאן אראפגעפיהרט פון דרך הישר, אויב בייזע צינגער האבען איהם אפגערעדט פון מיר, פערלאנג איך ניט חלילה אז דו, פאטער אין הימעל, זאלסט זיי דערפאר שטראפען. אבער איך בעט דיר, אז דו זאלסט אומקעהרען זייערע הערצער צו גוטען און זיי זאלען מיר מעהר ניט שטעהן אין וועג און ניט שטערען מיין מאן צו קומען צוריק צו מיר. שטארק, רבונו של עולם, זיין הארץ און די הערצער פון מיינע שונאים, אז זיי זאלען וועגען מיר קיינע שלעכטעס ניט דענקען און איך זאל אויסלעבען מיינע יאהרען מיט מיין מאן אין גליק און אין פריעדען, אמן סלה.

א נייע תחנה פיר אמעריקא ווען מען הערט שלעכטע בשורות פון דער אלטער היים.

רבונו של עולם, דו ביסט דאך א דין אמת און דו טהויסט משפטן די וועלט מיט גערעכטיגקייט. דו שטראפסט די זינדיגע פאר זייערע זינד און דו באצאהלסט מיט גוטעס צו דיא וואס טהוען דיין ווילען. קיין זאך געשעהט נישט אהן דיין הייליגען רצון און אי גוטעס אי שלעכטעס קומט פון דיין האנד, דעריבער האט אונז די גמרא הקדושה אנגעזאגט, אז מען דארף דאנקען און לויבען גאט פאר שלעכטעס אזוי ווי פאר גוטעס. אונזערע חכמים האבען אויך באשטימט דיא ברכה „ברוך דין אמת" וואס מען דארף מאכען ווען מען הערט חלילה א שלעכטע בשורה. מיר הערען איצט דא אין

אַמֶעריִקַא נִיט קֵיין גוּטֶע בְּשׂוֹרוֹת פוּן דֶער אַלְטֶער הֵיים אוּן אִיךְ גִיעבּ דִיר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַ שֶׁבַח וְהוֹדָיָה וַוייל דוּ בִּיזְט דָאךְ אַ שׁוֹפֵט צֶדֶק אוּן דוּא וֵוייסְט וָואס דוּא טְהוּסְט אוּן מֶען טְהָאר נִיט נָאכְקְלֶעהְרֶען נָאךְ דַיינֶע מִדוֹת:

אָבֶּער אַב הָרַחֲמִים וְהַסְלִיחוֹת, אוֹיבּ זֵייעֶרֶע זִינְד דָארְט הָאבֶּען גוֹרֵם גֶעוֶוען אַז דוּא זָאלְסְט זֵיי שְׁטְרָאפֶען, זָאלְסְטוּ זֵיי מוֹחֵל זַיין אוּן זֵיי מִשְׁפָּטְ'ן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים צוּלִיעבּ דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע אָבוֹת הַקְדוֹשִׁים, וֶועמֶעס נְשָׁמוֹת עֶס זַיינֶען שׁוֹין לַאנְג אוֹיסְגֶעלַייטֶערְט אוּן צוּלִיעבּ דֶעם זְכוּת פוּן דִיא צַדִיקִים אוּן חֲסִידִים פוּן אִיצְטִיגֶען דוֹר. אוֹיבּ וִויעֶדֶער זֵיי וֶוערֶען דָארְט גֶעשְׁטְרָאפְט פַאר אוּנְזֶערֶע זִינְד דָא אִין אַמֶע־רִיקַא, בֶּעט אִיךְ דִיר גָאט, סְלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ, כַּפֶּר לָנוּ, פַארְ־גִיעבּ אוּנְז אוּן זַיי אוּנְז מוֹחֵל אוּן זָאלֶען אוּנְשׁוּלְדִיגֶע נִיט לַייְ־דֶען פַאר אוּנְזֶערֶע חֲטָאִים. בַּאהִיט אוּן בַּאשִׁירְם, הַארְצִיגֶער פָאטֶער אִין הִימֶעל, מַיינֶע אֵייגֶענֶע קְרוֹבִים, בֶּעקַאנְטֶע אוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, פוּן אַל דָאס בֵּייז. בַּאשִׁיץ דָארְט אַלֶעמֶען אוּנְ־טֶער דַיינֶע פְלִיגֶעל אוּן זָאלֶען זֵיי נִיט וִויסֶען פוּן קֵיינֶע רְדִיפוֹת, פוּן גֵירוּשִׁים, פוּן הוּנְגֶער נוֹיטְה, פוּן קְרַאנְקְהַייט אוּן פוּן קֵיינֶע צָרוֹת. בַּאהִיט אוּן בַּאשִׁירְם אַלֶע אוּנְזֶערֶע שְׁוֶועסְטֶער אוּן בְּרִידֶער אוֹיף יֶענֶער זַייט יַם פוּן פָּאגְרָאמֶען, גֵירוּשִׁים, פֶערְ־פָאלְגוּנְגֶען, שְׂרֵפוֹת אוּן מַגֵפוֹת. גִיעבּ אַרַיין אִין דִיא הֶערְצֶער פוּן דִי מְלָכִים אוּן שָׂרִים אַ גֶעדַאנְק אַז זֵיי זָאלֶען זִיךְ בַּאגֶעהְן מִיט אִידִישֶׁע קִינְדֶער מִיט גוּטֶען אוּן טְהוּ אָפּ דִי שִׂנְאַת חִנָם פוּן פֶעלְקֶער צוּ אוּנְז. שְׁטֶעמְפֶּעל דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט דַיין הֵיילִיגֶער חֲתִימָה אוּן זָאהְל אוֹיף אוּנְז אַלֶעמֶען מְקוּיָם וֶוערֶען דֶער פָּסוּק: „וְרָאוּ כִּי שֵׁם ה׳ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיִרְאוּ מִמֶךָ“ אוּן מִיר זָאלֶען נָאר הֶערֶען בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

תְּחִנָּה פִיר אַ פְרוֹי וָואס זַאמֶעלְט צְדָקָה.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה צִוִּיתָנוּ, דוּ הָאסְט אוּנְז פַארְזָאגְט אִין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה: „פָּתֹחַ תִּפְתַּח“ אוּן „נָתֹן תִּתֵּן“, דוּ זָאלְסְט עֶפֶענֶען דַיין הַאנְד אוּן דוּ זָאלְסְט גֶעבֶּען דֶעם אָרֶעמַאן וָואס אִיהְם פֶעהְלְט. צְדָקָה גֶעבֶּען, רַחֲמָנוּת הָאבֶּען אוֹיף אָרִימֶע אוּנְגְלִיקְלִיכֶע אִיז אֵיינֶע פוּן דַיינֶע הֵיילִיגֶע מִדּוֹת, וַוייל דוּ בִּיזְט דָאךְ אַ רַחוּם וְחַנּוּן אוּן דוּ הָאסְט רַחֲמָנוּת אוֹיף אַלֶע דַיינֶע בַּאשֶׁעפֶענֶעשׁ. דָאס וָואס דוּא שְׁטְרָאפְסְט אֵיינֶעם מִיט אָרֶעמְקַייט טְהוּסְט דוּ עֶס נִיט חַס וְשָׁלוֹם אוֹיס שְׁלֶעכְטְס, אוֹיס אַכְזָרִיוּת, נָאר אוֹיס לִיעבְּשַׁאפְט, אַזוֹי וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: „אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב ה׳ יוֹכִיחַ“, וֶועמֶען גָאט הָאט לִיעבּ יֶענֶעם שְׁטְרָאפְט עֶר. אוּן דֶערִיבֶּער, וַוייל דוּא הָאסְט דֶעם אָרֶעמַאן לִיעבּ דַארְפֶען מִיר אִיהְם אוֹיךְ לִיעבּ הָאבֶּען אוּן אִיהְם הֶעלְפֶען אוּן שְׁטִיצֶען מִיט אַלֶע מֶעגְלִיכְקַייטֶען. צְדָקָה אִיז אֵיינֶע פוּן דִיא דְרַיי זַאכֶען, וָואס מַעֲבִירִין אֶת רוֹעַ הַגְּזֵרָה, וֶוען עֶס וֶוערְט חַס וְחָלִילָה נִגְזַר אוֹיף אַ מֶענְשֶׁען שְׁלֶעכְטֶעס, קָאן עֶר זִיךְ אוֹיסְקוֹיפֶען מִיט צְדָקָה. דֶערִיבֶּער אֶפְשַׁר זַיינֶען שְׁטֶענְדִיג פַאַראן אָרִימֶע לַייט, אַזוֹי וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֶעהְט: כִּי לֹא יֶחְדַּל אֶבְיוֹן מִקֶּרֶב הָאָרֶץ“, כְּדֵי מְזַכֶּה זַיין אַנְדֶערֶע מִיט דֶער מִצְוָה פוּן צְדָקָה, אָבֶּער אַזוֹי וִוי נִיט אַלֶע זַיינֶען פַארְמֶעגְלִיךְ צוּ גֶעבֶּען גֶענוּג צְדָקָה, אִיז זַאמְלֶען צְדָקָה, מַאכֶען אַנְדֶערֶע צוּ גֶעבֶּען צְדָקָה אַזוֹי גוּט אוּן זָאךְ בֶּעסֶער וִויא אַלֵיין גֶעבֶּען, אַזוֹי וִוי דִי גְּמָרָא הַקְּדוֹשָׁה זָאגְט: „גָּדוֹל הַמְּעַשֶּׂה יוֹתֵר מִן הָעוֹשֶׂה“, דֶער וָואס מַאכְט אִימִיצֶען צוּ טְהָאן אַמִּצְוָה אִיז נָאךְ גְרֶעסֶער וִויא דֶער וָואס טְהוּט אַלֵיין דִי מִצְוָה. אִיךְ, דַיין דִיעֶנְסְט, וָואס

שטעהט יעצט פאר דיר, האב אויף זיך גענומען אזוי וויא א נדר צו זאמלען צדקה און העלפען ארימע און נויטליידענדע און דו גאט ביזט מיין עדות, אז איך טהו דאס מיט'ן גאנצען הארצען לשם מצוה און ניט לשם כבוד חס ושלום. בעט איך דיך, האל הטוב והמטיב, אז דו זאלסט מיט מיר טהאן חסד און שטארקען מיין הארץ, אז איך זאהל אויך אזוי וויא דוא, שטענדיג זיין אליין גוט און טאן גוטעס מיט אנדערע. חזקני ואמצני, שטארק מיך און פעסטיג מיך, אז איך זאל זיך קאננען עוסק זיין אין דיעזער מצוה כל זמן איך וועל לעבען:

הנני מפלת תחנתי לפניך, איך מאך פאלען מיין געבעט פאר דיר, הארציגער פאטער אין הימעל, אז דיינער א גוטער מלאך זאל מיך באגלייטען, ווען איך געה זאמלען צדקה און איך זאהל נישט קומען צו אזעלכע מענשען, וואס האבען ניט צוא געבען און זיי זאלען דורך מיר פארשעהמט ווערען. אויך בעט איך דיך, רבונו של עולם, אז עס זאהל אויף מיר ניט פאלען קיין חשד, אז איך פעלש מיין הייליגע שליחות און וואו איך וועל קומען זאל מען מיך אויפנעהמען בסבר פנים יפות, אהן שום פארדאכט און אהן שום ספק. אז איך טהו מיין ארבייט באמונה. שמרני והצלני, היט מיך און באשירם מיך, אז איך זאל חס וחלילה דורך א טעות מיסברויכען דיא צדקה־געלד און העלף מיר אויך, אז די מקבלי צדקה זאלען דורך מיר ניט פארשעהמט ווערען. זאל, גוטער גאט, אויף מיר מקוים ווערען דער פסוק: „והיה מעשה הצדקה שלום" און אלעס וואס איך וועל טהאן אין דעם ענין פון צדקה, זאל איך טהאן בלב שלם, מיט א גאנצע הארץ און ריינעם געוויסען. ברוך אתה, אוהב צדקה ומשפט: